

circinata Juno

914

16 a

832

Universidad

de la

A

C

3

414

Tiene licencia el Sr.
 Diego Lopez de P. Pedro
 Gonzalez de Mendoza
 Citador de la Provincia
 para haber en su cargo este
 libro, el qual se aplico
 al collegio de S. Hermen-
 egildo, en 20 de Agosto
 de 1636

10

11

12

2737

917

16 a

832

Tiene licencia el Sr.
Diego Lopez del Sr. Pedro
Gonzalez de Mendoza
sitador de la Provincia
para Heber con figa este
libro, el qual se aplico
al collegio de S. Herma-
nagildo, en 20. de Agosto
de 1656

R.2737

del Col. 12 Jan^{ra}
**AXIOMATA, ET
LOCA COMMVNIA
IVRIS, A SIMONE
BARBOSA QVONDAM**
de prompta, facie postmodum su-
cata, mutataque paululū, dū hæc
prælo mandarentur, ab Augusti-
no Barbosa transcripta, ab v-
troq; tamen minute, defec-
tiosèque edita. *ABE*

**NVNC, MVLTIS SVPER ADDI-
tis locis, axiomatibus, ampliationibus, &
limitationibus selectis.**

**AVCTORE LICEN-
ciato Gabriele Alvarez de Velasco
Regiæ Vallisoletanæ Cancell-
lariæ causarum Patrono.**

**PRÆCLARISSIMO D. D. DI-
daco de Corral, & Arellano. Di-
ni Jacobi Ordinis Equiti, a Iusti-
tiaz, Cameræ, Regiæque Patrimo-
nij Consilij &c. dicata.**

CVM PRIVILEGIO.

Matriti ex Typographia Regni.
Annō M. DC. XXXI.

Expensis Dominici Gonzalez

Censura Lic. Dorantes de Salazar Pintiani Senatus Regij, Sanctaeque Inquisitionis Confidici, & in Mantuano causarum criminallium Pratorio, eapudem renuntiatoris.

HÆc iuris Axiomata, & loca cõmunia congesta per Lic. Gabrielẽ Aluarez de Velasco in Regio Senatu Pintiano causarũ Patronũ, ex cõmissione D. Lic. D. Ioannis de Velasco Azeuedo, à Cõsilio Serenissimi Infantis Cardinalis eiusdẽq; in hac Regali Curia Vicarij generalis, perlegi, & nihil cõtinẽt quod orthodoxæ fidei, aut bonis moribus cõtradicat, quinimo perutilia sunt cã Scholasticis, quã in foro versãtibus; id circo prælo cõmiti cõmuni vtilitati oportere cõseo, & subscribo. Matriri decimo Kalendis Aprilis, 1629.

Lic. Dorantes de Salazar

Licencia del Ordinario.

HÈ hecho ver el libro cõtenido en esta censura, y peticion de la otra parte, intitulado, *Axiomata, & loca communia iuris*, y no cõtiene cosa cõtra nuestra santa Fè Catolica, y buenas costumbres, y así por lo que a nos toca, se le puede dar licencia para que se imprima, Madrid y Março 24. de 629.

*Licenciado Velasco
y Azeuedo.*

Por su mandado.

Joseph de Palomares.

Protestatio Auctoris.

Quaecunq; dixerò Sanctæ Matris Ecclesiæ correctioni, alterius etiã rectius me sententis iudicio submitto libenter.

Aprouacion.

POr comision de los Señores del Consejo he visto el libro intitulado *Axiomata & loca cõmunia iuris*, cõpuestu por el Lic. Gabriel Alvarez de Velasco Abogado en la Real Chancilleria de Valladolid, el qual primero saca a luz el Doctor Barbosa, y le imprimio en Roma. y respeto q̄ en estos Reynos basta ora no se ha impresso, y por este camino se comunica, y es libro q̄ no solo no con. iene cosa por dõ. de nõ se deua imprimir, antes ser importãte, y el autor le añidia, y suplico en muchos lugares y en otros diuersas limitaciones y ampliaciones a las reglas generales q̄ aũq̄ de lugares comunes nõ son de menos importãcia, y contienen mucha erudicion, soy de parecerse deue imprimir, y dar la licencia q̄ pretẽde q̄ serã de mucha utilidad se imprima, Madrid y Abril 26. de 629.

Lic. Fuente
el Carnero.

ER-

ERRATAS.

Fol. 1. n. 2. l. 3. Dyn. Dec. Et ibi. n. 4. l. 1.
1. Limita, *Limitar*. Et ibid. Dyn. Dec.
fol. 8. B. n. 57. uel. antelligi, *intellige*, fo. 1.
n. 68. lin. 2. retentione, *receptione*, fol. 47.
ante n. 35. un. ita. argum. contractu, *contractu*, *tractu*, fol. 30. n. 92. lin. 1. affalsino, *afino*
finu, fol. 6. 108. ante n. 101. in tit. argum.
à tacita, *ad tacitam*, ibid. lin. 2. li. de me.
fol. 64. B. ante nu. 419. in tit. argum. de
emphyoti de *emphyosi*. Et ibid. ante nu.
mer. 410. in tit. argum. & lin. 1. simili
ter emenda, fol. 85. nu. 543. lin. 2. post
verb. partem, *supple*, *valde* fol. 95. B. nu.
613. lin. 7. *finant*, *finant*, fol. 96. B. nu.
622. lin. 1. Argumētum, *Argumentum*, fo.
116. B. nu. 81. lin. 1. cum tua, *cum suo*
fol. 135. B. n. 193. l. 2. suat, *est*, fol. 136.
num. 120. lin. 1. secundus, *secundum*, &
ibi. ium, *ius* fol. 138. li. 1. limitatione. *li*.
mitationi, fol. 139. num. 112. lin. p. q. Al
beric. *Albert*. fol. 142. B. num. 226. lin.
17. quicumque, *quicum*. fol. 144. aliã,
per errorem 144. num. 241. lin. 3. em
phyt. *emphy*, for. 148. num. 253. lin. 2. fa
cere tenebatur. *facere non tenebatur*. fol.
149. B. num. 4. lin. 2. senil. *senior*. fol. 152.
B. num. 14. lin. 5. de cont. de *consecrat*. ibi.
numer. 15. lin. 2. in prim. in prim. fol.
156. lin. 8. in iure, *in iure*. fol. 158. B.
num. 53. lin. 1. Et uade, *inde*, fol. 160. lin.
4. *iqui*, *qui*, fol. 163. nu. 78. lin. fin. num.
num. 50. ibid. B. lin. fin. cuauit, *curabit*, fo.

n. 99. lth. vit. putas: *putas*. fol. 171. B. nu.
 123. lth. extan. *extant*. fol. 177. B. n. 177.
 lin. 9. qui temeres *quem temeres*. fol. 181. nu.
 206. lin. vlt. n. 240. n. 237. fol. 187. B. nu.
 30. lin. 2. ve. re. fo. 198. n. 139. ljs. 6. lib. 1.
 fol. 209. B. n. 3. lin. vlt. nu. 67. n. 66. fol.
 214. B. n. 28. lin. 4. cum. deme. fo. 218. B.
 lth. 3. quis. *quem*. fo. 220. B. nu. 77. lin. 2.
 quaminus *quominus*. fo. 241. B. n. 9. lin. 7.
 Quitalis. *Quintanalis*. fol. 242. B. lin. 1.
 plurimus *plurimos*. fol. 251. n. 32. li. 3. pe.
 terat. poterat. fo. 287. B. n. 1. dli. fin. tit. lit.
 fo. 292. n. 42. lth. 1. Len. lex. fo. 316. n. 75.
 lth. 1. Quod. *Qua*. fo. 349. B. n. 28. lin. 1.
 Pareutum. *Peccatum*. f. 389. B. l. 10. Ora.
 Oratio. fo. 412. B. n. 107. lth. pen. adducef
 adducis. fo. 419. B. l. h. meforat. cōpō.
 bat. fo. 419. n. 47. lin. 1. refolui. *refoluit*.

*Liber hic nomine inscriptus Axiomata, & loca communia iuris
 correspondet suo exemplari demp
 tis his mendis. Datum Martij
 die ultimo mensis Maij an
 ni 1631.*

Lic. Franciscus Murcia
 de la Llanadi.

PRAE

PRAECLARISSIMO
 D. D. Didaco de Corral, & Are
 llano, Diui Iacobi Ordinis Equi
 ti a Maximi, ac Potentissimi
 Philippi IV. Iustitia, Camera
 Regij, quae Patrimonij
 Consilij, &c.

T Perseuerantia
 prouidū, cordatū
 que animi mei iu
 diciū iterata Prae
 dij tui (Praeclarissime Domine)
 matura electione ostēdat: post
 secundā de Priuilegijs pauperum
 & miserabilitū personarū partē
 quae tuo Nomini dicata in lu
 cē prodire: eidē Axiomata haec
 deuoueo, offero. Vt & quā be
 ne, ac gratē prima illa mihi ces
 setit a Dio; secunda haec repeti
 ta manifestet: pariter atq; vni
 cū TE Virtutis ASYLVM, Li
 te-

teratū MVNIMEN, Studiofo
 rū REFVGIVM, OMNIVM
 A VXILIORVM INSTAR,
 esseq; LEVAMEN. Quem cer
 tatim animi, generisq; excelsa
 nobilitas ornat, mores cōdeco
 rāt. omnigenalustrat eruditio.
 Cuius TE amantē, pertinacis
 simūq; cultorē, quæ coluisti ve
 nerantur Collegia, Cathedræ
 clamāt, Academiæ profitētur,
 Regi prædicāt Tribunalia, Fo
 ra vocitant. Omnium speciosis
 sima functio (eximix tuæ clari
 tati, & integritati respōdens)
 quasi TE circūdātes (vt ecclini
 tidissima sydera) virtutes, ani
 miq; dotes, & summis dignū
 laudibus, & ad maiora (si quæ
 sunt) munera, maximè cōmen
 dabilē reddūt. Mihi, libelloq;
 tutissimū, ac indubitātū PRÆ
 SIDIVM, vere FAVTOREM
 AVXILIATOREM que pol
 licentur, & præstant. Vale.

Lic. Alvarez de Velasco

PRincipia, & loca cōmunia iuris Sim
 Barbosa anno millesimo sexcentesimo
 vigesimo primo in lucē protulit. Cuius
 (vt in manus meas opus peruenit) & vtile
 institutum, & maturū iudicium laudat:
 quōd paruo libello grauissimo iuris pro
 fessores pondere leuare iudicariū. Eo
 tamen perlecto seuerēter loquor, nō aile
 nā gloriæ detractor, aut inuidus: sōdoluif
 se fateor. Ampliationes namq; & limita
 tiones nō vulgares ignæ si annexerentur
 nec magna quidem volumina sufficerēt)
 selectas tamen, necessarias, & quæ mate
 riam vtiliorem, pulchrioremq; redderent,
 nō modo defecisse perspexi: sed plurima
 nec quidem pauciora, quā quæ scripta a
 xiomata essent. Quare, gratissimū iuris
 Professoribus, alitque sectatoribus lite
 rarū fore, mihi persuasi, reique suavit
 etilitas, si quæ deficerēt, supplerem: minu
 tis addere: ornare scripta, ditioraq; præ
 stitisse. Sat in magnis voluisse. Sed hoc iā
 labore cōsumato duobusq; circiter elap
 sis annis, postquā Regio diplomate opus
 hoc prælo mandare mihi cōcessum est, &
 prælo tam cōmissio, cū alijs simul tractati
 bus Augustini Barboasæ nomine, Axioma
 ta iuris Lugdunij anno 1630. impressa,
 huc aduenere. Sū cōsitor lectio nouitate
 ac certioratione cōmotus. Tū quōd impē
 sa iā factæ magna ex parte esset. Tū quōd
 rati faciūdia viri (scriptis illi strata, ornata
 meritis, vniuersiq; iuris notione clara) la-

bore huc suscipiendi, priorē ipsi annotatū
 defectū praeuisse causā, occurritque, illi,
 omni modā meo credulitate animo in le-
 cerat. Mea tamen me fecellit opinio. Di-
 ligenter nāq; perlecto libello, nil fere prae-
 ter titulū, ordinemq; à Simone Barbosano
 vñ, distans, vè reperto, sed eadem fucata
 facie transcripta, omiſſa quaedā nō prae-
 rita axiomata superad dita, nō ampliatio-
 nes, limitationesq; praeſcipuas inuolutas
 ſilentio, notatas, ad externa etiā cū mate-
 ria laxat habenas, diuertens. Hanc ſibi ex-
 caſatione libelli inſcriptio, tituluſq; prae-
 ſtitit: *Quod nō vniuerſa iuris axiomata,*
ſed vñ frequētia, ſi poſſentur, ſi diſtincta
ſione lauoluamus, nō alia, quā à Si-
monē Barboſa edita erant, tranſcriptiſſe.
 Eadē igitur, quā vt laborē hūc ſuſcipere
 vt & proſequerer, prae lo mandare, & in lu-
 cē proderē, meratio cōpulis. Forte dilige-
 tior alter axiomata & noua loca inueniet
 huic tamen propria, operiq; accommodata
 poſt lōgas vigilias, multūq; ſudorē me nō
 inueniſſe cōſiteor. Gratia ſi qua me dignū
 lector iudicarij, bonis literarū Auctori-
 bus merear, quorū dictis axiomata orna-
 ta paſſim inuenies, nō ex cōmuniſſis lo-
 cis, Polyantea, aliisvè ſimilibus libris qua-
 ſitis, ſed praeſertim meis obſervationibus
 in maiorū laborū ſeſſula notatis: Minus
 cōpitis etiā, impreſſorumq; incurſa erro-
 ribus, multos enim horū culpa reperies
 veniam expoſco, condenter ſpero.

AXIOMATA, ET LOCA COM- MUNIA IVRIS.

A
BSENTIA eius,
qui Reipublica causa
absit, nec ei, nec alij
damnoſa eſſe debet.
l. Absentia 8: D. de
regul. iur. l. Si quis

Titio 41. D. ex quib. cauſ. maior.
 Imo talis absentia debet eſſe proſicua; †
 & lucroſa, vt ex multis tradit Oſual.
 Hilliger in Donel. lib. 2. r. c. 5. lit. G
 Limita ſi damnum ex factō abſen-
 tis, non ſi ex omiſſione reſultet, notat
 in d. l. Absentis, Dyn. nu. 2. Sfort.
 Odd. de reſtit. in integ. p. 1. q. 5. art.
 4. n. 17. rationē reddens. Quia nō ab-
 ſentia, ſed factum laſionis cauſa eſt.
 Limita etiam Dyn. d. loco, quō ad
 primum d. cretum interponendū, quod
 etiam contra Reipublica cauſa ab-
 ſentem interponitur, ex l. Ignorare,
 C. de teſtament. miſſit.

A Axiomata, & loca

5 *Limita deinde affectata, vel procurata sit absentia, qua nec excusat, nec prodest.* l. Qui data opera D. ex quibus caus. maior. alia iura adducens Sfort. Odd. d. 1. p. q. 2. 7. art. 1. per tot. Pet. Surd. conf. 3 2. n. 4. col. 4 2 n. 23. & conf. 3 7 1. n. 97. Osuald. in Donel. d. lib. 21. c. 5. lit. G. Decian. tract. crimin. lib. 1. c. 38. n. 29. & 30

6 **ABSENS** *nō dicitur statim reuersurus.* l. Post liminij, 7. Captiuus, & l. Nihil interest, 26. D. de captiua & post limin. reuers. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. glos. 43. n. 5. Augustin. Barbof. in Pastoral. p. 3. alleg. 53. n. 92. *iunctis notatis* infra lit. Roman. 119.

7 **ABSOLVERE** *qui potest, condēnare etiam potest.* Farinac. fragmēta crim. verb. Absoluere, n. 6. Gardino Tusch. tom. 1. lit. A. conclus. 40.

8 *Limita ex tex. in l. fin. §. 1. C. vbi Senator, vel clariss. in auth. Cleric. apud propr. Episc. §. pen. coll. 7 in l. Solēt, 6. D. de offic. Proconf. & per Menoch. de arbitrar. lib. 1. q. 54. n. 4. Farinac. d. lit. A. n. 10. Donell. lib. 27. Digestor. c. 5. *Vbi quod potestate condēnandi data, & absoluendi videtur concessa, tanquā concessio maiori, & minus etiā cōcessum videtur, non autem ē contra,* ex del. fin. C. vbi Senator.*

A Communia iuris 12

Senat. vel clariss. & ibi alios referēs. Vsuald. lit. B. *Vnde prior est regula:*

9 *Qui cōdēnare potest, absolvere potest, de qua in l. 3. D. de re iud. in l. Fideicommissum, 7. D. de confes. & per Menoch. de arbitrar. lib. 1. q. 43. n. 2. 5. 6. 7. & 8. Donel. d. lib. 27. c. 5. lit. A. *Et qui condēnare nō potest nec etiā absolvere,* l. Nemo qui cōdēnare, D. de regi. iur. Menoch. de Arbitr. lib. 1. q. 43. n. 2 5. Narbon. de appellat. a Vicario ad Episc. p. 1. n. 193. Farin. d. lit. A. n. 9.*

10 **ABSOLUTIO** *animi, & cōdēnatio in eadē specie iurisdictionis sunt.* Ioan. Maria Nouar. q. Forē. lib. 1. q. 154. n. 8. *Et qui vnum habet regulariter, & aliud quoque, & qui vni nō potest, nec aliud.* Dion. Gothof. in d. l. 3. D. de re iud. lit. C. *Sunt enim cōuerabilia* absolvere, & cōdēnare, tradunt Menoch. d. q. 43. n. 3. Farinac. d. lit. A. n. 7.

11 *Limita in cap. Tua nos, 19. de sentent. ex cōmunicat. in ordinario incendiariū nominatim ex cōmunicante, qui non absolvere, sed Papa potest, & ibi (post Aegid. de Sacram. & Cēfur. tom. 2. disput. 13. n. 37. in princip.) notat August. Barbof. nu. 3.*

12 **ABSOLVERE** *debet in dēx potius in dubio, quā cōdēnare,* arg. tex. in l. Arrianus, 47. D. de oblig. & action.

A *Axiomata, & loca* **A**

1. Favorabiliores, l. Semper in obf-
curis, D. de reg. iur. c. 3. de probat.
plures citat. Quar. variat. lib. 1. c. 1.
n. 2. vers. Quarto, Mexia in pragm.
taxæ pan. concl. 1. nu. 171. Anton.
Monach. Florét. dec. 36. n. 2. Card.
Tusch. practica. concl. tom. 1. lit.

A. concl. 41. n. 1. *Et iudicis officium
magis in absolvendo exuberat, Alciat.
de præfupt. reg. 3. præfup. 44. n. 3.*

14 *Limita conclusionem, si animâ perî-
culâ in absolutione vertatur.* Tusch.
d. lit. A. concl. 42. n. 1. & seq.

15 **ABSOLVERE nocentem satius
est, quam condemnare innocentem,** l.
Absentem, D. de pœn. Cardinal.
Thusch. tom. 1. lit. A. c. cl. 41. n. 3,
*Cavendum, nam que est, ne respe ctu no-
centis, innocens puniatur, l. fin. C. de
his, qui latron. vel alij scrimin. reos
occult. l. Prægnâtis, D. de pœn. cum
alij citatis infra lit. M. n. 58.*

16 **ABSOLVTVS expresse dicitur,
qui non est condemnatus.** Sigismud.
scaccia de appellat. q. 17. limit. 6.
méb. 9. n. 70. & lim. 2. l. n. 37. in fin.

17 **ABSTINERE à malo non sufficit,
nisi bonum fiat,** cap. De forma 22. q.
5. l. Iustitia, §. iuris præcepta cum
glos. verb. Tribuere, D. de iustit. &
iure, l. Qui non facit 122. D. de
regul. iur. Psalmist. Psalm. 33. Di-
uerte

A *communiâ iuris.* **3**

uerte à malo, & fac bonum. *Hinc
Prosper Aquinatus:*

*Dignus laude quidem vitâ sine cri-
mine ducens,*

*Et quæcûq; sibi sunt nocitura cauê;
Maior cura boni est, fratrum releuare
labores,*

Et ferre optatum tristibus auxilium.

*Et in 4. Ethicor. c. 1. Arist. ait. Vir.
tutis potius esse honesta agere, quâ non
agere turpia, Iunæque notata infra
lit. B. num. 29.*

ABSVRDVS intellectus ab omni 18
*dispositione est rejiciendus, l. Nam ab-
furdû, D. de bon. libert. l. 1. §. vnde
quæritur, D. de public. in ré action.
l. Obseruare, §. fin. D. de offic. Pro-
côs. l. Saluius Arist. §. Delegat. præft
c. Quæ admodû, extra de iure iur.
c. Cû injer, de except. c. Dudû, de
præbend. lib. 6. Prob. ad Monac. in
c. Generali, de elect. eod. lib. n. 1 §.
cû seqq. Valasc. côsult. 174. n. 11. Et
semper absurdû est vitadû, l. Si ita 39.
in fin. D. de oper. libert. Anton. Mo-
nach. Bonon. dec. 11. n. 63. Cardin.
Thusch. tom. 1. lit. A. concl. 66. *Ad
illud que enitandû in statuto omnis in-
terpretatio fest admittêda, idê Anto-
Monach. Lucens. decif. 64. n. 30. Et
in omni actû, dispositione, & materia
na facienda interpretacionem, vt in
quan-**

A *Axiomata, & loca*

quantum possibile sit, absurdum vitetur; probant d.l. Nam absurdum, l. fin. in princ. C. de vsur. rei iudic. l. Diuortio, D. solut. matrim. l. De pupillo, §. Si quis forte, D. de noui operis vtiat. l. pen. D. ad exhibed. tradidereque Bologn. conf. 10. nu. 25. Cephal. conf. 478. n. 38. & seq. lib. 4. Mier. de Majorat. p. 1. q. 1. ex nu. 280. cum seqq. Peregrin. de fideicomis. art. 12. nu. 46. Mädel. Alban. conf. 289. num. 8. & 21. & conf. 773. num. 22. Castill. controuers. lib. 5. par. 2. cap. 166. nu. 6. Farin. decif. 552. n. 12. tom. 2. p. 1

- 20 **AMPLIA** *quis potius superflua debent esse verba, quam ut absurdum sequatur*, Surd. conf. 85. ex num. 26. Pedroch, conf. 19. ex nu. 10. Casanat. conf. 10. nu. 56. & conf. 45. n. 139. Castill. supr. nu. 8. *Et ne absurdum sequatur, à proprietate ꝑ verbo- rum recedimus*, Castill. vbi proxime, n. 9. Surd. d. cōf. 85. n. 27. Steph. Grat. discept. forens. tom. 5. c. 834. n. 13. *Et à regulis ꝑ iuris, probat multis*, Cardin. Mant. de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 7. per tot. & lib. 6. tit. 11. n. 13. Sim. de Pret. de inter pret. vlt. volunt. lib. 1. interpr. 1. dub. 4. solut. 4. per tot. Surd. conf. 436. n. 18. Stephan. Gratian. vbi proxime.

A *communia iuris.* 4

proxime. *Et generalia, vel vniuersalia verba, ut absurdū vitetur, ꝑ restringū- tur*, Pedroch. d. conf. 19. num. 10. Mantie. lib. 2. tit. 13. num. 8. & 9. Honded. conf. 4. n. 29. lib. 1. Castil. d. cap. 166. nu. 9. & 10. vbi firma, *ex multis, nullam adeo generalem, vel latam dispositionem esse, quia ne absurdum sequatur, non restringatur.*
Limita, tolerari quandoque absurdum, ut maius absurdum euitetur, 24
oxl. Ita vulneratus, in fin. D. ad leg. Aquil. Euerard. loco ab absurdo, num. fin. Mantie. de tacit. & ambig. d. lib. 2. cap. 13. nu. 16. Castill. d. loco, num. 14.

ABVNDANS *cautela non nocet*, l. 25

Testamentū, C. de testam. l. Nō solent, 94. D. de reg. iur. vbi Sebast. Næui. Surd. decif. 13. n. 14. Farin. in praxi crimin. p. 3. q. 89. nu. 123. Rota Rom. apud eundē, ad reg. 19. n. 9. tom. 1. p. 1. Gonzal. de reg. 8. Cancel. glos. 6. à nu. 26. Steph. Gratian. discept. forens. c. 141. n. 12. Cardi. Tusch. tom. 1. lit. A. cōc. 67

ACCEPTANS *actū, cū omnibus suis qualitatibus acceptare videtur*, l. Cū ad vno, in princ. D. de legat. 2. l. Qui tutelam, D. de testam. tutel. l. Si compensandi, C. de hæred. instit. cap. Officij, extra de testam.

A Axiomata, & loca

Dec. conf. 299. nu. 13. Alciat. conf. 545. in. 3. Cagnol. in l. Qui cū alio n. 9. D. de regul. iur. Crauet. conf. 174. n. 9. & conf. 245. nu. 4. Surd. conf. 60. n. 27. & conf. 150. nu. 20. *Dispositio namque regulariter cū omnibus oneribus, & granaminibus dispositiōnis, quæ acceptatur, facta intelligitur, l. Neminem 4. c. om. l. seq. D. de legat. 2. l. Si Legatario. 22. D. de fideiōmiss. liber. l. 36. tit. 29. part. 6. Menoch. cont. 190. num. 20. lib. 2. Castill. controuerf. lib. 5. 2. p. cap. 107. nu. 68. & seq. In acceptante officium, Surd. conf. 42. nu. 4. *Hæreditatem, idem Surd. conf. 7. nu. 5. & conf. 295. nu. 3. Legatum, idem ipse Surd. conf. 112. nu. 29. conf. 143. nu. 10. conf. 212. nu. 10. conf. 237. nu. 26. & conf. 254. nu. 16. per quæ ampliaciones vide, Contractum, idem met. d. conf. 60. num. 27. Non enim unā partem agnoscere, & aliam reprobare licet, l. Cum quaeritur, D. de administrat. tutor. cum multis alijs adductis per Tiraq. de retract. conuēt. in fin. num. 8. & seqq. *Acceptareque debet quis in totum, aut in nullo, l. Nā absurdū 7. D. de bon. libertor. l. Si ita stipulatio 39. in fin. D. de oper. libertor. d. l. Cum quaeritur. Surd. conf. 52. n. 40. & conf. 107. n. 1***

A communia iuris.

ACCEPTIO personarum in iudicijs non est facienda, cap. In iudicijs, de regul. iur. lib. 6. & notatur infra lit. P. nu. 68. & seqq.

ACCESSORIVM sui principalis naturam sequitur, regul. Accessorium 42. de regul. iur. libr. 6. cap. Si super gratia de offic. de legat. cod. lib. 1. Etiam, C. de iure dot. Exornant Socin. regul. 5. Menoch. conf. 58. num. 13. cum seqq. Surd. de aliment. tit. 9. q. 3. 1. nu. 8. cum seqq. & decis. 88. num. 10. & conf. 217. nu. 8. & seq. Putc. decis. 1. nu. 2. lib. 1. Ioan. Franc. Leo in thesaur. fori Eccles. par. 2. cap. 16. nu. 70. Anto. Monach. Bonon. decis. 27. nu. 4. & decis. 28. n. 56. Cardin. Thusch. tom. 1. lit. A. conclus. 76. Pichard. ad 6. Si quis alium nu. 32. Instit. de inutil. stipulat. Mari. Antonin. vartar. lib. 1. resolut. 72. nu. 6. Decian. conf. 11. nu. 238. lib. 1. conf. 13. num. 50. lib. 2. & conf. 45. num. 2. cod. lib. Mastrill. decis. 115. num. 6. Farinac. Rotæ Rom. decis. nouiss. 256. numer. 2. par. 1. & decis. 739. num. 5. 2. part. tom. 2. Sthephan. Gratian. discep. Forens. cap. 282. num. 35. cap. 423. num. 47. cap. 474. num. 33. cap. 498. n. 36. cap. 657. nu. 21. cap. 715. n. 17. cap.

A. *Axiomata, & loca* A

cap. 839. nu. 24. cap. 937. num. 2
ubi verum dicit, siue tractetur de prin-
cipali inducendo, tollendo seu confirmā-
do, cap. 24. num. 47. & cap. 940.
num. 23. Hōded. cons. 3. nn. 42. &
conf. 91. num. 14. lib. 1. Castil. lib.
5. p. 2. cap. 163. num. 3. quā si nu. &
cam seqq. plene materiam hanc pro-
sequitur.

30 *Intellige cum accessorium est a suo
principali inseparabile, ut per Menoch.
de recuper. posses. rem. 6. nu. 45. &
de præsump. lib. 3. præsump. 97.
uum. 7. & 8. Steph. Grat. discept.
forens. tom. 5. cap. 839. nu. 24. &
25. & cap. 937. num. 23.*

31 *Aliter secus, imo nec accessorium
dicitur, quod a principali separatā ha-
bet rationem, ut per Decian. cons. 37.
num. 171. lib. 1. Cardin. Tusch. lit.
A. conclus. 75.*

32 *Sequiturque accessorium sui prin-
cipalis naturam, etiam si accessorium
magis dignum, & pretiosum, quā ip-
sum principale, cui annexum sit, Pet.
Barbof. in l. Cum Prætor, §. fin. nu.
211. D. de iudic. Cardin. Tusch. d.
concl. 76. num. 6. Castil. contro-
uers. d. cap. 163. num. 21. & seqq.
& num. 44. Stephan. Grat. discep.
forens. tom. 4. cap. 657. num. 19.
& seqq.*

A. *limita iuris.* 6

33 *Limita axioma, quando militat de-
uersa ratio, ex l. Et si is, 9. C. de præd.
minor. & alijs adductis per Brunor.
& Sole in locis citat. verb. Ac-
cessorium, Franc. Mosin. de ritu
nupt. lib. 1. cōparat. 12. n. 22. Tusch.
d. concl. 76. num. 6. Tiraq. (ex l.
Si tibi, §. De pignore, D. de pact.
alijsque ibi adductis iuris.) de retract.
lignag. §. 1. glof. 18. nu. 59. Casanc.
conf. 66. nu. 43. Mier. de Maiorat.
p. 1. q. 10. nu. 15. Fachin. conf. 13.
num. 23. lib. 1. Mascard. de probat.
concl. 14. nu. 19. & 20. Tusch. d. lit.
A. concl. 78. nu. 14. Castil. d. cap.
168. n. 26. & 27. Patian. de probat.
lib. 2. cap. 16. nu. 69. Ouid. de Amic.
de iure emphyt. q. 42. nu. 11.*

34 *Limita etiam quando accessorium
est maius ipso principali, ut pre Iosep.
de Seis. Aragon. decis. 187. nu-
mer. 82.*

35 *Limita deinde in actibus demoran-
tibus translationem domini, l. Quo-
ties, D. de contrah. empt. l. fin. D.
de supelect. legat. l. 2. D. de sand.
instr. Tusch. d. lit. A. conclus. 79.
De quibus etiam, Thom. de Thoma-
set. in florib. leg. regul. 8. &
regul. 234. Castil. d. cap. 168.
num. 34.*

A *Axiomata, & loca* **A**

36. *Limita praterea, quando utrumque principale est, Cagnol. in l. Cum principalis num. 14. & 15. D. de regul. iur. ¶ et quādo per se quodlibet stare, ¶ & subsistere potest, ex tex. cum glos. in l. Intelligere, C. de luition. pig. nor.*

38. *Limita quoque, quando in accessorio reperitur à lege specialis facta prouisio, l. Centum Capue, D. de eo quod certo loco, l. fin. D. de fund. instru. l. fin. C. de pact. conuent. l. Quod hæredi, §. Qui patrem, D. de vulgar. & pupil. Cagnol. vbi supra, nu. 17. Dyn. in d. cap. Accessorium, num. 2. Stephan. Gratian. disceptat. Forens. tom. 5. cap. 937. num. 24.*

39. *Limita vltterius in accessorio non sui natura, sed ex accidenti, & partiu voluntate, quod principalis in naturam non sequitur. Cagnol. in d. l. Cum principalis num. 15. Fachne. dict. conf. 13. nu. 23. Castill. d. cap. 168. num. 33.*

40. *Limita denique, quando principale à suo primordio fuit nullum, l. fin. C. de non numer. pecun. iuncta auth. Sacramenta puberum, C. si aduers. vendit. l. Cum pater, §. Filius matrem, D. de legat. 2. Castill. d. lib. 5. p. 2. cap. 110. num. 41.*

A *communiam iuris.* 7

ACCESSORIUM corruiit sublati principali, l. Qui liberis. D. de vulg. & pupil. subit. l. Cum principalis, vbi Deci. D. de regul. iur. §. Fideiussores instit. de fideiussor. Surd. conf. 93. nu. 1. & conf. 318. nu. 5. Franc. Becc. cōf. 52. nu. 107. Mandel. Alb. conf. 217. num. 12. & conf. 271. nu. 3. Cardin. Tusch. lit. A. conclus. 76. ex num. 8, cum seq. & conclus. 78. nu. 6. Menoch. conf. 8. nu. 135. & conf. 58. nu. 14. lib. 1. & præsumpt. 21. num. 26. lib. 5. Castillo controuerf. lib. 5. p. 2. cap. 168. nu. 12. & seq. Thom. de Thomas, & regul. 92. *Vbi procedere dicit, ¶ in cōiunctis, & vbi eadē militat ratio, non si diuersa.* 42

Limita etiam, quando principale ali- quo speciali iure tollitur, tunc enim principali sublato, remanet accessorium. l. fin. §. Lurtius. D. de condit. & demonstr. Pyrrh. Maur. de fideiussor. part. 2. sect. 10. §. 30. num. 4. 43

Et cōcesso principali, concessum videtur accessorium, quando in necessariam principalis consequentiam venit, & alia sine quibus stare non potest, l. 2. D. de iurisd. omni iudic. Cardin. Tusch. tom. 1. lit. A. conclus. 77. 44

ACCESSORIA, & ea, quæ veniunt in consequentiam, non attendun- 45

A *Axiomata, & loca* **A**

42 *enr notauimus supr. lit. C. nu. 154.*
Cardin. Tusch. tom. 1. lit. A. con-
46 *clus. 78. ubi num. 3. limitat, † quan-*
do in accessorio militat diuerſa ra-
tio, quia tunc vt principale atten-
ditur.

47 **ACCIDENS non potest dari sine**
subiecto, & substantia, probat text. in
l. 4. in fin. D. de actionib. empr. tra-
dunt Cursus Coimbricens. in cap.
2. de cōplexis. in præambulis præ-
dicamentor. Mascard. de probat.
concl. 21. & cōcl. 1248. n. 4. Surd.
de aliment. tit. 2. in præambul. n. 2.
& tit. 9. q. 29. num. 23. & decis. 70.
nu. 6. & conf. 39. nu. 12. conf. 127.
nu. 83. conf. 150. n. 80. & seq. cōf.
234. nu. 23. & conf. 335. num. 13.
Gonçal. ad regul. 8. Cācel. glos. 5.
§. 7. nu. 70. & glos. 57. nu. 32. Car-
din. Tusch. 10. 1. lit. A. conclu. 82.
nu. 13. Sebalſtian. de Medic. de re-
gul. iur. regul. 6. ampli. 5. pagi-
mih 255. Et regulariter naturam
48 *sequitur † sui subiecti, l. Eius artifi-*
ci, C. de operi. libertor. Et tollitur,
eius subiecto sublato, l. Eius qui in
provincia, 41. §. Quod si stipula-
tus, D. si cert. pet. Crot. conf. 1350.
nu. 25. lib. 1. Pyrrh. Maur. de fide-
49 *in flor. sect. 1. c. 5. num. 8. Et supōnit*
† substantiā, Anton. Monach. Flo-
rent,

A *communis iuris.* **8**

rent. decis. 56. numer. 5. Ac proinde
non potest mutare † substantiam rei, 50
Gutier. practitari lib. 3. q. 16. nu.
91. iñclis citatis infra proximè nu.
55. Et accidentia uon migrant † de 51
subiecto in subiectum, l. Quis ergo,
& ibi glos. D. de pecul. l. 3. D. pro
foca Ioann. Bāpſtist. Costa de facti
ſcient. & ignor. inspe. 91. nu. 7.
Possunt autem accidentia mutari † 52
non vitiata substantia, secus è contra,
Cardin. Tusch. tom. 1. lit. A. con-
clusion. 82. Et accidentia extrinseca
possunt adesse, † & abesse, præter sub- 53
iecti corruptionem, l. Falsa, D. de
condit. & demonstr. l. Pacta con-
uenta, D. de contrah. empr. l. Pro
uoluntarijs, D. de impen. in reb.
dotal. fact. tradit. Porfir. in prædi-
tabil. cap. de accidenti, Surd. cōf.
fil. 179. num. 7. Et non debent at-
tendi, † sed origo, late Bald. in ru- 54
bric. C. de contrah. empr. num. 1.
& sequentib.

ACCIDENTALITER *euēniē-* 55
tia non mutant rei substantiā, l. Na-
turalē, §. 5. Pauonū, D. de adquir.
rer. domin. D. Thom. in 4. dist. 41
q. vnic. art. 1. ad 2. Ceual. cōmun.
contra cōmun. q. 683. nu. 2. Mari.
Giurb. in cōsuetud. Senat. Messan.
c. 10. glos. 4. nu. 5. Costa de facti
ſcient.

A *Axiomata, & loca* **A**

56 *scient. & ignor. inspect. 7. num. 12. Limita in accidenti qualificato, quod superneniens entē, illud alterius natura, & species efficit, Roman. & Aret. in l. 2. in princ. D. de verbor. obligat. Nat. cons. 139. num. 6. Marf. Giurb. consil. 32. num. 82.*

57 **ACCINGENDVS** *de proximo, habetur pro accinto, l. Ex eo tempore. D. de testamen. milit. Cardin. Tusch. tom. 1. lit. A. conclus. 83. Thom. de Thomas. regul. 23. l. Costa de facti scient. & ignor. in spect. 7. num. 2. iunctis notatis infra, lit. F. num. 111.*

Intelligi axiomā ut per Felin. in c. Cum adeo num. 4. & seqq. de re. script. Tusch. lit. A. conclus. 83. num. 29. & seqq.

58 **ACCVSARE** *volens, labe carere debet, cap. Qui sine, & cap. seq. 3. q. 7. l. In arenā. C. de inoffic. testam. quod & Christus Dominus ostendit, Ioan. cap. 8. Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat, & Matth. cap. 7. Unde illud processit. Tollere festucam si vis de fratris oculo, Quia tua cōturbat lumina, tolle trabē. Bene hac in re Bargal. de dolo, lib. 6. regul. 15. num. 6. & 7. & Tiberi Decian. tract. crimin. lib. 3. cap. 17. nu. 3.*

A *communia iuris.* **9**

ne iunctis alijs notatis lit. V. no. 147. ACCVSATORE nō probate, reus absolvitur, l. Qui accusare. C. de edend. c. Accusator. 6. q. 5. cū alijs, quæ adducit Farinac. in fragment. crim. p. 7. verb. Accusatore, nu. 26. qui numer. seqq. de huius axiomatis intellectu late agit, & Nos etiam in. fra hac ead. lit. num. 88.

60 **ACCQVIRENDVM** *facti. l. ius impeditur quam impediatur ac. quisitum. l. Patre furioso. D. de his, qui sunt sui, vel alieni iur. l. 1. §. Casum. D. de postul. Rebus. lib. 1. praxis benef. regul. de iure quæsitio non tollend. num. 18. & seqq. glos. 6. Lamberteng. de cō. tractib. glos. 1. pag. mihi 34. n. 84. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 957. num. 12. & 13. cum alijs notatis infra lit. L. num. 184.*

61 **ACTA** *faciunt rem notoriam, l. Bin. C. de re iudic. cap. Ex insinuatione extr. de appellat. cap. Cū olim de verbor. signific. Cephal. cōf. 602. num. 2. l. 4. Tiraq. de retract. lignag. §. 36. glos. 2. n. 44. Menoch. de interd. recuper. possess. remed. 1. num. 232. & de arbitrar. iudic. lib. 2. centur. 2. casu. 166. num. 6. Mascard. de probat. conclu. 1101. nu. 13. & 14. Farinac. in*

A Axiomata, & loca

in praxi crimina. p. 119. num. 14.
Mendez à Castro. in praxi Lusit.
lib. 3. cap. 15. num. 4. Statil. Pacific.
fic. de Salutan. interdicit. inspect. 1.
cap. 4. nu. 68. Franc. Becc. conf. 40.
num. 3. Sard. conf. 61. num. 23.
consil. 154. num. 25. & conf. 188.
num. 3. Adrian. Negusant. respons.
sive disputat. 163. num. 7. Costa de
facti scient. & ignor. inspect. 4. nu.
2. Osuald. in Douell. lib. 18. cap.
4. lit. E. Bernard. Græux. conclu.
Camer. Imperial. conclus. 134.
num. 7.

26 *Limita, & intellige, publicato pro-*
cessu, & post conclusum in causa, glos-
in cap. significauerunt, de testib.
Socin. consil. 120. num. 25. lib. 4.
Roman. conf. 227. in fin. & consil.
273. in fin. Dec. in cap. sicut, nu. 8.
de probat. Ioan. Baptist. Cost. d.
inspect. 4. num. 1. Rot. Roman. Di.
uersor. decis. 9. num. 3. par. 3. lib. 2.
& decisio. 1117. lib. 3. part. 3.
refert, cum alijs, Statil. Pacific. d.
cap. 4. numer. 66. 69. 70. & 71.
Mascard. de probat. conclusio.
1102. numer. 24. Vincent. Ca-
ror. singul. 470. Licet in con-
trarium, etiam nempe ante conclu-
sionem in causa acta facere rem no-
toriam, multos allegat Statil. Pa-
cific.

A communia iuris.

TO cific. dist. loco, ex num. 72. cum sequentib. *Qua de re latissimè per eum ibid.*

Limita etiam, & intellige, quoad
litigantes, inter quos etiam ante
conclusum in causa, acta faciunt
rem notoriam, cum acta scire pre-
sumantur, secus quo ad alios, AByd.
Bellam. consil. 24. in fin. & pla-
nius consil. 40. numer. 12. Car-
din. Tusch. lit. N. conclus. 107.
nu. 5. & 6. Costa de factis scient. &
ignor. dist. inspect. 4. num. 2.

sublimata tamen, quan-
do aliqua partium vel colorate im-
pugnaret acta, Bernard. Græux
dict. conclusio. 134. numer. 8.
ex Farinac. quæstion. 21. nume-
ro 26.

ACTIO & passio in eodem

65 *subiecto simul esse non possunt, l. Præ-*
tor, D. de tutor. & curator. dat.
ab his, l. fin. D. de offic. Prætor.
Ias. in l. Debitori, num. 4. C. de
past. Pyrrh. Maur. de fideiussor.
sect. 8. cap. 50. numer. 2. fol. mi-
hi 495. Osalc. decis. 95. à num. 2,
Scac. de commerc. §. 6. glos. 1.
numer. 24. Et limita ut per eum
ibi numer. 12. iungeque dicta in-
fra lit. C. numer. 208. & lit. D.
num. 17.

A *Axiomata, & loca*

66 **ACTIO**; *semel extincta non reuiscit*, l. Qui res. §. Arcam. D. de solut. l. Simus. 27. §. Sed si stipulatus. D. de pact. l. Electio cum ibi no tatis. D. de noxal. actionib. l. Inter stipulantes, §. Sacram. vers. Nec reuocari, D. de verb. oblig. l. Maruius, §. Duorum, D. de legat. 2. l. Hæredibus, vbi glos. r. D. ad Trebell. Tiraq. in l. Si vnquam verb. suscepit, num. 191. C. de reuoc. donat. Anton. Gamm. decis. 161. num. 4, in fin. Ioseph. de Sef. Aragon. decis. 133. num. 9, Cardin. Tusch. tom. 3, lit. A. conclu. 115. num. 3.

67 *Limita, & intellige in actionibus, aut obligationibus ex hominis dispositione, secus à natura, vel legibus prouentibus, in quibus semel, imò sæpè extincta, reuiscit, ex traditis per Alex. in l. Si cum dotem, §. si post solutum, num. 7. & ibid. Angel. & Immol. D. solut. matrim. Tiraq. in l. Boues, §. Hoc sermone, limit. 9. num. 4, Molin. de Hispan. primog. lib. 2. cap. 16. num. 25. vers. Si vero, Surd. de aliment. tit. 7. q. 5. num. 5. Petr. Barbof. in l. 1. p. 4. nu. 140. D. solut. matrim. & per Nos de prius leg. pauper. & miserab. person. part. 1. quæst. 16. à num. 5. præcipue*

A *communis iuris.* **II**

capue numer. 13. & sequentib. **ACTIO** cui conceditur, multo fortius retentio, l. Si per retentione. C. de vlar. cum alijs adductis infra lit. R. num. 118.

69 **ACTIO** cui conceditur, multo fortius exceptio, l. 1. §. Qui superficiem. D. de superfic. l. Inuitus. §. Cui damus. D. de regul. iur. cap. Quis ad agendum 71 eod. tit. lit. 6. Palac. Ruben. in repet. cap. Per vestras, de donat. inter vir. & vxor. §. 8. nu. 2. vbi limitat, Surd. conf. 377. num. 45. Cardin. Tusch. lit. C. conclus. 374. Statil. Pacific. decis. 285. num. 5. & 6. post tract. suum, de Saluian. interdict.

70 **ACTIO** personalis contra tertiam singularem possessorem, vel successorem non datur, l. fin. §. fin. D. de contrahend. empt. l. Vt pomum. D. de seruitut. l. 4. §. Opus. D. de alienat. iudic. mut. caus. fact. l. Venditor. 13. in princip. D. comun. prædior. l. 1. §. Si hæredi. & ibi Doct. D. ad Trebell. l. Eum cui. C. de actionib. & obligat. l. Non aduersus, C. si cert. pet. l. Ea lege, C. de condit. ob. caus. l. Dolus, C. de rescind. vendit. l. Cum precibus, C. de rer. permut. Roderic. Xuar. in l. Post rem iudicatâ, in declarat. legis Regni, ampliat.

A *Axiomata, & loca*

ampliat. 8. §. Que las cumplades,
 nu. n. 1. & ibid. eius Addit. Ioan.
 Baptist. Aini. in praxi iudicior. §.
 31. c. 2. vers. Tertio limitatur, n.
 2. Suid. decif. 52. nu. 3. decif. 173.
 nu. 9. & decif. 236. nu. 8. & de ali.
 ment. tit. 8. priuileg. 48. num. 3. &
 priuileg. 5. 1. nu. 2. & conf. 4. nu. 33.
 Cardin. Seraph. Rot. Rom. decif.
 168. nu. 1. & decif. 529. n. 1. Mari.
 Antonia. var. lib. 2. resolut. fin. casu
 42. vers. Et licet, Scatil. Pacif. decif.
 178. nu. 2. 1. & 2. post suum tra. fat.
 de Saluian. intedict. Antonia de
 Amato, resolut. 13. num. 17.

71 *Limita in singulari, vel tertio pos-
 sessore rei litigiosa, ex l. fin. & ibi
 Bart. C. de litigios. Roderic. Xuar:
 vbi sup. nu. 5. Qua de re Consule Co
 uarru. practic. q. cap. 15. n. 6. & Fari
 nac. & ab eo relatos, Fragmēt. crim.
 p. 2. lit. L. num. 284. & seqq.*

72 **ACTIO** *personalis competens
 respectu rei, tollitur reprobata. l. 1.
 ia fin. C. de iure emphyt. l. Titix
 textores, §. fin. D. de legat. 1. l. In
 nauæ Sauphei, D. locat. l. Si ex
 legati, D. de verbor. obligat. §. Si
 res legata, institut. de legat. An-
 ton. Gomez variat. tom. 2. cap. 3.
 num. 18. cum notatis infra, lit. D.
 num. 19.*

A *communis iuris. 12*

*Limita mora interueniente, quia 73
 etiam reprobata, remanet actio, l. Si
 seruū, 1. resp. D. de verbor. oblig.
 l. Cū res, §. 1. D. de legat. 1. glos.
 in d. §. Si res legata, verb. sine fa-
 cto, & ibid. Addit.*

ACTIO *inanis est, quam inopia 74
 debitoris excludit, l. Nam is, 6. D. de
 dolo malo, l. Titius 76. vbi glos. &
 Doct. D. de procurat. cap. olim, el
 1. in ordine 16. de restit. spohat.
 elegant. Valer. Mart. lib. 21. epi-
 gram. 3. ad Sextum*

*Sexte nildebes, nildebes, Sexte fateamur,
 Debet enim, si quis solvere, Sexte potest.
 Et diximus Nos de priuilegi. pau-
 per. & miserabil. pei sup. par. r. q.
 48. n. 6. Ioan. Max. Bell. et. disputat.
 clerical. p. 1. tit. de Clerico debi-
 tore, §. 1. nu. 3. pag. mihi 415.*

ACTIONEM *nemo consequitur 75
 de improbitate sua, l. Ita quifullo, 12.
 D. de furt. c. Si ad peccatū, vbi gl.
 verb. Cū quaeritur 22. q. 4. iunctis
 notatis infra lit. M. num. 16.*

ACTIONEM *habens, rem habe- 76
 re dicitur, l. Rem in bonis, D. de ad
 quir. rer. domin. l. Qui actionem,
 D. de reg. iur. l. Id apud se, 143.
 D. de verb. signif. Menoch. cōf. 77.
 n. 17. Steph. Grat. discip. forens. c.
 336. n. 5. Ioā. Fracis. Leontheaur.
 fori*

Axiomata, & loca

fori Ecclesiast. p. 4. cap. 1. num. 3.
Aloys. Ricci, in praxi rer. fori Ec-
clesiast. decis. 274. num. 291. edit.
12 & resolut. 193. num. 5. edit. 2.
Bertazol. de clausul. instrument.
clausul. 27. glos. 6. num. 3. & in
repet. l. si quis mator. C. de tran-
sact. num. 612. cum seqq. Rot. Ro-
man. Diuerfor. 2. part. decis. 587.
Ioan. Baptist. Cost. de facti scienti
& ignorant. cent. 10. distinct. 4.
num. 18.

77 **ACTIONEM non habere, vel ha-
bere inutilem, paria sunt,** Anton. Mo-
nach. Bonon. decis. 54. num. 12. Et
generaliter, non habere, vel habere in-
utile, paria esse, probant iura adducta
supra proximè, num. 74. & lit. H.
num. 3.

78 **ACTIONES suas remittentibus
non est dandus ad eus regressus,** l. Quæ
ritur, §. si venditor, D. de editit.
editit. l. fin. D. de remiss. pignor. §.
Si quis itaq; insti. de bonor. posses.
cap. Ex transmissa, de renunciat.
cap. Ex ore, de priuileg. cap. Quæ
periculosum. c. q. 1. Couar. variat.
lib. 2. cap. 4. num. 1. Tirag. de re-
tract. lignag. §. 1. glos. 9. nu. 119.
surd. decis. 231. num. 13. Flamin.
de resignat. lib. 1. quæst. 13. num. 8.
Thom. de Thomas & regul. 272.
Mari.

A communita iuris. 13

Mari. Antonin. variat. lib. 1. re-
solut. 104. num. 14. Ioan. Anton.
Mangil. de imputationib. q. 91.
num. 7.

**ACTIONE sine nemo in iudi-
cio experitur, nec alium cogere potest,** 79
l. Si pupilli, §. Videamus. D. de
negot. gest. l. Quoties, §. Si tem-
porali, D. de administ. tutor.
Gomez tom. 2. variat. cap. 11.
num. 24. Paz in praxi, tom. 3. in
initio, num. 5. Ioseph. de Sess.
Arag. decis. 189. num. 2. Anton.
Monach. Florent. decis. 70. n. 20.
Cardin. Seraphin. Rot. Roman.
decis. 649. num. 1. Mari. Antonin.
variat. lib. 3. resolut. 41. num. 2.
Cardin. Tusch. tom. 1. lit. A. con-
clus. 109. vbi num. 29. ampliat in
tantum, vt index agentem sine actio-
ne, etiam parte ÷ non opponente re- 80
pellat, imò & si pars consentiret,
quando omnino deficit actio, ex
Alex. consil. 136. num. 9. lib. 2.
Crauet. consil. 192. in princip.
cum alijs, plenè Menoch. de arbitr.
quæst. 16. per tot. Decian. conf. 2.
num. 47. lib. 1. Aldouin. conf. 18.
numer. 23. & conf. 29. numer. 15.
Merlin. decis. 24. num. 1. Peregri.
consil. 53. num. 30. lib. 1. Mari.
Giurb. in consuetud. Senat. Mes-

A *Axiomata, & loca*

fan. cap. 7. glos. 10. num. 1. & seq.
& decis. 17. num. 14. & decis. 71.
nu. 2. Vincent. Carot. singul. 17.

81 *Limita, quando subest spes, quod ex
facto de preterito actio oriatur*, glos.
in l. Nō potest, D. de iudic. Alex.
consil. 78. in fin. lib. 1. consil. 177.
in fin. lib. 2. & consil. 44. num. 3.
lib. 3. Boer. decis. 16. nu. 30. Surd.
decis. 6. num. 1. & decis. 44. n. 22.
Costa de retrotract. casu 2. cap. 8.
num. 14. & casu 30. cap. 8. nu. 10.
alios referens Giurb. d. decis. 17. nu.
2. *amplians id* num. 8. *etiam ad poe-*
nam inducendam.

82 **ACTOR** *forum rei sequi debet,*
l. In criminali, C. de iuris. d. omni
iudic. & l. Iuris ordinem, C. eod.
tit. cap. Sanè, cap. Cum sit gene-
rale, capit. Si Clericus, de foro
compet. l. 3. tit. 2. part. 3. l. 8. &
9. tit. 3. lib. 4. nouæ Reg. collect.
Ordinatio Regia Lusitanor. lib.
3. titul. 11. in princp. Brunor à
Sole in locis communib. verb.
Actor. 2. Anton. Oliban. de iure
fisci, cap. 11. numer. 2. pag. 201.
Gutierr. de iuram. confirmat. p.
3. cap. 12. à num. 1. Cardoso. In pra-
xi iudi. & aduocator, verb. Actor,
num. 5. Ioseph. Sess. de inhibit.
cap. 8. §. 3. num. 7. & cap. 26. n. 3.

Castill.

A *communia iuris.* 14

Castill. controuers. lib. 3. cap. 25.
num. 8. Franc. Molin. de brachio
secul. capit. 35. numer. 2. Ioann.
Franc. Leo, in thesaur. fori Eccle-
siast. part. 2. capit. 14. numer. 18.
Petr. Barbof. in l. Hæres absens,
§. proinde, à numer. 8. cum se-
quent. D. de iudic. Mari, Antonin.
variar. lib. 1. resolut. 15. num. 1.
Aloyf. Ricci. in collect. decis. p. 5.
collect. 1930. Cardin. Tusch.
tom. 1. lit. A. conclus. 122.
Cardin. Seraph. Rot. Roman. de-
cis. 1018. n. 1. Thom. de Thomas.
regul. 9. Nos in tractat. de print-
leg. pauper. & miserab. person. q.
52. n. 1. & seq. p. 1. *Vbi miserabiliū*
personarum fauore regulam hanc 83
limitamus, à n. 13. cum seq. ibiq;
an limitatio hæc non solum quoad
seculare forū, sed etiam quoad Eccle-
siasticum procedat, vt nempe misera-
bilibus personis secularibus aduersa-
rios suos seculares etiã Ecclesiasticum
(adhuc hodie lege Regia 10. tit. 1.
lib. 4. nouæ collect. stante) trahere
liceat, plenissime discutimus.

Intellige etiam regulam hanc in 84
actione personali procedere, non vero
in reali. Vbi enim res sita est, licet
alibi forum, domicilium vi sortiatur,
respondere, seque defendere debet

B 2 *reus,*

A *Axiomata, & loca*
rens, l. fin. C. ibi in rem actio, d.
cap. Sanè. §. fin. de foro comper.
dict. l. 3. tit. part. 3. Thom. de
Thomas. dict. regul. 9. *explicat*
elegantè Barbof. in dict. l. Hæres
absens, §. Proinde, artic. de foro
ratione rei sitæ.

85 *Limita deinde in casu legis Dis-*
famari, C. de ingen. & manum, &
l. Si contendat, D. de fideiussor.
in quarum specie actor rei forum
non sequitur, communem dicit Co-
uar. variar. lib. 1. cap. 13. num. 3.
& seq. Marta, decis. siue voto 95.
num. 4. & 5. Alex. Trentac. va-
riar. resolut. lib. 1. tit. de diffama-
tionibus, resolut. 1. num. 6.

86 *Limita praterea quando sponsa*
pro dirimendis sponsalibus agit, quia
non coram iudice sponsi, sed coram
suo aget, ita Marta, vbi proximè,
num. 6. apud quem tribus seq. nu-
mer. tres alias regula huic limita-
tionis, seu intellectus vide.

87 *Limita denique, quando sunt plu-*
res rei eiusdem cause, & ad idem agi-
tur, qui etsi diuersis sint iurisdiction-
ibus subiecti, diuersosq; iudices sor-
tiantur, coram ipsorum vno, superiore me-
diato, conueniri, vtrahiq; poterunt, ne
continentia causa dividatur, ex l.
Nulli, C. de iudic. cap. 2. de caus.
posses.

A *communia iuris.* 15
posses. & propriet. & vtrouique
DD. *l. 1. c. de iudic. decis. 122. & 123.*
Artaman. obser. 7. tit. de iudic.
lib. 2. Minfing. obseru. 4. cent. 1.

ACTORE *non probante, reus ab* 88
solvitur, l. Extat. 2. §. D. de iurefif.
l. vlt. C. de reuend. l. Qui accu-
sare, C. de edend. l. Actor, 2. 3. C.
de probat. l. 1. C. de alien. iudic.
mut. caus. fact. §. Retinendæ, inst.
de interditt. c. vlt. 6. q. 5. c. Cum
Ecclesia, de caus. pos. & propriet.
c. vlt. §. Sanè, de iur. iur. c. vnici in
princip. vt Ecclesiast. benef. c. In-
ter dilectos, de fide instrum. c. fin.
de iur. iud. l. 1. tit. 14. part. 3. Duè.
regul. 22. Hipol. singul. 169. &
seq. & in l. Vnius, §. In ea causa,
n. 3. & 4. D. de quæst. Hierony. de
Mont. de fini. regund. c. 48. à nu.
Couar. var. lib. 1. c. 1. n. 8. Clar. in
præf. crim. lib. 5. §. fin. q. 66. n. 1.
relati ab Alfan. collect. 102. Garc.
Falcon regul. 7. plures alios refert
Cened. ad Decret. collect. 125.
nu. 1. quibus adde Menoch. de ar-
bitr. cas. 98. nu. 16. Mascard. de
probat. conclu. 36. Surd. de ali-
ment. tit. 9. q. 12. num. 7. cū seq. &
66. 328. n. 1. Seraph. de priuileg.
iuram. priuileg. 27. num. 1. Flores
Diaz ad Gamm. decis. 36. nu. 1.
Flamin.

A Axiomata, & loca

Flamin. de resignat. lib. 11. q. 14. n. 10. & de confident. q. 63. n. 23.
Alexan. Trentac. variar. lib. 2. tit. de probat. resolut. 2. n. 1. & n. 16.
Cardof. iudic. & advocator, ver. Actor, num. 4. Ioan. Franc. Leo in thesaur. for. Ecclesiast. p. 3. c. 7. n. 108. Ioseph. de Sess. Arag. decif. 217. n. 4. Aloyf. Ricci. decif. cur. Archiep. Neapol. p. 1. decif. 71. n. 8. & decif. 211. n. 6. Ant. Monach. decif. Lucenf. 33. n. 46. Cardin. Seraph. decif. 1422. n. 15. Thom. de Thomalet. regul. 11. Aldouin. cōf. 60. n. 12. & cōf. 61. n. 6. Donel. in cōment. iur. ciuil. lib. 19. c. 15. col. 1. & lib. 10. c. 2. col. fin. Parin. in praxi crimin. q. 4. n. 28. Mari. Antonin. var. lib. 3. resol. 1. n. 5. & resol. 37. num. 6. Rot. Roman. apud Parin. decif. 409. n. 6. to. 1. p. 1. Mendez Castro in praxi Lufit. lib. 5. c. 1. n. 95. Cardin. Tusch. to. 1. lit. A. conclu. 117. *A probatōne enim pendet victoria*, Surd. decif. 36. num. 12. *A personaque afforis metienā ius est*, idem Surd. de aliment. tit. 6. q. 4. num. 9.

89 *Extende regulam etsi de non iure rei confet, nihilque omnino probet, aut etiam prado sit reus*, Cardin. Tusch. dift. conclu. 117. num. 10.

Mari.

A communia iuris. 16

Mari. Antonin. dift. loco, num. 6.
Paul. AEmil. Veral. decif. 11. n. 1. & 2. p. 1. Camil. Borrel. in summ. decif. par. 2. tit. 2. num. 28. Rota Bonon. decif. 98. nu. 57. & decif. 104. n. 41. in congestis à Fontaf. & Giffo, Mago decif. Lucenf. 8. in fin. Ricci. collect. 459. versic. Amplia 1. p. 2. Antoni. Monach. decif. Lucenf. 25. nu. 1. Mascard. de probat. conclu. 36. num. 24. & 31. Crauet. consil. 104. num. 18. & consil. 277. numer. 1. *Et dum actor contra reum non probat, calumniare videtur*, l. 1. §. Incidit, D. 90 ad S. C. Turpil. Bart. in l. Non ignorat, num. 1. C. de fruct. & liti. expens. Bal. in auth. Generaliter, num. 13. versic. Secundo quæritur, C. de Episcop. & Cleric. *aliquis relatis*, Camil. Borrel. in summ. decif. 2. p. tit. 2. num. 17.

Amplia regulam etsi reus onus probandi in se assumeret, Deci. consil. 517. num. 5. Mari. in rubr. de probat. nu. 458. Casan. consil. 58. nu. 10. Mascard. de probat. lib. 1. concl. 36. n. 37. & seq. Camil. Borrel. d. loco, nu. 25. Magon. decif. Lucenf. 11. n. 13. Cæsar Manent. decif. 69. num. 8. Barti. decif. 47. num. 16. Ofac. decif. 144. nu. 16.

B4 Ioseph.

A. Axiomata, & loca

Ioseph. Ludo. decis. Lucéf. 11. n. 13. Trivisdecis. 4. n. 30. libr. Burfat. conf. 367. nu. 7. lib. 4. Sebast. Guazin. de defensa. reor. defenf. 28. c. 2. n. 3. & defenf. 39. c. 1. n. 6. vers. I mō etiam si reus.

92 *Amplia, etiamsi fiscus agat, vel accuset, iul. Clar. in pract. §. fin. q. 62. nu. 1. Mascard. de probat. conclus. 36. nu. 1. Roland. à Vall. conf. 90. num. 3. lib. 3. Decian. resp. 48. nu. 1. lib. 3. Surd. conf. 326. nu. 1. Burfat. consil. 439. nu. 2. & seq. & conf. 445. nu. 2. & seq. lib. 4.*

93 *Amplia, etiamsi actor persona insignis, & valde honesta, reus vero male sit conditionis, & fame, glos. fin. in fin. c. Sicut, de sent. excomm. Dec. in l. Qui accusare, n. 11. C. de edend. Camil. Borrel. in summ. decis. p. 1. tit. 2. de probat. nu. 20. cum duob. seqq.*

94 *Amplia, quia actore non probante, non tenetur reus iuramentum ab actore delatum admittere, Mascard. d. conclus. 36. n. 40. Roder. Xurr. in declar. l. 4. lib. 2. fori leg. tit. de iuramentis, à nu. 2. cū seq. & ibid. eius Addit alios referens lit. B. Vincent. Carot. de iuram. litis decis. q. 1. prin. n. 4. vers. Cōtrariā. Limit. à nu. 5. nisi pro actore sit presūptio.*

A. communia iuris. 17

Et an actore non probante, ab observantione iudicij iā sū, vel affinitivē sit absolūendus reus? vide Mascard. d. conclu. 36. n. 58. Alex. Trentac. var. resol. lib. 2. tit. de probat. resol. 2. per tot. principē, n. 16. cum seq. qui magistratū loquūtur, Ioseph. de Sef. decis. 217. Rota Genuens. decis. 43. n. 2. & decis. 145. n. 3. Frac. Merli. decis. Lucéf. 67. n. 13. Barzi. de decis. 42. n. 9. 10. & 11. & decis. 113. n. 8. & decis. 122. n. 7. Borrel. d. tit. 2. nu. 18. Hienony. Marilian. decis. 5. Farinac. praxi crimin. q. 4. num. 27.

An autem in beneficialibus regula hæc procedat? vide Gōzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 11. nu. 29. & 30. & Camil. Borrel. d. p. 2. tit. 2. n. 24.

ACTORE non probante, obinet is qui possidet, l. 1. C. de alien. iud. mut. caus. fact. §. Retinendæ, in st. de interd. Surd. de alim. tit. q. 12. num. 7.

ACTORI onus incūbit probādi, noiatur infra hac ead. lit. n. 199.

ACTORI nō licet, quod reo denegatur, c. 2. q. 4. c. Non licet actori, 32. de regul. iur. lib. 6. Thom. de Thomas, regul. 204. Scacc. de appel. q. 18. limit. 7. n. 23. Sebast. de Medic. de regul. iur. regul.

A Axiomata, & loca

- gul. 9. ampliat. 1. pag. mihi 193
Cardin. Tusch. tom. 1. lit. A. conclu.
clu. 119. *vbi* nu. 2. *ampliat in casu*
100 *converso*. † Nam à pari procedunt
actor, & reus, iuxta regul. tex. in c.
1. de mut. petit. l. vii. C. de fruct.
& lit. expens & qua late prosequuntur
Valasc. consult. 25. per tot. An
ton. Gabr. commun. opint. lib. 3.
tit. de clausul. conclu. 1. à nu. 66.
101 *Et sunt correlatiua* † actor, & reus,
Baptist. de Sanct Blas in tract de
correlatiu. num. 13. vers. Trigesimo
secundo, Mari. Antonin. variat. resolut.
lib. 3. resolut. 9. n. 3.
102 *Nec debent ad imparia* † indicari,
Hieronym Gigas de crimin. læsæ
Maieſt c. quomodo, & per
quos crim. læsæ Maieſt probe. q.
17. num. 2.
103 *Limita, & intellige regulam hanc*
ex traditis per Cardin. Tusch.
dist. lit. A. conclusion. 119. & 120.
& per Alciat. de præsumpt. regul. 3.
præsumpt. 44 numer. 16. *Vbi intelligit,*
aqualiter actorem,
& reum tractandum in medio cause,
quoad initium enim differunt,
Pontan. de spol. lib. 2. capit. 1.
num. 49. & per notata infra lit. R.
num. 56.

104 **ACTOR, & reus idem esse**

A communia iuris. 18

non potest, capit. Nullus, 4. q. 4.
A Egid. Bellam. de permut. benefi.
fic. p. 8. quæst. 1. num. 2.

Limita ex text. in l. In tribus,
105 D. de iudic. & in l. Iudicium, §. 1.
D. hini. legud. & *ex late traditis*
per Cardin. Tusch. lit. A. conclu.
118. per tot. & *per Herman. Ba-*
ren. de formand. libell. libell. 71.
num. 2.

Limita etiam in casu leg. Diffama
106 ti, C. de ingen. & manum. Marta
decis. 95. num. 3. Alex. Trentac.
var. resolut. lib. 1. tit. de diffama-
tionibus resolut. 1. num. 16.

ACTVM *nū dicitur, cū aliquid*
107 *superest agendum*, l. Cum Sylla-
nianum, *vbi* las. num. 3. C. de his
quib. vt indign. l. pen. G. ad Syl-
lan. l. Titia, D. de verbor. oblig.
facit cap. Cum super, de offic. de
legat. Hippol. cons. 122. n. 15. Fla-
min. de resignat. lib. 3. q. 8. n. 42. &
97. Anto. Monach. Lucens. decis. 19.
num. 5. & Bonon. decis. 28. nu. 22.
Girond. de priuileg. seu exemp.
explicat. num. 1133. Sebast. de
Medic. de regul. iur. regul. 5. li-
mit. 2. pagin. mihi 219. *nouiss-*
ime Ioann. Aloyf. Ricci. part. 7.
collectione. 2497. versicul. Pro

A *Axiomata, & loca*

vt factum, ex l. Si oleum, §. fin.
& l. sequent. D. de dol. l. in re-
bus, §. Possunt, D. commod.
107 & l. Res, D. de contrahen. empt.
Thom. de Thomaf. regul. 199.
108 *Vbi procedere asserit, † quando
quod superest essentiale est, secus si
accidentale, paruique momenti.
Quibus adde tradita infra lit. F.
numer. 63. cum duobus se-
quentib.*

109 **A C T V M** *qui gerit magis
in dubio vò valeat, quam vt per-
eat velle presumitur, l. Quoties,
D. de verbor. obligat. l. Quoties,
D. de reb. dub. l. Quoties, D. de
regul. iur. l. 3. D. de milit. testam.
Alciat. de præsumpt. regul. 3.
præsumpt. 34. Vant. de nullit. in
princ. num. 24. Cardin. Mantic.
de coniectur. vltim. vol. lib. 2. tit.
15. à num. 2. Brunor à Sole in lo-
cis commun. verb. Actus 10. Me-
noch. de arbitr. casu 223. nu. 27.
& de præsumpt. lib. 1. q. 6. nu. 5.
Gutierr. Canonic. lib. 1. capit. 2.
num. 4. cum alijs adductis hac ead.
lit. num. 166.*

110 **A C T V M** *faciens legibus de illo
loquentibus se censetur astringere,
Natt. consil. 49. num. 22. Becchi
consil. 35. nu. 11. Surd. consil. 347.
num.*

A *communia iuris.* 19

num. 24. Et presumitur factus secū-
dum quod vis † disponit, cap. Ex li-
111 teris, de constit. cap. Sedes, de res-
cript. cap. Veniētes, de iure iurā.
Surd. consil. 198. num. 15.

A C T V M *frustratorii nemo præ-
112 sumitur facere, l. 1. in fin. D. admu-
nic. l. vnic. C. de thesaur. lib. 10.
Surd. consil. 307. num. 15. iunctis
adductis lit. F. num. 181. Actus
113 enim frustratorios † lex abhorret, l.
Hæc stipulatio, D. vt legator. seu
fideicommissi. nom. caue. Surd.
decif. 260. n. 1. cum seqq. & decif.
276. num. 4. cum seqq. & consil.
345. num. 18.*

A C T V M *celebrare, & ei consen-
114 tire, paria sunt, l. vtrum, & l. seq. D.
ad leg. Pompei, de parrac. Tiraq.
de retract. lignag. §. v. gloss. 9. ver.
Præterea tex. & de iure primog.
q. 26. vers. Tertio limita, Cardin.
Mantic. de tact. & ambig. cōuēt.
lib. 4. tit. 2. à nu. 12. Melch. Phæb.
decif. Lusit. 60. num. 3.*

*Limita in eo, qui actum contradic-
115 cere non potest, qui actum consen-
tiendo, sibi nō præiudicat, nec se obligat,
Bart. in l. Laticus in fin. D. de
administrat. tut. in l. Caius, C. de
pignorat. act. & in l. Si cū dotem,
num. 7. D. solut. matrim. Alex.
consil.*

Axiomata, & loca

conf. 131. num. 4. lib. 2. Tiraq. de retract. confag. §. 1. glof. 2. num. 149. Decian. conf. 107. 0. 7. & 8. lib. 3.

116 *Vnde alienare, qui non potest, de iure, nec alienationem consentire, l. 43.*

C. si aduers. donat. Bart. conf. 70. num. 1. lib. 1. Roland. conf. 15. nu. 30. lib. 1. Tiraq. ad leg. cōnu. glof. 8. nu. 147. Cald. de resolat. empht. cap. §. nu. 40. *Nec expresse.*

117 *Cum quis possit, l. 26. §. Cui autem donare, D. de regul. iur. Nec tacite, cum alienare videatur, l.*

Alienationis verbum, l. 8. D. de verbor. sign. Natta conf. 574. nu. 11. Nos de privileg. pauper. & miserab. person. p. 1. q. 2. 2. num. 31. & infra hac ead. dit. num. 218.

118 *ACTVM non celebrare, vel minus rite celebrare paria sunt. Portil. de confort. cap. 19. num. 8. Quae enim non rite sunt, & pro non factis habentur, l. 2. C. de success. edict.*

119 *ACTVS sine substantia nequit subsistere, l. Cum hi, §. Prator ait,*

ACTVS COMMUNIA IURIS. 20

ait, D. de transact. l. Cum precario, D. de precar. cap. Tua nos, de sponsal. Francisc. Molm. de rieu nuptil. b. i. cap. 26. num. 106. *Neq; consistere sine sua materia potest, l. 1. Neq; emptio, D. de cotrah. emp.*

ACTVS omnibus sine iudicatur, l. 1. Verū, D. de furt. l. Si is qui in alie

na, vers. Nemō enim, D. de adqui. rer. dom. l. Rem non nouam, C. de iudic. *Omne enim agens propter finem & agit, & ad eum principale in*

sentio dirigitur, l. 1. D. solat. matrim. l. Eam quam, vbi Bald. in princip. C. de fideicommiss. Namque frustratorius est actus, qui non assequitur finem suum, l. Verbis, D.

de vulg. & pupil. Plura nos, in statu, quem de principio, medio, & fine, cuius virtutis, & quod corū inspicendum pene iam consecimus.

ACTVS à subiecto suam capiunt denominationem, l. Veram, D. de furt. cap. Cum voluntate, in princip. de sent. ex comm. D. Thom. 1. 2. q. 8. art. 6. in corpore ad fin. & q. 1. art. 3. *Et secundum sui subiecti naturam regulantur, l. Eius, D.*

de operis libenter.

ACTVS, & potentia simul esse non possunt, notatur infra lit. P. nu. 124.

A *Axiomata, & loca* **A**

- 116 ACTVS agentium sunt inpatiēte bene disposito, l. 1. C. de heredib. instit. l. In omnibus, 2. D. de actionib. & oblig. l. Si ergo, D. si cert. pet.
- 117 ACTVS extrinsecus intrinsecum animum probat, l. Ei qui, D. de tutor. & curat. Nicola. Intrigliol. decis. 40. num. 76. & 77. lib. 1. iun. Etis infra proxime, nu. 154. & 155. & dicemus lit. E. verb. Extetiora.
- 118 ACTVS semper secundum naturam rei, de qua agitur, intelligi debet, l. Insulam, D. de præscript. verb. l. Damni infecti, D. de damn. infecti. l. Si vno, D. locat. iunctis infra notatis, lit. V. num. 27.
- 119 ACTVS corrumpit omissa forma legis, l. Cū hi, §. si Prætor, D. de tractat. l. Traditionibus, C. de pact. regul. Quæ contra, de regul. iur. lib. 6. cap. Cum dilecta de rescrip. cap. Quia propter, de elect. cap. 1. de reb. Eccles. non alien. libr. 6, Euerard. in topic. legalib. loco 53. Rebuffin tract. de pacific. possess. for. nu. 155. Surd. decis. 268. n. 8. Cald. Pereir. de potest. eligēd. c. 7. n. 13. Valasc. consult. 103. nu. 3. & consult. r33. n. 4. Ioseph. de Sess. e dec. 30. n. 10. Ferrer. in const. Cathalo. glos. 1. n. 350. Mari. Antoni variar.

A *communis iuris* **21**

variar. lib. 1. resolut. 26. nu. 3. & lib. 2. resolut. 47. num. 17. Ioan. Franc. Leo in thesaur. fori Ecclesiast. par. 2. cap. 4. num. 21. & par. 4. cap. 2. nu. 104. Anton. Monach. decis. Lucens. 53. nu. 35. Escobar de ratiocin. cap. 11. num. 19. Infinitos refert Farinac. in praxi crimin. par. 4. conf. 65. In addit. lit. D.

Intellige, etiam si omittatur in minimo, Andr. Tiraq. de retract. cōuention. §. 4. glos. 6. nu. 31. Proccedit, ¶ quando omittitur forma essentialis, & necessaria, vt per Thom. de Thomaet. regul. 213.

Et paria sunt aliquod fieri contra legem, vel non seruata forma legis, authent. Qui res cum ibi not. C. de sacros. Eccles. Alia addimus lit. F. à num. 154. cum seqq. præcipue num. 160.

ACTVS culpabilis, & pæna dignus, non est aliquo præmio legali asficiendus, l. Siue 23. D. de negot. gestis, l. Conuenire, D. de pact. dota. cap. Ex parte, de consuet. c. vlt. vers. Cū generaliter, de præscript.

ACTVS agentium nunquam vltra eorum intentionem operantur, l. Non omnis, D. si cert. pet. l. In agris

A *Axiomata, & loca*

agris, D. de acquir. rer. domini.
Thom. de Thomafest. in floribus legum, regul. 13. Flamin.
de confident. quæst. 27. nu. 139.
Gomez. tom. 1. variar. cap. 7.
num. 4. Cæsar Argel de contrad.
dict. legit. quæst. 10. num. 36.
Rota Roman. apud Farinac. de
cis. 555. num. 4. tom. 2. par. 1.
Aloyf. Ricci in decis. Curie Ar.
chtpisc. Neapol. par. 1. decis. 75.
num. 22. & decis. 175. num. 10.
Anton. Monach. decis. Lucens.
14. num. 41. Cardin. Seraphin.
decis. 890. num. 2. Stephan.
Gratian. discept. forens. tom. 5.
cap. 948. num. 38. Paul. Duran.
de condit. 2. par. cap. 1. num. 57.
Quid. de Amic. de iure semphyt.
quæst. 36. num. 3. & quæst. 89.
num. 1. Antonini Ricciul. de iu.
re personar. extra Eccles. gremi
existent. lib. 4. cap. 55. num. 27.
Cardinal. Tusch. tom. 1. lit. A.
conclus. 125. vbi, num. 12. *Lim-*
ite: ad tollendum dolum, & absur-
dum.

35 *Et actus quantumcumque favora-*
bilis contra voluntatem agentis mi-
nime sustinetur, l. Si idem ser-
uus, D. de legat. 2. l. Si cu
pures

A *Communia iuris* 22

pure, in fine princ. D. ad Trebel.
l. Verbis, vbi DD. D. de vulgar. &
pupil.

A *CTVS semper tribuitur or-* 136
dinanti, & non exequenti, l. Item
eorum, §. Decuriones, D. quod
causæque vniuersit. nomin. l.
Vnum, §. 1. D. de legat. 2.
l. 2. §. Omnia, C. de veter.
iur. enucleand. §. Cum hoc in
procem. instit. cap. Super Cum
aliquibus, eodem titul. libr. 6.
Tuschius litera A. conclus. 144.
Mari. Antonin. variar. lib. 3.
resolution. 29. num. 5. Surd.
de aliment. titul. 8. privileg.
56. numer. 88. & privileg. 65.
numer. 47. & decision. 292.
numer. 9. & consil. 29. num.
3. & seq. & consil. 250. num.
22.

Limita quando exequens faculta- 137
tem disponendi habet, Surd. d. cõf.
29. num. 18.

A *CTVS vitatur, si deue-* 138
nitur ad eum casum, à quo inci-
pere non potest, l. Pro parte, 11.
D. de seruitut. l. Plaribus, §.
Et si placeat, D. de verbor. oblig.
l. fin. D. rer. amot. Surd. cons. 211
num. 10.

Limita

A Axiomata, & loca

139

Limita in actu consumato, l. Si gaudentus, C. de contrah. empr. l. In substitutione, D. de vulg. & pupil. l. Si heredi, D. ad Trebel. l. Generaliter, C. de Episc. & Cleric. l. fin. C. de nupt. Tiraquel. in tract. cef. fante causa, limit. 1. num. 15, & limit. 2. nu. 1. & in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, num. 23 & verb. Susceperit liberos, n. 155. C. de reuoc. donat. Anton. Gom. in l. 6. Taur. num. 11. in l. 40. n. 22. in l. 48. num. 5. & variat. resolut. 1. par. cap. 19. num. 14. Matienz. in l. 1. glos. 4. num. 20. tit. 8. lib. 5. Recopil. Mier. de Mayorat. par. 2. q. 6. num. 38. Ceball. comun. contra commun. q. 666. num. 10. & q. 729. num. 18. Surd. conf. 116. nu. 47. & conf. 250. num. 24. Marta decif. 22. num. 2.

140

ACTVS non valet, cuius affectus in tempus prohibitum confertur, l. Quod sponsae, C. de donat. ante nupt. dicemusque, verb. Tempore habili.

141

ACTVS ab eo casu incipere non potest, quo finiri debet, l. Vium fructum, D. de usufructu. legat.

142

ACTVS, vel dispositio in dubio secundum qualitatem personae profertur intelligi debet, l. Plenum, §. Equitij, D. de usu, & habit. & ibi glos.

A communia iuris 23

glos. & DD. Cardin. Mantio. de coniectur. vltim. volunt. lib. 6. tit. 1. à princip.

ACTVS à principio nullus, nullus 143

producit effectum, l. 4. §. cōdemnatum, D. de re iudic. cap. Ad presentiam, de appellat. Aloy. Ricci. in praxi fort. Ecclesiast. decif. 250. num. 2. in 1. edit. & resolut. 219. num. 2. in 2. edit. Cardin. Thusch. lit. A. conclus. 139. *Et actus nullus nomen actus non meretur*, l. Statutis, C. de sentent. ex pericul. recit. l. Sicut, D. de operib. l. bert. Marfi. conf. 89. num. 3. cū seqq. Cota in memorabilib. verb. Actus nullus, & verb. Vidua, Nauar. in cap. Cum contingat, de rescript. rem. 3. num. 2. Vrsil. ad Afflic. decif. 21. num. 19. & 20. *in neque dicta*, verb. Nullum quod est. *Et actus ipso iure nullus, conualescere non potest*, Cardin. Seraphin. Rota Rom. decif. 229. num. 2. *in nctis dictis*, verb. Nullum ab initio.

ACTVS simpliciter gestus, eo modo 145

quo debuit factus censetur, l. Gallus, §. Quidam recte, D. de liber. & posthum. l. Si hæreditas, §. seruus alienus, D. de testament. tuell.

ACTVS indifferens in meliorem 146
par.

A *Axiomata, & loca*

partem accipi debet, l. Cū creditor. D. de furt. cap. Stote misericordes, de regul. iur. in Decret.

147 **ACTVS** *iudicialis potentior est extra iudiciali, l. Pacta nouissima, C. de pact. & faciunt dicta supra hac ead. lit. num. 61.*

148 **ACTVS** *naturalis efficacior potentior est violento, Bart. in l. Et per ius iurandum, §. Qui ita, D. de accept.*

149 **ACTVS** *qui sequitur, intentionem precedentem declarat, l. Si hi qui, C. de adulter. §. Pauonum, instit. de rer. diuis. Tiraquel. in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, num. 257. C. de reuoc. donat. Surd. decif. 326. num. 85. Flamin. de resignat. lib. 7. quæst. 1. num. 72. Stephan. Gratian. disceptat. forens. cap. 58. num. 25. & seq. Vbi etiam asserit, secundum actum à primo recipere declarationem. Et actus semper in executionem tractatus ꝛ precedentis factus presumitur, l. 4. §. Vnde quæri potest, D. de manumiss. l. Qui in aliena, §. Si is qui putabat, D. de adquirend. hæredit. eum alijs, de quibus Mascard. de probation. conclus. 619. num. 2. & conclus. 1239. num. 8. Me-
noch.*

A *communia iuris. 24*

noch. de præsumpt. lib. 2. quæst. 74. num. 3. & lib. 3. quæst. 49. num. 3. Surdus decif. 325. num. 7. Tusch. lit. A. conclusion. 152.

ACTVS *censetur perpetuus, qui certo temporis spatio non concluditur, l. Iuris peritus, in princip. & ibi Bart. D. de excusat. tutor. l. De pupillo, §. Si quis ipsi Prætori, D. de noui oper. nuntiat. cap. Si gratiosè, de rescript. libr. 6. Flamin. de resignat. lib. 11. q. 5. num. 42.*

ACTVS *semel confirmatus, perpetuus est, etiam si causa perficiens cesset, Cald. Percir. de emphyt. ca. 23. num. 48.*

ACTVS *semper indicatur à principali intentione agentium, l. Si quis nec causam, in princip. & ibi Bald. D. si cert. pet. l. 1. C. ad leg. Cornel. de ficar. l. Qui exceptionem, D. de condict. indebit. Tiraquel. de restruct. lignag. §. 30. glos. 1. numer. 4. Couarrab. libr. 2. variar. cap. 4. num. 5. Gomez. tom. 2. cap. 2. n. 10. Qualitas enim actus agentis intentionem ꝛ dem-
strat, l. Non codicillum, C. de ista ment. Et qualis est actus, talis*

A Axiomata, & loca

- 165 *talis presumitur ¶ animus, l. Si no
conuictij, C. de iniurijs.*
- 156 *ACTVS non à nomine sed ab
factu indicatur, l. Infulam, D.
præscript. verbal. Cum manu fact.
§. fin. D. de contrahend. empt. l.
olei, uncta glos. C. locat.*
- 157 *ACTVS duo, ubi reperiuntur
fieri, qui precedere debuit, factus ce
setur, Mascard. de probat. conclus.
244. num. 4. Surd. decis. 288. nu.
33. Molin. de primogen. lib. cap.
num. 51. Cott. in memorabilib.
verb. Actus, Flaminii, de resigna
lib. 4. q. 2. num. 36. cum seqq. l.
Sanchez de matrim. lib. 3. dispu.
35. num. 19. Et actus duo eodem die,
& loco, & coram eisdem testibus ge
sti, sunt correspectus, ¶ l. Si vetrico
lo, §. fin. D. de priuileg. cred. l. l.
éta, vers. Dicebam, D. si cert. po
Surd. de aliment. tit. 1. q. 42. n.
48. Bernard. Graue. ad pract. Ca
mer. Imperial. lib. 2. conclus. 1.
num. 7. Cardin. Tusch. tom. 2. li.
C. conclus. 1043. cum seq. Can
Seraphin. Rot. Rom. decis. 351
num. 4.*
- 159 *ACTVS geminatus maiorem fi
mitatem inducit, & plus operatur
quàm simplex, l. Ballista, 32. D.
Trebell. l. 4. uncta glos. vltim. D.*

A communia iuris 25

de pignorat. act. Bart. in l. Cum
solmus, C. de agricol. & censit.
lib. 11. Piraquei in l. Si vn
quam, verb. Reuertatur, à num.
49. C. de reuocand. donat. Pines.
in l. 2. C. de rescindend. vendit.
par. 2. cap. 2. à num. 4. & cap.
4. num. 31. & in rubr. 1. par.
num 14. vers. Inde etiam, & nu.
43. C. de bon. matern. Menoch. de
arbitr. casu 213. num. 37. & conf.
10. num. 1. Mascard. de probatione
conclus. 347. num. 37. cum seqq.
& conclus. 621. num. 37. Stepha.
Gratian. discept. forens. cap. 395
num. 35. Mari. Anton. variar. lib.
1. resolut. 61. num. 6. & resolut.
110. num. 1. & lib. 3. resolut. num. 32.
Tusch. lit. G. conclus. 28. Mantic.
de tacit. & ambig. conuent. lib.
19. tit. 2. num. 6. Corfet. tract. de
verb. geminat. Brun. tract. de
augm. q. 4. princip. num. 15. Gi
gas de pealioib. quest. 109. nu. 5.
Hyppol. in singular. verb. Gemi
natio, & ad l. 1. sub num. 38. C. ad
leg. Cornel. de fidei. Euerard. in
locis legal. cap. 91. à locutionis
geminatone, per tot. & antea
cap. 5. pagin. 2. in fin. Perez in
addit. ad segur. in l. Si ex legati
causa, num. 183. D. de verbor.

C oblig.

A *Axiomata, & loca* **A**

oblig. plura, Coſta in l. Si excautione fallent. 14. C. de non numer. pecun. Surd. decif. 21. numer. 10. & num. 20. & decif. 232. numer. 2. Cafane. in Catal. glor. mund. par. 8. confider. 27. ad fin. *infinitos retulit*, Gabriel. lib. 7. comun. tom. 1. verb. Geminatio.

160 **ACTVS** *dispositio interpretari debet, ut cause magis necessaria, & vili prouifum videatur*, l. Cum ex pluribus, D. de ſolut. Bartol. in l. Tritieum, D. de verborum obligatio. & in l. Vltim, C. de aliment. pupill. præſtand. Menoch. conſil. 195. numero 10. 5.

161 **ACTVS** *in dubio conſuetudinis ex causa necessaria, quam voluntaria factes*, l. Aristo. §. 1. D. de iur. de lib. l. Pater filium in fin. D. ad leg. Falck. l. Miles. §. ſin. D. de adult. l. Proxime, D. de ritu nupt. l. Sicundotein. §. Si pater, D. ſolut. matrim. l. Hu- iusmodi, §. Cum pater, D. de legat. 1.

162 **ACTVS** *debet ſemper interpretari, ut aliquid operetur, non ut ſit vanus, & inutilis*, l. Quoties, D. de reb. dub. Tuſch. lit. A. conclud. 135. qui num. 2. *dicat in dubio præ-*

A *communia iuris.* 26

praſumit quemlibet elegiſſe viã, qua 163
diſpoſitioni ſua ſit vtilis, & tribuat effectum, non ut impugnari poſſit, ad nihilumq; reduci. Et ne actus reddatur inutilis, impropriari debent, 164
verba, l. Titia. 1. §. Lutiſ, D. de legat. 2. *Nemo enim dictum fruſtratorum & praſumitur* 165
facere ut notauimus, hac ead. lit. num. 112.

ACTVS *in dubio validus interpretari debet*, l. Quoties, D. de reb. dubi, l. Quoties, D. de verbo. obligat. Surd. conf. 44. num. 21. Mar. Anton. variar. lib. 1. reſolut. 20. num. 16. Cardin. Tuſch. lit. A. conclud. 136. Bertaz. de clauſul. clauſul. 1. gloſ. 4. num. 5. & in repetit. l. Si quis maior. C. de tranſact. num. 506. Pichard. ad §.

Si quis alium inſtit. de inutil. ſtipul. Et ut actus valeat omnis ſum- 167
mitur & coniectura, Hieronym. Marilia decif. 74. num. 10. *Et paria ſunt actum non eſſe nullum, vel de nullitate ſupponi & non poſſe,* gloſ. ſingul. in l. Qui habebat, 168
§. 1. verb. Conſilium in fin. D. de manu. teſtam. pulchre, Decif. conſil. 456. incip. Conſul in princip.

A Axiomata, & loca

169 ACTVS mera voluntatis iuris necessitate excludit, glos. & ibi DD. in l. Solent, §. fin. D. de offic. Proconf. & in l. Cum de in rem verso, D. de vsur. glos. in verb. temporis, in cap. Cum Ecclesia Sutrina, de causa possess. & propriet. Gröd. de privileg. seu excemp. explic. num. 278.

170 ACTVS omnis propter scientiam, & patientiam superiorum iustificatur, l. Quis sit fugitiuus, §. Ego puto, l. Quod si nolit. 3 r. §. Qui assidue, D. de ædil. edict. c. Nisi essent, de prebend. Gonç. ad reg. 8. Cancell. glos. 9. §. 2. num. 88. Unde, auctoritas superioris excu-

171 sat t. A pua, glos. in cap. Dixit. 24. q. 5. Farin. quest. 5. 2. num. 83 quem citat Mar. Anton. Macerat. variæ lib. 3. resolut. 19. num. 4.

172 Et facit licitum t. quod alias est illicitum, l. non videtur, §. Qui iusu, D. de regul. iur. c. Quisquis, de regul. iur. in 6. DD. in l. Iuste possidet, D. de adquir. possess. Farin. quest. 97. num. 1. cum seq. quem etiam refert Mar. Anton. vbi proxime.

173 ACTVS non dicitur perfectus, quando partim est factus, & partim non, l. 2. ibi: Quia ipsi animad-

A communia iuris 27

maduertunt aliquid deesse, D. de orig. iur. plura adducit Gonzalez ad regul. 8. Cancell. glos. 63. nu. 31. notauimusque verb. Factum non videtur. Et paria sunt, actum non incipere, vel capsum non perficere, l. fin. §. illud, C. de codicill. §. penult. in tit. quib. mod. testam. infirmo.

ACTVS legitimi conditionem non recipiunt, neque diem, l. Actus legitimi, 78. D. de regul. iur. c. Actus legitimi, 5. eodem tit. lib. 6. Roman. cons. 403. nu. 19. & 20. Roza decise 638. num. 4. in recent. par. 2. apud Farinac. Pleua de huius axiomatis intellectu Card. Tusch. practice, conclus. lit. A. conclus. 129. per tot. Sanchez de matrim. lib. 3. disput. 1. à nu. 5. Valent. Forst. in tract. de success. lib. 5. cap. 16. & 17.

ACTVS, qui non durat, non consideratur à iure, l. Non videtur, in princ. D. de regul. iur. l. Qui sic, D. de solut. l. Cogit, §. Hi qui solidum, D. ad Trebel. Surd. cons. 179. nu. 5. 1. & iunge dicta, verb. Factum, non dicitur.

ACTVS limitatus, limitatum, producit effectum, l. In agris, & ibi Bar. D. de adquir. rer. dom. l. Age,

A *Axiomata, & loca*

C. de transact. notataq; verb. Cau-
sa limitata, iunge.

177 **ADDITAMENTVM** non mu-
tat natura eius, cui addicitur, Card.
Tusch. tom. 1. lit. A. conclus. 182.
secundum quem limita axioma, practi-
pne num. 13.

178 **ADQVIRERE**, qui dolo cum
potuit, noluit, ad quisivisse videtur, l.
1. §. Non tantum, D. de hæredit.
vel action. vendit. l. Sed si lege, §.
Perinde, D. de petit. hæred. Casti-
llo controuers. lib. 5. 2. p. cap. 112.
num. 14. & 15.

179 **ADVOCATI** & milites equipa-
rantur notatus hac eadē lit. n. 479.

AEQUALITAS, vide suo loco
lit. E.

180 **AEQVIPARATORVM** eadē
dispositio, l. 1. D. de legat. 1. §. glof. in
l. Si quis seruò, C. de furt. & in c.
Si postquam, §. fin. de elect. in 6.
Menoch. de arbitrar. casu 88. n. 8.
Aloys. Ricci, in decis. curiæ Ar-
chiep. Neapol. decis. 223. n. 4. p.
2. Anton. Monach. decis. Bonon.
68. nu. 19. Cardin. Tusch. lit. E.
conclus. 308. Flamen. de confid. q.
27. num. 74. & q. 28. nu. 82. Mar.
Anton. variar. lib. 3. resolut. 25.
num. 10. Cephāl. conf. 537. num.
19. lib. 4. late, Viui decis. 255. n.

A *Communia iuris* 28

19. & seq. Ioan. Mar. Nouat. in
praxi elect. & Variar. fori, q. 8. se-
cti. n. 9. & quest. forens. 143. nu.
12. lib. 1. plenē, Farinac. fragment.
crimin. 1. p. lit. E. à num. 202. cum
seqq. *Limita* vt per Nos de priuile-
gijs pauperum, & miserabilijū por-
tionarum, r. p. q. 36. num. 15.

AEQVITAS *preferitur* 190. or, 181
l. 1. §. Si ego, D. si pars hæredit.
petatur. l. fin. in fin. D. de offic. pæ-
fid. l. Maiorem, D. de pact. l. 1. C.
de legib. l. Placuit, C. de iudic.
cap. fin. de transact. Hippolito
singul. 685. Bernard. regul. 235.
Tiraquel. de retract. lign. §. 35.
glof. 1. numer. 4. Strach. de merc-
cat. tit. quomodo procedendum
in causa mercaturę, numer. 4. Sar-
mient. lib. 3. sefest. cap. 8. numer.
4. ad fin. Couarruu. in regul. Poss-
essor. par. 2. §. 6. à numer. 2. Fa-
chin. lib. 1. controuer. capit. 3. &
lib. 11. capit. 3. Donel. comment.
iur. ciuil. lib. 23. capit. 1. Men-
doc. de pact. lib. 1. capit. 3. nu-
mer. 9. Thom. de Thomasset. in
florib. leg. regal. 17. Valasc. de
iure emphyt. quest. 5. numer. 4.
Morla in empof. iur. par. 1. tit. 1.
quest. 11. per tot. Anton. Monach.
decis. Lucens. 68. numer. 35.

A Axiomata, & loca

- 182 *Dummodo sit scripta, † idem* Ant. Monach. decis. Bōnōn. 12. num. 3. & Florent. decis. 70. num. 32. Bertazoli. in repet. legis Siquis maior. C. de transact. numer. 32. Rendin. in promptuario recept. sentent. tom. 1. tit. 100. numer. 111. *Frustra enim scriberentur leges, si ab illis recedere suoque arbitrio aequitatem fingere iudicibus li. eret, Tirraquel. dict. §. 35. glos. 1. numer. 31. ubi plura contra cerebrinam aequitatem, non legis auctoritate fulcrata, late etiam multos hac de re agentes referens. Osuald. in Donnell. lib. 18. capit. 2. lit. F. Ioann. Mar. Nouar. quaest. forens. 68. numer. 9. lib. 1. Ideoque aequitas*
- 183 *non scripta, † scripto rigori succumbit.* l. Prospexit, D. qui, & à quib. DD. in dict. l. Placuit. Et an à iure
- 184 *scripto † aequitas differat? eleganter* Donel. lib. 26. capit. 2. per
- 185 *totum. Vbi cumque aequitas suadet, † est subueniendum.* l. Dinus, D. de integ. restit.
- 186 *Aequitas in paribus causis, paria iura desiderat,* Antoni. Monach. Lucen. decis. 55. num. 34. & Bōnōn. decis. 62. num. 4. & Florent. decis. 18. num. 19. & decis. 70. n. 45. *Et similis aequitatis ratio, similia*

A communia iuris. 29

iure suadere videtur, l. Fin. C. ad leg. Falcid. cap. Cum dilecta de confirm. vtil. vel inutil.

AESTIMATIO, *supple lit. E.* 187

AFFECTATIO *non prodest, nec attenditur.* l. 2. §. vult. D. si quis cau. l. 1. C. qui milit. poss. lib. 12. Tirraque. de retract. l. ignag. §. 35. glos. 4. num. 29. Sfort. Oddi. de restit. tur. quaest. 2. par. 1. Osuald. in Donnell. lib. 21. cap. 5. lit. G. & lib. 23. cap. 9. lit. R. vers. Non autem excusat. Sanchez de matrim. lib. 3. dispart. 39. num. 6. Surd. consil. 32. num. 4. & consil. 43. num. 23. *Plenissime in excusatione affectata Tutela, Impedimento, Praeheretione, Ignorancia, Officio, Ebrietate, Clericali, Paupertate, & alijs, prosequitur,* Antonin. de Amato, varias. resolute 46. num. §. 6. 7. & 8.

AFFECTIO *nulla cadit, nec considerari in ignotum potest,* l. Non est ferendus, D. de transact. Ferrer. in constit. Catalon. glos. 1. num. 91. Menoch. consil. 333. num. 5. Vicent. Fusar. de substit. q. 318. num. 6.

In speciebus cadit affectio, non in genere. l. Numis. D. de in litem iur. l. Si fundus vbi Alexand. D. ad leg. Falcid. l. Si ita, 42. D. de fidei. ius-

A *Axiomata, & loca*

tutor. Osuald. in Donell. lib. 26.
cap. 9. lit. P. Anton. Fauser in C.
definit. lib. 5. tit. 32. de in litem
iur. definit. 2. Farin. fragm. cri-
mina. lib. 2. parte. lit. I. h. i. 1033.

AFFECTVS non puniatur nisi

190 sequatur effectus, l. Cogitationis,
8. D. de poenis, l. 1. in fin. D. quod
quisque inr. Aloyf. Ricci in Col-
lect. decis. par. 5. collect. 1893. &
in praxi fori Eccl. et. decis. 588.
num. 2. in r. edit. & resol. 520.
num. in r. edit. & decis. iur. Ar-
chiep. Neapol. par. 1. decis. 70.
num. 6. Bened. Argid. in com-
ment. l. Ex hoc iure, cap. 7. num.
32. Cardia Tusch. lit. C. conclus.
544. plenissime Menoch. de arbit.
lib. 2. cent. 4. casu 360. per tot.
Thom. de Thomas. in florib. leg.
regul. 18. Franc. Galet. in margar.
casuum confitent. verb. Affectus,
ubi ampliat in censuris, cui amplia-
tioni subscribitur Vgol. in de offic. &
potest. Episcopi. c. 2. 1. num. 3. vers.
Tertio. in nos. de nos. M. 12. mun.

191 **Limitatur** in l. Generaliter in
principio, D. de calumn. in l. Si a
feruo, D. de obadict. obturp. caus.
in l. Quisquis, 5. in princip. C. ad
leg. Jul. Maest. in l. Is qui cum telo
C. ad l. Con. de fidei. An P. Si quis

per

A *communia iuris.* 30

per suaserit, C. de furt. in l. Si
quis non dicam. C. de Episcop.
& cleric. in l. vnic. C. si quacom-
que praedit. potest. cap. 1. de prae-
sumpt. *Lare de his fere omnibus.*
Menoch. dist. casu 360. Sayr.
in clau. regia. lib. 3. cap. 8. num.
78. Cardos. in praxi iudic. &
aduocat. verb. Delictum, numer.
55. Brunor à Sole in suo com-
pendio verb. Affectus, ubi ve-
rum hoc assertit in delictis atrocio-
ribus. † *Inde in assassinio crimi-*

192
ne etiam sine effectu, puniatur cona-
tus, ex Aloyf. Ricci collect. par. 5.
collect. 1867. Farinac. part. 5.
quæst. 123. num. 77. Tusch. dict.
concl. 544. num. 8. Mari Anton.
variari. lib. 3. resol. 47. numer. 6.
In crimine lesa Maest. Simonis,
volente aliquem veneno perimere,
Aloyf. Ricci dict. collect. 1895.
vers. Est tamen, Farinac. dict. p.
5. quæst. 122. num. 14. Tusch. d.
concl. 544. num. 21. Mar. Anton.
dist. resol. 47. num. 7. Sebastian.
Guazin. de defens. reor. defens.
33. c. 24. n. 2. *Adhuc tamè, & in a-*
trocissionis, & etià si ad actû proxi-
mû deuentû sit, non puniri affectum,
ut effectû. † notat Gemæ de delictis

193

cap. 3. num. 11. Muta decis. 50. n.

A Axiomata, & loca

25. Mart. voto 238. num. 14. The-
saur. decif. 243. n. 2. & 3. & The-
saur. Iunior, lib. 2. q. forensi 24.
prope infinitos referens Giurb. c6s.
46. num. 37. & conf. 27. num. 16.
& optime distinguentem vide Dion.
Gott. in d. l. Cogitationis, D. de
pœnis, lit. R. Et quinque requisita,
ut etiam in atrocissimis affectus, co-
natusve puniatur, requirit, pariterq;
recenset Guaziu. supra num. 7.

- 194 AFFLICTO non est danda af-
flictio, l. Navis, §. Cum autem, D.
ad leg. Rhod. de iact. l. Diuus
Marcus, in princip. D. de offic.
Præsid. l. Si idem, D. de iurisd.
omni. iud. l. Pœna, §. fin. D. ad
leg. Pompei, de parricid. l. Tam
dementis, C. de Episcop. & Cleric.
cap. Ex parte, de Cleric. ægrot.
c. Si quis à proprio, r. 1. quæst. 5.
cap. 1. §. Scriba, de prohib. feud.
alien. per Feder. Barthol. Perett.
ad extrauag. Ambictosæ de reb.
Eccles. non alien. verb. Et si per
sex menses, num. 4. Frat. Anton.
à Souf. in relect. de censur. Bul-
læ Cenzæ, cap. 5. disput. 38. num.
3. Aloys. Ricci. in praxi rer.
forti, Ecclesiast. decif. 628. nu. 5.
& decif. Cur. Archiep. Neapol. 45
num.

A communia iuris. 31

num. 10. part. 2. Anton. Monoch.
Lucenf. decif. 34. num. 10. & Flo-
rent. decif. 12. num. 14. & Bonon.
decif. 11. num. 64. Nos de priui-
leg. Paup. & miserab. person. p.
19. 17. num. 40. Thom. de Tho-
maset. regul. 20. Cardin. Tusch.
lit. A. conclus. 2402 vbi numer. 2.
Limitas † quando afflictus noua 195
afflictioni dat causam, quia tunc no-
ua debet addi afflictio.

AGENTES, & consentientes 196

pari pœna puniuntur, l. Iubemus, §.
AEconomus, C. de Sacros. Ec-
clesiæ. l. Vtrum, D. ad leg. Pompe.
de parricid. l. 1. D. de recept. l. Di-
uus, D. de iurefisc. l. 3. D. de sicar.
l. 1. C. de fals. monet. c. 7. de ofic.
de leg. c. Sicut dignū, §. 1. de ho-
mic. c. Qui cum fure, de furt. cap.
Quantæ, de sent. excom. Thom.
de Thomaset. regul. 21. in id Fa-
rinac. p. 4. q. 129. à numer. 3. cum
sequent. Giurba (alijs relatis)
consil. crimin. 7. num. 14. Qui in
gravioribus † delictis id procedere 197
intelligit, non in leuioribus.

Intellige etiam, quando consentien-
tes cum agentibus cooperantur positi-
ue, causam efficacem, ac propinquam
principali auctori delinquenti præben-
do, ex dict. cap. 1. verb. Pari pœna
ad

A Axiomata, & loca

ad fin. de offic. deleg. tenet Couar.
in regul. Peccatū, p. 2. c. 12. an. 7.
prosequitur late Menoch. de arbit.
casu 348. cum seq. Clar. in pract.
§. fin. q. 87. vsque ad q. 90. inclu-
siue, quem sequitur Farinac. in pra-
xi crimin. p. 4. consil. 64. nu. 18.
P. Molin. de iustit. tract. 2. dispat.
732. sub num. 1. Flamin. de con-
fid. quæst. 2. nu. 5. Ludouic. Ri-
beir. in annotation. a. i. cap. Non
inferenda, 23 q. 3. num. 27. Ma-
ri Giurba, dict. consil. 7. num. 14.
Olfac. decis. Pedem. 60. num. 6.
Ioan. Bapt. Costa de facti scient.
& ignor. inspect. 68. num. 6.

199 AGENTI incumbit onus proban-
di, l. 2. & l. Verius, D. de probat.
I. Actor, & l. Frustra, C. eod. l. fin.
D. de rei vendit. ¶ Qui accusare,
C. de edend. §. Non solum institi
de legat. capit. vnic. versic. Cum
entm, vt Ecclesiast. benef. sine di-
min. confer. Thom. de Thoma-
set. in florib. leg. regul. 19. Fla-
min. de confident. quæst. 18. nu-
3. & Nos de priuileg. pauper. &
miserab. person. 1. part. quæst.
54. num. 38. iunctis notatis hac
lit. sup. uum. 88.

200 AGENS vt talis, talem se probare
debet, dicimus infra lit. T. nu. 22.

AGE-

A communia iuris. 32

AGERE iniustus nemo com- 20f
pellitur, l. vnic. C. vt nemo inui-
tus, Ioseph de Sesse Aragon. de-
cis. 115. num. 3. Cardoso in pra-
xi iudicium, & aduocatorum,
verb. Agere, num. 3. Brun. à Sole
in locis communib. verb. Com-
pellere, Sard. consil. 132. numer.
53. & consil. 173. num. 98. Vo-
luntarium enim ¶ est perere. l. Cre- 20f
ditōr, C. de pignor. l. fin. C. de
vsur. pupl.
Limita in eo, qui semel ce- 203
pit agere, Cald. Percir. quæst.
forens. in comment. ad leg.
vnic. C. ex delict. defunct.
part. 3. numer. 20. in fin. Vin-
cent. Carot. de remedi. contra
præiudit. sentent. vel damnos.
execut. except. 22. quæst. 18.
num. 15.

204 Limita 2. in casu legis diffi-
nari, C. de ingen. & manumif.
Couarruu. variar. libr. 1. cap.
18. numer. 2. & sequentib.
Surd. consil. 132. numer. 53.
Menoch. consil. 308. numer. 1.
libr. 4. Sesse decision. 115. nu-
mer. 3. Caualecan. decision. 9.
numer. 1. Mart. decision. siue
voto, 95. numer. 1. & sequent.

LIMITA

A Axiomata, & loca

205 *Limita 3. quando tutus est excep-
tione reus, q̄s (officio saltem iudicis,
ex aequitate que legis 3. C. qui bon-
cede. post. & legis Si contendat,
D. de fideiussor.) compellere ut
agat creditorem poterit, glos. in l.
Aurelius, 29. §. Centum. verb.
Consequi in fin. D. de liberat. le-
gat. Bart. in l. Si societatem. §.
Arbitrorum, num. 18. & 19. vers.
Sed regulariter videtur, D. pro
foci. Capit. de is. 18. num. 3. & 4.
O fasc. decis. 1. §. 1. num. 9. & 10.
Cauale. decis. 25. num. 23. & 24.
part. 2. & decis. 9. num. 3. & 4.
par. 4.*

206 *Limita 4. in causa, qua à iudicis
arbitria pendet, in qua partem com-
pellere iudex poterit, casusque sal-
tem, licet non præcise ut agat, aliter
nempe illi audentiam denegando. l.
Si debitor offerat, D. de solut.
Iac. in l. 3. num. 12. C. de procur.
Angel. in l. Papinianus, §. Si quis
post, num. 3. D. de inoffic. testam.
Contard. ad l. Diffamari in prin-
cip. num. 26. & in ampliat. vsque
ad numer. 23. refert, & sequitur
Vincent. Carot. dict. except. 22.
q. 18. num. 14.*

207 *AGERE sine actione nemo potest,
diximus hac ead. lit. num. 79.*

ALE-

A communia iuris. 33

*ALERE non alendum, melius. 208
est, quam fame necare alendum, l. 1.
§. Sed si in certum, & §. Quare,
& l. 3. §. 1. D. de ventre in poss.
mitt. l. Hominem, D. pro suo, l. 1.
§. Interesse vbi glos. verb. Sine
causa, D. singul. venti. nomia. l.
fin. C. de carbon. edict.*

*ALLEGANS contraria non au-
ditur, notatur verb. contraria alle-
gans, lit. C. num. 213. & seqq.*

*ALLEGARE nihil, & allega-
tum non probare, paria sunt, Roland.
à Valle. consil. 35. num. 10. & n. 20.
lib. 1. Tusch. lit. A. conclus. 117.
num. 192. Camil. Gallin. in tract.
de verb. signifi. lib. 5. cap. 16. mu-
17. ex l. Si manumifus, 2. C. de
libert. & eor. liber. & dicit ibi re-
lativis.*

*Limita in exceptione non imple-
menti, quam allegati probandi non
incumbit onus, illudque in aduersa-
rium transmittit, ac sibi sufficit alle-
gare, l. Iulianus, §. Offerri, D. de
actionib. empr. Socin. Sen. consil.
273. num. 2. lib. 2. Ritmin. Iun. cōs.
52. num. 11. lib. 1. Gozad. consil.
94. num. 45. Neufz. consil. 50. nu-
6. & seq. Paris. consil. 33. nu. 57.
lib. 1. Roland. coust. 69. numer. 9.
lib. 4. Turret. consil. 60. num. 14.*

&

Axiomata, & loca

& conf. 74. n. 29. lib. 1. Ioan. Bot. cōf. 90. n. 6. Menoch. cōf. 1. n. 369. Mascard. de probat. concl. 1387. nu. 2. lib. 3. Becci. conf. 4. 5. n. 18. Magon. decis. Lucens. 11. nu. 8. & decis. 61. num. 1.

212 *Limita 2. in allegatione absurdā, quod allegare sufficit, licet auctoritate non probetur, iudicioque intellectus an sit absurdam colligitur,* Hieronym. Gabr. conf. 69. nu. 5. lib. 1. & conf. 18. n. 20. lib. 2. Vincent. Fusar. de substi. q. 320. n. 47.

213 *Limita 3. in notorio cuius sufficit allegatio, à probationeque excusat, notamus, verb. Notorium non indiget,*

214 **ALLEGATIO parisi non facit ins, c. Dilectus 234. de præbend.** glos. mag. verf. Vel die tertio, in l. 1. C. quando non petent. part. glos. verb. non post multum, in c. 2. de hīs, quæ sūt à prælat. Ias. in l. 1. num. 38. D. de offic. eius cui mand. est iurist. & in l. 1. lect. 1. numer. 16. C. de Sacrosanct. Eccles. Palat. Rub. in repet. rub. de donat. inter, §. 17. numer. 22. Roman. consil. 191. num. 4. Hierony. Gonçal. ad reg. 8. Cancel. glos. 5. §. 7. num. 107.

215 **ALIENABILIS Res semel facta,**

A communia iuris. 34

perpetua manet alienabilis, cap. 2. de feud. Cald. Pereir. de reno. uat. emphyteuq. 1. r. num. 30. Ceual. comm. quæst. 897. Scac. cap. 1. de appellat. quæst. 17. limit. 47. memb. 1. numer. 111. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. glos. 6. num. 194. Ioann. Franc. Leon. in thesaur. fori Eccles. part. 1. cap. 15. num. 3. Bursat. consil. 4. numer. 22. & sequent. Menoch. de arbitriq. 54. num. 24. Peregrin. de cons. 2. numer. 2. Vincent. Fusar. de substi. quæst. 352. nu. 49. Surd. consil. 105. numer. 12. Matienz. in l. 1. tit. 6. lib. 5. recop. glos. 8. num. 2. & Nos de priuileg. pauper. & miser. person. part. 1. quæst. 22. num. 58.

Limita, & intellige in re inalienabili ex prohibitione, & fideicommissio personali, secus in reali prohibitione, & reali fideicommissio, ut per Bartol. in l. Cum pater, §. Quindecim, D. de legat. 3. Menoch. dist. quæst. 54. numer. 25. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. q. 16. nu. 23.

ALIENARE, qui non potest, nec alienationi consentire, notatum est hac ead. lit. numer. 116. Alienatio enim dicitur, qui alienationi

A *Axiomata, & loca*

218 *consentit & pariaq; sunt alienare, vel alienationi consentire, tradit (post in finitos, prope quos refert) Tiraq. in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, num. 349. & 350. & in l. Connubial. 16. verb. Contractus, glos. 5. num. 150. Molin. de Hispan. primogen. lib. 4. c. 3. nu. 35. Decian. consil. 60. num. 12. & 14. lib. 1. & consil. 9. numer. 70. & 71. lib. 2. & consil. 105. numer. 2. lib. 3. plenè Castil. controuers. lib. 5. 2. p. cap. 89. numer. 113. cum seqq. vsque ad num. 118. A quo si velis, huic poteris regula colligere ampliationes.*

219 **ALIENATVM** non dicitur si non durat alienatum, l. Si pro parte, §. Versum, D. de in rem vers. cap. 1. quid iur. si sit vassal. post alien. feud. l. fin. §. ult. in fin. C. de bon. quæ libe. cum traditis per Menchac. illust. qq. cap. 32. n. 3. Tiraq. in l. Si vnquam, verb. Susceperit, num. 171. C. de reuoc. donat.

210 **ALIENVM** factum nemo promittere potest, l. Stipulatio ista in princip. l. Inter stipulantem, D. de verb. oblig. l. Sicut, D. de fideiussor. §. Si quis altum, instit. de inutil. stipulat. l. Cum qui, §. Iu-

A *communis iuris, 35*

§. Iulianus, D. de constit. pec. l. 1. tit. 1. part. 5.

Amplia vt nec ad interesse obligatio hoc in casu succedat, nulla enim omnino obligatio est, dict. iuribus, Anton. Gomez variar, tom. 2. c. 10. num. 23.

Limita 1. si promittatur factum alienum eius, quem promittens compellere potest vt filij, vel serui, l. In fluminum, §. Quamquam de dama. infect. rationes assignat Gomez dict. loco.

Limita 2. si iuramentum appositum sit, tunc enim ad interesse obligatio succedit, ex l. Cum pater, §. Filius matrem, D. de legat. 2. Gomez dict. num. 23. eruditissime Couar. in relect. cap. Quamuis pactum de pact. in 6. par. 2. §. 5. per tot. Gutier. de iuram. confirmat. 1. p. cap. 44. à numer. 1. cum seqq. Gregor. Lopez in dict. l. part. glos. 1. in fin. C. de test. l. ultimo

Limita 3. in proteritis stipulationibus, ex l. Si procurator, D. rem ratam haber. & l. Quoties quis, D. de verb. obligat. probat. communem dicens Couar. post alios à se relatos, dict. loco num. 9.

Alia huic regula constitutiones, vt si in iudicio alieni facti promissio fiat,

A *Axiomata, & loca*

fiat, si de heredum facto, promittentem re curaturum, re alius faciat promittatur, ex citatis iuribus, d. praesertim l. 1. tit. 1. part. 5. practatisq; auctoribus deducuntur.

225 An vero hodie Regia, l. 3. tit. 8. lib. 5. ordinam. & l. 2. tit. 16. lib. 5. nouæ Reg. collect. stantibus, facti alieni promissio inutilis sit? vide Anton. Gomez d. c. 10. n. 23. vers. Ex quibus nouiter infero, Greg. Lopez in d. l. 1. gl. 1. Didac. Perez in d. l. 3. Ordinam. col. 1060. & seq. Gutier. de iuram. confirm. d. 1. p. c. 44. nu. 6. Matlenz. in d. l. 2. gl. 6. nu. 4. & 5.

226 ALIMENTA denegans, necare videtur, l. Necare, 4. D. de liber. agnoscen. l. De pecoribus, 5. C. de lege. Aquil.

227 ALIUD pro alio inuito creditore solui non potest, l. 2. §. Mutui datio, & ibi gl. fin. D. sic cit. pet. l. Promissor, §. fin. D. de constit. pecun. l. Item liberatur, 6. §. Qui paratus, D. quib. mod. pig. vel hypot. solui, l. Eum à quo, 16. cum l. seq. C. de solut. l. Si se non obtulit, 4. §. Aut praetor, D. de re iudic. l. 3. tit. 14. p. 5. Cot. in memor. verb. Solui Donat. à Fin. to. 2. commun. opti. lib. 8. tit. 27. de solut.

n. 36.

A *communja iuris.* 36

n. 36. Gutier. de iuram. confirm. p. 1. c. 29. n. 1. & seq. & pract. li. 1. q. 146. n. 16. Scobar de ratioc. c. 17. n. r. Pichard. in disp. de mora. n. 97. Surd. decis. 224. nu. 16. Cenol. comm. contra comm. to. 4. q. 399. n. 97. Giron de priuileg. 203. Anton. Monach. Bonon. decis. 35. n. 8. Vital. de Cáb. in tract. claus. pag. 376. n. 1. Tufchelit. 8. concl. 354. Thom. de Thomaset. regul. 31. planissimè Nos de priuileg. pauper. & miserab. person. p. 1. q. 49. per tot.

Nec etiam si melior creditori offeratur conditio, l. fin. D. de usu. & habit. §. Præterea instit. de action. auth. offeratur, & ibi gl. C. de litis contest. Surd. conf. 201. n. 2.

229 Limita in paupere, qui in specie vel pecunia soluere nequit, iuxta dispositionem auth. de fideiussor. §. Quod auté, col. ri. auth. Hoc nisi debitor, C. de solut. & l. Si quis argenti, 35. §. Sin auté donator, C. de donat. & de iure nostro Regio, d. l. 3. tit. 14. p. 5. Capit. decis. 42. n. 5. Ioseph. Ludouic. decis. Perus. in 64. pertot. Antoni. Thesau. decis. 153. n. 3. Bac. de inop. debit. c. 1. n. 46. Gut. de iura. confir. 1. p. d. c. 29 & d. q. 146. n. 1. & seq. lib. 1. pract.

A *Axiomata, & loca*

retulimus prope infinitos. Nos de
 priuileg. pauper. & miserab. per-
 son. dist. q. 49. num. 7. *vbi* num.
 seqq. huc limitationes plures assign-
 auimus ampliativitas, & intelle-
 ctus. Amplia deinde, & limita plu-
 ribus modis, per citatos infra lit. S.
 num. 50.

230 ALIUD est esse tale, aliud habe-
 ri pro tali, notabimus infra lit. T.
 num. 21.

231 ALTARI, qui seruit, de altari
 viuere debet, Pauli ad Corinth. 1.
 cap. 9. cap. Cum secundum, 1. de
 præbend. & dignit. c. Ex his, 1. 2.
 q. 1. Ioan. à Capistran. de autho-
 rit. Papæ, p. 12. p. secundæ princip.
 num. 82. Gambar. de author. le-
 gat. lib. 6. num. 366. Nos de priu-
 ileg. pauper. & miserab. per-
 son. p. 1. q. 12. nu. 19.

232 ALTARE vñ nō est discooperiē
 dum, vt aliud cooperiatur, c. Cum
 causam, de præbend. & dignit.
 Alber. Brun. de statut. art. 6. nu.
 168. Nos de priuileg. pauper. &
 miserab. person. par. 1. quæst. 44.
 num. 98.

233 ALTERI per alterum non de-
 bet iniqua conditio inferri, l. Non
 debet, D. de reg. iur. l. Debitu-
 rum pactionibus, C. de pact. c. si
 com.

A *communis iuris.* 37

cōpromissarius, §. Porro de elect.
 lib. 6. l. Crimen, 26. D. de pæn. l.
 Emancipatum, 7. §. fin. in fin. l.
 Filiam, 9. D. de Senator. Tusch.
 lit. A. concl. 313. Ouid. de Amic.
 de iure emphyt. q. 10. nu. 1. per
 tot. & q. 1 r. n. 4. & per tot. ex quo
 limitationes deducere potes, & condu-
 cū di. l. verb. Facto alterius, n. 41.
 & lit. P. nu. 48. & seq. Thom. de
 Thomafer. regul. 33. *vbi* procedere
 aſerit, in acquisitis, † secus in ac-
 quirendis & re 2ul. 20. procedere in
 telligit † quando quis in culpa non
 fuit.

234
 235
 236
 Limita præterea in casu, l. Quid
 quis, §. §. Filij vero, C. ad. l. Iul.
 Maieſt. in c. Vergentis, 10. de hæ-
 retic. & in casu leg. 2. C. de libert.
 ete or. liber. ex dictis d. lit. P. n. 46.
 & alij ex adductis per Menoch. de
 arbitr. lib. 2. cent. 4. casu 347. Co-
 uar. var. lib. 2. c. 8. à num. 1. cum
 seq. Petr. Caua. resol. crim. cent.
 2. casu 349. num. 17.

ALTERI stipulari nemo potest, 237
 recurre ad verb. Stipulari, lit. S.
 num. 53.

ALTERNATIVORVM *ſuf* 238
 ſicit alterū esse verum, aut adimpli-
 ri, regul. In alternatiuis, de reg.
 tur. in 6. cap. Inter cæteras de
 D reſcript.

A *Axiomata, & loca*

rescript. l. si hæredi plures, D. de
condit. instit. l. si ita quis stipu-
latus fuerit de verb. oblig. l. si is
qui ducenta, §. Vtrum, D. de reb.
du b. & ibi Bart. à num. 1. & præ-
cipuè, num. 3. l. Generaliter, & ibi
Deci. num. 2. C. de instit. & sub-
stit. Euerad, loco à natura alter-
natiu. ex num. 8. cum seqq. Me-
noch. consil. 3. numer. 10. Sfort.
Odd. consil. 12. num. 16. & 17. &
consil. 92. num. 32. & sequentib.
Gratian. discip. forens. lib. 2. cap.
288. num. 3. & 5. & lib. 3. cap.
575. ex num. 18. cum seq. & lib.
4. cap. 741. num. 7. Tusch. lit. A.
conclu. 317. Castil. controuers.
lib. 5. 2. par. cap. 136. num. 60. &
num. 80.

239 *Limita multis modis vt per* Eue-
rar. & Tusch. dist. locis, & Castil.
dist. cap. numer. 61. & sequent.
vsque ad numer. 67. exclusi-
uè.

240 *In alternatiuis debitoris est electio,*
notatur lit. D. num. 20.

241 **AMBIGVVS** *in rebus media via*
est eligenda, l. Filto, 7. D. vt lega-
tor, seu fideicommiss. no n. cauea-
tur, l. Et hoc Tiberius, 41. D. de
hæred. instit. Añni. de execut. §.
3. cap. 137. Anton. Monach. decis.
Flo-

A *communis iuris.* 38

Florent. 12. nu. 23. & Bonon. de-
cis. 19. nu. 21. Menoch. de arbitr.
lib. 1. q. 53. num. 10. & quaest. 56.
& de retin. poss. remed. §. n. 755.
& seqq. Escobar. comput. cap. 9.
num. 6. & 7. Osuald. in Donel.
lib. 26. cap. 2. lit. B. *Nec in eis de-*
bet esse absolutum † iudicium, cap. 242
Habuisset, 33. dist. Nec repente, aut
subito respondendum, Gonçal. ad
regul. 3. Cancel. glos. 46. nu. 44.
& sequent. *Hinc Senec. de for-*
mula honesta vita, in capit. de
prudencia. De dubijs (ait) non
definitas, sed suspensam tene sen-
tentiam.

In ambiguis, quod minimum est, 243
sequimur l. Apud Iulianum, §.
scio, D. de legat. 1. l. Semper in
obscuris, D. de regul. iur. cap. In
obscuris, eodem tit. lib. 6. Tho-
mas de Thomafer. regul. 152.
ubi procedere intelligit, † quando 243
medium non est.

AMBIGVITAS, *vel du-* 244
bietas in meliorem semper partem est
interpretanda, cap. Stote de regul.
iur. Molin. de ritu nupt. lib. 1.
comp. 17. numer. 2. Aløyc. Ricc.
in collect. decis. p. 1. collec. 220.
Farnac. 3. p. praxis crim. q. 25.
à nu. 27. ubi limitat.

A. Axiomata, & loca

²⁴⁵ **AMBIGVA dispositio iuxta id,**
quod communiter fieri consuevit, in-
telligenda est, c. Quod translation-
em, 4. de offic. legat. l. Si prius,
§. 1. D. de aqua pluuiæ arcend. l.
Vt liberis, C. de collat. Couar.
var. lib. 1. c. 1. nu. 9.

²⁴⁶ **AMICITIA vera similis est con-**
sanguinitati proximiori, vt per Co-
uar. in c. Requisistis, o. 7. de testam.
Rebus. de privileg. scholast. pri-
uileg. 104. Tiraq. de pœn. tem-
per. caus. 22. Menoch. de præ-
sump. lib. 4. q. 89. nu. 70. Surd. de
aliment. tit. 6. q. 21. no. 4. Azcbed.
ad l. 34. num. 3. tit. 6. lib. 3. l. ouæ
Reg. collect. Morla in empor.
Jur. part. 1. tit. 2. in prælud. num.
201. P. Sanchez de matrim. lib.
6. disp. 26. num. 2. Mantic. de ta-
cit. & ambig. conuent. tom. 2. lib.
13. titul. 20. à num. 2. cum se-
quent. Paz in l. 63. styli, nume-
ro 34. Stephan. Gratian. discip.
forens. cap. 200. num. 4. Cardin.
Tusch. lit. A. conclu. 326. Et ami-
cus interior coniunctus reputatur,
Alciat. de præsump. regul. 1. præ-
sumpt. 27. num. 5. Petr. Moll. in
responso pro amico, dubio 1. nu.
136. Carol. de Graf. ad mater.
stat. ad exclud. omn. excep. excep.

A Communia iuris. 39

24. num. 48. & 49. & in tract. de
effect. amicis. numer. 81. *prope in*
finitis relatis. Talisque amicus ap-
pellatione suorum † venit, glos. ²⁴⁷
in l. 2. C. de ex quib. caus. col.
cens. lib. 11. Bald. in l. 1. numer.
33. C. de his qui accus. non poss.
Iaf. in l. Exigendi, numer. 6. C.
de procurat. & in l. Titia, numer.
22. D. de verb. oblig. Tiraq. dict.
causa 22. numer. 32. Decian.
tract. crimin. lib. 3. cap. 5. numer.
13. & sequent. Damod. in Enche
rid. pariū, aut similiū iur. in
versic. Diligit ut frater, Curt. in
memora. verb. Amor, *ad saturita-*
tem vsque relatis Carol. de Graf.
de effect. amic. numer. 87. & 88.
& dict. excep. 24. numer. 49. *Et*
accusationem pro iniuria amico il-
lata, vindictamque, † vt consangu- ²⁴⁸
neo, amico competere, ad eamque ad-
mitti firmant Bald. in dict. l. 1. nu.
49. C. qui accus. non poss. Alciat.
dict. regul. 27. num. 2. Plaza in
epitom. delictor. c. 43. nu. 7. vers.
Quibus omnibus, Decian. d. c. 5.
numer. 13. & 14. Farinac. q. 13.
num. 31. & seqq. *vbi limitat, &*
declarat Carol. de Graf. d. tract. de
effect. amic. nu. 253. & 272. *Prog;*
amico appellandi concessū esse ius, † ²⁴⁹

Axiomata, & loca

tradunt Tiraq. dist. causa 2. 1. nu.
55. Plaz Epit. delict. c. 46. n. 5.
In fin. vers. Decimo quarto. Scac.
de iudic. p. 1. c. 101. nu. 52. De-
cian. d. lib. 7. c. 5. nu. 15. Carol. de
Graf. d. tract. nu. 80. Menchac. 2.
controuerf. vsufreq. c. 23. nu. 7.
magis veram, & communem dicens
Osuald Hillig. in Donel. lib. 18.
c. 12. lit. K. pag. mihi 103. Genera-
literq; disposita in consanguineis res-
pecto pietatis, & amoris, in amicis ⁊
quoque maxima amicitia iuctis lo-
cum habere, tantumque amicitiam,
quantum sanguinis coniunctionem
operari; receptum dicunt Alciat. d.
regul. 1. cap. 27. numer. 5. & ex
multis Decian. dist. cap. 5. num.
13. vers. Et ideo, ex propeque infi-
nitis Graf. dist. tract. num. 84. &
85. Mantic. de coniectur. vltim.
volunt. lib. 6. tit. 1. numer. 25.
Mirabilis Regis l. 3. titul. 29. part.
2. vers. La quinta por amor de
volantad, & versicul E el amigo
otroso, qua vt parentibus, & consan-
guineis filios, sanguineque inuictos
captiuos red: mendis necessitatem im-
ponit: ita pariter amico, nouo capti-
uo (si ab amico cum posset, non fuis-
set redemptus) aduersus eum reme-
dio inducto. Amicus quoque in iure
fra-

A communia iuris. 40
frater ⁊ nuncupatur, l. Nemo du- 251
bitat, vers. Qui frater, D. de her-
ed. instit. Est enim veluti quaedam
fraternitas amicitia, l. Verum in
princip. iuncta glos. D. pro soc.
Imo fraternitatem superare, ⁊ dixe- 252
runt Alciat. dist. presumpt. 27.
num. 3. ex l. cum allegas, C. de pe-
cul. lib. 12. Tiraq. dist. causa 220
num. 10. Menoch. de presumpt.
lib. 3. presump. 124. n. 29. & col.
683. nu. 24. lib. 7. Surd. de alim.
tit. 6. q. 21. nu. 4. quos cum a. i. s. al-
legat Carol. de Graf. d. tract. n. 83.
Decian. d. lib. 3. tract. crim. c. 5. ni.
23. & col. 5. 1. n. 58. lib. 4. Gratian.
discept. 200. n. 12. inde Pronerbo
c. 18. dicitur: Vir amabiles ad so-
cietatem magis amicus erit, qua
frater. Omnisque sanguinis coniun- 253
ctio praeferendam, ⁊ non solum ex
Philosophorum auctoritate (nempe
Cicerone 1. offic. & in Laelio, Va-
lerio Max. lib. 4. c. 7. Petrarch.
lib. 1. de remed. vtriusque fortu-
nae dialogo 52.) sed & multorum
iurium auctoritate firmant Me-
noch. consil. 683. num. 23. lib. 7.
Declat. dist. num. 13. vers. Rema-
net, Gratian. dist. cap. 200. num.
10. Osuald. in Donel. dist. lib.
18. c. 12. lit. K. & D. quoq; Thoma

A Axiomata, & loca

In opusculo de dilectione Dei, &
2.2.q.27. Probatq; ab ordine litera
elegantior id Carol de Graf. d. nu.
82. ex Psalm. 37. dum dicit, Amici
mei, & proximi mei aduersus me
appropinquauerunt, & steterunt,
aliorumque Theologorum, & Sancto
rum authoritate. Parentisque loco ¶
amicum haberi, imo parentum affe
ctionem amicitiae superate, dixerunt
multi, Surd. de aliment. tit. 1. q.
11. n. 15. Camil. Borrel. in repet.
pragm. Odialitium, §. 1. glos. 3.
nu. 89. alijque adducti per Tiraq.
in l. Si vnquam, verb. liberis, nu.
101. C. de reuoc. donat. & à Ca
rol. de Graf. d. tract. nu. 85. vers.
Et nonnulli, imo & filiorum (quod
magis est) excedit ¶ amorem, si Se
neca credimus, qui epistol. 100. lib.
17. haec protulit: Tam moliter tu
fers mortem filij? quid faceres
si amicum perdidisses? Est enim
amicus alter ¶ ego, ex vulgata
Aristot. sententia Ethic. 9. cap. 8.
Quidijque Tristium lib. 4.
Hi duo corporibus, mentibus, vnus
erat.

Et Horat. carmin. lib. 1. Oda. 3.

Et serues anima dimidium mea.

Tusch. lit. A. conclus. 326. nu. 3.

Carol de Graf. dict. tract. num. 5.

&

A communia iuris. 41

293. plura in id iura adducit Ioan.
de Lignano in tract. de amicitia,
cap. Amicus quomodo se habere
debeat ad amicū, à n. 1. & Leuiti.
c. 19. dicitur: Diliges amicū tuum
sicut teipsum. Inde amicorum bona
vt nostra ¶ communiaque sunt, Se
nec. de benefic. lib. 7. in capit.
Sapientia ergo, &c. Quidquid ha
bet amicus (ait) commune est
nobis. Et quidquid non solum bo
norum externorū, sed etiā animi am
icus habet, alterius quasi suum est,
testante Plinio Minore epistolar.
lib. 7. Minutio suo: Libellum (in
quit) formatum à me sicut exe
geras, quo amicus tuus, imo nos
ter: quid enim non commune
nobis? & ex quo, & illud deduci
tur axioma: Amicum ¶ amici mei
mentem esse amicum, vt & amicus ini
mici mei, vel inimicus amici mei
mens dicitur inimicus, vt infra lit.
I. num. 81. notamus.

A M I S S V M non dicitur,

quod non durat amissum, l. Pro
parte, §. versum, D. de in rem
vers. fr. Emman. Rodrig. tom. 2.
regul. quæst. 78. articul. 12. vers.
Nec etiam obstat, & faciunt tra
dita per Mench. illustri. cap. 32.
numer. 3. & per Tiraquel. in l. Si

vn

A *Axiomata, & loca*

vnquam, verb. Susceperit liberos, numer. 171. & sequentib.

260 **AMITTERE** rem, vel deteriorem factam recipere paria sunt, l. Nautis onuste, §. fin. D. ad leg. Rhod. de iact.

261 **ANALOGVM** per se sumptam, stat pro famosiori significato, §. Sed ius quidē ciuile, inst. de iure natur. gent. & ciuif. cap. Pudor in fin. 32. quæstion. 2. plenē Alex. Raudentf. de analog. c. vniuio, & æquiuo, lib. 1. capit. 9. per tot. cum citatis infra liter. V. num. 37.

262 **ANNALIA** ad agendum, sunt perpetua ad excipiendum, l. Pure, §. fin. D. de dolt except. l. Licet, C. de excep. l. 4. C. qui admitti, Cal. Pereir. in l. Si curatorem, verb. infra, numer. 15. C. de in integr. restit. minor. Surd. decis. 277. numer. 17. Stephan. Gratian. March. decision. 151. numer. 12. Christophor. de Paz ad l. styl. 184. numer. 3. cum notatis infra lit. T. numer. 25. & sequent.

263 **Intellige** quando principaliter agendo non potest quis in iudicio ius suum proponere, sed excipiendō son-

A *communiariais.* 42

tantum, tunc enim perpetuo potest excipere; scēus si principaliter agendo infra certum tempus illud proponere potest, infra illud enim tunc tenetur excipere, ex l. Papinianus, §. Si filius, D. de inoffic. testam. & ex resolutis per Anton. Gom. tom. 2. variar. capit. 6. numer. 2. prope fin. traduntque in specio hanc limitationem, & intellectum Gutierrez practis. libr. 1. quæst. 96. numer. 4. & per dict. §. Si filius, Vincent. Carot. de remed. contra præiudic. sentent. veldamnol. execut. except. 22. quæst. 18. numer. 22. qui ibid. numer. 10. & 11. intellexerat, li-

mitaratque axioma hoc procedere ante motam actionem † se- 264
cus post, citius enim alias exceptio perditur, quam actio, vt notatur in capit. vltim. 16. quæstion. 4. Limitans deinde, numer. 13. regulam præfatam, nisi ad excipiendum limitatum † 265
sit tempus ex sententia Felini ibi relati, per l. Quoties, C. de precib. imper. offer. adducitque præterea, l. Si intra, C. de non num. pecun.

ANNEXI,

A *Axiomata, & loca*

267 ANNEXI, & connexi idem est iudicium, etiamsi annexum maioris sit valoris, cap. Cum singulis, iuncta glos. verb. Annexi de prebend. lib. 6. glos. verb. Connexa in cap. Quanto de iudic. Hyppol. singul. 251. Guil. Bened. in cap. Raynuntius, verb. Et hortum, à numer. 1. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quæst. 45. & lib. 2. casu 95. Girond. de priuileg. numer. 751. *iunctis traditis supra* lit. C. numer. 124.

268 ANIMA pretiosior est corpore, ex autoritate Christi Domini Matth. cap. 5. & Luc. cap. 12. & ex text. in capit. Sedulo, 38. dist. cap. Precipimus, 12. quæst. 1. cap. Cum infirmitas ad fin. de pœnit. & remiss. Cardos. in praxi iudic. & aduocator. verb. Anima, à numer. 1. *concinis que* Ouid. Amor. libr. 1.

Et corpus redimas ferrum patiens, & ignes,

Arida nec sitiens ora lanabis aqua;

Et valeas animo, quidquam tollerare negabis?

At pretium pars hæc corpore mains habet.

Cor.

A *communis iuris.* 43

Corpusque animi causa † *constitutum esse,* dixit Philof. ph. lib. 1. de anima, cap. fin. *Omnibusque ideo rebus anteposenda † anima* 270 est, l. Sancimus, C. de Sacros. Eccles. Tiraq. de priuileg. piz caus. in præfat. num. 9. Menoch. de præsumpt. lib. 4. quæst. 112. num. 4. & q. 15. nu. 4. Mascard. de probat. conclu. 1171. nu. 5. Surd. decif. 196. numer. 12. Gu-tier. in repet. l. Nemo potest, nu. 486. D. de legal. 1. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. tom. 2. lib. 13. tit. 28. num. 10. Cardin. Tufeb. lit. A. conclu. 333. nu. 12. Bart. Perct. ad extrauag. Ambitiosæ de reb. Eccles. non alien. verb. Præterquam, nu. 11. pag. 178. Mar. Anton. variar. lib. 2. casu 37. Gratian. discept. forens. c. 935. nu. 36. to 5. *Et sacrum bonorum temporalium, per quem salus anima veluti redimatur, maximi loci loco habendam;* † *dixit eleganter* 278 Taf. in l. Si quis maior, nu. 5. & 7. & Bolog. n. 14. C. de transact. Tiber. Decian. resp. 10. n. 21. lib. 1. Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens. c. 151. nu. 8. & 9. *Et ubi de salute anima agitur, apices iuris attendi †* 272 *non debent.* Tiraq. d. tract. de priuileg. piz

A *Axiomata, & loca*

273
pia caus. privileg. 164. Ceuall.
commua contra commun quæst.
71. numer. 1. *Et tutor* † pars
est sequenda, I. Sunt personæ, D.
de relig. & sumptib, funer, cap.
Consiliu m, de obseruat. Ieiun.
Nauar. in manu. prælad. 1.
numer. 1. & numer. 4. & sequen.
& capit. 25. numer. 6. Rimi-
naldus consil. 358. à num. 260.
Augustin. Rabos. in collect.
Iuris Canon, in capit. Iuuenis,
numer 5. de sponsal. & matrim.
& in cap. 2. de regul. iur. Ste-
phan. Gratian. discept. forens.
tom. 5. capit. 995. numer. 10.
274
*Et leges pœnales, quæ subditorum
animæ consulunt, fauorabiles
sunt censenda, extendique debent,*
Tiraquel. dict. loco, privileg.
261. Couarru. de sponsal. part.
2. capit. 6. in princp. nume-
ro 11. Azeued. in l. 2. numer.
4. titul. 1. libr. 5. nouæ Re-
giz collect. Perez in l. 1. ti-
tul. 1. libr. 5. Ordinam. pagin.
39. P. Sanchez de matrimon.
lib. 1. disput. 39. numer. 5. &
lib. 3. disput. 1. numer. 8. No-
uar. dict. quæst. 151. numer. 8.
& 9. Gratian. capit. 809. nu. 10.
tom. 5.

ANI-

A *communia iuris.* 44

ANIMVS, & *propositum* 275
distingunt maleficia, l. 1. §. Di-
uus, D. de sicar. l. 1. C. eod.
titul. 1. verum, D. de furt. Hyp-
pol. de Marci consil. 25. nu-
mer. 29. Hector Felic. allegat.
4. numer. 13 part. 1. Tiber.
Decian. tract. crimin. lib. 9.
cap. 27. à numer. 1. Mar Giurb.
consil. 1. num. 1.

ANIMVS *ex verbis, factis* 276

que cognoscitur, & indicatur, l.
L. 60 ad fin. D. de supel leg-
glos. in §. Sed istæ, instir. de
action. Alban. consil. 119. &
consil. 626. numer. 9. Paris.
consil. 131. numer. 20. volum.
1. & consil. 15. numer. 20.
volum. 2. Surd. consil. 82. nu-
mer. 33. & consil. 471. numer. 33.
Bardell. consil. 29. numer. 12.
quos cum plurimis alijs refert
Giurb. consil. 51. numer. 28.
sanctis his, quæ notamus infra,
liter. F. numer. 19. & 20. liter.
V. numer. Et talis animus,
qualis actus † gestus præsum- 277
tur Cels. Bergal. de dolo, li-
br. 3. capit. 11. numer. 12.
fol. 400. Inde Senec. de mo-
rib. Nil interest (ait) quo ani-
mos facias, quod fecisse visum est,
quæ

A *Axiomata, & loca*

quia facta cernuntur, animus vero non videtur.

278 ANTECEDENTI concessio, conceditur & consequens. Vel antecedens videtur, qui voluit consequens, l. 2. D. de iurisd. omni. iudi. l. 1. §. fin. D. de offic. eius, l. Quicumque, §. pen vbi glos. D. de instit. act. l. Ad rem, & l. Ad legatum, D. de procur. l. Illud, D. de acquir. hered. l. fin. C. de bon. vacant. l. Si creditori, C. de fideicomiss. l. fin. D. de constit. Princip. Euerard. in locis legalib. loco 94. Anton. Monach. Florent. decisio. 29. numer. 15. Surd. consil. 310. numer. 11. lib. 3. *late* Carot. in cap. Cum quid, in princip. de reg. iur. in 6. *optime* Ioan. Mar. Nonar. quæst. forens. lib. 1. quæstion. 59. numer. 5 & sequent. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. quæstion. 76. numer. 1. Farin. 1. part. praxis crimin. quæst. 39. numer. 138. *Vbi* axioma hoc e conuerso etiam firmat, denegato nempe antecedenti, denegari & consequens.

280 *Limita, & intellige, quando antecedens est necessarium ad consequens consequendum, ex resolutis per Ferrer in constit. Cathal. glos.*

A *communis iuris.* 43

5. num. 78. & num. 82. & probant. l. 1. §. fin. D. de usufruct. l. Obligationum, fere §. Placeat, de actio. & oblig. l. Fundum sub conditione, §. 1. D. delegat. ul. Auibus, D. delegat. 3. Surd. conf. 91. num. 4. *Et intellige, vt per eum ibi.*

Limita etiam in causa temporali, per Episcopum laico concessa, et in que commissione, vel in petitionis hereditatis, quia spiritualis causa non remittit, licet sine ea principalis expediri nequeat, Angel. in l. 2. num. 3. D. de iurisd. omni iudic. Dec. in cap. At si clerici, num. 154. de iudic. refert, & sequitur Vincent. Carot. singular. 93. 281

ANTECEDENTI destructo, non datur consequentia, l. 1. §. Huius rei, D. de offic. eius, l. Veteris, D. de itiner. actuq; priuat. Euera. In topic. legal. loco 96. Crauet. conf. 231. num. 2. Anto. Monach. Florent. decisio. 29. num. 16. *vbi quod remoto antecedenti, eius quoq; consequens remouetur.* 282

APPROBARE quis non potest, quod semel impugnantis, l. Dispensatorem, D. de solut. Menoch. conf. 395. num. 89. Surd. conf. 136. num. 29. & seqq. conf. 157. numer. 10. *conf.* 283

A *Axiomata, & loca*

conf. 196. num. 2. cum seqq. conf. 351. num. 41. & conf. 364. nu. 27. Sanchez de matr. lib. 9. disput. 6. n. 9. pariter & conuerso, vt infra proxime n. 291. Et actum impugnans non potest illum approbare, nec in illo se fanlare, † Rota Rom. apud Farin. decif. 636. n. 8. tom. 2. p. 1. & decif. 596. n. 5. ibid.

284
285
286
Declara, & intellige verum, si actus pendet à voluntate vnus, Surd. conf. 136. n. 30. & seq. Vbi pariter limitat, & intelligit, si improbatia trahit secum † executionem, ex l. Bonorum, D. rem ratam haber. Bar. in l. Pomponius. n. 11. D. de nego. gest. & alijs.

287
Limita praterea si ab impugnatio ne ante sententiã impugnans destitit. Idẽ Surd. d. conf. 136. n. 3. & 4.

288
Limita deinde, quo ad acquirendã exceptionem ad quod, semel approbatum, poterit reprobari, licet non quo ad actionem, ex l. Quoniam §. 1. D. rem ratam haber. Surd. conf. 157. numer. 2. vbi etiam. nu.

289
3. *Limitat † ad fauorem ter-*

290
APPROBATIONE totius
qualibet eius pars approbata conse-
tur, Anton. Monach. Bonon. decif.
55. num. 11.

AP-

A *communis iuris.* 46

APPROBATVM semel, non po
test amplius reprobari, l. Põponius,
D. de negot. gest. Surd. conf. 18.
num. 2. & conf. 351. nu. 41. & de-
cif. 132. num. 4. P. Sauch. de ma-
trim. lib. 9. disput. 6. n. 9. Anton.
Mon. Bonon. decif. 34. numer. 2.
Thom. de Thomafet. regul. 37.
Mar. Anton. variar. lib. 2. reso-
lut. 30. num. 25. Menoch. conf.
373. num. 39. Viui. decif. 98. nu.
12. lib. 1. Mar. Giurb. decif. 24.
num. 29. Stephan. Gratian. dis-
cept. forens. tom. 5. cap. 241. nu.
20. Sed contra est † in l. Sed &
reprobari, D. de excus. tut. & l. Vt
gradatim, §. Reprobari, D. de mu-
ner. & honor. At hoc in Princ. pe-
illud in priuatis.

APPROBARE censetur rem, 193
vel personam, qui ca. ritur, l. Si quis
testibus, C. de testib. Craueta
conf. 73. num. 14. Menoch. conf.
23. num. 1. Surd. conf. 60. numer.
12. & 13. vbi de petente precium rei
vendita, qui venditionem videtur
approbare.

APPROBARE videtur senten- 194
tiam, qui patit dilationem, vel solu-
tionem offert, l. Ad solutionem, C.
de re iudic. Surd. eõs. 290. num.
57. vbi limitat † quando alia
sumo

195

A *Axiomata, & loca*

- sums potest coniectura. Et an approbare videatur receptionem testium,
- 295 qui eorum publicationem ꝑ petis: idem Surd. cons. 176. num. 12. Et an abolutionem ab excommunicatione petens, confiteatur se ꝑ excommunicatum: vide Farinac. quæst. 5. num. 26.
- 297 APPROBARE videtur, qui nõ contradicit. Pars enim sunt non contradicere & approbare. Bartol. in l. Ne in arbitris ad fin. vers. Venio ad vericulum finalem, C. de arbit. optime Mascar. de probation. concl. r. 21. à n. 10. cum tribus seq. speciatim, num. 13.
- 298 APPROBARI debet ab omnibus, quod omnes tangit, notatus infra verb. Quod omnes.
- 299 ARBITRIO iudicis relinquitur quod in iure definitum non est, l. 1. D. de iure de liber. l. In venditione, D. de bonis author. iud. possid. cap. De causis, §. 1. de offic. deleg. vbi DD. pluribus comprobant Corraf. lib. 4. miscel. cap. 12. num. 5. cum seqq. quos citat Ioann. Petr. Moneta tract. de distrib. quotid. par. 3. quæst. 10. Vbi num. 5. Et eod. Menoch. locum id habere non modo in iure scripto, sed & in nõ scripto, seu cõsuetudine dicit. Et quoad

A *communia iuris* 47

penam etiam numer. 7. ostendit.

Ab absurdo.

ARGVMENTVM valet ab 309 absurdo, l. Scire oportet, §. Aliud, D. de excusat. tur. l. Nam absurdum, D. de bon. libert. l. Siue hæreditaria in fin. D. de negot. gest. l. 1. §. Unde queritur, D. de public. l. Ita vulneratus, vers. Quod si quis absurde, D. ad l. Aquil. l. Diuortio, D. solut. matr. l. Aliud, §. fin. D. de regul. iur. cap. Venerabilem, circa med. c. In Genesi de elect. cap. Ex ore, de priuileg. cap. Solitæ, de maiorit. & obed. cap. Cum inter de except. capit. Quemadmodum de iure iur. c. Cum satis sit absurdum, de offic. Archid. Euerard. in topic. legal. loco, 8. Thom. de Thomasset. in floribus legum, regul. 42. Menoch. cons. 12. num. 3. cons. 37. n. 118. cons. 76. num. 12. cons. 84. num. 23. & cons. 95. nu. 76. Surd. cons. 116. num. 45. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 30. nu. 12. Flamin. de confident. quæst. 26. num. 20. Mar. Anton. variar. lib. 2. resol. 32. num. 12. & resol. 59. casu 19. Anton. Oliban. de iure fisc. cap. 13. num. 60. pag. 262. Rota Rom. apud Farinac. decif.

hac

Axiomata, & loca

256. uum. 4. nouis, *inuelis his, que*
hac ead. lic. notauimus, num. 18. &
seqq. & verb. Intellectus,

Ab equiparatis.

301 **ARGUMENTVM** *validum est*
ab equiparatis, Menoch. conf. 32.
num. 17. stephan. Grarian. discep.
forens. cap. 298. num. 70.

302 *Limita & intellige in casu tantum*
equiparato, l. Stichus, D. de manu.
testam. Surd. de alim. tit. 9. tit. 10.
n. 2. & conf. 393. n. 36. Franc. Mo-
lin. de ript. nupt. li. 3. q. 46. n. 24.
Quando scilicet est similitudo in eo in
quo sit equiparato, Surd. decis. 119.
n. 16. & 21. Cardin. Seraph. Rot.
Rom. decis. 288. num. 5.

303 *Limita etiam in correctoris, Ant.*
Menoch. decis. Lucens. 49. n. 13.
Cald. Pereyr. de potest. elegend. c.

304 *7. n. 5. & vbi diuersitatis ꝛ ratio mi-*
liat, Surd. conf. 50. num. 25.

Ab alienatione in testamento, ad
gestum in contractum.

305 **ARGUMENTVM** *validum est*
de alienatione facta in testamen-
to ad alienationem in contractu ge-
stam, Menoch. consil. 116. nu-
mer. 44.

A communia iuris, 48

De alimentis ad legitimam, &
è contra,

ARGUMENTVM *valet de ali-*
mentis ad legitimam, & è contra 306
Ceuall. commun. contra comm.
q. 780. n. 243. sed non esse hoc per-
petuo verum, aasserit Valasc. de part.
cap. 18. nu. 39. cum seq. Et constat
ex discrimine tradito à Nobis de pri-
uileg. pauper & miserab. person.
par. 1. q. 16. num. 7. & 8. Quare vbi
diuersitatis ꝛ assignari ratio poterit, 307
non procedet argumentum hoc.

De alimentis ad dotem.

ARGUMENTVM *validum est* 308
de alimentis ad dotem. Euerard.
in topic. legal. loco 29. Cantunc.
in 19. specie loci à simili, Viui-
tom. 1. commun. opin. lib. 5. tit.
7. nu. 120. Menoch. de præsump.
lib. 4. q. 189. num. 29. Tiraquel.
de iure primog. quest. 62. nu. 4. &
n. 11. cum seq. Lara in l. Si quis
à Liberis, §. Idem iudex, n. 24. cū
seqq. D. de libe. agnos. Sebast. Næ
ui ad l. Ob æs alienū 12. n. 2. C.
de prædiis minor. Cardin. Seraph.
Rot. Rom. deci. 447. n. 7. vbi intel-
ligit, si eadem sit ratio ꝛ Non enim 309
vbi

Axiomata, & loca

- vbi diuersa adest, locū habet, Surd.
de alim. tit. 9. q. 1. n. 8. qui nu. 10.
- 310 **negatiue** † tantum sumi, nec affir-
matiuē procedere, resoluit. Affirma-
tiuē tamen valere, tenet. Cardin.
Mantic. de tacit. & ambig. lib. 12.
tit. 16. n. m. 17.
- 311 **Ex conuerso quoque de dote ad**
alimenta procedit argumentum, Me-
noch. dict. lib. 4. quaest. 191. nu. 2.
Molin. de primog. lib. 2. cap. 15.
num. 8. Franc. Molin. de ritu nu-
pt. lib. 3. quaest. 46. num. 10.
- 312 **Valet tamen affirmatiuē, non ne-**
gatiuē, ex Surd. de aliment. tit. 1.
quaest. 6. num. 16. Mantic. de titu.
16. nu. 16. Dos enim, & alimenta
- 313 † **aequiparantur**, glos. in dicta l.
Obas, D. de prēd. minor. Barto.
in l. vlt. num. 7. D. quibus vt in
dign. Xuar. in l. Quoniam limit.
2. C. de in offic. testam. Tiraq. de
iure primog. quaest. 67. ex num.
4. Molin. Cald. Lara. & Mantic.
dict. locis, Brunor a Sole in locis
communib. verb. Dos. r. 2. & Nos
de priuileg. pauper. & miserab.
person. par. 1. quaest. 15. num. 9.
- 314 **Cum dos alimentorum loco † suc-**
cedat, l. Filiae sor. 28. §. Titia. D.
de condit. & demonstr. Angel. de
Gambelionib. de testam. glos. 4.
num.

A communis iuris 49

num. 4. Marc. Anton. Marfil. in
tract. de redditib. Ecclesiast. cap.
32. nu. 4. Surd. de tract. tit. 1. q. 10.
nu. 19. Nos de priuileg. pauper.
& miserab. person. par. quaest. 16.
num. 10. De alimentis ad studia in-
fra num. 574.

De alimentis ad piam causam.

ARGUMENTVM de alimen- 315

tis, ad piam causam, valet, Can-
tione in topic. legal. in 14. specie
loci à simili: Nam causa alimentorū
pia dicitur, Tiraq. de priuileg. piz
caus. in praefat. n. 3. Cardi. Man-
tic. de coniect. ultim. volunt. lib.
6. tit. 3. nu. 22. & de tacit. & am-
big. conuent. lib. 13. tit. 12. num.
1. Nos de priuileg. pauper. & mi-
serab. person. quaest. 52. num. 20.
Vbi, num. 17. Tunc demum alimen-
torum causam piam esse, cum paupe-
ri † relinquuntur, aut debentur nō
aliās ex multorū sententia ostendi-
mus.

Ab antecedenti.

ARGUMENTVM ab antece- 317
denti, validū est, Euerar. in to-
pic. legal. loco 94. & 96. Cātione
loco 16. Validūq; est in omni mate-
ria

A *Axiomata, & loca*
in quantumvis stricta, & in senten-
tijs. Cardin. Seraphin. Rota Rom.
decif. 776. num. 1.

318

Ab autoritate Doctorum.

ARGUMENTVM *ab autorita-
te Doctorum, validum est.* l. An-
tiquis, D. si pars hæredit. pet. cap.
Cum haberet, de eo, qui duxit in
matrim. quam pol. per adult. cap.
Omnes Principes, de maiorit. &
obed. cap. Significasti, 2. de ho-
mic. Euer. in topic. legal. loco 48.
Petr. Andr. Gammar. in dialect.
legal. lib. 2. loco ab autoritate,
Menoch. conf. 2. num. 8. & conf.
18. num. 7. & 13. & conf. 33. nu-
27. Ia. ob. Valdes de dignit. Re-
gum, regnorumque Hispan. cap. 2.
num. 1.

319

*Valet etiam ab autoritate alte-
rius magni viri.* l. Si pater, D. de so-
lul. Septimo mēse, D. de statu ho-
min. Cardin. Tusch lit. A conclu.
490. vbi num. 2. *Limitat, † quā-
do autoritas magnorum virorum,
pro vt Aristotelis, aut similiarum, est
contra legem, quia non attenditur.*

320

De bello ad pestem.

321

ARGUMENTVM *valet de bel-
lo ad pestem, ita Ripa de peste,
in princip. num. 11. Pestsis enim*

A *communis iuris, 50*
dicitur bellum inter Deum, & homi-
nes, ex Bart. in l. Naturaliter, nu-
23. D. de vsucap. Rip. vbi prox-
ime. Iodoch. in enchirid. partium,
verbi Pestis.

De beneficijs ad officia, & e contra.

ARGUMENTVM *de beneficijs,* 322
*ad officia, validum est, vt per Man-
dos. ad regul. Cest. regul. 2. q.*
2. num. 2. Cabed. decif. 91. num.
4. p. 2. *Et e contra † de officio, ad* 323.
*beneficium, Cald. Percyr. in l. Si cu-
ratorum verb. Læsis, num. 39. C.*
de in integ. restit. min. Anton. O-
lban. de iure fisic. cap. 13. num.
61.

A causa.

ARGUMENTVM *à causa va-* 324
let, Claud. Cantuinc. in topic. le-
gal. loco 20. Ioan. Appellius de
ratiōi explicandi Dialecticam,
cap. 3. de causa, Petr. Andr. Gam-
mar. in dialect. legal. lib. 1. loco
11. quò loco 12. à causa materiali,
loco 13. à causa formali, loco 14.
à causa efficiēti, & loco 15. à
causa finali, argumentum deducit.

A collatione ad imputationem,
& e contra.

ARGUMENTVM *à collatione* 325
ad imputationem in legitimam,

E 2

op-

A Axiomata, & loca

optime procedit negative, secus affirmative, Cardin. Seraph. Rot. Ro. decis. 568. num. 7. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. in prefat. n. 11. & quæst. 15. nu. 2. & quæst. 47. num. 1. & 8. Et è conuerso de imputatione in legitimam, ad collationem, ¶ valet etiam argumentum, l. Illud, §. 1. vbi Decl. & alij, C. de collat. Pic. in l. In quartam, num. 87. D. ad leg. Falc. Iacob. Richtus in tract. de vnione prol. capit. 5. num. 6. Antonin. Thesaur. decis. 46. num. 5.

Ab experientia.

327 ARGUMENTUM ab experientia, validum est, ex text. in capit. Dispendiosam in princip. de iudic. in cap. Quam sit in princip. de elect. in 6. in cap. Multis, 44. distin. & auth. de quæstore circa princip. coll. 16. Bartbolom. Cæpol. de simul. contract. num. 92. Surd. consil. 132. numero 23.

De Falcidia ad Trebellianicam.

328 ARGUMENTUM de Falcidia ad Trebellianicam, & è contra, in iure admittitur, l. Marcellus, versic. Quod autem, D. ad Trebell. l. Iubemus, C. cod. l. 3. D. delegat. 1. Euerard. in topic. legal. loco 16.

Can-

A communia iuris §I

Cantiunc. in 6. specie loci a simili, Ferr. in consil. Cathalon. gloss. 4. num. 31. Appellatione enim Falcidia, Trebellianica ¶ quoque continetur, ex text. in l. In quartam, & vbi DD. D. ad leg. Falcid. De Falcidia etiam, & Trebellianica ad legitimam procedit argumentum, Peregrin. de fideicom. art. 36. num. 62. ad med. Menoch. cõs. 533. num. 13. Vincent. Fusar. de substit. q. 296. num. 67.

De legitimatione ad adoptionem.

ARGUMENTUM de legitimatione ad adoptionem, valet, not. in l. Adoptionem la. 1. C. de adopt. & in l. i. D. ad municip. resoluunt Gomez. in l. 9. Taur. nu. 62. vers. Secundo, Surd. cons. 317. nu. 33. Barbof. in l. Quæ dotis, num. 164. D. solut. matr. Iacob. Pute. decis. 110. nu. 1. & 2. lib. 2.

De arrogationem ad legitimationem.

De arrogatione ad legitimationem valet argumentum, l. Iubemus, C. de natural. liber. glo. in id. l. 1. verb. Parécibus, D. ad municip. Bal. in l. 1. in fin. C. de iure aureor. annul. Iaf. in rubr. C. de liber. & posthum. numer. 7. Rojas in epit. success. cap. 23. num. 36. Roland.

E 3

à Valle

A Axiomata, & loca

à Valle conf. 88. num. 16. par. 7.
& confil. 96. numer. 29. part. 3.

*De emancipatione ad legitimam
tionem.*

- 333 *De emancipatione ad legitimam
tionem*, l. Iubemus, C. de natur.
liber. Paris. conf. 2. n. 24. lib. 2. Mé
cia. controuers. illustr. lib. 3. §.
10. n. 648. vers. Infero, Roland.
conf. 61. num. 5. par. 2. & conf.
12. num. 22. par. 4.

A superfluitate.

- 334 *ARGUMENTVM à superflui-
tate, cuiusda validissimū est in iure,*
vt per Steph. Gratia. discip. foren.
cap. 306. nu. 16. Menoch. conf.
197. num. 14. Peregryn. conf. 143.
num. 8. in fin. *Lex enim superflua*
335 *remedia ¶ non inducit*, l. Hæc sti-
pulsatio, §. Diuus, D. de vt legat.
nomfo. caue. l. Qui bis idem, D.
de verb. oblig. *iuñctis infra notatis*
verb. Superfluitas. *Valde tamen*
336 *tenuē ¶ argumentum hoc scripsere*
Alciat. in l. 3. num. 3. D. delegat.
1. Peregrin. conf. 57. in fin. lib. 5.
quos refert Vincent. Fusar. de sub-
stit. q. 286. num. 3.

Ab adulto ad pupillum.

- 337 *ARGUMENTVM ab adulto ad
pupillum nō valet*, Cardin. Tusch.
lit.

communis iuris. 52

llr. A. conclus. 510. numer. 12.

Ab alienatione ad locationem.

- Net ab alienatione ad locatōnē,* 338
Anton. Monach. Bonon. decis. 16.
num. 9. *Secus si ad longum tempus
alienatio prohibita sit, quia aliena-
tione prohibita, ¶ illa prohibetur* 339
Cald. Pereyr. de renouat. em-
phyt. quest. 16. num. 7. & de re-
solut. emphyt. cap. 5. num. 32.
*prope infritos retulimus Nos de
priuileg. pauper. & miser. perso.
p. 1. q. 22. num. 12. & 14. Alia ar-
gumenta, quæ non procedunt videnda
à num. 593. infra.*

De anima ad corpus.

- ARGUMENTVM de anima ad* 340
*corpus validum non est, vt per Ste-
phan. Gratian. discip. forens. co.
200. num. 22. vbi è contra asserit
valere, de corpore ¶ ad animam, quo* 341
*usus est, Ouidi. relatus à Nobis hac
ead. lit. num. 268.*
A casibus expressis ad non expressos.
ARGUMENTVM non valet à 342
casibus expressis ad non expressos.
*vbi totalis æquifparatio facta non est
maximè identitatis non concurrente
ratione, Cardin. Seraphin. Rot.
Rom. decis. 352. num. 3.*

A *Axiomata, & loca*

Accessante ratione.

- 343 ARGUMENTVM *accessante ratione, valet, l. Quod dictum.* D. de pact. Euerard. in topic. legal. loco 85. Menoch. conf. 90. n. 71. conf. 93. nu. 9. conf. 95. n. 84. conf. 96. num. 10. & conf. 124. n. 76. & de præsumpt. lib. 4. q. 190. num. 25. Surd. conf. 383. nu. 14. Ouid. de Amic. de iure emphyt. q. 1. num. 9. *Et est infallibile in iure,* Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 21. num. 2.

A charitativo subsidio ad decimam Papalem.

- 344 ARGUMENTVM *à charitativo subsidio ad decimam Papalem validum est,* Ioan. Petr. Monet. tract. de decim. cap. 9. q. 3. num. 125. & de distr. quot. par. 3. quæst. 9. nu. 23. *conducunt dicta à Nobis de priuileg. paup. & miser. personar. par. quæst. 37. num. 10. & q. 33. num. 33.*

A ciuilibus ad criminalia.

- 345 ARGUMENTVM *à ciuilibus ad criminalia, potentissimum est frequens, & utile,* Euerard. in topic. legal. loco 77. Cantuanc. in 36. spē sic loci a simili, Mascard. de probat.

A *communia iuris.* 53

bar. conclu. 332. numer. 6. *An & quando valeat in materis confessionis,* vide Farinac. part. 3. prax. crimin. quæst. 81. numer. 64. & sequent.

A communiter accedentibus.

- ARGUMENTVM *à communiter accedentibus, validum est l. Certi conditio, §. Si nummos, ibi: Cum quotidie, D. si cert. peral. Ideoque vbi gl. f. D. de legib. l. Quædam, §. Numularios, D. de edend. glof. fin. in l. Neque natales, C. de probat. cap. 1. de cleric. non resid. Euerard. in topic. legal. loco 56. Petr. Andre. Gammar. in dialect. legal. lib. 1. loco 20. Paris conf. 87. nu. 24. vol. 3. Mascard. de probat. concl. 144. num. 10. & concl. 445. nu. 6. Menoch. conf. 5. n. 2. & conf. 10. n. 7. & conf. 670. num. 7. & de præsumpt. lib. 6. q. 19. n. 5. Brun. à Sole in locis communib. verb. Argumentum 1. Sur. decis. 231. n. 18. & de alim. tit. 7. q. 9. n. 15. & conf. 132. n. 22. conf. 135. n. 30. conf. 452. n. 46. & conf. 540. n. 26. Aldouin. conf. 44. n. 5. Sess. decis. 112. r. n. 13. Cæsar Argel. de cōtradict. legit. q. 16. n. 36. Tufch. lit. A. concl. 493. *Et ad excludendū copulam carnalem, ad honestatisque pro-**

A *Axiomata, & loca*

probationem fortiter valet, Farinac. par. 5, q. 136. num. 192. Et in probanda meretricia turpitudine frequententer admittitur, Euerard. vbi supra Mascard. concl. 103. n. 20. Tusch. di. & concl. 493. nu. 6.

347 *A communiter namque accidentibus presumptio sequitur veritatis, d. l. Neque natales, C. de probat.*

348 *Es quod communiter fit, legitime fieri censetur, d. l. Certi conductio §. Si nummos, D. si cert. pet. Et ad communiter accidentia lex se facilius adaptat, l. Nam ad ea, D. de legibus cum alijs notatis, verb. Frequentiora.*

A connexis, & ab adiunctis.

350 *ARGUMENTVM à connexis valet* Cantuunc. in topic. legal. loco 15. Petr. An. Gammar. in dial. legal. lib. 2. loco 2. innotis infra notatis lit. C. verb. Connexorum. Et ab adiunctis. & colligit argumentum, idem Cantuunc. loco 14.

A coniunctione, &c.

352 *ARGUMENTVM à coniunctione plurium dispositionum, vel statutorum, validum est, vt per Cardin. Tusch. lit. A. cōcl. 503. Et à coniunctione, seu combinatione duarum legum, deducis argumentum, Euerard. loco 11.*

A consequenti.

A *communis iuris. 54*

ARGUMENTVM à consequenti 353
valet Euerard. in topic. legal. loc. 95. & 97. Cantuunc. loco 17. Petr. An. Gammar. in dial. legal. lib. 2. lo. 6. *A constitutione, &c.*

ARGUMENTVM à constitutione municipalis, & statuto ad rescripta, validum est, quia pariter, rescriptantur, vt iuris communi redulantur conformia, Cardin. Tusch. lit. A. cōcl. 496. num. 1.

A consuetudine ad priuilegium.

ARGUMENTVM à consuetudine ad priuilegium valet, cap. Cum contingat de foro compet. Flaminio de confident. q. 38. num. 17. Consuetudine namque potest introduci, per priuilegium quidquid concedi. 356
Tusch. lit. G. cōcl. 808.

De consuetudine ad statutum, & contra.

ARGUMENTVM de consuetudine ad statutum, vltimum est, Surdo de aliment. tit. 8. priuileg. §. 6. n. 27. & cons. 1. n. 29. Mar. Ant. var. lib. 1. reso. 1. n. 7. Tusch. lit. A. cōcl. 507. n. 20. Et è contra & de statu to ad consuetudinem, l. De quibus D. de legib. Remigi. de charitat. subsid. quest. 6. in fin. num. 64. Sigism. Scaeco. de appellat. quæst. 357

quar. 2. n. 29. vers. Tertia, *Qua*
enim consuetudine introducitur quærit;
359 neq. statuto t. valent, ex Cardin.
Tusch. it. C. concl. 8 10.

De contractibus ad iudicia, & contra.
360 ARGUMENTVM de contracti-
bus ad iudicia, & contra, valet, l. Si
quis seruum, & l. Si quis cum fi-
lio, D. de pecul. l. Omnem, D. de
iudic. glos. communiter recepta
in autho. Sacramenta puberum,
verb. Contractibus, C. si aduersus
vendit. Gutierrez, de iuram. confirm.
1. part. cap. 1. num. 35. Melch.
Phæb. decis. 62. num. 5. tom. 1.

De contractu ad quasi contractum.
361 ARGUMENTVM de contractu
ad quasi contractum, validum est, l.
si pupilli, l. Si quis ita D. de neg-
gest. l. Apud Iulianum, §. fin. cum
l. seq. D. ex quib. caus. in poss. ce-
tur, l. At prætor in princip. iun-
cto, §. Non solum, cum seq. D. de
minor. Euerard. in topi. legal.
loco 18. Cantiunc. in 8. specie lo-
ci à simili, Cæsar Argel. de con-
tradict. legit. quæst. 7. num. 30.

362 *Non tamen in præiudicium certij*
procedit, Ioseph. de sess. de inhibito,
cap. 9. §. 3. uum. 13.

De contractu à distractum.
ARGUMENTVM de contractu à 363
distractu recto procedit, l. Póponius
§ Præterea, D. de acqui. possi. l. Ité
veniuot, in princip. iuncto. §. 1. D.
de petit. hæred. cap. De illis, 1. in
princip. de despons. impuber. iun-
cto, c. vnic. §. Idé quoque eodem
tit. lib. 6. Euerard. in topic. legal.
loco 19. Cantiunc. in 9. specie lo-
ci à simili Barbof. in l. Hæres ab
sens. §. Proinde, n. 13. D. de iudic.
Sebast. Næni ad l. Nihil tam na-
turale. 36. nu. 3. eum seqq. & a l.
Fère, 195. D. de regul. iur. *Contra*
elus enim & distractus, apari t. pro
cedunt, & sunt eiusdem nature, d. §.
Præterea, l. Ab emptione, 59. D.
de pact. l. De tutela, C. de in in-
teg. restit. minor. Surd. de alimét.
tit. 8. priuileg. 2. nu. 6. Pichard.
in disput. de mora. n. 141. Cald.
Pereir. de potestate eligend. c. 7.
nu. 15. Gratian. discept. forens.
cap. 168. nu. 7. & 10. cum seq. Ce
null. commun. contra comm. q.
897. nu. 886. tom. 4. Mantie. de
tacit. & ambig. conuent lib. 1. tit.
2. à nu. 15. cum seq. Escobar de
racioncin. c. 14. n. 42. Barbof. vbi
proximè, unde quando co. tractus
364
par

A *Axiomata, & loca*

per scripturam celebratur, non nisi
365 per aliam ꝛ æquivalentem solutio,
vel distractio poterit probari, d. l. Ni
hil tam naturale, D. de reg. iur.
Alex. consil. 209. num. 23. lib. 2.
Azueo. in l. 1. num. 17. tit. 4. lib.
5. nouæ Regiæ collect.

*De contractibus ad vltimas volun-
tates, & contra.*

366 **ARGUMENTVM** de contra-
ctibus ad vltimas voluntates, vel è
contra, validum est, l. Pactum inter
hæredem, vbi notatur, D. de pact.
l. Quæ de legatis, l. seruum filij,
46. §. Eum qui chirographum,
D. de legat. 1. l. fin. C. de legat.
princip. inst. de lege Fuf. Canin.
toll. l. Eum qui ita in princ. D. de
verb. oblig. Euerard. in topic. le-
gat. loco, 17. Cantiunc. in 7. spe-
re loci à simili, Menoch. conf. 58.
num. 23. conf. 89. num. 36. conf.
97. num. 27. consil. 162. num. 8. &
conf. 374. nu. 7. & de præsumpt.
lib. 4. quæst. 127. nu. 9. Surd. de
alim. tit. 2. q. 10. nu. 7. & tit. 5. q.
1. num. 15. & tit. 9. q. 18. num. 8.
& 9. & consil. 235. numer. 2. &
consil. 470. nu. 14. Brunor à Sole
in locis commun. verb. Argumen-
tum, 2. Camil. Gablin. de verbor
signif.

A *communis iuris.* 56

signifi. lib. 5. cap. 16. num. 74. Pi-
chard. ad §. Ex conditionali, 6.
num. 2. inst. de verb. oblig. & in
disput. de mora. nu. 203. Thom.
de Thomaset. in florib. legu. reg-
ul. 41. Frac. Molin. de ritu nupte
lib. 3. quæst. 18. num. 14. Tusche-
liter. A. conclus. 495. vbi intelli-
git affirmatiue, ꝛ tanquam de mi-
nore ad maius, secus negatiue, &
conclus. 507 num. 22. Mantie. de
coniect. vltim. volunt. lib. 3. titul.
18. per tot. & de tacit. & ambig.
conuent. tom. 1. lib. 2. tit. 15. nu-
mer. 10. vbi numer. 16. intelligit
subsistente eadem ꝛ ratione, &
num. 17. limitat, nisi ratio diuersi-
tatis probetur, quod & aserit Ioan.
Petr. Monet. tract. de distribut.
quotid. p. 3. q. 4. n. 14. per tex. in
d. l. Quæ de legatis, D. de leg. 1.

367

369

*Leges tamen de solemnitate in
contractibus, vel quasi adhibenda lo-
quentes, ad vltimas voluntates non
extenduntur, nec è contra.* Peralta in
l. Cum pater, §. A filia, nu. 58. D.
de legat. 2. quem referi Armenda-
rem in præmio addit. ad recop.
legum Nauaræ, num. 175.

370

*Et aliquando in casibus è iu-
re expressis, favorabiliores vlti-
ma voluntates sunt contractibus,*

l. in-

A *Axiomata, & loca*

l. In testamentis, D. de regul. iur.
l. Si cui, §. Si vinum, D. de tritic.
vin. & oleo legat. Thom. de Tho-
maset. regul. 121.

*De contractibus ad legata, & fidei-
commissa.*

371 ARGUMENTVM de contra-
ctibus ad legata, validum est, Me-
noch. de præsumpt. lib. 4. q. 144.
num. 10. & q. 199. num. 5. Et de
372 contractibus ad fideicommissa, idem
Menoch, consil. 97. num. 71.

De contractibus ad delicta.

373 ARGUMENTVM de contra-
ctibus ad delicta, & è contra, valet,
l. Omnem, D. de iudic. iuncta
glos. in l. Heres absens, §. i. D.
cod. l. 1. §. fin. D. de custod. reor.
authen. Qua in prouintia, C. ubi
de crimin. agi oport. cap. fin. de
foro compet. Euerad. in topic.
legal. loco 20. Cantuane. in 10.
specie loci à simili, Cardin.
Tusch. lit. A. conclu. 495. num.
8. & conclu. 507. num. 26.

*A contractu mutui, ad contractum
census.*

374 ARGUMENTVM a contractu
mutui, ad contractum census, vali-
dum est, Menoch. consil. 49. n. 16.

A *Communia iuris.* 57

A contrario sensu. 375
ARGUMENTVM a contra-
rio sensu, validum est, l. 1. §. Huius
rei, D. de offic. eius cui mand. est
iuris. l. Qui testamētos, §. Mulier;
vbi. glos. D. de testam. l. Si procu-
ratorē, §. Si ignorantes, D.
mandat. l. Si quis locuples, § 7.
D. de manum. testam. l. Conuen-
tricula, & ibi Cyn. à princip. C. de
Episcop. & Cler. l. Apud anti-
quos 21. C. de furt. capit. Nullis,
25. dist. cap. Cum Apostolica, de
his, quæ fiunt à prælat. Euerard.
in topic. legal. loco, 4. Petr. Andr.
Gammar. in dialect. legal. lib. 2.
loco à contrario sensu. Socin. re-
gul. 28. Thom. de Thomaset. re-
gul. 39. Pichard. in disput. de mo-
ra. num. 132. Mascard. de probat.
conclu. 1146. num. 3. & conclu-
1280. num. 65. Brunor à Sole in
locis commun. verb. Argumen-
tum, 3. Surd. de aliment. titul. 1.
quæst. 42. num. 40. & titul. 6. q.
11. num. 2. & 3. Cald. Percir. de
nomini. emphyt. q. 12. num. 26.
Cæsar Argel. de contradict. legit.
quæst. 7. num. 3. Cardin. Tusch.
lit. A. conclus. 498. Mar. Antoni.
lib. 1. resolut. 1. num. 4. Farinac.
part. 4. consil. 30. numer. 219.

A Axiomata, & loca

Ioseph. de Sess. decis. 10. numer. 15. Castillo controuers. lib. 5. 2. par. cap. 88. nu. 5. & plenissima per totum cap.

376 *Debet autem sumi a tota ratione cum suis qualitatibus, ex Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 1. numer. 10. Cardin. Mantic. detacit, & ambig. conuent. tom. 1. lib. 2. tit. 14. num. 2. Et etiam in dictis Do. Forum, vt per Ludouic. Rodolph. post tractatum de suprema seu absoluta Principis potestate concl. 5. num. 7.*

377 *Intellige argumentum hoc validum esse, quando contrarium in iure non est expressum, nec absurdum aliquod resularet, tex. est in l. 2. C. de condit. insert. & in capit. Cum virum extra de regular. cap. A nobis, 2. de sentent. excomm. DD. in dict. l. 1. D. de offic. eius cui mandat est iuris. & in dict. l. Conuenticula, C. de Episcop. & Cleric. Euerard. in dict. loco 4. Garc. Falcon regul. 45. Menoch. de præsumpt. lib. 3. quæst. 95. numer. 5. & lib. 4. quæst. 83. numer. 55. Fachin. in conuers. lib. 13. capit. 3. eum sequentibus, Valasc. consuli. 136. numer. 7. Gamm. decis.*

communis iuris. 58

167. numer. 8. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. voluntat. libr. 3. titul. 15. numer. 13. & titul. 17. numer. 10. & 7. & dist. titul. 14. per tot. Brunor à Sole dist. verb. Argumentum, 3. Gutierr. practicar. libr. 3. quæstion. 44. numer. 4. Surd. decisio. 75. numer. 7. & consil. 25. numer. 37. Ioseph. Alderete de Religio. disciplina tuenda, libr. 2. capit. 28. numer. 32. Morla in empor. iuris, part. 1. titul. 1. quæstion. 3. in fin. & titul. 5. quæst. 1. numer. 41. P. Sanchez de matrim. lib. 6. disput. 21. num. 9. Seraphin. dist. priuileg. 1. numer. 6. Sess. decisio. 146. numer. 13. Ferrer in constitut. Catha. glos. 4. numer. 304. Anton. Monach. Bonoa. decis. 67. numer. 38. Sayr. de censur. lib. 5. cap. 18. num. 18. Cardin. Tusch. dist. conclus. 498. à num. 84. Otero in interpret. cap. fin. de pact. numer. 62. Castillo dist. cap. 88. nu. 28. Nos de priuileg. paup. & miser. person. q. 50 nu. 21. & q. 52. nu. 25.

Etiaq; ad legem correctionem sumendum est, quoties lex, statutum, testatori sua

Axiomata, & loca

dispositio in sensu directo nihil operari possunt, vt per text. in auth. Ex testamento iuncta, l. n. G. de collat. l. Dos à patre, C. solut. matr.

& plures quos citat, resoluit Pichard. dict. tract. de mora. num. 132. Castillo dict. cap. 88. num. 35. Sumique potest ad inducendam nouam contrariam dispositionem, late firmat Mantle. de coniect. ult. volunt. lib. 3. tit. 15. à num. 7. cum sequent. quem sequitur Castillo dict. loco, num. 25. Et cum intellectus, & limitatone proxima Ferrer. in constit. Cathal. glos. 3. num. 44. vbi num. 45. à coniecturata & testatoris mente de sumi etiam tenet.

379
380
Item in contrahibus, maxime quando in casu contrario eadem est ratio, validum est, Anton. Monach. Lucens. decif. 5. num. 22. & 23. Tusch. vbi proxime à num. 11. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 5. num. 9. qui num. 10. tam in contrahibus bone fidei, quam stricti iuris procedere resoluit, cui subscribit

381
Euerard.

A communia iuris. 61

Euerard. dict. loco 4. Castillo d. cap. 88. num. 8. Etiamque in contrahibus conditionalibus procedere dicit, n. 9. & in feudis, & mandatis, num. 12. & 13.

Item & in statutis procedit, Portol. de confort. & iudicommis. legal. cap. 36. numer. 7. Ceuall. comm. contra comm. quest. 336. à num. 2. Tusch. dict. concl. 498. à num. 38. Castell. dict. loco, num. 14. Nisi ex vno statuto alterius resuleret correctio, Portol. dict. loco, num. 18. vel nisi statutum in casu à iure communi specialiter prouiso, disponas tunc enim ad ius commune corrigendum, regulariter argumentum hoc non procedit, vt uocat Euerard. dict. loco, 4. Fatinac. Rot. Rom. decif. 185. nu. 7. tom. 1. p. 1.

Generaliterque in omnibus humanis conuentionibus, & dispositionibus inq; materia omni procedere firmat, prosequiturque late Castillo repetito, cap. 88. à num. 16. cum seqq.

Non est tamen validum argumentum hoc, quando ex eo iurium sequitur correctio, glos. in cap. Significasti de foro compet. glos. in Clem. 1. verb. Obseruare de sent. excomm. Euerard. dict. loco, 4.

Otero in dict. cap. fin. de pactis, nu. 6. i.

382

383

384

A *Axiomata, & loca*

numer. 61. Farinac. decif. 491.
tom. 2. p. 1.

385 *Nec in dispositione negative con-*
cepta, Cacher. decif. Pedem. de-
cif. 69. nu. 28. Surd. d. tit. 6. q. 15.
au. 7. & decif. 185. n. 24. Franc.
Molin. d. q. nu. 5. & 16. *quampis*
contrarium dicas verius Euerard.
dict. loco, 4.

386 *Nec ex verbis narratiuis legis su-*
mitur, gl'of. in l. 1. C. quando non
per. part. Brunor à Sole, d. verb.
Argumentum, 3. Euerard. dict.
loco, 4.

387 *Nec ex dictis doctorum* Cardin:
Seraphin. Rot. Rom. decif. 822.
nu. 6. Castil. d. c. 88. nu. 12.

387 *Nec in decif. Nota*, Seraph. decif.
1341. num. 1.

388 *Nec in materia stricti iuris*, Sera-
phin. decif. 1466. num. 3.

389 *Nec in privilegijs per* gl'of. in cap.
Licet in princ. de priuileg. in 6.
Euerard. d. loco, 4. *licet contrariu*
teneat Castil. d. c. 88. num. 16.

390 *Nec in pactis valere resoluit* Frac.
Molin. d. q. 51. à nu. 2. *vbi pariter*,
num. 7. *quod nec sumitur vbi indu-*
cta ad vnum effectum, diuersum t

391 *producerent*, Castil. d. loco, nu. 31.

392 *Nec quando per illud* *Rebellian-*
te, vel Falcidia detractio *esset indu-*
cenda

A *communia iuris.* 60

cenda, Ferrer d. gl'of. 4. nu. 303.
Nec quando ex eo absensus resulta-
ret intellectus, Portol. d. tract. de
confort. & fideicom. legal. c. 1.
nu. 28. Sess. d. decif. 146. nu. 13.
Otero d. loco num. 60. *& notati*
remanet supra, num. 377.

Nec item procedit, quando in casu
contrario eadem, vel maior militat
ratio, Surd. decif. 18. num. 24. P.
Sanchez de matrim. lib. 9. dispu.
32. cu. 11. Molin. d. q. 51. num. 8.
Castil. dict. c. 88. nu. 31.

Nec denique sumitur in materia
irregularitatis, ex Sayr. d. tract. de
cenur. lib. 7. c. 5. nu. 6.

A contrarijs, *aut vbi*

ARGUMENTVM *a contrarijs*
validum est, Euerard. in toptic. le-
gal. loco 75. Cantuac. loco, 13.
Ioann. Apell. de ratione explic.
dialec. capit. Petr. Andr. Gam-
mar. in dialect. legal. lib. 2. loco
à contrarietat. Meuch. consil.
89. numer. 52. Thomas de Tho-
maset. in florib. legum, regula
47. *vbi procedere asserit, quo ad co-*
gnitionem, quia vno cognito con-
trarium, cognoscitur & alterum,
ut in §. 1. instit. de his qui sunt
sui

A *Axiomata, & loca*

luti, vel alieni, tur. Et de argumentis
à repugnantibus vide Cantiunculo-
co, 18.

397

1. 2. *leg. à correlatiuis?*

ARGUMENTVM à correlati-
uibus, validum est, l. 1. C. Nelli-
ceat potentiorib. l. fin. C. de in-
dift. viduit. toll. Euerard. in topic.
legal. loco, 76. Cantiunc. loco,
19. Petr. Andr. Grammar. in dia-
lect. legal. lib. 2. loco à correlati-
uibus, Menoch. consil. 32. num. 18.
etiam in pœnalibus, Surd. de ali-
ment. tit. 1. quæst. 19. num. 4.

398

*Intellige quando eadem in utroq;
correlatiuorum ratio militat* Far-
nac. part. 4. consil. 85. numer. 74.
si vero detur diuersa ratio non valet,
l. Curatorem, C. de interdift. ma-
trim. Euerard. dift. loco, 76. Surd.
dift. quæst. 19. num. 3. & num. 10
& quæst. 41. num. 4. & tit. 4. q. 44.
num. 28. & de cõsil. 47. num. 7. &
consil. 52. nu. 62. Menoch. consil.
2192. à num. 15. & 21. lib. 12. P.
Sanchez de matrim. lib. 6. disp. 2.
1. num. 9. Gratian. discept. fo-
renf. cap. 26. num. 15. Anton. Mo-
nach. Bonon. decif. 51. num. 14.
Cardin. Seraphin. Rot. Rom. de.
cift. 1442. nu. 12. *in actis traditis à
Nobis verb.* Correlatiuorum.

AR-

A *communia iuris.* 61

*A lafa Maieftate humana ad
Diuinam.*

399

ARGUMENTVM de crimine
*lafa Maieftatis humana, ad crimen
hæresis, tanquam de minori ad maius
procedit ex l. Manicheos, C. de hæ-
retic. cap. Vergentis in fin. extra
eod. Roland. à Valle conf. 73. nu.
16. & seq. p. 3. vbi ab omnibus rece-
ptum affirmat, eoque vtitur Sfort.
Odd. de fideicommiss. q. 40. n. 76.
Non verò, è contra idem Roland. d.
loco, contradicit tamè P. Thomas
Sanchez in præcept. Decalog.
lib. 2. cap. 28. num. 5.*

A definitione.

400

ARGUMENTVM à definitio-
*ne, validum est, l. 1. §. Dolum vbi
notat Bartol. D. de dol. l. finiun-
cta glos. D. de verb. signi. c. Du-
dum, 2. post princ. de elect. Eue-
rard. in topic. legal. loco, 44. Can-
tunc. loco, 2. Ioann. Appell. de
ratione explicand. dialect. cap. 1.
à definitione vocis, Petr. Andr.
Grammar. in dialect. legal. lib. 1.
loco, 1. Surd. consil. 304. numer.
5. Ioann. Petr. Minu. de distrib.
quotid. part. 1. quæst. 4. num. 4.
Tobias Noni. ad princip. instit.
de testam. num. 25.*

F

Ab

Axiomata, & loca

Ab expressa a tacitam dispositionem.

401 ARGUMENTVM a dispositione tacita *ibi ad expressam valet, quando eadem est ratio*, l. Cum quid vbi omnes, D. si cert. pet. Menoch. de præsumpt. lib. 4. quæst. 189. num. 97. Nam taciti, & expressi idem est iudicium vt infra verb. Taciti notatur.

A dispositione legis ad dispositionem testatoris.

402 ARGUMENTVM a dispositione legis, ad dispositionem testatoris, *validum est*, l. Non impossibile, D. de pact. l. Seruus hac lege, D. de manum. l. Sita fuerit seruis duobus in fin. & ibi Baitol. not. D. de manum. testam. l. Cum quidam, vers. Quemadmodum enim, C. de verbor. signif. Euerard. in topic. legalib. loco, § 2. Cantianc. in 29. specie loci à simili Menoch. consil. 97. numer. 24. Surd. consil. 278. numer. 9. *In testamentis namque testatoris voluntas pro lege + observatur*, l. 1. C. commun. de legat. l. 3. C. de l. ber. præter, l. Verbis legis, 120. D. de verb. signif. l. 1. D. ad leg. Falc. auth. de nupt. §. Disponat, col. 4. §. 1. instit. de leg. Falc.

Pi-

A communia iuris 62

Pichard. ad rubr. instit. eod. numer. 15. & in disput. de mora, num. 202.

Et è conuerso de testatore ad legem valet argumentum, dict. l. Si ita fuerit seruus duobus in fin. & dict. l. Seruus hac lege, Ioan. Anton. Mang. in tract. de impunitat q. 121. num. 3.

A dispositione statuti, ad testamenti dispositionem, & contra.

403 ARGUMENTVM a dispositione *statuti, ad dispositionem testamenti valet*, Tusch. lit. A. conclus. 496. num. 4. Menoch. consil. 50. num. 21. & consil. 95. num. 84. & consil. 150. num. 46. & de præsumpt. lib. 4. quæst. 84. num. 24. vbi num. 25. *secus asserit si eadem non est ratio. Quamuis de statuto ad testamentum non valere argumentum resoluat Cened. Canon. quæst. 35. num. 18. Et è conuerso + valet argumentum a dispositione testatoris, ad statuti dispositionem* M. nochi dict. num. 21.

A dispositis in testamento, ad codicillorum declaratio.

404 ARGUMENTVM a dispositis *in testamento, ad codicillorum declaratio*

F a ratio

A Axiomata, & loca

rationem, validum est, Menoch.
consil. 333. numer. 3. & 22.

A diuisione.

408

ARGUMENTVM à diuisione,
validum est, Ioan. Appell. de ra-
tione explicandi dialect. cap. 2.
Petr. Andr. Gammar. in dialect.
legal. lib. 2. loco, 8.

*De dote ad legitimam, & e
contra.*

409

ARGUMENTVM de dote ad
legitimam, validum est, Authen.
Res quæ, C. commun. de legat.
Bartol. in l. Titio centum, §. Ti-
tio genero in fin. D. de condit. &
demonstr. Cald. Pereir. in l. Si cu-
ratorem, verb. Sine curatore, nu-
96. C. de in integ. restit. minor.
Thom. de Thomalet. in florib.
legum, regul. 45. vbi procedere as-
serit in casibus ex iure expressis, &
vbi mittat eadem ratio.

410

*Et e converso de legitima ad do-
tem valet argumentum, vt per Cald.
Pereir. vbi proxime. Dos enim lo-
co legitima succedit, vtrumque fir-
mas Menoch. de arbit. calu. 149.
num. 9. & consil. 3. numer. 12. &
consil. 8. numer. 8. Decian.
consil. 54. numer. 11. lib. 1.
Fufar. de substit. quæst. 296.
num. 68.*

De

A Communia iuris. 63

De dote, ad studium.

ARGUMENTVM de dote, ad
studium procedit, l. Absiduis. §. Si
quis enim, C. qui potior. in pign.
habe. tenentq; Salyc. in l. Filia
tius, v. C. fam. l. ercisc. Alex. in
l. Ita stipulatus, n. 28. D. de verb.
oblig. & in addit. ad Bart. in l. Si
cui annu de ann. leg. & in l. vnic.
§. Habeat, C. de stud. libe. lib. 1.
Rebus. de priuileg. Scholastic.
priuileg. 1. Octavian. Simoncel.
de decret. inspect. 15. num. 108.
*Cum consuetudine dotis & equipare-
tur cause, Alciat. ad l. 1. D. folu-
tæ matrim. numer. 42. & ibid.
Petr. Barbof. part. 7. num. 20. 23.
& 29. cum sequent. & num. 53.
Horat. Luti. de priuileg. scholast.
priuileg. 16. vers. Primo moueor,
Anton. Gomez in l. 29. Taur. nu-
mer. 16. versic. Secundo, Marti
decis. 36. numer. 7. Morquech. de
diuis. honor. l. b. 4. cap. 13. nu. 51.
& seqq. Nos de priuileg. pauper.
& miserab. person. p. 1. q. 4. n. 62.
& q. 28. nu. 36. & 37.*

*Licet argumentum hoc non con-
cludere deat, Mantie. de tacit. &
ambig. conuent. tom. 2. lib. 13.
tit. 14. num. 5. & de alimentis ad
studia infra num. 574.*

F 3

Ab

Axiomata, & loca

Ab effectu ad causam.

414

ARGUMENTVM ab effectu ad causam, validum est, l. Non codicillum, C. de testam. cap. Ac si clericus in princ. extra de iudic. c. Cum cessante de appellat. Eue. rard. in topic. legal. loco, 77. Cuiuslibet loco, 21. Ioan. Appell. de ratione explicandi dialect. c. 4. de effectu, siue officio.

De emphyteusi, ad locationem.

415

ARGUMENTVM de emphyteusi, ad locationem longi temporis, data ratione paritatis, procedit Benedic. Aegid. in repetit. l. Ex hoc iure, D. de iustit. & iure, part. 1. c. 9. n. 8. Locationem, namque longi temporis emphyteusi comparari, tradunt Pinel. in l. 1. p. 3. num. 84. Cl.

416

de bon. mater. Valasc. de iure emphy. quæst. 29. num. 6. Sarmen. lib. 3. select. cap. 2. num. 31. Cardin. Mantio. de tacit. & ambig. conuent. lib. 22. tit. 2. num. 55. P. Molin. de iustit. & iur. tract. 2. disput. 445. versic. Hinc oritur, P. Lessi, eod. tract. lib. 2. cap. 24. dubio 1. numer. 4. Cald. Pereir. quæst. forens. lib. 1. q. 10. num. 8. Barthol. Peret. ad extrauag. Ambrosiosæ de reb. Ecclæs. non alien. cap. 2. num. 28.

A communita iuris. 64

De emphyteusi ad feudum & e contra.

417

ARGUMENTVM de emphyteusi ad feudum, & e contra, de feudo ad emphyteusim quædo eadè datur ratio, & iuris regula non repugnant, validum est, l. 1. §. fin. iuncta glos. D. si ager vectig. cap. 1. §. Rei autè, de inuestit. de re alien. fact. in vsib. feud. Euerar. in topic. legal. loco, 12. Cantuinc. in 2. specie loci à simili Tiraq. in tract. Lemort. p. 4. declar. 6. n. 2. Couar. variar. lib. 2. cap. 18. num. 1. Brunor à Sole in locis commun. verb. Arguere, 1. Menoch. conf. 16. nu. 2. conf. 115. nu. 59. & conf. 129. n. 2. Surd. decis. 95. n. 25. & 26. decis. 118. nu. 5. & decis. 290. nu. 15. & conf. 75. nu. 13. conf. 208. n. 9. conf. 338. nu. 33. & conf. 402. nu. 24. & de aliment. tit. 4. q. 10. nu. 15. Valasc. de iure emphyt. q. 39. num. 19. Cald. Pereir. de potest. eligend. c. 1. nu. 43. & de nomin. emphy. q. 17. n. 28. & de renouata emphy. q. 9. num. 17. & de extinct. emphy. cap. 3. nu. 1. Anton. Monach. decis. Florent. 61. num. 3. Cæsar Argel. de contradic. legit. quæst. 16. nu. 18. Melchior Phœb. decis. 3. n. 7. Tusch. lit. A. concla. 507. num. 34. Corbul. de

Axiomata, & loca

iure emphyt. sub tit. de caus. priuat. ob non solum canon. ampliati. 37. in fin. Ouid. de Amic. eod. tract. in præfat. numer. 18. & quæst. 1. num. 2. quæst. 3. num. 10. q. 5. num. 5. q. 6. numer. 70. q. 8. num. 2. q. 12. num. 3. & 13. & q. 14. num. 2. & 7.

418 *Defendo vero ad alios contractus, non valere argumentum aserit Scraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 49. num. 24.*

De emphyteoti ad maioratum.

419 **ARGUMENTUM** de emphyteoti ad maioratum, in diversitate ratio desur valet, ita P. Molin. de iustit. & iur. tract. 2. disput. 631. num. 1. Melchior Phœb. decisio. 96. num. 8.

De emphyteoti ad usufructum.

420 **ARGUMENTUM** de emphyteoti ad usufructum, validum est, Cald. Percir. de renouit. emphyt. q. 18. num. 1. Petr. Barbofi. in 1. Diuortio, §. fin. part. 2. num. 49. D. solut. matrim.

Ab ethymologia.

421 **ARGUMENTUM** ab ethymologia plurimum ad rei ipsius, qua de agitur naturam, & essentiam declarandam, solet condiciere, ut per Sars. de Sacrament. in gener. lib.

A communia iuris. 65

r. cap. 1. in princip. *Validum quæ est in iure, nec dum probabile, sed utile, & multum frequens*, l. 2. §. Appellata, D. si cert. pet. l. 1. D. de furt. l. 1. D. de acquir. possess. l. 1. D. de iust. & iur. l. 1. D. de testamen. l. 1. D. de nouat. l. 1. D. de pact. princip. instit. quib. modo contrah. obligat. princip. instit. de testam. Euerar. in topic. legal. loco, 6. Cantuinc. loco, 3. Petr. Andr. Grammar. in dialect. legal. lib. 1. loco, 3. Garc. Falcon. regul. 46. Thob. Nonius ad princip. instit. de testam. numer. 31. Gonçal. ad reg. 8. Cancel. glos. 9. §. 1. numer. 5. Pichard. in disput. de mora, num. 5. Flamin. de confident. q. 16. numer. 8. Monet. de distribut. quotid. part. 1. quæst. 1. numer. 7. *exornauimus* Nos de priuileg. pauper. & miserab. person. q. 1. nu. 16.

Non valet tamen, ubi communis usus loquendi repugnat, Euerard. dict. loco. Anton. Monach. decis. Lucen. l. 3. num. 53.

Nec concludere argumentum hoc ab allusione vocabuli, licet arrideat, resolut. Anton. Monach. dict. decisio. 13. numer. 52. *Et sine affirmatio, sine negatiue concipiatur*.

Axiomata, & loca **A**
tur necessario non concludere, probat
Thobias Nonius ad princ. instit.
de testam. nu. 30. Allusionemque
damnant antiqui omnes, ut ostendit
Ripa in dist. l. 1. nu. 18. D. de ac-
quir. poss. Cuiac. obseruat. lib. 1.
cap. 37.

424

Validum tamen à vi verbi argu-
mentum esse, notari solet, ut per Man-
dos. ad regul. Cancell. regul. 12.
q. 5. num. 5. Pichard. in disput. de
mora, num. 5. Quod utique negati-
ue, nisi ratio inuentionis vocabuli
aliud inducat, aut ab eo, quod olim,
& frequentius obseruatum deduc-
tum sit, ex eod. Pichard. in §. 1. nu. 11.
instit. de tutel. Eu erard. d. loco, 62.
Thomas de Thomalet. reg. 38.

425

De feudo ad maioratum. lib.
ARGUMENTVM de feudo ad
maioratum, confici potest Anton.
Gam. decis. 51. num. 5. Couar.
lib. 1. variat. cap. 15. nu. 14. Ro-
jas in epit. succes. cap. 20. nu. 89.
Mart. de claus. p. 2. claus. 78. nu.
3. & 5. Anton. Gomez in l. 40.
Taur. numer. 9. quos cum mul-
tis alijs refert Mieres de maiorat.
2. part. quest. 6. numer. 26. Non
esse tamen validum, nisi in feudis
aliquod ius commune sit expressum, di-

A communia iuris. 66
cis. Molin. de primog. lib. 1. c. 7. à
princip. & n. 5. vel nisi detur eadem
ratio. & iuris regula non repugnans,
ut per. Couar. lib. 2. variat. c. 18.
num. 1. & Mieres dicit. quest. 6.
num. 20. & 29. ubi alios huius sen-
tentia adducit.

A feudo ad Regnum.
ARGUMENTVM à feudo ad
Regnum, valet Molin. de primog.
lib. 1. cap. 7. num. 10. Alex. Rau-
denf. de success. Regni Portug.
resp. 1. num. 96.

De feudo ad ius patronatus, & è
contra. MEMOR.
ARGUMENTVM De feudo ad
ius patronatus, validum est Aloyf.
Ricc. in praxi res. for. Eccles. de-
cis. 199. num. 223. & decis. 220.
num. 319. 1. edit. & resolut. 181.
num. 22. in 2. edit. quo ad modum
succedendi. Lambert. de iure pa-
tron. lib. 1. art. 8. q. 3. princ. 1. p.
& Decan. conf. 32. nu. 12. lib. 1.
Et è conuerso de iure patronatus ad
feudum. Menoch. conf. 6. tit. nu. 43.

De feudo ad fideicommissum, & è
contra. MEMOR.
ARGUMENTVM de feudo ad
fideicommissum, & è contra valet Me-
noch. conf. 16. n. 3. conf. 89. n. 65.
conf. 116. n. 29. conf. 124. nu. 39.
conf.

A Axiomata, & loca

conf. 16 1. nu. 40 & conf. 21 5. nu.
183. conf. 27 5. nu. 1 2. conf. 277.
nu. 12. & conf. 31 5. n. 38. Nicol.
Intriglio. de feud. cent. 2. ar. 73.
nu. 11. & 12. & decis. 33. nu. 78.
lib. 1. Cæsar Manent. decis. 2. nu.
19. & decis. 106. nu. 8. Petr. de fi.
deicômif. q. 8. n. 323. Pereg. eod.
tract. Artic. 27. n. 4. Surd. confil.
427. n. 37. Fufar. de fubtit. q. 378.
nu. 14. Mari. Glur. in confuetud.
Senat. Melan. c. 13. glos. 2. nu. 9.
per quem limita

A fideicommiſſo ad maioratum.

430 ARGUMENTVM à fideicommiſſo ad maioratum valet, Peralta in l. 3. §. Qui fideicommiſſa, nu. 912 ad fin. D. de hæred. inſtit. Molin. de primog. l. b. r. c. n. 7. Valaf. de iure emphyt. q. 50. n. 29. Fideicommiſſum enim familia relictum, in omnibus fere maioratus aſſimilatur, vt omnibus Hispania Doctores tradit explicatis Molin. vbi proxime, & alij, vt per Ioann. Garc. de Expenſ. l. 6. n. 3. in fin.

D: fideicommiſſo ad Regnum.

431 ARGUMENTVM de fideicommiſſo ad Regnum, vel aliam ſucceſſionem ex cauſa neceſſaria debitam valet, vt per Alex. Raudenſ. de ſucceſ. Regni Portu. reſp. 2. nu. 36.

De

A communia iuris. 67

De fructuario ad emphyteutam, & de vſu fructuario.

ARGUMENTVM de fructuario ad emphyteutam validum eſt, vt per Cald. Perey. de renouat. emphy. quæſt. 18. num. 8. Pet. Barboſ. in l. Diuortio in princip. par. 2. n. 19. D. ſolut. matrim. Valaf. de partit. cap. 31. num. 8. & 9.

Et de vſu fructuario ad emphyteutam vaſſallum, maioratus poſſeſſorem, & clericum validum argumentum dicit Iuan. Garc. de expenſ. cap. 1. num. 47. allegat Molin. de Hiſp. primog. cap. 7. num. 8. Pinell. in l. 1. C. de bon. mater. par. 2. num. 72. verſ. Secundo ampliat. Aluar. Valaf. de iure emphy. quæſt. 26. num. 1. ſtatim poſt princip. De maioratu ad vſu fructum infra num. 462. & de maioratu ad Regnum infra num. 460. & e contra, ibi num. 461.

De gabella ad laudemium.

ARGUMENTVM de gabella ad laudemium valet, DD. in l. Ab emptione, D. Surd. decis. 11. nu. 10. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 180. nu. 10.

De genere ad ſpeciem.

ARGUMENTVM de genere ad ſpeciem, validum eſt, l. 7. D. ſi cert. 435

Pet.

A *Axiomata, & loca*

pet. Euerard. in topic. legal. loco
6. Cantuinc. loco 7. Petr. Andr.
Gamma. in dialect. legal. lib. 1.
loco 7. *Valet tamen affirmatiue pra-*
dicamentali ter, non illatiue, ex Lu-
doic. Rodalpin. variar. quæst.
lib. 2. quæst. 51. nu. 22. Valereque
negatiue sumptum, non affirmatiue,
rejoist Thobias Non. ad princip.
instit. de testam. num. 32. Et è con-
tra, t de specie ad genus valet argu-
mentum, Euerard. loco 7. Cantuinc.
loco 8. Gamma. loco 8.

Ab impossibili.

436
437
ARGUMENTVM *ab impossibi-*
li validum est, l. Si decesserit, D.
qui satisd. cog. Euerard. in topic.
legal. loco 78. Petr. Andr. Gam-
ma. in dialect. legal. lib. 1. loco 16.
Menoch. conf. 332. numer. 10. &
conf. 32. num. 8.

Ab inclusione unius ad exclusionem
alterius.

438
ARGUMENTVM *ab inclusio-*
ne unius, ad exclusionem alterius, va-
let Menoch. consil. 14. numer.
14. conf. 98. num. 76. Nisi segne-
retur absurdum, idem Menoch. conf.
82. n. 49. Pars namque inclusionis,
alterius exclusionem esse, contrarieq;
notabimus, verb. inclusio.

Ab

A *communia iuris.* 68

Ab inconuenienti.

ARGUMENTVM *ab inconue-*
nienti est eff. ax. vt per Euerard.
in topic. legal. loco 92. Marci
Anton. Genuens. in practicab. Ec-
clesi. q. 260. De iudiciis ad vltimas voluntates, &
est contra.

ARGUMENTVM *de iudicijs* 440
ad vltimas voluntates validum est,
l. Quæ testamento, §. Quæcumq;
vers. In omnibus, D. de testam.
Cantuinc. in topic. legal. in r. r.
specie à simili Menoch. conf. 162.
n. 10. Cald. Pereyr. de empr. cap.
9. num. 14.

Et è cõtra de vltimis voluntatibus 442
ad iudicia, l. 2. §. 1. D. de tutel.
Cathunc. vbi proxime, Card.
Tuscolit. A. concl. 507. n. 3. Eue-
rard. in topic. legal. loco 21. vbi
intelligit si formetur affirmatiue,
quia quod potest testator, t potest
iudex, l. Non est mirum, & ibi Bar.
D. de pignor. actul. Solét. vbi glos.
& Bart. D. de alim. & cibar. legat.
l. Seruus hac lege, D. de manum.
De iudicijs ad arbitria.

ARGUMENTVM *de iudicijs ad* 443
arbitria valet l. 1. D. de arbitr. Ca-
ttencin. in topic. legal. in r. in post.
loci à simili, Euerard. loco 21. vbi
oiss ad arbitria.

De

Axiomata, & loca A

De legato ad donationem.

444 ARGUMENTVM de legato ad donationem validum est. Legatum namque quedam est donatio. Legatum. l. 19. De delegat. l. 5. l. instit. delegat. 5. l. instit. delegat. Anto. Gomez variat. tom. 1. cap. 12. num. 3. Donell. in commen. tur. civil. lib. 8. cap. 1. Cardin. Mantl. de coniectur. vltim. volunt. lib. 1. tit. 4. num. 2. Cardin. Tusch. lit. A. concl. 495. num. 3. & nonclus. 511. num. 4. Marc. Ant. var. lib. 1. resolut. 59. num. 5.

A Legato ad beneficium.

445 ARGUMENTVM a Legato ad beneficium valet. l. Legatum. D. de legat. 2. cap. Qui a diuersitatem de coecl. prebend. Cardin. Tusch. lit. A. conclus. 506. num. 3. & concl. 507. num. 1.

De legato libertatis ad legatum pia causa.

446 ARGUMENTVM de legato libertatis ad legatum pia causa, validum est. Menoch. de presumpt. lib. 4. quaest. 1. 6. num. 31. iunctis notatis infra proxima, numer. 453.

de legibus communibus Romanis ad ordinationem successionis.

A communia iuris 69

ARGUMENTVM de legibus communibus Romanis, ad ordinationem successionis Regnorum valet Alex. Rauden. de success. Regni Portugal, responso 2. num. 63. & 64.

De legitima ad debitum ex statuto.

ARGUMENTVM de legitima ad debitum ex statuto validum est, vt per Surd. decis. 19. num. 7.

De legitimatione ad adoptionem.

ARGUMENTVM de legitimatione ad adoptionem valet, notat. in l. In adoptione, la. l. C. de adopto. & in l. 1. D. ad municip. resoluunt Gomez in l. 9. Taur. nu. 62. verfi. Secundo, Surd. conf. 317. num. 33. Barbof. in l. Quae dotis, num. 154. D. solut. matrim.

De libertate ad legitimatorem.

ARGUMENTVM de libertate ad legitimatorem validum est, vt per Tiraquef. in l. Si vnquam verb. Donatione largitus, num. 287. C. de reuoc. donat.

Ab ingenuitate ad legitimatorem, & a seruitute ad legitimum.

AB ingenuitate ad legitimatorem & spurietatem argumentum procedit, Modest. Pistor conf. 7. numer.

A Axiomata, & loca

10. lib. 2. Cæsar Manent. cõf. 138. num. 9. & num. 65. vbi quod etiam valet argumentum ab ingenuitate ad legitimatẽ, & naturalitatẽ allegat Beron. conf. 26. num. 2. in 2.

452 Et à seruitute ad legitimatẽ, Barthol. Cepol. conf. 50. num. 6. in 2. ciuil. Manent. d. consil. 138. n. 9.

De libertate ad pias causas,
& è contra.

453 ARGUMENTVM de libertate ad pias causas, & è contra procedit, l. 1. §. 5. in autem, C. de comm. ser. uo manu missi. Contra, C. de testam. mana. l. Cum Inter, C. de fideicommiss. libert. l. 2. tit. 23. p. 4. & ibi Gregor. & in l. 3. verb. Ration. tit. 1. 2. p. 5. Euerard. in topic. legal. loco 23. Cantuanc. in 13. specie loci à simili, Surd. de altim. tit. 8. priuileg. 17. num. 4. Tiraquel. de priuileg. pias caus. in præfat. vers. Item legatum libertatis. & priuileg. 9. ad fin. & in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, num. 269. & num. 229. C. de reuoc. donat. & de iure marit. glos 8. num. 126. Bened. Aegid. in repet. l. 1. C. de Sacros. Eccles. p. 3. §. 2. n. 16. & p. 1. §. 3. n. 2. ver. Cuius text. Cardin. Tusch. lit. A. conclud. 507. num. 32.

A communia iuris. 70

De loco ad personam & contra.

ARGUMENTVM de loco ad 454

personam, & è contra validum est, l. 1. §. Offilius, D. nequis eum, qui in ius voca, est vi exim. iuncta, l. 2. cod. tit. cap. Peruenit, iuncto, c. Cum Ecclesia, extra de immunit. Eccles. Euerard. in topic. legal. loco 41. Cantuanc. in 28. specie loci à simili Card. Tusch. lit. A. concl. 505. num. 3.

De loco ad tempus & cõtra. De tẽpore ad quantitatem, De tẽpore ad causas,

Et de tempore ad tempus.

ARGUMENTVM de loco ad 455

tempus valet, l. Vinum, vbi Bart. n. 2. D. si cert. pet. Iaf. in l. Admonendi, num. 201. D. de sur. iur. Euerard. in topic. legal. loco 48. Marc. Anron. variat. lib. 2. resolu. 40. num. 8. & lib. 3. resolu. fin. nu. 6. Menoch. conf. 132. n. 12. Ferre. in constit. Cathalon. glos. 2. num. 148. Barbof. in l. Hæres absens in princip. num. 169. D. de iudic. Cardin. Tusch. lit. A. concl. 505.

Præter quã vbi diuersitatis sive est 456

ratio, Iaf. in l. Et si in vtil. ter. nu. 10. C. de fideicommiss. quem citat Mar. Anton. dict. resolut. fin. numer. 7.

Et è conuerso de tempore ad locũ 457

A *Axiomata, & loca*

validum *scilicet*, d. l. Vinu, & ibi Bart.
l. Ratio, §. Si per venditorem
vbi etia Bart. D. de action. empt.
Euerard. dict. loco Cantuinc. in
27. specie loci à simili, Surd. c. 68.
270. num. 14. Farinac. part. 1.
præsertim, quæst. 34. num. 171.
Stephan. Gratian. discept. 128.
num. 8. Cardin. Tusch. dict. con-
cl. 505. & conclu. 507. num. 24.
Petr. Barbof. vbi prox. Mart. Aut.
variar. lib. 3. rehol. 30. n. 6.

458 *Et de tempore ad quantitatem*, l.
Miles ita, D. de milit. restam. in
princ.

459 *Et de tempore ad causas*, Paul. Leo
de substit. cap. 1. n. 105.

De tempore ad tempus, notabimus
infra num. 500.

De maioratu ad Regnum, & e
contra.

460 **ARGUMENTVM** *de maiora-*
tu ad Regnum validum est, vt per
Molin. de primogen. lib. 3. cap. 7.
num. 17. Alex. Raudens. de suc-
cess. Regni Portug. respons. 2.
num. 114.

461 *Et e contra de Regno ad maiora-*
tum, ex multis citatis per Cabed. de
cif. §. 1. num. 9. par. 2. quibus addo
Alex. Raudens. vbi proxime,

A *communia iuris.* 71

De maioratu ad vsu fructum,
& e contra.

ARGUMENTVM *de maioratu* 462
ad vsu fructum valet, vt per Molin.
de primog. Hisp. lib. 1. cap. 7. nu.
1. Gamm. decis. 350. numer. 1.
Et e contra tradidimus supra nu. 463
433.

De maiori ad minus, & e
conuerso.

ARGUMENTVM *de maiori ad* 464
minus validu est, l. In suis in fin. D.
de liber. & posth. l. Nec in ea 27.
D. de adulter. auth. Multo magis
C. de Sacros. Ecclesi. cap. Si ergo
8. quæst. 1. cap. Si Paulus, & ibi
glos. 32. quæst. 5. cap. Per venera
bilé, qui fil. sint legitim. Euerard.
in topic. legal. loc. 66. Petr. And.
Gamm. in dialect. legal. lib. 2.
loco à maiori ad minus, Roland.
conf. 15. num. 41. lib. 1. Crauet.
conf. 290. num. 7. & conf. 326. n.
10. Flamin. de resign. lib. 1. quæst.
13. num. 19. & de confid. quæst.
20. num. 4. Ceuall. Commun. cõ-
tra commu. quæst. 780. num. 205.
Gonzal. ad regul. 8. Canci. glos.
9. §. 2. num. 24. P. Sanchez de
matrim. lib. 8. disput. 1. num. 21.
Fatinac. prax. crimin. 4. par. conf.
60. num. 109.

A Axiomata, & loca

- 463 *Intellige quando sumitur negati-
uè, non affirmatiuè, vt per Surd. de
aliment. tit. 9. q. 1. n. 11. Thom.
de Thomafett. in florib. leg. re-
gul. 53. Ignac. del Villar in Silva
responfor. respons. 16. cap. 4. nu.
4. Cardin. Tusch. lit. A. conclu.
50. vbi num. 10. affirmatiuè vo-
lere declarat, quando maius, & mi-
nus sunt eiusdem qualitatìs, secus si
diuersa.*
- 466 *Et validum est in Statutis, & e-
tiam in correctoriis, quando ad ca-
sum in quo maioritas, vel paritas ra-
tionis concludit, verba trahi possunt,
Ita Anton. Monach. Lucéf. decis.
64. numer. 26. & 27. Flamin.
dict. quæst. 20. nu. 6. qui etiam in
materia odiosa, n. 5. locum habere
asserit.*
- 467 *Non valet tamen in mandatis,
Tiraq. in l. Si vnquam verb. Liber-
tis, n. 59. C. de reuoc. donat. Na-
uar. de reddit. Eccles. q. 3. monit.
10. num. 2.*
- 467 *Nec in dispensationibus locum ha-
bet, vt per Couarr. de sponsalib. p.
2. c. 8. §. 8. nu. 11. Molin. de pri-
mog. lib. 5. c. 4. n. 48. & seq. Na-
uar. vbi proxime, Brun. à Sole in
locis commun. verb. Dispensatio-
nes sunt odiosæ, Surd. decis. 268.*

A communia iuris. 72

- num. 20. & 21. Cald. Percyr. de
nomit. emphyt. q. 2. n. 65. Gu-
tierr. Canonic lib. 2. cap. 15. nu.
224. Rendin. in promptuar. re-
cept. senten. tom. 1. tit. 9. nu. 12.
P. Molin. de iustit. & iur. tom. 3.
tract. 2. disp. 591. n. 2. Sanchez d.
disput. 1. num. 32. & disput. 24.
n. 17. *Dispensatio enim est odiosa, &
strictam recipit interpretationem* 469
cap. 1. in fin. de fil. presbyt. in 6.
cap. Quod dilectio de consang. &
affinit. Mattienç. in l. 13. glos. 1.
num. 7. tit. 8. lib. 5. nouæ Reg. col-
lect. Girond. de priuileg. seu e-
xempt. explicat. n. 1111. Mari.
Ant. variar. lib. 3. resol. 2. n. 18. &
21. & lib. 1. resol. 19. num. 14.
- Et è conuerso de minori ad maius* 470
*validum, & receptissimum est argu-
mentum. d. auth. Multo magis. E-
uerard. loco 65. Gammar. loco
de minori ad maius, cod. lib. 2.
Surd. decis. 254. n. 15. & dict. q.
1. num. 12. Thom. de Thomafet.
regul. 52. Farin. d. p. 4. conf. 65.
n. 84. Ouidi de Amic de iure em-
phyt. q. 24. nu. 2. & q. 84. num. 6.
*negatiue sumptum, Surd. conf. 453.
num. 18.**

Ac etiam in delictis locum ha- 471
*bet Mascardus de probation.
concl.*

concl. 12 § 3. num. 2. *si affirmatiua
concipiatur, ex eod.* Farinac. par. 1.
472 *quæst. 24. num. 10. In mandatis
tamen non procedit, ut per* Tiraq.
vbi supra.

*A maiori-
tate, vel paritate
rationis.*

473 **ARGUMENTUM** à maiori-
tate, vel paritate rationis, validum
est *Surd. conf. 383. num. 14. Etia
in correctorijs ad declarandum du-
bium, non ad extendendū dispositioni
Ant. Monach. Luc. c. dec. 64. à nu.
35. Cæsar Argel. de contradi-
legit. quæst. 2. num. 204.*

474 *Non procedit tamen in statutis, Ba-
rinac. in praxi crimin. par. 4. c. 65.
num. 123. quando ratio non est
expressa, idem Anton. Monach. de-
ces. Luc. c. 66. nu. 20.*

475 *Nec in penalibus ex Nicolao Garci-
de benefic. par. 1. cap. 10. num.
206.*

476 *Nec demique procedit in privilegijs
ex text. in l. Quod vero, iuncta, l.
Ius singulare, D. de legib. capit.
Porro de privileg. cap. Quæ à iu-
re de regul. iur. lib. 6. P. Ioan. de
Salas tract. de legib. disput. 17.
§. 6. & 8. P. Suarez eod. tract. lib.
8. cap. 28. à num. 11. cum seqq.
& alij de quibus P. Sanchez de ma-
trim.*

trim. lib. 8. disput. 1. à nu. 31. cum
seqq. Ioann. Petr. Monet. tract. de
distribut. quotid. par. 2. q. 14. nu.
11. vbi in n. 2. *asserit tunc privile-
gium extēdi, cum alijs vederetur in-
utile, per cap. In his, de privileg. &
nu. 13. Vel quando speciali statuto de-
rogaretur, & res ad ius reduceretur
commune, per glos. in cap. Statutū,
vers. Numerandum de Præbend.
in 6. & nu. 14. Vel quando privile-
gium contra ius iure snad. nie conce-
ditur, & num. 15. aut quotiescum
quæ de mente Principis tertio prain-
dicare volentis, constaret.*

*A mandato procuratorio ad man-
datum iurisdictionis,*

ARGUMENTUM à mandato 477
procuratorio, ad mandatum iurisdic-
tionis, valet, ut per Menoch. de
præsumpt. lib. 2. quæst. 18. num.
32.

*De matrimonio carnali ad
spirituali.*

ARGUMENTUM de matrimo 478
nio carnali ad spirituale validum est
auth. Nilū rogati, & ibi notat. C.
ad Trebel. cap. Cum inter cano-
nicos de elect. cap. penult. & vlt.
de translac. Prælat. Euerard. in
topic. legal. loco 33. Cantianc. in

Axiomata, & loca,

23. specie loci à simili Hyppol. singul. 215. incip. Validum est. Thom. de Thomasett. in florib. leg. regul. § 1. Gomez in l. 29. Taur. num. 14. Vinsent. de Franc. decis. 46. num. 2. par. 1. Viui decis. 255. num. 39. lib. 2. Sarmien. de reddit. par. 4. cap. 6. num. 11. Palac. in cap. Per vestras, §. 11. num. 3. de donat. inter Boer. decis. 1. num. 18. Mencha. illust. c. 35. num. 20. Menoch. de præsumpt. lib. 4. quæst. 83. num. 21. & quæst. 189. numer. 20. & conf. 245. num. 8. Gutier. in repet. cap. Quamuis pactum, verb. Dum nuptul tradebatur, num. 1. de pactu in 6. Bened. Aegid. in repet. l. Titia. par. 1. num. 53. D. de condit. & de monest. & in repet. l. 1. C. de Sacros. Eccles. par. 4. §. 2. nu. 20. Marc. Anton. Genuens. in practica. Eccles. quæst. 138. num. 2. & quæst. 261. num. 2. & quæst. 778. num. 2. Cened. canonic. quæst. 35. num. 2. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 2. differ. 3. numer. 10. & differ. 7. num. 69. & lib. 3. q. 99. numer. 2. Cardin. Tusch. lit. A. conclus. 506. numer. 2. & conclus. 507. numer. 18. Sess. decis. 171. numer. 2. & decis. 45. numer. 24.

& 51.

A communita iuris. 74
& § 2. ubi non procedere dicit in ordium tertij.

A milite armato ad aduocatum.

ARGUMENTVM à milite armato ad aduocatum valet; militibus enim seu equitibus aduocati equiparantur, vt enim illi armis, ita legibus hi hominum vitas defendere dicuntur. l. Aduocati, C. de aduocat. diuers. iudic. Casanæ. in catal. glor. mund. par. 7. confid. 28. Tiraq. de nobilit. à num. 11. Martienç. in dialog. relator. pa. 1. cap. 9. num. 4. Ioan. Garc. de nobilit. glos. 35. num. 10. Bacc. de inope debit. cap. 16. à num. 148. Sayr. in clau. Regiæ. lib. 12. cap. 22. Bernar. Græue. ad pract. Camer. Imper. lib. 1. concl. 43. num. 7. Camill. Borrell. in sum. decis. tit. 65. nu. 20. & 21. Mendez à Castro in praxi Lusit. lib. 1. c. 3. n. 27.

Limiat tamen argumentum hoc in pœnalibus, & odiosis, in quibus procedere negat Benedict. Aegid. in tract. de iure, & priuileg. honestatis art. 8. nu. 28.

De milite armata militia, ad militem cœlestis.

ARGUMENTVM de militia armata militia, ad militem cœlestis

G 2

mi-

479

480

481

A *Axiomata, & loca*

militia recipitur, & valet glos. d. DD. in l. Miles in princip. D. de re iudic. glos. in l. Milites, C. loca. cap. Degradatio, de pœn. lib. 6. Euerard. in topic. loco 2. 2. Can. tunc. in 12. specie loci a simili. Melch. Phœb. decif. 88. num. 3. D. dac. Perez in l. 1. tit. 1. lib. 4. Ordinam. vers. Alia, 2. est pag. mih. 765 ad multa inde inferens, & in l. 8. tit. 11. c. 1. li. glos. vnic. Alpho. Modit. infra proxime referend. loco, n. 1. Benedict. Aegid. in repet. l. 1. C. de Sacros. Eccles. p. 2. §. 1. nu. 16. vbi num. 22. idem asserti in exorbitantibus, & n. seq. quod procedit in casibus eandem rationem habentibus.

482 *Non intelligitur in clerico minorum ordinum, nec quando dissimilis ratio inter utrumque reperitur, ut per eundem Aegid. tract. de iure, & priuileg. honest. art. 8. num. 27. Didac. Perez in d. l. 1. tit. 7. lib. 4. Ordinam. vers. Ad vnum pag. 766. Alphons. Modit. dubit. & res. sol. lib. 2. dubit. 2. 10. num. 2. vbi in exorbitantibus à iure communi in militia armata militia dispositum, in alio æquiparationis prætextu non procedere firmat.*

A *communia iuris* 25

De morte civili ad naturalem, & è contra.

ARGVMENTVM de morte civili, & è contra ad naturalem, volendum est, in casibus à iure expressis, in quibus eundem operatur effectum, aut quando eadem militat ratio, vel mens disponentis ita suadet; text. in l. Deo nobis fin. C. de Episcop. & Cler. gl. in cap. Placuit, verb. Mortuus, 16. quæst. 1. & in capit. Susceptum, vers. Non morte de rescript. in 6. Alex. in l. Gallus, §. Et quid si tantum, nu. 2. D. de liber. & posthum. vbi Acosta. p. 2. n. 13. Casan. in consuet. Burg. rubr. 4. §. 4. Suar. a alleg. 20. numer. 20. Pelæz de maior. p. 2. q. 3. n. 36. Boer. decif. 326. num. 6. Molin. de primog. lib. 1. cap. 13. nu. 94. Mencha. de succes. creat. §. 2. 1. numer. 172. vers. Est tamen Sebast. de Medic. in tract. mors omnia soluit, par. 1. numer. 47. Menoch. conf. 388. numer. 23. conf. 980. lib. 10. Anæ rober. ver. iudic. lib. 4. cap. 16. Alexan. Tré-tac. de substit. par. 4. cap. 6. num. 4. Auendan. in l. 4. Taur. gl. §. 4. numer. 2. & 3. Cras. in §. Fidei-commisum, quæst. 41. in fin. Honded. consil. 62. volumen 1.

A Axiomata, & loca

Alexand. Raud. de analog. lib. 1. cap. 34. num. 319. & nu. 520. Guier. canonic. lib. 2. cap. 1. nu. 44. & nu. 60. cum seqq. & præct. lib. 3. quæst. 71. n. 10. Spino detestam. glos. 1. 2. num. 35. Camil. Gallia. de verb. signifi. lib. 3. cap. 20. nu. 34. Flamin. de resign. lib. 1. quæst. 4. num. 6. & lib. 9. quæst. 2. 2. num. 2. Ceuall. comm. contra comm. quæst. 63. num. 1. Baibos. in l. 2. par. 1. num. 154. D. solut. matti. Fr. Man. Rodri. quæst. regul. tom. 2. quæst. 78. art. 12. vers. Nec minus; Surd. conf. 90. num. 23. cum seqq. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. §. 5. proæm. numer. 26. Cardin. Tusch. lit. M. conclus. 393. à princip. præcipue, num. 24. & 25. Ses. decis. 41. num. 2. cum seqq. Bernard. Græue. ad præct. Camer. Imper. lib. 2. concl. 14. confid. 1. nu. 1. Aloys. Ricci collect. decis. part. 3. collect. 531. Gratian. discept. 107. num. 7. Cald. Pereyr. de empt. & vendit. cap. 15. numer. 34. Rot. Roman. apud Farinac. decis. 240. numer. 7. tom. 1. part. 1. Castill. de usufruct. capit. 64. numer. 2. & capit. 67. numero 18. & libr. 3. controuers. capit. 12. n. 23. cum seqq.

A communia iuris, 76

An autem mortis appellatio- 484
ne simpliciter veniat mors civilis, sicut naturalis, questio est, quam tractans DD in dist. 5. Et quid sit tantum, vbi Croc. num. 5. cum seqq. Corras. numer. 7. & 9. Lancelot. Galtaul. à numero 7. Bologn. numer. 57. cum multis sequentibus, Fortun. Garc. à num. 40. vsque ad numer. 54. Costa à numer. 7. Sarmient. 2 num. 41. Socin. Iuni. à numer. 13. vide Carol. Tapia in auth. Ingressi, C. de Sacros. Ecclesi. verb. Sua, ca. 17. Petr. Loriot. de apicib. iur. tract. 5. de morte axi. 1. 2. & 3. Menoch. dist. conf. 388. nu. 23. & consil. 536. numer. 4. & 5. Fachin. lib. 1. controuers. cap. 45. Surd. dist. consil. 90. Garc. regu. 456. Gutierr. dist. capit. 1. a numer. 37. & dist. quæst. 71. num. 10. Matienz. in l. 3. glos. 2. titul. 4. lib. 5. nouæ Reg. collect. Medic. dist. part. 1. a numer. 22. Camil. Gallin. dist. capit. 20. a numer. 33. Spino glos. 13. princip. 2 numer. 32. & glos. 27. a numer. 24. Peregrin. de fideicom. artic. 28. numero 62. & seq. & de iureusc. tit. de depositatis.

A *Axiomata, & loca*

num. 2 i. Anto. Fauer lib. 9. con-
iectur. cap. 3. Tusch dist. lit. M.
concl. 394. Castillo d. cap. 1. 2. n. 2
cum seqq.

*De operis libertorum ad feudam, &
de liberto ad vassallum.*

- 485 ARGUMENTVM *de operis li-*
bertorum ad feudam, d. ducitur, Card.
Mantic de tacit. & ambig. con-
uent. tom. 2. lib. 23. titul. 30. nu.
486 8. & 25. *De liberto nique ad vaf-*
sallum, valet argumentum, Eue-
rardus in topic. legal. loco
59.

Ab oppositis.

- 487 ARGUMENTVM *ab oppositis*
validum est, Euerard. in topic. le-
gal. loco 75. Mascard. de probat.
concl. 312. numer. 17. Menoch.
conf. 97. n. 67 & conf. 147. num.
47.

Non valet tamen vbi datur diversi-
fa ratio Sard. consil. 450. nu-
mer. 4.

Ab ordine litera.

- 488 ARGUMENTVM *ab ordinis*
litera, validum est, 1. Quoties, D.
de usufruct. Euerard. in topic.
legal. loco 1. & loco 57. Can-
tunc. loco 10. Petr. Andr. Gamm.
in dialect. legal. lib. 2. loco 5.
Burgos de Paz cons. 43. num.

A *communis iuris.* 77

32. Mandos. ad regul. Cancell. re-
gul. 16. quest. 48. numer. 2. Ren-
din. in promptuar. recept. sen-
tent. tom. 1. circa fin. in misel.
num. 2. Benedict. Aegid. tract. de
iure, & priuil. honestat. in prin-
cip. num. 5. *Vbi tamen ordo litera*
cum intentione non concurrat, pro-
cedere negat Cardin. Seraphin. Ro-
tae Rom. decis. 24. numer. 2. ad or-
natumque huius argumenti vide no-
tata lit. O. num. 34. & sequenti-
bus.

De pacto ad statutum, & contra.

ARGUMENTVM *de pacto ad*
statutum validum est, l. fin. in fin. C. 490
de fideiuss. Euerard. in topic. le-
gal. loco 89. Mascard. de probat.
concl. 1157. nu. 46. Menoch.
conf. 4. num. 7. Surd. de aliment.
tit. 1. quest. 42. n. 29. & conf. 85.
num. 30. conf. 210. n. 7. conf. 260.
num. 14. & conf. 401. nu. 7. & de-
cis. 160. n. 17. Farin. Rot. Rom. de
cis. 256. n. 8. Franc. Molin. de ritu
nupt. lib. 3. q. 44. num. 2. Cardin.
Tusch. lit. A. concl. 497. num. 4.
Vbi tam affirmatiue, qua negatiue 491
procedere firmat, contradicunt tamen
affirmatiue tantum procedere afferentes
Cardi. Mant. de tacit. & ambig. co-
nuept. to. 2. li. 18. tit. 6. n. 21. Ste-
phan.

A Axiomata, & loca

phan. Graian. discept. forens. c.
300. num. 20.

492 Nec valet quando de tertio prau-
dicando agitur, vt per Petr. Surd. d.
conf. 85 numer 30.

493 Valatque etiam e contra argumē-
tum hoc, de statuto ad pactum, ex
Menoch. conf. 335. num. 34. Ste-
phan. Gratian. discept. forens. ca.
348. num. 28.

De pacto ad legem, & e conuerso.

494 ARGUMENTVM de pacto ad
legem si benefo metur, valet, vt per
Euerard. in topic. legal. loco 89.
secus aliter, l. Impossibile, D. de pa-
ctis, Cardin. Tusch. lit. A. conclu.
510. num. 18.

495 Et conuerso etiam validum ar-
gumentum est de lege ad pactum, l.
2. §. Si conueniat, D. de posit. l.
Contractus, D. de regul. iur.
cap. Contractus eod. titul. lib. 6.
Quidquid enim potest fieri per pa-
ctum, potest etiam fieri per legem,
l. fin. vbi Bartol. & Bald. C. de
fideiussor. glos. in cap. 2. verb.
Officiali in fin. de consuetud. lib.
6. cum similibus infra notatis lit. P.
numer. 3.

A communia iuris. 78.

De pacto ad consuetudinem
ARGUMENTVM de pacto ad 496

consuetudinem, & e contra validum
est, l. Non impossibile, D. de pact.
Euerard. in topic. legal. loco 89.
Cald. Pereyr. in l. Si curatorem,
verb. Sua facilitate, n. 6. vers. Et
quod minor. C. de in integr. re-
stit. minor. Stephan. Gratian. dis-
cept. forens cap. 88. num. 20. cum
seqq. Consuetudinem namque vim
pacti + habere imò fortiosem pa- 497
cto esse, tradunt Gonçal. ad regul.
8. Cancell. glos. 33. num. 4. & Fa-
rinac. in praxi crimin. p. 6. q. 175.
Et facere potest quidquid agere va-
let pactum, Afflic. decis. Neapol.
91. num. 9. & decis. 258. num. 2.
Quod verum intellige affirmatiue, nō
negatiue, ex Cardin. Tusch. lit. C.
concl. 807.

De pacto ad prescripti. nem.

ARGUMENTVM de pacto ad 498
prescriptionem, valet, vt per Surd.
decis. 236. num. 9. Quidquid enim
potest pacto adquiri, potest & pra-
scriptione, vt notatum est infra lit.
P. nu. 8.

De potentia ad dactum.

ARGUMENTVM de potentia 499
ad actum in materia iurisdictionis,
& iurium in corporaliu, procedit,
vt

A *Axiomata, & loca*

*vt resoluet Ioseph. de Sess. tract. de
inhibit. c. 30. n. 209. in alijs secus,
vt per Seraphin. de priuileg. iu-
ram. priuileg. 23. n. 9.*

*A prateritis ad futura, & de presenti
ad prateritum.*

500 **ARGUMENTVM** à prateri-
tis ad futura valet, vt tradit Anto.
Monach. decis. Lucens. 50. n. 37.
Procedit enim argumentum de tem-
pore, ad tempus, ex l. Omnes, §. A
barbaris, D. de re milit. l. Non est
necesse, D. de probat. Euerard. in
topic. legal. loco 42.

501 *De presenti vero ad praterita non
concludit argumentum, vt constat, ex
Farin. Rot. Rom. decis. 524. nu. 70.
In his saltem, quorum facies est tem-
pore mutabilis, ex Cardin. Seraph.
Rot. Rom. decis. 1075. n. 7. Valet
tamen quando status praesens potest
conuenire cum origine rei, temporeq;
praterito, vt per Menoch. conf. 374.
n. 83. & conf. 378. num. 81.*

De primo ad vltimum.

502 **ARGUMENTVM** de primo ad
vltimum, validum est in iure, Eue-
rard. in topic. legal. loco 67. Petr.
Andr. Gammar. in dialect. legal.
lib. 2. loc. 9. Ludoui. Rodolphin.
tract. de brachio saeculari, & Eccl.
n. 55.

A prin-

A *communis iuris. 79*

*A principali ad accessorium & ad
id, quod fit in consequen-
tiam.*

ARGUMENTVM à principa- 503
li ad accessorium, valet Petr. Andr.
Grammar. in dialect. legal. lib. 2.
loco, 30.

*Non tamen procedit ab eo, quod fit
principaliter, ad id, quod fit in conse-
quentiam, vt per Seraphin. de pri-
uileg. iuram. priuileg. 21. nu. 11.*

A priori, & à posteriori, &c.
ARGUMENTVM à priori, & à 505
posteriori, & ab utroque simul iun-
cto, validissimum est, secundum Io-
seph. de Sess. Aragon. decis. 56.
num. 29.

*De procuratore iudiciali ad legatum,
& è conuerso, & de legato ad
arbitrum, & è contra.*

ARGUMENTVM de procu- 506
ratore iudiciali ad delegatum, vali-
dum est, vt notat Petr. Barbof. in l.
Cum Praetor, §. l. num. 105. D.
de iudic. Cardin. Tusch. lit. A.
concia. 507. num. 8. & seqq.

*Et è conuerso de delegato ad pro- 507
curatorem idem Tusch. ibid. nu. 7.
De legato ad arbitrum, & è con-
tra supra num. 561.*

A proxi generalitate.
ARGUMENTVM à proxi 508
gene-

A *Axiomata, & loca*

generalitate, validū est, vt per Mandos. ad regul. Cancel. regul. 28. quæst. 1. num. 1. Flamin. de confident. quæst. 27. num. 160. Et in huius argumenti ornatum vide notata, verb. Procecialia.

De promissione dotis ad traditionem.

509 **ARGVMENTVM** *de promissione dotis, ad traditionem, validum est, ex text. in l. fin. C. ad leg. Falcid. not. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 46. num. 15.*

De pupillo ad Ecclesiam.

510 **ARGVMENTVM** *de pupillo ad Ecclesiam, valet, Euerard. in topic. legal. loco, 31. Cantiunc. in 21. specie loci à simili, Marc. Anton. Genuens. in practicab. Ecclesiast. q. 276. nu. 2. Mari. Anton. variar. lib. 1. resolut. fin. casu 44. Ecclesia*

511 *enim pupillo † equiparatur, glos. fin. in l. Si procurator, D. de iure fisci, glos. in l. Cluitas, vbi Bald. & Bologn. D. si cert. pet. glos. in l. Imperatores, verb. Negotio, D. de re iudic. Barthol. Peret. ad extrauag. Ambitiosa: de reb. Eccle. non alien. verb. Quidquam, n. 230.*

512 *Et in restitutione consequenda, † vice minoris fungitur Ecclesia, l. fin. C. de Sacros. Eccles. cap. 1. c. Au-*

titis

A *communia iuris. 80*

ditis de in integ. restit. Bernard. regul. 219. Falcon. regul. 316. Sfort. de restit. in integ. p. 1. q. 3. art. 4. Cald. Pereir. in l. Si curatorem, verb. Minoribus, nu. 60. C. de in integ. restit. minor. Cardos. in praxi iudicum, & aduocatorum, verb. Ecclesia, numer. 35. Aloys. Ricci. in praxi rer. fori Eccles. de eis. 103. n. 3. in 2. edit. & resolut. 88. in 2. edit.

De pupillo ad rem publicam.

ARGVMENTVM *De pupillo ad rem publicam, non solum probabile est, sed forte, frequens, & utile, vt per Euerard. in topic. legal. loco, 28. Cantiunc. in 18. specie loci à simili. Respublica enim equiparatur † minori. l. Rem publicam, cum vbi notatis, C. de iure Reipub. lib. 1. l. Respublica, C. ex quib. caus. maior. Brunor. à Sole in locis comun. verb. Respublica, 1.*

De re ad personam, & e contra.

ARGVMENTVM *de re ad personam, validū est. Cantiunc. in topic. legal. in 2. specie loci à simili, Sur. c. 61. 262. n. 38. & c. 61. 460. n. 16. Escob. de rati. c. 61. n. 9. Oter. in re. pet. c. Gratū, de offic. deleg. n. 68. Card. Tusch. lit. A. c. 61. 502. n. 4. vbi affirmatine, dicit procedere.*

81

A Axiomata, & loca

516 Et e contra de persona ad rem valet argumentum, l. Qui furere, D. de statu homin. l. Si quis inquilinos, §. Si ita legatum, D. de legat. 1. cap. Super quibusdam de verb. signif. Euerard. in topic. loco, 38. Cantuanc. vbi proxime, Surd. conf. 380. n. 20. Tufch. d. conclus. 502.

De re ad tempus & e contra, & de tempore ad personam.

517 ARGUMENTVM de re ad tempus, valet. Miles ita heredi. §. Qui ad diximus, D. de testam. milit. Euerard. in topic. legal. loco, 39. Cantuanc. in 26. specie loci à simili, Menoch. confil. 122. n. 6. Surd. decis. 460. n. 36. Mandos. ad reg. Cancel. regul. 30. q. 3. num. 7. Cardin. Mantie. de tacit. & ambig. conuent. tom. 1. lib. 6. tit. 23. num. 2. 2. Stephan. Gratian. discept. 28. num. 8. Cardin. Tufch. lit. A. conclus. 304. nu. 1. vbi & e contra & etiam de tempore ad rem, valet, tradit. num. 2. & de tempore ad personam. & e contra notamus infra num. 541.

De re ad locum.

519 ARGUMENTVM de re ad locum, validum est. l. pen. D. de iust. & iure, Farinac. praxis crimin. p.

A Communia iuris. 81

1. quest. 34. num. 171. Petrus Barbof. in l. Hares absens, in princ. numer. 70. D. de iudic. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 128. num. 8.

De recusatione ad appellationem, & e contra.

ARGUMENTVM de recusatione ad appellationem, & e contra, valet Boer. decis. 269. numer. 3. Gutierrez. practica. lib. 1. quest. 94. num. 4. Morla in empor. iur. p. 1. tit. 2. quest. 11. num. 4. Nam appellatio recusatioque a pari & procedunt. l. Apertissimi, versic. Cum post. C. de iudic. cap. Super eo. 2. de appellat. Brunor à Sole in locis commun. verb. Appellatio, 30.

A rubrica.

ARGUMENTVM à rubrica, 522 optimum est in iure, l. 1. vers. Quoniam, D. si cert. pet. Ioan. Petrus Monet. tract. de optione canon. cap. 2. num. 4. Euerard. in topic. legal. loco, 45. Petrus Andre. Gammara. in dialect. legal. lib. 2. loco, 7. Menoch. confil. 3. numer. 15. & confil. 485. num. 2. 11. & 12. Aldouin. confil. 101. num. 6. Cabed. decis. 15. p. 1. Mandos. ad reg. Cancel. regul. 13. quest. 1. nu. 2.

&

A *Axiomata, & loca*

& regul. 20. quæst. 4. num. 8. Cæ-
ned. Canonic. lib. 1. q. 21. nu. 16.
Ferrer. in constit. Cathalo. glof.
1. num. 118.

- § 23 *Non procedit tamen quando rubrica non est per se clara ex omni-
parte perfecta, sed aliqua supplens
indiget Alderan. Mascard. de gene-
ral. statut. interpretat. conclu. 2.
du. 202. cum seqq. Anton. Mo-
nach. Florent. decif. 46. num. 78.
vnde nisi rationem perfectam ꝛ con-
tineant rubrica, allegari ad decisio-
nem causarum nequeunt, vt per Mi-
cha. Crafs. tom. 1. commun. opinio-
li. 1. tit. 17. de legib. n. 245. Cot.
in memora. verb. Rubricæ.*
- § 24 *A congestis in nigro generalitas ru-
brica, si absurdum, aut iniquitas se-
queretur, erit restringenda Treuif.
Venetiæ decif. 50. num. 13. lib. 2.
Alderan. Mascard. d. concl. 2. nu.
206. Anton. Monach. Florent. de
cif. 47. num. 40.*
- § 25 *In dubio ea interpretatio eligi de-
bet, qua rubrica magis cõsona est, ex
Mascard. de probat. cõcl. 1284. n. 4.*
- § 26 *De sententia ad statutum.*
- § 27 *ARGUMENTVM de sententia ad
statutũ, & e contra, validũ est, vt per
Cardin. Tusch, lit. A. concl. 496
nu. 5. & concl. 507. nu. 5.*

De

A *communia iuris. 82*

*De sententia ad testamõnũ, & e con-
tra, & ad cõfessionẽ procuratoris.*

ARGUMENTVM de sententia ad
testamentum, valet l. Seruus hac
lege, D. de manu mis. Euerar. in to
Pic. legal. loco, 71. Cantionc. in
32. specie loci à simili Cardin.
Tusch. lit. A. concl. 507. n. 2. qui
n. 4. *valere etiam dicit, de sententia
ad confessionem ꝛ procuratoris & e
contra, de testamento ad sententiam,*
Euerard. loco. 72. *Testamentũ enim
dicitur sententia ꝛ ex tex. in l. Hac
consultissima, §. At cũ humana,*

De seruo ad Monachum.

ARGUMENTVM de seruo ad
Monachũ, probabile est, frequens, &
vile, vt per Euerar. in topic. legal.
loco, 58. Cãrlun. in 30. specie loci
à simili. *Monachus enim seruo ꝛ e-
quiperatur, iuxta resoluta per Naua.*
in tract. de regul. cõment. 2. n. 4.
5. 30. & 42. vers. 14. & n. 44. Tul-
Clar in §. Testamentũ, q. 30. Galo
Pereir. de nomin. emphyt. q. 6.
nu. 1. P. Azor instit. moral. p. 1.
li. 12. c. 10. col. 1204. Melch. Phœb.
decif. 13. n. 19. & decif. 63. nu. 1.
10. 1. Scac. de appel. q. 5. n. 54. Et
quemadmodũ seruus quisquid adquis-
it, domino suo acquirit, l. Placet.

78.

Axiomata, & loca

78. D. de acquir. hered. 6. Item vobis, in fit. per quas person. cum pluribus alijs citatis per Pichard. ibid. Ita etiam Monachus omnis, que acquirit, monasterio acquirit, iuxta vulgar. regul. text. in authen. Ingressi, C. de sacros. Eccles. & in cap. In presentia, de probate late prosequitur post alios. P. Azordict. lib. 12. cap. 8. quest. 1. Cardin. Tusch. lit. M. conclu. 31. Fr. Emman. Rodri. quest. regul. to. 3. q. 2. art. 5. Alouf. Ricci. in collect. decis. p. 5. collect. 1938. Spino in specul. testam. in glos. rub. p. 6. nu. 3. Cabed. dict. decis. 163. num. 1. p. 1. P. Molin. de iustit. tract. 2. disput. 140. Peregr. var. lib. 6. a numer. 68. cum seqq. Fr. Paulin. Berti Lucens. in praxi ordinaria. regular. tit. 1. cap. 2. nu. 17.

A simili.

533 ARGUMENTUM a simili non multum urget, Seraph. de priuileg. iuram priuileg. 74. numer. 155. Bartol. Peret. ad exerauag. Ambrosiose, de reb. Eccles. non alien. pig. 100. num. 56. Nec tollit claran iuris dispositionem, ut per Garc. Girond. de priuileg. seu exempt. explic. num. 555. Et ideo fragile est, quoties diuersa decidendi ratio datur,

A communia iuris. 83

datur, Cald. Percir. de resolut. emphyt. c. 2. num. 26. Vel quando in eo, quod agitur similitudo non probatur, Socin. regul. 47. Surd. de alim. tit. 2. quest. 1. num. 7. Seraph. dict. priuileg. 74. num. 103. & 199. Data etiam parua dissimilitudine ex Bertazol. in repet. legis si quis maior, C. de transact. numer. 762. Mar. Antonin. varia. lib. 3. resol. 39. num. 34. Vel quando iurium sequitur correctio, Menoch. de arbitr. casu 84. num. 6. & consil. 180. num. 51. Casane. in Catal. glor. mund. p. 1. confid. 48. vers. Quartus casus, Pinel. in l. 1. C. de bon. matern. p. 3. num. 68. Lara in l. Si quis a liberis, §. Idem iudex, numer. 30. D. de liber. agnosc. Surd. conf. 100. numer. 15. & consil. 259. num. 27. & dict. q. 1. numer. 4. cum sequent. Caldas de potestate eligendi, capit. 16. num. 6. & dict. cap. 2. numer. 26. Girond. dict. loco, numer. 553. & seqq. Marc. Anton. Genuens. in practicab. Eccles. q. 38. numer. 3. Cardin. Tusch. lit. A. conclus. 507. num. 29. & 30. Brunor a Sole in locis commun. verb. Argumentum, 4. Vbi asserit, quod ad hoc ut argumentum a simili valeat, oportet

Axiomata, & loca

oportet ut per omnia sint convenienti-
tibus similia, vel saltem in eo de quo
agitur convenient, cui subscribit
Thom. de Thomaset. in flor. leg.
regul. 43. Ideoq; non nisi in equivo-
catis procedit, ut Bertaz. in repet. d.
l. Si quis maior, num. 76 1. *Notas
procedit pariter in delictis ex Mas-
card. de probat. conclus. 1253.
num. 4. Alia, quæ ad argumentum
hoc notari solent, per Euerard. lo-
co, 10. Cantiunc. loco, 11. & Pet.
Andr. Gammar. in dialectic. leg.
gal. lib. 2. loco à simili, videre l. 9
cet.*

A solitis.

534

ARGUMENTVM à solitis, va-
lidum est, l. Si quis donaturus, D.
de vsufr. l. Quod si nolet, §. Qui
ad istud, D. de adilitio edict. l. Cer-
ti conditio, §. Si nummos, D. si
cert. pct. l. Vel vniuersorum, D.
de pignor. act. l. Titianus, D.
quod cum eo, l. Certè, in fin. D.
de precar. l. Ut libertis circa fin.
C. de collat. §. fin. instit. de satisfd.
Euerard. in topic. legal. loco, 63.
Thom. de Thomaset. in florib.
legum, regul. 40. Menoch. de
præsumpt. lib. 3. quæst. 7. num. 5.
& quæst. 14. num. 13. & consil.
121. num. 50. & consil. 122. nu.

A communia iuris. 84

73. Surd. decis. 231. numer. 18 &
consil. 173. num. 88. consil. 452. nu.
25. & consil. 540. nu. 26. Vgolin.
de offic. & potest. Episc. c. 36 §. 6.
n. 1. Seraph. de priuileg. iuram. pri-
leg. 1. nu. 35. & priuileg. 33. n. 36.
Strac. de mercat. p. 2. num. 29. &
tit. de nautis. p. 3. num. 28. Cald.
Pereir. de potest. eligend. c. 6. nu.
2. Farinac. in praxi crimin. p. 3. q.
103. nu. 160. & decis. 596. nu. 1.
tom. 2. par. 1. Card. Tusch. lit. A.
conclus. 507. num. 31. Seraphin.
Rot. Rom. decis. 201. nu. 8.

Ab speciali.

ARGUMENTVM ab speciali, 535
validissimum est, Euerard. in topic.
legal. loco, 68. Cosm. in pragm.
sanct. tit. de elect. c. Sicut, §. Dein
de, verb. Ordinibus, num. 2. pag.
101. Menoch. consil. 9. nu. 10. Io-
seph. de Sess. Arag. decis. 97. nu. 15.
De statuto ad conventionem,

& e contra,

ARGUMENTVM de statuto 536
ad conventionem, vel contractum, va-
lidum est, quia parem strictam signi-
ficationem habent, ut secundum sus
commune intelligantur ex Cardin.
Tusch. lit. A. conclus. 496. nu. 2.
vbi num. 3. etiam valere e contra-
rio affirmativo, dicit.

De

A *Axiomata, & loca*

De substitutione pupillari ad exemplarem, & a vulgari ad pupillarem, & e contra.

537

ARGUMENTVM de substitutione pupillari ad exemplarem, valendum est, vt per Ferrer. in Constit. Catholon. glos. 5. num. 273. *An autem, & quando argumentum a substitutione vulgari ad pupillarem & e contra procedat, vide Menoch. de præsumpt. lib. 4. quæst. 34. num. 33.*

De successione ad accusationem.

538

ARGUMENTVM de successione ad accusationem, valet, & prosequitur Farin. in praxi crimin. p. 1. tit. 2. de accusat. quæstion. 13. num. 55.

A sufficienti partium enumeratione.

539

ARGUMENTVM a sufficienti partium enumeratione, validum est, l. Patre furioso, D. de his qui sūt sui, vel alien. sur. l. Ex maleficijs, §. Hæres, & l. Obligationum ferè, §. Placet, D. de action. & oblig. princip. instit. de oblig. quæ ex quali contract. iuncta glos. capit. Cum dilectus, de iure patron. cap. venerabilem, de elect. cap. 1. post med. de sum. Trinit. capit. Per tuas, de sentent. excommun. cop.

A *communia iuris. 85*

cap. Quanto circa med. de iure iur. Arist. lib. 2. topic. Euerard. loco, §. 1. Thom. de Thomast. t. in florib. leg. regul. §. 6. Roland. cōf. 60. num. 48. volum. 4. Pichard. ad d. princip. instit. de oblig. quæ ex quasi contract. num. 5. Ferrer in constit. Cathal. glos. 5. numer. 298. Cæsar Argel. de contradict. legit. quæst. 2. num. 55. quæst. 5. num. 8. Anton. Monach. Florent. decif. 1. num. 62. Cardin. Tusch. lit. A. conclu. 192. *Et est fortissimè in iure, vt asserit Ceuall. common. contra comm. tom. 4. quæst. fin. num. 182.*

Intellige quando omnes sufficienter enumerat pars, non enim procedit, nisi enumerentur omnes & euacuentur, l. Filius, §. Filius fam. miles vbi glos. D. de liber. & posth. dict. cap. Venerabilem, de elect. Euerard. dict. loco, §. 1. Thom. de Thomast. dict. regul. 50. Surd. de aliment. tit. 1. q. 35. num. 10. & conf. 489. num. 26.

A tabulis depictis.

ARGUMENTVM ex tabulis depictis, & aris, validum est, glos. in c. Apostolus, 3. quæst. 7. *notat nouissimè Fr. Didacus Murillo en la fudacion milagrofa de la capilla*

540

H Ange-

A *Axiomata, & loca*

Angelica, y Apostolica de la Madre de Dios del Pilar, c. 3. prope fin. pag. 22.

De tempore ad personam.

- § 42 ARGUMENTVM *de tempore ad personam, & e contra, valet.* l. Qui plures liberos, in princ. D. de vulg. c. Super quibusdā, de verb. signif. Euerard. in topic. legal. loco, 37. Cantianc. in 24. specie loci à simili, Surd. conf. 47. n. 9. Conf. 380. n. 20. & conf. 568. n. 5. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. cōuent. to. 2. lib. 14. tit. 34. n. 7. Cardin. Tusch. lit. A. conclu. 502. & conclu. 507. nu. 25.

De teste ad notarium.

- § 42 ARGUMENTVM *de testis ad notarium, validum est, ut per Mascar.* de probat. concl. 711. n. 6. Imo notarij auctoritatem duorum testium vim habere, tradit idem ipse Mascar. conclu. 1095. num. 3.

De toto ad partem, & e cōtra à partibus, & ab vniuerso.

- § 43 ARGUMENTVM *de toto ad partem, l. Que de tota, D. de reituedic.* Euerard. in topic. legal. loco, 80. Catinuc. loco, 5. Petr. Andr. Gamar. in dialect. legal. lib. 1. loco, 4. Thom. de Thomaf. in florib. leg. regul. 46. Menoch. de presūp. lib. 3.

A *communis iuris.* 86

lib. 3. q. 35. n. 27. Surd. cōf. 435. n. 21. Cardin. Tusch. lit. A. cōcl. 499. Flamin. de cōfident. q. 28. n. 106. vbi eadē saltem datur ratio Menoc. cōf. 72. n. 5. Surd. cōf. 193. n. 6. & cōf. 435. n. 21. Bertaz. claus. instr. claus. 21. gl. 19. n. 1. Tusch. d. cōcl. 499. n. 3. Quo arguēdi modo vsus est sciētissimus Senec. de ira lib. 2. Nefas est (inquit) nocere patriæ: ergo cuiq; na hæc pars patrię est.

Non tamen valet e contra, de parte ad totum. Qui enim potest partem, non semper potest totum Tusch. d. loco, n. 4. Pichard. ad princ. insti. de hæred. quæ ab intest. defer. c. de representat. num. 42.

De argumento à partibus vide Cantianc. in topic. legal. loco, 6. & de parte integrals ad totum Petr. Andr. Grammar. d. lib. 1. loco, 5. Et ab vniuerso, num. 559.

A tributo ad decimam.

ARGUMENTVM *à tributo ad decimā, probabile est, forte, frequens & vtile, c. Decimæ, 16. q. 1. c. Tua nobis de decim.* Euerard. in topic. legal. loco, 72. Catinuc. in 33 specie loci à simili. Decima enim est tributum anime, ex Sigism. Scacc. de appellat. q. 17. limit. 18. sub num. 1. ver. Ratio.

A^o Axiomata, & loca

De venditione ad locacionem, & ad permutacionem.

§ 48 ARGUMENTVM de venditionibus ad locaciones, validum est, l. fin. in fin. C. de contrah. empr. Fabian. de empr. q. 2. princip. num. 30. vol. 1. Auil. ad c. 33. Prator. verb. Amenos Costa num. 5. Escobar de ratioci. c. 6. nu. 3. *Verbum enim vendere, aliquando exponitur pro locare, vt not. Cald. Pereir. de empr. & vendit. cap. 2. num. 7. & de emptione ad permutacionem, infra num. § 76.*

A verbis facti narratiuis.

§ 49 ARGUMENTVM à verbis facti narratiuis, tutum non est, vt argu. glos. magna. vers. Vel dic tertio, in l. vnic. C. quando non petent. part. docuit Roman. in repet. auth. Similiter, 10. speciali, C. ad leg. Falcid. & conf. 79. circa fin. conf. 134. col. 2. & conf. 191. col. 1. cui est similis glos. in c. Auditis, 29. verb. Ex post facto ad fin. de electi. & in cap. Cum qui, 2. verb. Non teneris, ad med. de dolo & contum. lib. 6. & glos. in cap. 1. verb. Collacionem, de rer. permut. eod. lib. estq; omnium communis placitum, vt post Andr. Abb. Immol. Alex. Cuma. & alios, quos

re-

A communia iuris. 87

recenset resolut. Ias. in d. l. vnic. n. 22. & in l. Qui Romæ, 122. §. Callimachus, n. 6. & in §. Cohæredes, n. 9. De verb. oblig. Bern. regul. 78 1. probatq; in optimo casu Alex. conf. 74. nu. 13. vol. 4. quos adducit Pichard. in disput. de mora. nu. 60. vbi nu. 62. asserit, quod quotiescumq; legislatoris sententia mittitur super narratis, ex eis argumentum induci, sumique potest, per text. in c. Si Papa, de priuil. lib. 1. & in Clem. 1. eod. tit. Unde verba narratiua, que principaliter propter se non proferuntur, sed propter aliud, & incidit, plenam probationem non efficiunt, l. Ex hac, vbi omnes notat, D. de donat. l. Ex his verbis, C. de testam. milit. cum similibus, de quibus Garc. regul. 165. & 483. Mascard. de probat. concl. 62. Menoch. de presumpt. lib. 3. q. 133. à princ. Gutier. practic. lib. 3. q. 17. n. 63. Castil. lib. 2. controuers. c. 26. n. 76. Benedict. Aegid. ad l. 1. C. de sacros. Eccles. in init. p. 1. c. 4. in princ. Cardin. Mantica. de coniect. vlt. volunt. lib. 3. tit. 12. Cald. Pereir. de nomin. emphy. q. 1. à nu. 47. Cardin. Tusch. lit. V. conclu. 81. Mari. Anton. variar. lib. 1. resolut. 6. num. 5.

H 3

A Axiomata, & loca

A verosimili.

551

ARGUMENTVM *a verosimili,*
 & ab eo, quod legislator, *aut testator*
verosimiliter interrogatus disposuisset, validum est. Non est verosimile, D. de eo quod met. caus. l. Cum auus, D. de condit. & demonstra. l. Ex facto, §. Si quis autem, D. ad Trebell. l. Titius, §. Lutus Titius, D. de liber. & posthum. l. Generaliter, §. Cum autem, C. de instit. & substit. l. Cum acutissimi, C. de fidelicommiss. l. in. C. de posthum. hæredib. instit. cap. Quia verosimile, de præsumpt. cap. Requisisti, de testam. Euerard. in topic. legal. loco, 5. Cantiunc. loco, 25. Petr. Andr. Gamm. in dialect. legal. lib. 1. loco, 23. Surd. de alim. ment. titul. 9. quæst. 12. numer. 25. & decis. 207. num. 11. & sequent. Flamin. de confident. q. 29. num. 24. & quæst. 32. numer. 31. Anton. Monach. Bononiens. decis. 10. numer. 16. Tusch. lit. A. conclus. 491. per tot. Farinac. in praxi crimin. part. 4. decis. 47. numer. 7. In fin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 3. titi 19. num. 4. Capit. decis. 69. nu. 20. Menoch. conf. 220. num. 35. Anton.

A communia iuris. 88

ton. Gabr. de reg. iur. conclu. 10. numer. 6. Et in qualibet materia est receptum, Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. tom. 1. lib. 3. tit. 1. num. 16. Cardin. Iacob. Pute. decis. 752. num. 1. lib. 2. *Quisq; probandi in aduersarium ¶ transfert*, text. iuncta gloss. in l. Ex persona, & l. Siue possidetis, C. de probat. & in l. Circa, D. eod. tit. Euerard. dist. loco, Surd. d. q. 12. n. 26. Marscar. de probat. conclu. 1163. num. 3. Menoch. conf. 13. nu. 12. & conf. 122. num. 34. & conf. 306. n. 16. & confil. 374. num. 44.

Non valet tamen ad condemnandum in criminalibus, Surd. confil. 132. num. 57. *Et si ad conuincendum quem de malitia, proteruita, seu delicto, validum est, ex text. in cap. Scribam, & d. c. Quia verosimile, de præsumpt. not. Euerar. in d. loco, 5.*
Limita etiam, & intellige in permissis, & à libera disponentis voluntate dependentibus, secus in prohibitis, Cæsar Manent. cõf. 148. n. 65.
Limita deinde in casu omnino omisso, in quo argumentum hoc non procedere firmans Magon. decis. Florent. 66. num. 23. Anton. Gabr. de regul. iur. dist. concl. 10. nu. 1.

H 4

Mau-

A *Axiomata, & loca*

Mancic. de coniectur. vlti. volunt.
d. lib. 3. tit. 19. num. 15.

356 *Nec ad casum similem extenditur.*

Deci. conf. 89. num. 3. Curt. Iun.
conf. 176. n. 14. & seq. lib. 3. Rot.

357 *quod nec in contractibus procedit. †*

Fallax que argumentumque hoc esse,
dixit Hierony. Magon. decif. Flo-

rent. 66. num. 22. post Beroi cōf.
63. num. 39. & conf. 99. num. 13.
lib. 2. *Alia ad argumenti huius or-*
natum poteris supplere ex dictis.
verb. Verosimile.

Ab vltimis voluntatibus ad
beneficia.

358 **ARGUMENTVM** *ab vltimis*

voluntatibus ad beneficia, valet, ut
per Mandos. ad reg. Cancel. re-
gul. 32. q. 31. num. 7.

Ab vniuerso.

359 **ARGUMENTVM** *ab vniuerso*

si in vno reperitur falsum, in totum
est falsum, . Si is, qui ducenta, §.
Vtrū, & ibi Doctores, D. de rebus
dub. Ioseph. de Sess. Arag. decif.
64. num. 61.

Ab usu patris familias.

360 **ARGUMENTVM** *ab usu patris*

familias, validum est. l. Hæredes pa-
lam, §. Sed si notā, D. de testam.
Si seruus, §. fin. D. de legat. 1.

Farinac.

A *communia iuris. 89*

Farin. Rot. Rom. decif. 584. nu.
11. tom. 2. part. 2.

De legato ad arbitrum, & è contra.

ARGUMENTVM *de delega-* 561

to ad arbitrum, & è contra de arbi-

tro ad delegatum, valet, c. Vno dele-

gatorum de offic. delegat. Ful-

gos. conf. 117. in princip. Tusch.

lit. A. conclu. 507. nu. 11. Ioan.

Baptist. de arbitr. lib. 9. c. 5. n. 2.

De testibus ad tutorem, & ad

iudicem.

ARGUMENTVM *de testibus ad* 562

tutorem, & ad iudicem, validum est.

Angel. de Perus. In q. circa mater.

testam. An frater possit esse testis

in causa crimin. contra fratrem,

num. 18. concludens per hoc, non pos-

se, sicut nec iudex esse possit. Horum

enim officium, seu munus, † publi-

cū, ciuile, & personale, est l. Munerū,

2. respons. D. de muner. & honor.

l. Si quis, D. quemadmod. testam.

apper.

De corpore humano ad mysticum.

ARGUMENTVM *de capite* 564

naturali, corporeuè humano ad my-

sticum, procedit cap. Ita Dominus,

19. dittin. Ioann. de Lignan. in

tract. de censur. Eccles. 8. 4. Hie-

rony. de Allan. de potestate Papę

p. 2. n. 176. Cardin. Iacobat. de

Concil.

A *Axiomata, & loca*

C6cil. li. 9. ar. 2. n. 6. 2. vbi quod si quis caput debet curari, ne altera membra pereant, c. Ecce autem, 24. q. 1. sic & mysticum corpus Ecclesie, cuius est caput Papa.

De contractu societatis ad contractum sponsaliorum, vel matrimonialem, & e contra.

565

ARGUMENTVM de contractu societatis ad contractum sponsaliorum, tenet c. 2. de sp6salib Petr. Pech. de testam. contug. lib. 2. c. 1. nu. 3. Nicol. Boer. ad consuet. Bituricen. de matrim. §. 2.

566

Et de societate matrimoniali ad conventionalem, & e contra Palat. Rubeide donat. inter vir. & vxor. §. 1. Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. §. 8. n. 13. Marci. Giurb. in consuetud. senat. Mesan. p. 1. c. 1. glos. 6. nu. 13. vbi ex plurimis resoluunt, leges de societate loquentes, coniugibus quoque de seruire, dispositaeque in socijs, in coniugibus quoque matrimonio durante locum habere, nec minus tacitam societatem inter coniuges inductam, quam expressam inter socios priuilegiatam esse, & nu. seq. & glos. §. nu. 19. eod. cap.

De dicto Iuris Consulti ad dictum testis.

567

ARGUMENTVM de dicto Iuris

A *communis iuris.* 90¹

ris Consulti ad dictum testis, procedit Tindar. de testib. c. 7. nu. 2. ex l. 2. circa princip. D. quis ord. in bonor. posse serue, & l. Si quoc6q; §. fin. iuncta l. Item qu6eritur, §. Idem Iulianus, D. locat. Ioan. Crot. de testib. p. 8. cap. Forma in testium examinatione qu6e sit obseruanda, nu. 162. & seq.

Ab infinitate vitanda.

ARGUMENTVM ab infinitate vitanda, valet, ex l. Qui bona, §. fin. ibi Bart. D. de damn. insect. l. Fideicommissa, §. Si quis decem, D. de legat. 3. l. Si conuenerit, & ibi Bartol. D. pro soc. l. In hoc iudicio, §. Si conuenerit, D. communt Diui Laurent. Syluan. (plura ob infinitatem vitandam conueniens specialia), consil. 34. a num. 4. cum seqq. Anton. Gomez variar. lib. 3. cap. 13. num. 27.

A seruitute ad famulatum.

ARGUMENTVM A seruitute ad famulatum, procedit ex l. 2. D. de liber. homin. exhib. l. Qui neque sequuntur, 2. §. D. de verbor. significat. l. Succurritur, 9. D. ex quib. caus. maior. Qui enim de se vt liber disponere non potest, non liber, sed

A. Axiomata, & loca

sed seruus videtur, vt in d. l. 2. Vlpianus, inquit, quo cum conuenit Aul Pertius Satyr. 5.

An quisquam est alius liber, nisi ducere vitam

Cui licet vt voluit?

Et scientissimus Senec. lib. 3. epist.

63 Qui imperia libere excipit (ait) partē acerbissimā seruitutis effugit, facere quod nolit. Expr. suisq; seruitutē volūtariā famulatū, superiorūq; ingratiū cultū dixit idē ipse de vita breuitate in hac verba. Sunt quos ingratus cultus voluntaria

seruitute cōsumat, & de Benefic. li. 5. de Socrate ad Archelau Regē ire rogatus recu. saute, ait, Noluit ire ad volūtariā seruitutē. Cui enim liber

tas (vt Iustinia. in §. Libertas, inst. de iure person. definit) sit naturalis

facultas eius, quod cuiq; facere libet; ex Ciceronisq; sententia lib. Paradoxor. Quid autē (inquit) est liber

tas? nisi potestas viuendi vt velis. Vn de qui nō sic, sed ad alterius volūtatiē,

arbitriumq; viuunt, nō liber, sed seruus merito appellabitur. Quod & ostēdit

Quintilianus declama. 10. Genus seruitutis est coacta libertas, atq;

equiparationēq; hanc de mercenario ad seruum cōstituit Senec. ex Chris-

toppi sentētia de Benef. lib. 3. seruus

A communia iuris. 91

uus (inquit) vt placet Chrisippo, perpetuus mercenarius est. Qua

re ab vno ad alium siue perpetuus, temporalis vē mercenarius, aut famu-

latus sit, tempore famulatus durāte licet arguere.

Limita tamen, & intellige in actibus a natura, non a iure ciuili pro-

uenientibus, cum pro nullo in ciuilibus seruus habeatur. I. Quod attinet D. de reg. iur. non vero famulus. Et sic vbi eadem, non diuersa assignari potest ratio argumētum hoc procedet.

A differentia situs, vel loci. ARGUMENTVM à differentia situs, vel loci, hoc modo, non idem

finis, ergo non idem locus, valet l. Eos D. fin. regund. Bald. de Peru. circa mater. test. 3. p. num. 14.

A grauitate pœna. ARGUMENTVM à grauitate pœna. sic, maior pœna imponitur, ergo maius est delictum, validum est, cap. Cito turpem. t. q. 1. Cardia. Iacoba. de concil. lib. 4. art. 4. numer. 56.

A reus debendi, ad reos credendi, & è contra.

ARGUMENTVM à pluribus reus debendi, ad plures reos credendi, & è contra, frequens & validum re-

statur, Bembeuut Strach. de ad-

lect.

lect.

A *Axiomata, & loca.*

iect. q. 1. n. 6. allegat text. in l. Si reus promittendi, vers. Ideoque, & ibi Rinchehal. num. 12. D. de duob. reis. *Quod fortissimum dicit, ubi eadem est ratio.*

De alimentis ad studia.

§ 74 ARGUMENTUM de alimentis ad studia, procedit, l. Qui filium in fin. & ubi notat Bald. D. ubi pupil. educ. debe. l. Cum plures, §. Cum tutor. D. de administr. tut. l. fin. C. de alim. pupill. præst. l. De bonis, §. Non solum, ubi Bart. D. de carbon. edict. Simoncel. de decret. in spect. 15. n. 111.

Ab stipulationibus ad mandata.

§ 75 ARGUMENTUM ab stipulationibus ad mandata Apostolica, frequens, ac citum dicit Ioan. à Lignan. in Clement. fin. de rescript. & post eum Lesbin. Aurel. de mandat. Apostolic. num. 102.

Ab emptione ad permutationem.

§ 76 ARGUMENTUM ab emptione ad permutationem, validum est, l. 1. D. de rer. permut. Andr. de Gammar. de permut. benefic. numer. 40.

De figura ad figuratum.

§ 77 ARGUMENTUM de figura ad figuratum, de umbra ad veritatem de lege veteri ad novam, concludens dicit

A *communi iuris.* 92

dicit Michael. de Anin. de unione ouilis, & pastoris, cap. 1. n. 7. ex cap. Re vera de consecr. dist. 7. Paulo in epistol. ad Hæbr. cap. 9. & 10. & Prophe. Psalm. 77.

A lege abrogata.

ARGUMENTUM à lege abrogata valet, cap. Autoritate, de concess. præbend. lib. 6. ubi Bonifatus §. *leges correctas in argumentum allegat*, c. Quicunque, 1. 1. q. 1. iuncto cap. Nouit de iudic. & ibi DD. Hosti. Ioann. Monach. & Geminian. in capit. 1. de restit. spoliat. verb. Substantia, Bald. de pace tenenda in §. Si quis hominem, & ibid. Andr. de Ifern. argument. legis Si quis diuturno, & l. De quibus, D. de legib. Fauer. Aret. & alij in princip. instit. de testament. ubi Thob. Noni. Latissimè numero 45. num sequentibus, Bartol. in l. fin. cum 3. D. ad leg. Cornel. de fals. Gomez in §. In personam, num. 17. versic. Sed tamen hoc dictum instit. de actionib. Gutier. de iuram. confirm. cap. 17. num. 61.

De electione ad matrimonium.

ARGUMENTUM de electione ad

§ 79
ad

A *Axiomata, & loca*

ad matrimonium procedit, cap. Vbi periculum, & cap. Ceterum, de elect. lib. 6. Fortun. Garz. de vlt. fin. iuris canon. & ciuil. numer. 428.

A successione ad alimenta.

58 ARGUMENTVM *a successione ad alimenta, validum est, ex l. Alimenta, l. Siquis à liberis, §. fin. & l. fin. D. de liber. agnosc. Iacob. Ricci, de vnione prol. cap. 8. numer. 6.*

De successione ad tutelam.

581 ARGUMENTVM *de successione ad tutelam, tenet l. 1. D. de legitim. tut. l. fin. C. de legit. hæred. §. Ex his in auth. de hæred. ab intest. l. Quo tutela, vbi Dec. & Cagnol. D. de regul. iur.*

De testamento ad electionem.

582 ARGUMENTVM *de testamento ad electionem, valet, receptisimūque asserti, Cæsar Barti. decis. 58. n. 5. & num. 9.*

De citato ad creditorem morosum.

583 ARGUMENTVM *de citato ad creditore morosum, validum est DD. in l. Qui Romæ in prin. D. de verb. oblig. sociin. regul. 264. nu. 11. Marefcot. variar. resolut. lib. 1. c. 57. n. 8. exemplificans, ex num. 6.*

De

A *communis iuris* 93

De casu ammissioni: scriptura ad mortem testium.

ARGUMENTVM *de casu ammissioni: scriptura, ad mortem testium, procedit, l. In exercendis, C. de fide instrum. Neuius cons. 26. nu. 21. & 22. Marta voto. 8. num. 40.*

De poena ad premium.

- ARGUMENTVM *de poena ad premium, validum est, Petr. Royz. Maur. decis. Lituan. 3. num. 19. & seqq. ita arguit eruditissimus, O. suald. Hillig. in Donel. enuel. lib. 6. Digest. cap. 2. lit. Q. & l. Secundum naturam 10. de regul. iur.*

De inuestitura ad immissionem ex l. fin. C. de edict. Diui.

Adrian. toll.

ARGUMENTVM *ab inuestitura ad immissionem, qua fit, ex l. fin. C. de edict. Diui. Adrian. toll. valet Roland. à Valle, cons. 1. n. 51. & 71. lib. 1. Seraphin. decis. 144. num. 4.*

De reputatione ad contrariam, vel non reputationem.

ARGUMENTVM *de reputatione ad contrariam reputationem, vel non reputationem, bene procedit, Dec. cons. 448. n. 33. & 34. Rot. Rom. Diuers. decis. 107. num. 19. p. 2.*

De

A Axiomata, & loca

De tutore ad procuratorem ad syn-
dicum, & contra.

588 ARGUMENTVM de tutore
ad procuratorem, validum est, glos.
in l. Mandato generali, D. de pro-
curat.

589 Et de tutore ad syndicum, & è cõ-
tra Menoch. cons. 228. numero
22. in fin. Monter. decis. 29. nu-
mer. 3.

De donatione inter patrem, & filium,
& donationem inter filium, &
uxorem.

590 ARGUMENTVM de dona-
tione inter patrem, & filium, ad do-
nationem inter filium, & uxorem, va-
let Roland. à Vall. conf. 77. numo.
2. p. 1.

De filiis, & parentibus ad ciues,
& patriam.

591 ARGUMENTVM de filiis, &
parentibus ad ciues, & patriam, fir-
mum est, dispositumque in vno eorum
sp. alio locum habere firmat Ioann.
Mar. Nouar. q. forens. lib. 1. q. 19.
num. 5.

De transmissione ad cessione-
nem.

592 ARGUMENTVM à transmis-
sione ad cessionem, negatiue procedit:
licet non affirmatiue, l. Si ex plu-
ribus, D. de administr. rat. Cror.,

A communia iuris, 94

in l. 1. num. 5. 1. D. solut. matrim.
Dec. in l. Si emancipati 2. lect. n.
13. & 14. C. qui admitt. Ign. in
l. Dudum, nu. 58. C. de contrah.
empt. Tiraquel. de retract. p. 1. §.
26. glos. 1. numer. 44. & seq. & in
tract. la mort sai fit, par. 6 declar.
8. num. 1. Surd. de aliment. rit.
8. priuileg. § 5. num. 7. Monter. à
Cueba decis. 35. num. 21. Pere-
grina. de fideicom. art. 31. num.
28.

De verbis negatiuis & qua non pro-
cedant argumenta.

ARGUMENTVM affirmati-
uum non deducitur ex verbis negati-
uis, probat text. in l. Titia, §. l. u-
tius, D. de manum. testam. cui con-
sonat text. in l. Ex facto 19. D. de
hared. instit. ex quibus ita resoluie
Bald. in l. 2. C. de conditio. inste-
commune fatetur Euerard. in to-
pic. legal. loco 4. vers. Secundo,
istud limitatur, & constanter sequit
tur Gatc. regul. 45. n. 1. & tenet Se-
raphin. de priuileg. iuram. priui-
leg. 1. numer. 4.

Nec de anima ad corpus procedit
argumentum, vt per Stephan. Grati
ditcept. forens. c. 200. nu. 22. vbi
è contra de corpore ad animam, vale-
re asserit.

A Axiomata, & loca

595 Nec de casibus expressis, ad non expressos procedit argumentum ubi totalis aequiparatio facta non est, maxime identitatis non concurrente ratione, Cardin. Seraphin. Rot. Rom. decif. 353. num. 3.

596 Nec de contractu dotis, ad alios contractus, Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 60. n. 1. 1.

597 Nec de delicto insaciendo, ad delictum in omitendo. Idem Seraphin. eodem tract. priuileg. 31. numer. 39.

598 Nec item à diuersis ad diuersa, Cardin. Tusch. practic. conclu. lit. A. concl. 510. num. 2.

599 Nec praterea de exheredatione ad institutionem, valet Emmanu. Figuera in introduct. vltimarum voluntatum, lib. 2. cap. 5. n. 9.

600 Nec de iurisdictione temporali, ad terminos Ecclesiarum, nouiss. Farin. Rot. Rom. decif. 441. num. 8. Cardin. Seraphin. Rot. Rom. decif. 1422. num. 17.

601 Nec de iurisdictione territorij, ad minimum rerum particularium, Sbroz. de Vicario Episc. quaest. 55. num. 28. Narbon. de appellatione vicar. ad Episcop. par. 1. num. 92. Farin. Rot. Roman. dccif. 696. nouiss.

A Communia iuris. 95

Nec de locatione ad societatem, vt per Menoch. conf. 122. n. 80. 602

Nec pariter de possibili ad se procedit argumentum, vt tradit Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 71. num. 17. 603

Nec de potentia ad actum, vt notauimus supra num. 499. 604

Nec de presentatione ad Ecclesiam, ad nominationem emphyteusis, vt notat Benedict. Aegid. in repet. l. 1. C. de Sacros. Eccles. p. 1. §. 2. num. 20. & 21. 605

Nec de praesenti ad praeteritum, vt aduertimus supra numer. 501. 606

Nec procedit argumentum de Religiosis ad Clericos seculares, vt per Cardin. Tusch. lit. A. concl. 510. num. 13. 607

Nec concludit argumentum à repetitione, quando etiam ea data, utrumque simul esse potest citra alicuius destructionem, vt notat Anton. Monach. decif. Lucenf. 55. num. 44. 608

Nec procedit deinde argumentum à simpliciter, ad secundum quid Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 107. num. 43. Et an è contra à secundum quid ad simpliciter, procedat, vide Andr. Gammar. in dial. lect. legal. lib. 3. de vitio secundum 609

A Axiomata, & loca

dumque, ad simpliciter.

611 *Nec semper valet argumentum de testamento inter liberos, ad testamentum a l. pius causis, Benedict. Aegi. in repet. 1. C. de Sacrosanct. Ecclesi. part. 3. in initio, numero 21.*

612 *Nec denique tutum est argumentum à verbis facti narratiuis, vt notauimus supra à numero 549. cum seqq.*

ALIA si libet argumenta v. idere, Tuschum consulo à concl. 490. ad concl. 512. exclusiue. & copiosissime etiam Camill. Gallin. de verb. signific. lib. 5. cap. 16. per 425. numeros & cap. 17. per 153. numeros latissimè materiam hanc profectur

613 *ARMIS arma repellere licet, l. 1. §. Vm vi, D. de vi, & vi armat. l. 3. §. Cum ego, D. eod. tir. firmanstque iuris dispositione, Ouid. de arte amandi lib. 3.*

Armaque in armatos sumere iura sinnt, Quibus addè infra notata, lit. V. numero 137.

614 *ARS in quantum potest naturam imitatur, §. Minorem instit. de adopt. Menoch. de præsumpt. lib. 4. quæst. 2. numer. 22. Vnde*

A communia iuris 96

arte non conceditur, quod naturaliter denegatur, l. Vbi repugnantia, §. 1. D. de regul. iur.

ARS & natura nihil faciunt frustra, l. Qui bis idem, D. de verb. oblig. l. Non cogendum, §. Sabtinus, D. de procurat. l. Hæc stipulatio, §. Diuus, D. vt legat. seu fideicom. nom. caue. §. Minorem instit. de adopt. Aristot. lib. 2. Physic. quæst. 1. art. 1. Et notamus infra liter. N. numero 1.

Asserenti incumbit probatio, l. Verius, D. de probat. Cardinal. Tusch. lit. A. conclus. 117. num. 2. & lit. P. conclus. 763. cum aliis adductis supra hac lit. numero 199.

ASSVET A ferifacile presumuntur, l. Certe conditio, §. Si nūmos, D. si cert. petat. Et ab assuetis licitum est arguere, l. Si quis do naturus, D. de usufruct. Cum aliis adductis hac ad ead. lit. n. 534.

ASSVETV Melinquere, difficile est l. Præceptua, D. de ad. lit. diff. et. iunctis notatis verb. consuetudo.

AVCTORITAS superior in omni casu, & dispositione videtur excepta Nicol. Band. sing. l. n. 17. & seqq

A *Axiomata, & loca*

Francisc. Viui. decis. 389. num.
2. & Nos de privileg. pauper. &
misericord. person. q. 41. num. 61.
Alia huic dictioni pertinentia, vide
hac ead. lit. num. 170. cum duo-
bus seqq.

620 **AUCTORITATES** maio-
rum non sunt improbanda, l. Iulia-
nus, D. de iudic. l. Ad exhibendū,
C. ad exhiben. *Sed quatenus rationi*
non repugnat. Expressum enim dicitur
à lege, quod maiorum auctorita-
te firmatur, ut per Ioseph. de Sess.
Arag. decis. 320. num. 7.

621 **AUFERRE**, & detinere in-
iuste, paria sunt, Angel. in §. Sequi-
tur, num. 17. instit. de except. Di-
dac. Perez in l. 4. glos. 1. pag. 623.
col. 2. tit. 8. lib. 3. Ordinar. Au-
gustin. Barbof. in collect. iuris ca-
non. super cap. 8. apud de restit. spo-
liat. num. 5.

622 **ARGUMENTVM** debet esse
eiusdem qualitatis cum suo principa-
li cui accedit, l. Etiam, C. de iure
doct. l. 3. D. eod. l. Inter socerum,
D. de pact. dotal. l. Si conuenerit,
§. Si nuda, D. de pignor. act. l. Cū
fundus, D. deleg. 2. Tiraq. de re-
tract. l. ynag. §. 1. glos. 18. num. 51.
& 52. Barthol. Peretr. de extra-
uag. Ambrosia, de reb. Eccles.

Pag.

A *communis iuris. 97*

pag. 93. num. 22. Ioseph. de Sess.
Aragon. decis. 124. num. 28. Car-
din. Tusch. lit. A. concl. 555. *Es*
beneficium concessum principali tra-
hitur quod augmentū, Duen. regul.
73. Pontanel. de pact. nupt. 2. par.
clausul. 6. glos. 2. part. 7. nu-
mero 69.

624 **Augmentum fit cum omnibus suis**
qualitatibus, l. Item queritur, §.
Qui impletō, D. locat. l. Labeo, 2.
in princip. D. de arbitr. Bertaz. in
repet. l. Si quis maior. C. de tran-
saction. quæstion 1. numero
17.

625 **AVGMENTVM** & diminu-
tio pari passu ambulant, iuxta regulā
tex. in l. Si ex toto in princip. D.
de legat. 1. Rolād. à Vall. in tract.
de lucro dot. quæst. 100. per tot.
Nat. conf. 253. num. 4. Surd. cōf.
255. num. 3.

626 **Limita quando adest diuersa ra-**
tio, l. Qui fundum, §. 1. D. pro em-
ptor. Tiraq. de retract. consanguini.
§. 1. glos. 18. n. 59 Menoch. cōf.
26. n. 35. Surd. d. cōf. 255. n. 24.

627 **AD augmentum inducta non de-**
bet diminutionem operari, l. Si à
militē, §. 1. D. de milit. testam.
& Si Rufinus, C. eod. tit. l. Le-
gata inutiliter, D. delegat

I

11

B Axiomata, & loca,

x. l. 3. D. cod. tit. l. Cum tale, D. de
 condit. & demonst. l. Si mancipia
 in princip. D. de fundo instruct.
 Surd. de alim. tit. 8. priuileg. 22. n. 4.
 & decis. 195. num. 5. & decis. 238.
 num. 10. Flamin. de resign. lib. 3. q. 7.
 num. 23. Ioseph. de Sess. tract. de
 inhib. cap. 4. §. 1. numer. 12. Escobar.
 de ratiocin. cap. 30. numer. 12. Anton.
 Monach. Bonon. decis. 40. punct. 3.
 numero 51. Bertazol. de clausul. instru-
 men. clausul. 21. glos. 23. numer. 6.
 Stephan. Gratian. discept. forens. c. 1000.
 num. 28. lib. 5.

628 Et augmentum spectat ad eum,
 ad quem spectat dimissio, l. Scri-
 bis, D. ad Trebell. Fauian. de
 Pep. in auth. Nouissima, numer. 88.
 & seq. C. de inoffic. testam. Ruin.
 conf. 97. n. 10. circa med. & n. 13.
 circa med. lib. 5. eos referens, Surd.
 conf. 128. num. 10.

B

BENEFACERE *Inuitus nemo cogitur*, cap. De Iudæis 45. dist. 1. cap. ad finem 23. q. 1. Deci. conf. 312. n. 5. Marc. An. Genuen.

in

B communia iuris. 98

in practicable. E. ecclesiast. quæst. 147. nu. m. 5. & diximus in tract. de priuileg. pauper. & miserab. person. p. 1. q. 34. n. 3.

Limita vt per Nos, d. q. 34. num. 4. & seqq. pauperum fauore, quibus benefacere astringi diuites, ostendimus quoad re, limitationes ibi vide, & intellectus.

BENEFACERE *benefacienti tenetur*, l. sed si lege, §. Consuluit, D. de petit. hæred. Cardin. Tusch pract. conclus. lit. B. conclus. 48. Thom. de Thomasset. in florib. leg. regul. §. 5. ubi de honestate, & consilia procedere assertat. Nam beneficii ab aliquo accipiens ei est deuinctus, c. Cum in officiis de testam. Et ad remunerationem, antidoraque tenetur, dist. 5. Consuluit, l. Sivero nō remunerandi, §. Idem Papinianus, D. mand. l. Si non sortem, §. Libertus, D. de condit. & demōst.

Beneficiū qui non facit, nec iniuriare facit, l. Iniuriarū, §. Si quis de honoribus, D. de iniur. Castill. cōtro uersar. lib. 5. p. 2. cap. 64. n. 14.

Beneficiū suū nemo in periculū trahere debet, l. Ne ex liberalitate, D. de re iudicata. Et beneficiū propter aliquē concessum in eū dē minima retorquetur, l. Si iudex in si. D. de min.

680

I 2

ini

B *Axiomata, & loca*

iunctis traditis infra verb. Fauere.

BENEFICIUM datur propter officium, Ioan. Petr. Monet, in tractat. de distribut. quotid. part. 2. quæst. 2. numer. 40. Nicola. Garc. de benefic. part. 1. cap. 2. numer. 60. & part. 7. cap. 1. num. 1.

BENEFICIUM non debet percipi, qui negligit officium, cap. Diuersis fallacis de clerico coniug.

BENEFICIUM iuris nemini est denegandum, notatur lit. I. numero 175.

BENEFICIUM non confertur in inuitum, l. fin. C. vnde legit, l. Nec emere, C. de iure, de liber. l. Hoc iure, §. Non potest, D. de donat. l. Inuito, & l. Inuitus, §. Quod cuique, D. de regul. iur. Tiraque de nobilit. cap. 6. num. 40. Surd. conf. 167. num. 15. Cardof. in praxi iudic. & aduocat. verb. Beneficium, numer. 65. Gardin. Tusch. lit. B. conclus. 32. Thom. de Thomalet. in florib. legum regul. 60. Et cuius eleganter Quintilian. de declamat. 7. Omnium beneficiorum ista natura est, vt nō sit necessitas, sed potestas. Quidquid in honorē alicuius inuitum est, desinit priuilegiū vocari posse, si cogas. Cuncta

B *communis iuris.* 99

Cuncta (si videri iura per curritio: nusquā adeo pro nobis sollicita lex est vt quod præstat, extorqueat, & ibi: Genus tormenti est coacta libertas.

Limitat axioma, quando de publica salute, & vilitate tractatur & Thomaset. supra regul. 157. Vel etiam de salute priuata, vt in casu, l. Non tantum, 6. D. de appellat. & relat. l. Ad dictos, 6. in fin. C. de Episc. aud. l. Ad dictos, 29. C. de appellat. & consult. l. 3. D. de liber. caus. de quo late Nos de priuileg. paup. & miser. person. part. 1. quæst. 57. numer. 1.

Limita etiam in concernentibus animam, vt in excommunicato, qui inuitus quoque absolutus potest, vt ex D. Thom. Riccard. Gabriele, Soto, Palud. & aliis multis tradit Anto. Ricciul. de iure person. extra Eccles. grem. existent. lib. 4. c. 69. à num. 2. per tot. quæst.

Limita etiam in casu. legis Etiam inquitis, D. de adquir. rer. domin. l. Seruus et ante, D. de verb. obli. & in §. Item vobis instit. per quas perso. nobis acquirit.

Limita præterea in beneficijs Principum, qua inuitis etiam conferuntur, Camil. Borrel. de Regn.

B *Axiomata, & loca*

Cathol. præst. cap. 46. num. 272.
 ex tit. C. Si liberalitatis Impertia
 lis foetus sine hæred. de cess. lib.
 10. *Inde apud Senec. de benefic.*
 lib. 7. ait *Hecaton*. Non semper li-
 quer mihi dicere, nolo, altquando
 beneficium accipiendum est, &
 inuito dat Tyranus, &c.

15 *Limita denique in beneficiis Eccle-*
siasticis, Hoxed. de in compat. be-
 nefic. 2. part. capit. 5. numer. 15.
 Gonçal. in regul. 8. Cancel. glo.
 3. numer. 45. Stephan. Gratian.
 discept. forens. cap. 865. num. 6.
 tom. 5.

16 **BENEFICIUM** est, & *inuo-*
ro professe, Senec. teste, de benefic.
 lib. 5. Non est dubium (ait) quin
 beneficium sit, & inuito profes-
 so. *Pulchrumque id opus vocant*
 idem ipse eodem tractat. lib. 2.
Pulchrum (inquit) opus est, etiam
 inuitos, nolentesque feruare.

17 **BENEFICIA** Principum latif-
 sine sunt interpretanda, l. 3. D. de
 constit. Princ. l. Quod vero, D. de le-
 g. 1. l. 3. quando. C. de inoffic.
 testament. l. 2. C. de noxal. action.
 l. Cum multa, C. de boni. quæ li-
 ber. cap. Cum dilecti extra de do-
 nat. cap. Quia circa de priuileg.
 cap. Olim de verbor. significat.

B *communi iuris.* 100

Menoch. de præsump. lib. 3. q. 103.
 n. 31. Tiraq. de nobilit. c. 37. n. 59.
 Aluar. Valasc. consult. 58. n. 11.
 Catal. Cott. in memor. matrim. Priui-
 legia, P. Sanchez de matr. lib.
 3. disput. 1. nu. 4. Cardin. Tusch.
 lit. B. conclus. 49. & 50. Cardos. in
 praxi iudic. & aduocator. verb.
 Beneficium, n. 67. Ioann. Petr. Mo-
 net. in tract. de distribut. quotid.
 par. 2. q. 14. num. 6. & num. 39. Io-
 seph. Alderet. in allegat. iuris pro
 omnimoda regularium exempt.
 p. 3. c. 6. n. 12. Thom. de Thomaf.
 regul. 56. Capra. regu. 102. Ioan.
 Mar. Nouar. q. forens. p. 1. q. 7. n. 5
 & plenissimè idem ipse in praxi e-
 lection. & variat. fori. q. 5. à nu. 7.
 cum seqq. sect. 2. à quo plures pos-
 sunt ellici ampliatione. Si tamen de-
 tur tertii præiudicium & strictam re-
 cipiant interpretationem, vt per Ari-
 Pinel. in l. 2. C. de rescind. vendit.
 par. 1. cap. 2. in princip. & nu. 8.
 Cald. Pereyr. de nominat. emphy.
 q. 2. n. 56. Molin. de Hispan. pri-
 mog. lib. 1. cap. 42. num. 24. non
 enim tribuuntur in alterius iniuriã,
 l. Nec auus, C. de emancip. li-
 beror.

BENEFICIA Principum perma-
 nentia, ac perpetua esse debet, c. Decet

B *Axiomata, & loca*

de regul. iur. lib. 6. Gamil. Borrel.
de Regis Cathol. præstant. c. 64.
numer. 64.

10 **BENEFICIUM** legis frustra im-
plorat, qui committit in legem, cap.
Quia frustra de vsur. cap. fin. de
immun. Eccles. & diximus in tract.
de priuileg. pauper. & miserabil.
person. p. 1. q. 54. nu. 33. & *latius*
notabimus infra lit. F. num. 74.

21 **BENEFICIO** meo inuito me *vel*
alius non potest, l. Si tadem, D. de
minor. Ioan. Mar. Nouar. in praxi
elect. & variat. for. q. 45. num. 7.
fest. 1. *Nisi quatenus ego volo*, Bald.
in l. De quibus, num. 26. D. de le-
gib. Castilo controuerf. lib. 5. 2.
par. c. 64. num. 14. *Beneficio tamen*

22 *mibi competentis ex iure alterius* &
uti possum inuito illo, l. Si post mor-
tem, §. fin. D. de bonor. posses. cō-
tra tabul. Vicent. Carot. in singula
suis, singul. 182. *ubi limitat*, & *re-*
relligit.

23 **BONA** non dicuntur, nisi ære
alieno deducto, l. Mulier bona, D.
de iure doti. l. Non possunt, D. de
iure fisc. l. Subsignatum, §. Bona,
D. de verbor. signific. l. fin. §. Si
autem æs alicuius, C. de bon.
quælibet. Mexi. in pragm. taxæ
panis, conclus. 2. numer. 94.

Surd.

B *Communia iuris.* 101

Surd. conf. 122. num. 22. & num.
21. & conf. 216. num. 12. Gutierr.
pract. lib. 3. quæst. 43. nu. 17. cum
seqq. Cald. Pereyr. de empt. &
vendit. cap. 10. num. 7. Cardos.
in praxi, iudic. & aduocator. verb.
Bona, num. 4. Pichard. ad §. Cum
autem, 3. num. 2. instit. de leg. Fal-
cid. Gratian. discept. forens. lib. 5.
cap. 816. num. 11. & diximus Nos
de priuileg. pauper. & miserabil.
person. par. 1. q. 4. §. 2. num. 57.
multos alios referens Glurba in con-
suetud. Senat. Messan. cap. 1. glos.
2. num. 127. *ubi limitat*, & *intelli-*
git procedere in contractibus & *secus* 24
in ultimis voluntatibus, in legato sal-
tem, vel fideicommissio vniuersali, li-
cet auster si pars bonorum legi-
tur.

Limitat etiam si a lege verbum hoc 25
Bona proferatur, quia non de ducto
are alieno intelligitur, vbi, & qui d
a Principe proferatur?

BONA qui non habet, luat in 26
in corpore, l. vlt. D. de in ius vocan.
lib. 1. §. fin. D. de pœn. l. Si quis id
7. §. In seruos autem, D. de iurisf.
omni iudic. l. Ob scenus §. 10. D.
de administr. tutor. l. Qui ædes, 9.
D. de incend. ruin. nau. l. Quicum-
que, 4. C. de seruis fugit. l. fin. in
fin.

B Axiomata, & loca

fin. C. de sepulch. viol. Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 5. casu 447. Farinae. in praxi crimin. par. 1. q. 26. num. 1. Cardin. Tusch. lit. D. post concl. 53. Ioann. Aloyf. Ricci. in praxi res. fori Ecclesiast. resolut. 251. num. 1. in 2. edit. Hierony. Buccar. de differ. inter iudic. ciuil. & crimin. n. 20. & seqq. & *agimus hac de re* Nos de priuile. pauper. & miserab. person. part. 2. quest. 65. num. 15. 118. & 119. *Latusque infra* lit. C. n. 246.

27

BONA fides non patitur, vt his idem exigatur, l. Bona fides, D. deposit. cap. Bona fides 83. de regul. iur. in 6. glof. verb. Sententia, in cap. Suscitata, & ibi Abb. n. 7. de in integ. restit. l. 6. tit. 3. part. 5. in fin. Thom. de Thomasett. in florib. leg. regul. 63. *vbi in penali- bus ¶ quandoque fallere astringit, ex text. in §. vltim. instit. si quadr. pauper. feciss. dica.*

28

29

BONVM faciendum est, & recedendum à malo, cap. De forma 22. q. 5. Psalm. 33. & 36. Elai. c. 10. Petr. Apostol. epist. 1. cap. 3. *plenisimè quam multas referens authoritates,* Camil. Borrel. de Reg. Cathol. præstant. cap. 84. num. 15. 16. & 17. *inactis adductis supra*

B communia iuris 102

supra lit. A. numero 17.

BONVS *quilibet præsumitur,* l. Merito, D. de pro soci, l. Quæries 30 §. **Quis dolo,** D. de probat. capit. vnic. extra de scrutin. cap. Dudù, & c. vlt. de præfupt. Socin. regul. 39. Bernar. Diaz regul. 65. Duenn. regul. 75. Mascard. de probat. conclus. 222. & 223. & conclus. 878. & conclus. 1003. Mencha. Illustr. quest. capit. 70. numer. 3. Flamin. de resignat. tom. 2. libr. 10. quest. 3. nu. 63. Petr. Alphons. in armon. rubric. iuris canon. ad rubric. de scrutin. in ordin. facien. num. 3. cum seqq. Branor à Sole in locis communib. verb. Bonus. Cardin. Tusch. liter. B. conclus. 123. Girond. de priuileg. seu exempt. explicat. numer. 1500. Mendez à Castro in praxi Lusit. libr. 5. cap. 1. numer. 64. Ioan. Aloyf. Ricci decif. Curia Archiepiscop. Neapol. part. 1. decif. 62. num. 6. *alios refert* Petr. Genedo ad sextum, collect. 19. nu. 1. Vincent. Carot. singul. 286. Surd. consil. 132. num. 19. & consil. 173. num. 55.

Limita quando agitur de salute anime, vt per Menochide præfump. lib. 5. quest. 1. numer. 29.

B Axiomata, & loca

- 32 *Limita etiam, & intellige in persona particulariter considerata secus in populo simul collecto, & coadunato, quia in eo homines non integros, & corruptibiles adesse presumuntur, Abb. in c. 2. quem mirabilem dicit, de elect. num. 3. in fin. Vincent. Carot. dist. singul. 286. ubi id sublimitat, & intelligit in acclamatiombus, & alijs non maturè gestis. se-
eus in maturè, & formiter celebratis.*
- 33 *Item limita quia licet quis bonus presumatur, non tamen optimus, & qualitas illa debet probari, ita Philip. Paschal. de virib. patr. potest. 2. p. c. 2. n. um. 25.*
- 34 *Bonus presumitur, qui de bono genere natus est, l. Quod si nolit, §. Qui mancipia, D. de ædilit. edict. l. Cum vnus, & ibi glos. D. de adim. legat. Thom. de Thomalet. in flo rib. leg. regul. 67.*
- 35 *Et ex educatione bona quis bonus presumitur, Farinac. in praxi cri- min. part. 1. quæst. 47. num. 282.*
- 36 *BREVITATI studèdū est, gaudētq; breuitatemoderni, l. Ampliorem, §. In refutatorijs, C. de appellat. glos. in l. 1. D. quodmet. caus. Cardin. Tusch. practic. concl. lit. B. concl. 127. num. 1. testaturque Horat. lib. 1. sermon. Satyr. 10.*

B communia iuris. 103*Est breuitate opus.*

*Dummodo tamen non ex breuitate obscuritas ꝑ generetur, Ioan. Andr. 37
In proœm. Decretal. verb Grego-
rius in princ. pulcherrimè Plinius
Iunior epistolar. lib. 1. epistol. ad
Cornelium Tacitum, in hac ver-
ba: Frequens mihi disputatio est,
cum quodam docto homine, &
& perito, cum nihil æquè in cau-
sis agendis, vt breuitas placet.
Quam ego custodiendam esse cõ-
fiteor, si causa permittat, alioqui
præuaricatio est transire dice-
da: præuaricatio etiam cursum, &
breuiter attingere, quæ sint in-
culcanda, insigenda, repetenda.
Indeq; prosequitur fustis iunctis,
qua & tradidimus Nos de priuile-
g. pauper. & miserab. person. in
præfat. nu. 1. ad fin. & nu. 2.*

*Capitulum C. de iudic. l. 1. §. 1. dicitur
in v. c. d. iudic. l. 1. §. 1. dicitur
in v. c. d. iudic. l. 1. §. 1. dicitur*

CALIDITAS *non debet alicui pro-
desse, & alteri nocere, l. Sed si
hæreditas, §. Interdum, D. ad
exhibend. l. Si duo in princ. D.
si quis caut. l. 1. D. de dolo. l. Ve-
rum, §. Tempus, D. pro soc. V. c.
CAPITULA quot sunt, tot sententia,
cepit. Quia diuerſitatem, §. de*

con-

C Axiomata, & loca

concel. præb. Horat. sermon.
Sat. 1.

*Quot capitum viuunt, totidem stuo-
diorum.*

Millia.

Et Ouid. Amor. lib. 2.

*Sed quoniam totidem mores, toti-
demque figura.*

Persu. Sat. 5.

*Mille hominum species, & rerum
discolor vsus,*

3 *Velle suum cuique est, nec vobis
visitur vno.*

CAPTATORIA voluntas nulla est,
proque non scripta reputatur, l. Cap-
tatoria, 64. D. de legat. 1. l. Illa
institutio, l. Captatorias, 70. D.
de hered. instit. l. Captatorias, 10.
C. de restam. milit. l. 1. in fin. D. de
his que pro non script. hab. late
Covar. in c. Cum tibi, nu. 7. & per
tot. de restam. Mencha. de succes.
creat. lib. 2. §. 17. requisit. 27. n.
79. & seq. vbi plures regula huic am-
pliaciones assignat, Gomez variar.
tom. 1. cap. 4. nu. 7. vers. Tertio
quia, surd. decif. 68. n. 4. & seq.
& decif. 98. nu. 6. & seq. Menoch.
conf. 408. num. 1. §. 5. & seq. nouissi-
me Vincent. Fufar. de substit. q.
503. numer. 4. & seqq. vbi decem
axiomati huic retulit ampliaciones,

quos

G communia iuris, 104

quas fere omnes à Menchac. proxi-
me relato loco expressio nomine mu-
tuanit, multasque etiam limitatio-
nes à num. 34. cum seqq. vt si sta-
tutum, vel consuetudo captatorias vo-
luntates admittat, vel permittat Prin-
ceps, item de iure Canon, & fauore
pia causa.

CAPVT curandum est, ne cetera
membra pereant, cap. Ecce autem,
24. q. 3. notauimus supra lit. A. nu-
mer. 564.

CASVS omisus habetur pro omis-
so, l. Commodissimè, D. de libe.
& posthu. c. Inter corporalia, ex-
tra detranslat. Episc. c. Dilectus,
de offic. ordin. c. Is qui, de sent.
excomm. Card. Tusch. lit. O. con-
clu. 116. Ferrer. in constit. Ca-
thal. glo. 1. nu. 104. Ioan. Anton.
Mangil. de imput. q. 6. n. 2. q. 54.
nu. 33. & q. 84. num. 9. Ludouic.
Cens. de cens. part. 1. c. 3. q. art. 1.
num. 32. Anton. Ricciul. de neo-
phit. c. 7. num. 4.

*Amplia primo in lege, statuto,
vel consuetudine* Tiraquel. de iu-
re primog. quest. 40. num. 194.
& de retract. conuent. §. 20. glof.
vnic. num. 11. Cephal. consil. 26.
nu. 16. surd. conf. 138. nu. 3. & cac.
de iudic. lib. 1. c. 32. nu. 17. versic.

Ac

C Axiomata, & loca

Accedat. Andr. Neguzan. respon-
so. siue quæst. 27. numer. 3. q. 87.
num. 7. quæst. 274. nu. 15. & q.
306. num. 23. *prope infinitos refe-
rens Mari. Giurb. In consuetud.
senat. Messan. cap. 10. glos. 6. nu.
9. Vbi axioma hoc extendit, licet in
omisso maior sit ratio, Ant. Man-
gil. de imput. q. 59. num. 1. Ste-
phan. Gratian. discept. forens.
tom. 5. cap. 8. 13. numer. 15.*

8 *Amplia 2. in contractibus, l. 1. &
1. Quidquid astringendæ, D. de
verbor. obligat. Surd. decis. 195.
num. 11. Francisc. Molin. de ritu
nupt. lib. 3. quæst. 24. num. 277. &
quæst. 34. num. 6. & 8. Rendin.
in promptu. recept. sentent. to. 1.
tit. 100. num. 17.*

9 *Tacitum tamen, vel omisum cir-
ca naturalia, vel accidentalia con-
tractus, pro expresso habetur, quando
ab utraque parte tacite agitur, ut in
l. Cum quid, D. si cert. petat. s.
vero ab vna tantum parte, pro ex-
presso non habebitur, ut in l. Si re-
putandi, C. de condi. ob caus. & l.
Si maiores, C. de transact. & ita
notat Rendina dist. loco. tom. 1.
tit. 24. num. 2. & dist. tit. 100. nu.
19. vbi numer. 18. asserit, quod si
forma est seruata in stipulatione, sed
aliquid*

C communia iuris. 105

*aliquid substantiale est omisum, pu-
ta locus, vel quantitas rei in obliga-
tionem deducta, tunc si illud, quod
tacite agebatur probari potest: pro
expresso habetur. l. Triticum, D. de
verbor. oblig. quod si probari ne-
quit: pro omisso habetur, l. 3. §. Si
quis insulam, D. de eo, quod cert.
loco, l. Ita stipulatus in princip.
& l. Qui insulam, D. de verbor.
oblig.*

*Limita in ultimis voluntatibus 10
in quibus casus omisus habetur pro
expresso, l. fin. C. de posthum. hæ-
red. instit. Aluar. Valasc. consult.
45. num. 4. cum alijs infra citatis
verb. Taciti.*

*Limita etiam quando verosimili 11
ter statuens, contrahens, seu testator
idem in casu omisso, quod in expresso
interrogatus responderet, quia non
pro omisso: sed pro expresso habetur,
ut ex glos. in l. Tale pactum, D.
de pact. Tiraq. Decio, Rolando,
Gabri. Menoch. & alijs tradit
Surd. consil. 44. num. 4. & consil.
150. numer. 14. Iann. Anton.
Mangil. de imputat. quæst. 56.
num. 16. Quod limitat & idemmet 12
Surd. dist. consil. 150. num. 90.
quando contrahens, vel disponens ca-
sum omisum: exorabat.*

C Axiomata, & loca

- 13 *Limita prater ea secundum Ioan. Anton. Mangil. d. tract. de imput. quæst. 77. numer. 90. quando casus omisus similis est expresso, quia tunc pro expresso haberi asserit.*
- 14 **CASVS** *omisus à noua dispositione, secundum ius antiquum intelligitur* l. Si vero, §. De viro, D. solut. matrim. l. Commodissimè, D. de liber. & posthum. Girond. de priuileg. seu exemption. explic. numer. 556. & numero 886.
- 15 **CASVS** *omisus à partibus, secundum iuris communis dispositionem intelligitur*, l. Commodissimè, D. de liber. & posthum. l. Cū prator, D. de iudic. l. Si extraneus, D. de condic. ob caus. l. Si cum dotem, D. de solut. matrim. l. Volantatis, C. de fidelit. Frac. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæst. 54. num. 6. Mar. Anton. vari. lib. 2. resolut. 11. num. 16. Rot. Rom. ex collect. à Farin. decis. 171. num. 2. tom. 1. p. 1.
- 16 **CASVS** *exceptus firmat regulam in contrarium*, l. Nam quod liquide, §. fin. primo respons. D. de pen. legat. Quæsitum, §. Idem respondit, & ibi not. glos. verb. Non potest, D. de fundo instruct.

c42.

- C** *communis iuris.* 106
- c. 2. de coniug. leprofor. Menoch. de arbitrar. lib. 1. q. 30. num. 4. & conf. 4. nu. 23. & conf. 148. n. 31. cum seq. surd. conf. 303. nu. 11. cū seq. & conf. 361. num. 22. Valasc. consult. 45. nu. 1. in fin. Cardin. Seraph. Rot. Rom. decis. 718. nu. 7. & decis. 459. num. 3. j & decis. 1251. nu. 11. & nu. 23. Farinac. in praxi crimin. 4. p. conf. 65. n. 74. Rot. Rom. apud eundè decis. 51. nu. 10. & decis. 189. nu. 2. tom. 1. p. 1. & decis. 69. num. 4. Stephan. Gratian. discept. forens. to. 3. cap. 490. nu. 3. 443. n. 25. & c. 522. n. 33. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. glos. 51. nu. 2. & glos. 54. num. 19. Fr. Anton. à souf. in relist. de censur. Bullæ Cœnæ, cap. 20. disput. 96. num. 2. Mar. Anton. variar. lib. 1. resolut. 5. num. 28. P. Sanchez super præcept. Decalog. lib. 4. cap. 40. numer. 19. Ioanno Mar. Nouar. in praxi electione & variat. fori, quæst. 14. numer. 19. sect. 2. *Et declarat quid veniat, continuaturvè sub regula*, surd. consil. 230. num. 17. consil. 213. num. 70. conf. 352. nu. 12. conf. 430. num. 7. & conf. 453. nu. 28. Stephan. Gratian. discept. forens. to. 5. c. 922. num. 31

17

Non

C. Axiomata, & loca

- 28 Non tamen extenditur ad casus, qui ablata exceptione, non comprehenderentur sub regula, sed ad eos, qui exceptione ablata comprehenduntur, ex l. Lutus, §. 1. D. 1. ad Trebel. l. Generali, §. Vxor, D. de usufruct. legat. Couar. lib. 2. variar. cap. 5. num. 7. Mieres de maiorat. edit. 1. part. 1. quest. 2. 2. num. 2. P. Sanchez in præcep. Decalog. lib. 1. cap. 10. num. 49. Exceptio namque non ad ampliamdam ¶ sed ad restringendam regulam ponitur, l. 1. D. de regul. iur.
- 20 CASVS duo, quando sunt æquiparati in iure, dispositum in uno, in alio censetur dispositum, glos. in l. Mancipia. verb. Aduocandum, C. de seruis fugit. glos. fin. in l. Si quis seruo, C. de fur. glos. in cap. Si postquam de elect. lib. 6. Tirraquel. de retract. lign. §. 15. glos. 1. num. 10. Anton. Gomez variar. tom. 3. cap. 11. num. 1. vers. Aduertendum tamen, Surd. de aliment. tit. 2. quest. 10. nu. 1. Molin. de primog. lib. 2. cap. 8. num. 16. Flores Diaz variar. q. 3. num. 27. & 29. Cald. Percus. de potest. elig. cap. 7. num. 5. in d. his notatis supra lit. A. num. 180.
- 21 CASVS legis vbi est, nulla dubi-

C. communia iuris. 107

ratio, aut disputatio cadit, l. Ille aut ille, §. Cum in verbis, D. delegat. 3. l. Ancillæ, C. de furt. Cephal. consil. 414. n. 70. vol. 3. Adrian. Neguzan. responso, siue disput. 55. num. 6. respons. 135. nu. 12. respons. 152. num. 11. resp. 259. num. 4. & respons. 478. numer. 7. Ioan. Anton. Mangil. de imput. quest. 77. numer. 61. Ioann. Mari. Nouar. quest. forens. lib. 1. quest. 132. num. 9. Mari. Antonin. cum alijs, quos citat, variar. lib. 1. resolut. 46. num. 1. & lib. 2. resolut. 51. num. 5. Flamin. de resign. lib. 9. in princip. nu. 2. Sess. decisi. 53. nu. 25. Surd. conf. 53. n. 6. Steph. Gratian. discept. forens. to. 5. cap. 267. n. 24. & c. 940. nu. 2.

CASVS superueniens non liberat 22
a pena precedentis culpa, ex text. in l. Incendium, §. 1. C. si cert. pet. & in l. Si priusquam, D. locat. vbi notat Bart. Petr. Surd. conf. 12. num. 67. Nec debitorem ab obligatione exiit, 23
dist. l. Incendium, & notauimus Nos de priuileg. pauper. & miserab. person. part. 1. q. 14. nu. 1. & q. 47. nu. 30. vers. Nec pariter æquiparatio Bartholi vbi limitauimus ¶ vt licet obligationem casus 24
super,

C Axiomata, & loca

superueniens non perimat, aut extingnat, ex actionem tamen differat, dilationemque praestet, ex elegantis decis. text. in l. Cum quidam, 7. C. de condit. insert.

25 CAVILLATIONEM cavillatione repellere licet, notauimus lit. F. num. 168.

26 CAUSA debet precedere effectum, l. Titius, 4. D. quæ res pign. l. Neque, C. de furt.

27 CAUSA sine effectu esse non potest, l. Hæc stipulatio, §. Diuus, D. vt legat. nomin. caue. l. Non cogendum, §. fin. D. de procurat.

28 CAUSA sublata, tollitur effectus l. Tutores, §. Curatores, D. de ad minist. tutor.

29 CAUSA cognoscitur ab effectu, l. Non codicillum, C. de testam.

30 CAUSA finalis dicitur principis intentionis, Bald. in l. Eam quam, col. 1. C. de fidelcommis. Et qua animam, & intentionem disponens monet Surd. conf. 164. nu. 130 & 32. & conf. 117. num. 5. Et dicitur substantia glo. in l. Iuris gentium, §. Quod ferè, D. de pact. Barthol. Peret. ad extrauag. Ambitiosæ, de reb. Eccles. non alien. pag. 94. n. 27. & 28. plenè de his, & alijs

C communia iuris 108

alijs similibus, Castillo controuers. to. 5. 2. p. c. 119. n. 20. & c. 173. per tot. præcipuè à n. 6. Vbi quod causa finalis dicitur principium actionis, & intentionis obiectum intellectus, sicut signum visus, & portus nauigantium. Ideo ¶ diligenter est inspicenda, l. Verum, D. de furt. l. fin. D. de hæred. inst. Eius namque defectus ¶ dispositionem vitiat, l. fin. D. de testam. tutel. d. l. fin. D. de hæred. instit.

CAUSA secunda nihil potest, nisi quatenus vim, & robur capiat à prima, l. Peto, §. Prædium, D. de legat. 2. l. Si quis domum, §. 1. D. locat. Aristot. Physic. lib. 2. c. 7. quæst. 12. art. 2. Surd. conf. 480. num. 4.

CAUSA causa, est causa causæ, l. Manu missione, D. de iustit. & iure, Bartol. in l. Actor, numer. 2. D. de re iudic. Surd. de alim. tit. 1. q. 42. nu. 40. & conf. 196. n. 13. & conf. 407. n. 34. Francisc. Molin. de ritu nupt. lib. 39. §. 4. n. 26. Cardin. Tusch. lit. C. concl. 138.

CAVSEA, & causati idem est indiciu. l. Quominus, D. de flumin. l. Et si amicis, D. ad leg. Iul. de adulter. l. Si autem, in fin. D. de aqua plu.

C *Axiomata, & loca*

plui. arcend. l. Non ideo. C. de
hered. instit. l. Maritus, vbi DD.
C. de procurat. Et causa d'etermi-
36 nat † suum causatum Petr. Surd.
conf. 454. num. 30. Et vbi causa pen-
37 det † & causatum pendet, l. Sed &
siquis, D. de vsufruct. Et omne ius
38 potentius est in causa, † quam in cau-
sato, l. Digna vox, C. de legib.
Paul. Castr. conf. 129. volam. 1.
Nec potest plus iuris esse in causato,
quam in causante, Castillo contro-
uerf. lib. 5. 2. p. cap. 103. num. 14.
Et favorabilius semper est causatum
39 propinquius, † quam remotius, l. Su-
us quoque, D. de hered. instit.
l. Publius, §. 1. D. de condit. & de
monstr.

40 CAUSA cessante cessat effectus, l. Adi-
gere, §. Quamuis, D. de iure pa-
tron. l. Si pater, D. de hered. l. Ge-
neraliter, C. de Episcop. & Cleric.
l. Cum re, C. de pact. inter empt.
& vendit. cap. Magnæ in fin. de
vot. cap. Cum cessante, 60. de ap-
pelat. de cuius principii intellectu a-
gunt Tiraq. in speciali tract. cessa-
nte causa, per tot. & de iure pri-
mog. quæst. 40. num. 170. cum
seq. Duen. regul. 82. Thom. de
Thomaset. regul. 71. & regul.
71. Eruaq. a Sole in locis com-

mun.

C *communis iuris.* 109

mun. verb. Causa, 2. Cardos. in
praxi iudic. & aduocat. verb.
Causa n. 2. Cald. Peretr. de po-
testate eligend. c. 70. n. 2. cū seq.
P. Sanchez de matrim. lib. 8. dis-
put. 30. n. 12. cum seq. Ludouic.
Rudolph. variat. quæst. lib. 2. q.
33. n. 16. Ioan. Franc. Leo in the-
saur. fori Ecclesiast. p. 1. c. 15. n. 3
Casar Argel. de contradict. legit.
quæst. 5. n. 13. & q. 10. n. 17. An-
ton. Monach. decis. Lucen. 14. n.
18. & decis. 21. nu. 22. & Florent.
decis. 11. n. 61. Rot. Roman. apud
Farin. decis. 437. n. 3. to. 1. p. 1.
Ioseph. de Sesse Arag. decis. 185.
n. 102. Scacc. de appellat. q. 5. in
117. Gardin. Tusch. lit. C. conc-
clu. 202. Ludouic. Conf. de cen-
sib. 2. p. cap. 2. q. 1. ar. 3. nu. 13. &
p. 3. c. 1. q. 4. nu. 4. Mart. Glorb.
in consuetud. Senat. Modan. c. 81
glos. 2. in m. 2. 200. 1. 15. M. 110. 1
Intellige de sola causa finali, p.
Sanchez in præcept. Decalog.
lib. 4. cap. 2. numer. 4. Euerard.
in topt. legal. locoy 25. Blamin.
Chartar. decis. 68. numer. 65. &
66. Achil. Pedroch. conf. 23. nu.
187. Siluest. Aldroband. consil.
62. num. 14. infinitos referens Ca-
stillo controuerf. lib. 5. 2. p. c. 72.

K

num.

C *Axiomata, & loca*

- num. 26. & num. 36. & 37. Cens. de censibib. d. p. 3. c. 1. q. 4. nu. 5.
- 42 *Intellige etiam quando causa expressa est in lege, vel statuto, Ludouic. Rodolph. variar. q. d. lib. 2. q. 35. num. 46.*
- 43 *Amplia in foro anima, Tiraquel. dict. tract. cessante causa, p. 1. nu. decimo octauo.*
- 44 *Limita, & intellige quando causa pro duxerit effectum perfectum, & consummatum, l. h. in princ. D. vnde liber. l. Sancimus, C. de administr. tutor. Tiraq. d. tract. cessate caus. limit. 1. 2. n. 2. Anton. Gam. decisi. 27. nu. 4. Valasc. consul. 57. nu. 1. Thom. de Thoma set. dist. regul. 271. Franc. Molin. dist. lib. 3. q. 25. nu. 34. Surs. cons. 250. p. 24. ad saturitatem usque D. & ferent. Maxi. Glarb. in consuet. senat. Messan. cap. 7. glos. 2. nu. 6. p. 1. Ioan. Mar. Nouar. in praxi election. & variar. fori, q. 10. nu. 6. 7. & seq. sect. 2. pagin. mihi 150. Mangil. de imput. quest. 101. nu. 14. & quest. 166. nu. 5. Nec solum quando effectum consummatum producit causa, sed etiam inchoatum, l. Et si non sint, §. Infecti, D. de aur. & argent. legat. Curt. Iuni. in l. More,*

nu. 12.

C *communis iuris. 110*

numer. 12. D. de iurisd. omni iudic. Tiraquel. dist. tract. cessan. caus. limit. 1. 1. numer. 19. versic. Amplia, Ioan. Mar. Nouar. dist. quest. 10. numer. 11. & sequent.

Limita etiam in causa impulsua, 46
Tiraquel. dist. tract. limit. 1. n. 2. Hyppolit. in l. Si quis iudicom, n. 2. & 3. D. de quest. Rodolphin. d. q. 35. num. 10. Eutrard. d. loco. 85. Rot. Roman. apud Farinac. decisi. 587. nu. 6. to. 2. p. 1. & alij ex relatis supra proximè, num. 41.

Limita deinde quoties causa requiritur certo aliquo tempore, si enim eo tempore fuit, licet postea cesset, non tamen cessat effectus, l. Si quis hæredem, C. de instit. & substit. latè Tiraq. dist. tract. cess. caus. limit. 4. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Causa. optimè Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & varia fori, d. quest. 10. num. 15. Alias huic axiomati ampliationes, & limitationes à copiosissimo Tiraquel. dist. tract.

C A V S A *limitata limitatum producit effectum, l. In agris, D. de acquir. rer. domin. l. Cancellauerat, D. de his, quæ in testâ. de len. l. 2. vbi Pal. D. de ser. export.*

C. *Axiomata, & loca*

l. Ex facto, §. Itē quāro, D. de vul.
& pupil. subst. l. Cū pater, §. Dul
cissimis, D. de leg. 2. l. Age cū Ge
miniano, C. de transact. c. Ea non
citur extra de sentēt. ex com. late
Tiraq. in tract. cessante causa, p.
1. nu. 147. & de retract. ligna, §.
32. glof. 1. du. 49. Surd. conf. 101.
n. 49. & conf. 127. n. 68. & consil.
150. n. 77. Vgolin. de offic. & po
test. Epif. c. 57. §. 2. n. 6. vers. Ter
tio Episcopus, Gōcal. ad regul. 8.
Cācel. §. 5. pro p. m. n. 6. Stephan.
Gratian. decis. 56. n. 5. & discept.
forens. c. 647. n. 5. c. 658. n. 39. c.
661. n. 21. c. 697. n. 3. c. 742. n. 11.
to. 4. & c. 980. nu. 17. to. 5. Ioan.
Aloys. Ricci, in praxi rer. fori Ec.
cles. decis. 518. 9. 5. & decis. Curie
Archiep. Neapol. p. 1. decis. 29. n.
7. Brunor à Sole in locis comun.
verb. Causa, 9. Cardos. in praxi
iudic. & advocator. verb. Causa, n.
3. Casar Argel. decōtradiēt. legit.
q. 10. n. 168. & n. 244. & q. 4. nu.
52. & q. 8. n. 11. & q. 3. n. 108. Gu
tier. practio. lib. 3. q. 31. n. 7. Ma
ri. Antoni. var. lib. 1. resolut. 108.
n. 18. Rota Roman. apud Farin.
decis. 690. nu. 9. to. 2. p. 1. Ioan.
Anton. Mangil. de imputation.
q. 51. nu. 82.

CAV-

C. *communia juris. III*

CAVSA proxima magis attendi- 49
tur, quā remota. l. Sed et si plures,
§. In arrogato, D. de vulg. & pupi
l. subst. l. Ligni, in fin. D. de
legat. 3. Tiraq. de retract. lignag.
§. 36. glof. 3. num. 19. Benedict.
Aegid. in repet. l. Ex hoc iure, D.
de iustit. & iure, p. 1. c. 6. nu. 54.
Ioan. Aloys. Ricci. in decis. Curie
Archiep. Neapol. p. 1. decis. 216.
nu. 3. Francisc. Galet. in marga
rit. casuum conscient. verb. Cau
sa, Camil. Gallin. de verbor. sig
nific. lib. 5. c. 17. nu. 17. Scac. de
iudic. lib. 2. c. 2. numer. 484. &
485.

Limia in causa mediata non mul- 50
tum remota, quā aequi consideratur
ut proxima, l. Vxori quis, in fin.
D. de auro, & argent. legat. Areti.
consil. 6. circa fin. *multum vero re*
motā ¶ non attenditur Ioseph. de 52
Sess. Aragon. decision. 187.
num. 68.

CAVSA naturalis potentior 52
est quam accidentalis, l. Qui habet,
D. de test. l. Filio quem pater,
D. de liber. & posthum. c. Prafen
ti, §. Idem, extr. de præbend. lib.
6. Anton. Gomez variar. to. 1. c.
5. nu. 34. & c. 6. num. 8. Menoch.
consil. 1. nu. 16. Ceual. commun.

K 3 COM-

C Axiomata, & loca

contra commun. to. 4. quæst. 905.
numer. 53. Cardin. Tusch. lit. C.
conclu. 147. Mendez à Castro in
praxi Lusit. lib. 2. cap. 3. num. 20.
Franc. Galet. in margarita casuū
cōscient. verb. Causa. Ioan. Mar.
Nouar. quæst. forens. part. 1. q.
143. numer. 28. Stephan. Gratian.
discept. forens. tom. 5. cap. 802.
num. 1.

53 *Sepè tamen accidens magis quam
natura consideratur, quia accidentia
naturam obnubilant.* l. Græchus,
4. C. ad leg. Iul. de adult. Fului.
Paccian. de probat. cap. 3. nu. 89.

54 *CAUSA naturali finita, acci-
dentalis attenditur.* l. 1. C. de cu-
rator. furios.

55 *CAUSA naturalis prauales ci-
uili.* l. fin. C. de his qui ven. atar.
impetr. Ioann. Maria Nouar.
quæst. forens. lib. 1. quæst. 143.
numer. 28. *iunctis traditis* lit. V.
num. 39.

56 *CAUSA principalis semper attendi
debet.* l. Si quis nec causam, D. si
cert. pet. Bald. in l. Venia. n. 4. vbi
cæteri scribentes, C. de iniuriis vo-
can. Gozad. conf. 5. n. 6. Tiraq. de
retract. lignag. §. 50. glos. 1. n. 5.
cū seq. Ioan. Anton. Mangil. de
imputation. quæst. 75. nu. 1. 2.

CAV-

C communitia iuris. 112

CAUSA de nouo superueniens, li. 57.
cet. à dispositione facit recedere, l. 1.
De ætate, §. Ex causa, D. de in-
terrogat. action. cap. Non debet,
de consanguin. & affinit. cap. Sug-
gestum, de decim. Anchar. conf. 1
85. incip. Prima facie, Decius
conf. 335. incipit Viso consilio,
lib. 1. Cardin. Mantica de conie-
ctur. vltima volunt. lib. 3. rit. 301
num. 19. Mières de maiorat. 4. p. d.
q. 1. limit. 1. numer. 13. Castillo p.
controuers. lib. 5. 2. p. cap. 1. 3. 4.
num. 16. 17. & 18. cum alijs addi-
tis lit. C. num. 38.

CAUSA quæ nocet inspicitur, non
quæ prodest, l. Si quis in grau. §.
vlt. cum l. seq. Diad. Silani. l. 3. n.
D. de suspect. tutor. surd. consil. q.
361. num. 10. Brunor à Sole in lo-
cis commun. verb. Causa, 14. Si
gism. Scacc. de iudic. lib. 2. cap.
11. num. 286.

59 *Limita & intellige quando am-
ba cause aequalis potentia essent,
secus quando ea, quæ prodest effect. po-
rior, per eamque actus principaliter
est factus, text. est. ad hoc in l. 3. §.
Si quis palam, D. de iureficti.
sic limita, & intelligit Brunor
à Sole loco proxime relato.*

K 4

CAV-

C Axiomata, & loca.

60. CAVSAM dānndam, dānnam
dedifferidetur notauimus lit. D. n. 1.
61. CAVSA testatū, intestatū, consensu
cessare facit, l. Quanti, D. de ad-
quir. heredit. l. Quandi, D. de
regul. iur. Ioan. Azo. Magil.
de imputatione, qu. 8. §. 1. numer.
20. illud ubi dicitur, §. 1. d. 20.
62. CAVSA AE. contuentia dīendi
non debet, l. Nulli, C. de iudic. cap.
fin. de rescript. Bartol. in l. Eum
quem temere, in fin. princip. D.
eod. titul. de iudic. & in l. A. Diuo
Pio, §. 1. n. 2. D. de re iudic. Boer.
decis. 69. nu. 24. & 25. M. no. ch.
de arbitrar. iudic. casu. §. 7. nu. 2.
cum seq. & conf. l. 30. Inq. 1. Ber-
nard. Gratuz ad pract. C. amer. l. 1.
per. lib. 1. conclus. 5. n. 3. & con-
clu. 3. & conclus. 33. Cam. Tusch.
lit. C. conclu. 1. §. 9. Alex. Trenta-
cinq. var. resol. lib. 2. tit. de iudic.
resolut. §. 2. nu. 1. Mendez à Ca-
stro in praxi l. y. lib. 30. §. 1. n. 13.
Camil. Borrel. in sum. decis. p. 2.
tit. 3. §. 1. n. 286. Ioan. Mar. Nouar.
(ad multa ex hoc inferens in praxi
electionis, & variat. fori. q. 7. n. 8.
sect. 1. Mari. Giurb. conf. crimin.
80. n. 26. Causa studij, & dotis à pa-
tri procedunt supple. lit. A. nu. 41.
& 412.

C communia iuris. 113

- CAVSA qualibet à pānā excusat 63
DD. in l. Iulianus, D. de cond. in-
debit. Franc. Becck. conf. 102. nu.
3. Menoch. de recu. p. poss. remed.
5. nu. 48. multipliciter numer. seq.
amplians. & intelligens, Cardin.
Tusch. pract. conclus. lit. C. con-
clu. 1. §. 2. per tot. Farinac. decis.
528. nu. 7. p. recent.
- CERTA pro incertis dimitten- 64
da non sunt, l. Cum Tislo, D. ad l.
Falcid. l. No quem ad modum, D.
de iudic. l. Si stipulatus, D. de fi-
dei iussor. Stephan. Gratia discip.
forens. to. 4. c. 88. nu. 28.
- CERTVM dicitur, quod fit per re- 65
lationem ad aliud, l. Vbi autem, §.
Illud ubi Ias. novab. r. D. de verb.
obseq. Vincent. Carot. in suis sim-
gularib. singul. 30. P. Patia emittit
sunt aliquid certum esse per se, vel per
relationem ad aliud, l. Aile toto, D.
de hered. inst. Ioan. Bap. Costade
facti facti, & ignotus spect. 70. n. 12.
Dhita, & intellige si simpliciter 66
certum, & expressum, quo casu non
sufficere per relationem nec ingenerare,
trahit ex glos. in cap. Si Episco-
pus, verb. Certus, de prebend.
lib. 6. & alijs ibi relatis, Vincent.
Carot. dict. loco.

C *Axiomata, & loca*

67 **CERTVS** qui est, amplius certio.
rari non debet, l. 1. D. de action.
empr. cap. Eum qui de regul. iur.
in 6. glos. verb. Cognouerunt, in
principio in c. Cū iter, 18. de elect.
Tiraq. de retract. ligitag. glos. 2.
§. 36. n. 24. Rimi. l. un. cōf. 238.
n. 37. vol. 3. Surd. consil. 272. nu.
12. & decif. 283. nu. 44. Menoch.
consil. 825. n. 11. vol. 9. & de ar-
bitr. q. 66. n. 3. Thefaur. decisio.
321. in fin. Ioan. Baptist. Costide
facti scient. & ignor. inspect. 79.
per tot. Steph. Gratian. discept.
forens. cap. 297. n. 9. 10. 4.

68 *Ampla quia certificatus, pro le-
gitime citato habetur.* Clement.
Causam de elect. Rota Genuens.
decif. 100. num. 9. Rot. Roman.
decif. 42. num. 73. n. 2. in nouis-
sim. Costa d. inspect. 70. nu. 6.

69 *Limita quando preter scientiam,
factum requiritur.* l. Denunciatio,
17. §. Quid ergo, D. ad leg. Iul.
de adult. Bart. & communis in d.
l. 1. D. de action. empr. Ripa, in c.
Cum M. Ferracensis, num. 166.
extra de constit. Costa vbt supra,
num 9. Surd. consil. 371. nu. 73.
tradidimus Nos ex plurimis, de pri-
uileg. pauper. & miserab. perso-
nar. p. 1. q. 40. nu. 3. 4. & 5.

C *communis iuris, 114*

CESSIBILE quod non est, 70
nec transmissibile, l. Ex pluribus,
D. de administ. tutor. Ioan. An-
ton. Mangil. de imputationib. q.
77. numer. 67. & sequent. Et de
conuerso notauimus liter. A. numo.
592.

CHARITAS bene ordina- 71
ta incipit à se ipso, l. Præses, C. de
seruit. l. Qui seruandarum, D. de
prescript. verb. c. Si non licet, 23.
quæstion. 5. capit. Nisi specialis,
vbi glos. verb. Eligimus, de au-
ctorit. & vsupal. cap. Dilecto, de
præbend. cap. Licet, 3. vbi glos.
verb. Videamur, de tempor. or-
dinat. Dneñs regul. 33. Surd. de
aliment. tit. 1. q. 94. nu. 1. & tit. 7.
q. 82. & quæst. 29. numer. 1. & decif.
236. num. 21. & consil. 205. num.
12. & consil. 345. num. 28. Gutier.
de tutel. part. 3. cap. 12. num. 1.
in fin. Flamin. de resign. to. 2. lib. 9
q. 17. n. 17. Vasconcel. in armô.
rubr. iuris canon. ad rubr. de au-
ctorit. & vsupal. num. 14. Cald.
Pereir. quæst. forens. in commen.
ad tit. instit. de offic. testam. in
princ. n. 21. Aloys. Ricci in praxi
rer. fori Eccles. decif. 131. nu. 3. in
1. edit. & resolut. 116. num. 3.
in 2. edit. & resol. 518. numer. 4.
Ioan.

C Axiomata, & loca

Ioan. Maria Bellet. disquis. cleric. p. r. tit. de disciplin. cleric. §. 27. numer. 8. & tit. de bonis cleric. §. 13. numer. 3. ead. p. 1. Sess. de cif. 35. numer. 6. Mari. Anton. variar. lib. 3. resol. 42. numer. 9. Pichard. ad §. Iurispræcepta, numer. 29. instit. de iustit. & iur. Tusch. lit. C. concla. 120. à num. 3. *vbi* numer. 5. & 6. *ampliat, vt ex ordinata charitate magis quis se amet in vngue pedis, quam alium in vertice capitis, ex text. in l. Si quis liberis, §. fin. D. de liber. agnos. Camil. Borrel. de Cathol. Reg. præstant. c. 18. numer. 19. & cap. 60. nu. 24. & 25. Nos de priuileg. paup. & miserab. personar. part. 1. q. 9. numer. 7. & q. 42. numer. 20. *Quibus adde Cicer. in Vat. Nemo est tam demens (ait) tamque parum de se cogitans, qui alienam vitam, magis quam suam diligat. & Officior. 3. Sit vt vnusquisque malit quod ad vitæ vsum pertinet, quâ alteri acquirere, concessû est, nõ repugnante natura. Et Phylip. 12. Qui multorum custodem se profretur, eum sapientes sui primû capitisi aiunt custodem esse oportere. Et Dolabella lib. 9. epist. famil. Tibi potius, quâ cuius sis amicus.**

CIR-

C communia iuris. 115

CIRCVITVS. *inuitiles vitandi sunt*, Clement. Auditor. de rescript. Menoch. conf. 68. numer. 19. Tiraq. de retract. tit. 2. §. 2. gloss. 1. numer. 24. & numer. 71. Vincent. de Franc. decis. 273. ad fin. Cardin. Tusch. lit. C. concl. 229. Francus Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 81. numer. 14. Cæsar Argel. de contradic. legit. quæst. 5. numer. 5. & numer. 94. & quæst. 7. numer. 113. & q. 8. numer. 5. & quæst. 10. n. 135. & numer. 223. & quæst. 17. numer. 30. Anto. Monach. decis. Lucens. 25. numer. 87. Thom. de Thomalet. regul. 73. Ofsic. decis. Pedemont. 129. numer. 16. Natta conf. 153. n. 19. Surd. conf. 248. numer. 18. Stephan. Gratian. discept. forens. tomo 5. cap. 887. numer. 25. & cap. 964. numer. 27.

Limita quia circuitus vitandi non sunt, si omnino nõ sint inuitiles, nec indistincte, sed quando à iure expressum extat, Dec. in l. Cum fundus, §. Seruum tuum, nu. 5. D. si cert. pet. Crauet. conf. 376. numer. 23. & 24. Tiraq. de retract. conventiono. §. 2. gloss. vñc. nu. 17. Surd. conf. 52. numer. 70. Monter. decis. 36. nu. 70. per quem à numer. 77. duas alias limitationes. seu declarationes, videtur

C *Axiomata, & loca*

de clandestinitate, vide lit. M. num. 11. 12. & 13.

CLARIS *standum est, Ant. Monach. Lucens. decis. 55. num. 16. Et in claris cessant presumptiones, idem Monach. Florentin. decis. 51. n. 49. Et non est opus coniecturis ex cod. Monach. decis. Florent. 1. n. 20. & dec. 23. n. 16. Bertaz. in repet. si quis maior, C. de transact. n. 288. cum alijs qua infra*

75 *notantur lit. V. num. 84.*

COGITATIONIS *pœnam nemo patitur, l. Cogitationis, 18. D. de pœn. l. 1. D. quod quisq; tur. cap. Cogitationis de pœnit. dist. 1. Menoch. de arbitra. lib. 2. cent. 4. q. 360. num. 5. Farin. in praxi crimin. q. 28. num. 3. Cas. apud Gellin. 7. Noct. 3. cuius refert sententiam Diony. Gothofr. in d. l. Cogitationis, lit. P.*

76 *Limita, & intellige quoad forum exterius, temporalemque pœnam, secus quo ad Deum, interiusque forū, cap. Homicidium de pœnit. dist. 1. Exod. 22. vers. 17. Deuteron. 5. vers. 2. Matth. 5. vers. 28. ad Roman. 7. vers. 7. ad Titū 2. vers. 12. 1. Pet. 2. vers. 12. 2. Pet. 1. vers. 4. in fin. 1. Ioan. 2. vers. 16. refert Gothofred. in d. l. Cogitationis, lit. R.*

C *communio iuris* 116

R. *pulebra adducens alia. Iacob. Menoch. d. q. 360. num. 4.*

Nam scelus intra se tacitum, qui cogitat illum, Facili crimen habet.

Et Iunenal. saty. 3. ait, & Senec. li. 2. declam. 8. Incesta est (inquit) etiam sine stupro, quæ cupit stuprum, & de benefic. lib. 4. Nō dicam pudicam, quæ amatorem ut incendere trepullit, quæ aut legem, aut virum timuit, ut Quid. ait. Quæ quia non licuit, non dedit, illa dedit.

Non in merito in numerum peccantium refertur, quæ pudicitiam timori præstitit, non sibi, & lib. 5. Licet beneficium nō sit, quoddam accepit, ipse tamē ingratus est, quia non fuit redditurus, etiam si accepisset. Sic latro est, etiam ante quā manus inclinaret, quia ad occidendum armatus est, & habet spoliandi, atq; interficiendi voluntatē.

77 *Limita, & intellige in cogitatione deliberata, quæque delicto consensus, Iacob. Menoch. decern. 4. q. 360. nu. 2. Animum enim motus in nostra potestate non sunt, ut Quintilian. Orator. lib. 6. c. 2. inquit. 78*

Limita etiam in casu legis presentis

C *Axiomata, & loca*

C. de his, qui ad Eccles. confuſi ſunt, de cuius intellectu agit Menoch. d. loco nũm. 68. & Farin. Praxis crimin. quæſt. 28. num. 4. Et quid in hæreſis & cauſa vide Farin. de hæreſi, quæſt. 197. num. 18. & 19.

79

80

COMMODOVM eius eſſe debet, cuius eſt periculum, l. ſin. §. Sed eũ, C. de ſurt. l. Supervacuam, C. de tempor. in integr. reſtit. l. Julia- nus, §. Ex vendito, D. de actione empte. l. Secundum naturam, D. de regul. iur. §. Item pretium inſtit. de empte. & vendit. Thom. de Thom. ſet. in florib. legum, regul. 109. Richard. ad §. Placebat num. 23. inſtit. de legit. aggr. ſucceſſ. Mari. Antonin. variar. lib. 1. reſoluit. 23. num. 4. Surd. conf. 62. num. 2. Gonçal. ad regul. 8. Cancell. gloſ. 5. §. 5. num. 53. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 17. q. 17. num. 7. Stephano Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. cap. 9. num. 26. num. 35. Et incommoda illam ſequi debent, quem & comoda ſequuntur, ut per Cardin. Tuſch. lit. V. c. 6. clu. 374. Eſcobar. de ratiõ. fin. cap. 12. num. 12. & comput. 20. num. 14. Omne enim commodum cum ſua onere & pertranſit, l. Cum hiſco, D. ad Syllani. Et omne incommodum aliquo

81

C *Communia iuris.* 117

aliquo commodo & compensandum, l. 1. §. ſin. D. de aqua pluui. ar- cend. Et ibi non datur commodum, nec periculum & dari debet, c. Qui ſentit de reg. iur. lib. 6. §. 1. inſtit. de lic. ſilpatron. r. Gonçal. de regul. 8. gloſ. 43. num. 13. & infra proxime, n. 87. & ſeqq. Commodum ex dolo, & vel culpa ſua reportare debet nemo, l. Si hominem, D. mandat. l. Relegatorum, §. Potest alicui, D. de interd. & relegat. l. Sertius, D. quod ut aut clam. Ludovic. Genſ. de cenſib. par. 1. c. 3. quæſt. 2. art. 3. num. 46. in ſc. l. traditis, verb. Luſtrum, & lit. M. verb. Ex malitia.

82

83

84

Ad commodum alicuius factum, contrarium effectum operari non debet, l. Quod favore, C. de legib. Surd. conf. 325. numer. 68. lib. 3. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 5. diſcept. 922. numer. 26. in ſc. l. notatis infra hac lit. num. 224. & ſeqq.

85

COMMODOVM, aut premium ex actu in quo pena opponitur quis reportare non debet, Gonçal. ad regul. 8. Cancell. gloſ. 24. numero 105.

86

COMMODOVM, & incommodum aequaliter determinantur, l. Secun-

87

cun-

B *Axiomata, & loca*

cundum naturam, D. de regul. iur. l. Plaatus. D. ad leg. Falck. l. Quoties, D. ad Trebell. Surd. conf. l. 50. numer. 11. *Neque serenus est, qui commodum amplectitur, & incommoda recusat.* l. Manifestissimi, §. penult. C. de furt. l. vnic. §. Pro secundo, C. de caduc. tolléd. Stephan Gratian. discept. forens. tomo 5. discept. 916. numero 35.

88 *Limita quando ex diverso fonte proveniunt, diversas se causas respiciunt.* Surd. dist. loco num. 850. Phanur. de Lucro dot. gloss. 82. Stephan. Gratian. d. discept. 916. num. 36.

89 *Limita deinde, quando non est par ratio.* Dyn. in cap. Qui sentit de regul. iur. in 6. Surd. d. conf. l. 50. num. 87.

90 *Commune quod est, meum non est.* l. Nemo ex sociis, D. pro soc. Rebuff. in comment ad tit. D. de verbor. signifi. ad legem Littus est, 96. vers. Non procedit, pagin. mihi 413. Valasc. consult. 64. num. 12. Cald. Pereyr. de empt. & vendit. cap. 10. num. 38. cum seqq. Benedict. Aegid. in repet. l. Ex hoc iure, D. de instit. & tur. cap. 3. num. 32.

C *communia iuris* 118

Limita, & intellige in propria, & stricta significatione, secus in lata, in qua quod commune est, meum est. l. 2. de electione, §. 1. D. delegat. 1. l. In re communi, D. de servitut. verba. prædior. l. Pupillus, §. fin. D. de verb. signifi. l. Illud 46. D. de ritu nupt. *ubi sic limitat, intelligit, & concordat.* Gottofred. lit. Y. & lit. Z. Francisc. Milan. decis. 19. numero 5. libr. 2. Gonçal. regul. 8. Cancell. gloss. 45. numer. 30. & 21. Mari. Giarb. in consuetud. Senat. Messan. capit. 1. gloss. 5. num. 32. part. 1. Hieronym. Buccaro, de different. inter ius civil. & crimin. differ. 100. numer. 24. Ovildi. de Amic. de iure emphyt. q. 87. num. 4.

*Limita etiam & intellige quo ad dispositionem partis mea text. dicit in dist. l. Serui electione, §. 1. D. delegat. 1. in dist. l. Nemo ex sociis, D. pro soc. l. Falso, & l. seq. C. comin. rer. alien. ita limitans Surd. consil. 43. numero 4. *Limita præterea* † in l. Recte dicimus, D. de verb. signific. Surd. decis. 263. numero 2. & numer. 7. cum seqq. & decis. 273. num. 7. & 9.*

C Axiomata, & loca

24 COMMUNI in re melior est
conditio prohibentis, l. Sabinus 28.
D. commun. diuit. l. Per fundū,
D. de seruit. rustic. prædior. cap.
In re commun. extra de regul.
iur. lib. 6. Surd. conf. 43. num. 3.
Rendina in promptuar. recept.
sentent. tom. 1. tit. 36. numero
14. cum notatis infra lit. P. nume-
ro 202.

95 COMMVNIA sunt omnia ne-
cessitatis tempore, c. Sicut hi 47.
dist. glos. in cap. Si quis propter
de furt. & in c. Sæpè de reitit. spo-
liat. glos. fin. Deci. conf. 697. nu-
16. Hieronym. Buccar. de diffe-
rent. inter iudi. ciuil. & crimin.
differ. 100. num. 24.

96 COMMVNIO soles excitare
discordias, nemoque ideo cogitur in
communione persistere, l. Si non for-
tem, §. Si centum. D. de condist.
in deb. l. In re communi versic.
Propter immensas, D. de seruit.
urban. prædior. l. Cū pater, §. Dul-
cissimis, D. delegat. 2. l. Sācimus,
§. Ne autem, C. de donat. l. 2. ibi:
Naturale quippe vitium, C. quan-
do & quib. quart. pars debeat. lib.
12. Mascard. de probat. conclus.
328. num. 2. Tiraquel. de retract.
ligaa. §. 23. glos. 1. num. 17. Ce-
uali.

C communia iuris. 119

uall. commun. contra commun.
q. fin. num. 220. tom. 4. Cardin.
Tusch. lit. C. conclu. 335. Pichar.
ad rubric. instit. de societ. nu. 18.
Surd. conf. 260. num. 7. Ludouic.
Cens. decens. p. 2. cap. 1. quæst. 3.
art. 8. num. 15. Stephan. Gratian.
discept. 905. numer. 13. tom. 5.
Mari Giurb. decis. 52. num. 6.

COMPENSATIO vim so-
lutionis habet, l. si debitor, D. qui
pot. in pign. habe. l. Amplius, D.
rem ratam haber. Ludouic. Cens.
de cens. 3. par. c. 1. quæst. 3. art.
6. num. 6. iunctis notatis lit. S. nu-
mer. 41.

CONCEPTVS pro nato quo
ad sui commodum habetur, l. Qui in
ytero, D. de stat. homi. l. 2. §. Qui
autem, D. de excusat. tutor. l. Ti-
tius, & l. seq. D. de suis, & legit.
hered. l. si quis filio, §. 1. de in-
iusto irrit. testam. Menoch. conf.
413. num. 16. Vincent. Fusar. de
substit. quæst. 318. numero 11.
& seq.

CONCESSO vno, concessum di-
citur omne, quod ad illud requiritur
l. 2. D. de iuris. d. omni. i. udic. cap.
Præterea de offic. delegat. cum a-
liis adductis infra lit. N num. 14.
Concessumque omne illud dicitur, si-
ne

C Axiomata, & loca, ○

ne quo fieri id commode nequit, & text. in l. pen. D. de vsur. & in l. Quicumque, §. Si ei quem, D. de initit. act. Navar. conf. 2. num. 6. de ofi. iudic. ordin. Ioan. Mar. Navar. quest. forens. lib. 1. q. 24. num. 8.

100 **C**ONCESSVM dicitur quidquid expressè prohibitum non reperitur, l. Nec non, §. Quod eius D. ex quib. caus. maior. Episcop. Campanil. in diuers. iur. canon. rubric. 7. cap. 5. num. 1. cum alijs notatis lit. P. num. 206. *Alia huius distinctioni pertinentia à verbo Permissum mutum.*

101 **C**ONCLUSIO potius attenditur quam facti narratio, Iaf. in §. Omnium, num. 129. inst. de actio. Alex. conf. 122. Visso processu, n. 2. & 3. lib. 1. & col. 44. Eximite, n. 3. & 4. lib. 7. Card. Tusch. practic. concl. to. 2. lit. C. concl. 558.

102 **C**ONBITIO inducit formam, quia omissa dispositio non sortitur effectum, l. Mæuius, l. Qui hæredi, D. de condit. & demonstr. Giród. de priuileg. seu excemp. explic. num. 667. Cald. Pereyr. de potest. eligen. cap. 4. numer. 30. Rot. Roman. apud Farnac. decis. 515. n. 3. to. 2. p. 1. Castil. controuers.

B communi iuris. 120

uers. lib. 5. 2. p. cap. 119. n. 6. & 7. Honded. conf. 60. nu. 26. Franc. Becci. conf. 39 n. 19. & conf. 58. n. 18. Carol. de Graf. de except. ad mater. statut. exclud. omnes except. except. 33. n. 5. Nicola. Intri gliol. decis. 21. n. 2. lib. 1. Et non ianem solemnitatem, & formam inducit, Tiraq. de rerract. tit. 2. §. 2. glof. 1. num. 3. & 4. Menoch. conf. 60. num. 48. & conf. 69. n. 72. Gu-tier. practic. lib. 1. quest. 17. n. 15. Cald. vbi proxime. cap. 2. nu. 16. P. Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 5. num. 2.

CONBITIO nihil ponit in esse 103
Et ideo actus conditionalis non nisi conditione existente valet, l. Si quis sub conditione, D. si quis omis. caus. testam. l. Cedere dum. D. de verb. signifi. l. Si quis fundum. D. de contrah. empr. l. Ex facto. D. de hæred. instit. Afflic. decis. 355. numer. 4. Mencha. quest. illustr. cap. 55. num. 6. Surd. conf. 91. numer. 11. consil. 156. numer. 17. consil. 298. numer. 1. consil. 322. nu. 26. & conf. 423. nu. 18. Francisc. Molin. de brachio sacral. cap. 18. nu. 14. Cardin. Tusch. lit. C. concl. 503. Mari. Anton. variar. lib. 1. resolut. 56. numer. 3. &

C Axiomata, & loca

3. & resolut. 88. num. 4. Intri-
gliol. decis. 21. numer. 4. lib.
Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens.
lib. 1. quæst. 27. num. 4. *in cunctis in-
fra proxime, num. 12.*

102

*In condicione possumus non esse
disposicione, l. Si quis sub condicione
ne, D. si quis omisi. caus. testam.
Brunor. à sole in locis communi.*
verb. *Condicio* 32.

103

C O N D I T I O in forma
*specifica implexi debet, l. Qui hære-
di, & l. Meuius, D. de condit. &
demonstr. Menoch. conf. 12. num.
410. & conf. 35. à num. 4. Brunor.
à sole in locis communi. ver.
Condicio. Cardos. in praxi so-
dic. & aduocator. verb. eod. num.
3. surd. decis. 209. & conf. 168.
num. 18. Valasc. consub. 38. num.
11. vers. *Et terea*, Flamin. de re-
sign. lib. 1. quæst. 3. num. 15. Mari-
Anton. variar. lib. 1. resolut. 58.
num. 12. Gequal. communi. contra
comm. tom. 4. quæst. 900. numer.
56. Cardin. Tusch. lit. C. conclu.
595. num. 4. Castill. controuerf.
lib. 5. 2. part. cap. 119. num. 6.
Ioann. Mar. Nouar. quæst. forens.
lib. 1. q. 49. num. 4. Vincent. Fu-
sar. de substit. q. 246. numer. 16.*

104

Nec debet impleri per æquipolent.
Surd.

C commaniam iuris. 121

Surd. de aliment. tit. 5. q. 3. n. 16.
& conf. 186. nu. 19. Turrét. cõf.
44. n. 7. lib. 2. Franc. à Ponte cõf.
15. nu. 56. Becci. conf. 27. nu. 44.
Carol. de Gras. de except. ad sta-
tut. & except. 33. n. 177. *Quod limi-
& et num. seq. in condicione necessaria,
quam per æquipolentem impleri posse*
dicit, ex Paris. conf. 74. n. 6. lib. 3.
Cephal. conf. 312. num. 143. &
conf. 349. num. 8.

105

Et si in minimo deficiat, non dicitur
illi satisfactum, Flamin. dict. q. 3.
n. 17. Honded. conf. 34. n. 8. conf.
60. num. 14. & conf. 78. num. 25.
Cephal. conf. 48. nu. 30. lib. 4. Sur-
dus conf. 156. nu. 15. Carol. de
Gras. dict. except. 33. num. 29. Pe-
regrin. de fideicommi. art. 16. nu.
118. & seq. Fufar. de substit.
p. quæst. 454. num. 35. quæst. 455.
num. 3.

106

*Item debet impleri ante quæ emo-
lumentum sequatur, Surd. de alim.
tit. 9. q. 16. n. 55. & conf. 298. n. 2.*
Et non purificata condicione, ac si
*non esset factus habetur actus, Fla-
min. dict. lib. 1. quæst. 14. num. 9.*
Surd. conf. 57. num. 7. conf. 236.
nu. 6. & conf. 298. nu. 36. Ioan.
Mar. Nouar. dict. lib. 1. q. 40. nu.
2. Castill. de c. 119. nu. 5. & seqq.

108

C *Axiomata, & loca.*

Intriglol. decif. 21. num. 5. lib. 1.
Casana. conf. 2. num. 28. & feq.
Ioan. Anton. Mangil. de imputa-
tion. q. 62. nu. 111. & q. 77. num.
51. *Paria enim sunt nihil fieri, aut
sub conditione fieri, qua purificata
non fuerit*, Surd. conf. 371. n. 69. &
70. Cephal. Honded. Barc. & alij,
cum quibus Castillo, dict. capit.
119. num. 8.

109 **CONDITIO** tum sufficit esse
semel impletam, licet non duret im-
pleta, Brunor à Sole verb. Cōditio
4. Ioan. Mar. Nouar. in praxi ele.
ct. & variat. for. q. 10. n. 12. sect.
2. *plenissimè* Castill. controu. lib.
5. 1. p. cap. 89. n. 3. & feqq. Surd.
conf. 157. n. 20. Vincent. Carot. in
addit. ad Decium conf. 2. 4. n. 16.
& conf. 63. num. 7. Carol. de Graf.
excep. 33. n. 20. *Limitans no. feqq.*
110 **CONDITIO** tractum successuum †
habente, ex l. Si quis ita legauerit,
D. de condit. & demonstrat. Honded.
conf. 29. num. 84. lib. 1. *prope
infinitos referens* Castillo d. cap.
89. num. 6. & feqq.

111 **CONDITIO** habetur pro im-
pleta, quando stetit per illum cuius
interest ad impleri, Cardof. in praxi
iudic. & aduocator. verb. Con-
ditio, numero 7. Rota Roman.
apud

C *communis iuris* 122

apud Farin. decif. 493. n. 3. & 6.
tom. 2 par. 1. Thom. Docti. conf.
93. num. 4. Mar. Angui. conf. 2. n.
19. Franc. Viui. decif. 383. num. 1.
Carol. de Graf. dict. excep. 33. nu-
mero 22.

Aut si impediatur per tertium, l. Si Titius 14. vbi DD. D. de condit.
& demonstr. l. Nepos Proculo
125 in fin. D. de verb. signifi.

Vel cum non fiat per eum, qui il-
lam implere debet, l. Iure ciuili, D.
de condit. & demonstr. l. Inter, &
l. seq. D. eod. tit. Surd. conf. 374.
num. 7. Gonçal. ad regul. 8. Can-
cell. in proem. §. 3. nu. 38. Ioann.
Mar. Nouar. quest. forens. lib. 1.
quest. 40. nu. 7. Fabi. Turret. cōf.
67. num. 63. lib. 2. Carol. de Graf.
dict. excep. 3. nu. 24. *qui. num. ante
cedenti idem dicit eum fiat † per eū
qui disposuit. Et qui dicit conditio-
nem adimpletam probare † debet.*

Meno ch. de presump. lib. 4. q.
182. Flamin. dict. lib. 1. q. 3. nu.
40. & lib. 10. quest. 3. num. 17.
tradit ex pluribus Graf. dict. loco
numero 15. Paul. Durand. in tra-
cta. de conditionib. §. p. c. 2. n. 26.
*Nec presumpta sufficit, sed vera
hoc in casu requiritur probatio,*
Carol. de Graf. dict. except.

C *Axiomata, & loca.*

33. num. 16. Cephal. conf. 44. in. 88. lib. 3. Cauale. decis. 46. nu. 23. lib. 1. Et impleta conditione, non datur actio, ¶ nisi hoc prius iudici constet, Surd. de aliment. tit. 8. pr. i. leg. 77. num. 4.

117

118

C *ONDITIONO frustra expectatur, cuius euentus nihil operatur, l. Si quis sita scripserit, D. de heredib. instit. l. Cum hæres, §. fin. De acquir. hered. Ant. Gomez variar. tom. 1. c. 2. num. 12. prope fin. & cap. 10. n. 17. in fin.*

119

C *ONDITIONE deficiente, contractus celebratus ab ipso initio, resolutus censetur, l. Necessario, §. 1. D. de peric. & commod. rei vend. l. Pecuniam, vbi Alex. num. 4. D. si cert. pet. Menoch. conf. 134. num. 30. & 31. & conf. 139. & leg. & cõfil. 32. num. 39. Surd. de alim. tit. 9. quæst. 4. num. 23. Flamin. de resign. tom. 1. lib. 1. quæst. 3. num. 27. Conditionis namque defectus ad tempus dispositionis oculos retro habet, Tiraguel. in l. Si unquam verb. Reuertatur, nu. 277. C. de reuoc. donat. Cõditio nemq. p̄u*

120

usitata, ex tunc, ¶ dispositio habetur pro pura, Peregrin. de fideicom. art. 43. n. 17. Surd. conf. 38. n. 10. & conf. 101. n. 27. & conf. 179. n.

110

C *ON-*

C *Communia iuris. 123*

C *ONDITIONE pendente, actus non dicitur perfectus, suspendit enim conditio actum, in effectum, vel euentum conditionis, l. Cedere die, D. de verb. signific. Menoch. cõf. 63. à num. 28. cum seq. Flamin. Paris. de resignat. lib. 1. q. 3. num. 20. Surd. conf. 186. num. 12. cõf. 238. num. 7. & conf. 208. nu. 11. Castiilo controuerf. lib. 5. 2. par. cap. 119. num. 7. Intrigliol. decis. 21. num. 6. Ioan. Mar. Nauar. q. forens. lib. 1. q. 27. num. 5. vñctis supra proxime, num. 103.*

121

Sub conditione datum, sub contraria videtur ademptum notamus verb. Datum.

122

C *ONDITIONO semel extincta, non reuiuiscit, Ceuall. comm. contra comm. q. 905. n. to. 4. iustificatus supra hac ead. lit. n. 109. Intelligere per Surd. conf. 69. num. 22.*

124

C *ONNEXORVM idem est iudicium, l. 3. Iudicio cõtrario, D. de contrar. act. tur. l. Proinde, D. ad leg. Aquil. l. Cum actum, D. de negot. gest. c. Translato de cõstit. c. Præterea de offic. deleg. Surd. de alim. tit. 9. q. 31. n. 16. cõ seqq. & conf. 196. n. 9. & conf. 338. n. 3. & decis. 199. n. 13. Otero in re pet. c. hn. de pact. n. 6. Mar. Anto.*

L 3

variar.

C *Axiomata, & loca*

variar. lib. 3. resolut. 9. n. 2. Hyp-
 pol. singul. 251. n. 7. Cotta in me-
 mora. verb. Connexorum. Ioann.
 Francisc. Leo. in thesaur. fori Ec-
 cles. p. 3. cap. 7. num. 71 Escobar.
 de ratiocin. cap. 13. num. 11. Cas-
 tiro in praxi Lusit. lib. 5. c. 1. nu-
 43. Cardin. Tusch. lit. C. conclus.
 626. Castillo controuerf. lib. 45. p.
 2. cap. 165. n. 15. & seqq. *vbi ple-
 nissimi de materia hac per tot. cap.*
 Stephan. Gratian. discept. forens.
 c. 85. *copiose etiam* Ioan. Mar. No-
 uar. in praxi elect. & variat. fori.
 q. 46. per tot. sect. 1. & q. 45. n. 11.
 & 16. sect. 2. & q. forens. lib. 1. q.
 11. n. 16. q. 113. n. 14. q. 115. n.
 81. & q. 155. nu. 8. Ouid. de amic.
 de iure emphyt. q. 80. n. 3. *Et con-
 nexa dicuntur* *¶* *indivisa*, *vt per*
 Surd. dist. decis. 199. nu. 13. Casti-
 llo d. q. 165. n. 20. Ioan. Mar. No-
 uar. in praxi elect. & variat. fori.
 dist. quest. 46. num. 6. sect. 1. *Et re-
 putantur* *¶* *vnus*. Scacc. de appel-
 lat. quest. 17. limit. 2. 1. sub num.
 25. Castillo *vbi* proxime numer.
 21. *plura iura referens*. *Declarat vt*
per eum num. seqq.

127 *Limita axioma hoc vbi non par-
 tid est diuersa ratio.* Sigism. Scacc. de
 iudic. lib. 2. c. 11. n. 307.

CON-

C *communis iuris* 124

CONFESSIO est probatio omni- 128
 bus melior. l. Cum te. de proba.
 l. Cu à matre. C. de fei vendic. l.
 Generaliter. G. de non numer. pe-
 cun. c. Per tuas de prob. 6. Si cau-
 tio de fide instrum. Sylu. cof. 62.
 n. 1. Menoch. conf. 21. n. 14. & de
 Interdict. remed. 1. recup. possess.
 n. 217. & seq. Mascard. de proba.
 concl. 1326. n. 4. Surd. dec. 10. n.
 12. & conf. 143. n. 39. Gam. decis.
 165. n. 11. Sef. Arag. decis. 125. n.
 31. Cardin. Tusch. lit. C. conclus.
 645. Rot. Roman. apud Farinac.
 decis. 436. cu. 2. tom. 1. par. 1. An.
 Monach. decis. Bon. 121. numer.
 8. & decis. 55. numer. 25. *vbi nu.
 26. intelligit maxime facta in instru-
 mento. Et omne aliud genus pro-
 bationis superat, & semper admittit-
 tur etiam, vbi alia probationes non
 admitterentur, vt per Marant. de or-
 din. iudic. par. 6. art. 5. n. 25. Surd.
 conf. 60. num. 1. & conf. 143. An-
 ton. Monach. Florent. decis. 1. nu.
 99. Ioann. Mar. Nouar. quest.
 forens. libr. 1. quest. 89. num. 2. &
 3. Stephan. Gratian. discept. forens.
 cap. 98. 1. numer. 34. tom. 5.
 Ludouic. Cens. de cens. 1. par. ca.
 4. num. 20. *Et plene probat in his,*
qua à voluntate *¶* *consentis**

129

L4 pen-

C *Axiomata, & loca*

pendent, Surd. de aliment. tit. 8.
 130 priuileg. 30. num. 11. & consil. 5.
 num. 42. *Et facit rem t̄ notoriam,*
 Mascard. dist. conclu. 1326. num.
 4. Cardos. in praxi iudic & aduo-
 cator. verb. Confessio iudicialis,
 num. 36. Farinac. in praxi crim.
 quæst. 21. num. 31. Cald. Pereyr.
 de potest. eligend. cap. 7. nu. 23.
 Stephan. Gratian. discept. forens.
 cap. 142. num. 9. & 10. tom. 1. &
 cap. 925. num. 14. Carol. de Graf.
 de except. ad statut. exclud. om-
 nes except. in prælud. num. 23. &
 except. 14. num. 2. *Imque publi-*
 131 *ca t̄ scriptura habet, l. Cum te, C.*
de transact. Paris. consil. 99. num.
12. lib. 3. Roiard. consil. 6. numero
26. libr. 3. Mascard. dist. loco Fla-
min. de resignat. lib. 11. quæst. 14.
num. 73. Cald. dist. cap. 7. numer.
21. Valasco. de iure emphyt. q. 7.
num. 27. Gam. decis. 43. num. 1.
 132 *Imo fortior est, t̄ maioremque præ-*
stat fidem, quam per publicum in-
strumentum, vel per testes probatio,
 Roland. consil. 71. num. 41. & cõf.
 75. num. 24. volum. 2. Mascard.
 de probat. in procc. m. quæst. 7. no.
 3. Scacci. de appellat. q. 17. limit.
 9. n. 20. versu. *Limita, Gratian.*
discept. forens. cap. 870. n. 2. Et
aqui-

C *communia iuris. 125*

equiparatur t̄ sententia, Bartol. in 133
l. Iteus fustium, nu. 4. D. de his qui
not. infam. Afflict. decis. 182. nu.
 8. Stephan. Gratian. discept.
 forens. cap. 925. numer. 14. tom.
 5. Carol. de Graf. de except. ad
 statut. exclud. omnis except. 14.
 numero 3. *Et conuentionis t̄ vim* 134
habet, l. Tale pactum, D. de
pact.

Limita axioma hoc multipliciter, 135
ut per Surd. consil. 5. n. 42. & seq.
 Ioanna Mar. Nouar. quæst. forens.
 lib. 1. quæst. 89. à num. 4. cum
 seqq. & Ludouic. Cens de censib.
 part. 1. cap. 4. à numero 26. cum
 seqq.

CONFESSIO *erronea nõ nocet* 136
& confitens non videtur, qui errat, l.
Non fatetur, D. de confess. l. Error
C. de iuris, & facti ignor. Anton.
 Gomez variat. tom. 3. cap. 1. nu-
 mer. 66. Surd. consil. 345. num. 17.
 Mascard. de probat. conclu. 378.
 Mar. Anton. variat. lib. 3. resolut.
 1. num. 63. Ioan. Mar. Nouar. q. fo-
 rens. lib. 1. quæst. 89. numero 10.
 in fin.

CONFESSIO *spontanea* 137
minuit delictum, & penam, l.
Quisquis in fin. C. ad lege
 Iuli. Maies. l. 1. C. de his qui
 sc-

C *Axiomata, & loca*

sedet, l. Nō omnes, s. hū. vbi glos.
verb. Rescrip. D. de re. milit. Tira
quel. de poen. temper. casu 30. n.
1. & seqq. *pane ampliaciones, & li-*
mitaciones assignans Guazin. de de-
fens. reor. defenf. 33. cap. 36. per
tot. *Et enim* Senec. de moribus in-
quit. Vbi confessio, ibi remissio,
& declamat. lib. 10. declamat. 5. De
fendisti (ait) Ligarium Cicero,
quā leue iudicasti crimen de quo
confessus es. *Inde* Ouid. de Ponto
lib. 2. eleg. 3.

Aspera confesso verba re-
mitte reo.

& Metamorfof. lib. 9.

Miserere fatentis amorem.

38 **CONFITERI** non videtur ad-
uersari agentis intentionem, qui ad
excludendum ius actoris exceptionem
opponit, cap. Exceptionem 63. de
regul. iur. lib. 6. Couar. variar. li.
1. cap. 1. num. 2. vers. Eodem iure
Comez variar. tom. 3. cap. 12. n.
16. Cacher. Pedemont. decis. 178.
num. 9. Franc. Milan. decis. 3. nu.
46. lib. 2. Bellon. Cenuen. decis.
38. num. 8. & decis. 9. Petr. Gre-
gor. syntagm. iur. libr. 21. capit.
17. numer. 3. Stephan. Gratian.
March. decis. 19. numer. 19. Car-
dof. in praxi iudic. & advocat.
verb.

C *communi iuris.* 126

verb. Exceptio. nu. 26. Magon. de
cis. Florent. 44. numer. 6. Camill.
Borrell in summ. decis. tit. 48. nu.
22. par. 1. Cæsar Manent. decis.
69. num. 1. Ioann. Aloyf. Ricci in
praxi variar. resol. resolut. 173.
num. 1. Pirrh. Maur. de solut. cap.
23. numer. 1. Farinac. fragment. 1.
par. lit. D. num. 10. Carol. de Graf.
de except. ad statut. & except.
25. num. 81. & 82. Surd. decis. 24.
num. 5.

Amplia etiam in excipiente de so¹³⁹
lutione, Magon. d. decis. 44. Flo-
rent. num. 7. & decis. 81. num. 1. &
2. & decis. Lucens. 60. num. 12.
Surd. dist. decis. 24. num. 5. & 7.
Camil. Borrell. in summ. decis. 2.
part. tit. 3. de confessione, & con-
fessis, nu. 289

Limita in opponente compensatione 140
exceptionem, quia debitum confiteri
videtur, Natta conf. 134. num. 3.
lib. 1. Magon. d. decis. Florent. 44.
num. 8. Surd. dist. decis. 24. nu. 6.
& sequent. Bellon. decis. Ge-
nuen. 213. numero 2. Camill.
Borrell. vbi proxime, nume-
ro 288.

CONIECTVRI S non est 141
opus in claris, & presumptio ce-
dit veritati, leg. Ille aut ille, s.
Cum

C Axiomata, & loca

Cum in verbis, D. delegat. 3. l. Non aliter, D. eod. tit. l. Cōtinuus §. Cum ita, D. de verb. oblig. l. 2. C. de legib. Menoch. de præsump. lib. 1. quæst. 31. num. 4. Surd. consil. 242. num. 9. & consil. 454. num. 49. & decis. 10. num. 1. cum seq. Flamin. de resign. libr. 1. 2. quæst. 5. num. 16. Mari. Anton. variar. lib. 1. resolut. 3. num. 9. & resolut. 18. num. 9. Rota Rom. apud Farin. decis. 21. numer. 5. tom. 1. par. 1. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. §. 4. in procem. num. 68. cum seq. Ioan. Franc. Leo in thesaur. fori. Ecclesiast. part. 3. c. 7. num. 63. Anton. Monach. Florentin. decis. 1. numero 20. & decis. 23. numero 16. Brunor. à sole in locis commun. verb. Verbum, num. 35. Rot. Roman. apud Farinac. decis. 45. numero 5. tom. 1. par. 1. Mangil. de imput. quæst. 39. numer. 8. Stephan. Gratian. discept. 8. 24. numero 10. tom. 5. In trigliol. conf. 4. num. 9. conf. 13. n. 9. §. & consil. 20. num. 27. lib. 1.

142 **CONSCENCIÆ bona est, ibi timere culpam, ubi culpa non est, notamus** verb. Culpā, & verb. Métis.

143 **CONSENTIRE non videntur errantes, & ignorantēs nec ad inco-**

C communia iuris. 127

grata consensus trahitur. l. Si per errorem, D. de iurisd. omn. iudic. l. Si per errorem, D. de iurisd. omni. iudic. Crauet. consil. 257. numer. 2. Cardin. Tusch. lit. C. conclusion. 754. Surd. consil. 7. num. 37. & consil. 173. num. 112. Farinac. Fragment. crimin. 1. p. lit. I. num. 1. *Error enim aut ignorans. i. consensus excludit, ut notatur infra lit. E. num. 48.*

Nec ad dolosam dispositionem trahitur. Dolo consentire deceptus non dicitur Flamin. Paris. de resign. lib. 13. quæst. 3. numer. 5. cum sequent.

CONSENTIRE, vel non concedere, paria sunt l. In adoptionibus, D. de adoptionib.

Non consentiens expresse contradicere videtur, l. Inuitum, 4. D. de feruit. urban. prædor.

CONSEQUENS qui vult, vult & antecedens, l. Ad rem mobilem, l. Ad legatum, D. de procurat. l. Qui proprius, §. Qui alium, D. eod. tit. l. Illud, D. de acquir. rer. domini. l. 2. §. Inspectio, D. quem admod. testam. aper. l. 1. §. 1. D. si usufruct. per. l. Denique, §. Interdum, D. de pecul. legat. l. Legatis, D. de adimend. legat. l. 2. D.

C *Axiomata, & loca*

D. de iurisd. omni. iudic. §. Idem iuris, instit. lex quib. caus. man. non licet, Euerad. in topic. legal. lib. loco, 95. Gomez variar. tom. 1. cap. 3. numer. 23. Surd. decis. 70. numer. 5. & decis. 194. numer. 6. & numer. 32. & decis. 303. numer. 9. & consil. 99. numer. 31. consil. 201. num. 12. consil. 221. numer. 38. & consil. 447. num. 3. Pichard. ad princ. inst. de acquil. per arrogat. num. 16. Gonçal. ad regul. 8. Cæcel. glos. 5. n. 53. Scac. de appellat. quæst. 2. numer. 26. in fin. Escobar de ratiocin. cap. 25. num. 11. Cardin. Tusch. lit. C. conclus. 757. Vgolin. de offic. & potest. Episcop. cap. 27. §. 1. nu. 1. Roza Roman. apud Farinac. decis. 44. numer. 2. tom. 1. part. 1. & decis. 105. numer. 5. ibid. Ioan. Mar. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de fauore clericorum personali, §. 14. num. 27. Stephan. Gratian. discept. foref. cap. 924. num. 17. & 46. to. 5. Fufar de substitut. quæst. 480. nu. 21. & quæst. 421. num. 67.

348

Et qui vult antecedens, & consequens vult, l. Cuicumque, §. pen. in fin. D. de instit. act. Tusch. dict. loco.

C *communis iuris. 128*

Intellige de consequenti necessa. 149.
rio, l. Cum lex, D. de fideiussor.

Et de consuetudinibus, & ubi militat eadem ratio, Thom. de Thoma. met. regul. 254. 150

C O N S E Q U E N S *ubi est falsum, antecedens subsistere non potest, l. 2, §. Mutui datio, ubi glos. & Doctores, D. si cert. pet. Euerard. in topic. legal. loco, 97. in princip. Surd. consil. 116. numer. 71. & consil. 428. num. 11. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 972. num. 9. tom. 5. Scacci. de iudic. lib. 2. cap. 9. numer. 776. Nam ad* 152

positionem consequentis, sequitur positio antecedentis, l. Illud, D. de acquil. hæredite. Et destructo consequenti, destruitur & antecedens, l. Apud antiquos, C. de furt. Euerard. in topic. legal. loco, 97. 153

In consequentiam, que reuertuntur, non sunt attendenda, & inspicendum est, quod principia agitur, non quod incidenter, l. 1. D. de auctorit. tut. l. Is qui, D. de liber. caus. l. Verum, D. de furt. l. Si quis nec causam, ubi late Ias. à nu. 3. ad 23. D. si cer. pet. l. conditionibus pupillis, D. de condit. & demonst. cum alijs. de quibus 154

Mant.

C. Axiomata, & loca

Mant. dial. 47. Pure. decis. 319.
 numer. 3. lib. 2. Mohed. decis. 2.
 numer. 2. de præbend. Gonçal. ad
 regul. 8. Cancell. glos. 4. §. 1. nu.
 35. quos citat Ioan. Petr. Monet.
 tract. de distrib. quotidi. part. 2.
 quæstion. 5. numer. 23. Ludouic.
 Cens. de censib. part. 2. capit. 1.
 quæst. 3. art. 8. numer. 17. *Multa*
enim incidenter fieri permittuntur, &
quæ principaliter denegantur, l. Quo
ries, C. de iudic. l. Cum creditor,
& Qui furem, vbi Bartol. D. de
furt.

156 **CONSEQUENTIA non fit**
a remotis, l. Non hoc, C. vnde cog.
Ioan. Mari. Nouar. quæst. forens.
lib. 1. quæst. 15. num. 7. in uelis no
tatis infra lit. I. num. 18. cum duo
bus seq.

157 **CONSILII natura est, vt**
quamuis ad deliberandum excuset,
non tamen ad sequendum obliget, l.
Cum pater, 77. §. Mando. & ibi
Bart. D. de legat. 2. l. 1. §. Idem
Pomponius, vbi glos. verb. Quia
rem, D. de posit. l. 1. §. Si vero scia
feris, D. de pœn. l. Si enim, D.
mandat. cap. Cum olim, de arbit.
Menoch. de præsumpt. lib. 6. q.
34. numer. 25. cum sequentib.
Costa in l. Cum tale, §. Si arbi
 tratu,

C. communia iuris. 129

tratu, limit. 11. numer. 1. D. de
 condit. & demonstrat. Couar. in
 repet. cap. Quamuis pactum, de
 pactis in 6. part. 2. §. 2. numer. 6. &
 7. vers. Secundum, & desponsal.
 part. 2. cap. 3. §. 8. numer. 3. Pi-
 chard. ad §. 3. instit. de pupill.
 substit. numer. 9. Thom. de Tho-
 maset. regul. 78. & 196. Gonçal.
 ad regul. 8. Cancell. glos. 4. nu.
 35. cum sequent. & numer. 57.
 Cald. Pereir. in l. Si curatorem,
 verb. Sine curatore, numer. 106.
 C. de in integ. restit. minor. & de
 nominat. emphyt. quæst. 1. num.
 39. Acaci. Anton. in comment. ad
 l. 5. numer. 67. D. de condit. &
 demonstr. & ad l. Titio centum, §.
 Titio centum, numer. 64. & 65.
 Dæod. plurimos referunt Gutier.
 de tutel. part. 1. cap. 8. num. 4. &
 P. Sanchez de matrimo. lib. 1.
 disput. 34. numer. 24. plenissime de
 consilij natura, & qualitate, Farin.
 in praxi crimin. quæst. 129. per
 tot. & per relatos à Gonçal. dict.
 loco, num. 89.

CONSILIVM mutare in me-
lius, sapientis est, l. Nonnumquam,
vbi glos. D. de collat. bonor. prin
cip. instit. de legat. & ibi Angel.
Aret. Rebus in tract. nominat. q.

158

C *Axiomata, & loca*

17. numer. 4. Scacc. de appellat. quæst. 17. limit. 47. memb. 1. numer. 13. Bertazol. in reper. l. si quis maior, C. de transact. num. 282. *firmat scientissimus Senec. declamat. lib. 4. in hac verba: Nō est leuitas à cognito, & damnato errore discedere, Quod ex eodem Senec. limisandum est, qui de benefico. lib. 4. ita inquit. Non mutat sapiens consultum omnibus his manentibus, quæ erant cum sumeret. Aliis, & de iure cuique illud mutare licet, glos. in d. l. Nonnumquam auth. de nuptijs. §. 1. coll. 4. cap. Mutare, de regul. iur. lib. 6. surd. consil. 167. num. 10. Cardin. Tusch. tom. 5. lit. M. conclu. 435. Thom. de Thoma. set regul. 186. ubi intelligit procedere, † nisi lex aliquo casu resistat, vel nisi in alterius præiudicium, damnūve inueterur.*

160 **CONSVETVDO** est altera natura vt probat text. in l. Actor, D. de probat. & in l. In suama, D. de aqua pluui arcend. & ex Philosopho *asserit* Surd. de aliment. titul. 1. numer. 7. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. quæstion. 77. num. 25.

CON-

C *communia iuris. 130*

CONSVETVDO *parem vim habet cum lege, l. De quibus, D. de legib. §. Ex non scripto, insit. de iure natur. gent. & ciuil. cap. fin. extrade consuetud. l. 2. C. quæ sit longa consuetud. cap. Consuetudo, 1. distin. Ioan. Mar. Bellet. disquisit. cleric. part. 1. tit. de fauore clericor. personal. §. 1. n. 10. pag. 232. Guid. Pap. singul. 803. Bernar. Græuæ ad pract. Camer. Imperial. lib. 1. concl. 16. Thom. de Thomaset. regul. 78. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 801. nu. 11 & 12. & c. 892. nu. 17. to. 3. Mangil. de imputationib. q. 15. nu. 2. Mar. Giurb. in consuetud. senat. Messan. in procem. nu. 12.*

Vnde venit appellatione iuris, 162
Mencha. quæst. frequent. cap. 3. num. 32. Bernard. Græuæ d. lib. 1. conclu. 36. num. 2.

Imo præualet iuri scripto ubi sonat in turpe, dist. l. De quibus, & l. seq. D. de legib. Paris. consil. 13. num. 13. & seq. consil. 14. nu. 5. & cōf. 21. num. 14. & sequen. lib. 1. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. q. 74. num. 4.

Et est potentior statuto, Gonçal. ad regul. 8. Cancel. glos. 45. §. 1. num. 78. Ioan. Mar. Nouar. quæst.

C *Axiomata, & loca*

quaestion. forens. lib. quaest. 103.
numer. 2.

165

CONSVETVDO est optima
legum interpret. cap. Cum dilectus
de consuetud. l. Minime, §. Si de
interpretatione. D. de legib. Syl-
van. consil. 88. numer. 27. Tiraq.
de nobilit. cap. 10. numer. 9. Af-
flict. decision. 166. numer. 9. &
decision. 173. numer. 3. Menoch.
consil. 32. numer. 34. & consil.
390. num. 21. & consil. 577. num.
2. & 3. volu. 3. Mascard. de pro-
bat. conclus. 1415. num. 10. Brun-
nor à Sole in locis commut. verb.
Consuetudo, §. Cardoso. in praxi
judic. & advocator. cod. verb.
numer. 3. Cald. Pereir. in l. Si cu-
ratorum, verb. Contractum, num.
29. C. de in integr. restit. min.
Rot. Roman. apud Farinac. de-
cision. 642. numer. 15. in fin. to-
2. part. 1. Ioann. Mar. Belleradif.
part. 1. tit. de cleric. debitore, §.
12. numer. 27. pagin. 461. Men-
dez à Castro in praxi Lusit. lib. 2.
& 1. num. 12. Cenedi. *plures alios*
referens practic. quaest. 3. numer.
11. Camil. Borrel. in summ. de-
cis. titulat. 4. numer. 88. prt. 1.
Mari. Giurb. consil. crimin. 19.
numer. 42. & §. 4. & consil. 39.

nu-

communia iuris. 131

numer. 64. Marilian. decis. 74.
num. 4.

Et privilegiorum, ac scripturarum, 166
quae ex decenni lapsu interpretantur
Molin. de primog. lib. 2. capit. 6.
numer. 57. Gutier. practic. lib. 3.
quaestion. 62. numer. 26. P. Mol-
lin. de iustit. & iur. tom. 3. disput.
590. coniect. 9.

CONSVETVDINE potest in- 167
troducti, quidquid potest per privile-
gium concedi, Cardin. Tusch. tom.
2. lit. C. conclus. 308.

CONSVETVDO habet vim 168
pacti, & est fortior pacto, & facere
potest quidquid agere valet pactum,
Ioan. Anton. Mangil. de impu-
tationib. quaest. 74. num. 2. & 3.
& *notandum supra* lit. A. nu. 426.

CONSVETVDO est interpre- 169
tativa contractum, l. Quod si nolit,
§. Qui assidua, D. de edilit. edict.
Magon. decis. Florent. 56. num. 3.
& decision. Lucens. 7. numer. 21.
Menoch. de arbitrar. casu 83.
nume. 10. Camil. Borrel. dict. tit.
14. num. 93. *Et facit partes con-*
trahere secundum eam, Surd. decis.
223. à num. 11.

Et qualibet dispositio à consuetu-
dine recipit interpretationem, ex Surd.
de aliment. tit. 1. q. 66. nu. 4.

170

CON-

C Axiomata, & loca

171 **CONSVETVDO** potest
quidquid potest prescriptio, Car-
din. Tusch. di&. lit. C. conclus.
809.

172 **CONSVETVDO** facit lici-
tum, quod alias est illicitum, Rolad.
consil. 58. nu. 19. lib. 4. Ioseph.
Ladouc. Perus. decis. 62. num.
14. Seraphin. de priuileg. iuram.
priuileg. 33. nu. 56. Gutier pra-
ctir. lib. 3. q. 29. nu. 22. Mexia in
tract. taxæ panis, conclu. 3. n. 25.
Nos de priuileg. pauper. & mi-
serab. person. quæst. 44. num. 59.
part. 1.

173 *Et excusatur à pena temporali, &*
delicto, Surd. consil. 270. num. 25.
Nicol. Intrigliol. consil. 111. n. 21.
& 22. lib. 1. Carol. de Gras. de
except. ad statut. exclud. omnes
except. excep. 28. numer. 42. &
43. *Etiã mala*, text. & glos. in
cap. Cum venerabilis, de consue-
tud. Crem. singul. 149. Menoch.
consil. 1. num. 257. Gamm. decis.
50. num. 3. Surd. d. consil. 270. nu.
25. Bertazol. consil. crimin. 263.
nu. 19. vol. 2. Ioan. Mar. Nouar.
quæst. forens. lib. 1. quæstion. 90.
numer. 4. *Aut irrationabilis* Ber-
tazol. ubi proxime, Grammat. dist.
decis. 50. num. 4.

Licet

G communia iuris, 132

Licet autem excuset à pena in il-
licitis; non tamen à nullitate con-
tractus, & à restitutione pecunia
indebitè acceptæ, l. Quis sit fugi-
tius, §. Apud Labeonem, D. de
ædilit. edict. Vincent. Carot. sin-
gul. 412.

Et an tam quo ad penam tem-
poralem, quam quo ad spiritualem
consuetudo excuset? vide, Tiraquel.
de pœn. tempor. caus. 47. numer.
15. Roland. consil. 96. numer. 31.
lib. 2. Peguer. decis. 74. num. 3. &
5. Alex. Raudens. decis. Pisan. 7.
nu. 34. Nicola. Intregliol. d. cõf.
11. nu. 30. Farinac. de pœn. tem-
por. quæst. 95. num. 59. & de de-
lict. q. 20. nu. 45. cum seq. Triuis,
decis. 44. num. 6.

CONTENTVM sequitur na-
turam continentis, l. Adeo, 7. post
princi. vers. Insula, D. de acquir.
rer. domin. l. Quod si neque, 14.
ad med. in versic. Materia, D. de
peric. & commod. rei vend. l. Ad
testium, 22. §. fin. D. de testam.
Gonçal. ad regul. 8. Cancel. glos.
10. numer. 10. Stephan. Gratian.
discept. forens. tom. 5. cap. 940.
num. 32.

Et vnum alterius appellatione
continetur, l. Solent, D. de offic.

Pro-

C *Axiomata, & loca*

Proconf. & legat. cap. Per exceptionem, 9. extr. de priuileg. lib. 6. Gonçal. vbi proxime Menoch. consil. 287. numer. 19. lib. 3. Mohedan. decis. 5. ad fin. de priuileg. Stephan. Gratian. dist. cap. 940. numer. 33. & duobus sequent.

178 *Et abrogato continenti, similiter & contentum censetur abrogatum*
Gonçal. dist. loco, numer. 11. & sequent. & Gratian. præfatio, cap. num. 31.

179 **CONTINENTI** *que sunt, videntur inesse notamus verb. in continenti.*

180 **CONTINENTIA** *causa diuidi non debet, diximus hac litera, num. 62.*

181 **CONTRACTVS** *ex conventionem partium legem accipiunt, l. 1. §. si conueniat, D. de posit. l. Contractus, D. de regul. iur. l. Lege, D. de pact. conuent. l. 1. C. de oper. libert. l. 1. C. commod. cap. Contractus, & §. de regul. iur. lib. 6. Surd. consil. 34. numer. 24. consil. 383. numer. 6. & consil. 389. numer. 26. Cald. Pereir. de renouat. emphyt. quaest. 1. num. 19. Cardos. in praxi iudic. & aduocat. verb. Contractus, num. 12.*

Car

C *communis iuris.* 133

Cardin. Toseh. lit. C. concl. 280.

Cardin. Seraphin. Rot. Roman. decis. 787. num. 2. Pichard. ad §.

Si quis alium, instit. de inutil. stipulat. num. 2. Ludouic. Censide

cent part. 2. c. 1. q. 3. art. 8. n. 29.

Thom. de Thomaset. in florib.

leg. regul. 83. vbi quando contra-

ctus sunt legitime facti, procedere di-

ct. nō aliter l. Pacta, 6. C. de pacti

Nicolā. Intrigliol. decis. 56. num.

22. Et a partium conventionem for-

mam + contractus recipit, Rot. 182

Roman. apud eundem Farin. de-

cis. 669. num. 4. tom. 2. part. 1.

Et regulatur secundum contrahen-

tium voluntatem Surd. consil. 52.

nu. 69. Vbi intelligit quando habet

substantia aliter fecit, et contra-

ctus talis, + qualem partes appel-

lant iudicatur, Surd. consil. 164. n.

11. consil. 243. nu. 3. & consil. 23.

num. 28. cum alijs adductis sup.

lit. N. num. 50.

Amplia etiam si ultra, vel præter

naturam contractus fuerit conven-

tium, Rot. Roman. apud Farinac.

decis. 415. num. 4. tom. 1. p. 1.

CONTRACTVS & distractus

à pari procedat, eius seq. sunt natura,

notamus lit. A. numer. 363. cum

duobus sequent.

M

CON-

C *Axiomata, & loca*

186 **CONTRACTVS** *claudicare non debet*, l. Iulianus, §. Si quis, D. de action. empt. l. Si cum dies, §. pen. D. de recept. arbitr. l. Labeo, D. de verb. signific. Surd. decis. 52. nu. 9. & consil. 9. num. 10. & seq. consil. 431. num. 44. *vbi limitat in minore*, & consil. 457. num. 26. & consil. 460. num. 3. & consil. 527. nu. 3. Menoch. consil. 122. n. 39. Cald. in l. Si curator e, verb. Hunc contractum, nu. 4. C. de integ. restit. minor. Cardin. Tusch. lite. C. conclu. 982. Franc. à Souf. in reper. §. Actionum insti. de actio. p. 4. nu. 27. Thomas de Thomastet. regul. 84. *vbi procedere dicit, quando misit eadem ratio.*

187 **CONTRACTVS** *non debet operari vitra intentionem agitentium*, l. Non omnis, D. si cert. pet. l. In agris, D. de acquir. rer. domin. l. 2. D. de his, quæ in testam. delen. l. Legata inutiliter, D. de legat. 1. l. Cum tale, §. vlti. D. de condit. & demonstr. l. Age cum Geminiano, C. de transact. Conan. in comment. iuris civil. lib. 7. capit. 1. numer. 13. Anton. Gomez ad l. 2. Taur. num. 24. *omn alys supra citazis liter. A. num. 134.*

C *communis iuris.* 134

CONTRACTVS *ab initio est voluntatis, ex postfacto, necessitatis,* l. Sicut ab initio, C. de actionib. & oblig. l. In commodato, §. sicut, D. commod. l. De contractu, C. de rescind. vendit. l. Quamvis, C. de transactio. l. Non id circo, in fin. D. de contrahend. emptio. l. Eo quod, C. si cert. pet. l. Si mandanero, §. sicut, D. mandat. §. penult. instit. eod. titul. l. Cuius in bonis, in princip. D. de curat. furios. l. Si quis argentum, §. fin. C. de donat. Tiraquel. in l. Si vnam, verb. Libertis, num. 15. C. de reuoc. donat. Gutier. practic. lib. 3. quæst. 43. numer. 14. Flami. de resignat. benef. lib. 1. quæst. 13. numer. 7. Cardoso. in praxi iudic. & aduocat. verb. Contractus, nu. 8. Cardin. Tusch. lit. C. conclu. 983. Cardin. Seraph. Rota Roman. decis. 427. numer. 1. Surd. consil. 38. numer. 6. consil. 68. numer. 1. consil. 179. numer. 54. consil. 192. numer. 23. consil. 205. numer. 9. consil. 484. numer. 2. & consil. 531. numer. 4. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. gloss. 43. n. 17. & gl. 58. n. 16. Menoch. de præsump. lib. 4. præsump. 109. num. 3. & præsumpt. 110. num. 3.

188 Thom. de Thomaset. regul. 6. *ubi dicitur procedere quando contra-ctus iure sunt perfecti, secus si superueniat frans, & dolus, vel ab eis de consensu viriusque partis recedatur.*

189 *Amplia etiam in Principe, quæ ne de plenitudine potestatis, contra-ctum de se factum reuocare potest, et adit pluribus reletis Vincent. Carrot. singul. 114. multosque resili-mus. Nos de priuileg. pauper. & miserab. person. part. 3. quæst. 4. num. 36. ubi dicitur in mod. b.*

190 **CONTRACTVS** aut totus acceptandus est, aut totus repudian-dus. Cum queritur, D. de admi-nistrat. Nam absurdum, D. de bon. libest. Tiraq. de retract. con-uent. ad fin. tit. n. 4. cum seq. Ste-phani. Gratian. discept. forens. c. 301. num. 57. Cald. Pereira quæst. forens. cons. 29. Surd. cons. 104. num. 3. & cons. 150. num. 21.

191 **CONTRACTVS** omnis, seu qualibet dispositio, promissio, vel pactum etiam iuramento firmata, in-telligantur, rebus si stantibus, l. Cō-tinuis, §. Cum quis, D. de verb. oblig. l. Quod seruus, ubi glof. D. de condict. ob caus. l. Quæro, §. Interlocatorem, D. locat. hyp-pot.

pol. consil. 76. numer. 31. volum. 1. Tiraquel. in l. Si vnquam in princip. numer. 166. C. de reuoc. donat. Mascard. de probat. con-clus. 131. numer. 27. & conclus. 1157. numer. 7. Surd. consil. 418. numer. 8. & consil. 445. num. 35. & de aliment. titul. 2. quæst. 15. numer. 187. & tit. 8. priuileg. 6. numer. 61. & decis. 326. numer. 31. Gutierr. practic. lib. 3. quæst. 42. numer. 37. & 38. & de tutel. part. 1. cap. 1. numer. 23. Fla-min. de resignat. benef. lib. 1. quæst. 14. num. 11. & lib. 3. quæst. 18. numer. 123. Cald. in respon-so pro Duce Pastranc. numer. 6. & in responso pro Duce Roderi-co à Sylua. vers. Ad hæc, Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 96. numer. 23. tom. 1. Aloys. Ricci. in colle. & decis. part. 5. collect. 1771. Mart. de claus. part. 1. claus. 127. numer. cum sequent. & part. 3. claus. 173. Rot. Roman. apud Fasinae. decis. 606. numer. 3. in nouis. Fernandez Otero select. in terpret. lib. vii. in interpret. c. fin. de consuet. n. 77. Mart. Antoni. var. lib. 2. resolut. 55. nu. 2931. & 32. Reinoso obsecrat. 35. nu. 7. Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect.

C *Axiomata, & loca*

& variat. fori, quaest. 10 num. 16.
sect. 2. Nicola. Bander. singul. 1.
num. 8. Nos de privileg. pauper
& miserab. person. q. 47. nam. 3.
part. 1.

192 **CONTRACTVS** *ex tacita
contrahentium mente interpretatio-
nem recipiunt, l. In conuentionali-
bus, D. de verbor. oblig. Petr.
Surd. consil. 321. n. 5. 2. & con-
sil. 507. num. 6. Reinof. obseruat.
41. num. 23. Et in contractibus, po-
193 tius mens, † quam verba sunt at-
tendenda, Mollu. de primogen. lib.
1. cap. num. 4. 20.*

194 **CONTRACTVS** *conclusio
attenditur, l. Si dominus, D. de pre-
script. verb. Stephan. Gratian. dis-
cept. forens. cap. 115. num. 35.
tom. 1. Surd. consil. 302. num. 6.
& consil. 217. num. 11.*

195 **CONTRACTVS** *initium spe-
clandum est, & causa, l. Si procura-
torem in princip. D. mandal. 1. §.
Non solum, D. de posit. l. Si ta-
men, D. ad Macedon. Ioan. An-
ton. Mangil. de imputation. q.
30. num. 28.*

196 **CONTRACTIBVS** *omissum
habetur pro omisso, l. Quidquid
ast. ingendē, D. de verb. oblig.
Parif.*

C *communis iuris. 136*

Parif. col. 117. n. 6. Surd. de alim.
tit. 8. priuil. 76. & decis. 283. n. 5.
*cum alijs supra adductis hac ead.
lit. nu. 5. & seq. precipue, nu. 8.*

CONTRAHENTES *Testator 197
conformare se cum iure videntur, l.
Heredes mei, §. Cum ita, D. ad
Trebel. l. Quæro, §. Inter locato-
rem, D. locat. Menoch. consil. 111.
n. 17. & de præsump. lib. 3. præ-
sump. 28. n. 2. Mascard. de probat.
conclu. 1415. 2. nu. 2. Surd. decis.
2. n. 11. & consil. 198. n. 13. Gôçal.
ad regul. 3. Cancel. glos. 5. nu. 8.
Valasc. consil. 134. n. 11. Anton.
Gamm. decis. 16. nu. 4. & decis.
193. n. 6. Caldas Per. de empti.
& vendit. c. 9. n. 10. Gutier. pra-
ct. lib. 3. q. 70. nu. 29. & q. 101.
n. 3. & consil. 18. n. 7. cum seq. Ste-
phan. Gratian. discept. forens. to-
5. c. 966. n. 26. Et consentur se con-
formare cum statutis † loci in quo 198
contrahitur, Cardin. Seraphin.
Rotæ Roman. decis. 264. nu. 15.
Et cum consuetudine † Menoch. d. 199
præsumption. 38. num. 9. Et se-
cundus sum † contraxisse præsumun- 200
tur, Bero. consil. 2. num. 13. lib. 1.
Lucca decis. fin. nu. 24. hos referens
Antonin. de Amato, resolut. 34.
num. 20.*

C *Axiomata, & loca*

CONTRAHENTIBVS licet
se inuicem decipere, l. In caute la 2.
in fin. D. de minor. l. In pretio, §.
Quemadmodū, D. locat. Thom.
 Ferrar. cautel. 4. incipit Regula
 est, num. 1. & sequent. Ioan. Steph.
 phan. de contract. glos. 10. verb.
 Cum ipso marito, num. 8. Meho-
 chi de presump. lib. 5. presump.
 1. numer. 23. Francisc. Mohin. de
 ritu nupt. lib. 3. quæst. 45. numer.
 9. nouissime Valer. de different.
 veris que fori, verb. Contractus,
 different. 1. num. 1.

De quarum legum intellectu, axio-
matique veritate, & materia, vide
re licet agentes (post glos. in l. Sem-
per in contractus, glos. vni. in fin.
D. de regu' iur. & prope infinitos,
quos adducit Ioan. Steph. Liber-
teus (dict. loco) Couarru. variat.
 lib. 2. cap. 3. à numer. 2. Anton. à
 Padillan l. 2. C. de rescind. ven-
 dit. numer. 10. & sequent. & ibid.
 Pincler. p. cap. 1. num. 22. & se-
 quent. Mantiez. in i. r. titul. 1. r.
 glos. 1. numer. 1. & sequentib.
 lib. 5. nouæ Reg. collect. Ceual.
 commun. contra commun. quæst.
 511. à numer. 4. Rodrig. de an-
 nuis redditib. lib. 1. quæst. 1. nu-
 mer. 6. Castillo controuers. lib. 2.
 cap.

C *communis iuris.* 137

cap. 8. à num. 13. Petr. Barbol. in
 rubric. D. solut. matrim. part. 4.
 numer. 26. ad fin. Cardin. Mant.
 de tacit. & ambig. conuent. lib. 4.
 titul. 20. numer. 53. cum sequent.
 Nauar. in cap. Qualitas, num. 41.
 de poenit. dist. 5. & in cap. No-
 uit, de iudic. not. 6. numer. 49 P.
 Suarez de legib. lib. 2. cap. 20.
 num. 9. Rebello de obligat. iusti.
 lib. 9. quæstion. 3. sect. 1. *Et alius*
relatos per Augustin. Barbol. in
collect. ad Decretal. ad capit.
Cum dilecti, 3. numer. 4. de
empr. & vendit. Valer. dict. li-
ter. C. different. 1. per tot. Fa-
rinac. fragm. crimin. 1. part. li-
ter. D. ex numer. 20. ad num.
55. Vbi copiosissime cum ampli-
ationibus, extensionibus & limita-
tionibus; Bargal. de dolo, lib. 2.
 titul. de dolo ex proposito, & re
 ipsa, fol. mihi 149. numer. 17.
 Scacæ de commer. §. 1. quæst.
 7. part. 1. ampliat. 10. à numer. 7.
 Spino de testamen. in rubric. par.
 13. num. 50. Anton. Palue in suo
 codic. lib. 9. titul. 15. de falsa
 moner. diffinit. 2. numer. 8. in
 allegat. *Eni limitatio quoque infra*
proxime, numer. 206. traditio con-
nebit.

201 **C**ONTRAHENS cum alio, vel est, vel esse debet non ignarus conditionis eius, l. Qui cum alio, D. de reg. iur. Surd. consil. 150. num. 24.

203 Et eius conditionem scire praesumitur, cap. Innotuit, ubi glos. de elect. l. si patronus, ibi Bart. D. de confirm. tut. Surd. dict. num. 24. & seq. Menoch. de praesumpt. lib. 3. praesumpt. 88. numer. 1. & Nos. de privileg. pauper. & miserabil. person. quaest. 45. num. 11. & seq. part. 1.

204 *Limita axioma, & dict. l. Qui cum alio, dispositionem procedere respectu persona, non rerum de quibus contrahitur, ita Ioan. Cephal. consil. 393. nu. 29. Surd. consil. 13. num. 38. & consil. 150. num. 23. Licet ex toto hanc non audeat firmare limitationem.*

205 *Limita secundo, quando in contractu intervenit dolus, vel deceptio, ex eaque provenit ignorantia, sic Surd. dict. consil. 13. numer. 40. & consil. 150. numer. 131. ubi etiam num. 124. Limita in casibus in quibus*

206 *bas ex natura contractus alter ex contrahentibus omnes rei qualitates ei cum quo contrahat notificare tenetur, ut toto tit. D. de edilit. ad dict.*

ad dict. Limitationeque huic multa exempla à Valer. Maximo lib. 8. capit. 2. enarrata deserunt.

CONTRAHITUR 207 quasi in iudicijs, notamus verb. In iudicijs.

COMPARATA simul esse non possunt, l. Mutuis, D. pro soc. l. 1. C. de furt. Menoch. de retin. possess. remed. 3. numer. 516. Anton. Monach. decis. Lucens. 25. numer. 6. Ideo ad positionem unius sequitur remotio alterius, l. Si inter, D. de except. rei iudic. Hac verba ille, aut ille, 124. D. de verb. signifi. Et se inuicem eiisdunt, & mutuo se expellunt, & unoposito, remouetur alterum, Surd. decis. 24. numer. 10. & decis. 93. numer. 11. & consil. 67. num. 42. consil. 170. numer. 15. consil. 211. num. 16. consil. 218. numer. 43. consil. 320. numer. 13. consil. 435. numer. 15. consil. 481. numer. 7. consil. 487. num. 24. consil. 524. num. 20. & consil. 573. num. 34. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. glos. 54. numer. 24. & glos. 57. num. 6. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. capit. 891. numer. 18. & discept. 894. numer. 4. Scacc. de commerc. §. 6. glos. 11. numer. 24.

C. Axiomata, & loca

Nec possunt esse sub eodem subiecto,
glos. in l. fin. D. de duortib. Vbi
repugnantia, D. de regul. iur. Al-
ejat. de praesumpt. regul. & praes-
ump. 3. numer. 5. Bernard. Diaz,
regul. 2. 5. Cæsar Argel. de con-
tradict. legit. quest. 2. numer. 99:
Fransisc. Molin. de ritu nupt.
lib. 1. cap. 15. numer. 22. Thom. de
Thomaset. in florib. legum, re-
gul. 101. *Vbi procedere a seors, si-
mul & eodem tempore, eodemque
subiecto, vel secundum Logicos, in
habitibus moralibus, secus autem in
speculativis, vel in concreto, & in
realibus, aliter vero in abstracto, &
in imaginatione sic pariter limitat,
& intelligit. Sigismund. Scacci.
de commer. §. 6. glos. 1. numer.
77.*

210. **CONTRARIA** præterea duo
possunt procedere, existensque diner-
sis respectibus, Roch. Curt. de stat-
ut. sect. 1. numer. 38. Tiraquel.
de nobilit. capit. 28. numer. 13.
Farinae. in praxi crimin. part. 4.
consil. 30. numer. 62. Scacci. de
commert. §. 6. glos. 1. numer. 77.
vbi explicat, ac exemplificat.

211. **CONTRARIA** contrarijs cu-
rantur, cap. 2. de hæretic. lib. 6.
cap. sit rector, 43. dist. D. Antoni
de

C. communia iuris. 239

de excommuni. cap. 3. numer. 3.
Facitque Ouid. Metam. lib. 1.

Et fauili compescunt ignibus ignes.

CONTRARIA plura incommu-
nabilia si concurrunt, prævalent ut
dicitur, Cardin. Domin. Tusch. præ-
cticar. conclus. lit. C. conclus. 101. 1.
*qui limitat, & extendit, Alberic.
Brun. de augment. conclus. 3. præ-
cip. numer. 53.*

CONTRARIA allegans non est
audiendus, l. c. de fact. l. Tran-
sactione, C. de transact. l. Titig,
D. de condit. & demonst. cap. Im-
putari extra de fide instrum. cap.

Sollicitudinem de appellat. Me-
noch. de praesumpt. lib. 2. quest.
41. numer. 2. Gregor. Lopez in l.
1. 1. verb. Ninguaq, ff. 1. 8. par.
3. Couar. vartar. lib. 2. cap. 2. nu-
2. in fin. Cabed. decil. 34. numer. 9.

par. 1. Stephan. Gradac. March.
decil. 54. numer. 1. 8. Cardoso. in
praxi iudic. & aduocator. verb. Allo-
gatio, numer. 4. Mari. Anton. variis
lib. 1. resolut. 56. numer. 1. Anto.
Monach. Bonac. decil. 34. numer. 19.

Cardin. Tusch. lit. C. conclus. 100. 5.
Rendina in promptuario recep-
tarum sententiarum, tit. 100. nu-
10. *vbi regulam hanc locum non ha-
bere declarat, quando contra diner-*

fas

C Axiomata, & loca

fas vale quis personas experi...

215 *Limita etiam ubi contraria allegans admittatur unum de contrariis eligendo, quod sibi licet, ut docet, notabile dicens Bald. in l. Cum precum, num. 50. Et deliberal. caus. Dec. in dist. cap. Sollicitudinem, num. 17. de appellat. Vincent. Carot. in singularib. suis, singular. 77.*

216 *Limita praeterea, & intellige, si simpliciter, & absolute allegentur contraria, secus si conditionaliter, & qualificata, ex l. Si quidem, 9. C. de except.*

217 *Et generaliter in excipiente ad se de fendendum, c. Nullus pluribus, de regul. iur. libr. 6. Cardin. Tusch. lit. E. conel. 428.*

218 **CONTRARIETAS** in omni dispositione vitanda est, l. Vbi repugnantia, D. de regul. iur. surd. del. cif. 276. n. 3. Farin. praxi. crim. p. 4. conf. 95. n. 7. Gardin. Tusch. lit. C. conel. 1008. Et ubi contrarias emittitur, no tollatur, fieri debet interpretatio, c. Inter dilectos de fide instrum. surd. conf. 230. nu. 28. & conf. 357. n. 24. Omnisq; distinctio

219 *† distinctioque facienda est, idem surd. conf. 426. nu. 38. conf. 443. nu. 34. & conf. 487. num. 5. Stephan.*

Gra.

C communi iuris. 140

Gratian. discip. forens. tom. 5. ca. 889. num. 38. Etiam impropiando *†* verba, surd. conf. 279. num. 40. 120
Stephan. Grat. capit. 839. numer. 17. & cap. 946. num. 28. tomo 6.

CONTRARIORVM CONTRARIA EST RATIO, & CONTRARIUS EFFECTUS. l. fin. D. de edend. l. Qui accusare, D. de accusat. Euerard. in topic. legalib. loco 75. surd. conf. 350. numero 22. Casar Argel. de contrad. legit. quaest. 33. numero 79.

CONTRARIORVM EADEM EST DISCIPLINA. l. 1. D. de his qui sunt sui, vel alieni iur. l. fin. D. delegat. 3. l. In fundo, D. de rei vendic. l. Inter stipulantes, §. Sacram, D. de verb. oblig. l. 1. §. Siquis ultro, D. de quaestio. l. Et si contra in fin. D. de vulg. & pupil. substit. l. Nihil tam naturale, D. de regul. iur. §. 1. & ibi glos. verb. Intelligemus instit. de his qui sunt sui, vel alieni iur. §. 1. instit. de tutel. c. In intellecto de iur. iur. cap. Translatio de constit. Aristot. libro 7. topic. capit. 1. Euerard. in topic. legal. loco 73. surd. conf. 1. numero 92. conf. 335. num. 34. conf. 151. numero 27. conf.

301.

C. Axiomata, & loca

301. num. 2. 2. confil. 302. numer. 2
 4. conf. 310. num. 1. 2. conf. 322.
 301. num. 5. conf. 340. num. 24. conf.
 350. num. 22. conf. 364. num. 49.
 & conf. 471. num. 63. Acacius
 Anton. in comment. ad rubr. &
 312. de condit. & demonst. cap. 1. nu.
 56. Brunor. & Sole in locis commu-
 nib. verb. Cōstrāctas, 2. Ceuall.
 comm. contra commun. tom. 4.
 q. 897. n. 84. Joseph. de Selli. de
 cif. 5. 2. num. 38. Pichard. ad prin-
 cip. insti. de his qui sunt sui, vel
 alieni iur. num. 1. Mari. Ant. va-
 riar. lib. 1. de solut. fin. casu 51.
 217. Gonçaloz ad regul. 8. Cancell. in
 proxem. 5. num. 118. & glof. 6.
 num. 117. & 174. Lamborteng.
 de contract. glof. 2. verb. Mallerii,
 num. 7. in fin. Scot. de iudic.
 1. par. cap. 1. ob. num. 2. Stephan.
 Gratian. de excep. 857. num. 6.
 tom. 5. Caidi. Pereyr. de empr. &
 vendit. cap. 6. num. 6. Mangil. de
 imputat. quær. 6. num. 5. & q. 5.
 num. 2. Vincent. Fufar. de subit.
 quær. 245. num. 8. Anton. Pic-
 ciande iur. person. extra. Ecclesi.
 gremi. existent. lib. 2. cap. 2. nu.
 9. Galgande condit. & demonst.
 par. 2. cap. 1. quær. 19. nu. 1. 7. 8.
 de huius axiomatis ac in intellectu

C. Communia iuris. 241

Limita si diuersa est ratio, dist. 1. 223
 Inter stipulantem, §. Sacram. vbi
 Iak. num. 26. & alii. D. de verbor.
 obligat. Cardin. Mantic. de con-
 fectur. vltim. volunt. lib. 3. tit. 15.
 num. 2. Valenzuel. conf. 100. nu.
 28. Mari. Giurb. conf. 15. nu. 31.
 Vincent. Fufar. de su. tit. dist. q.
 245. num. 9.

CONTRARIUM esse 224

Etum operari non debent inducta ad
 vnam suam. l. Legata inutiliter,
 D. delegat. 1. l. 2. ante fin. C. de
 iuram. calumn. l. Qui hominem,
 §. fin. vbi not. DD. de solut. capit.
 Maiores, §. sed adhuc, & ibi nota-
 tur. extra de baptis. Card. Tusch.
 lit. C. concl. 1010. Cesar Argel.
 de contradic. legit. quær. 3. nu.
 136. in d. illo, vt lit. I. num. 71.

Nec inducta in fauorem ad com- 225

modum, l. Legatam. D. de adim.
 legar. l. Quod fauore, C. de legib.
 cap. Quod ob gratiam de regul.
 iur. lib. 6. Cesar Argel. de tract.
 & q. num. 191.

CONVERSATIO prana bo 226

nos mores corrumpit, cap. Sæpe 28.
 quær. 1. Camil. Borrel. de Regis
 Cathol. præstant. cap. 69. num.
 23. Senec. de ira lib. 3. Sumuntur
 (aut) à conuersationibus mores, &

C *Axiomata, & loca,*

mores, & vt quædam in contactis corpore vitia transiliunt, ita animus mala sua proximis tradit, & epistol. 104. Hærebit tibi auaritia, quandiu avaro, sordidoque cõ uixeris. Hærebit tibi tumor, quãdiu cum superbo conuersaberis. Nunquam seuitiam in tortoris contubernio pones. Incendent libidines tuas adulterorum sodalitia. *Inde Salom. in Prover. cap. 13.* Quicumque sapientibus graditur, sapiens erit. Amicus stultorum, similis efficietur. *Conuenit Iuuenal. satyr. 2.*

Nedit hanc cognatio labem.

Et dabit in plures, sicut grex totus in agris.

Vnius scabie cadit, & porrigine porci Vna, cõspecta linorem ducit ab vna.

227 **COPULATA** plura si requiruntur ad aliquid disponendũ, non sufficit vnũ tantum interuenire, l. Si hæredi, D. de condit. instit. Car. Tusch. lit. C. concl. 1035. Surd. cons. 313. n. 39. cõf. 329. n. 25. cõf. 354. n. 22. cons. 357. n. 26. cons. 363. n. 20. cons. 363. n. 10. & cõf. 403. n. 30. Stephan. Gratian. discept. forens. 10. 5. c. 973. n. 18. & 26. Et si vnũ deficiat, annullatur & dispositio

228 **1.** Si hæredi plures, D. de condit. & di-

C *communis iuris* 242

demonstr. l. Si quis ita stipulatus, D. de verb. oblig. 6. pen. Instit. de heredit. instit. Stephan. Gratian. discept. 90 i. n. 19. & discept. 968. n. 15. Vincent. Fusar. de substit. q. 455. n. 1. & seqq. *Vbi plures addit ampliationes, limitat ones, etiam assiguanas, nempe in copulatis accidenaliter, In minimis, In conditionibus necessariis, Et vbi fuerunt posita ad diuersum effectum, Quando ad plures effectus est copulata, Vel etiam est dubium, Quando copula ponitur inter contraria, vel incompatibilia, In conditionibus intrinsecis, Quando vna conditio fuit ob aliam interpõsa, Et quando altera conditionum pro non scripta habetur. In quibus omnibus casibus alterum tantum impleri, sufficere, nec copulatum concursum requiri, probat.*

CORRECTIO legum vitanda est, l. 1. C. de inoffi. doti. Surd. cons. 163. nu. 11. *In quantum fieri potest, Cephal. cons. 294. num. 63. Ioann. Anton. Mangil. de imputationib. quæst. 7. nu. 9. Nec præsumitur, l. Si quando, D. delegat. 1. l. Sancimus, C. de appellat. Decian. consil. 32. num. 21. lib. 2. Surd. cons. 173. num. 9. & 111. Becci.*

C Axiomata, & loca

Beccic. conf. 1. num. 13. Mangil. d. quæst. 7. num. 8. Castillo controverf. lib. 5. par. 2. cap. 125. num. 7. & feq. Et omnis interpretatio faciendâ, ut eufteur dift. l. 1. C. de in offic. dot. Mangil. dift. loco num. 10. & quæst. 55. num. 2. & quæst. 116. num. 6. *in clis aliis traditis* lit. L. num. 37.

230 *Amplia ut nec ex paritate rationis correctio in uno casu facta, ad alium extendatur.* Ioan. Anton. Mangil. dift. tract. quæst. 130. num. 1. verf. Item ratio in fine, Vincent. Fufar. de fubditur, q. 660. numer. 2.

231 *Limita in casu, quo absurdum refultaret, idem Mangil. dift. quæst. 55. num. 23.*

232 *Limita etiam ubi duo parificantur, correctum enim in uno eorum, in alio dicitur correctum.* l. fin. C. de indict. viduit. tollen. idem ipse Mangil. q. 14. num. 15.

233 **CORRECTIVUM, quod non est, stare non prohibetur.** l. Principimus, C. de appellat. l. Sancimus, C. de testam. Surd. decif. 195. num. 6. & conf. 163. num. 9. & conf. 509. num. 6. Mangil. de imputationi. quæst. 130. num. 13. verf. Et postremo.

234 **CORRECTA una lege alia, quæ veniunt ad declarationem illius**

corri.

C communia iuris. 243

corriguntur ex toto Castrenf. in l. fin. nu. 3. C. de edict. Dini Adrian. toll.

CORRELATIVORVM idem est 235

indiciu, & de uno dispositum, ad aliud trahitur. l. fin. D. de acceptil. l. fin. C. de indict. viduit. tollen. l. si quis servus, C. de furt. l. 1. C. de manufact. l. 1. C. de cupress. lib. 1. Euerard. in topic. legal. loco à correlatiuis, num. 8. Bellon. tom. 1. commun. opin. lib. 1. tit. 17. de legib. num. 57. & ibi Viui. num. 203. idem Viui. dift. 1. tom. tit. 28. quæ res ex portari non debet, num. 11. Olasc. decif. 115. num. 10. Ioan. Mar. Bellef. difquisit. cleric. par. 1. tit. de exemptionib. clericor. a statu tis secularium, §. 4. num. 5. pag. 397. Surd. decif. 218. num. 10. & de aliment. titul. 1. q. 12. num. 3. & num. 10. & titul. 4. quæst. 18. num. 54. & feq. & titul. 6. quæst. 9. num. 6. & confil. 34. num. 26. confil. 150. numer. 120. conf. 201. numer. 3. & conf. 338. num. 4. Couarr. in cap. Rayonantius, §. 3. numer. 6. de testam. Valasc. de iure emphyt. q. 29. in fin. Pinell. in l. 2. C. de rescind. vendit. par. 1. capic. 2. à num. 1. Boer. decif. 48. numer. 3. & 4. Medic. regul.

C *Axiomata, & loca*

regul. 9. Aldouin. conf. 79. nu. 14.
 Alpha. collect. 262. Grac. regul.
 110. & 141. Tiraq. de retract.
 lignag. 5. 1. glos. 9. num. 171. &
 seq. P. Sanchez de matrim. lib. 1.
 disp. 54. num. 1. & lib. 6. dis-
 pat. 19. num. 10. Farinac. fragm.
 crimin. lit. E. nu. 215. cum seqq.
 Melchior Phæb. decisi. 72. numer.
 8. Benedict. Aegid. in repet. l. Ex
 hoc iure, D. de instit. & iur. par.
 1. cap. 3. num. 4. Ferrer. in constit.
 Cathalon. glos. 6. num. 2. Cardin.
 Tusch. lit. C. concl. 1041. Bertazo.
 in repet. l. Si quis maior, C. de trā
 fact. n. 800. & 803. Ioan. Mar. No-
 uar. iu. priuileg. elect. & variar. fori,
 q. 7. n. 16. sect. 1. Mangil. de im-
 putat. q. 42. n. 8. Vincent. Fufar.
 de subtilit. q. 257. n. 60. & Nos de
 priuileg. pauper. & miserab. per-
 son. par. 1. quæst. 4. num. 142.
 Et in correlatiuis, siquid est prohibi-

236 *bitum vni, & videtur & prohibuitum al-
 teri, Menochi conf. 136. nu. 10. &
 11. Gonçal. ad regul. 8. Cancel.
 glos. 3. o. num. 12. Et dispositum in*

237 *vno ex correlatiuis, habet locum in a-
 lio etiam in correctoriis & ex idem-
 itate rationis, dict. l. fin. C. de indist.
 viduit. toll. Stephan. Gratianus discept. forens. tomo 5.*

cap.

C *communia iuris* 244

cap. 9. 20. num. 11. & 13. Ant. Ric-
 cius. de iure person. extra Eccles.
 gremi existent. lib. 1. c. 51. nu. 30.
 Licet contradicat ex eadem, l. fin. &
 glos. in l. fin. C. de rescind. ven-
 dit. Mangil. de imput. q. 52. num.
 30. nisi quatenus expressum ap-
 pareat

CORRELATIVORUMQUE 238

*vno sublato, tacite alterum sublato
 censetur, d. l. fin. D. de acceptilat. l.
 Alteri, D. de adimend. legat. Petr.
 Barbof. in rubric. D. solut. matri.
 par. 1. nu. 37. surd. decisi. 52. num.
 5. Mari. Anton. variar. lib. 1. re-
 sol. 56. num. 6. Sebastian. de Me-
 dic. regul. 9. n. 13. & 12. fol. mihi
 434. vbi limitat, & intelligit, & ple-
 ne de materia tota regula.*

Et vno expresso, dicitur expressum 239
*alterum, ex eodem Mario Anto-
 ninicum ab eo citatis, lib. 3. resolut.
 9. num. 2.*

Nec correlatiuorum vnum potest 240
*esse sine alio, Martin Nauar. de re-
 gularib. comment. 3. n. 44.*

Et regula correlatiuorum est regu- 241
*la parium, l. Iulia, §. Si procurator
 D. de actionib. emphyt. Bertazo.
 in repet. l. Si quis maior. C. de trā
 fact. nu. 801. Sebastian. de Med.
 vbi supra n. 15.*

COR-

C *Axiomata & loca*

241 **CORRESPECTIVORVM**
vnum est iudicium. Eode nque iure
correspctiua ab vna causa depende-
tia consensur. l. Aluminae, §. Sicut, D.
de aliment. legat. l. Etim, §. Ex
causa, D. de minor C. auer. cont.
957. num. 17. & 18. Coss. cons.
22. num. 14. Et dispositum in vno,
habet locum in alio, Papon. cons.
58. n. 34. & 35.

243 *Et sunt individua*, Seace. de Co-
merc. 1. 7. glof. 3. nam. 29.

244 **P**istio vel sublatio vno ex correla-
tiuis, ponitur, vel tollitur aliud dict.
§. Sola, & §. Ex causa, plurimos
referens Giurb. decis. 85. num. 26.
per tot. & precipue vers. Ideo po-
sito Stephan. Gratian. discept. fo-
rens. tom 5. cap. 924. num. 2. &
cap. 96. num. 16. Vincent. Fu-
lar. de subltit. q. 27. num. 59.

245 **CORRIGERE** se incon-
tinenti velie nemo praesumitur, l. Nō
ad ea, D. de condit. & demonstr.
Alciat. de praesumpt. reg. 2. praes-
ump. 23. Camil. Gali. de verb. sig-
nific. li. 5. §. 1. n. 157. & c. 18. n.
458. eod. lib. Menoch. de praes-
ump. lib. 4. praesumpt. 140. num.
32. & praesumpt. 165. num. 4.

246 **CORPORE** iuit, qui non
habet in arte, l. fin. D. de in us voc.

C *communis iuris.* 147

l. Si quis id, §. In seruos autem,
D. de iurisd. omni iudic. l. 1. §. fin.
D. de poen. l. Quicumque, 4. C. de
seruis fugit, l. Ob scenus, §. 1. D.
de admn. tut. l. fin. in fin. C. de se-
pult. viol. l. 6. C. de modo multari.
l. Aedes, 19. D. de incend. ruin. nau-
frag. facit Exod. 2. 2. ibi: Si non ha-
buerit, quod pro furto reddat, ip-
se veuudabitur. Et firmant regu-
lam Socin. regul. 81. in princip.
Covarr. variat. lib. 2. cap. 1. num.
8. Menoch. de arbit. lib. 2. cetur.
5. casu 447. n. 1, & seqq. Pegueri
decis. c. r. l. min. 6. num. 6. Montal. in
1. 3. tit. 5. lib. 4. tori. leg. glof. 1.
col. 2. plenissime Farin. 1. par. pra-
xis crimin. quaest. 26. num. 1. Vin-
cent. de Fran. decis. 507. num. 2.
Campanill. in diuetsor. iuris ca-
non rubric. 11. cap. 10. nu. 21. Nos
de priuileg. pauper. & mis. pers.
par. 2. quaest. 65. n. 15. 118. & 119.
Aloys. Ricci. in collect. decis.
2192. vers. Quid autem dicen-
dum, Lucas Matthae. Apicell.
in tutam. pauper. titul. 4. numer.
46. prope med. pulsbrē, vt catera,
Anxus Robert. rer. iudicatar.
libr. 2. cap. 15. per tot. per quos
amplia, & limita multipliciter actio
na hoc, praesertim per Farinac.
N dicit.

C *Axiomata, & loca*

d. q. 26. per tot. per Petr. Caball.
resolut. crimin. casu 77. per tot.
& per Osuald. Hilliger. in Do-
nell. lib. 2. cap. 2. lit. H. qui & in
axiomatis confirmationem adducit,
Cassiodor. 9. variar. Reddat debitū
pœnis, quod non potest compen-
sare pecuniis, & D. Ambros. serm.
78. Qui retributione substantiæ
satisfacere non potest, satisfaciat
ultione corporis, & illud. Præbeat
subsidiarium tergum, cui non sup-
petit pecunia.

247 **CORPVS humanum, & mi-
sticum equiparantur, not animus su-
pra lit. A. num. 564.**

248 **CORPORIS deformitas, ani-
mi deformitatem ostendit argum,
text. in cap. Cum infirmitas, de
pœnit. cap. fin. 4. 1. distin. tradunt
Tiraquel. in l. 2. connubi. glos. 1.
part. 2. numer. 55. D. Augustin.
epistol. 109. ad Monachos, Escob-
bar. de ratiotin. capit. 32. numer.
1. Plaza in epit. delict. capit. 25.
Campanil. in diuersor. iur. cano.
rubric. 1. 1. capit. 17. numer. 3. &
4. Inde Valer. Martial. lib. 12.
epigram. in Zoilum, merito ex il-
lius deformitate animi obiicit, iudi-
catque prauitatem, his versi-
bus.**

Cri-

C *communi iuris. 146*

*Crine ruber, niger ore, breui pede, lu-
mine laesus,*

*Rem magnam praestas Zoile, si bo-
nus es.*

*idem firmavit iudicium, & pra-
sumptionem Iuuen. satyr. 2.*

*Hispida membram quidem, & dura
per brachia seta*

Prmittunt atrocem animum.

Et Claudian. in Ruf. lib. 2.

*Quid demens manifesta negas? en pe-
lus iniuste*

*Deformant macula, vitiiisque inola-
nit imago*

*quibus adstipulatur Senec. de be-
nefic. lib. 1. Et formæ cura (ait)*

*praefereferens animi deformita-
tem. Medici ex corporis turpitudine,*

*animi deformitatem presumunt, vt
scribit Rasis libr. 2. ad Almanfo-
rem, capit. 33. & cap. 54. Galenus*

*insuper facit fedâ malos mores ostem-
dere affirmat, libr. 2. de tempe-
ram. capit. 6. & libr. 1. & 2. de vsu*

*part. E contra etiam ex pulchro cor-
pore, bona mentis, animique boni cõ-*

*iectura, ac praesumptio sumitur. Et in
pulchro corpore, pulchram residere a-*

nimam; dixit Cyn. relatus ab Ale-

*xand. conf. 209. incip. Ponderatis
n. 10. vers. Dicitur vero iuuenis, li-*

6. Corporisque speciem, simulacrum

N 2

est

C Axiomata, & loca

esse mentis, figuramque probitatis,
affirmat D. de Ambros. lib. 2.
de Virgi. & refert Luc. de Penni.
in l. 2. versic. Secundo queritur.
C. qui atat. vel profess. se excus.
lib. 10. & l. 1. C. de profess. qui in
urb. Constantinopol. lib. 12. ac
Matth. de Fano in tract. de modo
studend. cap. 30. unde Ouid. Fa-
stor. lib. 2. Lucretiæ pudicitiam
collaudans, cecinit:

Et facies animo dignaque, parq; fuit.
Et iterum eoaem lib.

Si genus arguitur vultu, nisi fallit
imago,

Nescio quem è vobis suspicor esse
Deum.

Et lib. 6. in fin. Martia venustatem
virtutesque extollens, ait:

Par animo quoque forma suo respon-
dit in illa,

Et genus, & facies, ingeniumque
simul.

Et Metamorff. lib. 12.

Accepte hic Regnum, sine vi, sine cæde
vegebat,

Lucifero genitore satius, patriumque
mitorem Ore ferens,

Et Amor. lib. 3. eleg. 10.

Non facit ad mores tam bona forma
malos.

Facies namq; quale cor sit, sæpè indi-
cat,

C Communia iuris. 147

cat. l. Obseruandum, D. de offic.
Præsid. l. 3. D. de testib. inde Ouid.
ipse Metamorff. lib. 2.

Nulla in frõte mina, nec formidabile
lumen,

Pacem vultus habet.

Et per exteriora cognoscuntur interiora,
vt notatur infra verb. Exteriora

perque signa corporis nobis nota syllo-
gizari dispositiones animæ nobis ig-
notas, inquit Logici ex Aristot.

2. Prior. Et sicut corporis habitudo cor-
poris procliuem ad scelera quæ decla-
rat, ita pulchra ad virtutes, firmanit

Bal. in l. Obseruare, C. quarum ap-
pellat. non recip. Pro limitatione ta-

men videre licet elegantissimam (vt a-
lia sunt) Senecæ epistolam 48.

CORPVS liberum non recipit asti-
mationem, l. Ex hac lege, D. si qua-

drup. pauper. fecit. dica. §. Ob hoc
minem, instit. de obligat. quæ ex

quasi delict. l. 2. §. 2. D. ad l. Rho-
de iact. l. fin. D. de his qui detec.

vel effude. l. Liber homo, vbi notat
omnes D. de verb. oblig. inde

Ouid. in epistol. Oenen. Paridi
Nec pretium stupri gemmas, aurum:

que poposcit.

Tu, puer ingenium munera cor-
pus emunt.

CRIMINA suos debent tenere au-

C *Axiomata, & loca.*

shores, l. Crimen, D. de pœn. l. Sâct
mus, C. eod. eod. tit. c. 2. extra de
constit. c. Quæsiuit dehis, quæ sicut
sunt maiori par. capit. c. Romana in
fin. de sentent. excomm. lib. 6.
Cald. Pereyr. q. forens. in cõment.
ad l. vnic. C. ex delict. defunctor.
par. 5. n. 8. Surd. de aliment. tit. c.
q. 38. n. 30. Farin. in praxi crimin.
1. p. q. 23. num. 1. Inde Ouid. tristi.
lib. 1. eleg. 2.

*Immeritos cur mea pena trahit?
Iunctis traditis infra lit. P. n. 43.*

251 *CVLPA vbi maior est, ibi grauior
debet esse pœna, c. Cũ bonæ de eta-
te, & qualit. c. Tanta, de excessi.
Prælat. Didac. Perez ad l. 1. tit. 1,
lib. 5. Ordinam. vers. In oppositũ
prop. fin. pag. mihi 31. Ioan. An.
Mangil de imputat. quæst. 115.
nu. 23. quibus iunge notata supra
lit. A. num. 572.*

252 *CVLPA non caret, qui rei alte-
rius artis, & professionis se immiscet,
l. Idem iuris, §. vlt. D. ad l. Aquil.
l. Illicitas, §. pen. D. de offic. Præ-
sid. regul. Non est sine culpa de
reg. iur. lib. 6. cap. Tua de homic.
Thomas de Thomasett. regul.
203. Antonin. de Amat. variar.
resol. resolut. 46. nu. 29. Tra-
ctans enim fabrilia fabri, & quam
quisque*

C *communis iuris* 148

quisque norit, exerceat artem Strac.
de mercatur. par. 3. tit. de nautis,
num. 33. Cardin. Tusch. lit. F. con-
clus. 2.

*CVLPA non potest imputari ei, 253
qui non fecit, quod facere tenebatur,
Surd. cons. 345. num. 31.*

*CVLPA non imputatur ei, qui 254
non fecit, quod factum nõ profuisset,
Surd. decis. 87. n. 6. & decis. 260.
n. 5. cum seqq. & decis. 326. num.
69. & Nos de priuileg. pauper. &
miser. person. p. 1. q. 17. n. 50.*

*CVLPA vbi non est, nec pœna ef- 255
fe debet, l. Si putator, D. ad l. Aquil.
cap. Sine culpa de regul. iur. in 6.
Thom. de Thomasett. regul. 283.
Ioseph. Aldarete de religiosa
disciplina tuenda, libr. 2. capit.
10. numer. 8. Neque onus, † Lu- 256
dovic. Rodolphin. variar. quæst.
lib. 2. quæst. 44. num. 7. Quodque*

*culpa caret, in damnnum, † reuocari 257
non potest, l. Grachus, C. ad leg.
Iul. de adul. Vbi enim non est cul-
pa, nec † delictum, capit. Cum 258
voluntate de sentent. excomm.
Bartolom. Perey. ad extra
uag. Ambitiosæ, de reb. Eccles. nõ
alien. pag. 94. num. 30. Et vbi culpa
est, ibi & pœna † esse debet, ex tra- 259
ctis infra lit. P. verb. Poena præ-*

C *Axiomata, & loca*

ponit, & ex Horat. lib. 4. Oda. 5
Culpam poena premit comes.

260 **C**VLPA lata dolo comparatur,
text. in l. Quod Nerua, D. de posit.
 vbi glos. in l. Lata culpa, & in l.
 Magna negligentia, D. de verb.
 signifi. l. Is cui dolum, D. vti
 possess. legat. l. 1. §. D. si mens.
 fals. mod. dixer. l. Mulier, §. Si
 res, D. ad Trebell. l. 1. §.
 Is quoque, D. de action. & obli-
 g.

261 **A**mplia, quia lata culpa dolo di-
 citur, & pro dolo ipso in iure acci-
 pitur, l. Si fideiussor, D. man-
 dat. l. Cum res, §. fin. D. delegat.
 l. 1. §. Non autem, D. si quis
 testam. liber esse iustus est. l. In-
 puberibus, §. 1. D. de suspect.
 tit. d. l. Magna negligentia, D. de
 verb. signifi.

262 **L**imita & intellige in ciuilibus, sed
 in criminalibus grauius saltem. l.
 Leg. Cornelia, D. ad leg. Cornel.
 de sicar. & ibid. glos. l. 3. §.
 Non tantum, D. de incend. ruina-
 naufrag. l. Cum autem, §. Excubi-
 tur, D. de adilit. edict. l. Aut facta,
 §. Causa, D. de poen. l. 1. §. si quis
 ideo, D. ne vis fiat et Mafcard.
 de probat. conclus. 1162.
 num. 123. & seqq. Clar. in praxi
 crimin.

D *communia iuris.* 149

crimin. quaest. 31. numer. 12. in
 fin. & Baiard. in eius addit. ad §.
 fin. quaest. 84. numer. 1. Menoch.
 de arbitrar. casu 324. numer. 1.
 lib. 2. Sfort. Odd. consil. 17. nu-
 mero 3. Farinac. de indit. & tor-
 tur. quaest. 37. numer. 120. & seq.
 & consil. 115. numer. 21. lib. 20.
 Sebastian. Guazin. in suo tractat.
 de pace, quaest. 44. numer. 30.
 part. 1. plenissime Buccaron. de
 differ. inter iudic. ciu. & crimin.
 differ. 124. per tot. vbi an etiam
 in isto casu, culpa, qua a versutia,
 non ab ignavia, desidia, vel negligen-
 tia prouenit, dolo comparatur, ar. 17.

D

DAMNUM dedisse videtur, qui
 occasionem damni dat, l. Ante,
 §. Si cu seruum, D. de vi bonor.
 rapt. l. Videamus, §. fin. l. Qui
 domum in fin, D. locat. l. Nihil
 interest, D. ad l. Cornel. de sicar.
 l. Qui occidit, §. In hac, D. ad
 leg. Aquil. capit. Sep̄e, §. 0. distin-
 capit. fin. de iniur. capit. De ce-
 tero, de homicid. Dec. consilio
 218. numer. 4. Surd. decis. 326.
 nu. 23. & 24. & consil. 12. num.
 40.

D Axiomata, & loca

40. & seq. conf. 64. num. 5. & 66.
 150. numer. 15. Ferrer. in constit.
 Cathol. glos. 4. num. 287. Car-
 din. Tusch. tit. C. conclus. 138. nu-
 mero 4. tit. D. conclu. 6. Lau-
 rent decif. Rotæ Auenio, 29. Ioa.
 Maria Nouar. in praxi electionis,
 & variat. fori. quæst. 7. numer. 13.
 sect. 1. Scacci. de commerc. §. 1.
 quæst. 7. par. 2. ampliati. 8. num.
 96. versic. Ratio quare. Thom. de
 Thomaset. regul. 244. ubi explicat
 procedere, quando causam propinquã
 dedit.

**DAMNUM qui sentit, debet &
 sentire lucrum, & contra, l. Secun-
 dum naturam, D. de regul. iur. c.
 Qui sentit extra eod. tit. libr. 6.
 Cardin. Tusch. lit. D. concl. 13.
 Et nos auimus plene supra lit. C. nu.
 80. cum tribus seqq.**

**DAMNO magis quam lucro
 consulendum est, l. fin. §. Licentiat.
 C. de iure deliber. l. At si quis, §.
 sed & si, D. de Religios. & sum-
 tib. funer. Nec debet quis ex alieno
 damno lucrari, l. Itaque, §. r. D. de
 dolo.**

**DAMNUM quod quis sua culpa
 senti, sibi debet, non alicui imputare,
 c. Damnum, de regul. iur. li. 6. l.
 Quod quis ex culpa, D. eod. tit.**

D communia iuris 150

LSI Acius for. D. mandat. l. Si mer-
 ces, §. Culpa, D. locat. Moditi in
 §. Plebiscitum insti. de iure na-
 tur. gent. & ciuil. du bit. 13. num.
 2. ad fin. Surd. conf. 64. n. 1. *conci-
 nis Ouid. sententia in epistol. Oe-
 noni Paridi*

*Leniter ex merito quidquid pati-
 ferendum est.*

*Et proprius Amor. lib. 1. eleg. 14.
 Facti manu, culpaque tua dispendia
 sentis.*

**DAMNO duplici affici debet ne-
 mo, l. Nautis, §. Cum autem, D. ad
 leg. Rhod. de fact. l. Cogi, §. Vnde
 quaritur, D. ad Senat. conf. Tre-
 bel. l. Si cum dotem, §. Si pater,
 D. solut. matrim. Surd. conf. 205.
 um. 30.**

**DAMNUM nemo debet sentire,
 aut pati. ex eo, quod premium mere-
 tur, l. Si seruus communis, §. Qui
 vero, D. de furt. cap. 2. extr. de fi-
 deliussor. Gonçal. ad regul. 8. Cã-
 cell. glos. 24. num. 151. Vnde tã-
 quam contrarium, & absenũ, Ouid.
 Metamor. lib. 2. ait.**

Peonam Facton pro munere posci s.

**DAMNUM iuste illatum, nemi-
 ni imputatur, l. Si ex plagitis, §. Ta-
 bernarius, D. ad leg. Aquil. & no-
 tatur infra verb. Iuste faciens.**

D Axiomata, & loca

DARE beatius est, quam accipere, et
Prædicator, 16. quæst. 1. capit. 1.
vbi glos. verb. Ut debere, de dono.

DARE, & remittere, paria sunt l. Si fundum, §. Titio, D. de legat. 1. l. Contra, §. Si filius, D. de pact. l. 1. D. de tranfact. l. Si mulier, D. de condit. ob. caus. l. si- cut, §. An pacifici, D. quib. mod. pign. vel hypot. solut. l. In ædibus, versic. Potest, D. de donat. l. 3. §. fin. cum l. sequent. vbi glos. verb. Habere in fin. De donat. inter vir. & vxor. l. 2. & 3. D. de calumniat. Cum pluribus aliis verbis, quæ adducit, Tiraquel. in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, numer. 173. C. de reuoc. donat. Gomez variat. tomo 2. capit. 4. numer. 9. Couarra. variat. lib. 2. cap. 4. numer. 8. Valasc. consult. vltim. 135. numer. 16. cum sequent. Anton. Gam. decis. 113. numer. 1. Damhaud. in tract. pariam; aut simil. Fauis. de Anna. consil. 62. numer. 75. libr. 2. Anton. Hering. de fideiussor. capit. 20. §. 28. numer. 2. & 3. Camil. Borrel. in summ. decis. 3. part. tit. 11. numer. 93. & seqq. Vincent. Carot. de locat. par. 1. tit. de sport. iudic. numer. 29. fol. **mibi**

D communia iuris. 151

mibi 21. Dionys. Gothofr. ad l. Si quis obligatione, 11. in prin. lit. Q. vbi limitat, ex l. Vel permutauit, 19. D. de liber. caus. vi. ibi per eū.

DARE, vel non adimere qui potest, paria sunt, l. Conficiuntur, D. de iure codicil. l. 1. §. Sciendum, D. de legat. 3. *Dare enim censetur, qui non adimit, cum possit adimere, dist. §. Sciendum, Surd. conf. 305. numer. 54. & consil. 572. numer. 28. Inde Senec. de Benefic. lib. 2. c. 42. inquit, C. Cæsar dedit vitā Pæpeio Penno, si datur, qui nō auferit.*

DARE aliud est, & aliud dare promittere, Quod si nolit, §. Illud plant, D. de ædilit. edict. l. Titius, in fin. vbi glos. D. de pignor. act. Tiraq. de retract. conuent. ad fin. numer. 48. & seq. plenissime de pluribus similibus casibus agens, a n. 42. cum seq. Surd. conf. 457. n. 4.

DARE & promittere paria sunt, l. fin. C. ad leg. Falcid. l. fin. C. de dor. promiss. Tiraq. de retract. conuent. ad fin. tit. n. 30. Pyrrh. Maur. de solut. cap. 2. §. 1. n. 1.

DARE inutiliter, & non dare, paria sunt, l. Eleganter, §. Seruus, D. de dol. l. Quamuis, §. Si conuenensit, D. ad. Vellei. Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens. lib. 1. quæst. **mibi**

D Axiomata, & loca

126.n.9. Et rem nō reddere, vel red-
dere deteriorē, l. 3. §. 1. D. cōmod.

- 14 **DAT** nemo quod non habet, l. Tra-
ditio, D. de acquir. rer. domi. Ne-
mo plus vbi Decī. & Cagnol. D.
de regul. iur. l. Si filius, C. de dor-
nar. c. Quomodo, de cont. dist. 4.
c. Quod autem, de iare Patron.
cap. Nemo plus, de regul. lib. 6.
Sard. conf. 194. n. 17. & conf. 247.
nu. 10. & conf. 265. nu. 6. Casar
Argel. de contract. legit. q. 5.
n. 28. Anton. Monach. Bonon. de
eif. 19. nu. 4. Franc. Molin. de ritu
nupt. lib. 3. q. 10 nu. 19. Cardin.
Tusch. lit. D. conclus. 17. Steph.
Gratian. discept. forens. tom. 4.
cap. 730. n. 30. & cap. 900. n. 13.
tom. 5. Thom. de Thomaset. re-
gul. 191. vbi procedere exponit, de
porsē, secus autem auctoritate le-
gis, inde Senec. de Benefic. lib. 5.
Quotiam nemo potest, quod non
habet dare, inquit.

- 15 **DATIO** in solutum vices obtinet
solutionis, l. Eleganter in primi,
D. de pignor. act. cum infinitis tra-
ditis per Tiraq. de retract. con-
sang. §. 1. gloss. 14. numer. 2. vbi
ampliatur etiam in penalibus, Sard.
conf. 162. num. 4. vbi etiam am-
pliatur in constitutione census, & conf.

C communia iuris. 152

269. nu. 19. conf. 57. 2. num. 43. &
conf. 534. nu. 2. Limita vt per Ste-
phan. Gratian. decis. 117. num. 2.
& seq.

DATVM sub conditione, sub cō-
traria videtur ademptum, l. Si lega-
tum pure, l. Legata inutiliter, D.
de adimend. legat. l. Aliquando,
D. de condit. & demonstr. l. Quod
pure, D. quando dies legat. ced.
l. S. pecuniam, D. si cert. pet. Nat-
ta conf. 200. nu. 5. Cephal. consili
17. nu. 20. decis. Pedemont. 166.
num. 4. Sard. consil. 129. nu. 36.
consil. 133. nu. 27. consil. 143. nu.
44. conf. 236. n. 5. & conf. 294. n.
8. Franc. Molin. de ritu nupt. lib.
3. q. 51 nu. 11. & 12.

DEBITOR sub ipfius esse
nemo potest, l. Vranus, §. 2. D. de
fideiussor. cum traditis per Cald.
Pereir. de extinct. emphyt. cap.
14. numer. 33. Scacc. de com-
mer. §. 2. gloss. 5. numer. 89. in-
pess. 1. & §. 6. gloss. 1. numer. 12.
Gutierrez. de gabel. quest. 45. nu.
5. Nihil enim agit in se ipsum, l.
Ille à quo, §. Tempestiuum, D.
ad Trebel. Vel actio, & passio
in eodem subiecto non concur-
runt, dict. l. Vranus, & nota-
nimus supra liter. A. numer. 65.

D Axiomata, & loca

Inde Senec. de bene sic. lib. 5. cap. 7. Nemo sibi debet, & ibi: Debitor non est sine creditore, non magis quam maritus sine vxore, aut sine filio pater, & cap. 8. ibid. Hoc verbum, debere, non habet nisi inter duos locum, prosequiturque latius ibid.

128 DEBITOR debitoris mei, non est debitor meus; Marc. Anton. Nat. consil. 487. numer. 8. Roland. à Valle consil. 1. nu. 5. lib. 2. Surd. conf. 4. num. 2.

129 DEBITOR species re ante mortem perempta liberatur. l. Quod te mihi 5. vbi Bart. & alij. D. si cert. pet. l. 18. tit. 1. §. Scacc. de commercio. §. 2. glof. 5. nu. 161. & nu. 152. in fin. vers. Ratio est, vbi idem dicit in debitoris generis sub alterius, absque debitoris mora finiti, vel perempti: Quodque subalternum genus sit, ostendit Giurb. decif. 115. numer. 4. Et iunge adducta supra lit. A. num. 72.

20 DEBITORIS est electio in alternatis, regul. in alternatis, 70. de regul. iur. lib. 6. l. Plerumque, 10. aliis 11. in fin. D. de iure dot. l. Non utique, in princip. vers. Et ideo, D. de eo quod cert. loco, l. Si hæredi, D. de condit. instit.

D communia iuris. 153

instit. l. Ei apud quem, §. §. i. D. de posit. l. Quod si fundus, D. de fundo dot.

Amplia notabiliter secundum Vincent. Carot. & ab eo relat. 21
singul. 9. etiam in promittente alii quam ducere in vxorem, vel dare mille, qui copula adhuc sequuta, mille si velit dare, nec matrimonii reuerentia impeditur, nec electione priuabitur.

26 *Limita axioma primo, quando debitor conuenit de soluendo, vel dando pignore, quia tunc est electio creditoris, Decius consil. 12. numer. 20 Paul. Castrenf. in l. Stichum, §. §. Callus, D. de nouat. Tiraquel. de retract. lign. §. 3. glof. 3. n. 16. Euerard. in topic. legal. loco à vi alternatiue, num. 7. Burfat. consil. 84. num. 25. & consil. 112. num. 20. Negul. de pignor. 1. membr. 4. part. numer. 8. Cephal. consil. 43. numer. 5. A sin. de execut. §. 20. capit. 2. in fin. Gutier. de iuram. confirm. cap. 63. numer. 9. in fin. Stephan. Gratian. decif. 117. nu. 4. Scacc. de commercio. §. 2. glof. 5. numer. 305. Vincent. Carot. singul. 165. Contrarium tamen, & in isto casu tenent Socin. Alciat. & Natta relati ab Stephan. Gratian. dist.*

D Axiomata, & loca

dist. loco, num. 5. Siluan. constoz.
Crauet. consil. 477. 6. lib. 3. Surd.
decif. 113. Thefaur. 147. *Vtramq;*
opinionem componit Carot. in ad-
dit. ad dictū consil. 11. Deci. n. 3.
*Distingnendo an promissio hac affec-
tationem promittat, vel satisfactio-
nem, vt primo casu, electio sit redito-
ris, secundo vero debitoris.*

- 23 *Limita 2. & intellige quando vtra-
que alternatiua est aequaliter in obli-
gatione, vt tunc debitoris sit electio,
secus si vna res est in obligatione,
principaliterque debetur, & alia pro
secunditate, vel accessorie, quia credito-
ris tunc erit electio, Stgism. Scacc.
de commerc. §. 2. glof. 5. nu. 310.
prope infinitos referens Anton. de
Amat. resolut. 34. num. 23. & 24.
Vbi quod in alternatiuis exigendis*

24 *electio est creditoris.*

- Limita 3. in alternatiua locorum,
veluti si promittatur Capuæ, vel
Neapoli solutio, quæ ad creditore.
vel actorem pertinet electio, l. 3. §.
Proinde, D. de eo quod cert. loco,
Balb. decif. 316. in fin. incip. Al-
ternatiua, Camil. Borrel. in sum.
decif. 1. p. titul. 43. de foro com-
pet. num. 103. Osuald. in Donel.
lib. 17. cap. 19. lit. A. vers. Nam
vlu garum.*

Li.

D communia iuris, 154

*Limita 2. quando ad fauorem cre-
ditoris verba dirigitur, Thefaur.
decif. 147. in fin. Rota Genuens.
decif. 211. num. 5. & 6. Anton.
de Amat. variat. resolut. resolut.
34. num. 22.*

*Limita 5. in debitore moroso, qui
facultatem amittit eligendi, & in
creditorem eligendi ius transit,
glof. in dist. capit. In alterna-
tiuis, Bursat. consil. 84. Magon. de.
cis. Lucens. 6. n. 7. Rota Genuens.
decif. 144. nu. 10. & 19. Antonin.
de Amat. d. resolut. 34. n. 25. *Intel-
lige limitationem hanc si in promptu
veraque res sit, expeditaque solutio,
aliter focus, ex l. Cum res, 49. §.
Secundum Stichus, versic. Tertius, D.
de legat. 1. quem ad hoc singula-
rem tex. sicut ius. ibi notabil. 13.
numer. 28. & sequitur Vincent.
Carot. singul. 81. versic. Limita-
tur.**

*Limita denique multis alijs mo-
dis, vt per Stephan. Gratian. dis-
cept. forens. tom. 2. cap. 338. per
tot. & per ibi telacos, numer. 15.
& per Monter. decision. 48. per
tot.*

DECEDERE pro parte testatus, 29
& pro parte intestatus, nõ licet in pa-
ganis, notatur lit. T. ver. Testatus.

DE

D *Axiomata, & loca*

- 30 **DECEPTIS**, *non decipientibus iura subueniunt*, l. 2. §. Sed ita de-
mum, & §. Verba, D. ad S. C. Vel-
lei. l. Si sine, §. C. eod. tit. l. Si is
qui minorem, C. Si minor se ma-
ior. dixer. cap. Cum vntuerforū
extr. de rer. permut. Cels. Bargal.
de dolo, lib. 2. cap. de dolo vero,
& præsumpto diuis. 1. num. 84.
fol. 78. Menoch. de præsumpt. lib.
6. quæst. 78. Scacc. de commerc.
§. 1. quæst. 7. part. 2. ampliati 3.
numer. 1 & 3. Costa de facti sciēt.
& ignor. cent. 2. dist. 27. num. 10.
Thom. de Thomaset. regul. 88.
*Ubi procedere dicit, quando deceptio
magna est, & considerabilis.*
- 31 **DECEPTVS** *non videtur, qui
iure communi usus est*, l. Inter eos,
§. Cum inter, D. de fideiussor.
DECIPERE *decipientem licet,
vide infra* lit. F. num. 168.
- 32 **DECIPERE** *se inuicem contra-
hentibus licet, diximus plene supra*
lit. C. num. 205.
- DECLARARE** *voluntatem ver-
bis, vel factis, paria sunt*, l. De qui-
bus, D. de legib. l. Paulus, D. rem-
ratam haber. l. Recusari, D. de
acquir. heredit.
- 34 **DECLARATIO** *facta à
Principe, aliquod ius de nouo non con-
fert*

D *communis iuris. 155*

fert, l. Adeo, §. Cum quis, D. de
acquir. rer. domf. Cardin. Tusch.
lit. D. conclu. 86. *Nec in tertij præ-
iudicium ¶ à Principe facta, valet*, 35
Ioan. Anton. Mangil. in tract. de
imputationib. quæst. 83. num. 20.
Nec iuris ¶ iam quæstij, Surd. conf.
280. num. 6.

DECLARANS *nihil ponit, nec
facit de nouo*, l. Adeo, §. Videtur, 39
D. de acquir. rer. domin. l. Hære-
des palam, §. Si quid post, D. de
testam. Clem. Exiuit, §. Harum
declarationum, extr. de verb. sig-
nific. glos. in cap. Per tuas, verb.
De nouo, D. de donat. Girond.
de privileg. seu exemption. ex-
plic. num. 579. Brunor à So'e in
locis cōmun. verb. Declaratio, t.
Bertaz. de clausu. instrum. claus.
30. Roland. consil. 15. num. 27.
volum. 3. Gabri. de regul. iur. lib.
5. conclu. 3. num. 1. & 48. *quos citat*
Marl. Anton. variar. lib. 1. resol.
3. numer. 12. Franc. Galet. in
margarit. casuum cōscient. verb.
Declarare, Rota Roman. apud
Farinac. decif. 454. numer. 2. to.
1. part. 1. Surd. consil. 288. num.
10. & consil. 380. num. 9. & 49.
Camil. Borrel in summ. decif. tit.
3. num. 293. part. 2. Castil. con-
trovers.

D Axiomata, & loca

controuerſ. lib. 3. cap. 10. numer. 30. & lib. 5. cap. 89. numer. 172. Scacc. de commerc. §. 7. gloſ. 3. numer. 29.

- 38 DEFENSIO *omni iure indulta, & permiſſa eſt*, cap. Non inferenda, 23. quaest. 3. l. scientiam, §. Qui cum aliter, D. ad leg. Aquil. l. C. vnde vi, l. Vt vim, D. iustit. & iure, Franc. Beci. consil. 51. nu. 8. Et post multos quos refert, Carol. de Graf. de except. ad statut. exclud. omnes except. except. 21. num. 6.

- 39 *Limita ubi offensus est approbata, quia tunc defensio licita non est*, l. Milites, §. Irreuerens, D. de remilit. l. si seruus, C. de his qui ad Eccles. confug. l. si quis in grani, §. si maritus, in fin. D. ad syl. lan. plenè Anton. Ricciul. in tractat. de iure person. extra Eccles. gremi. exist. lib. 8. capit. 13. num. 17.

- 40 DEFINITIO *debet conuerti cum suo definsio*, l. t. §. Dolum, D. de dolo malo, l. Omnis definitio, D. de regul. iur. Doctores, in l. 1. in princip. D. de acquit. possess. Tiraq. de iure primog. q. 1. n. 1. Pichard. ad rubr. instit. de oblig. n. 9. & in disput. de mora, nu. 25.

Fla.

D communia iuris. 156

Flamin. de resign. lib. 1. q. 1. n. 31. cum seq. Caesar Argel. de contradist. legit. q. 10. nu. 161. Cardin. Tusch. lit. D. cocl. 418. Ioan. Petr. Monet. de distribut. quotid. p. 1. q. 4. nu. 3. vbi nu. 3. quod naturam, & substantiam rei explicat, & nu. 5. quod quilibet definitio est in iure periculosa, & num. 6. quod cuius se debent, qui rem aliquam definiunt, & num. 7. quod perfecta definitio, genus, ac propriam, & completam differentiam debet habere, quod etiam asserit Pichard. dist. loco, numer. 26. vbi numer. 24. ait, quod cuiusque rei definitio ut bona sit, nihil superfluum, nihilque diminutum continere debet, citans Philosoph. Topic. lib. 6. cap. 1. Et cui non conuenit definitio, non etiam conuenit definitum, l. 2. §. Appellata, & ibi Doctores si cert. pet. de his omnibus Ludouic. Cens. de censib. quaest. 3. art. 2. numer. 17. & 18. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. quaest. 16. num. 18. & quaest. 66. numer. 14. Camil. Borrel. de Regis Catholi. praest. capit. 70. numer. 122. & 123. Et Nos de priuileg. pauper. & miserab. person. part. 1. quaest. 4. num. 3. & 6.

DE-

D Axiomata, & loca

41 DEFINITIO est initium omnis disputationis, Ioan. Petr. Moner. de distrib. quotid. p. 1. q. 1. § num. 1.

42 DELEGATIO solutionis loco cedit, estque similis solutioni, l. Quāuis, §. Interdum, D. ad. S. C. Vellei. l. Si rem, §. Si duo, D. de nouat. l. Inter causas, §. Absente, D. mandat. surd. consil. 269. nu. 16. consil. 436. num. 1. & consil. 445. num. 8.

43 DELEGATVS à Principe subdelegare potest, l. 1. C. qui pro sua iurisd. l. A iudice, C. de iudic. Cardin. Tusch. lit. D. concl. 148. Vincēti. Carot. in singul. luts, singul. 208.

44 *Limita si delegatio, aut commissio facta esset à Principe per verba merè preceptiua, vt per verbum iubeo, vel Præcepto, secus si per verbum, Mando, quod est vltra consilium, sed citra præceptum,* glos. singul. in l. sæpè audiui, verb. Necesitate, D. de offic. Præsidi. & ibi Bart. Bal. & Immol. Felin. (*parum sibi cōstās*) in cap. Eam te, num. 11. de res. Immol. in Clemen. sæpè, nu. 18. de verb. signifi. Vincent. Carot. dict. singul. 208. Marchesa. de commissionib. part. 1. cap. 3. nu.

50.

D communia iuris. 157

50. & 51. qui hanc differentiam probant ex nu. 49. ibid. etiam in actio iurisdictionem non requirenti, vt in testium examinatione, & similibus.

Limita etiam in delegato Principis viuente, per ipsius rescriptum, secus si per generalem aliquam eius constitutionem, ex glos. in l. 1. C. ne lice. potentior. & ibid. Castreus. num. 3. Vincent. Carot. singul. 209.

DELEGTVS à Principe est maior quolibet ordinario, l. Et si prætor, D. de offic. eius cui mandata est iurisdic. capit. Sand. de offic. de leg. Farinac. fragm. crim. in p. 2. lit. I. numer. 273. Marches. de commissionib. p. 1. cap. 5. numer. 154. Ioan. Aloys. Ricci. in praxi rerum fori Ecclesiast. decis. 623. num. 1.

DELICTA puniri publice interest, & expedit Republicæ, ne maneant impunita, l. Ita vulneratus, §. Quod si quis, versu Cum neque impunita, D. ad leg. Aquil. l. Licetatio, §. Quod illicite, D. de publican. l. Congruit, 13. D. de offic. præsid. l. Strichum, §. Tameñ, D. de solut. cap. Est iniusta, 23. q. 4. c. Vt famæ, 31. §. 1. de sentent. & commun. Grammat. decis. 36.

Q

Thom.

D *Axiomata, & loca*

Thom. de Thomaset. regul. 103.
Azebed. in l. 14. num. 1. titol. 9.
lib. 3. noue Reg. collect. Flamin.
de resign. tom. 2. lib. 4. quaest. 1.
num. 17. Cabed. decif. 75. num. 1.
p. 1. Cardof. in praxi iudic. & ad-
uocator. verb. Delictum, nu. 9. &
10. Ioan. Mar. Bellet. difquifit.
clertical. p. 1. tit. de disciplina cle-
ricali. §. 1. à num. 86. pag. 12. 13.
Cardin. Tufch lit. D. concluf. 157.
*Præfcriptio delicti pœna timeatur, &
fupplicium vniùs, exemplum poffit
effe multorum, vt inquit text. in l. 1.
C. ad leg. Jul. repetund. Cardof.
d. loco, num. 8. plenè de his Celf.
Bargal. de dolo, lib. 3. cap. 9. fol.
107. fol. 73. & lib. 6. regul. 44.
per tot. præcipue à num. 2. vbi
quare dicatur Respublica interefce, ne
delicta maneant impunita, Parinae.
in præxi crimin. q. 17. num. 2.
Anton. Ricciul. de iure person.
extra Ecclef. grem. exiftent. lib.
3. cap. 13. num. 9. *Inde Quintili.
Orator lib. 4. cap. 7. ait, Efti pœ-
nas foelerum expetere fas non
eft, propè efti, vt foelera ipfa per-
miffa fint. Vnde Oderunt peccare na-
li formidine poenæ, cap. Irrefragabi-
bili, §. Caterum, vbi glos. verb.
Metu poenæ, de offic. ordin.**

D *communis iuris.* 158

DELICTA ex voluntate, & 48
*propofito diftinguntur, l. Diuus, D.
ad leg. Cornel. de Sicar. l. Qui in-
iurix, D. de furt. Gardin. Tufch.
lit. D. concluf. 60. Farin. in praxi
crim. p. 4. confil. 65. & ibi Addie.
lit. K. Ioan. Mari. Nouar. quaest.
forenf. lib. 1. quaest. 23. nu-
mer. 11.*

DELICTA debet tenere suos au- 49
*ctores Ludouic. Rodolphin. varj.
q. lib. 2. q. 4. n. 5. Ioan. Mar. Bel-
let. difquifit. cleric. p. 1. tit. de fa-
uore cleric. canonis, §. 1. n. 43. pag.
177. iunctis adductis lit. P. n. 43.*

DELICTA paria; mutua con- 50
*penfatione tolluntur, notamus infra
lit. P. num. 13.*

DELICTVM continuatum gra-
uius punitur, & ex delicti iteratio-
ne augetur poena, l. Antifacta, §. fin.
D. de poen. l. Capitalium, §. So-
lent, & §. Grafatores, D. eod. l. r.
C. de superexeq. lib. 10. Hyppol.
in l. 1. n. 47. cum seq. C. de sicar.
Mench. quaest. freq. c. 10. n. 47.
Sebast. Næni. ad l. Capitalium,
num. 6. D. poen. Cassan. in con-
fuetud. Burgund. rub. 1. §. 5. pag.
45. & 46. Anton. Gomez variar.
lib. 3. cap. 4. numer. 60. ad fin. &
capit. 5. numer. 5. Mascard. de

O 2 probat.

D Axiomata, & loca

probat. conclu. 838. n. 2. Cardin.
Tusch. lit. D. conclu. 163. nu. 13.
Farin. in praxi crimin. p. 4. consil.
30. n. 67. & ibi Addit. lit. R. & n.
229. Marti. Giurb. consil. crimin.
47. n. 3. Carol. de Graf. de excep.
ad statut. excludens omnes ex-
cept. except. 14. n. 33. & seq. De-
lictumque sapius reiteratum, fit ma-
jus, & solitus delinquere grauius pec-
cat, Anton. Monach. Lucenf. de-
cis. 54. n. 8. & 9.

*Delinquendi enim consuetudo au-
get contemptum, & ex contemptu
quod erat veniale, fit mortale, cap.
Vnum §. Criminis, & ibi glos.
dist. 25. Bald. in l. 3. num. 4. & ibi
Castrenf. ad fin. C. de Episcop.
aud. Fului. Pacian. consil. 115. n.
3. Marti. Giurb. d. consil. 47. nu. 4.
Carol. de Graf. d. except. 14. nu.
37. Anton. Ricciul. de iure per-
son. extra Eccl. gremii exist. lib.
6. cap. 46. num. 10.*

*Et unde qui geminat delictum,
veniam sperare non debet, Ias. in l.
De pupillo, §. si in pluribus, nu.
6. D. de noui oper. nunciat. Mas-
card. de probat. conclu. 828. nu. c.
Giurba d. loco, num. 5. Carol. de
Graf. vbi proximè, num. 36. Inde
quam citissime, & eleganter Dinus
Augustin.*

D Communia iuris. 159

*Augustin. in sermone Dominica 4.
de Aduento: Nolite contemnere
venialia, quia minima sunt, sed
timete, quia plura: Plerumque
enim bestia minute multæ ne-
cant. Nunquid minutissima sunt
grana arenæ? Sed si amplius inna-
ui mitatur, mergit illam vt per-
eat: Quam minuta gutta pluuia,
nonne flumina implent domos, &
dejiciunt? Et ibidem: Nolite fra-
tres mei cõtènere peccata, in qui-
bus forte consuetudinem ita fe-
cistis. Omne enim peccatum con-
suetudine crescit, & fit homini
quasi nullum sit; obduritiam do-
lorem perdit, & valde putre est,
nec dolet. Quod non dolet, non
pro sano habendum est; sed pro
mortuo computandum est. Quã-
do aliquid pungitur, & dolet, aut
sanum est; aut est in illo spes alti-
qua sanitatis: Quando autem
tangitur, pungitur, calcatur, nec
dolet pro mortuo habendum, nec
non de corpore præcindendum.*

*DELICTVM clam commissum,
gravius punitur, quam patratum pa-
lam, Bernard. Græuæ ad præctie.
Camer. Imper. lib. 2. conclu. 110.
cõsid. 1. n. 18. Farin. in praxi crim.
r. p. q. 18. à n. 67. cõ seq. r. bi do-*

D. Axiomata, & loca

clarationes, contrarietates, & concordiam assignat. Et prater per eum ibi adducta, pro contraria stat. D. Isidori sententia de fumo bono lib. 2. Maioris est culpa (aut) manifeste, quã occulte peccare. Dupliciter enim reus est, qui aperte delinquit; quia agit, & dolet. *Inde Ouid, de arte Amand. lib. 2.*

Ladite, sed furto celetur culpa modesto,

Gloria peccati nulla petenda sui est.

55 DELICTVM non presumitur in dubio, l. Merito, D. pro soc. capit. Stote de regul. iur. Brunor à Sole in locis commun. verb. Delictum, nu. 20. Nec regulariter Mascard. de probat. conclu. 493. n. 1. Flamin. Paris. de resign. tom. 2. iib. 13. q. 1. nu. 72. Sesse Aragon. decis. 114. nu. 25. & decis. 128. n. 4. *Vbi alia coniectura sumi potest.* Flamin. d. tom. 2. lib. 14. quæst. 7 nu. 5. eam seq. *Excl. sua que delictis facienda interpretatio est,* Mascard. de probat. conclu. 496. Menoch. de præsump. lib. 5. q. 161. n. 26. Natta conf. 549. nu. 11. *late* Fatin. in praxi crimin. 85. nu. 1. eum seq. Bertaz. consil. crim. 57. nu. 7. Ladereh. consil. 181. n. 26. Felci. allegat. 5. nu. 10. p. 1. Al-

D. communia iuris. 160

douin. consil. 20. nu. 7. consil. 22. nu. 16. consil. 23. nu. 12. & consil. 29. num. 7. Mari. Giur. consil. crimin. 51. num. 1. *iqui* num. 2. *Delictum non deliberate* † *sed casu* 56 *accidisse presumi, firmat, in publico latrone imitans, Et minus delictum* † *presumitur.* l. Prator, §. Docerè, § 7 D. de vi bonor. rapt. Mascard. de probat. conclu. 1418. nu. 2. Farinae. dist. quæst. 85. nu. 26. & p. 47. consil. 61. num. 12. & consil. 62. nu. 6. & decis. 56. & ibi Ad. d. et part. 5. quæst. 26. nu. 106. Gardin. Tusch. lit. D. conclusio. 1652.

Limita axioma in his, qua sunt 58 *de genere prohibitorum, in quibus presumitur delictum,* l. 1. C. de sicar. l. 3. Si non conuictij, C. de inlur. cap. 1. extra de præsumpt. Trigon. singul. 70. numer. 4. Mari. Giurb. consil. crim. 37. nu. 14.

Limita etiam in fauorem anime, 59 *Marsil. singul. 151. Alciat. de præsumpt. regul. 3. præsumpt. 1. nu. 138. Surd. conf. 25. nu. 27. Franc. Molin. de ritu nup. lib. 1. cap. 4. nu. 13. Augustin. Barbof. in collecturis Canon. ad cap. Iuuenis, de sponsal. & marrim. nu. 2. hier. 8.*

D Axiomata, & loca

60 DELICTVM in omittendo, *le-
nius est, quam in committendo*, l. M.
trodorum, D. de pœn. Tiraq. de
pœnis temper. causa 44. Couar.
de sponsalib. part. 2. cap. 6. §. 8.
nu. 13. Hyppol. in l. Infans, nu. 6.
C. de sicar. Mar. Anton. variar.
lib. 3. resolut. 39. nu. 25. & resol.
28. nu. 1. Petr. Barbof. in l. si mo-
ra, nu. 29. D. solut. matr. Brunor à
Sole in locis commun. verb. De-
lictum, nu. 3. Cels. Bargal. de do-
lo, lib. 2. tit. de dolo vero, & præ-
sumpto, num. 103. fol. 81. & lib.
6. regal. 4. per tot. præcipuè, n. 4.
Marta de succes. legal. p. 3. q. 3.
art. 4. n. 33. Ioan. Anton. Mangil.
de imputat. quæst. 115. num. 24.
Farinac. quæst. 18. num. 21. *Quod
& firmavit Senec. de ira lib. 1. Idem
delictum (ait) in duobus non eo-
dem malo afficiet, si alter per nõ
gligentiam admisit; alter cura-
uit vt nocens esset. Nam in com-
mittente, dolus, in omittente, culpa
presumitur*, l. Vtrum, D. ad leg.
Pompei. de parricid. l. pœn. C. de
paginis. Dolus autem graviorem
exigit poenam, quam culpa, l. Iulia-
nus, in princip. iuncta l. Si æterilis,
§. Cum per venditor. in, D. de
actioib. empr.

D communia iuris. 161

61 *Limita axioma in subdito omis-
sente reuelare proditorem contra
Principem suum, vel in omittente au-
xilium potestati, iudicij suo petenti
prestare, quia punitur ac si in facie
deliquisset*, Capiti. decif. 149.
per tot. Marta in summa succes.
legal. d. p. 3. quæst. 3. art. 4. num.
32. *Limitans* ¶ etiam numer. 33. 62
*sententia Ancharrani consil.
158 numer. 3. & seq. in eo, qui po-
test prohibere, ne delictum committa-
tur, qui si non prohibeat, pro delin-
quente reputatur, & quasi societas
in delinquendo presumitur, vt pro
facto saltem ad damni emendam te-
neatur.*

63 DELICTVM non imputatur
vbi dolus non est, Ioseph. de Sesse
Aragon. decif. 192. nu. 65. Cels.
Bargal. de dolo, lib. 1. cap. 1. nu.
19. fol. mihi 401. *Et lex poenalis
subandit dolum debere intervenire
in eo, qui contra disposita per illam
deliquit*, Cephal. consil. 110. nu. 10.
volu. 1. Alex. consil. 109. nu. 10.
volu. 1. Armendaris proœm. addit. ad
recopil. legum Nauarræ, nu. 58.

64 DELICTVM alterius non de-
bet alteri nocere, l. Eleganter, in
prinç. D. de dolo, Cardin. Tusch-
lit A. conclus. 313. num. 7. iun-

D *Axiomata, & loca*

Etis traditis supra lit. A. num. 233. & liter. P. numer. 43. & sequentib.

DELICTIS, & fraudibus non
*est via aperienda Cæsar Argel. de
contradict. legitim. q. 10. n. 1040
Bartol. Peret. ad extrauag. Ambli-
tiosæ de reb. Eccl. nō alien. verb.
Illis exceptis, n. 3. Et dolis, ac frau-
dibus modis omnibus occurrendum,
l. 1. D. de dolo, c. Sedes referenda
Et maleficiis minime indulgendum,
l. In fundo, 39. D. de rei venditio-
diximusq; de priuileg. pauper. &
miser. person. q. 39. num. 2. & nota-
tatur supra verb. Malitij, & lit. F.
nu. 165. & limita vs ibi nu. seq.*

DELICTA sine voluntate non
*committuntur, neque puniuntur
commissa, quia a voluntate delicta
pendent, cap. Non est cap. Merito il-
15. q. 1. l. Qui contra, C. de incestu
nup. l. Infans, & l. Diuus, D. ad l.
Corne. de ficat. l. Si pignors, &
50. D. locat. Cels. Bargal. de dol.
lib. 2. cap. 8. numer. 13. fol. miht
52. Mar. Giurb. consil. crimina.
32. num. 12. & sequent. Anton.
Recciu. de iure person. extra
Eccles. gremi. existent. lib. 9. cap.
2. num. 32. & sequent. Ioan. Mar.
Nouar. quest. forens. lib. 1. q. q.*

D *communia iuris* 162

*59. num. 12. inuclis notatis infra
lit. P. num. 30.*

DEMONSTRARI aliquam
*rem, vel personam in presentia, vel
proprio, & vero nomine concupari,
paria sunt, l. Nemo, D. de hæred.
iustit. l. Certum, D. si cert. per.
Anton. Gomez variat. tom. 1.
cap. 12. num. 9. Demonstratio enim
vice nominis ꝛ fungitur, dist. 1.
Certum, & l. Nominatum, D. de
condit. & demonstr. Et demon-
stratio per consens ꝛ proprii nomi-
nis appellationis proualeat, glos. in l.
Si quis in fundi vocabulo, vbi
Alex. num. 10. Ias. nu. 32. & Rip.
numer. 17. D. de legat. 1. Surd.
consil. 235. num. 20.*

DEMONSTRATIO falsa le-
*gatum, institutionem, vel dispositio-
nem non vincit, l. Demonstratio fal-
sa, D. de condit. & demonstr. l. Si
fit, §. Cum si decem, l. Si quis in
fundi vocabulo, D. de leg. 1. l. Si
libertate, §. 1. vbi glos. D. de sta-
tu liber. text. & glos. in l. Si non
designata, §. 5. Quod si quantita-
tem, C. de falsa caus. adiect.
Surd. consil. 478. nu. 2. & conf.
489. numer. 30. Cardin. Tusch.
liter. F. conclusion. 60, 61. &*

62.

62.

D Axiomata, & loca

71 *Limita quanto ex alijs de corpore nō cōstat, l. Quintus Mutius la 1. vers. Quia certo corpore, D. de aur. & arg. legat. Bart. in dīct. l. Demonstratio falsa, num. 6. versic. Oppono, & numer. 16. versic. Item dīct. Menoch. consil. 337. nu. 6. lib. 4. Stephan. Gratian. discept. forens. p. 5. cap. 988. numer. 2. & supponit cap. 957. nume. 2. Sūrd. consil. 44. num. 15.*

72 *Limita 2. quando falsitas demonstrationis substantiam legati, vel dispositionis facit deficere, Sūrd. decif. 142. num. 6. Stephan. Gratian. dīct. cap. 988. num. 4.*

73 *Limita 3. quando falsitas demonstrationis circa finalem dispositionis causam versaretur, vt in falsa consanguinitatis, vel affinitatis demonstratione, l. Si pater, & l. Nec apud, C. de hāred. in līt. Bartol. in dīct. l. Demonstratio falsa, numer. 7. Sūrd. consil. 1. numer. 5. & 6. & consil. 89. numer. 47. & consil. 93. numer. 13. Cardin. Tusch. līt. F. conclu. 60. numer. 4. & 5. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæstion. 23. numer. 77. & sequent.*

74 **DENOMINATIO semper fit à digniori, & potentiori, l. Cum ex aliqua,**

D communia iuris. 163

aliqua, D. de acq. rer. dom. l. Quæritur, D. de statu homin. l. 1. in princ. vbi glos. & DD. D. de verb. oblig. Gonçal. ad regul. 8. Cātel. glos. 5. §. 7. num. 133. & glos. 14. num. 66. Ioseph. de Scell. de inhibit. cap. 1. §. 3. num. 13. Tho. de Thomafer. in florib. leg. regul. 2. Vbi fallere dicit in matrimonio, † 75 quod denominatur à matre, quæ nobilior non est, per §. 1. & ibi DD. in līt. de patr. potest. Prior enim nominatio † maiorem dignitatem arguit 76 Tiraq. de iure primog. quæst. 19. num. 2. Et maiorem dilectionem, † 77 & amorem, notamus infra hac līt. num. 103. & verb. Nominatio. & verb. Prior.

DENOMINATIO sepe qualitatē rei probat, Petra Barbof. in l. Cum prætor. §. ult. num. 243. D. de iudic. in līt. infra notatis līt. N. num.

DENOMINATIO diuersa significat res esse in substantia diuersas, ex text. in l. Si idem. C. de codicil. notant Crauet. cons. 6. num. 1. Parit. cons. 110. num. 45. lib. 1. Cum alijs infra notatis hac līt. nu. 167.

DESTINATIO habetur pro re perfecta, vel pro facto, l. Et si nō sunt §. Quid ergo, l. Lana, & l. Vestimenta

D *Axiomata, & loca*
 mentorum, D. de auro, & arg. legat. l. Ligni, §. 1. D. delegat. 3. l. si chorus, §. 1. D. eod. l. Cetera, §. Hoc senatus, D. delegat. 1. Menochae de arbitrar. casu 290. num. 19. Franc. Becci. consil. 60. numero 32. Surd. consil. 195. numero 20. & consil. 293. numero 4. & decis. 141. numero. 12. Castillo controuerf. lib. 5. 2. part. capit. 62. num. 56. *ubi fufiffime de materia hac per totum cap.* Mart. in summa. de iur. legal. capit. 258. numero 12. Stephan. Gratian. discept. forens. capit. 126. num. 23. & 24. *ubi limitat.* & capit. 237. numero. 24. & seq. Andr. Gayl. obseruat. 80. numero 9. lib. 2. Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. forens. quest. 47. numero. 10. sect. 1. pag. 109. Costa de facti scient. & ignor. inspect. 25. numero 4. *Licet contrarium tennant.* Anton. Gabriel. commun. opin. lib. 1. titul. de praesumpt. conclus. 12. numero. 12. & seqq. *prope infinitos pro ea referens.* & plenius alius, Castillo dict. cap. 62. numero 37. & seqq. *qui ex professo materiam hanc tractat, hasque desidentes inter se opiniones late componere con-*

D *communis iuris* 164

DESTROY TO *ordine, destruat*
ur ordinabile. Castillo controuerf. lib. 5. 2. part. cap. 103. numero 14.

DETERMINATIO *una res* 82
plures plures determinabilia, debet ea pariformiter determinare. l. Iam hoc iure, & l. Lullus, D. de vulgar. & pupil. substit. l. si legatarius, §. 1. D. de regulis. l. Quamuis, C. de impub. & aliis substit. Natta consil. 4. num. 19. Bimi. consil. 120. numer. 37. consil. 293. numero. 16. & consil. 282. numero. 68. Surd. consil. 310. num. 15. consil. 45. n. 37. consil. 67. num. 4. & consil. 150. num. 17. Menoch. consil. 88. num. 19. Casanat. consil. 67. num. 28. Gratian. discept. forens. tom. 1. cap. 70. num. 39. *plenissime* Castillo controuerf. lib. 5. 2. part. cap. 97. nu. 4. & per tot. cap. Mart. in summa. success. legal. 1. par. q. 13. art. 9. nu. 91. Mart. Guerb. in consuet. Senat. Messan. cap. 3. glos. 2. num. 12. par. 1. Vincent. Fusar. de substit. quest. 257. numero. 8. Ioan. Mar. Nouar. quest. forens. lib. 1. quest. 7. num. 6. Anton. Riccul. de iure person. extra Eccles. gremi. exillente. lib. 4. cap. 42. numero 9.

D *Axiomata, & loca*

33 *Limia*, & intellige vbi eadem est
omnis ratio, secus si diuersa infinitis
referens. Castillo dist. cap. 97. nu.
5. Mieres de maiorat. 1. p. q. 2. 2.
num. 30. Surd. conf. 67. num. 19.
conf. 150. num. 110. & conf. 426.
num. 4. r. in fin. Pedroch. conf. 20.
num. 3. Ofasc. de cist. Pedemont.
20. num. 5. Cauale. decis. finit. 4.
num. 70. par. 3. Mar. Giurb. in co-
suetud. Senat. Messan. cap. 3. glos.
6. num. 5. 92. *iml. et. v. un. 110.*

34 *Limia* 2. quando determinabilia
aqualiter determinari nequeunt,
Mieres dist. quaest. 2. 2. nu. 30. Ca-
stillo dist. cap. 97. num. 1. 2. *Vel*
quando natura determinabilium ad
inueniendi reprobant, idem ipse Casti-
llo ibi num. 13. qu. num. 15. & 106.
Limitat pariter, vbi adest personarum
diuersitas, maior vbi in vno, quam in
alio considerari potest ratio,

35 *Limia* 3. quando ex aquali deter-
minatione, iuris induceretur corre-
ctio, Menoch lib. 4. praesumpt. 140.
num. 9. Ioseph. de Rustic. ad leg.
Cum auus, lib. 1. cap. 1. 2. nu. 34.
& 35. Castill. dist. cap. 97. numer.
1. 2. *Idem dicens, quando sumus in dis-*

36 *positioe t. negatiua, num. 17. aut*
neccessaria, num. 20. Vel quando vni
ex determinabilibus esset fauorabi-

D *communis iuris.* 165

lior altero, num. 21. explicans, num.
seqq.

Limia 4. quando vtraque determi- 87
natio est clara, Castillo dist. loco
num. 25. Cauale. decis. 5. num.
70. par. 3. Mari Giurb. in consuet.
Senat. Messan. cap. 3. glos. 6. nu-
mer. 59. vers. Respon. 2. *Vel quan-*
do violaretur verba, t. idem Casti- 88
llo dist. cap. 97. nu. 25. Quando vbi
disponens aqualiter super omnibus t. 89
providere non poterat, idem ibi nu-
mer. 26. par. quae alias axiomati hinc
limitationes, & intellectus videre po-
teris.

DICTIONVM vnus, dictum nul- 90
lius, l. Iuris iurandi, cap. Cum di-
lecti in fin. extr. de accusat. Mas-
card. de probat. concl. 347. num.
30. Farinac. in praxi crimi. par. 4.
conf. 60. num. 15. Thom. de Tho-
maset. in florib. leg. regul. 307. &
late Nos de priuileg. pauper. &
miserab. person. quaest. 5. numer.
1. & seqq. *vnus vnus traditis infra lit.*
V. num. 190.

DIES interpellat pro homine, l. 91
Magnam, t. 2. C. de contrah. & com-
mitt. stipul. l. Tractitiae, t. 3. §.
De illo, D. de action. & oblig. l. Ad
diem, 77. l. Si fundam, t. 1. 4. D. de
verb. oblig. l. Pecuniae sanebris, 9.

§. V su-

D Axiomata, & loca

§. Usurarum, D. de usur. l. Liber-
tus, 18. §. Manumissis, D. de ali-
men. & cbar. legat. l. Fundus, 4.
§. Marcellus, D. de lege commif.
l. Traiectitig, 9. D. de nautic. for-
nor. l. Quoties in diem, 59. D.
de verb. oblig. l. Aemilius Lar-
gianus, 59. D. de minor. l. Cel-
sius, 27. D. de recept. arbitr. l. 18.
& 35 tit. 1. part. 5. & l. 8. titul.
14. ead. part. Carol. de Graf. de
except. except. 32. nume-
ro 103. Stephan. Gratian. dis-
cept. forens. tom. 4. cap. 66. nu-
26. & Nos de priuileg. pauper.
& miserab. person. par. 1. quæst.
25. num. 3.

92 *Ampla siue dies ab homine appo-
situs sit, siue à lege tacita subintelli-
gatur;* l. 2. C. de iure emphy. l. 1.
§. Exaetio, C. de rei vxor. action.
capit. Pötuit, 4. extra de locat.
cap. Licet canon. 14. de elect. in
6. l. 2. 8. titul. 4. part. 5. l. 4. titul.
17. lib. 3. Fori leg. & ibid. Mon-
tal. verb. Nongelopido, Marco
Anton. Bauer. in tract. de mora.
2. par. numero 1. & 2. Anton.
Gomez variat. tom. 2. capit.
11. numer. 25. colun. 3. anta
sio. Pichard. in tractat. de mora.
nu.

D communi iuris. 166

num. 67. Ancharr. Regiens. de-
cis. 68. num. 13. Gutierrez. de iuram.
confirmat. 1. par. cap. 56. num. 1.
& 2. Rot. Rom. Diuersi, par. 1. de-
cis. 276. num. 2. & seq. Rot. Ge-
nuens. decis. 139. numero 1. Ca-
stillo controuerf. lib. 2. capit. 1.
num. 62. & nos dict. quæst. 25. nu-
mero 4.

DIES inceptus habetur pro 93
completo in fauorabilibus; l. 1. D. de
manumiss. l. Qua ætate, 5. D. de
testam. l. Usucapione, 15. & ibi
glos. in princip. D. de diuers. &
tempor. præscript. l. ass. in l. si is
qui pro emptore, numer. 53. &
54. D. de usucap. & in l. 3. §. La-
beo, D. de acquir. possess. vbi Ro-
man. numer. 2. & Alexand. nu-
mero 7. & 8. glos. in capit. Cum
in cunctis, 7. de electi. in princip.
verb. Exegerit, Mandos. regul.
34. quæst. 20. numer. 3. vsque ad
6. Flamin. Paris. de resign. be-
nefic. lib. 12. quæst. 8. numer. 19.
vsque ad 26. Secus in odiosis, te-
nent præcitati, Stephan. Gratian.
discept. forens. tomo 4. cap. 607.
numero 6. & seqq. & nume-
ro 15.

DIES termini non computatur 94

D Axiomata, & loca

in termino, l. Vbi lex, D. de regul. iur. cap. 1. de restit. Spoliat. lib. 6. Tiraquel. de retract. lignag. §. 1. glos. 1. 1. nu. 18. cum seqq. Vati. de nullitat. tit. Ex defectu iurisdic. ordin. num. 160. Didac. Perez in l. 2. tit. 2. lib. 3. Ordinam. pag. 494. & in l. 2. vers. Sed est dubium ad med. tit. 2. lib. 7. pagin. 408. Azeued. ad curiam, Pisan. II. 4. cap. 6. num. 58. Flamin. de resign. lib. 12. quest. 8. num. 8. Stephan. Gratian. discept. forens. ca. 161. à princp. Cardoso, in praxi iudic. & aduocator. verb. Dies, nu. 5. & 6. Alexand. Trentac. variat. resolut. lib. 2. tit. de dilationib. resolat. 1. Ioan. Aloys. Ricci decif. Curia Archiep. Neapol. 75. nu. 1. par. 2. Cardin. Tusch. lit. D. cō clu. 409. Ro. Roman. apud Farin. decif. 333. in nouiss. plene, Hierony. Marilian. decif. 74. num. 1. & sequentib. & Nos de priuileg. pauper. & miserab. person. p. 1. q. 31. num. 7.

95 *Difficultas magna impossibilitati aequiparatur*, l. 2. §. Ex quo, & l. Continuas, §. Cum quis, D. de verb. oblig. Farinac. fragment. crimia 1. par. lit. D. num. 143. Mi gna. decif. Florent. 2. num. 9. &

D communia iuris. 167

pleni Nos de priuileg. pauper. & miser. person. par. 1. quæst. 53. numer. 15.

Dignum magis, trahit ad se minus dignum, l. Quæ Religiosis, D. de rei vendic. l. Si communem, D. quemadmod. seruit. amitt. l. Iustissime, D. de ædli. edict. §. Si in aliena, & §. Litteræ, instit. de rer. diuis. l. Per minorem, D. de iudic. cap. Quod in dubiis de consecr. Eccles. cap. 1. eod. tit. lib. 6. glos. in cap. vnic. de iure patron. eod. lib. cap. Quanto de iudic. cap. Si duo, de offic. deleg. cap. Sacris de sepultu. cap. Per tuas de arbitr. *Minusque deo præfertur*, l. 1. & 2. D. de alb. inscrib. c. Solitæ, de maior. & obed. *firmant*, Anton. Gomez var. tom. 3. cap. 10. num. 6. Menoch. conf. 2. num. 227. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 7. nu. 82. P. Sanchez de matrim. lib. 3. disput. 29. num. 8. Hierony. Græch. conf. Syndicatus numer. 329. Benedic. Aegid. in repet. l. 1. C. de Sacrosanct. Eccles. par. 3. §. 1. num. 14. Ioann. Petr. Mouet. tract. de decim. cap. 9. quæst. 5. numer. 258. Ferrer. in constit. Cathalo. glos. 2. num. 55. Cardin. Tusch. practic. concl. lit. D. concl. 435. Aloyf.

D *Axiomata, & loca*

loys. Ricci dec. Curiz Archiep.
Neapol. decis. 2. 28. num. 9. par. 2.
Pichard. ad §. 7. instit. de fideicō-
miss. hæred. n. 3. & ad princip. de
empt. & vend. nu. 17. Ioan. Mar.
Bellier. disquisit. cleric. par. 1. tit.
de favore elector. person. 1. §.
16. nu. 4. pag. 268. Stephan. Grat.
discept. forens. tom. 4. cap. 641.
namer. 17. Ioana. Mar. Nouar.
quæst. forens. lib. 1. q. 11. numero
10. Anton. Ricciul. de iure per-
son. extra Eccl. grem. exist. lib. 2.
cap. 23. n. 15.

97 *Intellige quando aq̄e principali-
ter datur concursus, secus quōdo vna
ris principalis, altera vero est accessō-
ria, l. Cam in diuersis. 44. D. de re
litg. & sumpt. fau. cap. Vno, ibi:
Principaliter ad se trahere videa-
tur, 10. q. 3. Franc. Gallet. in mar-
garit. casuum conscient. verb. Ac-
cessorium.*

98 *Intellige etiam in com̄icis, se-
cus in separatis, & diuisibilibus,
Apostil. ad Alexand. consil. 1. 12
n. 15. lib. 4. Tusch. dict. conc. 455
num. 44.*

99 **DILATIO** non est ablatio; &
quod difertur, non auferatur. l. Quo-
ties, 2. C. de precib. cap. Ancil-
lam, 3. quæst. 2. capit. Nemoq̄

D *communis iuris. 168*

desperandus est, de poenit. dist.
7. cap. Statutum, vbi gloss. verb.
Retardari de hæret. lib. 6. Girōd.
de priuileg. num. 966. Gonzal.
ad regul. 8. Cancell. in proem. §.
7. num. 62. Ioan. Mar. Nouar. q.
forens. lib. 1. q. 31. n. 13. quod & ce-
cinit, Valeri. Martialis. epigram. lib.
6. epigram. 10.

*Quæ nondum data sunt, stulto ne-
gata putas?*

DILATIO medici temporis, non

est in consideratione, l. Debitoribus,
D. de re iudic. l. Debitor meo, 2. D.
Dide iudic. Gonzal. ad reg. 8. Cā-
cel. in proem. §. 7. n. 63. & Nos de
priuileg. pauper. & miserab. per-
son. p. 1. q. 4. n. 29. Longi autem tē-
poris se. us. elegant. ac piensissime in
nocen. 3. Pontifex Maxim. de ni-
seria conditionis humane lib. 2. c.
3. ibi in hæc verb. Sæpè iustitiam
tantum differtis, quod litigantibus
plus, quam totam auferatis: quia
maior est sumptus expensæ; quā
fructus sententiæ.

DILATIONEM petens nō soluit

dum sententiam videtur approbare,
& debet sateri, l. Ad solutionem,
C. de re iudic. Sard. conf. 1. 2. nu.
52. & notamus infra verb. Appro-
bare videtur sententiam.

D. Axiomata, & loca

108

DILECTIO non cadit in igno-
tos, l. Non est ferendus, D. de tran-
sact. Menoch. conf. 333. nu. 5. Vlti-
cent. Fusar. in tract. de substitio-
nib. q. 318. num. 8.

103

DILECTVS magis, praesumitur
prius nominatus, l. Quoties, D. de
usufruct. l. Luctus, la vlt. D. de her-
red. instit. l. Cum ita, §. In fidei co-
missio, D. delegat. 2. l. Publius, §.
fin. D. de condit. & demonstr. fin.
C. de verb. signifi. l. Si commu-
nis seruus, 2. D. de stipul. seruo-
cap. si quis de elect. in 6. Tiraq.
de iure primog. quaest. 19. num.
3. Paris. conf. 18. num. 73. & col.
70. num. 2. lib. 2. Crauet. consil.
62. num. 7. Cephal. conf. 633. nu-
26. Menoch. conf. 318. n. 2. conf.
333. num. 32. conf. 414. num. 38.
conf. 481. n. 6. & de presump. lib.
4. presump. 16. n. 3. cu seq. Mas-
card. de prob. cocl. 67. Tho. de Tho-
mas. regu. 235. Gardin. Mantie.
de coniectur. vltim. volunt. lib. 6.
tit. 1. r. num. 13. & lib. 8. tit. 4. nu-
12. & tit. 9. num. 7. Stephan. Gra-
tian. discept. forens. tom. 4. capit.
621. num. 17. & cap. 836. numer.
5. tom. 5. Cum vocatis infra lit. O.
num. 32. & 33.

104

DILIGENS praesumitur quilibet

108

D. communia iuris. 169

non negligens, c. Nisi de praebend.
c. Ad audientiam, de praescript.
c. Deputati, de appellat. Crauet.
conf. 73. n. 1. Mascard. de Fro-
bat. concl. 18. n. 3. Card. Tusch.
lit. D. concl. 449. n. 3. in addit. Me-
nch. lib. 6. presump. 77. n. 3.

104

DISPOSITIO omnis intelligi
tur, ebus sic stantibus, & in eodem
statu permanens, l. Quod feruus
D. de condit. ob caus. c. In paro-
chia 16. q. 1. glof. in c. 2. de res-
crip. Mar. Ant. vantar. lib. 1. reso-
lut. 56. num. 2. Cardin. Tusch.
lit. D. conclu. 502. Ioseph. de
Sess. Aragon. decis. 187. num. 2. 3.
Surd. consil. 133. n. 58. Anton. Ric-
ciol. de iure person. extra Eccles.
grem. exist. lib. 4. c. 56. num. 10.
Stephan. Gratian. discept. forens.
tom. 5. cap. 916. num. 21. Nos de
privileg. paup. & miserab. person.
part. 1. q. 14. num. 2. Cardin. Sera-
phin. Rot. Rom. decis. 129. num. 1.
& 3. *ubi fecus asserti in his t qua*
augmentum, & diminutionem reci-
piunt.

105

106

DISPOSITIO variatur mu-
tatione conditionis, & status, l. Si
quis, D. de solut. l. Sicum Corne-
lius, D. eod. tit. c. Quae modum
extr. de iur. iur. Et spectatum in in-
P rament

107

P rament

D Axiomata, & loca

ramento consistat, ex Rot. Roman.
apud Farin. decis. 1. n. 3. tom. 1.
& traditis à Nobis de privileg.
pauper. & miserabil person. part.
1. q. 14. num. 3.

DISPOSITIO omnis in-
telligitur vt cōueniat natura actus,
quo celebratur, Surd. de aliment.
tit. 5. quest. 1. num. 4. Cardin.
Tusch. lit. D. conclu. 503. Et quā-
sumus generalis, restringitur se-
cundum qualitatem, & naturam rei
super qua fit, cui vt adicitur dis-
positio, l. 1. §. 1. D. de offic. pro-
curat. Cæsar. l. stipulatus, §. Ve-
rum, D. de vsur. l. Damai, ver-
fic. Et quod in stipulatione, D.
de damn. infect. l. Filiusfamili.
D. de donat. Tiber Decian. consil.
57. numer. 60. libr. 1. Et se-
cundum naturam actus, qui geritur,
consuetur facta, l. Semper in sti-
pulationibus, vbi Dec. numero
6. D. de reg. iur. l. Queritur, §.
Inter Locatorem, D. Locat. Me-
noch. libr. 3. præsumpt. 38. per
tot. & libr. 6. præsumpt. 10. per
tot. Castillo controuers. libr. 5.
par. 2. capit. 132. numero 20.
Surd. consil. 392. num. 22. consil.
4. 4. num. 19. & consil. 480. nu-
mero 16.

D communia iuris. 170

DISPOSITIO de aliquo
facta, non ad necessarium sed volun-
tarium actum refertur, l. Peto, §.
Prædictum, D. delegat. 2. Surd. cōf.
336. num. 8.

DISPOSITIO non habet
locum, vbi verba dispositioni non com-
ueniunt, l. 1. §. Toties, D. de damn.
infect. l. Quod constitutum, D. de
milit. testam. Cardin. Tusch. lit.
D. concl. 492. Brunor à sole in lo-
cis commun. verb. Dispositio,
16. Sard. consil. 466. nume-
ro 19.

DISPOSITIO secundum
ius vigens tempore dispositionis regu-
latur, probat text. in l. Si ita, D. de
aur. & argen. leg. 1. Si mandaue-
ro, §. Is cuius, D. mandat. Aucnd.
in l. 40. Tanr. glos. 1. numero
28. Surd. consil. 27. nume-
ro 20.

Et secundum tempus in quod con-
fertur considerari debet, l. Titio cū
moreretur, D. de vsufruct. legat.
Tiraq. de iure primog. q. 40. nū.
174. Vincent. Fusar. de substit. q.
318. num. 62.

DISPOSITIONE prin-
cipali nulla existente, quæcumque
sibi accessoria viciantur, Brunor à
Sole in locis commun. verb.

D Axiomata, & loca

Dispositio 22. *inunctis traditis supra lit. A. num. 47.*

- 115 **DISPOSITIO** non debet esse *elusoria*, l. Si prator, D. de iudic. l. fin. D. nequid in loco publ. Surd. cons. 315. num. 5. Et ut valeat, semper debet fieri interpretatio, l. Quoties, D. de verb. oblig. l. Si quando, D. delegat. 1. *alia iura adducens* Crauet. cons. 297. num. 4. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. q. 79. num. 8. Et ne reddatur superflua, in interpretatio sumenda est, Crauet. cons. 35. n. 25. Becc. cons. 41. n. 20. Surd. cons. 29. num. 13. & cons. 71. nu. 3. Mari. Anton. variat. res. sol. lib. 1. resolut. 18. nu. 13. Et ne sit inutilis, comprehenduntur ea, que
- 116 in generalis dispositione venire non solent, Petr. Gerard. singul. 25. incip. Dictam est. Ancharran. Modern. quæst. famili. lib. 1. quæst. 45. numer. 14. Anton. Gabr. lib. 6. tit. de regul. iur. conclu. 12. numer. 40. Surd. cons. 73. numero 82.

- 117 **DISPOSITIO** aliquid supponens, non verificatur, nisi in casu in quo verificatur prasuppositum, Roland. à Valle de lucro dotis, quæst. 11. num. 17. & cons. 10. nu. 14. lib. 4. Ioseph. de Scil. Arag. de-

D communia iuris. 171

decis. 160. num. 24. Franc. Becci. cons. 53. num. 7. Surd. cons. 150. numer. 78. & consil. 430. numero 17. Cephal. consil. 90. numero 51. hos, & alios referens, Vincent. Carot. in addit. ad consil. Decclig. ad num. 2. Dec. ipsius vero num. 9.

DISPONENS, & dispositum se sub eodem genere non compatiuntur, l. fin. D. de fund. instruct.

DISPOSITIO loquens in casu vero, etiam ad casum fictum extenditur, l. Gallus, §. Et quid sit tantum, D. de liber. & posthum. l. 1. §. Lex Falcidia D. ad leg. Falcid.

Contra, quod dispositio loquens in casu vero, in eo debeat intelligi, & non in ficto, est text. in l. Ex ea, §. Insulam, D. de verb. oblig. Dispositionem que in casu expresso factam, ad fictum non trahi, firmat Surd. cons. 455. num. 3. & consil. 468. numero 3.

DISPOSITIO una & eadem, non debet diuerso iure censi, Ioseph. de Scil. Arag. decis. 187. num. 24. Una enim & eadem res diuerso iure iudicari non debet, ut notauimus infra verbo iure diuerso.

D Axiomata, & loca

122 **DISPOSITIO** omnis inspicitur, & interpretatur, prout verba designantur, Cardin. Tusch. lit. D. c6 cluf. 497.

123 **DISPOSITIO** omnis intelligitur de prima, & unica vice, l. Boues, §. Hoc sermone (& ibi DD. præsertim, Tiraq.) D. de verb. signifi. l. Cum pater, §. Pater certam, D. delegat. 2. Surd. conf. 18. num. 9. Azor instit. moral. lib. 5. cap. 23. quæst. 5. Cardin. Tusch. lit. D. concl. 499. Ant. Gabr. lib. 6. commun. concl. tit. de legibus, concl. 2. Armendar. in proæm. addit. ad recop. legum Nauarr. nu. 169. Mari. Antoni. variar. lib. 1. resolut. 74. num. 4. Rot. Rom. apud Farin. decif. 423. n. 4. tom. 1. p. 1. Heringi, de fideiusor. cap. 13. num. 14. Mar. Giurb. consil. crimin. 99. n. 1. *Vbi & in privilegiis* † (ex multorum sententia axiomata hoc ampliãntes) procedere refert.

124 *Licet contrarium firmes idem ipse* ibi numer. 15. *vbi dispositio ad primam tantum vicem se non adstringit, late de huius axiomatis materia,* Nos de privileg. pauper. & miserab. person. par. 1. quæst. 16. per tot.

125 *Limita etiam quando extant verba*

D communi iuris. 172

ba iterationem significantia, Tiraq. in dict. §. Hoc sermone, limit. 26. Surd. conf. 281. num. 22. *Limitaris etiam* num. 26. *in dispositione ob certam † causam factam, qua ad primam vicem non restringitur, sed durat, donec sequatur effectus.*

Limita præterea in dispositione legis, vt advertimus Nos dict. q. 16. num. 13. & seqq. & notatur infra proxime num. 132. *Octò limitatio ves assignavit dicto §. Hoc sermone, et axiomati nostro* Mar. Giurb. dict. consil. 99. à num. 19. cum seqq.

Prima, Dispositionem quamlibet negative conceptam, successiuam Etò requirere, nec satis per primum ad impleri, d. num. 19.

Secunda, si alioquin disponentium manti satis non fieret, nu. 20.

Tertia, Quando si de primo actu intelligeretur, non sortitur dispositio effectum, num. 21.

Quarta, Quando secundus actus in primi locum subrogatur, num. 22.

Quinta, vt non procedat in dispositione legis, qua perpetuo extendi debet, num. 23.

Sexta, vt non procedat in actu sui natura reiterabili, num. 24.

Septima, vt eo solum casu, d. §. Hoc

D Axiomata, & loca,

sermone dispositio locum habeat, quocassarent verba, vel contra verbi proprietatem interpretatio facienda esset d. n. 24. vers. septimo.

135 *Octava, vt assertio, axiomaque hoc procedat in dubio, secus si de contraria disponens voluntate constaret, numer. 25. quas omnes limitationes, & intellectus pluribus auctoritatibus suo more firmat, ac exornat, quem licet consulere.*

136 *DISPOSITIO omnis simpliciter pro lata intelligitur, ampliatur, ac restringitur secundum ius commune, vt per Cardin. Tusch. lit. D. concl. 501. Tiraq. in tract. Iemort, par. 2. de clerat. 2. num. 2. Aluar. Valasc. consult. 42. numero 7. Petr. Barbof. in l. 1. par. 1. n. 61. D. solut. matrim. Iean. Mar. Nouar. quest. forens. lib. 1. quest 91. n. 5. & 6. Cost. conf. 170. n. 5. lib. 2. Debet que intelligi vt minus, quam*

137 *fieri potest, à iure communi t recedat Crauet. conf. 3. num. 13. & 18. & conf. 25. nu. 6. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 848. num. 13.*

138 *DISPOSITIO omnis semper de actu valido intelligi debet, Card. Tusch. practic. conclus. lit. D.*

con

D Cmmunia iuris. 173

conclu. 504. *Quibus adde notata supra lit. A. num. 166.*

DISPOSITIO omnis intelligi debet de habili, l. 1. vbi glos. C. de sacros. Eccle. Cardin. Tusch. lit. D. concl. 505. Carol. de Graf. de except. ad mater. statuti exclud. omnes except. in prælud. nu. 96. Et recipit restrictionem de habilitate, Bart. in auth. Denuptiis, num. 3. coll. 4. Armendar in proæm. addit. ad recopil. legum Nauarræ num. 38. Mari. Anton. variar. resolut. lib. 2. resolut. 40. numero 5. Surd. consil. 10. numero 27.

Limitat in contractibus Mari. An tonin. d. loco num. 6.

DISPOSITIO redigitur semper ad actum possibilem, & licitum, Brunor à Sole in locis communi. verb. Dispositio. num. 20. Et dispositio simpliciter facta, eo casu facta intelligitur, quo de iure fieri potest, l. Gallus, §. Quidam recte, & ibi las. 2. notab. D. de liber. & posthum.

DISPOSITIO generalis, generaliter est intelligenda, Cardin. Tusch. lit. D. concl. 488. Ludouic. Cens. de censib. 3. par. cap. 1. q. 3. artic. 7. numer. 26. in nullis aliis

addu.

D *Axiomata, & loca*

adductis infra verb. Lex generaliter loquens.

143 *Et comprehendit omnes casus, uti quod in v. 10 sit maior ratio, quam in alio, l. 1. §. Quod auté, D. de aleat. l. In fraudem in fin. & ibi Bald. D. de testam. milit. Aym. Crauet. conf. 92 num. 4. & consil. 84. numer. 13. Beccii. consil. 37. num. 4. Surd. consil. 335. numero 39.*

144 *Etiamque privilegiatus casus includit, l. In fraudem, §. fin. D. de milit. testam. Non tamen extenditur*

145 *† ad incogitata, l. Cum Aquiliana, l. Qui cum tutoribus, l. Non est ferendus, D. de transact. l. Si de certa, C. eod. tit. l. Mater decedens, D. de inof. testam. l. Tres fratres, l. Emptor. §. Lurtius, D. de pact. l. fin. D. de eo, qui pro tutor. Roman. consil. 294. incip. Hæ: confessio circa fin. Bursati. conf. 115. numer. 15. libr. 1. Cephal. conf. 3. numer. 100. libr. 1. Pedroch. consil. 36. num. 150. & numer. 172. cum seqq. Decian. consil. 3. num. 55. & 55. & consil. 35. numer. 48. libr. 2. & consil. 11. numer. 11. libr. 3. Crauet. consil. 227. numer. 11. & 14. Camil. Gallin. de verb. signific. libr. 1. cap.*

D *communia iuris* 174

capit. 9. *plenissime* Castillo controuers. lib. 1. part. 2. capit. 116. à num. 4. cum seqq.

Non tamen ad illicita extenditur, 146
Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 848. num. 13. tom. 5.

Nec casum specialiter definitum 147
comprehendit, l. Doli clauisula, D. de verb. oblig. l. Cum in testamento, §. fin. D. de hæred. instit. l. Seruo manumisso, D. de pecul. legat. l. Vxorem, §. Felicissimo, D. delegat. 3. l. Cohæredi 41. §. Qui patrem, D. de vulg. cap. Cum dilecti, de donat. Surd. consil. 456. num. 48. & conf. 550. num. 14. Nos de priuileg. pauper. & miser. person. quæst. 52. num. 42. parte 1.

Nec personam loquentis, l. Inquisitio, C. de solutionibus surd. consilio 152. numero 45.

Et restringitur ex ratione particulari, l. Cum pater, §. Dulcissimis, Delegat. 2. l. Si de certa re, Cod. de transact. Girond. de priuileg. seu exempt. explic. numero 277. O fasc. decif. Pedemont. 98. numero 10. Surd. consil. 389. numero 9. & sequent. ubi quod, † 149
secun-

D Axiomata, & loca*secundum suam causam restringitur.*

150 Item & ob causam finalem, idem
Surd. conf. 150. num. 58. & consil.
267, num. 3. & consil. 445. nume-
ro 32.

151 Et ad contenta sub eodem genere,
idem ipse consil. 48. num. 2. 4. 6.
fil. 77. num. 27. & consil. 131. nu-
mer. 21.

152 **DISPOSITIO generalis, in
alterius non ledit, l. 2. §. Merito, &
§. Si quis à Principe, D. nequid in
loco publ. Regia. de appellat. §.
6. glos. 2. c. 5. n. 20. Mari. Gturb.
decif. 35. nu. 6.**

153 **DISPOSITIO limitata, limita-
tum producit effectum, l. In agris, D.
de acquir. rer. domin. l. In delictis
§. Si detracta, D. de noxal. l. Age
vbi last. num. 2. cum seqq. C. de
transact. l. Canellauerat, D. de
his, quæ in testam. delen. l. Cum
seruo in princ. C. de contrahi. emp-
pt. Tiraq. in tract. cessante causa,
p. 1. n. 142. Paris. consil. 18. num. 8.
& 9. libr. 1. Surd. conf. 5. num. 58.
Cardin. Seraphin. Rotæ Rom. de
cif. 91. n. 2. Ioan. Anton. Man-
gil. de imputat. q. 60. num. 1. & q.
84. num. 4. Nec extenditur, Cardin.
Tusch. lit. D. conclus. 494. *Extesti-
dicar tamen secundum limites
adiecta***

D communia iuris. 175

*adiecta rationis l. Nomen, §. fin. D.
delegat. 3. l. Regula, §. fin. D. de
iur. & facti. ignor. Angul. de me-
liorat. in declarat. legis, 6. glos. 2.
num. 1. Castillo controuerf. lib.
5. 2. p. c. 66. num. 73.*

**DISPOSITIO specialis, dero- 154
gat generalis, l. Titia, 1. §. pen. D. de
legat. 2. Vel saltem eam limitat, l.
Vxorem, §. Felicitissimo, D. de le-
gat. 3. l. Quæsitum, §. ult. D. de
fund. instruct. l. Cohæredi, §. Qui
patrem, D. de vulg. & pupil.
substiti. Menoch. consil. 151. num.
42. Vincent. Fusar. de substit.
quæst. 720. num. 3.**

**DISPOSITIO legis facilius 155
tollitur, quam hominis, mitiusque
agitur cum lege, eiusque dispositione,
quam cum homine, l. Celsus, 28.
(aliàs 23. vbi notat glos. 1.) D. de
recept. arbitr. Ioseph. de Sess.
Arag. decisio. 74. numero
51.**

**DISPOSITIO hominis, le- 156
gis tollit dispositionem, l. fin. C. de
pact. conuent. l. Et habet, §. Cum
quis, & ibi glos. D. de precar.
Intellige vt per Surd. consil. 476.
num. 6. & latius notauimus lit. H.
num. 46. & lit. P. numer. 34. &
sequent.**

D Axiomata, & loca

157 *Non tamen dispositio hominis aequè facile extenditur, vt legis, cap. Susceptum, de rescript. lib. 6. c. Cum illis, de præbend. eod. lib. Natr. conf. 373. nu. 6. Surd. consil. 54. num. 20.*

158 *Neque restringitur, idem Surd. conf. 10. num. 27. & seq.*

159 **DISPOSITIO legis, & hominis aequiparantur, l. Si intestamēto, in fin. D. de vulg. & pupil. substit.**

160 **DISPOSITVM in vno casu ex duobus aequiparatis, in alio etiam videtur dispositum, notauimus lit. C. num. 20.**

161 **DISTINGVENS proximus est veritatis, Surd. decis. 58. num. 5. & consil. 346. n. 10. Nam distinguendo, & omnia concordantur, l. Adeo, §. Cum quis, D. de acquir. rer. domin. glos. in cap. Querenti, de offic. deleg. O fasc. decis. 162. nu. 8. Stephan. Gratian. discip. foref. cap. 920. nu. 42. to. 5. Distinctioq;**

162 *† seu diuisio animi legentis incitat, mentem intelligentis præparat, & memoriam artificiosè reformatur, vt tradit Ioan. Mar. Nouar. in praxi electionis, & variat. fori, in prælud. num. 5. eleganter Macrob. Saturnal. lib. 1. in princip. in hac verba:*

163 *Nam & in animo melius distin-*

to

D communiaturis. 176

Et seruantur, & ipsa distinctio non sine quodam fermento, quo conditur, vniuersitas, in vnus saporis vsu varia libamenta confundit, vt etiam quid apparuerit vnde sumptum sit; aliud tamen esse, quam vnde sumptum noscitur, appareat.

DOCTORI distinguenti inhærendum est, glos. in l. Apud antiquos, C. de furtis, & in l. Filix, C. famil. erctsc. Auilin c. Prætor, c. 15. gl. Homezillos, à n. 35. Surd. consil. 346. num. 9. Pappon. cōf. 41. num. 39. decis. Auenion. 145. num. 22.

DISTRACTVS eius est natura cuius contractus, & vtrumq; aequiparatur, Tiraq. ad leg. connubial. verb. Contractus, glos. 2. à n. 1. cū seq. Vincent. de Franch. decis. 48. n. 60. & decis. 136. n. 7. Stephan. Gratian. discipr. forens. c. 168. n. 2. Muscatel. de fideiussor. p. 20. q. 7. nu. 21. Surd. decis. 139. nu. 4. & decis. 136. nu. 17. Farin. conf. crim. 112. nu. 1. & 2. lib. 2. Cels. Bargal. de dolo, lib. 1. c. 8. de dolo bono in spiritualibus, nu. 8. & lib. 2. cap. De dolo dante causam, & de dolo incidente, numer. 46. fol. 181.

DI-

D Axiomata, & loca

166 DIVERSITAS circa eandem rem induci non debet, l. Eum qui ædes, D. de vñcap. Cardin. Tusch. lit. D. conclus. § 18. & notamus plenius, verb. Iure diversio.

167 DIVERSITAS nominum diversitatem rerum, & locorum inducit, l. Si idem, C. de codicil. Cardin. Tusch. lit. D. conclus. 517. Seraphin. Rot. Roman. decisio. 1137. numer. 3. Surd. consil. 127. num. 32. & notamus hac liter. num. 79. inde Quid. de Iano loquens, rationemque quate Ianus quandoque, Patuleius, quandoque vocetur libi. Pastor. air.

Scilicet alterno voluit vudis illa vestias

Nomine diversas significare vices.

168 Limita respectu uniuersi, quia diversitas nominis, & corporis, non constituunt diversum corpus, sed ad cognoscendum ipsius partes fit, Mari. Giurb. in consuetud. Senat. Messan. cap. 15. glos. 7. nu. 4.

169 DIVERSITAS rationis diversitatem iuris inducit, l. Conuentio. num. in princip. D. de pact. l. 3. §. Genera, D. de acquir. possess. Et

170 quæ diversos habent tractatus, & diversum

D communia iuris. 177

versam quoque habent substantiam, l. 2. §. Quartus, C. de veter. iure enucle. l. 2. D. de milit. testam.

DIVERSITAS effectuum diversitatem substantiæ non inducit, l. fin. D. de fundo instruit.

A DIVERSIS non fit illatio, notatus infra lit. I. verb. Illatio. 172

DIVERSA ratio r format actum, l. Interpositas, C. de transact. 173

DIVERSORVM, diversum est iudicium, l. Inter stipulantem, §. Sacram, D. de verbor. oblig. Stephan. Gratian. Marchiæ decis. 32. numer. 8. & decis. 42. numer. 10.

DIVINARE nemo tenetur nec licet, l. Si purator, D. ad l. Aquil. 175

l. Si fidei for, versic. Ignoscendum, D. mandat. l. Apud Cæsum, & ibi Sebast. Næui. num. 47. D. de doli mali except. Gongal. ad regul. 8. Cancel. glos. 45. §. 3. numer. 20. Et divinatorius intellectus rejicitur, l. fin. C. de contrah. empt. glos. mag. (communiter ad id allegata) in l. Filium quæ, C. famil. ercisc. Camil. Gallia. in tract. de verbor. signific. lib. 5. cap. 10. num. 15. vbi numer. 16.

Limitat, ut legum & contrarietas evitetur, pro eorumque concordia,

repetiturque

D Axiomata, & loca

repetiturque lib. 6. c. 7. n. 6. & lib. 7. cap. 8. nu. 9.

177 **DOLVS** aut *fraus* presumi non debet, l. Quoties, §. Qui dolo, D. de probat. l. Dolum, 6. C. de dolo, gloss. verb. Priori, in cap. Super litteris, 20. extra de rescript. Menoch. de presumpt. lib. 4. præsumpt. 1. 2. num. 2. Crauet. consil. 321. nu. 3. Petr. Barbosa. in l. Eum qui temere, 79. in princip. num. 26. D. de iudic. plenissime Tusch. practice. conclu. lit. D. concl. 573. per quem ampliationes, limitationes, & intellectus vide, per Menoch. supra dict. præsumpt. 1. 2. per tot. & lib. 5. præsumpt. 8. Cuiac. lib. 1. obseruat. cap. 11.

178 **DOLO** facere *presumitur*, qui fecit, quod facere non debuit, l. Tutor qui repertorium, D. de administr. tutor. l. Dolo, D. ad leg. Falci. l. Si procuratorem, §. Dolo, D. manda. Menoch. consil. 93. nu. 30. Frarinac. in praxi crimin. p. 3. quaest. 89. num. 52. & part. 4. consil. 60. num. 18. vbi Addit. lit. I. Et qui rem à lege prohibitam facit, ex cap. Qui contra iura de regul. iur. lib. 6. l. 1. C. de fidei. Paris. consil. 52. num. 33. & consil. 78. num. 16. & sequent. volum. 40.

late

D communia iuris 178

late Mascard. de probat. conclus. 495. num. 4. & conclus. 531. num. 50. & 102. Farin. de delict. q. 18. num. 7. 1. & q. 89. nu. 77. & seqq. Mar. Antoni. Macerat. variar. lib. 1. resolut. 73. nu. 8. & 9. *Dolusque est non facere id ad quod quis est obligatus, facereque tenetur*, l. Dolus, & d. l. Si procuratorem, §. Dolo, D. mandat. Sur. consil. 2. n. 69. & seqq.

DOLO facit qui petit, quod restitueret tenetur, cap. Dolo facit, 59. de regul. iur. lib. 6. Cardos. in praxi iudic. & advocator. verb. Dolus, nu. 8. Duen. regul. 290. Menoch. de præsump. lib. 5. q. 3. nu. 88. Mascard. de probat. conclus. 531. n. 81. Cels. Bargal. de dolo, lib. 6. regul. 16. per tot. vbi plene.

Limita, & intellige, quando ipsi met debitoris conuenio restituito facienda esset, secus alteri, gloss. in l. Si focer. 4. §. 5. Lutins Titius, verb. Sed alij, & ibi Bald. notab. 7. Alberic. n. 2. Cuman. n. 3. Castrens. n. 6. D. solut. matrim. Steph. Gratian. discip. forens. to. 4. discip. 627. n. 3. & seqq. *Qui etiam limitat* ¶ ibi, n. 10. *axioma hoc quando ex intervallo esset restituito facienda.*

DOLVS casu non purgatur, l. Stichus, 16. D. de noxal. action.

DO-

D Axiomata, & loca

- 183 DOLO facit, qui petit, quod aliqua exceptione ellidit potest, l. 2. §. Item quaeritur, verfic. Et generaliter, & §. Circa. D. de except. doli, l. Qui requiratur, D. eod. tit. l. Si quis cum aliter, D. de verb. oblig. late Cels. Bargal. de dolo, lib. 6. regul. 25. per tot. *vbi* num. 6 Limitat, † quando petens esset in iusta ignorantia, ex dict. §. Item quaeritur, verfic. Nam si inter initia.
- 184
- 185 *Limita etiam, quando reuerentia persona exceptionem doli excluderet, ex l. Apud Celsum, §. Aduersus parentes, D. de except. doli, vt aduertit idem Bargal. dict. loco, numer. 7.*
- 186 DOLO non videtur fecisse, qui fraudem alterius excludit, l. Cum pater, 79. §. Titio, in fin. D. de legat. 2. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 2. differ. 11. num. 24.
- 187 DOLVS grauiorem exigit poenam, quam culpa, l. Iulianus, in princip. iuncta l. Si sterilis, §. Cu per veaditorem, D. de action. empt.
- 188 DOLVS praesumitur in eo, qui facit, quod tenetur non facere, l. Si procuratorem, §. Dolo, D. manda. Menochi. de presump. lib. 3. q.

D. communia iuris. 179

§ 5. num. 10. Et sic in delictis praesumitur dolo, l. Si non conuicti, C. de iniur. Cels. Bargal. de dolo, lib. 3. capit. 11. num. 12. fol. mihi 400. Inde elegantissime Seneca de morib. Nil interest (ait) quo animo facis, quod fecisse vitiosum est, quia facta cernuntur; animus vero non videtur.

DOLVS nemini debet patrocinari, l. Nec ex dolo, D. de dolo, l. 3. D. de transact. l. Si qui dolo, D. de rei vendic. cap. Audiuimus, de collus. derog. l. pen. in fin. D. de iure dot. l. Si ex dolo, D. de re iudic. l. Etiam, §. 1. D. solut. matrim. Tiraq. de retract. lign. §. 1. glos. 9. num. 62. Surd. consil. 15. numer. 13. Farinac. in praxi crimin. part. 1. quaest. 31. num. 155. Ioan. Mar. Bellet. disquisit. cleric. part. 1. tit. de clerico debitore, §. 2. numer. 5. pag. 420. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 849. nu. 11. & c. 906. nu. 12.

DOLVS vbi non adest, ibi non est delictum poena dignum, Menochi. consil. 28. num. 13. & notanimus latus hac eadem lit. num. 63.

DOLVS non committitur, nec dicitur, sine voluntate, Cels. Bargal. de dolo, lib. 2. c. 3. de dolo praesumpto,

189

190

D Axiomata, & loca

sumpto, num. 8. fol. 102. *in celsis*
traditis supra hac ead. lit. nu. 66.

191 **DOLVS** *præponderat culpa*, l. Itē
si obstitrix, §. fin. D. ad l. Aquil.
Cardin. Tusch. practico. conclus.
lit. D. conclus. 579. Ioan. Baptist.
Cost. de ratione ratæ, quæst. 104.
nu. 6. pag. mihi 128.

193 **Limita**, & *intellige, in civilibus*,
secus in criminalibus, quia dolus
vnus, non tollit dolum, vel culpam
alterius ita limitat Cardin. Tusch.
relato loco, nu. 2. qui num. 3. *re-*

194 **stringit**, † *ut dolus, & culpa vnus,*
circa vnum factum, numquam præ-
ponderet, vel tollat factum alterius,
circa diuersum factū, allegat Alexo
consil. 77. num. 13. verū. Secun-
do respondeo, lib. 3.

195 **DOLVS** *dicitur anima pœna,*
princip. instit. de oblig. quæ ex
quasi delict. nasc. l. sancimus, C.
de pœn. Ioan. Baptist. Cost. de ra-
tione rat. quæstion. 138. numer.
10.

196 **DOLVS** *vnus, alteri nocere nõ*
debet, l. Elegāter, in princip. D. de
dolo, l. Electio, in fin. D. de noxal.
l. 2. & l. Si procurator, 9. D. de
doli except. Cardin. Tusch. liter.
D. conclus. 582. *Limitans* † nu. 2.

197 *in dolo administratoris, vel tutoris,*

D communia iuris. 180

quis nocet domino, & pupillo, quan-
do ex tali dolo commodum sentiuus,
allegat Castrenf. conf. 412 incip.
Vilo factio, numer. 3. verfic. Et si
dicatur, lib. 1.

Sicut autem vnus dolus alteri no-
cere non debet; ita pariter nec
prodesse, l. Alterius circuuentio,
49. D. de reg. iur.

DOLVS *non fit scienti, & con-*
sentienti, c. Scienti, 7. de reg. iur.
lib. 6. l. Nemo, D. eod. tit. l. Cum
donationis, C. de transact. Car-
din. Tusch. lit. D. conclus. 589.
Thom. de Thomaet, in florib.
leg. regul. 192. *vbi intelligit pro-*
cedere, quando sciens, & consentiens
libere, † & sponte consentit, secus
quando necessitate impulsus, id quod
non tantū de cõpulsione, vel cõactione
reali intelligendū est sed etia † verba-
li. persuasione nempe. Ita Cels. Bar-
gal. de dolo, lib. 6. regul. 34. n. 17.

Limita etiam, vt non ob id vnus
ei tollatur, licet parti scienti, &
consentienti pereat, Menoch. de ar-
bitrar. cent. 4. casu 398. num. 25.
quem limitantem regulam hanc vi-
de á num. 18. cum seq. & plenissimè
Cels. Bargal. de dolo, dict. re-
gul. 34. per tot. à quo ampliatio-
nes, & limitationes pete.

D. Axiomata, & loca

20) **DOLVS** cum dolo compensatur, l. Vir, §. 40. D. solut. matrim. l. 81 ambo, D. de compensat. l. 81 duo, §. 6. D. de dolo. l. Quid in Titio, D. si quis omitti causi testam. l. Filtum, C. de liber. causi. l. Quoniam, C. de hæretic. cap. vltim de adulter. Cardos. in praxi iudic. & aduocator. verb. Delictum, nu. 37. *Vbi intelligit, † quando ciuiler, non quando criminaliter agitur, copiosissimè Cels. Bargal. de dolo, lib. 6. regul. 15. per tot. vbi axiomatis huius materiam, per 64. numeros examinat, plurimas ampliationes, & limitationes (quas longum esset recensere) assignans de hacque proxime assignata limitatione (quam regulariter improbatam dicit) agit à numer. 25. cum seq. ad saturitatem etiam Farin. fragment. criminat. p. lit. D. num. 110. & seq.*

204 **DOLVS** semper, & in qualibet dispositione censetur exceptus, l. Titius creditor, D. mandat. l. si pater, D. que in fraud. credit. l. Actione, C. de transact. l. Aurelio, §. Caius, D. de liber. legal. l. Tres fratres, D. de pact. l. 1. C. si maior factus, Cels. Bargal. de dolo, lib. 2. cap. 2. De dolo futuro, post

D. communia iuris. 181
post num. 23. limit. 8. & 9. & lib. 6. regul. 2. per tot. Cephal. conf. 34. num. 23. conf. 62. nu. 17. & conf. 142. nu. 28. lib. 1. Menoch. de recuper. possess. remed. 15. num. 178. & de arbitrar. lib. 1. q. 13. numer. 8. & sequent. Farinac. fragment. crimin. 1. part. liter. D. numer. 185. & sequent. vbi plenissime.

DOLVS nemini nocens, non punitur Cels. Bargal. de dolo lib. 2. cap. 1. numer. 9. fol. mihi 399. ad falsitatem nemini nocua inde inferens, & diximus infra liter. F. num. 97.

DOMINI duo eiusdem rei in solidum esse non possunt, notamus infra hæc eadem litera numero 240.

DOMINIA rerum in incertis, & pendenti esse non debent, l. vltim. in fin. D. commun. Prædior. l. Si ex duobus, §. Sedet Marcellus, D. de in diem adiect. gloss. & Doctores, in l. Si ego, D. de solut. Francisc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. quæst. 17. num. 6. Vincent. Fusar. de substit. q. 18. nu. 66.

Limita interueniente causa, Surd. decis. 230. nu. 5. Francisc. Molin. vbi proxime.

finium est refugium, l. Plerique, D. de in ius voc. l. 1. C. de prætorib. & honore prætur, lib. 12. latissimè Farinac. fragment. crimin. part. 1. lit. D. à numer. 230. cum seq.

D *ONARE est perdere, l. Fi-
lius familias, D. de donat. l. Cum
de indebito, versicul. Qui non
soluit, D. de probat. surd. de ali-
ment. titul. 6. quæstion. 1. nu-
mer. 14. cum sequentib. &
quæstion. 5. numer. 7. cum se-
quentib. & consil. 5. numer. 72.
Nos, de priuileg. pauper. & mi-
serab. person. part. 1. quæstion-
2 1. numer. 2. Cum scilicet dona-
tur indignis. Inde Valer. Marti.
Epigram. lib. epigr.*

*Dimidium donare Lino quam cre-
dere totum.*

*Qui manuit, manuit perdere di-
midium.*

*Dignis enim, beneque merentibus
datum, lucro tutissimo cedit, eo-
dem testante Martial lib. 5. epi-
gra. 43. in hac, ut verissima, patrice
elegantissima carmina.*

*Callidus effracta nûmos sur ausu-
ret Arca;*

*Prosternes patrios impia flama
laras;*

DOMINIA rerum traditionibus transferuntur, l. Traditionibus, C. de pact. §. Per traditionem, instit. de rer. diuis. Vincent. Carot. in singul. suis, singul. 485. plenissimè Tusch. lit. D. conclus. 602. ubi multipliciter ampliat, & limitat, & præter ibi adductas limitationes, singulariter etiam limitas

Carot. dist. loco, in donatione rei facta alicui, ut & eo mortuo sibi alterius, vel facta duobus, ut uno mortuo remaneat alteri, quia sine traditione, aut cessione quæritur alicui, que vendicatio datur, ex Decio in dist. l. Traditionibus, num. 14. per text. in l. Quotiens, C. de donat. quæ sub modo, Speculatore, & Bald. ibi relatis.

Limitas etiam in casu legis vel inutilium, §. 9. D. de usufruct. & quemad. quis utatur, fruatur. Cuius casum, admirabilè dicentè refert Alberic. in l. si ager, D. de reuendi.

DOMINVS corporis sui, vel membrorum suorum nemo est, l. Liber homo, D. ad leg. Aquil. capr. Contigit, §. 6. de sentent. excommun. Franc. Mollo. de ritu nupt. lib. 2. diff. r. 15. numero 1. & sequentib. ubi fuisse.

**DOMVS sua cuique suis-
fama**

D Axiomata, & loca

Debitor vsuram pariter sortemque
negabit;

Non reddet sterilis semina sacra
seges;

Dispensatorem fallax spoliabit
amica;

Mercibus extructas obruet vna
rates;

Extra fortunam est quidquid do-
natur amicis,

Quas dederis, solas semper habi-
bis opes.

DONARE suum, nemo prae-
sumitur, l. Cum de indebito, 25. §.

Si vero, D. de probat. l. fin. C. de
nouat. l. Campanus, D. de oper.

libert. Mascard. de probat. concl.

555. numer. 1. Surd. de aliment.

titul. 6. quaest. 5. num. 7. Flamin.

de resign. lib. 8. quaest. 1. num. 5.

Flores Diaz variat. quaestio. 23.

numer. 90. Farinac. in praxi crimi-
n. part. 4. decis. 136. in addit.

lit. C. vbi plures refert. Brunor.

Sole in locis commun. verb. Do-
natio, numer. 15. Ioseph. de Sess.

decis. 182. numer. 6. Pichard. ad
princip. instit. quib. non est per-

miss. facer. testā. n. 66. vbi adducit

Tiraq. in l. Si vnquam, verb. Do-
natione largitus, num. 206. C. de

uoc. donat. Menoch. lib. 2. de

arbitr.

D communia iuris. 183

arbitr. cent. 1. casu 88. per tot.

Mari. Anton. variat. li. 2. resol. 23.

nu. 11. & 12. Ioan. Mar. Bellet.

disquis. cleric. p. 1. tit. De bonis
cleric. §. 9. n. 7. pag. 519. Steph.

Gratian. discep. for. to. §. c. 824.

n. 17. Nos de priuileg. pauper. &
miserab. person. p. 1. q. 21. num. 2.

& sequent.

Et potius praesumitur error quam
donatio, Menoch. consil. 1. num.

215. Mascard. de probat. conclu.

554. numer. 5. & conclu. 639.

numer. 20. & conclu. 1173. num.

4. Flamin. de resign. lib. 9. quaest.

19. num. 5. Ioseph. de Sess. dist.

decis. 182. numer. 5. Benedict.

Aegid. in repet. Ex hoc iure. D.

de iust. & iure, part. 1. cap. 11.

num. 25. Nos dist. loco.

Etiam in facto proprio Mascard.

dist. conclu. 555. num. 6. & con-
clus. 1263. nu. 6. & 7.

Potius causam praesumitur quam
delictum, Menoch. de praesumpt.

lib. 5. quaest. 2. num. 23. Farinac.

dist. 4. part. consil. 60. vbi Addit.

lit. G.

DOS loco legitima cedit, & de
vno ad aliud valet argumentum, no-
tauimus supra lit. A. numer. 409.
& sequent.

D *Axiomata, & loca*

220 **DOTIS**, & *study causa a pa;*
procedunt, not animus supra liter A.
num. 411. & 412.

221 **DVBIA** *in meliorem partem*
sunt interpretanda, l. Cum credi-
tor, D. de furt. l. Proximè, D. de
his, quæ in testam. delent. capit.
Stote, de regul. iur. Alderet. de
Religif. disciplin. tuend. lib. 2.
cap. 4. num. 23. Franc. Molin. de
itu nupt. lib. 1. comparat. 16.
num. 2. Farin. de falsit. q. 187.
num. 11. versif. Quæro, 30. *vbi et n-*
elusionem hanc etiam in haresis cri-
mine procedere firmat, Ioan. Mar.
Nouar. quæst. forens. lib. 1. quæst.
143. numer. 21. *Et in benigniorem*
partem sumenda, l. Semper, D. de
reg. iur. c. vlt. de transact. Thom.
de Thomaset. in florib. legum,
regul. 145.

222 *Limita axioma multipliciter cum*
Farin. in praxi crimin. p. 3. q. 85.
nu. 27. cum seq. & d. q. 187. nu.
12. & 13.

223 *In dubijs tutior pars est eligenda*,
l. Si fuerit, §. vult. D. de reb. dub.
cap. Iuuenis, extra de sponsal. c.
Ad audientiam, de homicid. Co-
uar. in c. Alma mater, de sentent.
excomm. p. 1. §. 2. n. 5. casu 1. & de
sponsal. p. 1. c. 4. §. 1. nu. 9. Fr. Em-

man°

D *communi iuris.* 184

man. Rodri. in sum. to. 2. c. 5. n. 6.
conclu. 4. §. 1. q. 1. 2. q. 19. art. 6.
disp. 65. c. 3. & disput. 66. c. 1. P.
Sanchez de matrim. lib. 2. disp.
4. 1. 1. 2. Flores Diaz variar. lib. 1.
q. 9. numer. 18. Sayr. de censur.
lib. 1. cap. 16. nu. 30. casu 1. & lib.
6. c. 2. num. 16. Ioan. Maria No-
mar. quæst. forens. lib. 1. q. 143.
num. 2. 1. *Præcipue vbi de salute ani-*
ma agitur, Nauar. in manual. cap.
37. num. 193.

In dubijs media via est eligenda 224
ostendimus infra lit. M. num. 48.

DVBII *conventionibus contra* 225
dantem vel promittentem fit inter-
pretatio, l. Veteribus, 40. vbi Bar.
D. de pact. l. Stipulatio ista, §. Al-
teri, versif. In stipulationibus, D.
de verb. oblig. l. Labeo scribit, D.
de contrah. empr. l. Quidquid
astringendæ, D. de verb. oblig. l. 2.
titul. 33. part. 7. Sard. de alimen.
titul. 6. quæst. num. 26. & decif.
322. numer. 63. Petr. Barbof. in
l. Si quis intentione ambigua, 66.
num. 28. D. de iudic. qui numer.
sequent. *Limitat † & declarat as.* 226
seruionem hanc procedere in conuen-
tionibus, aut verbis in contractibus
prolatis secus in iudicijs. Sed in troq;
ds vno ad aliud compensatione facta

Q 4

secm.

D *Axiomata, & loca,*

secundum promissorem, & contra stipulatorem interpretationem faciendam; asseruitq; (per eadem proxime relata iura) Menoch. conf. 110. nu. 36. & consil. 179. num. 19.

a 17 *DVBIVS ab ignorante non distat, l. Manifestissimi, 22. §. Sin autem nescius, C. de furt. Tiraq. in l. Si unquam, in præfat. nu. 99. C. de reuoc. donat. & de utroque tract. part. 1. §. 36. glos. 2. nu. 31. Anton. Gam. decif. 91. nu. 1. in princip. Franc. Beccl. conf. 111. num. 11. Surd. conf. 379. num. 18. & consil. 528. nu. 43. Crauet. cõs. 412. nu. 7. Decian. consil. 39. nu. 21. vol. 2. Sfort. Odd. de restit. p. 1. q. 8. art. 9. n. 47. Farinac. fragm. crimin. 2. p. lit. I. num. 96.*

a 28 *Limita in eo, qui debuit diligentiam adhibere, ut sciret, qui pro sciente reputatur, Surd. decif. 265. nu. 47. & 48. Steph. Gratian. discept. forens. to. 4. cap. 636. nu. 5.*

p 29 *Vel nisi dubitatio sit circa factum ad se spectans, quodque facile scire potuit, in his enim prosciente dubitans habetur. Pariaque sunt dubitare, & scire ea, qua facile sciri possunt. Ita Ioan. Bapt. Cost. de facti scientia, & ignor. inspect. 82. num. 1. & sequentib. ubi exemplificat, &*

D *Communio iuris. 185*

inuge notata infra liter. R. nu. 70. 230

Aut in his, qua à natura, ratione, vel lege constituta sunt, facere inuenimur, Costa ubi proxime, nu. 2. & sequentib. in his enim dubitare, scelus videtur, ex sententia Claud. in Claud. stilic. panegy. 2.

Pars sceleris dubitasse fuit.

Inde dubius in fide pertinaciter, & 231 cum perseverantia infidelis est, cap. 1. de hæretic. ita ab omnibus communiter intellectus, teste Rojas, singul. § 6. numer. 6. quem sequitur Costa dist. loco, num. 9. qua de re plenissime Farinac. de hæref. q. 178. num. 90. & sequent. & Anton. Ricciul. de iure person. extra Eccles. grem. exist. lib. 5. cap. 4. num. 7. & cap. 5.

Limita pariter in dubitante de bona fide, dubitatione vehementis in prescriptionis initio, ex Menoch. de arbitr. casu 225. num. 17. cum adductis per Mascard. de probat. volum. 2. conclu. 1004. num. 48. cum seq. prout eos cum alijs (hæc cõprobant limitatione) refert Costa d. inspect. 82. n. 13. & seq. apud quem alios intellectus, & limitationes axiomati huic vide, per totam enim de eo agit. Limitamus etiam Nos aliter infra dist. lit. R. num. 71.

D *Axiomata, & loca*

233 DV *Q* *specialia non possunt concurrere circa idem*, l. Cum post, §. Gener, iuncta glos. D. de iure dot. l. 1. C. de dot. promiss. capit. Singul. 89. dicit. Pichard ad §. 1. instit. de testam. numer. 8. & 11. Surd. decis. 56. num. 5. & consil. 34. num. 4. Menoch. consil. 336. numer. 3. lib. 4. Stephan. Gratian. forens. tom. 1. capit. 910. numer. 25. & cap. 947. numer. 10. Thomas de Thomalet. regul. 102.

234 *ubi fallere ꝑ dicit quando unum venit in consequentiam alterius, & in casibus à iure expressis, & privilegatis, ex text. in l. Sub conditione, D. de solut. l. Qui in utero, D. de statu homin. §. Si ab hostibus instit. quib. mod. ius patr. potest solui. Quis ad hoc allegari solent, plura nempe specialia simul concurrere ꝑ posse, non quidem principaliter, sed in consequentiam, quod & asserit Thobi. Noni. ad rubric. instit. de testament. numero 20.*

236 DV *AE* *lucratina causa circa eandem rem, & personam admitti non debent, §. Si res aliena, instit. delegat. & nosanmus de privileg. pauper. & miserab.*

D *communia iuris* 136
serab. person. part. 2. quest. 56. nam. 18.

DV *O* *eiusdem rei in solidum domini existere non possunt*, l. Si ut certo, 6. §. Si duobus vehiculum, D. commod. l. Hereditate, 13. §. Pater, D. de pecul. castrens. Surd. consil. 79. num. 27. consil. 517. num. 80. & consil. 548. numer. 77. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 1. cap. 900. num. 18.

DV *P* *LEX funiculus, seu duplex vinculum magis ligat, & difficilius rumpitur*, l. Si non lex, D. de hæredi. instit. l. Discretum, C. qui testam. facer. poss. l. penult. §. Si vero, C. de adopt. authentic. Itaque, C. commun. de success. §. Sed hodie, versicul. Si vero pater, in fin. instit. de action. §. Affinitatis, instit. de nupti. capit. 1. de treug. & pac. Surd. de aliment. titul. 6. question. 13. numero 2. & decisio. 154. numero 9. & consil. 61. numero 6. & consil. 173. numero 18. consil. 175. numer. 39. & consil. 329. numer. 18. Cald. Pereir. de resolut. emphy. capit. 9. numer. 24. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. glos. 13. à numer. 90. Car-

D Axiomata, & loca

Cardin. Tusch lit. D. concl. 810.
cum tribus seq. Scacc. de iudic.
lib. 2. cap. 9. num. 1673. & 1710.
alios refert Mar. Anton. variar. lib.
1. resolut. 81. num. 3.

239 *Limita quando alterum est imper-*
tinens, Surd. consil. 31. num. 34.
versic. Secundo respondeo, & nu-
mer seqq.

240 *Limita praterea, quando unum-*
quodque per se non astringit, l. Pa-
tre furioso, vbi Ias. num. 44. D. de
his qui sunt sui, vel alieni iuro.
Surd. consil. 173. num. 113.

E

1 **ECCLESIA** non indicat de
occulis capit. Erubescat, 32.
distin. cap. Christiana, 22. quæst.
5. cap. sicut de simoni. Concil.
Trident. sess. 24. de reform. cap.
1. Menoch. de arbitrar. lib. 2. cent.
4. quæst. 160. numer. 5. Anton.
Ricciul. de iure person. extra Ec-
cles. grem. exist. lib. 2. cap. 2. nu-
mero 15.

2 **ECCLESIA** pupillo æqui-
paratur, & fungitur vice minoris, no-
saviimus supra lit. A. nu. 510. cum
duobus seqq.

E communia iuris. 187

ECCLESIA semper est eadē 3
& nunquam moritur, cap. Liberti,
12. quæst. 2. Et semper possidet, Pa-
rif. cons. 24. num. 8. lib. 1. Surd.
cons. 183. num. 376 & 38.

EFFECTVS cognosci so- 4
lent per suas causas, l. Verum, la 2.
D. de furt.

Aliquando tamen est dignior sua 5
causa, l. Quod ex liberta, D. de o-
per. libert. §. 1. instit. de ingen. &
manumif.

EFFECTVS à causa regu- 6
latur, & causam demonstrat. l. Rem
non nouam circa fin. C. de iudic.
Cardin. Tusch. lit. E. concl. 49.
Rot. Roman. Diuersi. 1. par. decis.
701. num. 1. Gonçal. ad regul. 8.
Cancel. glos. §. 5. num. 16. Vbi &
quod ex efficacia effectus t̄ cognosci 7
tur cause potentia, l. Generali, C.
de Episcop. & cleric. vbi plura cir-
ca hæc ex num. 11. cum seqq. cu-
mulat.

EFFECTVS durat, durā- 8
te causa, l. Semper, §. Negotiato-
res, D. de iure immunit. Tiraq.
in tract. cessante causa, part. 1. nu.
17. Surd. cons. 18. num. 4. consil.
298. num. 48. & consil. 302. nu.
5. Et cessat t̄ cessante causa, diximus 9
lit. C. num. 40.

E Axiomata, & lora

10 EFFECTVS diuersi ex vna, eademque re, & causa oriri non debet, l. Meminerint, C. vnde vi, l. Quod Labeo, vbi Bart. not. D. de compéfat. l. Qui hominem. §. fin. D. de solut. Cardin. Tusch. lit. E. cōcl. 55. iunctis infra proximè adductis num. 19 hac lit.

11 Diuersis tamen res pectibus, & vna, & eadem causa diuersos, vel etiam contrarios operatur effectus, l. Si finita, §. Iulianus, D. de damno infecto.

12 EFFECTVS in omnibus consideratur, l. 2. C. de aliment. pupill. præstat. Gonçal. ad regul. 8. Cancell. glos. 45. §. 3. num. 5. & glos. 55. num. 1. cum seqq. Surd. cōf. 380. numer. 34. Ioann. Mar. Notuar. quæst. forens. lib. 1. quæst. 9. num. 14. effectus principalis agentium attenditur, Cardin. Tusch. lit. E. concl. 48. Et effectus contingens præter intentionem & agentis, non consideratur. l. Qui foucas, & l. Si putator, D. ad leg. Aquil. l. 2. in fin. D. de condit. & demonst. Hinc.

Quidquid agunt homines, intentio iudicat omnes

l. 1. vbi glos. & DD. C. ad leg. Cornel. de sicar.

14 EFFECTVS attenditur potius quam

E communia iuris 188

quam verba, cap. In tantum de simon. Socin. Sen. cōf. 34. n. 6. volum. 1. Surd. cōf. 3. n. 26. cū seq. & cōf. 196. n. 19. quos citat Mar. Antonin. variar. resol. lib. 1. resolut. 1. n. 7. Cardin. Tusch. lit. E. cōcl. 50. Aym. Crauet. cōf. 59. n. 1. vers. Nec attenditur, & cōf. 244. num. 2. Gonçal. ad regul. 8. Cancell. gl. 55. n. 12. vers. Et ideo

Et magis quam natura rei. Cardin. Tusch. dist. lit. E. concl. 36. 15

EFFECTVS attenditur, non modus. Cardin. Tusch. d. lit. concl. 51. Surd. cōf. 381. num. 16. 16

EFFECTVS facilius impeditur, quam tollitur, l. Patre furioso, D. de his, qui sunt sui, vel alieni iur. Francisc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. cap. 19. num. 27. 19

EFFECTVS tribuitur causa proxima, non alia, etiam originali, cap. Continebatur, & cap. Lator, de homicid. leg. Quæcumque gerimus, D. de actionib. & obligat. Anton. Ricciol. de iure person. extr. Eccl. grem. existent. lib. 4. cap. 42. num. 10. 18

EFFECTVM contrarium operari non debent ad vnu finem, vel effectum induta, l. Legata inutiliter, D. deleg. 1. l. Legata inutiliter D. 19

E Axiomata, & loca

de adimend. legat. Vincent. Far. de substit. quæst. 245. numero 93.

20 EFFECTVVM *diversitas, diversitatem substantia non inducit, notavimus supra lit. D. n. 171.*

21 EGRESVS *non dicitur, qui non fuit ingresus, l. Manumissiones, D. de iustit. & iure. l. Decem, D. de verb. oblig.*

22 ELARGIRI *de alieno non licet, l. Filius, 7. D. de donat. cap. Non est putanda, 27. in ord. 1. q. 1. & 14. quæst. 5. per tot. vnde Cicer. 4. Act. in Verr. Non est permissum (ast) vt impune nobis licet, quod alicui eripuerimus, id alteri tradere, & notatur infra lit. F. num. 184.*

23 ELECTA *via via, alteri videtur renunciatum, l. Post diem, 7. D. de lege commissi. Stephan. Gratian. dilcept. forens. tom. 1. cap. 152. 1. nm. 12. plenissime Anton. Gabr. com. concl. lib. 2. cõcl. 2. per tot. tit. de actionib. in. Elis. traditis lit. V. num. 217. & seq. Inius neque que electio est alteri in reprobatio, l. Cum ita legatum, §. 1. D. de cõdit. & demonstr. l. Tribunus, D. de testam. milit. Surd. cons. 428. num. 8. cons. 476. num. 5. consil.*

E communia iuris. 189

323. num. 12. & cons. 176. num. 29. Ioann. Mar. Nouar. q. forens. lib. 1. q. 44. num. 5.

ELECTIO *semel facta retractari nequit, cap. Quod semel, de reg. iur. in 6. l. Quod in hæredem, §. Eligere, D. de tribut. act. plene, de re Mari Giurb. in consuetud. Senat. Messan. cap. 10. glos. 6. part. 1. à numer. 22. cum seqq. pul. bre Senec. declamati. li. 7. declam. 8.*

Limita in eo cui eligendi ius ex cõ. tractu competet, l. Eum qui certarum, §. fin. & l. Qui pluribus, 106. D. de verb. oblig. Tiraq. in l. Bonies, §. Hoc sermone, limit. 15. num. 26. Surd. cons. 413. num. 18. Molin. de Hispan. primogen. lib. 2. c. 4. num. 34. Aluar. Valasc. 1. parte consulte. fin. num. 23. Secus si ex testamento, l. Servi electione, l. Apud Aufidiam, D. de optione legat. intellige tamen vt in primo casu, non amplius quam semel et varia vt liceat, Tiraquel. dict. loco num. 23. Valasc. vbi proxime, Molin. dict. cap. 4. num. 36.

ELECTIO *non datur, vbi datur restrictio, l. Eum, qui certarum §. 1. D. de verb. oblig. Bald. in l. 1. in fin. C. de furt. Ioan. Mar. Nouar.*

D *Axiomata, & loca*

uar. in praxi elect. & variat. for.
q. 45. nu. 8. sect. 2. pag. mihi 168.
& in decis. in h. d. praxi adle
ctis, decis. 30. nu. 5. & 6. *Solū enim
datur, cum plura conceduntur reme-
dia*, Rimin. coal. 67. nu. 5. Strd.
coal. 458. n. 34. & col. 529. n. 37.

30 **ELEEMOSINA** *de alieno
facienda non est, notatur supra hac
ead. lit. num. 22.*

31 **ELIGERE** *se ipsum nemo po-
test*, capit. Cum niure peritus, &
ibi glos. de elect. cap. Cum ana vbi
glos. verb. Ad maiorem, cod. tit.
c. Per nostras, 26. de iure patrona-
tus, c. fin. de institut. Mari. Anton.
vartar. lib. 1. resolut. 51. n. 1. Put-
decis. 253. n. 2. par. 3. Lambert. de
iure patr. lib. 2. p. 1. q. 5. princip.
art. 5. n. 2. Ioan. Mar. Bellet. dif-
quisit. cleric. par. 1. tit. de bonis
clericor. §. 11. n. 13. pag. 527. Aze-
ued. ad curi. Pisan. lib. 2. cap. 11.
nu. 7. Caran. Tusca. lit. E. conclu.
73. Cened. ad Decretal. collect.
99. numero 3. *capiose* Nos de
privileg. pauper. & miserat. per-
son. par. 2. in quest. utrum execu-
tor testamenti nominatus ad di-
stribendum inter pauperes. pos-
sit testatoris consanguineos, si plus
vè meo, vel alios, aut se ipsum si
pau

E communia iuris. 190
pauperes si intelligere, à num. 3.
cum sequet. Late etiam Polydor.
Ripa singul. obseruat. 73. per
tot.

Empidū in presentatione, ex text. 32
in dist. cap. Per nostras, & capit.
consoluit, 15. dist. tit. de iure pa-
tron. Lambert. eod. tract. 2. part.
lib. 2. quest. 2. princip. articul.
1. num. 6. & seq. art. 2. num. 10.
& seq. Flamin. Paris. de resign.
benef. lib. 9. quest. 17. num. 112.
Cardin. Tusch. lit. P. conclus. 138.
numer. 1. & seq. vbi numer. 2.
*quod neque per se, neque per proce-
ratorum & ab ipso constitutus po-
test se quisquam eligere, aut presen-
tare, asseruereque idem Flamin. d.
loco numer. 113. Paul. Aemil.
Verall. decis. 397. per tot. libr.
2. Camill. Borrel. in summ. decis.
tit. 32. de iure patron. num. 215.
& numer. 308. p. 1. quos cum aliis
rectulimus* Nos dist. quest. num. 7.
& 8. vbi limitamus, numero
9. *quando ab ipso solo & patrono sit* 34
mandatum, non si à pluribus, ex
Tusch. dist. concl. 138. num. 2. &
Borrel. dist. num. 215. & *eligere se-
quem posse, quando electio fit à plu-
ribus, ex text. in dist. cap. Cum in
iure, & aliis ab eo citatis, notat*
Mari

E Axiomata, & loca,

Marl Anton. dist. lib. 1. resolat.
 § 1. num. 5.

35 *Limita praetera in eligente se tā-
 quam alium, nō tanquam se, vt in
 excoctore, vel mandatario eligente se
 non tanquam mandatarium, aut exco-
 ctorem, sed vt alium, ex prope infini-
 tis tradidimus Nos dist. quæst. nu.
 26. num. 18. num. 20. & 23. vers.
 Tertio, & num. seqq. quibus, textui
 nempe in l. Si mandauero, 22. §. Si
 tibi centum, D. mandat. & dist. c.
 Consuluit, 15. & cap. Per nostras,
 26. de iure patro. & dist. cap. fin.
 de instit. satis facimus, lateque res-
 pondemus.*

36 **ELIGERE** *viam perquam
 iudicium suum subuertatur, nemo
 videtur, l. 3. vers. Nec credendus,
 D. de milit. testam. l. Quoties, 13.
 D. de reb. dub. l. Quoties, D. de
 verb. oblig. textus optimus, in cap.
 Abbate, iuncta glos. verb. Potius,
 extra. de verb. signif. Cum aliis, de
 quibus Menoch. de præsumpt. lib.
 5. quæst. 4. à Princip. Cardin. Mā-
 tic. de coniectur. vltim. volunt. li.
 2. tit. 1. Camill. Gallin. de verbor.
 signif. lib. 5. capit. 19. num. 160.*

37 **EMERE** *nemo cogitur rem a-
 lienam, dicemus verb. Vendere rem
 suam.*

EMER-**E communia iuris. 191**

EMERGVNT, *que de no 38
 no indigent auxilio, & in rebus no-
 nis nouum est remedium, & consiliū
 suggerendum, l. 1. in princip. D. de
 ventr. inspici. l. De etate. §. Ex cau-
 sa, D. de interrogat. action. l. Si iu-
 re, D. de rei vendic. l. Iure dece-
 dens, D. de inoffi. testam. l. Ora-
 tione, D. de feri. cap. fin. extr. de
 in integ. restit. minor. surd. cons.
 4. 18. num. 9. Gonçal. ad regul. 8.
 Cancel. glos. 4. num. 97. Anton.
 Monach. Lucens. decis. 21. numer.
 32. Cardin. Tusch. lit. E. conclus.
 45. Nonis que morbis noua conuenit
 antidota preparari, cap. Cæterum,
 de iuram. calum. Thesaur. Pedam-
 mont. decis. 239. à num. 11.*

*Intellige quando accidentaliter, & 39
 inopinate aliquid nouum emergit,
 Ita Thom. de Thomaset. in flo-
 rib legum regul. 240.*

EMVNGENS *nimis, san- 40
 guinem ellicit, Prouerbior. cap. 30.
 cap. Denique, 6. dist. 4. Sigifm.
 Scacc. de commerc. §. 1. quæst. 1.
 num. 18.*

ENTIS *non existentis, nulla 41
 sunt qualitates, notamus lit. N. nu.
 52. Et ens, ex non ente non fit, infra
 dist. lit. N. num. 43.*

ÆQUALITAS *in omni 42
 bus,*

E *Axiomata, & 102.*

bus, in iudiciis maxime seruanda est,
 l. fin. C. de procurat. l. Non debet
 actori, D. de regul. iur. l. Si id
 quod in fin. D. de rescind. vend. l.
 Non tantum 20. D. de re iudic.
cum multis citatis à Nobis, de priuil.
pauper. & mis. person. par. 1. q. 5. 5.
 num. 4. Thom. de Thomaset. in
 florib. legum regul. 1 5 5. Cardin.
 Tusch. practic. concl. lit. E. concl.
 306. per tot. Marc. Ant. de Amat.
 decif Ferr. 11. n. 12. *Amplia & in*
tellige, vt per Nos d. q. 5 5. n. 6. &
seqq.

43 **ÆQVI PARATORVM** *Midē est*
iudicium, diximus sup. lit. A. n. 180.

44 **ÆQVITAS** *præfertur rigori, n*
taimus sup. lit. A. n. 182. & seqq.

45 **ÆQVITAS** *in paribus*
causis paria iura desiderat, vide lit. A
num. 186.

46 **ERRANS** *non amittit rem suam*
 l. si procurator, 35. D. de acquir.
 rer. domi. Tiraq. de retract. lig.
 nag. 5. 1. glos. 1. nu. 20. Menochi.
 conf. 162. à n. 28. cum seqq.

47 **ERRANTIBVS**, *non de-*
spicientibus iura subueniunt, l. si
is qui, C. si minor se maior. dixer.
sanctis supra adductis lit. D. nu-
mero 30.

48 **ERROR** *encluidis consensum,*
 l. 81

E *communi iuris. 192*

l. si per error, D. de iurisd. omni
 iudic. Cardin. Seraphin. Rotæ Ro
 man. decif. 11901. num. 2. Anton.
 Monach. Lucens. decif. 59. nu. 10.
 Bertazol. tract. clausul. instrum.
 clausul. 1 1. glos. 3. nu. 2. Thom.
 de Thomaset. regul. 198. Surd.
 conf. 28. nu. 1 2. & conf. 202. nu.
 10. Paris. conf. 150. n. 22. vol. 4.
 Mari. Ant. var. lib. 1. resol. 2. nu. 6.
 Menoch. de præsumpt. lib. 2. præ-
 sumpt. 19. Bargal. de dolo libr. 2.
 cap. de dolo vero, & dolo præsum
 pro, diuis. 1. nu. 47. fol. 74. Scacc.
 de comerc. 5. 1. q. 7. part. 2. am-
 pliat. 19. n. 77. Molin. de ritu nu-
 pt. lib. 2. diff. 4. n. 1. Anton. Ric-
 ciul. de iure person. extra Eccles.
 grem. exilt. lib. 5. cap. 7. num. 12.
 Stephan. Gratian. discip. forens.
 tom. 5. cap. 988. num. 6. Carol. de
 Graf. de excep. ad statut. exclud.
 omnes except. except. 8. num. 2.

Et per consequens delictum ex. 49
cludit, ex notatis à Nobis supra lit.
D. num. 63. & 66. ceterisque Ouid.
Metamo. f. lib. 3..

Quod enim scelus error habebat?
Limita, & intrilige axioma hoc, 50
error sit in substantialibus, seu s
si in accidentalibus, ex traditis ple-
ne per Frauch. Molin. de
 ritu

E Axiomata, & loca

ritu nupt. dict. lib. 2. differ. 4. nu.
3. q. 10. & seqq.

§ 1 ERROR *in facto proprio alle
gari nec potest, nec releuat*, Cardin.
Tusch. pract. concl. lit. E. conclu.
3 10. Cardos. In praxi iudic. & ad-
uocator. verb. Error, num. 2. Bru-
nor à Sole in locis communib.
eod. verb. num. 5. *Nec presumitur,*
§ 2 † *nisi probetur*, l. Si Hæres, §. fin.
D. ad S. C. Trebel.

§ 3 *Limita si agatur de damno vita-*
do, Mari. Anton. cum ab eo citatis va-
riar. lib. 3. resolut. 2 1. numer. 4.
Surd. consil. 102. numer. 1 2. seqq.
Stephan. Gratian. discept. forens.
tom. 5. cap. 9 5 7. numer. 49. *Lim-*

§ 4 *ta etiam quando error in latam †
culpam non cadit, quia tunc etiam
in facto proprio excusatur*, Bartol. in
l. Non fatetur, 3. num. 7. D. de cõ
fess. Stephan. Gratian. discept. fo-
renf. tom. 5. cap. 9 4 6. num. 37. *Et*

§ 5 *sive tractetur † de damno vitando,
sive de lucro captando errorem in fa-
cto proprio excusare scripsit* Iosepho
de Sess. Aragon. decis. 1 3 8. num.
16. *cui subscribit* Brunor a Sole,
dict. verb. Error, num 1.

§ 6 ERROR *iuris non nocet, ubi
agitur de damno*, l. Iuris, la 2. D. de
iuris, & fact. ignor. *Et regulariter,*
error

E communia iuris. 193

*error, vel ignorantia facti, non iuris
excusatur, notamus verb. Ignorantia
facti.*

ERROR *nominis nõ vitiat dispo* § 7.
sitione si de intentione constat l. Si quis
infundi vocabulo, D. delegat. i. l. si
me in vacuã, 34. in princ. D. de acq-
poss. & ibi DD. Duen. regul. 2 5 6.
Azeued. in l. 13 à n. 10. tit. 2 5. lib.
4. noua Reg. collect. Cardos. in
praxi iudic. & aduocator. verb.
Error, n. 4. Cardin. Tusch. h. lit. E.
concl. 3 2 4. Rot. Rom. apud Far-
rinac. decis. 5 6. à num. 3. in no-
uiss. & decis. 6 8 7. num. 5. tom. 2.
par. 1. *Limita † in errore nominis ap* § 8.
pellatiui, glos. in dict. l. Si quis in-
fundi vocabulo, ver. Vocabula,
glos. in l. Cum proponebatur, D.
delegat. 2. Surd. consil. 3 5 6. nu. 1 5.
ubi exemplificat.

ERROR *communis facit ius*, l. § 9.
Barbatius Philippus, D. de officia
Præt. Antonii Gabri. (*plures conge-
rens*) commun. opin. tit. de probat.
concl. 8. per tot. Flamin. Paris. de
resign. lib. 7. q. 24. num. 33. vsque
ad 50. Pate. decis. 36. lib. 1. Mohe-
da. decis. 5. ante fin. de appellat.
Gonçal. (*hos referens*) ad regul. 8.
Cancel. glos. 1 5. §. 1. n. 53. *plenis-*
sime P. Sanchez de matrim.

E *Axiomata, & loca*

lib. 3. disput. 22. à n. 1. cum seqq.
à quo ampliaciones, & limitationes
licet deducere. Conesnit, quòd protulit
Senec. epistol. 124. lib. 22. Recte
apud nos locum tenet error, vbi
publicus factus est, ait.

60 **ERVBE&CIMVS** cum
sine lege loquimur, l. Illam, C. de
collat. auth. detrent. & semiff.
5. Consideremus coll. 3. extra-
uag. Execrabilis Ioann. 22. de
præbend. cum similibus de quibus
per Euerard. in topic. legal. loco
64. Surd. consil. 158. numer. 13.
consil. 308. numer. 3. consil. 374.
num. 12. & consil. 386. numer.
10. Monet. in tract. de optone.
cap. 3. num. 2. P. Sanchez de ma-
trim. lib. 2. disput. 39. numer. 6.
Francisc. Molin. de ritu nupt. lib.
3. quæst. 39. num. 2. Cardin. Tuf.
ch. lit. E. conclus. 331. vbi num. 2.

61 intelligit, † cum loquimur sine lege
communi, vel municipal, & numer.
3. cum loquimur sine lege, sine sta-
tuto, & sine consuetudine.

62 Et legem non allegans, audiendus
non est, Mar. Anton. Macerat. va-
riar. resolut. lib. 2. resolut. 17. nu-
mero 10.

63 *Limita si ratio naturalis alle-
getur Thom. de Thomasett.*
in

E *communi iuris.* 194

in florib. legum regula 109.
ESSE, Vel de proximo 64
speclari, paria sunt. l. pen. D. de mi-
lit. restam. iunctis traditis supra
lit. A. num. 57.

ESSE, Vel esse debere paria 65
sunt, l. Qui cum alto, vbi Decl in
fin. D. de reguli. iur.

ESSENTIA rei debet dari, vt 66
qualitatis sit locus, Cardin. Tufch.
Practic. concl. lit. E. concl. 334.

ESSENTIA rei nomine proba- 67
tur, Aym. Crauet. conf. 400. n. 33.
lib. 3. Surd. conf. 311. num. 28.

AESTIMATIO in dubio facit 68
emprionem, l. Plerumq; no. alias 11.
D. de iure dot. l. Quoties, C. eod.
l. Ex conuentione, C. de pact. l.
18. titul. 1. r. part. 4. glos in l. St
inter viru, C. de iure dot. Tiraq.
lib. 1. de retract. 5. 1. glos. 14. nu.
20. Couar. practi. tom. 2. c. 23.
n. 1. & per tot. vbi copiosissima de
materia, Menoch. de Præsump. lib.
3. præsump. 83. n. 2. plenissime Mas-
card. de probato. 1. concl. 664.
per tot. Francisc. Molin. de ritu nu-
pt. lib. 3. q. 157. per tot. Petr. Ioann.
Anchar. lib. 2. q. 36. per tot. Ma-
ri. Giurba in finis referens in con-
suetud. Senat. Mellan. capit. 15.
glos. 1. num. 6. vbi de materia hæc

E Axiomata; & loca

totae ea glos. Cardi. Tusch. lit. D.
concl. 7. 26. num. 2. & 4. Fonta-
nel. de pact. nupt. lib. 2. claus. 5.
glos. 3. par. 13. numer. 25. & per
tot. ubi ad saturata em. vsque; a qui-
bus ampliationes, & limitationes mu-
tua, longum enim esset eas recensere,
aliquas tamen videntes, & frequen-
tiores in legentium gratiam, laborisq;
eius levandi causa a signare egero.

69 *Amplia, ex veriori, quam iudico-
sententiis in rebus aestimatis in do-
tem datis etiam, inopi marito, in qua
fuerunt, Couat. dict. cap. 28. num. 8.
Menoch. de praesumpt. libr. 3.
praesum. 74. nu. 22. Pet. Barbof. in
l. Aestimatis, nu. 26. D. solut. ma-
trim. Joseph. Ludovic. decif. Pe-
rus, 89. per tot. Castil. de usufructu
lib. 1. cap. 4. num. 8. quibus adhae-
ret Fontanel. dict. claus. 5. glos. 8.
par. 13. num. 77. Francisc. Molin.
de ritu nupt. dict. lib. 3. quaest. 57.
nu. 36. ubi etiam quid si tempore esti-
mationis facta vir inops non erat,
effectus tamen post modum est;
& n. 34. & 35. Contrarium licet te-
neant multi, quos referunt pro nostra
sententia curati, & Anchar. dict. q.
36. n. 4. Mascard. dict. concl. 662.
nu. 16. & post eos, alios adducens,
Giurb. d. cap. 15. glos. 1. num. 22.
par. 1.*

10;

E communiaturis. 195

Intellige tamen ut aestimatio haec
mulieri vendita, rationem rerum sic
aestimationem mariti inopia perman-
ente, in eaque decedente, non col-
lat, a quo cumque enim eas poterit
vendere, ex l. in rebus; 30. & ibi
glos. verb. Aestimata; in fin. D. de
iure dot. Couarr. dict. cap. 28.
numer. 8. verb. Etenim Bald. Petr.
Barbof. in dict. l. Aestimatis, num.
26. D. solut. matrim. Ioann. Bapt.
Cost. de remed. subd. remed. 63.
numer. 1. Anton. Fauc. in suo
codic. lib. 5. titul. 7. de iure dot.
definit. 43. multos referens Fonta-
nel. rep. tit. clausul. 5. glos. 8. p.
13. numer. 78. & suo more Giurb.
dict. cap. 15. glos. 1. numer. 1.
Molin. dict. quaest. 57. numer.
34. cum seqq. vsque ad nume-
rũ 38.

*Amplia deinde, etiam si res aestima-
ta praesentes non sint, ut probat Co-
uar. dict. cap. 28. numer. 10. ver-
fic. Duodecimo, quod num. 1. verb.
Primum etenim, ampliat, etiam si
ab initio nominata, & specifica
aestimatio facta non sit, paco tamen
apposito ut aestimatio per arbitros
vel electos, facienda, & etiam si
non arbitris aestimatio facta non sit,
quia à lege facta intelligitur, qua-*

R 3

tenus

E Axiomata, & loca

tenus res ipsa traditionis tempore
valebant vide ibi per eum, & num.
7. & Giurb. dict. cap. 1 §. glos. i. n.
8. & seq.

73. *Limita primo, & intellige in asti-
matione falsa statim traditoris tem-
pore, dotis vè constituta, vel paulo
post, multo enim post, astimatio em-
ptionem non faciet, vt resissent
(post antiquiores, quos adducunt)*
Covar. d. cap. 28. n. 10. vers. Vn-
decimo, Mascard. d. concl. 664. n.
14. Anchar. dict. q. 36. num. 1. lib.
2. Fontanel. dict. lib. 2. clausul. 5.
glos. 8. p. 15. n. 36. cum duobus
seqq. Molin. dict. q. 57. n. 33. lib.
3. Giurb. dict. cap. 1 §. glos. 1. nu-
mero 10.

74. *Limita 2. Si ad sciendum res va-
lorem astimata res sit, non vt em-
tionem faciat, idque expresso, vel
tacito contrahentium pacto deduci
possit,* Covar. dict. loco numero
3. Mascard. dict. concl. 664. num.
13. Afflit. decis. 270. Roland.
consil. 92. num. 6. lib. 2. Ioseph.
Ludouic. commun. opin. tit. de iu-
re dot. conclus. i. limit. 10. & de-
cis. Perus. 89. num. 4. 5. & 6. Tuf.
ch. lit. D. conclus. 671. numero
22. 24. 34 & 47. infinitas uocas
Giurb. dict. glos. 1. numer. 19.

E communia iuris 196

ex quibus concludit ex coniecturis ad
deduci, qua si persuadeant non ad
emtionem inducendam, sed ad rei
valorem demonstrandum, vel e con-
tra, ad emtionem inducendam fa-
ctam astimacionem fuisse, ex eis vel
reputabitur, vel non reputabitur
empro. Quando enim tacite vel ex-
presso de contraria partium volun-
tate constat, astimatio non facit em-
ptionem, vt prater iam relatos, no-
minatim aduertunt Petr. Anchar.
dict. lib. 2. quaest. 36. numero 5.
Mascard. dict. loco, numer. 12.
Molin. dict. lib. 3. quaest. 57. nume-
ro 26.

*Limita 3. quando res minoris
etiam in dotem est mata marito au-
thoritate quoque tutoris dantur. si
modo eius sunt qualitates, qua sine
iudicis etiam autoritate alienari
nequeant, ea enim non interueniente
astimatio emtionem non facit, ex
sententia eruditissimi Covar. repe-
rito, cap. 28. nu. 10. Cardin. Man-
ti. de tacit & ambig. lib. 12. tit.
28. n. 2 §. Giurb. d. glos. i. n. 24.
Franc. Molin. d. q. 57. n. 39. Secus si
res mobiles sint, cum sine iudicis de-
creto alienari possint, ex Simoncel.
de decret. lib. 3. tit. 8. inspect.
33. numero 87. 88. & 89. &*

E Axiomata, & loca

Menoch de arbitra casu 171. num.
4. 3. tradit Giurb. dict. loco, & ante
eum Couarr. vbi proxime, qui ius
dotis causam iustam esse, vt ad huius-
modi alienationem decretum, & au-
thoritatem suam iudex interponat,
asseruat

- 76 *Limita. 4. vtiliter, estimationem
emptionem non efficere, que in isto pre-
tio facta non sit. & quando res non
tantis aestimatur, quanti valet, Socin,
Iun. cons. 141. num. 2. l. libr. 1.
Petr. Anchar. dict. lib. 2. q. 36. nu.
6. Mascard. dict. concl. 664. nu. 11.
Ioseph. dict. decis. 89. num. 7. Ro-
land. cons. 92. nu. 4. lib. 2. Natra
cons. 658. n. 8. lib. 2. Couar. d. ca.
28. num. 2. Molin. d. quest. 57. n.
27. Alexan. Trentac. vari. resol.
lib. 3. tit. de iure dot. resolut. 1. n.
55. Petr. Barboi. in dist. l. Aesti-
matis. n. 20. versic. His tia. exopti-
ratis. cum seq. D. de iura dot. F6.
tancel. dict. claus. 5. glos. 2. p. 13.
nu. 45. cum duobus seqq. per quos
4. nu. 48. cum tribus seqq. an de-
beat esse excessus ultra dimidiam &
77 *vt aestimatio emptionem non faciat
vel sufficiat si iusto rei valore aesti-
matio non conueniat? qua etiam
de re, Anton. Fauet, de errorib.
pragmatic. deced. 2. error. 6. pag.**

E communia iuris. 197

tot. Molin. dict. loco. numer. 28.
& seqq. & multi ab eis relati, &
ante hos, Couar. dict. cap. 28. num.
9. scante etiam insigni, quam vocat,
legis Regiae 16. tit. 1. par. 4. dis-
positione. statuto: in estimatione
rerum dotialium non debere coniuges
aliquam partem intra dimidiam ius-
sti pretii laesionem pati, foreque repa-
randam, si qua interuenerit. Quae
aestimationem iustum pretium excee-
dens, vel ad illud non accedens, and
attingens, emptionem facere sentit,
iustum tamen pretium per addi-
tionem, vel diminutionem resarci
subet. Nisi tam in laesione, intra di-
midium iusti pretii, priorem vero
sententiam, ultra, intelligamus cum
Couarr. dict. loco. Alii plures
axiomati limitationes adducunt
supra relati per quos videri pote-
runt.

AESTIMATIO succedit loco 78
rei, remque ipsam representat, Bart.
in l. Stipulationes non diuidun-
tur, nu. 40. D. de verb. oblig. l. f.
in l. 2. D. 140. C. de iure emphyt.
& in leg. Cum proponas, 1. num.
8. vbi Alex. num. 5. Dec. numero
8. & alii. G. de pact. idem. Dec.
in l. Certi conditio. numero 7.
D. de certi pet. Carot. de oblat.

E Axiomata, & loca

par. 2. q. 35. Surd. decis. 81. num.
5. Barlat. conf. 100. n. 39. Cephal.
conf. 5. 4. n. 6. quos cum aliis refert
Mari. Giurb. decis. 114. nume-
ro 12.

79 **AESTIMVM** patris, confetur
astimum filii, gloss. 1. in l. 2. C. qui
erat. vel profes. se excus. lib. 10.
Bald. in l. fin. n. 13. C. de impub:
& aliis subtit. Deci conf. 443. n. 4.
Nō de priatleg. pauper. & mise-
rab. person. par. 1. q. 4. §. 3. n. 53.
& seqq.

80 **EVENTVS** posterior à pri-
ordio tituli formatur, l. 1. C. de
impon. lucrat. de script. li. 10. Sur-
dus conf. 255. n. 11. Francisc. Mo-
lin. de ritu nupt. lib. 3. q. 39. n. 62.
Pirrh. Maur. de solut. cap. 8. num.
3. iunctis adductis infra lit. P. nu-
mero 151.

81 **EVENTVS** non sunt ha-
bendi in consideratione, l. Inter sti-
pulantem, §. Sacram, D. de verb.
oblig. Stephan. Gratian. discept.
forens. tom. 5. c. 937. nu. 10. ubi
praecipue ad procedere notat, quando
prater naturam occurrunt, ex Cal-
can. conf. 24. nu. 12. ad med. &
Qiasc. decis. 95. num. 47. Inde se-
nec. de benef. lib. 5. Et benefi-
cium (ubi) ab iniuria distinguit,
non

E **communis iuris** 198
non euentus, sed animus, &
Ouid.

Caveat successibus opto.
Quisquis ab euentu facta notanda
putat

EVIDENTIA rei attenditur 82
cap. Fraternitatis, de frigid. & ma-
lesic. cap. 2. de purgat. canonic.
Parisi. conf. 39. num. 38. in fin. lib.
1. Stephan. Gratian. discept. fore-
rens. cap. 823. num. 32. & seq.
tom. 5.

EXCEPTIO datur facilius quā 83
actio, l. 1. §. Cuiusdam, D. de
superfic. Cardin. Tusch. lit. E.
concl. 374. Scacc. de iudic. lib.
2. capit. 2. numer. 121. & de com-
merc. §. 7. gloss. 5. numer. 98.
Quibus adde tradita supra lit. A. nu-
mero 69.

EXCEPTIO debet esse de regu 84
la, l. Quæstio, §. Denique, D. de
fund. instru. gloss. in rubr. de reg.
iur. in 6. Euerard. in topic. legal.
loco 3. Flamin. de resign. libro
5. quest. 6. numer. 186. Rot. Rom.
apud Farinac. decis. 144. numer.
6. tomo 1. part. 1. Cardin. Tusch.
lit. E. conclus. 423. Seraphin.
Rot. Roman. decis. 930. nume-
ro 7. Gonçal. ad regul. 8. Can-
cel. gloss. 13. numero 77.
gloss.

E *Axiomata, & loca,*

glof. 24. numer. 35. & glof. 51. n.
 2. Surd. confil. 152. numer. 43.
 confil. 262. num. 47. confil. 402.
 num. 21. & confil. 527. num. 6. &
 7. & decif. 124. num. 13. & decif.
 215. num. 20. Rota Bonon. in
 compilatis a Gifli decif. 796.
 numero 1. & decif. 105. nume-
 ro 33.

35 *Intellige hoc verum, quoad vim
 comprehensiuam, sed non quo ad in-
 ris determinationem, l. In his iuncta
 glof. Cide reuoc. donat. Euerard.
 vbi proxime.*

36 **EXCEPTIO** *dellat et regulam,
 Surd. confil. 455. num. 12. & decif.
 124. num. 12. Causale. decif. 36.
 num. 528. par. 2. Euerard. d. loco,
 vbi allegat tex. in l. Na quod liquet
 de, §. fin. in fin. D. de penu legat.
 Ro. Rom. vbi proxime, Card. Tuf-
 ch. 1. lit. E. cōcl. 224. vbi etiam affe-*

37 *rit, quod non ampliat. Et vbi coprihen-
 dit ea, que nō sunt de genere regulae,
 feruentem acquirit, vt videntur excep-
 tionis eos casus regula complectatur,
 quos non opposita exceptione, nequa-
 quam complecteretur, ex l. Lutus,
 §. 1. D. ad Trebel. & l. Generali,
 §. Vxorī, D. de usufruct. legat.
 & d. cent. Decius regul. 1. num.
 21. D. de reguli. iur. Euerard.*

in

E *communis iuris. 199*

in suis topic. loco ab exceptione,
 ad regulam. 2. Couar. var. lib. 2.
 cap. 5. numer. 7. P. Sanchez (hos
 referendo) in sum. supr. præcept.
 Decalog. lib. 2. cap. 7. num. 17.
 col. 3. in solut. ad quintum, &
 prædixerat ibid. lib. 1. cap. 10. nu-
 49. col. 3. in princip. vers. Respon-
 deo, Mier. de maiorat. in 1. edito
 par. 1. quæst. 22. num. 22. Surd.
 dist. decif. 124. num. 17. *Ex iam
 dicta ratione, quæ non ad ampliand.
 dunt, sed ad restringendum regulam
 ponitur exceptio, d. l. 1. D. de reg-
 iur.*

EXCEPTIO *vbi non reperit
 tur posita, non est à regula receden-
 dum, l. In præuarcationis, §. vlt.
 D. de præuarcat. l. Dissentiētem,
 C. de diuort. l. Allam, C. de col-
 lat. Flamin. de relig. lib. 3. quæst.
 7. num. 45.*

ET *Excipiens à regula, exceptio-
 nem propositam specialiter probare
 tenetur, Decil. in l. Inbere, cauere,
 num. 7. D. de iurisd. omni. iudic.
 Roman. confil. 1337. numer. 40.
 Cranes. confil. 168. num. 8. Surd.
 confil. 339. num. 6. quos cum alijs
 refert Gratian. discept. forens.
 tom. 5. cap. 995. numer. 3. quibus
 adde notata infra lit. R. num. 46.*

EX-

E *Axiomata, & loca*

90 **EXCEPTIO** *firmat regulam in contrarium, notauimus supra lit. G. num. 16. quibus addē in confirmationem Plinium Minorem epistolar. lib. 7. Veconio Romano scribens. Adnota (inquit) quæ putauere corrigenda. Ita enim magis erodam cætera tibi placere, si quædam displicuisse cognouero.*

91 **EXCEPTIO** *repeitit eundem, quem de iure tenet actio, l. Vendicātom, 17. cum l. seq. D. de euis. l. Exceptione doli, 1. C. eod. Tiraquei. de retrah. lit. §. 1. glof. 9. nu. 33. Boer. decif. 23. nu. 13. Ne-gūza. depigobr. p. 5. mēb. 1. n. 53. Molina. de primog. lib. 4. cap. 1. nu. 20. & 28. Anton. Gom. in l. 50. Taur. nu. 63. Anton. Gam. decif. 67. Petr. Barbof. in l. 1. p. 5. nu. 20. D. solut. matr. Portol. de consorto. & fideicommiss. cap. 2. nu. 18. Cardin. Tusch. lit. E. conclus. 375. Sord. conf. 517. nu. 24. & conf. 577. nu. 12. & decif. 177. num. 8.*

92 *Limita in casu, l. fi. C. de euis. ubi heres fideiussores ex persona sua potest rem euincere, licet non vi ha-res, quem casum admirabilem dicit Bald. & la. in l. 2. §. Ex his, numero 3. D. de verb. oblig. Intelli-*

E *communia iuris. 200*
ge vt per Vincent. Carot. singul.
72.

*Limita etiam in contrahente no-
mine proprio, alieno vero contractus
reuocationem, vel nullitatem preten-
dente. Ita d. l. Vendicātem, & si-
milium conclusionem limitat (multis
relatis) Pinel. in l. 1. C. de bono
matern. 3. p. nu. 73. col. 2. versic.
Melius etiam.*

EXCEPTIO *de iure tertij non
admittitur, text. in l. His consequē-
ter, 18. & ibi glof. verb. Non per-
tinere, vers. Ergo ante sententiā,
D. famil. ercif. glof. in l. 2. §. 1.
verb. Si in ea re, D. de dol. mal. &
met. except. in d. glof. in l. Ele-
gantē, in prin. D. de dolo, quas
aliquibus modis limitat, magistra-
liter, & copiose Bartol. in l. D. de
except. rei iudic. multipliciter dis-
tinguens, laf. in l. notab. 5. nu. 6.
& 7. C. de iure empty. ubi saltem
exceptio non est exclusiua iuris agen-
tis ipso iure etiam tertio non oppo-
nente, Salye. in l. Cum seruum,
numer. 4. C. de seruis fugit. Mo-
hedan. decision. 299. in fin. Ia-
cob. Pute. decif. 31. & 4. in titulo
de exceptionib. Rota Bono. decif.
10. nu. 30. decif. 27. num. 17. in
compilat. à Gips. Franc. Bursat.
conf.*

E *Axiomata, & loca*

consil. 40. nu. 37. lib. 1. Theaur. decis. 4. numer. 2. Alban. consil. 11. numer. 1. Menoch. consil. 79. nu. 28. & 29. lib. 1. & de pract. iur. lib. 3. praef. 51. numer. 20. Steph. Gratian. discept. 531. numer. 39. tom. 3. Roland. à Valle consil. 37. num. 10. lib. 3. Cephal. consil. 3. numer. 122. & consil. 133. num. 95. vol. 1. *Per quos plene de materia hac, & eius intellectu. Quibus etiam pro limitatione adde, Petr. Joan. Anchar. quæst. 8. per tot. lib. 1.*

95 **EXCEPTIO** *qua obstat cedenti, obstat cessionario.* Bartol. & scrib. in l. Doli, D. de nouat. Dyn. in regul. Qui in ius de reg. iur. in 6. Angel. de Aret. in rub. inst. de except. num. 16. cum sequentib. Cauale. (*hos referens*) decis. 46. n. 365. tom. 1.

96 **Intellige** *quando actione directam agit cessionarius, secus si ius nomine suo. Ita ex glos. in l. Si quis in rem, D. de procurat. & specular. ibi relata tradit Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 2. cap. 356. num. 7.*

97 **EXCEPTIONE** *qui fortiter potest, nec debitor, nec obligatus videtur, l. Nihil interest. l. 2. D. de*

E *communis iuris.* 201

regulatur. l. Vel obligatus, 20. §. Obligatum, D. de liberal. caus. l. Fulcius, §. Idem erit, D. ex quib. caus. in poss. eat. l. Item, 14. D. quod met. caus. l. Román. consil. 454. num. 9. & 10. Ruin. consil. 160. num. 26. lib. 1. Menoch. de iur. in poss. remed. 1. num. 37. & 38. Gratian. discept. forens. to. 3. cap. 483. num. 26.

EXCIPIENDO *potest quis allegare contraria ad se defendendū, capit. Nullus pluribus, de reg. iur. lib. 6. Cardin. Tusch. liter. l. conclus. 428.*

EXCIPIENS *non videtur fateri, l. Non utique, D. de except. c. Exceptionem, 63. de reg. iur. lib. 6. c. Cum venerabilis, de except. Cardin. Tusch. lit. E. concl. 427. Alex. Trenta. variar. resolut. lib. 2. tit. de excep. resolut. 2. nu. 1. Mari. Antoni. variar. lib. 2. resolut. num. 31. ad longum retulimus supra lit. C. num. 138. & duobus sequent.*

EXECVTIO *iuris nec metum, nec iniuriam infert, l. Nullus videtur, & ibi Deci. & Cagnol. D. de reg. iur. Surd. decis. 21. num. 14. §. in sequent. Anton. Gam. decis. 13. numerat.*

EXE-

E *Axiomata, & loca*

101 EXECVTIO non est faciende
iuris ordine pratermissio, l. 1. C. de
execut. rei iudic. l. A Diuo Pio
15. §. in venditione, & l. Si cum
nulla, §. 8. D. de re iudic. l. 3. tit.
27. par. 3. l. 19. tit. 21. lib. 4. noue
Reg. collect. Et aliter facta, tam-
quam contra legis formam (hodie sal-
tem ex d. l. 19. dispositione) nulla
erit, licet de iure communi satisfac-
rit controversum, nulla foret, an re-
scindereur contra prescriptum à sa-
re ordinem executio facta, ut ex gran-
di doctorum numero à se relato (ut
alios omittam) ostendit Ioann.
Ian. Parlador. rerum quotid. lib.
2. c. fin. §. p. §. 3. num. 4.

102 EXEMPLA declarant, & aper-
riunt regulam, l. Prætor, §. 1. Iulianus,
aliàs §. Quotiens, D. de col-
lat. honor. versic. Videamus, ibi:
Quod dico, exemplo manifestius
fiet, l. Ita vulneratus, §. 1. ad fin.
(ibi Multa autem, &c.) D. ad leg.
Aquil. l. 1. D. de prescript. verb.
Cardin. Tusch. practic. conclus.
lit. E. conclu. §. 48.

103 EXEMPLA magis quam verba
mouent, est in vulgari proverbio re-
lato à D. Thom. 1. 2. quæstion.
34. articul. 1. in copor. In id quo
Quid. Factor. lib. 6.

E *communia iuris* 202

*Sic agitur censura, & sic exempla
parantur,
Cum iudex alios, quod monet, ipse
facit.*

Et lib. 4.

*Quisquis adest operi, plusquam
pro parte laborat,
Adiuuat & fortis voce sonante
manus.*

Claudian. quoque in paneyr. in
4. consulat. Honorij.

*In communi iubes, si quid censetq;
tenendum,*

*Primus iussa subis, tunc obseruans
iuvæ aqua*

*Fit populus, nec ferre vetat, cum
viderit ipsum*

*Autorem parere sibi. Componitur
orbis*

*Regis ad exem! iam. Nec sic infle-
ctere census*

*Humanos edicta valent, quam vita
Regentis.*

Et in laudè Stileionis paneyr. 1.
*Scilicet in vulgus manent exem-
pla Regentium.*

Consimile quod Plin. in paneyr. ad
Traian. protulit. Nam vita Princi-
pis censura est, ait, eaque perpe-
tua; ad hanc dirigimur, ad hanc
conuertimur: nec tã imperio no-
bis opus est, quã exçplo: quippe
infide-

E *Axiomata, & loca,*

infidelis recti magister est me-
tus; melius homines exemplis
docentur. *Senec. etiam de vita bra-
ta: Quoniam (ait) qui se dete-
riorem facit, non sibi tantummo-
do nocet, sed etiam omnibus eis,
qui melior factus prodesse po-
tuit. t. Estque Arist. Ethicor. 10.
axioma: Magis exempla, quam
verba mouere. In actionibusque hi-
mans minus sermonibus, quam ope-
ribus credi. Veritas enim magis oculo
lata fide, quam per aures hominum
auribus insonatur, ut ait Imperator
in §. Sed cum magis, instit. de gra-
dib. cognat. Fuitque sententia Lu-
ciani in libello de saltatione. Au-
res hominibus minus quam oculos
persuadere. Inde Horat. de arte
poet.*

*Sequius irritant animos demissa
per aures*

*Quam quae sunt oculis subiecta fi-
delibus; Quae*

ipse sibi tradit spectator.

*Si similiter Cicero 3. de Orat. Duo illa
nos maxime mouent, similitudo,
& exemplum. Dentque (ut cum
Seneca loquitur, epistol. lib. 1. epist. 6.)
longum iter est per praecepta,
breue, & efficax per exempla.*

104 **EXEMPLA non restringunt re-**

gulari,

E *Communia iuris. 203*

*gulam, l. Damni infecti, l. Stipula-
tio, D. de dam. infecti. l. pen. §. ult.
D. de iur. & fact. ign. l. 1. §. Quod
vulgo, D. de vi, & vi armat. l. Scire
oportet, §. Oportet, D. de excus.
tut. Tirac. in l. Si vnuam, verba
Libertis, numer. 37. C. de reuoc.
donat. Surd. consil. 308. num. 10.
Molin. de primog. lib. 2. cap. 8.
numer. 4. Stephan. Gratian. dis-
cept. forens. tom. 2. cap. 563. nu-
73. & cap. 740. numer. 29. & cap.
900. num. 8. & 11. tom. 5. Cardin.
Tusch lit. E. concl. 347. Flamin.
de confident. q. 9. num. 75. & q.
27. num. 68. & quaest. 32. num.
28. Inde Philosoph. lib. 1. Prior.
ait, exempla non ponimus quia
ita sunt; sed ut sentiant adscen-
tes, (non enim non estis in rebus)*

EXEMPLA non excludunt 105

*similia, l. 1. §. Quod dicitur, D. de
vi, & vi armat. l. & regula, §. ult. D.
de iuris, & fact. ignor. §. Hacte-
nus, insti. de gradib. cognat. Aym.
Crauet. consil. 544. numer. 25.
Azeued. in l. 4. numer. 24. titul.
20. lib. 8. nouæ Reg. collect.*

EXEMPLA non est iudican- 106
*dam, sed legibus, l. Sed licet, D. de
ofic. Praed. l. Nemo, C. de sen-
tent. & interloc. omal. iudic. c. 1.*

de

E *Axiomata, & loca*

de postul. praelat. Surd. consil. 34.
 numer. 21. Menoch. consil. 996.
 numer. 27. volum. 10. Ludovic.
 Rodolphin. tract. de duobus. con-
 clus. conclus. 10. pag. 153. Car-
 din. Tusch. lit. E. conclus. 549. Au-
 ton. Monach. Florent. decis. 1. nu-
 93. cum sequent. Thomae de Tho-
 masec. regul. 110. *ubi assertis pro-*

107 *cedere in malis exemplis, & in*
practica erronea iudiciorum.

108 *Intelligentiam in claris, sedus in*
dubijs, & in quibus exemplis iudi-
care licet, Ceph. consil. 25. num.
16. Surd. consil. 311. numer. 7. &
consil. 454. num. 45.

109 **EXITVS** *acta probat, l.*
Quidam, D. de reb. dubi. l. Cum
silitaanum, C. de his quib. ut
indign. l. Rem non nouam, in
fin. C. de iudic. l. Si mater, ubi
Bald. C. no de stat. defunct. cap.
Quatuor, 12. questio. 3. capit.
Quod autem, 22. quest. 2. Surd.
decision. 288. numer. 3. & con-
sil. 131. numer. 14. Tiraquel. de
retract. Lignaag. ad fin. titul. 23.
Ioan. Aleys. Ricci, in praxi res-
for. Ecclesiast. decisio. 631. nu-
mer. 3. Inde Ouid. Metamorf.
lib. 3.

sed scilicet ultima semper

Ex-

E *communiaturis. 204*

Expectanda dies homini est, diciq;
beatus.

Ante obitum nemo, postremaque
funera debet.

EXORBITANTIA *à iure* 110
in consequentiam trahenda nō sunt,
cap. Quæ à iure, 28. de regul.
tur. lib. 6. vbi Dyn. Et quasi odio-
sa restringenda sunt, & interpre-
tanda stricte, Cardin. Tusch. pra-
ctic. conclu. lit. E. conclus. 589.
num. 5. & sequent.

EXPERIENTIA *re-* 112

rum omnium mater est, & magistra,
§. Quæ omnia instit. de fideiuf-

for. §. pen. instit. de satisfat. cap.
Quam sit de clec. lib. 6. Surd.

consil. 61. numer. 16. & consil.
132. numer. 23. Ludovic. Ro-

dolphin. varias. quest. lib. 2. q.
35. num. 24. Cardin. Tusch. lit.

E. conclus. 648. Mari. Antoni. va-
riar. lib. 2. resolut. 33. numer. 10.

Gonçal. ad regul. 8. Cancel. in
procm. §. 7. num. 54.

EXPRESSVS *M dicitur,* 112
quod subintelligitur à iure, l. Licet

Imperator, D. delegat. 1. l. 2. C.
de testam. milit. Tiraquel. in l.

Si unquam, verb. Donatione lar-
gitus, numer. 158. C. de reuoc.

donat.

Et

E *Axiomata, & loca*

13 Et quod ex mentis, & coniecturis
necessario colligitur, Surd. consil.
11. num. 57. consil. 143. num.
19 & consil. 294. num. 21. & de-
cis. 254. numer. 37. Flores varia.
quæstion. 21. numer. 26. Anton.
Gam. decis. 51. numer. 8. Cald.
Pereir. de empr. & vendit cap. 9.
num. 8. & 12. Franc. Mōlin. de
ritu nupt. lib. 3. quæst. 36. nu. 19.
Castill. controuers. lib. 5. 2. part.
cap. 125. num. 28.

14 *Amplia quamuis expressio requi-
reretur pro forma, & materia effectus
stricta, Tiraquel, ad l. 16. connub.
glos. 7. numer. 149. Crauer. consil.
149. numer. 11. Cephal. consil.
152. num. 76. lib. 1. Surd. dict. de-
cis. 254. numer. 38. Stephan. Gra-
tiani. discept. forens. tom. 1. cap.
37. numer. 46. & 47. & cap. 115.
numer. 27. cum sequent. & tom.
5. cap. 85. 2. nu. 33.*

15 *Expressum dicitur, quod fuisse et
presum, vel contrahentes disposuis-
sent, si de eo interrogati forent, &
glos. in l. Tale pactum, D. de pacto
quam exornat Ias, singularem dis-
cens, in l. Cum res, num. 14. D. de
legat. 1. Surd. dict. decis. 254. nu.
38. & consil. 445. numer. 55. vel
legislator, idem Surdus consil. 82.
num.*

E *communis iuris. 205*
num. 15. consil. 117. nu. 100. consil.
125. nu. 85. & consil. 200. num. 18.
Gonçal. ad regul. 8. Cancell. glos.
43. n. 69. *Nel testator*, Antoni. Ga-
br. de regul. iur. concl. 10. Peregr.
de fideicommissis, art. 11. nu. 32.
Mantic. de coniectur. vltim. vo-
lunt. lib. 3. titul. 19. Vincent. Fur-
sar. de substitut. quæstion. 237.
num. 14.

16 *Et quod sub generalitate verbo-
rum continetur, l. fin. D. quod cum
eo, glos. in l. vlt. verb. Specialiter,
C. quod cum eo, secundum pri-
mum intellectum ibi relatum, l.
Lutius, D. de vulg. & pupil. Flo-
res Diaz variat. quæst. 21. num.
26. Brunor à Sole in locis com-
mun. verb. Expressum, 4. Flamin.
de resign. lib. 6. quæst. 2. num. 54.
& lib. 8. quæst. 10. num. 23. Anton.
Mōbach. Lucens. decis. 62. num.
13. Rendin. in promptuar. recep-
sentent. tom. 1. titul. 100. num.
15. Surd. consil. 481. num. 42.
Farinac. fragm. crimin. 1. part.
liter. E. numer. 153. & consil. 30.
num. 216.*

17 *Limita quando requiritur aliquid
expresse, vel speciatim fieri in aliqua
dispositione correctoria iuris com-
munis, tunc enim sub generalibus*

E. Axiomata, & loca

verbis id contineri non sufficit, Me-
nochit. consil. 33. r. nu. 24. in nclis in-
fra proxime adductis, num. 131.

118 Et quando genus verificari non po-
test nisi in vna specie pro expresso no-
minatim habetur, et si pro forma re-
quireretur expressio, Ioan. Anton.
Mangil. de imputat. quaest. 91.
num. 3.

119 EXPRESSVM dicitur, quod
ex consequentiis verborum necessario
colligitur, Ioseph. de Sessa Aragon.
decis. 113. nu. 170. & decis. 189.
num. 52.

120 Et quod in necessarium antecedens
expressio venit, Andr. Gail. lib. 7.
obseruat. 2. numer. 2. & 4. Ste-
phan. Gratian. discept. forens.
tom. 5. capite. 855. numero
14.

121 Et quod ex expresso sequitur, 1.
Iam hoc iure, 4. D. de vulg. &
pupil. Paris. consil. 66. num. 62.
lib. 3. Roland. consil. 27. num. 34.
& sequent. lib. 4. Menoch. consil.
24. num. 15. & de arbitrar. casu
207. numer. 30. & sequent. Mol-
lin. de ritu nupt. lib. 2. quaest. 36.
num. 22. Surd. consil. 294. num.

122 Amplius etiam si pro forma
requiratur expressio, ex Cepha-
lo consil. 75. numero 20.

E. communia iuris 206.

Et quod continetur e vi verborum 123
Flores Diaz, dict. quaest. 21. num.
28. Flamin. dict. quaest. 2. num.
55. Castro in praxi Lusit. lib. 3.
cap. 1. numer. 8. Ioseph. de Sess.
dict. decis. 65. num. 29. & decis.
113. num. 170. Ferrer in constit.
Cathalon. glos. 4. numer. 52. Ste-
phan. Gratian. discept. forens.
tom. 4. cap. 698. nu. 2. Amplius,
num. 10. etiam si expressio pro for-
ma requireretur, Vincent. Bu- 124
sar. de substit. quaest. 736. nu-
mero 5.

Et proprie, & totaliter, dicitur quod 125
per relationem exprimitur, Ioseph.
de Sessa Aragon. decis. 202. nu.
31. Anton. Monach. Lucens. de-
cis. 33. num. 10.

Et quod sub ratione comprehen- 126
ditur, l. Quasitum scio, D. de re-
sib. l. Si postulauerit, §. Sed si
negaverit, D. ad l. l. de adulter.
Tiraquel. in l. Si vnquam, verb.
Suscepit liberos, numer. 37.
C. de reuoc. donat. Rota Roman.
apud Farina. decis. 10. nu. 3. tom.
1. par. 1. Molin. de primogen. lib.
1. cap. 5. num. 11. & 12. Gutier.
practic. lib. 3. q. 17. num. 82.

Et quod ex eadem ratione deducitur, 127
Et id in quo eadem versatur ratio,

21 Gald. Pereir. de resolut. emphyr. cap. 1. num. 20. & 21. Surd. de cis. 254. numer. 40 & decis. 255. num. 23. & conf. 116. numer. 58. & conf. 391. num. 41.

22 Et quod virtualiter inest, Ioseph. de Sess. Aragon. decis. 65. num. 22. Ferrer in constit. Cathalon. glos. 4. numer. 61. Crauet. consil. 149. nu. 11. Cephal. consil. 152. num. 76. Surd. consil. 143. nu. 20. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 916. num. 38. & cap. 957. numer. 25. *ubi idem dicitur eo, quod ex natura actus venit.*

29 Et id, in quo solum dispositio verificari potest, l. 2. D. de liber. & posthum. Surd. consil. 143. numer. 30.

30 Et quod resultat à contrario sensu, glos. in l. Qui testamento la. 5. Mulier, D. de testam. Menoch. consil. 1091. numer. 9. Vincenti. Fufar. de substitution. quaestio. 689. num. 9.

31 EXPRESSVM ubi requiritur, non sufficit tacitum, neque praesumptum, cap. 2. de praebend. cap. fin. de procurat. lib. 6. Cabed. Lusit. decis. 12. numer. 7. part. 2. Cardin. Tusch. tom. 3. lit. E. conclu. 654. & alii relati per Valasco. de parti.

part. capit. 14. numer. 18. EXPRESSI maior est virtus, quam taciti, expressa naque nocent, non expressa non nocent, l. Non numquam, D. de condit. & demonst. l. Expressa nocent ubi Deici. nam. 5. D. de regul. iur. l. Precibus, C. de impuber. & alijs substitit. Surd. consil. 10. nu. 24. conf. 198. num. 19. & consil. 310. num. 34. Cardin. Tusch. lit. E. conclu. 655. Scacci. de appellat. quaest. 12. num. 87. Pichard. ad §. 1. instit. de vulg. substi. num. 9. Menoch. de praesumpt. lib. 4. praesumpt. 39. num. 39. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 699. nu. 14. & 15. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. quaestio. 116. numer. 59.

Taciti tamen & expressi par solet esse virtus, notamus infra liter. T. num. 13.

EXPRESSVM facit cessare tacitum, l. Cum ex filio, §. Filio impuberi, D. de vulg. & pupil. substit. l. Maritus, C. de procurat. Surd. consil. 157. numer. 22. consil. 198. num. 4. consil. 456. num. 41. & consil. 502. num. 20. Franc. Molin. de ritu nuptiar. lib. 3. quaest. 15. nu. 49. Cardin. Tusch.

E Axiomata, & loca

Tusch. lit. E. concl. 6 § 6. Casan.
in consuet. Burg. rubr. 13. §. 1.
num. 5. Armendar. in proœm. ad
recopil. legum Nauar. num. 13.
Gonzalez ad regul. 8. Cancell.
glos. 13. §. 2. num. 62.

- 135 *Limita quando proniso dñeros
respicit casus, quia expressum circa
vnum, non tollet tacitum circa aliud,*
Bart. in l. Si constante, numer. 54.
vbi Crot. 2. lectur. num. 106. D.
solut. matrim. Alex. consil. 126.
num. 6. lib. 5. Ripa consil. 45. nu.
2. Bellon. consil. 22. num. 3. Sardo.
(qui hos refert) dict. consil. 198. nu.
24. qui etiam num. 25. limitat, quã-
do expressum, & tacitum ad diuer-
sum † tendunt finem, & effectum,
quia tunc expressum non facit ces-
sare tacitum, ex Decio consil. 386.
num. 6. Ruin. consil. 320. num. 6.
volu. 2. & Socin. consil. 130. num.
12. lib. 1.

- 137 **EXPRESSIO eius, quod tacite
ineft, nihil operatur, l. 1. D. de le-
git. 1. l. 3. C. de fideiussor. Steph.
Gratian. discept. forens. tom. 4. c.
738. nu. 4. Viacent. Enfar. de sub-
stit. question. 219. numero 8.
vbi limitat; † & declarat ex glos.
in l. Precibus, in verb. Fidei-
commissi, C. de impub. & adis
substit.**

E communia iuris. 208

substit. Alexand. in l. Centurio,
num. 66. & Ripa num. 61. & 76.
D. de vulgar. & pupil. substit.

- EXPRESSIO vitato, vitia 139**
*tur tacitum in eo comprehensum, l. 3.
§. fin. in fin. D. de seruitut. rustic.
prædior. l. Cum vnus, §. Planè,
D. de bonis authorit. iudic. pos-
fid. lib. 1. §. Hęc verba, versicul.
Proinde, D. ne vis fiat ei, l. Per
seruum, §. fin. D. de vsu, & habit.
l. fin. D. de constit. pecun. l. Non
dubium, C. de legib. que iura ad-
dicunt Anton. Gomez variar. tom.
1. cap. 3. nu. 29.*

Non tamen vitatur tacitum 140
*aque principale, l. Si fideiussor in
principio, D. delegat. 1.*

EXTENSIO *debet in tel- 141*
*ligi, & fieri cum eisdem qualitati-
bus, l. Sed si manente, D. de pre-
cario.*

EXTERIORA *inducunt 142*
*animi secreta, & per exteriora
cognoscuntur interiora, l. Si tra-
men, §. 2. D. de ædilit. edi. l. 1.
Naturalem, §. In his, D. de ac-
quir. rer. domin. l. Fulcinius, §.
Illud sciendum, D. ex quib. caus.
in possess. eatur, §. Seruos, & §.
Pauonum, in fin. instit. de rer.
diuis. cap. fin. de renunc. in 6. inde*

E Axiomata, & loca,

Iuuen. Satyr 9.

Dependas animi tormenta latens
in agro

Corpore, dependas & gaudia, sumit utrumque.

Inde habitum facies.

Ouid. etiam Metamorff. lib. 9.

Esse quidem leui poterant tibi pectoris index

Et color, & maties, & vultus, & humida sapé

Lumina.

Et Amor. lib. 1. eleg. 1 r

Aspicias oculos mando frontemque legentis

Ex tacito vultu scire futura licet.

Vulgarumque illud.

Intima per mores cognoscimus extertor. s.

& iunge notata infra lit. F. no. 203

43 EXTREMA omnia sunt vitiosa,

l. Solent, §. fin. D. de offic. Pro-

consul. Cardin. Tuscet. com. 3. lit.

Et conclu. 685. Flamin. de confi-

dent quaest. 7. num. 39. Inde Ho-

rat. epistol. lib. 1. epistol. ad Nu-

micium.

Insani sapiens nomen ferat, aqunt

aniqua.

Vltra quam satis est, virtutem si

peccat ipsam.

Et tamen inquit Scacc. de vita

beata.

E communia iuris. 209

beata. In virtute non est verenda-
dam, nequid nimum sit.

F

FACERE non debet quis alteri, quod sibi fieri nolit, Matth. cap.

7. & distinct. 1. in princip. l. Mul-

tum interest, 6. in fin. C. si quis al-

ter, vel sibi, Scacc. de commerc.

§. 1 q. 7. p. 2. ampliat. 10. nu. 4 r.

& ampliat. 19. num. 6 r. & §. 2.

glos. §. num. 15 r. & notatur in-

fra lit. Q. num. 2 r.

FACERE quilibet tenetur, quod sibi non nocet & alteri prodest, l. Si

creditor, C. de euis. l. 2. §. Item

Varus, D. de aqua pluui. arcen.

Surd. consil. 208. num. 10. Inde se-

net. controuers. 1. lib. 1. Nemo (in-

quit) inuidiosum ius postulat, quod alteri profuturum est, cum

notatis infra lit. P. num. 203.

FACERE per se videtur, qui per

alius facit, l. 1. §. Deieisse, D. de

vi, & vi armat. l. Ita, §. Quod si

quis, D. de administr. tutor. l. Si

per alium, D. nequis eum, l. Is

damnu dat, vbi Deci. & Cagnol. D. de reg. iur. l. Non ideo, C. de

accusat. cap. Qui per alium, 7 r.

de

F. Axiomata, & loca

de reg. iur. lib. 6. cap. Mulieres, 6.
 Illi vero, de sentent. excomm. un.
 Menoch. de interd. reméd. i. re-
 cuper. poss. num. 407. & consil. i.
 num. 304. Flamin. de confident.
 q. 28. nu. 83. & q. 31. n. 12. Duen.
 regul. 378. ampliat. 2. Corras. lib.
 2. miscel. c. 22. Clar. §. vlt. quaest.
 38. num. 6. Gomez variat. tom. 3.
 cap. 3. nu. 39. & in l. 4. Taur. nu.
 91. Plaza. de delict. lib. 1. cap. 15.
 nu. 17. Decian. tract. crimin. lib. 4.
 c. 17. nu. 2. Thom. de Thomalet.
 regul. 249. Surd. consil. 59. num.
 13. conf. 360. nu. 22. & conf. 300.
 nu. 4. Cardin. Tusch. lit. F. con-
 clu. 7. Aloys. Ricci. in praxi ter-
 forti Ecclesiast. resolu. 564. nu. 3.
 in 2. edit. Ioan. Mar. Nouat.
 quaest. forens. lib. 1. quaest. 143. nu.
 9. *Parique sunt facere per se, vel per
 interpositam personam, l. Hac edi-
 ctali. §. Si vero plus, C. de secūd. p-
 nupt. Parique sunt pariter, facere,
 vel factio, auctoritatem prestare, ut
 infra lit. N. num. 67.*

4 *Et proprie, & vere, non per filio-
 nem per se facere dicitur, qui per aliū
 facit, an his, quae sunt iuris & facti
 simul, vel facti tantū, l. Certē, §. 1.
 D. de hiear. late profequitur Vincēt.
 Carot. in singul. suis, singul. 40.*

F. communia iuris. 210

Et qui potest per se, potest per aliū 5
 facere, l. 1. §. Vltus autē, D. de pro-
 curator, l. Sed si vnus, 17. §. Idē
 Iulianus, & §. Idē ait, D. de iu-
 iur. §. 1. Instit. per quas person.
 cap. Potest quis per alium. 68. de
 reg. iur. lib. 6. vbi Dyn. & eius
 Addit. plurimos assignat regula
 huic fallentias, quibus vnā singu-
 larem, & generalem addo, in eo nem-
 pe cui competit ius, vel facultas nō de
 iure & communi, sed ex forma statu- 6
 ti, vel aliquo speciali privilegio, ut ex
 pluribus tradit Vincent. Carot.
 singul. 416. versic. Limitatur sin-
 gulariter. Multas praeterea alias re-
 gula huic limitationes assignat Ni-
 col. Moron de treug. & pac. q. 22.
 23. 24. & 25.

Et qui non potest per se, nec per aliū 7
 potest, l. Neque per se, C. de hie-
 red. instit. cap. Quod alicui, & ibi
 Dyn. de regul. iur. lib. 6. Thom.
 de Thomalet. regul. 246. Aldo-
 uin. cōs. 110. n. 44. Menoch. cons.
 444. n. 34. & plenissime exornās, de
 arbit. lib. 2. cent. 5. casu 59. per
 tot. Mari. Giurb. in cōsuetud. Se-
 nat. Messin. p. 1. cat. 6. gl. 6. nu. 28.
 ni *Limita, quia quaedam possum per 8
 alium, quae per me facere nō queo, l.
 Quaesitum, D. de in ius voca*

F Axiomata, & loca.

1. Aduersus, §. Tutorem, D. de inoffi. testam. Roman. consil. 401. incip. in casu, num. 2. *prosequitur plene* Nicol. Moron de treug. & pac. quæst. 37. *ampliatque*, q. 39.

9 **FACERE** non dicitur, qui causam ad finem non perduxit, l. Qui cum natu maior, §. Accussisse, D. de bon. libert. Mexia in tract. taxæ panis, conclu. §. nu. 6. 1. Farin. in praxi crimin. par. 4. consil. 7 §. num. 83. *iunctis supra traditis* lit. A. num. 107.

10 **FACERE** dicitur, qui cum possit, non prohibet, l. Adigere in princip. vbi glos. D. de iure patron. cap. Error, 3. dist. 83. capit. Facientis, 3. dist. 85. & cap. Negligere, §. in ord. 2. q. 7. Scacc. de commerc. §. 1. quæst. 7. part. 2. ampliat. 19. n. 128. & §. 2. glos. 3. nu. 132. *inde eleganter Seneca* traged. in Troas actu 2.

Qui nō vetat peccare cū possit, iubet.

11 **FACIENDA** de proximo, profactis habetur, l. pen. D. de milit. testam. l. Vestimentam, 2. 2. D. de auro & argento legat. & probant, l. Qui pœnæ, 8. §. Diuus, D. de manum. l. Eum pro quo, 17. D. de in ius vocand. l. fin. C. de vsur. rei iudic. cap. fin. extr. de iudic.

Colta

F Cōmunitia iuris. 211

Costa de facti scient. & ignorant. inspectione 2 §. per totam, & copiosissime Nos de priuileg. pauper. & miserab. person. par. 1. q. 4. §. 2. à num. 121. cum multis seqq.

Qui non facit quod debet, non recipit, quod oportet. l. Si non fuerit. vbi glos. D. de iure iur. Menoch. de recuper. possess. remed. 1. num. 89. Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. §. 3. num. 10. & cōf. §. 63. nu. 2.

Qui non facit, quod facere tenetur 13 *presansur dolosus*, Cald. Pereyr. de de emptione, & vendit. c. 19. num. 18. Farin. in praxi crimin. par. 3. quæst. 89. num. 92. cum seqq. *iunctis traditis, & allegatis* supra lit. D. num. 178.

FACIES indicat quale sit cor, 14 l. Obseruandum, D. de offic. Præsid. l. 3. D. de testib. cum late traditis supra lit. C. n. 248.

FACTA multa tenent, qua à 15 principio fieri prohibentur, l. Patre furioso, vbi late exornat Ias. D. de his qui sunt sui. vel alieni tur. l. Circa, D. de inoffic. testam. l. 1. §. 6. Biduum, D. quando appellandum sit, cap. Ad apostolicam 46. de regul. cap. 1. de matrim. contract. contra ioter di&. Eccles. cap. fin.

winq

de

F Axiomata, & loca

de diuor. c. Rursus, qui cler. c. vel
vouent. Lambert de iure patron.
p. 1. lib. 10. art. 7. Surd. conf. 174.
n. 12. & conf. 175. n. 41. & consil.
360. n. 14. Cardin. Tusch. lit. F. c6
cl. 12. Stephan. Gratian. Marchiæ
de eis. 64. n. 11. Cæsar Argel. de
contradict. legit. q. 3. n. 98. Anto.
Monach. Bonon. dec. 19. n. 22. Ef-
cobar de ratiocin. c. 6. n. 38. Ioan.
Mar. Bellet. disquisit. clerical. p. 1.
tit. de disciplin. clerical. §. 29. n. 6.
pag. 163. & tit. de cleric. teste. §.
4. n. 7. pag. 482.

16 *Intelligo, quando prohibitio fit in
accidentalibus, scilicet si forma, & actus
substantialis prohibeatur, iuxta doctri-
nam glossæ, verb. Sacramenti, in au-
th. Decernit, C. de recep. arbit. pro-
bat Soto in 274. dist. 28. q. 1. art. 1.*

17 *Procedit etiam quando à principio
actus non est omnino inualidus, ita
Thom. de Thomaset. reguli. 185.*

18 *FACTA potèntiora sunt verbis, l.
Depupillo, §. Meminisse, D. de no-
ui oper. nùc. c. Dilecti filii, et 2. ex
tra de appel. plenissime Ioan. Bapt.
Coste. de fact. scient. & ignor. in-
spect. 17 per tot. & ceter. 1. distinct.
8. n. 3. inde Horat. de arte. poet.
Segnius irritare animos demissa per-
aure, &*

Quam

F communia iuris. 212

*Quæ quæ sunt oculis subiecta fidelibus,
Et Ouid. in epist. Peridis Helenæ.
Sed tibi hoc suadet rebus, non voco
maritus.*

*Et facta cordis, seu intentionis secre-
ta nunciant potentius, quam verba.
Menochi conf. 1003. lib. 11. & cõs.
1013. n. 89. & seq. Steph. Gratian.
discept. foren. c. 249. ex n. 7. to. 2.
& dec. 49. ex n. 2. c. l. seqq. Surd.
conf. 12. ex n. 48. vlg; ad 55. cõs.
28. nu. 18. & seq. conf. 35. & cõs.
52. n. 73. cõs. 70. n. 1. 2. & 3. & cõs.
290. n. 57. & seq. latissime Castill.
controuer. lib. 5. p. 2. c. 107. n. 3.
14. 17. 18. & 19. Nec minus facta,
quæ verbo concessus ellicitur & ratifi-
catis, l. Non tantum, D. rem ratã ha-
beri Card. Tusch. lit. F. concl. 155.*

*Et facta qualia sunt, talis censetur
animus, c. Cauete, 22. q. 5. Ioa. Ro-
jas de heretic. p. 1. n. 288, iuxta illis
traditis supra. lit. E. nu. 142.*

*FACTA non presumuntur nisi pro-
bentur, l. In bello, §. Fact. D. de ca-
pti. & post limin. reuers. l. Si emã-
cipati, 9. vbi Ias. C. de collat. l. 1.
C. de probat. l. Quacumq; §. fin. D.
de publican. l. Alseueratio, C. de
nõ num. pecun. c. Cũ Ioan. 6. Verũ
extr. de fide instrum. cap. Licet de
cõst. lib. 6. Menoch. de presum. li.*

6. q.

F *Axiomata, & loca*

6. q. 1. n. 1. & per tot. Capuraq.
dec. 1. n. 1. p. 1. Tho. de Thoma.
regul. 18. Mascari. de prob. li. 2. ob
cl. 7. 2. Card. Martic. de cōst. Au.
vltim. volun. li. 2. tit. 1. n. 4. & tit.
1. n. 2. Gonç. ad regul. 8. Canc.
glo. 43. n. 9. & glo. 6. n. 2. 8. Car
din. Tusch. lit. F. concl. 10. Aloys.
Ricci. in praxi fort. rer. Ecclesiast.
dec. 407. n. 1. & dec. 681. n. 3. in
1. edit. & resol. 80. n. 3 in 2. edit.
Mari. Ant. var. lib. 1. & sol. 98 n.
8. Ioan. Mar. Bellef. disquis. cleri.
p. 1. tit. de bonis clericor. §. 1. 5. n.
6. pag. 539. Francisc. Molin. de ritu
nupt. lib. 1. c. 9. n. 7. Flam. de resig.
tom. 2. lib. 10. q. 8. n. 43. vbi n. 44.
cum seq. *huius axiomatis rationem*
reddidit Quomodoq. facta præsuntur,
vide Surd. cons. 164. n. 24. Flamin.
d. tom. 2. lib. 1. q. 14. nu. 7. 8. &
20. cum seq.

22. *Limita axioma hoc in factis nota-*
riis, aut publicis, c. 1. de postulat.
prælat. Camill. Borrel. in summ.
decis. tit. 2. de probatio. lib. n. 3. 1.
vers. De clarandum, Ioan. n. Bapt.
Costa, de facti scientia, & ignor.
inspect. 13. n. 5. in fin. vbi etiam limi-
tat in visitatis, aut fieri consuetis, ex
3 *Bald. in rubric. C. de fide instrum.*
2 *n. 8. Ias. in l. Sciendum, n. 2. D. de*
verb.

F *communis iuris* 215

verb. oblig. Menoch. de præsump.
lib. 2. præsump. 81. n. 4. *idē firmas*
Borrel. id. loco n. 32. & n. 34. Mod.
in §. Lex est, instit. de iur. & naturo.
gent. & ciuil. dubitatione 100. nu.
12. vers. In consuetis vero.

Limita deinde quando speculiter 24
in instrumento enunciata sunt facta,
quia aliter probanda non sunt, An-
char. cons. 36. incip. Vlt. quadam
petitione porrecta, & cons. 25.
incip. Vlt. diligenter, & Anchar.
Regienf. quaest. famil. lib. 2. q. 16.
num. 4. & vos referendo Costa dict.
loco num. 6. Camil. Borrel. dicta
tit. 2. nu. 33. Modit. d. dubit. 100.
num. 12. in fin. *Vbi pariter limita;*
vers. Quando etiam, quoties causa
precedit, *ob quam præsuntur fa-* 25
ctum. Alijs præterea modis limitare
poteris, vbi per Costam vbi proxime
num. 8. & 9.

- *FACTA pro infidelis haberi non* 26
possunt; Et impossibile est, facta, esse
infecta contradictionemq. implicans;
1. In bello, §. Facta, D. de captiu.
& post. I. in. reuersal. Verum; Di
de regal. iur. l. Verba, C. de testa.
aut. de equalit. dot. §. 1. vers. sic.
Quæ igitur, coll. 7. Tiracq. de iure
cōstit. l. in 17. n. 2. in fin. & n. seqq.
olegatisime Surd. cōs. 93. in §. Ferr.
18

F *Axiomata, & loca*

in constit. Cathalon. glos. 6. num.
 121. Anton. Monach. decis. Bo-
 non. 28. n. 51. & decis. 30. nu. 25.
 Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 2.
 differ. 1. num. 27. Cardin. Sera-
 phin. Rotæ Roman. decis. 365. n.
 7. Thom. de Thomasett. regul.
 117. plene Alphonsi. Moditi. in 9.
 Lex est. inslit. de iure natur. gent.
 & ciuil. dubit. 100. n. 1. & seqq.
 Ouidi. Tristi. lib. 1. eleg. 3.
Si modo qui petiit, non perisse potest.
& senec. de Benefic. lib. 6. c. 2x Quæ
 ad nos peruenerunt (aut) ne sint,
 effici potest: ne fuerint, nõ potest.
 & inferius. Nulla vis efficiet, ne
 hic dederit; ne ille acceperit, Cice-
 ro, 1. de Finib. Quod semel iã mis-
 sum est, coerceri, reprimique non
 potest.
 27. *Amplia, ut nec Deus Optimus Ma-
 ximus factu in seculu esse, facere quo-
 28. ex textu c. si Paulus 1. in or-
 dia. 32. q. 5. & tenet Alex. de Ales-
 sentent. lib. 1. dist. 4. 2. & in 1. par.
 sue summæ. q. 21. memb. 5. art. 4.
 D. August. lib. 25. aduersus Fau-
 lum; quæ cõ aliis ex Nostriõnis, &
 Philosophis referens, sequitur Modi-
 dist. dist. 1. 100. num. 2. 3. 4. & 5.
 firmansque Horat. de Ione loquens,
 Parmen. lib. 3. Qd c. 29.*

F *communis iuris.* 214

Non tamen irritum
 Quodcumque retro est efficit, neque
 Dissingat, in seculumque reddet,
 Quod fugiens semel hora recessit,
 & Plini. lib. 2. cap. 7. natura. hst-
 stor. ad fin. in hac uerba: imperfe-
 ctæ uero in homine natura præ-
 cipua solatia, nec Deum quidem
 posse omnia. Namque nec sibi po-
 test mortem consciscere, si uelit,
 & post pauca: Nec facere, ut qui vi-
 xit, non uixerit, qui honores ges-
 sit, non gesserit, nullumque habe-
 re in præterita ius, præterquam
 obliuionis. Quorum meminit Mo-
 dit. ubi supra, & ante eum scientissi-
 mus Tiraq. à quo eius supradicto nomi-
 ne ad literam fere dicta formauit du-
 bitationem, eamque profectus est,
 relato loco. Addendisque Ouid.
 Metamorios. lib. 3.
Voluit Deus ora loquentis
 Opprimere, exierat iam uox properata
 sub auras.
 Ingenui, neque enim non hæc optasse
 neque ille
 Non iurasse potest.
 Plinius quoque Iunior in pane-
 gyr. ad Traian. At in præteritum
 subuenire, nec Dei quidem pos-
 sunt, ait.
 Limita, & intellige axioma, ut fa-
 Elum

F *Axiomata, & loca*

28 *ctum infectum esse, vel pro infecto ha-*
beri non possit, in veritate; T quanti-
que ad rem, & factum ipsum, ad iu-
ris vero effectum, actus quo, validita-
tem rem quid factum contra legem,
aut bonos mores est, infectum repua-
ri a lege potest, & reputatur, c. Quia
contra 64. de regul. iur. lib. 6. l.
Iubemus nulli, §. 1. in fin. C. de sa-
crof. Eccles. l. Non dubium, C. de
legib. l. Cum ea, C. de transact. l.
C. qui pro sua iurisd. l. Creditor
in fin. C. de donat. inter vir. & v-
xor. auth. de non alien. reb. Eccle.
§. 1. vers. Si vero minus fuerit,
vbi Accursi. Clemēt. 1. de immu-
Eccles. & ibi glos. Tiraq. d. tract.
de iure constit. num. 44. & seqq.
Thom. de Thomafert. dist. regul.
117. Moditi. dist. dubit. 100. nu.
7. Ioann. Baptist. Costa de facti
scient. & ignor. inspect. 12. nu. 4.
& inspect. 23. num. 8. & per tot.
inspect. P. Azor. instit. Moral. par.
1. lib. 5. cap. 16. quest. 17.

29 *Id tamen ipsum sublimiter, & in-*
tellige prout notamus infra hac ead.
lit. num. 82.

30 *E conuerso etiam axiomate hoc pro-*
cedit, scilicet: enim facta infecta esse no-
queunt; ita infecta facta esse, impo-
ssibile per rerum naturam est, vbi

F *communis iuris. 115*

tamen a lege facta fingi pro quo
factis reputari possunt, l. Si qua mu-
lier, C. ad S. C. Vellei. cap. Is qui
fidem de sponsal. & matrim. cap.
Cum M. Ferrariensis, & ibi Bald.
de constitut. Tiraq. dist. loco nu-
mero 46. & eius tacitus traductor,
Moditi. d. dubit. 100. n. 7. in fin.

31 **FACTA** *de facto, etiam sunt re-*
uocanda de facto, iuxta text. not. in
l. 1. §. Nunciatio, D. de noui oper-
nunciat. c. 1. vt lite pendent. Lan-
cellot de attentat. par. 3. cap. 2 §.
num. 46. Vanti. d. enullit. in rubr.
Quid si null. num. 16. quos citat
Mart Anton. varia. resolut. lib. 2.
resolut. 29. num. 6. Marques.
de commiss. par. 3. §. 4. num. 49.
& seq. de commiss. nullitatum se-
natoria fol. mihi 144. Vincent.
Carot. sing. 236. vbi glos. allegat
notabilem in l. Si minor, D. de e-
uict. & multis relatis exemplificat,
Cardin. Tusch. lit. F. concl. 11.
qui num. 2. declarat procedere t in
his, que non debno modo, & contra
ius facta sunt, scilicet si iure permi-
ssente, & illi idem quod est, an sit

32 *Limita etiam & intellige, si eui-*
 33 *dens calumnia adsit, scilicet si no sit o-*
uidens, Curt. Iuni in l. 2. no. 7. C.
de transact. Surd. cons. 45 t. n. 5. 2.

F *Axiomata, & loca*

34 **FACTI** narratio non facit ius, cap. Ex literis, de fidei instr. Tit. raq. in l. Si vnquam verbum. Libertis num. 37. C. de renoc. donat.

35 **FACTI** series iuris dispositionem inducit. l. Quidam referunt, D. de iure codicill. Cardin. Tusch. lit. F. conclus. 13. Et ex minima falli & mutatione + ius mutatur, l. Natura cabillationis, & ibi Alciat. D. de verb. obligat. l. Ea est, D. de regul. iur. Ponte de potest. Proreg. tit. 1. num. 15. Mari. Giurbini consue. rud. Senat. Messan. in proem. nu. 8. p. 1. Ioan. Baptist. Cost. de facti scient. & ignor. inspect. 16. à nu. 2. cum seqq. vbi num. 4. id ipsam firmam ampliat, & si vnico in pun. Et variatur factum.

37 **Ex factis** ius oritur, l. Si ex plagiis, §. 3. In elto. D. ad l. Aquil. l. fin. in princip. D. de iure iur. Me noch. cons. 2. num. 208. Petr. Barbos. in l. Titia, num. 25. D. solut. matrim. Anton. Mon. ch. Florent. decis. 48. n. 7. Costa de facti scient. & ignor. inspect. 16. nu. 1. Leand. Galgan. de iure publ. lib. 2. tit. 29 num. 17.

38 **FACTI** alieni promissio inutilis est, l. Si stipulatio ista, D. de verb. oblig. §. Si quis alium, instit. de

F *communi iuris. 216*

de inutilib. stipulat. l. 1. tit. 1. par. 5. plene Ioann. Baptist. Cost. de facti scient. & ignor. inspect. 21. per tot. vbi etiam ampliat, si talis promissio iuramento + firmata sit. **Qua etiam de re**, Surd. decis. 234. num. 5. & 16. Anton. Gomez de contract. cap. 10. num. 23. Gutier. de iuram. confirmat. par. 1. capit. 44. per tot. Cardin. Tusch. lit. F. conclus. 15.

Et an hodie de Regio nouiori iure alieni facti promissio utilis sit, ex h. 3. tit. 8. lib. 3. Ordnam. & l. 2. tit. 1. lib. 5. noue Reg. collect. latè Gomez dist. loco, Gregor. Lopez in dist. l. 1. par. glos. 1. & ceteri Regnicolæ in dist. legib. ex quibus, & dist. l. 1. par. iurisque communis relictis legibus limitationes plures licet colligere, & tradidimus supra lit. A. num. 220. & seqq.

FACTO alterius nemo debet pregranari, l. Si quis in suo §. hegis, C. de inoffic. testam. cap. Non debet. de reg. iur. lib. 5. Surd. cōf. 22. num. 29. cons. 145. num. 30. & cons. 73. num. 84. Nullusq. alie no factio oneratur, l. In eaus, D. de procurat. Et factum vnius alteri no serere non debet, §. Si vnus §. Ante omnia, D. de pact. l. De pupillo, §.

39

40

41

F *Axiomata, & loca*

Si plurium, D. de nouo oper. hinc,
l. Paterfam. D. de hered. instit.
Non debet alteri, & ibi Deci. D.
de regul. iur. l. Heredes, §. In illa,
D. famil. heres. l. Cohæredi, C.
cod. l. Debitorum pactionibus, C.
de pact. Thom. de Thomassett. re-
gul. 125. Menoch. conf. 346. nu.
26. Surd. decis. 102. num. 1. Pa-
finæ. conf. 40. num. 25. ad fin. lib.
2. copiosissime discurrendo p̄fecta
Filiorū, Parentū, Monachorū, Contigū
Colonorū, Dominorū, Cohæredum &
similium, multorumque aliorum,
Ioan. Baptista Costa de facti sciēt.
& ignor. ab inspect. 48. cum mul-
tis seqq. l. 1. c. 1. c. 1. c. 1. c. 1. c. 1.

42 *Limita in criminibus publicis, in
quibus factum vnius alteri nocet, ut
pat. Bald. in l. 2. C. quibus res iu-
dicat. non nocet. num. 9.*

*Limita que etiam ex traditis supra
lit. A. num. 234. cum duobus se-
quent.*

43 **FACTO** alieno alterius in
non mutatur. l. Nam satis, §. fin. D.
quem admod. seruit. amit. l. 1.

44 **FACTO** ex eodem non debet
quis praxiam, & penam reportari,
l. Siue hæreditaria, D. de negot.
gest. l. Relegatorum, §. fin. D. de
interdictis, c. l. 1. c. 1. c. 1. c. 1. c. 1.

F *commonia iuris.* 217

Nec ex eodem facto alius pena, alius
præmio afficiendus est, ex aduersis in
fra lit. l. n. 159. Contrarium licet
aduersus sancta iustitia præcepta, iu-
riumq; decreta, odio, favore, vel poten-
tia indicatum sapere vel factu contigis,
& hæc sua tempestate iniquitate ex-
probaus Iuuenal. Satyr. 17. ait:

Multis

*Committunt eadem diuerso crimina
facto:*

Ille crucem pretium sceleris tulit,

Hic, diadema.

& Plin. Iunior lib 6. epist. ad Ma-
crum. Quam multam interest (in-
quis) quid a quoquo fiat, eadem
enim facta, claritate, vel obscuri-
tate facientium, aut tolluntur al-
tissime, aut deprimuntur.

FACTORVM diuersitas diuer- 45
sitate panarum exigit, l. Si seruus
49. D. ad leg. Aquil.

FACTORVM diuersitas a tem- 47
porum diuersitate sequitur, l. Nun-
quam plura, D. de priuat. delictis,
cap. Nihilominus 3. q. 9. cons.
alii de quibus fuerard. in topic.
legalib. loco 87.

FACTVM proprium nemo impug- 48
nare potest, l. Post mortem, D. de
adopt. l. Et per fundum, D. de ser-
uit. rustis. prædior. l. Sicut,

F Axiomata, & loca

C. de actionib. & obligat. l. Cum à matre, & ibi notatur, C. de rei vendic. l. Generaliter, §. fin. C. de non numer. pecun. l. Non id circo, C. de contrah. empt. l. Si creditoribus, C. de seruo commun. pignor. dato, l. Cum profiteris, C. de reuoc. donat. l. 1. C. de remiss. pign. cap. Veniens de fil. præsbty. cap. Cum super de concess. præben. Menoch. consil. 160. num. 5. Surd. conf. 284. num. 5. & 8. Cardos. in praxi iudic. & aduocator. verb. Factum, num. 3. Ioseph. de Sess. decis. 230. numer. 69. Portol. de consort. & fidel. commiss. legal. cap. 22. num. 13. Mari. Ant. var. lib. 1. resolut. 5. n. 2. Casar. Argel. de contradic. legit. q. 2. n. 256. & q. 4. n. 43. & q. 8. n. 4. & q. 10. n. 80. Cardin. Seraphin. Rot. Rom. decis. 334. num. 1. Thom. de Thomalett. regula 26. *ubi procedere asserit, nisi*

49 *ex iusta, & concessa causa ad propriis facti impugnationem deueniat.*

50 *Declara etiam posse quemlibet contra actum à se gestum venire, quando actus esset ipso iure nullus, c. Magnæ: 22. quæst. 4. Caputaq. decis. 170. numer. 6, & sequent.*

F communia iuris. 218

par. 3. Magon. decis. Florent. 69. num. 6. Surd. conf. 28. num. 97. conf. 133. num. 26. conf. 183. num. 43. conf. 196. num. 53. & consil. 284. num. 2. *per quem a num. 6. cū seqq. declarationes, & intellectus huic vide limitationi, & decis. 51. num. 17. Mari. Antoni. dist. resolut. 5. num. 23. & resolut. 38. num. 18. Pinell. in l. 1. C. de bon. mater, 3. par. num. 73. Petr. Barbof. in l. 1. 5. par. numer. 15. & 19. D. solut. matrim. Valasc. consult. 69. numer. 14. Baec. de dote, cap. 11. num. 82. & cap. 34. num. 2. Molino de primog. lib. 4. cap. 1. num. 18. Gutier. lib. 3. pract. quæst. 41. n. 2. Rota Rom. Diuers. decis. 14. num. 3. par. 1. Cauale. de tutel. numer. 162. 163. & 175. Giurba, multos referens, in consuetud. Senat. Messan. cap. 14. glos. num. 11. Vincent. Fusar. de substit. quæst. 717. num. 3. *nonissime* Aloyf. Ricci, p. 7. collect. 2497. vers. *Quæ sane regula, plenè Costa de facti scient. & ignor. inspect. 9. à num. 4. cum seqq. qui etiam axioma hoc declarat & intelligit verum, si actus proprio nomine gestus sit, secus si alterius, vt in Pralato, Rectore, & Administratore Ecclesia, Tutore, Curatore, Patre le**

F Axiomata, & loca

gitimo filii administratore & genere
 iter in quolibet alio administratore,
 quis proprium factum alterius nomi-
 ne gestum his, quorum administratio
 geritur notium, impugnare posse fir-
 mat. prosequiturque à num. 2. cum
 seqq.

FACTVM iudicis reputatur fa-
 ctum partis, l. Si ob causam, vbi
 Bart. Bald. & alii C. de eiusd. Me-
 noch. recuper. possess. remed. 8. n.
 44. Surd. decis. 266. n. ult. & cōf.
 36. nu. 17. & conf. 49. n. 1. & num.
 37. & confil. 374. num. 9. Ioseph.
 Ludovic. decis. Perus. decis. 65.
 nu. 5. p. 2. Gutierrez. canonice. quaest.
 lib. 1. cap. 7. nu. 2. & n. 16. Cald.
 Pereyr. de resolut. emphyt. cap. 5.
 nu. 52. & cap. 6. num. 5. Cardin.
 Tusch. lit. F. concl. 30. Rot. Ro-
 man. apud Farinac. decis. 184. nu.
 2. tom. 1. par. 1. Carol. de Grassi.
 de except. ad mater. statut. ex-
 clud. omnes except. except. 17.
 num. 2. Stephan. Gratian. discept.
 730. num. 34. & discept. 784. nu-
 mero 11. Aloys. Ricci. par. 7. col-
 lect. 2497. versicul. Et factum iu-
 dicis.

33 *Limita, & intellige quo ad vali-
 ditatem, & perfectionem, non quo ad
 scientiam, Surd. conf. 49. nu. 34. &
 seqq.*

F communia iuris 219

seq. vbi exemplificat, & declarat.

*Limita etiam & intellige, si iudex
 velle proceat, non aiat, l. inf. in l. A
 Diuo Pio, §. Sed si emptor. n. 3.
 De re iudic. Soetn. conf. 38. nu.
 26. vol. 2. Crauet. co. f. 5. n. 1. Syl-
 van. conf. 101. n. 7. Surd. conf. 49.
 n. 37. & conf. 168. nu. 25. & decis.
 238. n. 11. Costa de facti scien. &
 ignoranspect. co. n. 1. & seq. vbi n.
 7. & 8. ad sublimitat.*

*Limita praeterea in facto iudicis in
 competentis de eius incompetencia
 manifeste constat, esse visū procedentis,
 quia ab eo nec s. dicatum dicitur, l.
 1. in fin. D. ad Tertullian. l. Con-
 demnatum, 4. D. de re iudic. tra l.
 imitat Bursat. conf. 265. num. 28.
 volum. 3. & cum eo Costa d. loco
 num. 5.*

*Limita deinde in facto arbitratō-
 ris, quod factum non reputatur partis
 vbi eodem Cost. dicit. inspect. 40. nu.
 3. aduertit, ex notatis per Borrel. in
 tract. de compromiss. §. 3. glof. 4.
 num. 73.*

*Id. et in arbitro contrarium firmet
 ibid. ex s. cōf. Seni. conf. 124. nu-
 mer. 4. lib. 4. & Crauet. conf. 207.
 num. 36.*

*Et multis his confinia, ac familia
 vide per ipsum met. Cost. factum
 33*

F Axiomata, & loca

- 58 *nempè indicis perpetui, & civitatis factum reputari, inspect. 41. num. 2.*
- 59 **FACTVM vicarij, pro factio Episcopi, ibidem num. 4.**
- 60 **FACTVM q; tutoris, pupilli facti censeri, l. Qui fundum, §. Si tutor, D. pro emptor. & l. 1. D. quando ex fact. tur, inspect. 44. numero 1.**
- 61 **FACTVM etiam hæredis, defuncti factum indicatur, & e contra, Surd. conf. 532. nu. 3. Nicola. Intrigliol. conf. 2. num. 22. & seqq. par. 1. Joann. Mar. Nouar. in praxi elect. & variar. fori, q. 20. nu. 4. & 5. sect. 2. pag. 182.**
- 62 **FACTVM non reputatur, quod non habuit effectum, l. 1. §. Nihil, D. de inoff. testam. l. Si quis sub conditione, D. de testam. tutel. l. 2. §. Sed & si sint sui, D. de suis, & legitim. hæred. l. Ex consensu, §. 1. D. de appellat. Surd. conf. 456. nu. 14. Crauet. consil. 10. num. 5. Stephan. Gratian. discept. forens. 10. 4. cap. 746. n. 2. cum citatis infra lit. N. num. 58.**
- 93 **FACTVM nil videtur, cum aliquid superest agendum, notauimus lit. A. num. 107. & ibi adductis eod. de, Surd. conf. 168. n. 9. & consil. 217. n. 12. Augustin. Barbofin. col. lect.**

F communia iuris. 220

lectiur. canon. ad cap. 1. de sacram. non iteran. n. 5. Card. Mantici decif. 183 n. 3. Costa de facti scient. & ignor. inspect. 6. num. 12. Ioan. Mar. Nouar. quest. forens. lib. 1. q. 1. n. 9. & 10.

Limita in delictis atrocioribus, ex l. Si quis non dicam rapere, C. de Episc. & cleric. Ioan. Baptist. Costa d. loco, n. 9. & seq. Quis etiam, n. 12. Limita in factio ordinato & dationem, quod eodem iure, quo datio censetur, l. Naturales, §. Quod si facta, vbi glos. & Bart. D. de præscript. verb.

FACTVM personam non egreditur facientis, Casar Argel. de contradict. legitim. quest. 7. num. 85.

FACTVM presumitur, quod fieri consuevit, l. Si cui, cum ibi notatis, D. de annui legat. Salicet. in l. Exceptio, num. 1. & 3. C. locat. Berio. conf. 48. num. 11. lib. 2. Late Everard. in topic. legal. loco ab ysitato, num. 6. & seqq. Brunor. à Sol. in locis commun. (verb. Factum, num. 14. Surd. decif. 199. num. 4. & conf. 94. nu. 19. & conf. 164. num. 24.

FACTVM impugnare non debet, qui aduersus alios illud

F *Axiomata, & loca*

def. uideri tenetur, Cæsar Argeh.
de contradist. legitim. quæst. 7.
num. 111.

69 **FACTVM** attenditur, non
quod fieri potuit, Cardiu. Tusch.
practic. concl. tom. 3. lit. F. con-
clu. 23.

70 **FACTVM** non attenditur,
sed quod fieri debuit, cap. Peruenit
de decim. Cardia. Tusch. lit. F.
concl. 24.

71 **FACTVM** non esse, vel fa-
ctum esse, non tamen debito modo, pa-
ria sunt, l. 1. §. pen. D. quorum le-
g. tor & latus infra hac ead. lit.
num. 84.

72 **FACTVM** non inspicitur, sed fa-
ciendi causa, l. Verū 39. D. de furt.
glos. in cap. Vniuersitati, ver. Sub
esset, de sentent. exco. comun. in c.
Et si Christus, ver. Ex causa de iu-
re iur. & in c. Intelligentia, in ver.
Ex causis, de verb. sign. quas refert
Crauet. cons. 20. an. 25. & cons.
23. numer. 1. Decian. consil. 96.
numer. 27. Surd. cons. 29. nu-
mero 39. Ioann. Baptist. Costz
de facti scient. & ignor. inspe. 7.
num. 1. & seqq. vbi intelligit

73 † de causa proxima, non de remota.

74 **FACTVM** non dicitur, quod
non erat factum, l. Si pro parta,
§. V. de

F *communis iuris.* 221

§. Versum, D. de in rem verb.
Angel. cons. 34. Surd. de aliment.
rit. 7. quæst. 20. num. 9. cum seqq.
Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos.
63. num. 24. cum seqq. Brunor. &
Sole in locis commun. verb. Fa-
ctum, num. 16. Farinac. cons. 60.
num. 72. lib. 1. Stephan. Gratian.
discept. forens. capit. 115. num.
33. & capit. 132. numer. 25. cum
seqq. tom. 1. Vincent. Carot. de
remed. contra præludiciales sen-
tent. vel damnos. execut. except.
21. in 7. Ioan. Mar. Nouar. quæst.
forens. lib. 1. quæst. 28. num. 4.
Costa de facti scient. & ignor. in-
spect. 11. per tot vbi multis simili-
bus exornat.

Intellige, quando alius habet 75
tractum successuum, Menoch. cons.
334. num. 19. Costa vbi proxime
num. 5. & 6. plenè Castill. contro-
uers. lib. 5. par. 2. cap. 89. num. 8.
& seqq.

Paria enim sunt non facere, vel 76
in facto nõ perseuerare, l. Quidquid
calore, D. de regul. iur. Nec facere
dicitur, qui non durat in facto, illud
vè ad finem non perducit, l. Qui
cum natu maior. §. Accusasse,
D. de bon. libert. Mexia in
pragmat. taxæ panis concl. 5.

F Axiomata, & loca

- num. 61. Ioan. Mar. Nouar quest. forens. lib. 1. q. 28. nu. 4.
- 77 *Limita deinde praefatum theorema, quando fiat perficientem, quia minus daret factum, cum tunc etiam non factum pro facto habeatur. Ita (ex Deciano cons. 72. num. 26. lib. 3. & alijs) limitat Costa d. in spect. 1. 1. num. 9.*
- 78 **FACTVM** legitime censetur, quod communiter fieri solet, notamus lit. A. num. 346. cum tribus seqq.
- 79 **FACTVM** alicuius ipsum iudicat. l. Cum probatio, D. de probat.
- 80 **FACTVM**, quod non releuat, fieri non debet, l. Ad probationem, C. de probat. l. Aliquando, 13. §. fin. l. Debitrix, 24. §. ult. D. ad S. C. Vellei. l. Apud Iulianam, 11. §. fin. l. Ille à quo, 13. in princip. D. ad S. C. Trebel. l. Hac stipulatio, 14. §. Diuus, D. vt legat. seu fideicommiss. nom. caue. cap. Per tuas, 32. extr. de simon. Sardus decil. 260. nu. 5. cum seqq. Costa de facti scient. & Ignor. inspect. 31. per tot. nouissime Aloyf. Ricci par. 7. collect. 2497. vers. Et factum, quod non releuat, late Nos

E communia iuris 222

- de priuileg. paup. (& miser. person. quest. 17. nu. 47. & seqq.
- FACTVM** contra ius, pro non facto habetur, cap. Quæ contra ius, 64. de reg. iur. lib. 6. l. Iubemus, §. Prædia, C. de sacrosanct. Eccle. cum congestis supra hac ead. lit. num. 28.
- Limita, & intellige verum quantum ad aclus firmitatem, & robur, utque facienti prosit, secus ut ei noceat, ad illiusque punitionem, penamque incurrendam, ut tradit (ex Bald. in l. Non dubium, C. de legib.) Tiraq. in tract. de iure constituti, limit. 7. nu. 49. Et (eius suppresso nomine ad literam fere 7. relata limitatione dicta transferens) Alphons. Modit. in §. Lex est, in lit. de iur. natur. gent. & ciuil. dub. 100. num. 10. Molin. de primog. lib. 2. cap. 16. num. 20. Costa de facti scient. & Ignor. inspect. 12. num. 5. Cardin. Thuschus lit. F. conolus. 16. numer. 3.*
- FACTVM** ferma iuris, & statum ei non seruata, est nullum, diximus supra lit. A. nu. 129. & seqq. & notamus infra hac ead. lit. num. 60. quibus adde Brunor à sole in locis commun. verb. Factum, num.

F *Axiomata, & loca*

num. 12. & nouissime (post Surd.
V. Iasc. Sess. Macerat. & Monach.
à se relatas) Aloyf. Ricci. p. 7. col-
lect. 2497. verbi. Sed factū forma
iuris.

84 **FACTVM** quid non esse, vel in-
utiliter factum, paria sunt, l. Quo-
ties, D. qui satisd. cog. Surd. conf.
359. num. 1. Et factum inutile, in-
ualidam inefficax, minusque solemn-
non factū æquiparari, late tradit
Ioan. Baptist. Costa de facti sciēt.
& ignor. inspect. 23. per tot. Et
flumiq; non dicitur, quod solemniter
non est factum, l. Vnic. C. de rei v-
xor. act. Vincent. de Franc. decif.
114. n. 2. Menoch. conf. 351. nu.
36. Decian. conf. 21. nu. 51. vol. 2.
Ioan. Mar. Nouar. q. forens. lib. 1.
q. 126. n. 12. huiq; iunge notatā lit.
N. n. 57. num. 60. & 61.

85 **FACTVM** à maiori parte, ab
omnibus factū videtur, l. Quod ma-
ior, D. ad municip. l. 1. D. quod cu-
iusque vnuerfit. nomin. l. Nomi-
nationum, C. de Decurion. lib.
10. capit. Cum omnes, 6. extra
de constit. l. Aliud, 5. Refertur,
D. de regul. iur. Duen. regul.
296. Franc. Marc. decisio[n]
95. numero 13. & 22. & decif.
780. num. 4. lib. 4. Roland. à
Vall.

F *communia iuris.* 223

Vall. consil. 90. num. 1. lib. 1. Vin-
cent. de Franc. decif. 2. numer. 1.
Camil. Borrel. consil. 9. num. 1. &
8. Ioann. Baptist. Cost. de facti
sciēt. & ign. inspect. 10. num. 1.
Ioan. Mar. Nouar. quest. forens.
lib. 1. quest. 38. num. 4. Rendin-
in promptuar. recept. sentent.
tom. 1. tit. 26. num. 4. in fin.

Amplia etiam si consensus omnium
requiratur generaliter saltem Ste-
phan. Gratian. March. decif. 183.
num. 5. & 7. eam quæstio[n]em seqq.
ubi num. 1. idem firmat, esse concor-
diter si aliquid firmi requiratur, li-
cet contradicat num. 13.

Limita si consensus maioris partis
iuri repugnet, privilegio, vel exemp-
tione si adoret in eadē causa contradi-
cendi, aut dignior, sabior, prouidentior
ve minor pars sit. Anton. Thesaur.
Pedemont. decif. 1. num. 7. & 8.
August. Barbol. in collect. ad dist.
cap. Cum omnes, numer. 5. Costa
dist. inspect. 30. num. 15. & seqq.
Pare. decif. 157. lib. 3.

Limita etiam in pertinentibus ad
singulos, ut singulos secus vi vnuer-
sos, l. Per fundum, D. de seruit.
rustic. prædior. franch. l. decif. 2.
num. 4. & seqq. Capit. decif. 152.
num. 2. & 3. Gomez variat. to. 2.
cap.

F *Axiomata, & loca*

eap. 3. num. 14. Barbof. ad d. cap.
Cum omnes, nu. 6. *vbi limitat, &*
intelligit, Steph. Gratian. difcept.
forenf. cap. 169. numer. 2. & 3. &
decifion. 183. numer. 2. & 3.
Reudin. dift. tom. tit. 124. nu-
mer. 5.

90 *Limita 3. in actibus voluntarijs in*
quibus vno contradicente, nil fit so-
cius in necessarijs, aut vtilibus, glol.
in dift. cap. Cum omnes, Franc.
difl. decif. 2. num. 24. Costa difl.
infpect. 30. num. 6. & fequentib.
Capic. decif. 4. num. 5. verf. Ter-
tia difficultas, Stephan. Gratian.
decif. 183, numer. 20. 22. 23. &
26. cum fequent. *vbi limitat nu-*
mero 21.

91 *Limita 4. in maiore creditorum*
parte, debitum, vel partem remitten-
sium, Ioan. Mar. Nouar. in col-
lectad prag. 1. n. 38. de ces. bono.
Sicut contrarium in debito falso nõ
iarato cum Carol. de Graf. excep.
32. numer. 13. tenent Costa difl.
loco, numer. 14. tenentque alijs
cum quibus Nos de priuileg. pau-
per. & miserab. person. quæstio.
44. numer. 111. part. 1. *Et quo ex-*
pressa legis Reg. determinatio, in l.
6. tit. 15. part. 5.

92 *Limita demque in donatio fa-*
cto

F *communis iuris. 224*
Et per Regnum, Arel. de iure ad-
hoc. num. 38.

F A C T V M *non dicitur, quod*
reuocari potest, l. Item, §. *Quod* 93
fi actor, D. quod cuiusque vni-
uers. nom. l. 1. in fin. D. quod
quisque iur. l. Si pro patre, §.
Verfum, D. de in rem verf. cap.
Relatum, de cleric. non resido.
Socin. confil. 91. numer. 2. De-
ctian. confil. 1. numer. 197. lib.
2. Stephan. Gratian. difcepta-
cept. forenf. tom. 5. capit. 364.
num. 14.

F A C T V M *legitimè retra-*
ctari non debet, licet casus postea eue-
nias, à quo inchoari non posset, cap.
Factum legitimè, de regul. iur. in
6. l. In ambiguis, §. Non est no-
uum, D. eod. l. Non enim, D. de
itiner. actuque priuat Ioan. Ba-
pista Costa de facti scient. & ign-
nor. infpectione, 46. Surd. confil.
125. num. 11. 94

Limita, & intellige in actu non
omnino perfecto, & confirmato, l. Plu-
ribus, §. Et si placet, l. Inter stipu-
lantè, §. Sacram, D. de verb. oblig.
Deci in d. l. In ambiguis, §. 1. no.
& Cagnol. num. 2. Vincent. Ca-
rot. decif. 58. numer. 13. vbi ad-
dit: Perfectum non dicit, nisi dati
ploma,

F Axiomata, & loca,

ultima, & finali resolutione. Costa
diſt. loco, num. 7. Sard. diſt. conf.

125. num. 55. qui e. iam nu. 56.

limitat. ¶ quando causa, ob quam
factum est, ad non conſem deuenit, ex

l. Si fallo, D. de condi. sine causa,

l. In commodato, §. fin. D. com-

modat. Si sine, D. rem rat. haber.

FALCEM in mesem alienā

mittere nemo debet, Deuteron. co

23. in fin. Cardin. Tusch. practic.

conclu. lit. F. conclu. 35. Nos de

privileg. pauper. & miserab. per-

son. part. 1. quaestio. 52. nume-

ro 8.

97 FALSITAS nemini nociva

nō puniatur, glos. in l. Damas, verb.

Privatas; C. ad leg. Cornel. de

fals. & ibi Bartol. num. 1. & Salyc.

num. 2. vers. Oppone quod exem-

plum, Roland. consil. 38. num. 22.

lib. 1. Iulius Clarus in communi,

in §. Falsum, num. 36. versicul.

Item excusatur, & numer. 44. &

ibi Balard. num. 7. & num. 255.

Mascard de probat. lib. 2. concl.

779. numer. 12. & 15. vers. Illud

vero, Peguer. decis. 19. num. 5. in

fin. & decis. 80. num. 15. Ios. ph.

Ludovic. decis. Lucens. 13. nu. 5.

Anton. Fauver in suo codic. lib. 9.

tit. 3. de fini. 7. numer. 1. per quos

has

F communia iuris. 225

hac in re intellectus, & limitaciones
videre licet, an videlicet extraordina-

ria saltem poena falsitas nemini no-

cita puniatur? anve qua nocere po-

zuit? facta in scriptura nulla? an

valida? quave in minimo nocuit &

præter eos latissime vi solet; Pa-

rinæ. de falsit. te, quest. num. 3.

& à numer. 291. cum sequent. &

Episcop. Campanil. In diuersor.

iur. Canon. rubric. 11. cap. 28.

num. 3. & 4.

FALSVM non committitur sine

dolo probatur in l. Nec exemplū,

C. ad leg. Cornel. de fals. & ibi

notat glos. verb. Pretium, in fin.

vers. Item nota hanc legem, & in

l. Qui testamentum, verb. Dolo

malo (a contrario sensu) D. codic.

Afflicti. decis. 404. numer. 8. Mas-

card. de probat. lib. 2. concl. 739.

num. 12. Ignat. Lopez in addit.

ad Diaz in pract. crimin. Canon.

cap. 93. lit. A. vers. Tertio ab hac

ordinaria poena, Honded. consil.

109. numer. 16. lib. 1. Bertazol.

consil. 8. num. 15. & num. 17. &

consil. 171. num. 1. in fin. addu-

cens Farin. de falsit. quest. 50. nu.

2. & latius à num. 273. cum se-

quent. plures regulæ huic applicatio-

nes assignans, Episcop. Campanil.

F Axiomata, & loca

in diuersor. iuris Canon. rubri.
 11. cap. 28. num. 30. 4. & 5. *Vbi
 non quolibet sufficere dolum,
 nisi a lege expressum, neque presump-
 tum, sed verum requiri, firmat,
 quod & tradunt Menoch. consil.
 221. numer. 15. Hieronym. Ga-
 briel consil. 169. num. 16. & 17.
 Farin. d. loco, num. 283.*

100 **FALSVM** quod est, nihil est, l.
 Eleganter, §. Qui reprobos, D. de
 pignor. act. glo. in l. 2. §. Non ha-
 bent, C. de hereti.

101 **FALSITAS** nihil aliud est, quā
 veritatis immutatio, Auth. de in-
 strum. cautel. & fide, in princip.
 col. at. 6. Barga. de dol. lib. 5. c.
 13. num. 35. Surd. consil. 149. nu-
 4. Cephal. consil. 113. num. 15. in
 fin. Honde. d. consil. 109. nu. 1. lib.
 1. Becci. consil. 78. num. 1. Farin.
 de falsit. q. 150. n. 1. qui n. 2. & 3.
 ex multorum sententia intelligit de
 immutatione dolosa, seu scienter, &
 in alterius prauisum facta.

302 **FALSVM** committit, qui verum
 tacet, l. Presbyteri, C. de Episcop.
 & cler. l. Prescriptionem, C. si cō-
 tra ius, vel vtilit. publ. cap. 1. de
 crimin. fal. in fin. Surd. consil. 149.
 nu. 4. Farin. de falsit. q. 150. nu. 74.
 & de testib. q. 67. à n. 260. cū seq.

F communitatis. 226

*paria enim sūt falsum exprimere, vel
 suppressere veritatē, l. 1. in princ. D.
 de fals. c. Super literis de rescrip.*

FALSVM non dicitur, quod pri- 103
 mordio veritatis innatur. l. Cū filius,
 §. Hares, D. deleg. 2. Ioseph. de
 Sess. Arago. decif. 109. nu. 5. Surd.
 consil. 173. nu. 10. & consil. 303.
 nu. 25. Farin. de falsit. q. 150. nu.
 106. & e contra verum esse nō potest,
 quod falso primordio infirmatur, vi-
 de lic. V. num. 116.

*Nec quod aliquid habet veritatis 104
 ad mixtū, falsū dicitur Menoch. de
 præsup. l. 5. præsup. 20. nu. 53. &
 cōs. 221. n. 18. li. 3. Farin. vbi proxi-
 mē, n. 107. loā. Bapt. Cost. de facti
 sciēt. & ign. cent. 2. dist. 83. n. 4. & 5.*

FAMA bona est thesaurus inasti- 105
 mabilis, Ecclesiā. c. 41. Flamin. de
 resig. lib. 5. q. 3. n. 92. Et melius est
 nomē bonū, quā diuitiū multa Pro-
 uerb. c. 2. Mascard. de probat. cō-
 clu. 234. cū seq. & cōcl. 1219. nu.
 9. & 10. Sayr. in clau. Reg. lib. 11.
 c. 3. n. 1. multa de his Surd. consil.
 68. n. 17. & Steph. Grattan. discep.
 forens. to. 5. c. 875. nu. 210.

FAMAM suam negligens, crude- 106
 lis est, graniterque peccat, cap. No.
 10. l. 2. quæst. 1. cap. Non sunt au-
 diendi, 11. quæst. 3. Abb. in cap.
 Magnam,

F *Axiomata, & loca.*

Magnam, no. 13. de voto, & vor.
redempt. Couar. lib. 1. vitar. c.
2. numer. 8. in princ. ver. Quibus
suffragatur, Domin. Arumicus
decif. 13. num. 66. lib. 2. Thom.
Triuis. decif. 10. num. 15. lib. 2.
Vnde Senec. de formul. honeste
vitæ, cap. De continentia (ant)
Bona famæ esto, neque tuæ se-
minator, neque alienæ inuidus.

107 **FAMA**, *fidēs, & oculus, ludum
non ferunt, Ioan. Baptist. Costa de
facti scient. & ignor. centur. 1.
distin. 6. num. 6.*

108 **FAMILIARITAS** *nemis pa-
rit contemptum, l. Obseruandum,
D. de offic. Præsid. cap. Quando,
86. dist. cap. Nullam, 18. quest.
2. Vnde Senec. de formula hone-
ste vitæ, cap. De continentia, in
hæc verba consili: Cunctis esto be-
nignus, nemini blandus, paucis
familiaris, omnibus æquus & sa-
piens, Præverbior. cap. 25. Subtrah
pedem de domo proximi tui, a-
quando satiatus oderit te.*

109 **FAMVLATVS** *seruissimū com-
paratur, notauimus lic. A. nu. 569.*

110 **FAVENDVM** *magis est ei, qui
agit de damnificando, qua de lucra-
to. l. Non debet actori, c. In re obs-
cura, & l. In eo, 33. D. de reg. iur.*

F *Communia iuris. 227*

l. Et si quis, 14. Sit. D. de re leg. &
sumpt. Franc. Menoch. de præ-
sumpt. lib. 2. præf. 72. numer. 7.
*in cæcis traditis infra lit. P. numer.
175. vers. Aut fauorabiliorem.*

FAVORE *quod conceditur non
retorquetur in odium, l. Nulla iu-
ris ratio, 24. D. de legibi. Quod
fauore, C. eod. tit. cap. Quod ob-
gratiam, 61. de regul. iur. lib. 6.
Surd. decif. 1295. num. 5. & consil.
156. num. 23. Giarb. in consuet.
Seant. Messan. cap. 14. glos. 2.
numer. 4. Cardin. Mantica de tacit.
& ambig. conuent. lib. 2. tit.
12. numer. 27. Monet. in tract. de
option. cap. 3. num. 142. Scacc.
de commercio §. 2. glos. 5. numer.
308. Stephan. Gratian. discept.
forens. cap. 651. num. 21. & cap.
665. num. 20. tom. 4. & cap. 656.
num. 17. tom. 5. Ioan. Mar. No-
uar. in præxi. election. & variat.
fori. quest. 13. numer. 18. sect. 1.
pag. 93. Thom. de Thomaset.
regul. 143. *Vbi intelligit procedere,
limitatque in eo, † qui in legem ip-
sam peccauerit, & regul. 258. intel-
ligit, † nisi sua culpa in odium re-
torquetur.**

*Et è contra in odium inducta, in
fauorem redundare non debent, l. R. c.
lega-*

F *Axiomata, & loca*

legatorum, in fin. D. de interdift. & relegat.

115

FAVORES sunt ampliandi, cap. O dia. 15. de regul. iur. lib. 6. cap. Renouantes, 2. dist. cap. Ne aliquid de priuileg. in 6. l. Cum quidem, D. de liber. & posthum. Thom. de Thomaset regul. 209. Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. fori. q. 5. nu. 5. & 6. sect. 2. pag. mihi 142. & quæst. forens. lib. 1. q. 23. nu. 15.

116

FAVOR publicus præfertur priuato, ex l. voce. C. de offic. comit. sacrar. largit. l. Præscriptio, 6. C. de oper. public. *multa iura adducens* Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens. lib. 1. quæst. 34. à n. 3. cum sequent. *iunctis traditis infra*, verb. *Utilitas publica*.

117

Fallit tamen, quando que ut per DD. in l. 1. D. solut. matrim.

Et aduersus publicum favorem, poterit priuatus ius suum conseruare, Bôrbos. in dist. l. 1. num. 21. p. 7. Gait. de credit. p. 4. quæst. 11. num. 1957. & seq.

118

FAVORI suo quilibet renuntiare potest, l. Cum pater, §. Libertis, D. de legat. 2. l. Si index circumnento, D. de minor. l. Potest, D. ad leg. Falcid. l. Si quis in conscribé

F *communis iuris. 228*

do, C. de pact. l. pen. C. de Episc. & cleric. l. Quoties, C. de fidei-commis. l. 2. C. vt in possess. legat. cap. Ad Apostolicam, extr. de regular. cap. Si de terra, in fin. de priuileg. Anton. Gomez variar. 10. 2. cap. 13. num. 17. Menoch. consil. 89. n. 97. Surd. consil. 198. nu. 2. & consil. 318. nu. 3. Mantica de tacit. & ambig. couent. lib. 12. tit. 18. nu. 20. Ioan. Petr. Monet. tract. de option. c. 7. fin. 107. & c. 6. n. 4. Ferrer in consil. Cathalon. glos. 4. nu. 86. Rot. Roman. apud Farin. decif. 265. nu. 3. to. 1. p. 1. Mar. Anton. var. lib. 1. resolu. fin. casu 13. *cū alijs adductis lit. l. n. 170.*

Limita, & intellige, quando principaliter, non secundario in renuntiantis fauorem concessus est, ex cap. Si diligenti, de foro compet. cap. Contingit, 36. de sentent. excom. munic. Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens. lib. 1. q. 76. per tot. vbi quod nec iramentum in tali casu renuntiationem validam efficit.

Vel etiam si non solum renuntiantis, sed etiam alterius simul fauorem concernat, cap. Cum tempore, & ibi Panormit. n. 2. de arbitr. Ioan. Aloys. Ricci. in decif. Cur. Archie. Neapol. decif. 263. nu. 6. & seq.

119

120

F *Axiomata, & loca*

¶ 1

*Limita etiam in minore, qui fau-
ri pro se etiam principaliter intro-
ducto renuntiare non potest, Surd.
consil. 283. num. 1. per quem vi.
de quid in casu, quo iuramentum in
minore appositum sit? per tot. consil.*

¶ 2

FICTIO naturam imitatur,
Francisc. Molin. de ritu nupt.
lib. 1. compar. 26. num. 22. Pi-
ehard. ad princip. instit. quib.
mod. testam. in firm. n. 5. Scaccl.
de commerc. §. 6. glof. 1. sub nu-
mero 30.

¶ 3

FICTIO idem, quod veritas
operatur, l. 1. D. de adoption. l. Cū
ex oratione, D. de excusat. tutor.
l. Qui ad certum, D. locat. l. Si
mulier debitori, in fin. D. de iure
dot. Pichard. ad princip. instit.
quib. mod. testam. in fir. num. 3.
Surd. consil. 488. numer. 16. &
consil. 349. num. 45. *vbi intelligit
in fitione legis. Et tantum operatur
in casu ficto, quantum veritas in casu
vero, l. 1. in princi. C. de rei vxor.
action. l. 1. §. Hoc senat. D. ad
Trebell. cap. Ad audientiam, de
cleric. non resident. Pichar. vbi
proximè, num. 5. Rot. Rom. apud
Farin. decis. 104. num. 3. tom. 1.
part. 1. & decis. 266. num. 8. ibid.
& decis. 319. num. 3. Gonçal. ad
regul.*

F *communja iuris. 229*

regul. 8. Caneelglof. §. 1. nu. 28.
Gratian. regul. 11. nu. 11. Decian.
respons. 11. nu. 150. lib. 1. Ioan.
Mar. Nouar. quæst. forens. lib. 1.
q. 143. num. 13. *Et quandoque plus
vbi in mirabili casu notat Antoni-
Fauer. in suo cod. definit. lib. 30
tit. 12. definit. 44. & Nos de pri-
uileg. pauper. & miserab. person.
p. 2. in q. 65. §. 1. num. 149. Imo
vbi aliquid à lege, eiusve dispositio-
ne pendet, lex fingit, aus verbis fictio-
nem denotantibus vtitur; verè facere
dicitur, Tiraq. in tract. de mort.
laur. part. 2. declarat. 6. numer. 7.
laus Nouar. supra, & numer. se-
quentib.*

*Limita in statuti dispositione, qua
casum fictum non comprehendit, ex
l. 3. D. de negot. gest. Cephal. cof.
319. numer. 23. & 24. Ioan. An-
ton. Mangil. de imputationib. q.
77. num. 77.*

*Et vbi veritas locum habere potest,
cessat fictio, l. Nec ei, 17. §. Et pri-
mum, D. de adoptione.*

FIDES non seruatur frangenti fi-
dem, l. Eum qui, §. 1. D. de inoffi.
testam. l. Quæro, 16. §. Inter loca-
torem, D. locat. l. Qui fidem, D.
de transact. l. Cum proponas, 21.
ad fin. vbi glof. vlt. Bartol. Bald,
regul.

F Axiomata, & loca

& Alex. C. de pact. l. Pollicitatio-
 ne, 3. C. de sponsal, capit. Esto
 subiectus, vbi glos. verb. Defera-
 tur, 9 5. dist. capit. Peruenit, 3.
 versicul. Nec tu, vbi glos. vlt. de
 iur. iur. cap. Frustra, 75. vbi glos.
 1. de regul. iur. in 6. Ioseph. Lu-
 douic. tom. 3. commun. opin. tit.
 de probat. conclu. vnic. versicul.
 Quælibet enim, Tiraquel. de re-
 tract. conuent. §. 3. glos. vnic.
 numer. 19. Menoch. consil. 1. nu.
 364. Thom. de Thomaset. regul.
 129. Mari. Antoni. variar. lib. 1.
 resolut. 17. numer. 1. & resolut.
 13. Surd. consil. 359. numer. 9.
 Paz in schol. ad leg. styl. l. 41
 numer. 26. Seraphin. de priuil.
 iuram. priuileg. 64. numer. 154.
 Cardos. in praxi iudic. & aduo-
 cator. verb. Fides, numer. 2. Pa-
 rinag. in praxi crimin. part. 1.
 quæst. 29. nume. 65. Alexand.
 Trentac. variar. lib. 3. titul. de
 verb. oblig. resolut. 2. Cardin.
 Tusch. lit. F. conclu. 337. vbi nu-
 mer. 3. *Ampliat, & etiam si interue-
 niat iuramentum, cui ampliationi
 subscribis (cum alijs, quos refert)*
 Mari. Anton. variar. lib. 1. reso-
 lut. 37. nu. 22. in idque Ouid. de
 Artè amand. lib. 1.

327

Ergo

F communia iuris. 230

Ergo & periaras merito peruria
 fallant.

Amplia deinde, etiam si in mini- 128
 mo fides deficiat, Surd. de aliment.
 titul. 8. priuileg. 61. numer.
 26. Gonçal. ad regul. 8. Can-
 del. glos. 27. Sebastian. Nauil
 ad l. 2. D. de iure immun. nu. 2.
 eam sequent. & ad l. Si pater, C.
 de nonat.

Limita in malis promissis, cap. In 129
 malis promissis, & capit. Non est
 obligatoriam. de regul. iur. lib. 6.
 Thom. de Thomaset. regul. 156.
vbi declarat procedere in malis pro-
missis, qua sine peccato mortali ser-
uari non possunt.

FIDEM fallere, & promissa non 130
adimplere, graue est, l. 1. in princp.
 D. de cõstit. pecun. Hippol. singu.
 42. Tiraq. in l. 13. connub. ne. 42.
 Couar. de sponsali. p. 2. cap. 3. §.
 4. num. 1. Thom. de Thomaset.
 regul. 135. Flaminide confident.
 9. 6. num. 3. Lara in l. Si quis à li-
 beris, §. Si mater, num. 23. D. de
 liber. agnos. Menoch. consil. 156.
 n. 22. Mantic. in l. 2. glos. 1. à nu
 1. titul. 16. lib. 5. nouæ Reg. col-
 lect. *plures referem* Cened. ad Decre-
 tal. collect. 110. n. 1. Nos de pri-
 uileg. pauper. & miserab. person.

V 2

P.

F Axiomata, & loca,

part. 1. q. 6. num. 32. Farinac. q. 29. num. 5.

131

FIDES etiam *hōstis servanda est*, l. Conventionum, D. de pact. & probant textum, l. Post liminij ius, 5. & l. Non dubito, 7. D. de captiu. & post limin. reu. erf. cap. Nollt, 23. q. 1. Duen. regul. 16. versic fin. Menoch. consil. 100. num. 187. & num. 218. cum sequent. Cardin. Tusch. lit. F. & conclu. 335. Surd. consil. 392. num. 18. Farinac. d. q. 29. nu. 6. & seq. Nos vbi proximè, num. 35.

132

Intellige de personis publicis, non de privatis Francisc. Molin. de ritu nuptiar. lib. 2. differ. 13. num. 4.

133

Et vbi minus offerditur Deus seruando, quam frangendo, ex diēis supra proximè num. 129.

134

FIERI aliquid contra legem, vel non seruata forma legis paria sunt, Auth. Qui res cū ibi notat. C. de Sacof. Eccl. Forma enim dat esse rei, vt notamus infra proximè, n. 54.

135

FIERI aliquid tempore prohibito, vel confers in tempus prohibitum, paria sunt, l. In tempus, D. de hæred. instit. l. Sticheus seruus meus, D. de manu test. am. l. Quod spōa. s. 4. C. de donat. ante nupt. Tiraguel. de iure constit. p. 3. limit.

F Cmomunia iuris. 231

2. nu. 3. cum seq. & de iure marit. glos. 1. & de iure primog. q. 40. num. 178. Mascard. de probat. conclu. 1076. nu. 1. Valasc. consult. 77. nu. 4. Conan. comment. lib. 8. cap. 2. n. 7. Steph. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 712. num. 1.

136

Et contra fieri aliquid tempore habili, vel confers in tempus habile, paria sunt, l. In tempus, D. de h. hered. instit. Cald. Pereir. quaest. forens. consil. 17. num. 12.

137

FILIVS, ergo hæres, Paul ad Roman. cap. 8. & ad Galat. 4. & talis **presumitur**, cap. Quicumq; 43. in ord. 17. q. 4. l. Maximum vitium, C. de liber. præter. l. In suis, D. de liber. & posthum. l. Cum ratio, in princip. D. de bon. damn. § Sui, instit. de hæred. qualit. & differ. §. 1. instit. de hæredit. quæ abintest. deser.

Intellige si filius conueniat, secus si non conueniat, Cardin. Mantio. de coniectur. vltim. voluntat. lib. 12. tit. 10. num. 3. Stephan. Gratian. decis. 122. num. 6.

139

Limta etiam in preiudicialibus, 10. Mascard. de probat. concluf. 804. Gratian. dict. loco, num. 5.

F. Axiomata, & loca

140 *Limitant præterea quo ad matrem, Magon. decis. Lucens. 61. num. 14. Chartar. decis. Genu. 56. in fin. & Gratian. dist. decis. 122. in addit. num. 2. Ea ratione, quia cum filius non sit in potestate matris, eius additio probanda est.*

141 *FILIVS est pars viscerum matris, l. 1. §. Ex hoc, D. de ventr. iuspic. l. Curator, §. de ventr. in possess. mat. cum alijs adductis per glos. in dist. §. Ex hoc, eleganter M. Fab. Quintil. declam. 318. Filium (inquit) matri eripere conaris, & partem viscerum, &c.*

142 *FILIVS non portabit iniquitatem patris, Ezechiel. cap. 18. rabr. & nigr. C. ne fili. pro patr. l. Crimé, 26. D. de pœn. cum notatis lit. P. nu. 43. & seq. præcipue à nu. 45.*

143 *FINIS est primus in intentione, & ultimus in executione, l. 1. de execut. rei iudic. Aristot. lib. 2. physic. cap. 7. quæst. 20. art. 2. Tiraq. in tract. cessante caus. limit. 1. num. 6. Surd. consil. 67. num. 3. consil. 133. num. 21. & consil. 199. num. 12. ubi quod est principium in intellectu, & quod principaliter agitur, qui regulat dispositionem, & est causa causarum, multa alia similia addens, & consil. 217. numer. 4.*

urita

F. communia iuris. 232

multa etiam Giurb. in consuetud. Senat. Messan. c. 1. glos. 4. n. 112.

FINIS melior, & nobilior est his, qui tendunt ad finem, l. Et si non sint, §. Perueniamus, D. de aur. & argent. legat. Aristotel. 3. Topic. Surd. consil. 196. nu. 12. Crauet. consil. 137. nu. 14.

Et est spectandus, l. Diximus, D. de excusat. tutor. cum alijs, de quibus per Euerard. in topic. legal. loco, 100. Tiraquel. de retract. lignag. ad fin. titul. 18. num. 19. & 23. Cardin. Tusch. lit. F. conclu. 378. plene Mari. Giurb. in consuetud. Senat. Messan. p. 1. cap. 1. glos. 4. num. 112.

Et à fine res denominatur, l. Ex imperfecto, D. delegat. 3. l. Rem non novam, §. fin. C. de iudic. l. Sed & si quis, §. 1. D. de usufruct. §. Omne autem ius, instit. de iure natur. gent. & civil. c. Fraternalitatis, §. fin. de frigid. & malefic. Bartol. Peré. ad extravag. Ambitiosa, de reb. Eccles. non alien. pag. 93. nu. 3. & 24.

A fineque regulantur omnia, Crauet. dist. consil. 137. numer. 14. Alb. consil. 52. nu. 7. Surd. consil. 164. num. 32. Casanat. conf. 43. num. 107. Bimi. consil. 171. nu.

Axiomata, & loca

37. & 4. quos refert Glurb. dist. cap. 1. glos. 4. num. 112. ver. Vt omnia.

847 *Sineque habito de medijs non corator, l. Si sui natura, D. quem admod. testam. aperiari.*

848 **FINIS** non datur vbi principium non precessit, nec dicitur destitute, quod nunquam capit, l. Titio vstruatus, D. de condit. & demonstr.

849 **FINIS** intelligi debet, vt conueniat suprinsupio, Surd. decif. 43. num. 15.

850 **FINITI** ad infinitum, nulla est proportio, l. Plane si filium, 97. §. fin. D. delegat. 1.

851 **FINITO** iure dantis, finitur ius accipientis, l. Lex vestigalis, 31. D. de pignoribus, tradimus lassus infra, verb. Resoluto.

852 **FLVMINA** vicem iudicum sustinent, & dant, & auferunt dominium, l. Ergo, §. A lauius, D. de acquir. rer. domin. §. Quod si naturali, & ibi glos. verb. Incipit, iusti. de rer. diuis.

853 **FISCVS** videtur iure communi, nisi expressè privilegiatus reperitur, l. Quod placuit, D. de iure fisco. text. & ibi glos. in l. Item veniunt, §. In priuatorum, D. de petit. hē. redit.

Communia iuris. 235

redit. & in l. 1. C. cod. Tiraq. de retract. confanguin. §. 1. glos. 14. num. 100. Peregrin. de iure fisci. lib. 6. tit. 1. nu. 1. & seq. Surd. consil. 519. num. 20. Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens. lib. 1. q. 14. nu. 10.

FORMA dat esse rei, l. Diuus, D. de in integ. restitu. l. Iulianus, 9. §. Si quis rem, D. ad exhib. l. Qui hæredi, & l. Mæuius, D. de condit. & demonstr. l. Cum hi, §. Prætor aditus, D. de transact. l. Qui per salutem, D. de iure iur. l. In conuentionibus, D. ad municip. l. Is qui quadraginta, §. Quædam, D. ad leg. Falcid. l. Cum antiquitas, §. Cum autem, C. de testam. Clement. 1. de reb. Eccles. non alien. Aristot. physc. lib. 1. cap. 9. q. 10. articulum alijs, qua late explicat Euerard. in topic. l. gal. loco, 53. Tiraque. de retract. lignag. §. 2. glos. 11. à nu. 11. & §. 36. glos. 2. num. 28. & de retract. conuent. §. 4. glos. 6. nu. 31. Gomez varitat. tom. 1. cap. 2. nu. 3. mer. 7. Escobar de rationis. cap. 6. num. 35, & cap. 11. numer. 18. & cap. 31. nu. 16. Thom. de Thomalet. regul. 130. Nouar. quæst. forens. lib. 1. q. 71. num. 4. Intrigliol. consil. 1. nu. 150. & consil. 3. nu.

F Axiomata, & loca

nu. 20. lib. 1. plenissime Sebastian.
de Medic. de reg. iur. regul. 7.
num. 1. & seq.

155

*Vnde forma mutata, tota res mu-
tata, & extincta censetur, ex d. l. Tu-
lianus, §. Si quis rem, & l. Seia, 6.
D. de aur. & arg. legat. Nouar.
dict. q. 71. nu. 4.*

156

*Et actus factus absque forma de-
stinata, dicitur non esse, dict. §. Si
quis Ioan. Mar. Nouar. dict. lib. 1.
quæst. 78. numer. 9. in fin. & nu.
10. ubi quod commutata forma substā-
tiali res non dicitur ea, sed diuersa.*

157

*FORMA q; ad vnguem est seruā-
da, & si deficiat in minimo, actus
corruit, l. Cum hl, §. Si prætor, D.
de transact. l. Non dubium, C. de
legib. Azebed. ad l. 18. n. 4. tit. 21.
lib. 4. nouæ Reg. collect. Gutier.
practic. lib. 3. q. 15. nu. 151. cū seq.
Rendin. in præpuar. recept. sen-
tent. tom. 1. tit. 100. n. 5. & 6. Fla-
min. de resign. lib. 5. quæstion. 6. t.
numer. 2. 27. Gonçal. ad regul. 8.
Cancel. glos. 4. numer. 137. Car-
dic. Tusch. lit. B. conclusi. 415.
Mari. Anton. variar. lib. 1. resolut.
11. num. 4. & resolut. 92. numer.
4. Valasc. consule. 133. numer. 3.
& consule. 149. numer. 9. & con-
sult. 183. numer. 2. Anton. Gam-
de.*

E communia iuris 234

decis. 45. numer. 3. Cald. Pereir.
de empt. cap. 13. nu. 15. Farin. cōf.
76. n. 13. lib. 1. Rot. Roman. apud
eundem, decis. 671. nu. 2. to. 2. p.
1. Ioan. Mar. Nouar. dict. q. 71. n.
2. & quæstion. 78. numer. 8. &
seq. Steph. Gratian. discep. forē.
toft. 5. cap. 853. nu. 28.

*FORMAE nihil addi, vel detra- 158
hi potest, l. 1. §. Opus nouum, D. de
noui oper. nūc. Sebast. de Medic.
regul. 7. ampliat. 4. pag. mihi. 289.
Nouar. d. q. 71. nu. 2. & q. 56. nu.
15. ubi quod neque in melius aliquid
de forma mutari potest.*

*FORMA est degenerare indiuisibi- 159
lium, not. in l. Si veritas, C. de fi-
deicom. Tiraq. de iure marit.
glos. 6. num. 4. Molin. de primog.
lib. 1. c. 9. nu. 17. Flamin. de resign.
lib. 8. q. 8. nu. num. 94. Gonçal. ad
regul. 8. Cancel. glos. 18. nu. 76.
cum sequent. Cald. Pereir. de po-
testat. eligend. cap. 7. nu. 13. pro-
pe fin. Escobar. de ratiotin. cap.
11. num. 19. Anton. Monach. Lu-
genf. decis. 18. num. 2. & 3. Ren-
din. dict. tit. 100. numer. 5. Rota
Roman. apud Farin. deoision. 30.
num. 3. part. 1. tom. 1. Nouar. d. q.
71. num. 3. Surd. consil. 282. num.
29. Stephan. Gratian. discept.
foronf.*

F *Axiomata, & loca*

forens. tom. 5. cap. 8 § 3. num. 28.
Ioan. Anton. Mangil. de imputat.
eio. q. 126. nu. 11. ubi quod est in-
diuidua, & diuisio formam torrum-
pit.

260 **FORMA** legis omiſſa corrumpit actus,
multa in id iura, & DD. retulimus
ſupra lit. A. num. 129. Quibus adde
Sebaſtian. de Medic. diſt. reg. 70
num. 2. per quẽ multas vide limita-
tiones, Surd. conſil. 186. num. 19.
Caſtill. controuerſ. c. 149 nu. 26.
& ſeq. lib. 5. p. 2. Nouar. diſt. lib.
1. q. 78. nu. 9. Intriſtiol. conſil. 1.
nu. 149. lib. 1. Scace de cõmerc.
§. 1. q. 1. nu. 148. & Nos de pri-
uileg. pauper. & miſerab. perſona
p. 1. q. 53. nu. 34.

261 **FORMA** non poteſt per equipol-
ens adimpleri, l. 3. §. ſin. cũ duabus
ſeq. l. Qui per ſalutem. D. de iure
iur. Tiraq. de retraſt. lignag. §. 1.
gloſ. 21. n. 11. Petr. Surd. cõſ. 318.
nu. 10. Bernard. Græuz conſul.
praſt. Camer. Imper. lib. 1. concl.
2. conſid. 1. n. 2. Scacc. de cõmerc.
§. 2. gloſ. 5. n. 22. & §. 1. q. 1. n. 151.
162 **QUI** nu. 152. limitat ¶ quando for-
ma reſpectu certam eſſe formam, quem
per equipolens poteſt effectualiter
conſequi, ex Pariſ. conſil. 99. nu-
maer. 16. & 17. lib. 3. & conſ. 20.

F *communitatis.* 235

num. 14. & 17. libr. 4. Rot. Ge-
nuenſ. deciſion. 210. num. 2. &
ſeqq.

Limita etiam neceſſitate, aut di-
ſcultate maxima exiſtente, & ubi
aliter præter quam per equipolens ad
impleri nequit ex l. 1. D. de verbe
obligatõ. per quam id notat ibi-
Rip. num. 38. Franc. Molin. de ri-
tu nupt. lib. 1. cap. 2 §. numer. 45.
Surd. deciſ. 268. num. 18. Alexan-
Rauden. de anal. cap. 38. num. 82
Bernard. Græuz ſupr. nume. 3. &
Nos de priuileg. pauper. & mi-
ſer. perſon. part. 1. quæſt. 53.
num. 37.

alias limitationes, hanc æquale
aſſignant, Bapt. Aſin. in praxi Flo-
rent. §. 1. cap. 40. 41. 42. 43. & 47
Viui. decl. 374. num. 12. 13. & 14.
Alexand. Rand. ſup. num. 38. 80.
81. & 82. Ludouic. Schrad. tract.
de feud. p. 10. ſect. 20. nu. 340. Ti-
ber. Dec. reſp. 28. n. 13. vol. 4. Quos
reconſe. Græuz d. loco. n. 4.

FORVM ſortiri, & ſtatuiſi li-
gari, paria ſunt, Gloſſ. in l. 2. de eo
quod cert. loco, & in cap. Quod
clericis, de foro compet. Alexan-
conſ. 157. num. 15. vol. 2. The-
ſaur. Pedemont. deciſ. 123. num.
115. Menoch. conſil. 351. num. 14.

F *Axiomata, & loca*

Surd. decision. 343. num. 33. Brunor. à sole in locis commun. verb. Forum 7. Cardinal. Tusch. lit. F. conclus. 444. Ioann. Bellel. disquisit. Clerical. part. 1. tit. de exempt. cleric. a statut. secul. §. i. nu. 7. pag. 373. Stephan. Gratian. tom. 4. discept. forens. capit. 709. num. 22.

Hinc forensis eius loci in quo contrahit, solemnitates servare tenetur & Brunor. à sole in locis commun. verb. Forensis, numer. 5.

165 **FRAVDIBVS** *via non est apertienda*, l. In fundo, D. de rei vendic. clemen. 1. vbi Card. de vsur. elemen. 1. §. fin. vbi etiam Card. de concess. præbend. cap. Porro de de diuor. Mart. Antonin. variar. lib. 1. resolut. 50. n. 31. & resolut. 62. num. 5. Cardin. Tusch. lit. F. conclus. 475. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. c. 85. 1. num. 12 & c. 875. num. 5. Ioan. Mar. Nouarq. forens. lib. 1. q. 129. num. 5. Mangil. de imputat. q. 183. numer. 6. Carol. de Gras. de except. except. 13. num. 36. & Nos de priuileg. pauper. & misera persona q. 39. n. 2. p. 1. cū notatis lit. M. num. 18. & seq.

F *communia iuris.* 236

Limita quando lex fraudulens, & dolo non prouidet, tunc enim nostro Marte fraudulus occurrere non licet, vt firmat Socin. Senl. consil. 108. num. 11. versic. Nec etiam obstat. lib. 1. Comprobatur exemplificans Cels. Barga. de dolo lib. 6. regul. 1. numer. 14.

FRAVS, & *dolus nemini debent patrocinari*, l. Itaq. fulto, D. de fur. cap. Distum 10. q. 1. capit. Intelleximus, de iudic. cap. Tuæ, 12. de cleric. non resid. cap. Sedes, cap. Ex tenore, de rescript. cap. 2. de dol. cap. 2. de cognat. de spiritu. cap. 1. de collus. deteg. c. Tuas de vsur. Menoch. de arbitrar. lib. 2. casu 182. numer. 60. & consil. 121. num. 5. & consil. 136. num. 8. & consil. 193. num. 13. Couar. variar. lib. 1. c. 18. n. 5. Tiraq. de retract. lig. §. 1. glos. 9. n. 67. Cardos. in praxi iudic. & advocat. verb. Dolus. 3. Cardin. Tusch. lit. F. conclus. 474.

FRAVDEM *fraude repellere licet*, l. Cum pater, §. Titlo, fratri. D. delegat. 2. gloss. in capit. Cupientes, verb. Malignantium, de election. in. 6. & in capit. Dominus Deus, 320.

F Axiomata, & loca

q. 2. Alciat. de præsumpt. libr. 5.
præsumpt. 3. num. 37. cum tribus
seqq. Franc. Molin. de ritu nup-
tial. libr. 2. different. 1. 1. numer.
25. Vincent. Carot. in tractat. de
re furtiua penestertium reperta
q. 4. numer. 13. *Cecinitque elegans*
ser. Quid, de arte Aman. lib. 1.

Fallit fallentes.

Et lib. 3. ibid.

In laqueos, quos possidere, cadant.

*Inuasa, ne, fraudis est concessa, repel-
latur fraude,*

Et alibi.

*Fallere fallentem, fraudemq; re-
pellere fraude*

*Exemploque licet ludere quæq; suo
Fraudantque alium, ne fraudetur ip-
se, non calumnia, sed prudentia di-
citur vii, Bald. cons. 142. ad fin. li.
1. Catel. Cot. in memor. ver. Fal.*

*Nec dolum committit, qui frau-
dem alterius excludit, vt notauimus
supra lit. D. n. 186.*

FREQUENTIORA respicit

169 *lex, & ad ea adaptatur, l. Nā ad ea,
l. Neque leges, & l. Iura consti-
tuit, D. de legib. auth. vt sine
prohibitione matres debitoric. &
creditoric. tutel. gerant minor. §.
Quia vxo. versic. Nam quod raro
col. 7. nouell. 24. Mari, Giurb. in*

con-

F communia iuris. 237

consuetud. Senat. Messan. c. 3. glo.
2. num. 7. & notatur infra. lit. I.
num. 176.

Et assueti fieri facile presumunt 170
tur, notauimus supra. lit. A. n. 617.

FRVCTVS pendentes pars 171
*fundi sunt. l. Fructus D. de rei ven-
dic. l. In Falcidia D. ad leg. Falcid.
Ioan. Mari. Nouar. quæst. foren-
lib. 1. quæst. 3. numer. 6. & q. 41.
num. 11.*

FRVCTVM non debet quis 171
*ex eo consequi, quod nexus existit
impugnare, notamus infra, lit. L. nu-
29. & seq.*

FRVSTRA expectatur alicuius 173
*rei euentus, cuius effectus nihilope-
ratur, l. Aliquando, §. fin. D. ad Vel-
lei, l. Siquis ita scripserit. D. de
hæred. institut. l. Cum hæres, §. 1
D. de acquirend. hæreditat. l. Nō
videtur, D. de iudic. l. fin. C. qui
admit. l. Ad probationem, C. de
probatione, cap. cum contingat, ex-
tr. de offic. deleg. Sard. dec. 184.
numer. 8. Francisc. Molin. de ri-
tu nupt. libr. 1. comparation. 10.
num. 87.*

*Et frustra fit, quod factum, non
releuat. diximus hac ead. liter.
numer. 80. & supra num. 176. &
seqq.*

FRV.

F *Axiomata, & loca*

174. FRVSTRA *legis auxilium in-*
uocat, qui committit in legem. l. Au-
 xilium, §. In delictis, D. de mi-
 nor. l. Istiquidem, D. quod
 met. caus. l. Sancimus, C. de iu-
 die. cap. ult. de immun. Eccles. ca.
 Bong. r. de elect. ca. contingit, 45.
 de sent. excomm. c. In audientia
 eod. tit. c. Quia frustra, de vsur. c.
 2. ne cler. vel monach. Sur. cōf. 37
 n. 3. Acacius Anton. in cōmen. ad
 l. Titio centum, 71 n. 47. D. de cō-
 dit. & demonst. Ioan. Fran. Leo. in
 thesaur. fori Ecclesiast. p. l. c. 11.
 num. 3. & p. 2. c. 3. nam. 8. Scacc.
 de appellat. q. 5. num. 74. 76. &
 duobus seqq. & de iudic. lib. 1. c.
 59. num. 18. vers. tertio quia de
 commerc. §. 7. glos. 5. n. 15. c. & sc.
 qq. Ioann. Mar. Bellet. disquisit.
 cleric. part. 1. tit. de disciplina
 cleric. §. 16. num. 9. Cardinal
 Tusch liter. C. conclus. 254. &
 liter. L. conclusion. 270. Berta-
 zol. in repet. leg. Si quis ma-
 ior, C. de transact. numer. 276.
 & numer. 546. Aloys. Ricc. in
 praxi rer. fori Ecclesiast. resolut.
 250. numer. 2. in 2. edit. in pri-
 ma vero decision. 291. Ioann.
 Mar. Nou. in praxi electio. & va-
 rias. fori, questio. 32. n. 12.

F *communis iuris.* 238

fest. 2. pag. 214. Nos de priuileg.
 paup. & miserab. person. q. 54. n.
 33. & ex ibi dictis limita, & intel-
 lige.

FRVSTRA *ferri dicitur, quod* 175
iure valere non potest, Ferre. in cō-
stitut. Cathalon. glos. 7. numer.
 133.

Et quod factum non est profuturū 176
 Ruin. cons. 42. n. 8. vel. 4. 5 ut. cōf.
 307. nu. 15. Ideo frustra queritur,
 aut disputatur de eo, & quod nullum 177
 operatur effectum, l. 3. D. quando
 dies legat. ced. l. Non oportet. D.
 de legat. 2. l. 1. C. Ne vxor pro-
 marit.

FRVSTRA *precibus impe-* 178
trator, quod a iure communi conce-
ditur, l. 1. D. ad municip. l. Im-
peratores, D. de priuileg. credit.
 l. 1. C. de thesaur. libr. 10.
 Surd. decis. 173. nam. 18. & cons.
 215. num. 23. & cons. 298. n. 26.
 Escobar de ratiocinc. 6. num. 29
 in fin. Stephan. Gratian. discept.
 forens. tom. 4. capit. 617. nu-
 mer. 23.

FRVSTRA *petis, qui* 179
quod debes non imprudis, ca-
pit. Frustra, 75. de reg. iur. lib.
 6. l. A Ediles, in fin. D. de adilit.
 edict. Stephan. Gratian. discept.

F *Axiomata, & 1000*

forens. tom. 3. capit. 244. nu-
mer. 41.

FRVSTRA sunt per plura,
qua possunt fieri per pauciora, l. 1. D.
de eo quod metus caus. l. 1. §. in re
futatoris, C. de appellat. l. Ge-
neraliter, C. de instit. sub condit.
fact. l. In donatione, C. de donat.
princip. instit. quod cum eo, qui
in aliena potest. est. Thom. de
Thomaset. regul. 73. Osuald. in
Donel. lib. 21. c. 5. lit. S. fol. 218.
Estque assertio Aristotel. lib. 8.
Topic

180 **FRVSTATORIA**, aut *ellu-
soria non debet esse lex, eiusue disposi-
tio*, Cardin. Tusch. pract. concl.
lit. F. conc. 5 20. *inunctis traditis in-
fra.* lit. L. n. 14.

181 **FRVSTRATORIVM** actum
facere nemo praesumitur, l. 1. D. ad-
munic. ad fin. l. vni. C. de thesaur.
lib. 10. l. Si praetor, D. de iudic. l.
fia. D. Nequid in loco publi. Cra-
uet. consil. 125. numer. 25. Surd.
conf. 280. num. 6. & consil. 307.
num. 15. Stephan. Gratian. dil-
cept. forens. tom. 4. c. 723. num. 7.
Inunctis traditis supra, lit. A. nu. 112.
& seq.

182 **FVMDAMENTO** destructo,
corrui adificatum, l. Namorigo. D.
quod

F *communis iuris* 239

quodvi aut clam. l. Egi tecum; Da-
de except. rei iudic. cap. cū Pau-
lus 1. q. 1. r. l. amin. de resignat. li-
br. 9. q. 2. §. num. 36. Anton. Mo-
nach. Lucen. decis. 13. num. 24. &
Florent. decis. 148. num. 3. & Bono-
nien. decis. 18. num. 45. Góngal.
ad reg. 8. Cancell. glos. 31 n. 3. cū
seq. vsque ad num. 50. vbi copiosiss-
simo.

FVNICVLVS duplex magis 183
*ligat, & difficilins rumpitur, notavi-
mus supra*, li. D. n. 238

FVRTVM committit, qui de 184
alieno elargitur, l. Si pignori, §. 1.
D. de obligation. quæ ex quasi de-
lit. nasc. l. filius, 7. D. de donat.
cum alicis notatis supra, lit. E. nu-
mer. 22.

DÉ FVRTVRIS contingenti- 185
bus non est determinata veritas, l.
Fentre, D. de acquirend. hæredit.
l. Si putator, D. ad leg. Aquil. l.
Qui bona, §. Cum inter, D. de
damn. infection. D. Thom. i. p.
quæst. 14. art. 13. & lib. 1. contra gé-
tes, cap. 67. & de malo quæst. 16.
art. 7. & de veritate. q. 2. art. 12,
Roman. consil. 503. in clp. diligen-
ter. num. 12. vers. Non enim forte
poterat: quem adducit. Cardinal.
Tusch. lit. F. concl. 568. Surd. de
alt-

F *Axiomata, & loca*

aliment. tit. 8. q. 1. num. 8. & col.
454. num. 14. Gonzal. ad regul.
8. Cancel. gloss. 45. 25. 1. nu-
mer. 44.

186

FVTVRVM *omne despici-
tur, suadent presentia fructum,*
Gloss. in l. Cum hi in princip. D.
de transact. Deci consil. 474.
numer. 4. Natt. consil. 340. numer.
5. quos refert, Surd consil. 45. nu-
mer. 32. Cardina. Tusch. practie.
concl. lit. F. concl. 58. numer. 6.
Fuitque Claudiani in Eutropiam
lib. 2. sententia.

Omne futurum

*Despicitur, suadentq. breuem pra-
sentia fructum.*

G

GEMINATIO *verborum*
vel actuum, anixam volunta-
tens inducunt, & maiorem affer-
runt firmitatem, l. Balista, D. ad
S. C. Trebel. & ibi gloss. l.
Quinquaginta; D. de probat. l.
Si mulier, C. ad Velleian. Pa-
ris. consil. 54. numer. 67. in vol. 1.
Decian. consil. 1. numer. 42. & 43
lib. 3. Gutierr. practie. lib. 3. q.
27. num. 134. Aymon. consil. 20.

nu-

G *communis iuris. 240*

num. 2. & consil. 54. num. 7. Io-
seph. de sess. Arag. decif. 230. nu-
mer. 14. Ferrer. in constitut. Ca-
thalon. gloss. 1. num. 123. Becch.
consil. 70. nu. 10. Sur. consil. 10. nu.
34. consil. 73. n. 64. & col. 179. n. 18
quos refert Mar. Ant. variar. li. 1. se
fol. 3. n. 7. & lib. 2. resolut. 35. nu-
mer. 9. Rota Roman. apud Farin.
decif. 266. num. 11. part. 1. Berta-
zol. in repet. 1. Si quis maior,
C. de transact. num. 260. Gonzal.
ad regnl. 8. Cancel. in proem. 67
num. 125. & 126. Stephan. Gra-
tiah. discept. forens. cap. 65. 1. nu-
mer. 6. & cap. 737. num. 4. tom. 4.
capit. 834. numer. 7. & capit.
967. numer. 27. tom. 5. Carol. de
Graf. multos geminationis effectus re-
sensens de except. excep. 14. n. 33.
cum tribus seqq. Mar. Giurb. in
consuetud. Senat. Messan. ca-
pit. 1. gloss. 3. numer. 1. & 2.
part. 1. plene Sebastian. de Me-
dic. regul. 3. a numer. 6. cum
seqq. ubi multipliciter ampliat & li
n. 11.

Amplia precipue, & si geminatio
in consequenti, & eodem tempore, & in
stanti fiat, secundum Bertazol. ubi
supr. num. 261. & Surd. consil. 369
numer. 15. & seqq. ubi late. profe-

qui-

G Axiomata, & losa,

quitur, & defendit, cum limitatione
de qua ubi. *Contradicit tamen mul-
tis fundamentis* Carol. de Grafo.
exception. 14. a num. 43. ad num.
53. *Contendens, ad hoc ut actus gen-
natus dicatur, diuersis temporibus fe-
rit, non vero uno instanti, necesse fore.*
*Multas praterea regulae huic limita-
tiones à Cardinale Tusch. practic.
conclus. liter. G. conclus. 28. à nu-
mer. 102. & 4. Parisi. cons. 110. à
numer. 47. Cum sequen. li-
br. 1. murpa.*

3 **GENERALIS locutio com-
prehendit omnia,** l. Cum quaereba-
tur. D. de verbor. significat. Ioseph
de Sessa. Aragon. decis. 48. numo
12. Franc. Molin. de ritu nuptia.
lib. 3. q. 54. num 4. Gonçal. ad re-
gul. 8. Cancell. glos. 9. numer. 24.
Suid. cons. 33. num. 24. *latissima,*
Sebastian. de Medic. de regul. iur.
regul. 1. *ubi in finis perit moduli-
mitat regulam hanc, quibus & axio-
mata sequentia describunt.*

4 **GENERALIS locutio perso-
nam l. quantis non comprehendit,** l.
Inquisitio. C. de solut. cap. 1. ubi
glos. vltim. de prohib. feud. alie.
nat. per Federic. & argum. text.
in l. Quicquid. D. commun. pra-
dior. Cardin. Tusch. practic. con-
clu-

G communia iuris. 241

clus. lit. G. conclus. 33. *Notamus in
fra, liter. P. num. 67. ubi alios addi-
mus,*

*Limita ubi subiecta materia a-
liud suadet, Cyn. in d. l. Inqui-
sitio, C. de solut, Crau. cons. 274.
post num. 12. cum aliis per Me-
noch. praesumpt. 44. num. 27. li-
br. 3.*

*Limita etiam quando est eadem ra-
tio in persona loquentis, quae in alia,
Salic. in d. l. Inquisitio, Cagnolin.
l. Frater à fratre n. 114. D. de con-
dit. iudicabit. Anton. Gab. de verb.
signifi. vocel. 9. n. 7. Meno. ubi sup.
num. 28.*

**GENERALIS mentio idem
operatur quo ad omnia quod specia-
lis quo ad singula,** l. Si chorus. D.
delegat. 3. l. Sicut. D. de admi-
nist. tutor. Gonçal. ad regul. 8.
Cancell. glos. 9. in princ. num. 22.
Surd. consil. 2. numer. 44. & con-
sil. 350. numer. 20. Stephan.
Gratiani. discept. forens. tom. 4.
cap. 656. num. 30. & capit. 766.
num. 11.

**GENERALIS dispositio om-
nes species sub se contentas compre-
ndit,** l. si chorus, D. delegat.
3. Franc. Molin. de ritu nupt.
lib. 3. question. 87. numer. 17.

G Axiomata, & loca

Cardinal. Tusch. lit. G. conclus. 29. *Cum infra proximè notatis, num 21. & seqq.*

GENERALIS dispositio non comprehendit ea, quæ quis inspecie non esset comprehensurus, l. Obligatione generali, D. de pignor. l. 3. D. de eust. l. Qui pecul. l. D. de pecul. cap. Veniens. & c. Quidallis de iur. iur. c. vlt. de offic. Vicar. lib. 6. surd. conf. 37. nu. 17. & conf. 123. nu. 63. & de aliment. tit. 8. priuileg. 7. numer. 3. Stephan. Gratian. discept. for. tom. 5. c. 98. 2. num. 20. Carol. de Graf. de except. ad statut. exclu. omnes except. except. 32. numer. 30.

GENERALIS dispositio ad non versimilia, non coguntur, illicita, aut ad ea quæ specialiter quis non expr. sisset, non extenditur, l. Quod seruus, D. de acqui. rend. post. l. l. Si pater, D. de his, quæ in fraud. cred. l. si procurator, D. de condit. indebit. Cardinal. Tusch. liter. G. conclus. 31. *Hæc & multa alia, quæ non veniant, neque comprehendantur, in generali dispositione, lato sermone prosequitur Sebastian. de Medic. de re.*

84

G communia iuris. 242

gul. iur. 1. post numer. 2. cum seqq.

GENERALIS prohibitio etiam minima comprehendit, cap. Maioribus de præbend. Petr. Barbof. in l. Comprator, §. 1. num. 122. D. de iudic.

GENERALITAS obscuritatem parit, l. In tradendis, D. commun. prædior, Aimon Crauet. cõsil. 70. numer. 20. Surd. conf. 376. numer. 19.

GENERI per speciem derogatur, capit. Generi, 34. de regul. iur. libr. 6. l. in toto. D. cod. Menoch. consil. 143. numer. 26 cum seq. & num. 37. Armendar. In proxim. addit. ad recop. leg. Na. uar. n. 5. Sur. de alimen. tit. 2. q. 150. n. 130. & tit. 9. q. 8. & decif. 255. n. 21. & conf. 352. n. 1. Gutier. pract. tit. 3. q. 24. n. 6. Casar Argel. de contradit. legit. q. 2. nu. 212. Alderet. de Relig. discipl. tuend. li. 2 c. 7. num. 26. Card. Tusch. lit. G. concl. 32. & concl. 36. Sebastian. de Medic. regul. 1. ver. Generi, num. 44. *Vbi aliquibus modis limitat, plenissime Castillo controuer. lib. 5. par. 2. c. 95. pertot. Vbi ampliationes, limitationes, & in collectus*

X 2

plurib

G *Axiomata, & loca*

plurimus assignat, Ouid. de A. mic. de iure emphyt. q. 82. nu. 1. & seqq.

14 *Amplia in legatis*, Surd. d. question. 15. numer. 130. copiosissime Castillo, d. loco numer. 23. & seqq. *Vbi in legatis Fideicommissis, Institutionibus, substitutionibus, & in omni vitima voluntate, ampliat, in legibus Statutis, Consuetudine, Compromissis, Laudo, Faudis, iudicij, Rescriptis, Mandatis de providendo, ad iudicia, seu lites, in omni que actu, materia, & dispositione*, a no. 1. cum seqq.

13 *Limita primo in iurisdictionalibus, favore publico*, Gutierrez. d. lib. 3. question. 24. num. 6. Surd. conf. 56. num. 36 *per quem late in materia hac toto illo cōs. Cardin. Tuf. lit. D. concl. 36. n. 102. Cast. d. c. 95. n. 22.*

16 *Limita secundo, quando genus est certum, determinatum, & precisum, ex* Surd. d. consil. 352. numer. 11. Castill. citato loco numer. 40.

17 *Limita tertio, quando genus per verba dispositiva, species autem per verba enunciativa exprimitur*, Surd. consil. 352. num. 17. Casanat. consil. 44. numer. 47.

G *communia iuris* 243

Castill. vbi supra, numer. 30.

Limita 4. quando lex in aliquo casu declarat ne derogari possit, ut per, l. Legata, D. de supellect. legat. *asserit*, Thom. de Thomasset. regul. 132.

Limita 5. quando specialis, & generalis promissio ad diversum tendunt finem, Surd. consil. 359. numer. 93. Casan. d. consil. 44. num. 48. Stephan. Gratian. discept. forens. capit. 304. numer. 5. cum tribus seqq. Castillo præfato loco num. 35 & seqq.

Vel quando genus, & species, super eodem iure, non concurrunt, sed super diverso, late Roland. consil. 8. numer. 37. libr. 1. Cardinal. Mantica. de coniectur. vltim. volutat. lib. 9. tit. 6. numer. 22. & 23. Surd. consil. 426. num. 36. *veif Ad sextum, Castillo sæpe repetit. c. 95. n. 41. per quem alia poterunt vide* *limitationes;*

11 **GENVS**, *includit omnes species*, l. Omnes vbi nct. Angel. C. de præscript. t. ig. annor. l. Semper, D. de reg. iur. Stephan. Gratian. discept. forens. capit. 792. numer. 8. & cap. 862. numer. 36. tom. 5. Mari. Anton. Variar.

G Axiomata, & loca

riar. libr. 2. resolut. 33. numer. 2.

22 *Qui numer. 2. ampliat, & essam si in vna specie maior sit ratio quam in alia, per text. in l. 1. §. Quod autem, D. de aleat. Surd. decis. 255. numer. 20. & consil. 359. vume. 19.*

23 *Et qua de genere, de singulis, quoque speciebus predicantur, l. Iuris gentium, §. sed si fraudandi, in fin. D. de pact. l. Si quid earum, 45, §. Interemptum, D. de legat. 3. Cum aliis. de quibus, Euerard. in Topic. legalib. loco, 61. & genus vere, & proprie in qualibet specie representatur, d. §. Interemptum Sur. consil. 121. numer. 3.*

25 **GENVS** tantum operatur, in sua genere, quantum species in sua specie, l. Si chorus in princip. D. de legat. 3. l. Si duo, D. de administrat. tutor. l. Omnes. C. de præscript. triginta. an. nor. cum aliis adductis supra hac lit. num. 7.

26 **GENVS**, quod non potest nisi in vna specie verificari, pro specie reputatur, l. 2. D. de liber. & posthum. l. Si optio, D. de optione. legat. l. Fundus loca.

communis iuris. 244

catus, D. de fund. instructio. l. Quintus §. 1. vbi Bart. D. de aur. & arg. leg. Menoc. conf. 71. nu. 23. Beci. conf. 34. n. 14. Sur. conf. 135. num. 2. conf. 179. n. 24. conf. 169. numer. 29. & conf. 431. n. 1. Vincent. Fusar. de substit. quaest. 33. 1. num. 34.

GENERE licet, quod non licet specie, capit. Si sacerdos. vbi gloss. not. de offic. ordin. Joann. Mari. Bellet. disquisit. Clerical. part. 1. tit. de disciplina Cleric. §. 26. numer. 12.

GENERE non permittitur, quod in specie denegatur, l. Spem prætorum. C. quæres pignori obligari. poss.

GENERE remoto, remouentur species, l. Iuris gentium, §. sed & si fraudandi vbi Bartol. D. de pact. l. fundi, §. final. D. de fundo instruct. l. Sancimus vbi Bartol. C. de vsur. rei iudic. l. 1. §. Quod autem D. de aleator. l. 1. in fin. D. de suis & legit. hæred. l. si causa cognita iuncta Gloss. verb. Permissi (quam sequuntur, Bar. & Bal.) C. de transact. §. Vulgo. in fin. de cogn. success. Cum aliis de quibus,

G Axiomata, & loca,

Euerat in top. legal. loco 62. sca-
ci. de appel. q. 19. remed. 1. concl.
2. num. 11.

30 Et posito genere, ponitur & que-
libet eius speciei. l. 1. D. de aur. &
arg. legat. l. Item legat. §. 1. D.
de legat. 2.

31 **GENVS** perire non po-
test. l. In ratione. §. In certis. D.
ad leg. Fa'cid. l. Si to bonis. C.
de iure deliber. l. Inzendum. C.
si cert. per. Anton. Gomez. va-
riar. tom. 2. capit. 2. numer.
32. conlum. 3. Surd. de alimeor.
tit. 4. q. 16. num. 16. cum seqq. &
confil. 391. numer. 13. Mari. An-
ton. variar. libr. 2. resolut. 13. nu-
mer. 3.

32 **GRATIS** quod fit, non debet, ad
necessitatem, dicitur. A. Solent (ubi
gloss. verb. Qualitatem) D. de off.
Proconsul. l. 1. §. h. l.

33 **GIRA V. A. R.** Eban possunt
quem non honoro. l. Ab eo. C. de
fidei commiss. l. Si adrogator. D.
adoption. l. Vnum ex familia. §.
1. D. delegat. 2. l. 1. §. Scien-
dam. D. delegat. 3. Tiraque-
de priuil. pia. caus. priuileg. 37.
Mefoch. confil. 707. num. 1. Sur-
de alimeor. tit. 8. priuileg. 14.
numer. 1. & conch. 36. num. 16. &

con.

G Cmomunia iuris. 245

conf. 434. num. 9. Donel. in com-
ment. iuris ciuil. lib. 8. cap. 7. Pe-
regrin. de fideicommiss. artic. 33.
numer. 33. Cardinal. Mantie. de
coniectur. vltim. volunt. li-
br. 8. titul. 1. numer. 33. Molin-
de primogen. libr. 1. capit. 1. nu-
mer. 2. & libr. 2. capit. 4. numer.
15. cum seqq. Benedic. Pinel. §. e-
lest. iur. interpret. libr. 1. c. 1. nu.
13. Cald. Pereir. quaest. forens. con-
31 numer. 3. Stephan. Gratian. dif-
ceptat. forens. tom. 4. capit. 666.
numer. 18. & tom. 5. capit. 917.
numer. 2. 1. Mangil. de imputa-
tionib. quaest. 16. num. 2. Ratio est,
quia succedit onere, qui substitui-
tur in honore, capit. Aduersus. de
immunit. Eccles. & sentit onus,
qui sentit l. eorum, capit. 1. de Eccles.
aific.

GRAVARE non dicitur in se fa-
ciens, cap. Pastor. 53. in fin. princ.
de appellat.

GRAVARI nemo facto alte-
rius debet, diximus supra, lit. F. nu-
mer. 41.

GRAVARI nemo debet
onere dupliti, vide infra, lit. G. nu-
mer. 19.

GRAVARI alterius, edio ne
mo debet, l. Si quis in suo in her.

C.

G Axiomata, & loca

C. ide inoffic. test. l. Non debet alteri. D. de regul. iur. capit. Non debet, 22. eod. tit. libr. 6. capit. Nobis de simon. c. si compromissarius, §. Porro, delectation. in 6. Rebus. in com. men. ad titul. D. de Verbor. signification. ad l. Urbis appellatio. 2. versic. In quantum. prope final. pag. mihi 19. Surd. decis. 102. numer. 2. Palat. Rub. in repet. capit. Per vestras de donat. inter vir. & vxor. §. 8. numer. 6. 7. & 8. Tiraquel. de iure mari. Gloss. 8. numer. 141. Parinac. consil. 40. numer. 45. & consil. 65. numer. 91. libr. 1.

38

GRAVATV S *in vno in a. lib. debet releuari*, l. Eum qui 30. D. de iure iurand. l. Iure succursum, D. de iure dot. l. secundum naturam, D. de regul. iur. Ioann. Francisc. Leo in Thesaur. fori Ecclesiast. par. 2. capit. 15. numer. 57. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. capit. 612. numer. 18. Ioann. Mari. Nouar. quaestio. forens. libr. 1. quaestio. 31. numer. 9. & q. 86. nume. 4. Thom. de Thomasset. regul. 134. *Vbi fallere & di-*

39

cit.

H *communia iuris.* 246
est, si vnum veniat in consequentiam alterius.

H

HA B E R E *Dicitur, qui facit quo minus habeat, vt per Surd. de aliment. titul. 9. quaestio. 4. numer. 31. paria enim sunt habere, vel habere posse, l. Item veniunt, §. Petitam, vbi Angel. D. de petit. heredit.*

H A B E R E, *vel habere debere paria sunt, l. pen. §. 1. vbi Bartol. D. de aur. & argen. legat.*

H A B E R E *inutilem, vel rem non habere. paria sunt, capit. Inter corporalia, §. sicut de translation. Episcop. l. 1. §. Et quidem. D. quod cuiusque vniuersit. l. final. iuncti gloss. C. ad leg. Flau. de plagiar. Roland. conf. 2. num. 33. lib. q. Camil. Gallin. de verbor. signific. lib. 5. capit. 16. numer. 275.*

Et non habere remedium, vel habere suauem, l. Nam is, D. de dol. iunctis notatis, liter. A. numer. 74. & 77.

HA.

H Axiomata, & loca

4 HABITVS non facit Monachum, sed professio regularis, capit. Consuluit, qui Cleric. vel Monach. capit. Ut Clerici, & capit. Porreclum 13. de regular. Auth. Ut nulli iudic. §. siquā do vers. Tondi eam coll. 9. sigil. Sac. de commer. §. 1. q. 7. nume. 27. part. 1.

5 Nec expressam solum, sed etiam, tacitam ad operari professionem, ac Monachum facere, subuecti. Glos. in d. capit. Porreclum ver Habit. & comprobant illic DD. maxime Hostiens. num. 13. traditq; Campanil. in diaerfor. iuris Can. rubr. 1. c. 4. num. 5. Ioann. Mar. Bellet. disquisit. Cleric. p. 1. tit. de disciplina Cleric. §. 15. num. 10. pag. 111.

6 De qua re, & quando habitus delatio tacitam professionem inducat, plenissime Stephan. Gratian. disceptat. forens. tom. 4. capit. 640. à numer. 20. cum seq. usque ad numer. 40.

7 HAEREDITAS est successio in vniuersum ius, quod defunctus habuit. l. Nihil aliud 24. D. de verbor. significat. Haereditas. 62. D. de reg. iur. Steph. Grat. discept.

fo-

H communia iuris. 247

forens. cap. 650. num. 8. & capit. 685. numer. 8. tom. 1. & cap. 866. num. 19. & cap. 971. numer. 25. tom. 5.

8 HAEREDITAS non adita, non transmittitur, l. 1. §. In nouissimo, C. de caduc. toll. l. Qui liberos, §. Hæc verba, & l. Sed si plures, in princ. D. de vulg. & pupil. substi. l. Emancipata, 4. qui admitt. ad bonor. possess. poss. l. 2. §. Hoc igitur, D. de bonor. possess. Crauer. consil. 47. num. 4. Menoch. consil. 1. numer. 477. Afsan. Clem. de patria potest. eff. etu. 13. num. 1. Sard. consil. 232. numer. 8. consil. 253. numer. 3. & consil. 341. num. 11.

9 *Limita in filijs, qui ad quoscumq; hereditatem etiam non aditam transmittunt, l. 3. C. de iure deliber. l. Apud hostes, C. de suis, & legit. hæredib. Castréns. consil. 129. numer. 3. lib. 1. Bertrand. consil. 326. numer. 106. volum. 2. Paris. consil. 36. numer. 14. volum. 3. Gomez' variar. tom. 1. capit. 9. numer. 10. in fin. Mencha. de success. creat. lib. 3. §. 21. numer. 266. Afsan. Clem. de patr. potest. eff. et. 13. numer. 3. Menoch. list. consil. 1. numer. 491. Sard. decif.*

138.

H Axiomata, & loca

138.n.9. Mangil. de imputat. q/
62.nu. 12. Steph. Gratian. discep.
forens. tom. 4. cap. 732. num. 52.
Marta in summ. succes. legal. p. 1.
q. 24. nu. 4.

- 10 *Limita desnde in minore 25. an-
nis, quò ius petendi restitutionem ad-
uersus omisiam hereditatis quoq; ex
transi aditionem in heredem etiam
extraneum trāsmissis, l. Pantonius,
D. de adquir. hæredit. vbi DD. &
In l. Non solum, D. de in integ.
restit. Gomez d. cap. 9. num. 56.
Ascan. Clem. d. effectu, 13. nu. 6.
& seq. Burfat. consil. 60. nu. 3. &
4. Cauale. de tutor. nu. 69. Surd.
consil. 232. nu. 43. & d. decis. 138.
nu. 10. Menoch. consil. 417. n. 16.
Cephal. consil. 58. nu. 6. Steph.
Gratian. discept. forens. tom. 5.
cap. 820. num. 20. cum sequent.
vsque ad num. 26. vbi hanc*

H communia iuris. 248

14. C. de testam. l. 2. titul. 12. par.
6. Surd. consil. 463. n. 12. & consil.
503. num. 6. *multis relatis* Castill.
controuerf. lib. 4. cap. 22. num.
2. Stephan. Gratian. discept.
forens. tom. 5. capit. 973. numer.
29. Vincent. Fusar. de substit. q.
257. numer. 63. Vincent. Carot.
singul. 770. *Amplians, ¶ vt nec* 15
per donationem causa mortis sic dari
possit.

Limita hodie de iure nouiori Re- 13
gio, isa Burgos de Paz ad l. 3.
Taur. numer. 1338. & 1339. li-
cet etiam hodie neque dari, neque
adimi hereditatem directo codicillis
posse, multis adductis regnicolis fir-
met, Castill. vbi sup. nu. 3. & 4. vbi
saltem prius testamento hereditas ro-
licta erat, que tunc codicillis adimi,
aut minus nequit.

H Axiomata, & loca

- 16 *Limita præterea ex certo tempore, sed in diem incertum, ut cum capere poterit, aut cum Titius morietur, l. In tempus, & l. Qui filio, i. responso, D. de hæred. instit. l. Filius à patre, D. de liber. & posthum. l. Extraneum, 9. C. de hæred. instit. Limita deinde ratione libertatis,*
- 17 *Quotiens d. 9. Sed si in diem, D. de hæred. instit.*

- 18 **HAEREDITAS** *pro parte acceptari, & pro parte repudiari non potest, l. 1. & 2. D. de acquir. hæ. redit. Michæ. Craſ. in §. Omisio, quest. 10. numer. 2. Fachin. con-*

H communia iuris. 249

numer. 46. consil. 425. nume. 30. & consil. 457. numer. 27. Ouidi. de Amic. de iure emphyt. quest. 30. numer. 1. & sequentib; Cæsar Bärzi. decision. 64. numer. 10.

Limita, & intellige pro ea parte, 20 pro qua hæres est, in alijs enim iudicatur extraneus, glos. & Bärzöl in l. 2. in fin. D. de prætor. stipulat. Tiraquel. de retract. consanguin. §. 32. glos. 1. numer. 50. Menoch. consil. 1204. num. 14.

Limita 2. in materia stricte, verè, 21 & proprie interpretanda, in qua hæris non reputatur eadem cum defuncto persona, ex l. Qui Romæ §. Ad

H Axiomata, & loca

str. consil. 197. numer. 2. versic.
Nam ratio, lib. 2. Deci. in dist. l.
Hæredem, num. 7. in fin. Simon.
de Præf. consil. 160. num. 36. Ca.
sar. Barzi. d. decif. 64. numer. 11.
Intrigliol. consil. 2. na. 21. lib. 1.
vbi alios refert.

24 HAERES eiusdem est potestatis,
cuius fuit defunctus, l. Hæredem,
§ 9. D. de reg. iur. l. Hæres, § 7.
D. de acquir. hæred. Non maioris, l.
Nemo plus, § 4. l. Inuitas, § 6.
§. Cum quis, & l. Qui in ius, § 7.
D. de regul. iur.

25 Interdum tamen minoris, & sic
limita, qui in hæredem non transit
potestas, renouandi, infirmandi, decla-
ranti, infirmandi, & similia, ex l.
3. D. de heredi. export. l. Omnino,
30. C. de inoffic. testam. l. 1. C. de
pruileg. dot. l. 1. in fin. l. His soli-
lis, § 7. in fin. & l. in. C. de reuoc.
donat. l. Maritam, 12. & l. seq. D.
solut. matrim. & not. int. Deci. in
d. l. Hæredem, nu. 6. vers. Et regula,
& no. 7. & ibid. Dion. Gothof. lit. L.

26 Intellige etiam axioma procedere
ad iura hæreditate, l. 3. §. Si quis iura,
D. de hæred. instit. l. Qui plures,
23. D. de regular. & pupil. sub-
stit. l. 3. §. Si quis hæredi. D. de
statu liber. l. Si seruus commu-

nis

H communia iuris 250

nis, 18. D. de stipulat. seruo. 78
aduersit, & exornat Deci. vbi sup.
nu. 8. & duobus sequent. & Go-
thof. lit. K.

HAERES factum defuncti im-
pugnare non potest, l. Cum à matre, 27
C. de rei vendic. l. Ex qua perso-
na, D. de regul. iur. l. Si xor. D. de
bon. author. iudic. possid. l. Si
ad ea, C. de neg. gest. Surd. consil.
222. nu. 13. lase Barzi. decif. 64.
per tot. Magil. de imputat. q. 49.
n. 48. plenissime Vincent. Fusar.
de sublit. q. 57. n. 1. & seq. Ioã.
Mar. Nouar. in praxi elect. & va-
riat. fori, q. 14. nu. 23. sect. 2. pag.
267. & q. 20. n. 5. pag. 182.

28 Amplius ut nec ex propria persona,
proprio iure hæres contra defuncti
factum venire queat, ex d. l. Cum à
matre, quam ita intelligit ibi Bal.
text. in l. Venditrici, §. C. de reb.
alien. non alien. l. Filiusfam. §.
Cum pater, D. de legat. 1. Tira-
quel. de retract. consanguin. §. 1.
gl. 9. num. 47. Pinel in l. 1. par.
3. numer. 81. C. de bon. matern.
Anton. Gabri. commun. opti. lib.
6. tit. de regul. iur. conclus. 6.
num. 3. & eos referens Surd. consil.
355. nu. m. 42. Barzi. d. decif. 64.
nu. m. 32.

Am-

H Axiomata, & loca

- 29 *Amplia etiam in herede heredis,*
Pinel. vbi proximè, dict. num. 81.
versic. Amplia quarto, Menoch.
consil. 89. num. 126. & sequent.
& consil. 443. num. 86. Cephal.
consil. 392. num. 37 & sequent. &
num. 125. & sequent. & consil.
393. num. 78. Barzi. dict. loco nu.
50. Peregrin. de fidei commissar.
33. numer. 15. Fufar. de substitut
dict. quæst. 557. numer. 5. Surd.
conf. 343. n. 4. Ioan. Mar. Nouar.
quæst. forens. lib. 1. quæst. 50. nu.
9. & 10.
- 30 *Limita primo, quando defunctus
disponit de eo, de quo libere dispone-
re non poterat,* Natt. consil. 470.
numer. 12. versic. Nec dicatur ex
l. fin. C. de eisd. Gramat. decis.
93. num. 11. Crauet. consil. 200.
numer. 7. Menoch. consil. 39. nu-
mero 11. Barzi. dict. decis. 64. nu.
4. Mangl. de imputat. quæst. 84.
num. 15.
- 31 *Limita 2. quando factum defuncti
tendit ad fraudandum heredem iure
sibi competens, Ofac. decis. Pedemont.
130. numer. 5. Barzi. supra
numer. 5. & 42. Surd. consil. 182.
numer. 100. & consil. 584. num.
66. & consil. 196. nu. 54. versic. Et
heres, & consil. 297. nu. 21.*

Limi-

H communia iuris. 251

*Limita 3. quando defunctus non
tenebatur de emissione, aut pro eo nõ
potebat conveniri,* l. Lutus vbi glo.
& Castrensi. numer. 3. D. solut. ma-
trim. Pinel. in dict. l. 1. p. 3. num.
83. limit. 9. Phanut. de iuent. p.
7. num. 162. Gabriel. dict. lib. 6.
de regul. iur. conclus. 11. nu. 24.
Surd. consil. 354. nu. 35. & consil.
107. num. 18.

*Limita 4. in facto nullo, inualido,
vel contra legem,* Pinel. dict. loco,
numero 83. limit. 10. Ofac. dict.
decision. 180. Surd. consil. 382.
numero 97. Anna. singul. 236. &
Anna filii. consil. 127. numer. 39.
& sequent. volu. 2. Decian. consi.
117. numero 37. lib. 3. Peregrin.
consil. 22. numer. 14. lib. 3. Barzi.
dict. decision. 64. numero 6. Rot.
Roman. decision. 110. numero 1.
& sequent. part. 1. nouissime Ste-
phan. Gratian. discept. forens.
tom. 5. capit. 853. numer. 24. &
25.

*Limita 5. in facto cui defunctus
consentit, cui ex propria persona con-
trahere hæres potest,* Tiraguel. de
retract. consanguinit. §. 1. glof. 9.
num. 51. in fin. Surd. consil. 105.
num. 40.

Limita 6. in facto defuncti etiam

im-

H Axiomata, & loca

rato, cui ipso contravenire absolutio-
ne obtenta posses, cui & poteris ha-
res contravenire, iuramenti relaxa-
tione non petita, Alban. conf. 77. n.
18. Anton. Gabrie. commun. con-
clus. lib. 2. tit. de iare iurand. cō-
clus. 6. nu. 5. tom. 3. Surd. consil.
194. nu. 25.

36 *Limita 7. in herede cum beneficij
legis, & inuentarij, Ofac. decif. 179.
num. 11. Menoch. consil. 89. nu.
25. Barzi. dict. decif. 64. num. 12.
Intriglit. consil. 2. num. 19. lib. 1.
alios in id referens, licet multi in hoc
dissentiant, vt ex Paris. consil. 33.
num. 98. & seqq. Crauet. consil.
225. num. 12. Vincent. de Fran-
ch. decif. 83. p. 1. Pinel. in dist. 1.
part. 3. num. 81. C. de bon. ma-
tern. Anton. Gabriel. de regul.
iur. conclus. 1. numer. 9. & plu-
rimis alijs à se adductis, ostendit Fu-
sar. de substitution. quæst. 557.
num. 12.*

37 *HAERES heredis primi testato-
ris dicitur heres, l. fin. C. de hered.
inst. l. Si quis filium. 7. in fin. D.
de acquir. heredit. l. 3. D. de hæ-
redit. petit. Surd. conf. 113. n. 35.
& consil. 573. nu. 12. Ioan. Mar.
Nonat. quæst. forens. lib. 1. q. 50.
num. 5.*

H appellatione heredis, heres ha-

38
*Et appellatione heredis, heres ha-
redis continetur, l. Heredis appel-
latio, 65. & l. Sciendum, 70. D.
de verbor. signif. l. Qui per suc-
cessionem, 194. (alias 154.) D. de
regul. iur. Surd. conf. 230. nu. 24.
& consil. 395. nu. 39.*

39
*Limita s̄ heredis vocabulo adie-
cta sit restrictio: puta si dicat, lego
heredibus infra scriptis, vel semel
nominatis heredibus, repetat testa-
tor, prædictos heredes. Ita (post
Dec. in dist. l. Qui per successio-
ne, n. 4. vers. Secundo regul. 2) limi-
tat Surd. d. conf. 230. nu. 25.*

40
*Limita etiam ubi agitur de p̄na,
quæ si heredi imposita sit, heredem
heredis non comprehendit, vt aduer-
tat Dec. d. loco, vers. Tertio fallit,
ubi alijs etiam modis limitat, & cū
eo Gothofred. ibid. lit. T.*

41
*HAERES semel, non potest desi-
nere esse heres l. Sicut, C. de repud.
vel abita. heredit. l. Et si sine, 9.
Sed quod Papinianus, D. de mi-
nor. 9. Extraneo, instit. de pupil.
substit. l. Eius qui soluendo, D. de
hered. instit. Nat. consil. 459. nu.
13. Ceph. consil. 52. num. 22.
Surd. consil. 125. nu. 16. & consil.
268. n. 57. & consil. 300. nu. 4. Ioã.
Anton. Mangili. de imputat. q.*

H Axiomata, & loca,

6 1. num. 1. & quest. 1. 2. 8. num. 1.
 Marefcort. variar. resolut. lib. 1.
 capit. 34. numer. 1. 1. Mart.
 summ. succed. leg. pert. 1. quest.
 20. artic. 7. nu. 19.

42 *Limita, & intellige de iure prae-
 rio secus de iure civili, ex quo, qui se-
 mel fuit haeres, potest desinere esse ha-
 res, l. Ex factis, 4. §. Iulius Longi-
 gius, vbi glo. & scrib. D. de vulg.
 & pupil. substit. Authent. Ho.
 Amplius, C. de fideicommiss. An-
 ton. Gomez de testament. cap. 2.
 numero 15. in fin. Surd. consil.
 125. numer. 49. Qui etiam numer.*

43 *50. Limita, & intellige de iure
 missum, qui potest desinere esse ha-
 res, licet non possit, qui directe exis-
 tit.*

44 *Limita etiam, & intellige de iure
 communis, secus de iure speciali, in
 Ioanb. Anton. Mangil. dict. quest.
 61. numero 16. Imo lege etiam
 semel haeres, potest desinere esse haeres
 Mart. dict. loco, & p. 2. q. 14. ar.
 num. 8.*

45 **HOMINIS** ministerium fru-
 stra requiritur, vbi Natura, vel
 ipso iure, operatur, l. Si in duobus
 §. 1. D. quemadmod. testam aper-
 l. Ea quae, C. famil. ercisc.

46 **HOMINIS** dispositio legis dis-
 posti

H communia iuris. 253

*dispositionem cessare facit, l. Si unius
 ritas, C. de procurat. l. ult. C. de
 p. t. conuent. Anton. Gabr. tom.
 3. commun. opin. lib. 6. tit. de re-
 gul. iur. conclus. 8. Gomez variar.
 tom. 1. cap. 9. num. 50. Molin. de
 primog. lib. 1. cap. 2. numer. 27.
 Ceuall. commun. contra comm.
 265. num. 1. Stephan. Gratian.
 discept. forens. cap. 376. num. 1.
 Castro in praxi Lusit. lib. 3. cap.
 11. numer. 8. Cardin. Seraphin.
 Rot. Rom. decis. 829. numer. 3.
 in istis notatis lit. D. num. 156. &
 iustus infra notandis liter. P. nu-
 mer. 234.*

HONESTA non sunt omnia, 47

*qua licent, l. In causis, 6. §. Idem
 Pomponius, D. de minor. l. 1. in
 princip. D. de aqua quorid. &
 aestiu. l. Non omne, D. de regul.
 iur. Pinel. in l. 1. C. de rescind.
 vendit. part. 1. capit. 1. numero
 35. Inde Senec. Troas, act. 2.
 Quod non vstat lex, hoc vstat fort*

pdor.
 Et Claudian. in paneg. in 4. Con-
 sulat. Honor.
 Nec tibi quid liceat sed quid fecisse
 licebit

*Occurrat, mentemque domet res-
 pectus honesto.*

H Axiomata, & loca

48 **HONORIS causa, & vi-**
equiparatur, l. Iusta causa, D. de
manum, vindict. Gregor. Lopez
in l. 4. verb. Las leyes, tit. 13. p. 2.
Cordub. in l. Si quis à liberis, in
princip. numer. 34. D. de liber.
agnoscend. Menoch. consil. 96;
numer. 15. consil. 98. numer. 8. &
consil. 302. à princip. Cassane. in
Catal. glor. mund. p. 1. consider.
2. Surd. decis. 89. num. 21. Cald.
Pereir. in l. Si curatorem, verb.
Cum non ab similibus, num. 10. C.
de in integr. restit. min. Mencha.
Illustr. quæst. cap. 18. numer. 13.
Brunor à Sole in locis commun.
verb. Honor, nu. 4. Mari. Anton.
variar. lib. 3. resolut. 17. nu. 2.

Et honor lucro, imo etiam vi-
ta præfertur, l. Isti quidem, D.
quod met. caus. l. Repræhendenda,
C. de instit. & substit. l. Quisquis,
C. de postul. cap. Nolo, 1. quæst.
1. Menoch. de arbitr. lib. 2. cent.
4. casu 377. num. 19. Surd. consil.
426. numer. 57. Farinac. in praxi
crimin. part. 1. quæst. 15. numer.
6. Nos de privileg. pauper. & mi-
serabil. personar. part. 1. q. 4. §.
4. nu. 177.

50 *Honor enim (ut Aristot. lib.*
4. Ethicor. act) est maximum bono-

H communia iuris. 254

rum exteriorum, & glos. 1. in ex-
trauag. ad conditoré, ver. Hono-
rem, de verbor. signif. Nagar. in
tract. de finib. bonor. actuum, nu.
34. D. Thom. 1. 2. quæst. 2. art. 2.
& Nos vbi proximè.

I

IACTARE *suam, nemo præsumi-*
tur, l. Cû de indebito, 25. vers.
Qui nõ soluit, D. de probat. exor-
nant Tiraquel. in l. Si vnquam,
verb. Donatione largitus, à num.
206. C. de reuoc. donat. Menoch.
de arbitr. lib. 2. casu 88. à prin-
cip. Mascard. de probat. conclus.
354. numero 2. Surd. consil. 70
numero 44. & consil. 80. nume-
ro 1. Petr. Barbof. in l. Quæ
dotis, numero 17. cum sequen-
tib. D. solut. matrim. Brunor à
Sole in locis commun. verb. Iac-
tatio, *latè* Nicol. Mozzi. de
contract. titul. de donat. in art.
de naturalib. donationib. nume-
ro 2. cum sequentib. Outdi. de
Amic. de iure emphyt. quæstion.
89. numero 1. & Nos de privi-
leg. pauper. & miser. person. p. 1.
quæst. 2. num. 3.

I Axiomata, & loca.

IGNORANS non dicitur negligere, neque contemnere sus suum.
I. Neque ignorans, C. de donat. Surd. decis. 25. num. 30. & consil. 7. num. 15. cum seqq. consil. 150. num. 42. & 44. & consil. 454. num. 51. Farin. consil. 96. num. 33. lib. 1. Ouid. de Amic. de iure emphyt. q. 36. num. 4.

Nec sus suum remittere rennitiare, donare, recusare, aut repudiare, l. Mater, 19. D. de inoffic. testam. d. l. Neq; ignorans, Joan. Bapt. Costa, de facti scient. & ignor. inspect. 86. per tot. & centur. 1. distin. nu. 6. Surd. conf. 52. n. 80. conf. 137. nu. 112. consil. 337. nu. 31. consil. 349. nu. 14. consil. 419. nu. 36. & consil. 454. nu. 50 *in clis traditio* lit R. numer. 68. & l. 99.

Nec dicitur ratificare, Menoch. consil. 120. numer. 37. *Nec dolum, aut culpam committere,* Surd. dicta consil. 419. num. 18. *Agnosque* Ouid. in epistola Acont. Cydippe *Præterita remam dabit ignorantis culpa.*

IGNORANS quod facit, facere non dicitur, l. Mater decedens, D. de inoffic. testam. I. Neque ignorans, C. de donat. plenissime Farinac. fragment. crimin.

I communia iuris. 257
min. 2. part. liter. I. numero 86.

IGNORANTI non currit tempus, l. Quando, C. qui admitt. ad honor. possess. poss. pos. Flamin. de resign. lib. 1. 1. quæst. 4. numer. 38. cum sequent. Cald. de renouat. emphyt. quæst. 7. num. 13. cum sequent. Surd. conf. 371. numer. 86. Costa de facti scient. & ignor. inspect. 87. numer. 5. & inspect. 88. nu. 2.

Dicitur enim iuste impeditus ignorans, & agere non posse, l. Annus, 6. D. de calumniat. Peregrin. consil. 28. numer. 12. 13. & 14. Costa dict. tract. inspect. 87. num. 4. *Qui numer. 5. ampliat lex sententia Petre de fideicommissi quæst. 12. numer. 207. Nulla dispositio- ne t̄ cavere posse, quod in effectu currat ignorantis tempus.* Limitans numer. 6. *lex sententia* Laderecho. consil. 175. titime. 10. *In longissimo t̄ tempore, dari tamen restitutionem ex clausula generali.*

IGNORANTI dubius comparatur, notavimus supra, lit. D. numero 227. cum quinque sequent.

IGNORANTIA presumitur, 11. nisi scientia probetur, l. Veritas, D.

I Axiomata, & loca

de probat. c. Præsumitur, 47. de
regul. iur. lib. 6. Anton. Gabr. co.
2. commu. opin. tit. de regul. iur.
côcl. 5. Meaoch. recup. possess. de
remed. 16. n. 28. & de præf. lib. 6.
q. 2. 3. nu. 52. Mascard. de probat.
conclu. 179. Surd. decis. 221. in
princip. & n. 14. & decis. 246. nu.
8. & conf. 7. n. 35. & conf. 73. nu.
42. Flores Diaz variat. q. 3. n. 5.
Saur. in claus. Regla lib. 3. c. 5.
n. 1. cum seq. P. Sanchez de ma-
trim. lib. 9. dispu. 32. n. 4. Azebed.
in l. 2. n. 10. cum seq. tit. 20. lib.
6. nouæ Reg. collect. Brun. à So-
le in locis commun. verb. Igno-
rantia, nu. 5. Aloys. Ricci. in col-
lect. decis. part. 4. collect. 1015.
Osasc. decis. 71. n. 23. Antpn. Mo-
nach. decis. Florent. 7. n. 15. Car-
din. Tusch. lit. I. conclu. 230. Marf.
Anton. variat. lib. 3. resolut. 29.
n. 12. Farin. frag. crim. 2. p. lit. I.
n. 93. Castillo controuers. lib. 5.
p. 2. q. 27. nu. 47. Steph. Gratian.
decis. 69. n. 20. Intrigliol. conf. 1.
n. 76. lib. 1. Mangil. de imputat. q.
113. n. 11. & q. 135. n. 5.

r2 Amplia etiam in rebus proprijs, l.

Qui nondum, C. de hæredit. vel
act. vendit. §. Præualuisse, & §. in
fraudem, insit. quib. ex caus. ma-

num,

I communia iuris. 256

nu. 66 licet, Mangil. d. q. 113. n. 8.

Esti secus in facto proprio, l. Quam 13
quam, D. ad Velleia. l. Plurimum,
D. de iuris & facti ignor. l. fin. D.
pro suo, plenissime Farinac. dict.
lit. I. num. 207. cum seq.

Limita, & intellige in ignorantia 14

facti, secus in ignorantia iuris, qua
non præsumitur, l. Leges sacratiss-
simæ, C. de legib. l. Constitution-
nes, C. de iuris & facti ign. l. Iuris
ignorantia, C. qui admitt. Surd.
consil. 349. num. 50. & conf. 561.
num. 43.

Sublimita in eo, qui tractat de 15

divino vitando, in quo etiam iu-
ris ignorantia præsumitur, dict. l.
Iuris ignorantia, & l. Error,
in fin. C. de iuris & facti ignori.
Surd. dict. consil. 349. numero
15.

Limita etiam in ignorantia supi- 16

na, quæ pro scientia habetur, glos.
in Clement. 1. ver. Scienter, de
consang. & affinit. Tiraquel. de
retract. consanguin. §. 35. glos. 4.
numer. 33. & sequentib. Surd.
consil. 49. numer. 12. & consil.
150. numer. 28. & 29. Alias li-
mitationes deducere poterit ex Fa-
rinac. dict. lit. I. à num. 104. cum
sequenti.

X4

IG2

I Axiomata, & loca

17 **IGNORANTIA** facti, non
 iuris excusat, capit. Ignorantia, de
 reg. iur. in 6. cap. Si in laicis, 83
 dist. 1. Et a culpa, D. de verb. si-
 gnifi. copiosissime Farin. fragment.
 crim. 2. part. lit. I. numer. 257.
 cum seq. ad quem (ut proximitas
 eutetur) pro limitationibus, amplia-
 tionibus, & intellectibus lectore re-
 mittimus, Surd. consil. 374. num.
 20. Menoch. de presump. lib. 6.
 presump. 23. à num. 10. Anton.
 Gabr. commun. concl. tit. de reg.
 iur. concl. nu. 1.

18 **ILLATIO** non fit à diver-
 sis, hyltm. in fin. & ibi Bartol. D.
 de calumni. l. Papinianus exuli,
 ubi etiam Bartol. D. de minor. l.
 Inter stipulantem, §. Sacram (ibi:
 Sed hæc dissimilia sunt) D. de
 verb. oblig. l. Naturalem, §. Ni-
 hilominus, D. de acquir. possess.
 Lancelet. de attent. part. 2. cap.
 12. limit. 2. nu. 2. Paris. conf. 18.
 nu. 10. vol. 1. Socii. Seni. conf. 18.
 nu. 41. vol. 1. quos refert Mar. An-
 ton. vltim. lib. 1. resolut. 106. nu.
 42. & lib. 2. resolut. 106. numer. 9.
 Steph. Gratian. discept. forens.
 60. 3. cap. 516. nu. 6. & c. 524. nu.
 18. & tom. 5. c. 875. nu. 3. 1. & c.
 876. nu. 2. Anton. Monach. decis.

I communia iuris. 257

Bono. 5. num. 17. & decis. 6. n. 5.
 & decis. 19. nu. 34. Surd. conf. 50
 nu. 94. consil. 60. nu. 59. & conf.
 552. nu. 17. Nouar. quaest. forens.
 lib. 1. q. 15. nu. 6.

Amplia & si diversitas sit in so- 19
 la ratione, Menoch. consil. 106.
 num. 304. lib. 6. Steph. Gratian.
 discept. forens. tom. 5. capit. 859.
 num. 10.

Nec à remotis, l. Non hoc. C. 20
 unde legitim. & unde cognat.

IMPEDIMENTUM 21
 non præstat, quod de iure non sortis-
 tar effectum, cap. Non præstat, 5.
 de reg. iur. lib. 6. Cald. Pere. de
 potest. eligend. cap. 13. numer. 5.
 P. Sánchez de matrim. lib. 8. dis-
 put. 22. num. 21. Gonçal. ad re-
 gul. 8. Cancell. glof. 57. num. 30.
 Steph. Gratian. discept. forens.
 458. no. 16. cū seq. Cardin. Tusch.
 tom. 1. lit. A. conclus. 139. nu-
 mero 2. Thom. de Thomaset. re-
 gul. 205.

IMPEDITO non currit tem- 24
 pus l. 1. §. fin. C. de annal. except.
 l. 1. in fin. C. de bon. quæ libera. l.
 In rebus, 30. §. Omnis, C. de iure
 dot. l. 1. D. de perpet. & tempor.
 præscrip. Auth. Nisi tricennale,
 in eius secunda parte, C. de bon.
 mater.

water. cap. Quia diuersitatem, 5.
 de concess. præbend. glos. in l. Si-
 cut, 3. verb. seruanda, C. de præ-
 script. trig. vel quadrag. annor.
 Couar. in cap. 3. de testam. nu. 6.
 Roland. conf. 79. nu. 15. lib. 1.
 Menoch. conf. 38. n. 35. Surd. de-
 cis. 15 r. n. 4. Valasc. consul. 120.
 nu. 31. Flamin. de resign. to. 2. lib.
 11. q. 13. nu. 11. Gutier. prætic.
 lib. 3. q. 34. à nu. 21. Mari. Antoni.
 variar. lib. 1. resolut. 84. n. 5. Ni-
 cola. Garc. de benefic. p. 10. c. 2.
 n. 17. Cardos. in praxi iudic. & ad
 uocato. verb. Impedimentum,
 nu. 2. Cardin. Seraph. Rot. Rom.
 decif. 997. nu. 3. & decif. 1066. n.
 1. Aloyf. Ricci. in praxi for. Ec-
 clesiast. resolut. 550. nu. 5. in 2.
 edit. Monet. de optione, cap. 6. q.
 5. n. 40. & Nos de priuileg. pau-
 per. & miserabil. person. p. 1. q. 38
 n. 1. 2. & seq. *ubi ampliat et procedat*
ipso iure absq; aliqua resistenti
ope, & tam in impedito impediemento
iuris, quam facti.

23
 24 IMPERARE *sibi nemo potest,*
 l. Prætor, l. pen. D. de tutor. & cu-
 rat datis ab his, l. Ille à quo, §.
 Tempestiuum, D. ad Trebell. l.
 pen. D. de arbitr. l. Princeps, D.
 de legib. surd. consil. 152. nu. 46.

Cardin.

Cardin. Tusch. lit. l. conclu. 47
 Menoch. consil. 150. num. 22.

Nullum vere tamen tantum impe-
rium, quantum eius qui sibi imperat, 25
 senec. epist. 113. Imperare sibi,
 maximum imperium est, & de
 benef. lib. 5. Quem magis (inquit)
 admiraueris, quam qui sibi im-
 perat? quam qui se habet in po-
 testate? Gentes facilius est bar-
 baras, impatientesque alieno ar-
 bitrio regere; quam animum
 suum continere, & tradere. *Hanc*
firmavit quoque sententiam Claud.
in Ruff. lib. 2.

Non est victoria tanti

Vt videar vicisse mihi.

IMPOSSIBILE *allegans non au-* 26
ditur, l. Confessionibus, cum alle-
gatis in glos. D. de interrogat. act.
l. lade Neratius, §. fin. ubi gloss.
D. ad leg. Aquil. Anton. Monach.
Bonon. decif. 34. num. 8.

AD IMPOSSIBILE *nemo tene-* 27
tur, l. si quis in graui, ia princ. D.
ad silani. l. Si stipuler, D. de verb.
oblig. l. Paulus, D. quæ sent. sine
appell. reſcind. l. Impossibilem,
D. de reg. iur. §. Impossibilis,
Instir. de hered. iolkit. cap. Nemo
potest, §. de reg. iur. lib. 6, Surd.
decif. 289. numer. 21. Flamin. de
resign.

1 Axiomata, & loca.

resign. tom. 2. lib. 1. 1. quest. 13.
numer. 8. Thom. de Thomaset.
regul. 194. Ioan. Mar. Bellel. dif.
quisit. cleric. part. 1. tit. de cleri.
co. debitore, §. 1. nu. 4. pag. 415.

28 IMPOSSIBILE iudica-
tur, quod à Principis voluntate pen-
det. l. Apud Iulianum, §. Constat, D. de legat. 1. l. Continuus, 137.
§. Cū quis (vbi notat glos. verb.
Relicti sint) D. de verb. oblig. 102.
Petr. Monet. in tract. de distribut.
quotid. p. 2. q. 3. num. 13. Escobar
de ratiotia. cap. 25. nu. 5. Franca.
Moln. de ritu nupt. lib. 2. differ.
2. numer. 15. & differ. 3. numer.
36.

29 *Intellige quando regulariter Prin-*
ceps illud concedere non consuevit,
et si de plenitudine potestatis po-
tuisset, secus si facile id Princeps
concedere solitus sit, tunc enim &
possibile iudicatur, & imputari
potest ei, qui illud non impetra-
uit, per l. Quidam relegatus in
princip. D. de reb. dub. l. 1. §.
Permittitur, D. de aqua quotid.
& artiu. tradunt Rapha. Cum
in dict. §. Constat, numero 4.
& in dict. §. Cum quis, nume-
ro 7. quem cum alys citat Ren-
dias in promptuar. recep. sentent.

ete

1 communia iuris. 259

tit. 91. num. 8. tom. 1. Sard. consi.
374. num. 29.

IMPOSSIBILIVM, & valde **30**
difficilium idem est iudicium, l. A-
puđ Iulianum, §. Constat, D. de
legat. 1. text. non vulgaris in l.
Cum hæres. 4. §. 1. D. de stat. li-
ber. Tiraq. de retract. consanguin.
§. 1. gloss. 10. num. 120. surd. de
eis, 141. nu. 9. & 10. Pyrrh. Maur.
de fideiussor. p. 1. in præluđ. sect.
3. cap. 25. alias 34. numer. 8. & 9.
Nos de privileg. pauper. & mise-
rab. person. quest. 53. numer. 15.
quod & sensit, Senec. de tranqui-
litate anim. cap. 10. dum consulit in
ha verba: Non sunt præterea cu-
piditates in longinquum mitten-
de, sed in vicinum illis egredi per
mittamus, quoniam includi ex
toto non patiuntur. Relictis his
quæ aut non possunt fieri, aut dif-
ficulter possunt. Et de impos-
sibili de iure, vel de facto, notamus in
fra, lit. N. nu. 8.

IMPUGNANS nõ consequitur cõ **31**
modum ex eo, quod nititur impugna-
re, notamus infra, lit. L. num. 89. &
seqq.

IMPVTARI mihi non debet, 32
quod per me non stat. l. si ideo C. de
his quib. vt indign. l. C. contra ma-

fo.

ores 16. in fin. C. de in offic. te-
stam. cap. Impatari 4. l. de regul.
lar lib. 6. cum notatis lit. C. nume.
1. 11. & seqq.

53 INANI S est actio, quā in opia de
bitoris excludit, notauimus supra, lit.
A. uum. 74.

35 INCERTITVDO *visit actū, l.*
Idē Pōponius §. fin. D. de rei vēdi.
l. Duo sunt Titij D. de test. tutel. l.
Tutor. incertus D. eod. tit. l. Ita si
pulsatus, & ibi Bar. l. Vbi autē nō
apparet, D. de ver. oblig. l. Si sic,
§. 1. D. de legat. 1. l. Cum post. §.
Gener. D. de iuredot. §. In certis
vbi Pichar institut. de legat. Tho-
mas de Thomalet. regul. 146.
Stephan. Gratian. disceptat. fo-
renf. tom. 4. cap. 640. nume. 29. c.
682. num. 7. cap. 715. num. 7. &
8. cap. 736. num. 61. cap. 742. nu-
15. vbi quod in certum, & nullū a-
quiparantur & tom. 5. c. 923. num.
3. & cap. 1000. num. 19. Mang. de
impetrationib. q. 82. num. 18. Ma-
re Scot. variar. resolut. lib. 1. cap.
11. num. 44.

36 INTELLIGE *veram quando*
actus est omnino incertū ita limitat
& intelligit, Thom. de Thomalet.
d. regul. 146 & proseguimur latius
proxima lim. 3.

IN.

Intellige etiam regulam hanc
procedere secundum iuris civilis ri-
gorem, non de aequitate Canonica,
qua attendit actus valebit, declarabi-
tur que boni viri arbitrio, iuxta per-
sona, & patrimonij qualitatem, ex ele-
gātē, Archidiaconi decisione in co-
sunt non nulli num. 2. vers. si res
alia 1. q. 1. quem sequuntur comuni-
ter (summis laudibus eius dictum ex
collemtēs) Bal. in l. Qui mutuam, §.
Salarium in lectura antiqua num
2. versic. Item vide. D. mand.
Anton. de Butr. in cap. Ex parte,
num. 7. de censib. Panorm. in cap.
1. num. 5. de decim. Affli. & decif.
337. num. 10. Anton. Gomez varia-
riar. tom. 2. capit. 11. numer. 10.
Gutier. de iuram. confirmat. p. 1.
cap. 69. num. 6. Rendin in prom.
pua) recept. sentent. tom. 1. tit.
100. num. 7.

Limita etiam quando in certum
do ad certitudinem reduci non po-
test, vel adest in certitudo in vniuerso
Parif. cōf. 59. n. 23. lib. 1. Tirag de
const. p. 3. limit. 19. n. 2. & 4. Sur.
cōf. 128. n. 19. & 20. & cōf. 221. n.
16. & 17. Steph. Grat. discept. fo-
renf. tom. 4. c. 765. n. 8. qui §. 742
n. 56 mutat etiā in incertitudine cir-
ca accessoria.

I Axiomata, & Iosa

Limita deinde favore pauperum,
ac pia causa, vt per Nos in tract. de
privileg. pauper. & miser perso-
nar. p. 1. q. 20.

Limitationes alias colligere ex To-
bia Noni. ad princip. inst. de verb.
oblig. num. 27. licet.

INCIDENTER qua eueniunt
non attendantur, sed qua aguntur
principaliter, notauimus infra, lit. C.
num. 154.

INCIDENTER multa fieri,
permittuntur qua principaliter de-
negantur, diximus, liter. C. no-
mer. 155.

INCIPIERE nil debet ab eo ca-
su, a quo finiri notauimus infra, lit.
A. num. 141.

INCLUSIO vnius, est exclu-
sio alterius, l. Cum prator, D. de
iudic. l. Maritus, 2. l. C. de pro-
cur. l. Quamuis, C. de pignor. l.
Ait Prator, §. sed quod Papini. D.
de minor. cap. Nonne, extr. de pre-
sumpt. Menochi conf. 106. num.
314. cum seqq. conf. 141. à num.
9. conf. 406. num. 44. conf. 452.
num. 27. conf. 83. num. 11. & con-
sil. 148. à num. 13. & de arbitrar.
lib. 2. casu 37. num. 32. Surd. de-
cis. 195. num. 12. & decis. 291.
num. 20. & conf. 25. num. 3. conf.

I communia iuris 261

56. num. 2. & conf. 151. num. 55.
Mari. Anton. variar. libr. 1. resol.
1. num. 10. Vgolin. de offic. & po-
test. episc. c. 13. §. 13. vers. Hæc re-
gula, Cald. Perreir. quaest. forens.
conf. 4. n. 20. & conf. 50. num. 20.
Cesar Argel. de contradict. legiti-
tiq. §. num. 32. & quaest. 10. num.
47. Cardin. Tusch. lit. l. c. ncl. 71.
Richard. ad princip. iustit. de ex-
hered. liberor. num. 10. Thom. de
Thom. regul. 148. Nicol. Intrig-
lioti. conf. 3. num. 49. & conf. 49.
& conf. 16. num. 15. libr. 1. Man-
gil. de imputat. q. 60. num. 5. & q.
75. numer. 6. Ioann. Mari. Nouar.
quaest. forens. lib. 1. q. 7. num. 19.
C. rol. de Graf. de exceptionibus
except. 7.

Limita, si vnius, & alterius ca-
dem sit ratio, vel quando non est v-
triusque contrarium. Thom. de Tho-
mas, d. regul. 148. Alex. Trenta-
ceni. variar. resolut. 1. tit. de con-
suetudine, num. 13. versic. Huc
textus.

Limita etiam quando aliquis
includatur ratione maioris frequentia
Flamio. Paris. de confident. q. 29.
num. 52.

Limita deinde in his, qua sunt
de genere permissorum, in quibus vnus
includ

I Axiomata, & loca

inclusio, non est exclusio alterius.
Ruin. consil. 157. numer. 19. libr. 1.
Schader. de fraud. p. 2. p. 9. prin-
cip. sect. 6. num. 68. quos refert Ma-
ri. Giurb. in consuetud. Senat.
Messan. par. 1. capit. 15. glof. 12.
num. 13.

47 *Limita denique ut per Mangil.*
de imitationib. q. 69. nume. 1.
dicentem, quod vbiunque fauor r-
nous includit eum, & excludit alium
ita demum alius excluditur, si ille cu-
ius fauore inclusio est inducta, in-
cluditur, alia secus ex l. Si post
mortem, §. Liber. D. de con-
tratab.

48 **IN COMMODA** *in sequē dicitur*
quem commoda, & utilitates sequun-
tur. Clem. 1. de censib. cap. Qui
sentit, de reg. iur. lib. 6. Ferrer in
constit. Cathalon. glof. 3. num. 85
Eliochar de ratiocin. cap. 42. nu-
12. & compen. 20. n. 14. *institus tra-*
ditis supra, lit. C. n. 80. cum tribus
seqq. & n. 87. cum duobus seqq.
vbi limitamus.

49 **INCONTINENTI** *qua sunt a*
iure inesse creduntur. Lecta, 409. Di-
cebā. D. ii. cert. pet. l. Petens. C. de
past. Officij 38. de elect. Gon-
zal. cum ab eo citatis ad regul. 8
Cancel. glof. 43. numer. 54. Gar-

I communia iuris. 262

dinal. Tusch. lit. I. concl. 81. Ma-
ri. Antonin. variar. lib. 1. resolut.
69. numer. 5. & resolut. fin. casu.
62. Surd. consil. 310. numer. 8.
consil. 323. numer. 25. consil. 422.
numer. 20. & consil. 435. numer.
4. & 16. Stephan. Gratian
decept. forens. capit. 877. nu-
mer. 12. tom. 5. Carol. de Gra-
fis de except. ad statut. ex-
clud. omnes except. 7. nu-
mer. 3. Mari. Giurb. in consuetud.
Senat. Messan. cap. 1. glof. 8. nu-
mer. 35.

Limita in productione instrumen-
torum post sententiam etiam in 50
sententi, qua producti non possunt, nec
videntur inesse, Bal. in cap. cum
dilectus num. 4. vers. Sed pone de
fide instrum. A sin. in praxi, §. 22.
cap. 6. ampliat. 3. vbi dicitur, quod
quando momenti questio est, ea que
incontinenti fiunt, inesse non viden-
tur. Cuius tamen dicti paritate exa-
minat, Polid. Rip. singul. obserua.
119. n. 3. & seqq.

INCORPORALI *nō possidetur, sed* 51
quasi, l. Sequitur, §. Incorporales.
D. de adquir. rer. dom. l. Sequitur
§. Si viam, D. de vsucap. l. 1. C.
cor. mun. prædior. l. Pen. D. de
feruitur. Menochi de recuper.
po-

1 Axiomata, & loca

poss. remedi. 9. num. 269. & seqq. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 732. numer. 61. & seqq. *ibi an statutum loquens in possessione, ad quasi possessionem extendatur?*

25

INDEFINITA locutio equi

pollet vniuersalis l. si fructus 22. D. de fructut. urban. præd. l. si ita relictum, & l. si pluribus 44. D. de legat. 2. l. si plures 98. D. de legat. 3. l. Iulianus, D. cod. l. si quis filio, §. 1. D. de testam. tutel. l. 2. D. de liber. & posthum. l. Cæsar, D. de public. & vectiga. l. si quis, §. idem Iulianus D. de liber. legat. cap. solite de maioritat. & obed. cap. Quia circa de privileg. glos. verb. Aliorum in cap. Ut circa de elect. lib. 6. Menoch. consil. 97. a num. 154. & cons. 173. num. 16. cum seq. & cons. 329. num. 24 & de præsumpt. lib. 4. quæst. 21. num. 5. & q. 62. num. 7. Mascard. de probat. concl. 1181. num. 38. cum seqq. Pichar. ad. §. si eadem res, instit. de legat. num. 43. Tho. de Thomas. regul. 150. Mari. Anton. variar. lib. 3. resolut. 29. num. 6. Sur. de aliment. tit. 5. q. 1. num. 13. & 16. & tit. 8. privileg. 27. & tit. 9. quæst. 13. num. 10. & 13. &

1 Cmomunia iuris. 263

17. & decis. 188. num. 4. & cons. 216. num. 25. cons. 244. num. 21. & cons. 308. num. 48. Couar. varia. lib. 1. cap. 13. num. 6. Menchac. quæst. frequent. lib. 2. cap. 30. à num. 28. Cardin. Mantica. de coniectur. vltim. volunt. libr. 3. tit. 4. num. 12. & lib. 7. tit. 5. num. 1. & 10. Petr. Barbosa. in rubr. D. solut. matrim. par. 4. num. 49. Brunor. à Sole in locis comun. verb. Indefinita 2 plene. Cardinal. Tusch. l. iter, l. conclus. 86. cum seq. Franc. Molina. de ritu nupt. libr. 3. quæst. 40. num. 8. Francisc. Leo. in thesaur. fori Ecclesiast. p. 1. c. 9. num. 24. copiosissime Sebastian. de Medic. de regul. iur. regul. 2. pertor.

Et in indefinito idem est iudicium 53
quod in vniuersalis, Bart. in d. l. si pluribus num. 4. D. delegat. 2. Dtn. in rubr. de regul. iur. libr. 6. num. 5. Alexan. cons. 63. num. 4. lib. 6. Rolan. cons. 89. num. 14. in fin. & num. 15. lib. 3. quos refert, Ioan. Ant. Mang. de imputat. q. 55 num. 14.

Et posita circa personas, in fauorabilibus, qui pollet vniuersalis, Franc. Molin. d. lib. 5. q. 11. num. 17. Peregrin. de fideicommiss. ar. 22,

I Axiomata, & loca

num. 76. Vincen. Fusar. de sust. q.
318. num. 91.

85 *Amplia etiam in alimentis*, Fran-
cis. Mol. de ritu nupt. d. libr. 3. q.
46. num. 12. Sebastian. de Medic.
d. regul. 2. numer. 7. post prio-
res numeros versu. Alimentorum
favore

86 *Amplia deinde in contractibus*,
Cardinal. Seraphin. decis. 1008.
num. 2.

87 *Et in statutis*, Couar. d. libr. 1.
variar. cap. 13. num. 8. Menochi;
conf. 4. num. 28. quos cum aliis re-
fert Rendin. in prompt. recep. sen-
tent. tit. 2. num. 1. tom. 1. Becci,
conf. 51. num. 2. Mare. Brut. conf.
90. num. 25. Sard. conf. 393. num.
6. consil. 402. nu. 14. & conf. 426.
num. 24. Stephan. Gratian. dicept.
forens. tom. 4. cap. 685. numer. 91
& 15.

88 *Nisi statutum sit conectorium*,
vel odiosum, ex proxime relatis,
& Sard. consil. 430. numer. 24. O-
sisc. decis. Pedemont. 168. num.
21. Sebastian. de Medic. d. regula.
2. num. 11.

89 *Et in ultimis voluntatibus*, d. l.
Si pluribus, D. delegat. 2. l. Si
plures; D. delegat. 3. sur. col. 353
numer. 19. & consil. 336. num. 7.

Ste-

I communia iuris. 246

Stephan. Gratian. d. cap. 685. nu-
mer. 9.

Et in iudiciis, ex eleganter traditis 60
per Scacci. de iudic. libr. 2. capit.
8. numer. 552. ubi quod testis sim-
pliciter productus intelligitur pro-
ductus super tota causa, quasi iura-
vit de veritate discenda, licet qui pro-
duxit, certos postmodum arti-
culos daret, valeret dispositio ab
eo extra articulos datos facta, dum-
modo ad causam de positio perti-
nens sit.

*Ampliatum praterea in ora-
tione iudicis à lege, Canone re-
probata*, Sebastian. de Medic. d. re-
gul. 2. num. 4. & 27. post priores
numeros. Rendin. d. tit. 2. num.
5. tom. 1. Decian. consil. 17. nu-
mer. 20. libr. 1. Cephal. consil.
306. numer. 73. l. b. 3. &
consil. 490. numer. 12. & seqq.
lib. 4. Menoch. conf. 431. num. 67.
& seqq. lib. 3. Gutierrez. pract. li-
qr. 2. q. 65. num. 4. & 19. Castill.
controvers. lib. 5. p. 2. c. 89. n. 103
Stephan. Gratian. dicept. forens.
tom. 4. cap. 650. num. 9. & c. 685.
num. 9.

Quod etiam in odiosis amplius 61
Sebastian. de Medic. d. regula.

2.

8 Axiomata, & loca,

2. numer. 70. post priores numeros, licet secus asserat si fuerit prolata ab homine.

82 *Limita & intellige, vt indefinita aequipollet vnuerſali, distributione, non collectiue.* Cardin. Seraphi. Rotæ Roman. decis. 409. numer. 7. Sebastian. de Medic. vbi proxime numer. 3. priorum, vbi declarat.

83 *Limita etiam & intellige, vt indefinita vnuerſalis ſignificationis vim obtineat, non ex propria vocabuli ſignificatione, ſed per interpretationem, ex æquitate, & benignitate quadam.* Bart. in l. 1. numer. 3. D. de regul. iur. Couar. d. lib. 1. variar. cap. 13. numer. 5. Menoch. d. conf. 97. numer. 155. quos refert Rendi. d. tit. 82. numer. 1. tom. 1. Sur. conf. 431. numer. 71. & 72. ex l. Si ſeruitas, D. de ſeruitut. vrbani. prædior. Sebastian. de Medic. d. regul. 2. numer. 2. vbi declarat, quia proprie loquendo, aliud eſt, homo currit, aliud vero, ouis homo currit.

84 *Limita tertio, in odioſis.* Franc. Molin. de ritu nupt. d. lib. 3. q. 85. nam. 59. Sebastian. de Medic. d. loco nume. 16. Menoch. conf. 97. numer. 155. Sur. conf. 430. numer.

I Cmomunia iuris. 265

21. & conf. 431. numer. 70. Stephan. Gratian. diſcept. 650. numer. 10. tom. 4.

Limita 4. in probationibus. Masc. 65 de probat. concl. 1199. à n. 19. & concl. 1205. n. 20. Surd. decif. 263. numer. 10. & conf. 431. numer. 68. Rebuff. in tract. de probat. testi. nu. 100. Couar. d. cap. 13. n. 10. Méchac. d. c. 30. q. freq. nu. 27. Brunor. à Solé d. verb. Indefinita, 1. Morla in empot. iur. tit. in prælud. num. 55. Cardinal. Tusch. d. concl. 86. numer. 31 & 39. Seraphin. decif. 490. numer. 1. Rendi. d. tit. 82. numer. 2. Rota Roman. apud Farin. decif. 509. numer. 2. part. 1. Sebastian. de Medic. d. regul. 2. numer. 13. Stephan. Gratian. diſcept. forens. tom. 4. cap. 60. numer. 6. & seqq. vbi post alios à se relatos allegat in id Rot. coram R. P. D. Ortemberg. Neapolit. Reſtoriz 19. Decemb. 1608. in fin. & decif. 509. numer. 5. ad fin. part. 1. & decif. 637. numer. 20. part. 2. in recentiorib.

Nec in testibus indefinita oratio aequipollet vnuerſali. Felin. in capit. Auditus num. 24. de reſcript. D. ets. confil. 100. numer. 7. quos refert Farinac. decif. 69. nu.

1. *Axiomata, & loca,*

8. lib. 1. & alios eius Addition. ibid. liter. T.

67

Limia præterea, in materia feudali, Roland. consil. 80. numer. 51. lib. 1. Surd. consil. 321. numer. 570.

68

Limia denique quando non est eadem ratio omnium in vniuersals comprehensorum, Dyn. in rubric. de reg. iur. in 6. numer. 8. Couar. d. cap. 13. numer. 9. Crauet. consil. 33. numer. 15. Ofsalc. decis. Pedem. 127. numer. 5. Mantio. de coniectu r. vltim. volunt. lib. 3. titul. 4. numer. 12. quos cum aliis refert Surd. conf. 430. numer. 22. Sebastian de Medic. d. regul. 2. numer. 7. & 17. priorum.

69

Et an indefinita equipolent vniuersals in confessione vide Seraphin. decis. Kota Roman. 544. numer. 1. & Sebastian de Medic. repetita regul. 2. numer. 21. posteriorum, per quem multas alias limitationes ampliaciones, & intellectus vide.

70

INDUCTA ad vnum finem, contrarium operari non debent, l. Legata inutiliter, D. de leg. 1. l. final. circa med. C. de præpos. 2. gent. in reb. lib. 10. Surd. con-

1. *communis iuris.* 266

consilio 462. numer. 16. & consil. 495. numer. 7. Scacci, de iudic. lib. 2. capit. 9. numer. 1079.

Limia quando processit dispositio permissua, Surd. conf. 294. numer. 24. per quem alias duas vide limitationes, ibid. numer. 22. & 23.

INFERIOR legem superioris tollere non potest, l. Pormam 2. C. de offic. Præf. Prætor. Orient. capit. Cum inferior, de maiorit. & obedien. gloss. in capit. final. ver. Figura de hæret. lib. 6. Clementin. Ne Romani, de elect. gloss. in Clementin. Sæpe in princip. in vers. Mandamus, de verbor. significat. Surd. conf. 58. num. 6. & conf. 558. num. 3. Menchac. quest. illustr. capit. 3. numero. cum seqq. Gonçalez ad regul. 8. Cancellar. gloss. 45. §. 1. numer. 69. Azebed. in l. 2. numer. 56. titul. 14. lib. 4. nouæ, Reg. Collect. Brunor à Solè in locis commun. verb. Inferior, 4. Cardos. in praxi iudic. & aduocator. verb. Lex, oumer. 9. Thom. de Thomasset. regul. 147. Carol. de Grass. de except. ad statut. excludens omnes exceptet.

I Axiomata, & loca

except. 1. num. 5. Mangil. de im-
putationib. quæst. 5 1. num. 7. Gu-
tierr. allegat. 1. numer. 26. Ioan
Mari Nouar. quæstion. forensi. li-
br. 1. quæst. 56. numer. 11. *Nec
aliquid contra, aut præter superi-
oris legem decerneret.* d. l. Formam
Mari Giurb. in consuetud. Se-
nat. Messan. capit. 2. gloss. 1. nu-
mer. 23.

93 *Nec ponit legem superiori*, l.
Nam & magistratus, d. de
reception. arbitr. leg. 3. D. de
alienat. iudic. mutand. caus.
fact.

94 *Nec inferioris statutum iuridictio-
nis superioris limitat.* Sur. consil. 59.
numer. 27.

95 *Nec aliquid potest inferior declara-
re super eo, quod superior fecit.* Bald.
in cap. Ea quæ, nume. 1. de re iu-
dic. Sur. d. consil. 558 numer. 3. &
seqq. *plures referens* Giurb. d. loco,
num. 20. & 21.

96 *Nec interpretaris* Cardin. Tuf-
ch. practic. conclus. liter. I. con-
clus. 119. num. 10. *Caualecan. de
cis.* 11. num. 49. p. 1. Alderan. Mas-
car. de statut. conclus. 8. num. 85.
Giurb. d. gloss. 1. numer. 20. *Pos-*

97 *test tamen inferior præ superioris le-
gem distinguere.* Ioann. Antonf

Man.

I communia iuris 267

Mangil. de imputationib. quæst.
5 1. numer. 39. *Et in confirmatio-
nem, & obsequium præ legis superio-
ris statuere,* gloss. in d. Clemen. Ne
Romani verb. Tolli. de elect. Co-
uarr. de sponsalib. part. 2. cap. 6.
num. 18. Tusch. d. conclus. 119.
num. 33. Molin. de primogen. lib.
2. cap. 16. numer. 6. *Giurba cum
aliis, quos refert,* d. gloss. 5. numer.
22. *Iussis estiam de causis præ legem su-
perioris destruere inferiori licet,* Ti-
raq. de pæn. temper. in præfat. nu-
mer. 29. Menoch. de arbitr. in ad-
dit. q. 54. num. 26. & q. 15. num.
7. Tusc. d. cõcl. 119. n. 37. *Giur. de
loco n. 23. citca fin.*

*Limita deniq; nisi maior minoris
iurisdictioni se subiceret, ab oõq; iu-
dicari relet,* Th. de Thom. d. reg.
147. Gregor. Lopez in l. 2. tit. 7.
p. 3. gloss. 2.

*INIMICVS amici mei, aut ami-
cus inimici mei inimicus meus est,* l.
Liberi (ubi Bal. Ias. Salyc. & alij) C.
de inoffic. testa. l. Aut. affinitate,
D. de proeur. cap. Si inimicus di-
stinct. 93. *pulchre* Carol. de Gras-
sis in tractat. de effect. amicit-
tiz à numer. 129. cum seqq.
Petr. Surd. consil. 561. num. 4. &
seqq.

Z 3

IN.

I Axiomata, & loca**INFINITAS** *est vitia*

de, l. Qui bona, §. ult. D. de damno infect. l. Fideicommissa, §. Si quis decem, D. delegat. 3. l. final. C. de Sacros. Eccles. l. vnic. C. de sentent. quæ proto, quod interst, Valasc. consul. 51. Cald. Per. de potest. elig. cap. 3. num. 18 Stephan. Gravian. discept. forens. tom. 3. capit. 600. numer. 30. Girond. de privileg. num. 1392. Escobar de ratiocin. cap. 18. nu. 4. Vincent. Fusar. de substit. q. 382. nu. 2. & notandum supra lite. A. numer. 508.

INIVRIAE *inde nasci non debent, unde iura nascuntur*, l. Memine

runt, C. unde vt, c. Qualiter, & quâdo, de accusat. Aym. Crau. de antiquit. temp. p. 1. c. 2. ampliat. 13. num. 10. cum seq.

INIVRIA *non fit scienti & volenti*, l. e. §. Vsq. ad

deo, D. de iniur. l. 1. D. de action. empt. l. Nemo præsumitur, D. de regul. iur. cap. Scienti, eodem tit. lib. 6. l. Cum donationis, C. de transactio. iurd. (cum ab eo citatis) decis. 194. num. 1. & consul. 391. numer. 3. & consul. 473. numer. 26. Sebastian Negri ad d. leg. 1. D. de action. empt.

Pr.

I communia iuris. 268

pr. numer. 15. Cæsar Argelus de contradict. legit. q. 10. nu. 66. & num. 97. Ioseph de Sesse decis. 129. n. 15. Thom. de Thom. regul. 275. *Vbi procedere aßerit, quando sponte, & libero animo consentit, secus si per vim, metum, importunitatem, persuasionem, ve dolosam præstitit consensus.* Iunctis traditis supra lite. D. nu. 199. cum tribus seqq. Addeque pro regula hac, Horatium epist. lib. 2. epist. ad Iulium Florum.

Prudens emisso vitiosum: dicta tibi est lex.

INSTRVERE *qui potest, destrue*

re valet, Flamin. Parisi. de resignat. lib. 7. quæst. 10. num. 11. & q. 14. num. 5.

INTELLECTVS *absurdus est vitandus*, Girond. de privileg. seu

exempt. explicat. num. 284. cum traditis supra liter. A. numer. 18. cum seqq.

Et ille debet recipi per quem in

ra iuribus concordentur, Alexan. in l. si cum dotem, §. Maritus num. 7 D. solut. matri. Armendar. in proæm. addit ad recopil. legum Navarra. n. 60. iunctis additis supra hac ead. lit. num. 145.

INTENTIONIS *sua fundamētū qui*

Z4

li 2

I Axiomata, & loca

libet probare tenetur, l. Actor. C. de probat. l. Qui accusare, C. de edend. Joseph Ludovic. tomo 3. commun. opini. titul. de probat. conclus. vnic. Brunor 2 So le in locis commun. verb. Actor. 3. Mari, Anton. variar. lib. 1. resolut. 70. numer. 15. & resolut. 106. num. 21. & lib. 3. resolut. 1. num. 13. & resolut. 9. numer. 9. Cesar Argel. de contrad. legit. quaest. 13 num. 64.

90 Et ubi qualitas fundamentum est intentionis alicuius, debet prius probari, gloss. recepta in l. Si vero. §. Qui pro rei qualitate. D. qui fatid. cog. Menoch. conf. 301 num. 10. & de praesumpt. lib. 2. q. 49. Couar. var. lib. 2. cap. 5. num. 2. Gutier. de iuram. confirm. p. 1. 6. 1. num. 21. & practice, lib. 5. q. 40 num. 5. Brunor 4 Sole in locis commun. verbo. Qualitas 6. Farin. in praxi crimin. q. 1. n. 23. Mar. Anton. variar. lib. 2. resolut. 48. n. 12 & plene Nos de privileg. pauper. & miserab. pers. p. 1. q. 5. n. 1. & q. 39. num. 53.

91 INTENTIONEM suam qui non probat, dicitur carere iure, l. Argentarius, §. Cum autem, D. de edend. Cardinal. Tusch. pra

I communiu iuris. 269

Etic conclusiter. A. conclus. 117. num. 19.

INTERESSE cessante, non auditur agens, vel excipiens, Si vnus, §. Ante ubi Bart. D. de pact. l. 1. ubi Bart. & alij, D. de appellat. recip. l. Ille à quo, §. Si testamento, D. ad Trebell. l. Posthumus, §. Si quis ex his, D. de iur. offic. testamen. Surd. de aliment. titul. 1. quaest. 33. num. 13 & decis. 110. numer. 11. & decis. 160. numer. 3. & decis. 335. num. 9. Bernard. Graux ad pract. Camer. Imper. lib. 1. conclus. 69. n. 1 Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 302. n. 30. & cap. 387. Cardin. Tusch. lit. I. concl. 315. Mari. Antonin. variar. lib. 1. resolut. 110. num. 18. & lib. 2. resolut. 1. n. 6. & lib. 3. resolut. 41. num. 2. Camil. Bortrel. in summ. decis. tit. 48. num. 77. p. 1. Alex. Ludovic. decis. 118 num. 5. & decis. 410. num. 6. ubi ampliat et ut etiam parte non opposente, possit iudex repellere. Oliber. Beltram. in eius annot. ad decis. 295. num. 5.

94 Et exceptio hac. Tua non interst, a limine iudicii repellit, l. Locici corpus, §. Competit, D. si seruit. v. indic. Caucer. lib. 1. re-

I Axiomata, & loca

resolotion, capit. 18. numer. 16.
Tusch. liter. E. conclus. 377. Vin-
cent. de Franch. decis. 83. num. 7.
& decis. 492. nom. 3. Sard. decis.
120. num. 11. Muscatell. praxi ci-
uil. p. 3. glos Affionis, in addit. li-
ter. A. quos refert Mari. Giurb. de-
cis. 17. num. 16.

95

*Et nisi prius de interesse se op-
ponens docuerit, non auditur, capit.*
Veniens, el. 1. vbi (Abb. & Felin.)
de test. Roland. consil. 1. num. 21.
libr. 1. Couarr. practic. quest. cap.
23. num. 1. & capit. 16. num. 3. vers.
Quartus casus, Rot. Roman. de-
cis. 618. num. 4. part. 2. in recen-
tior. Ioseph. Ludouic. decis. Pe-
rus. 26. num. 2. 5. part. 1. Stephan.
Gratian. discept. forens. tom. 5.
cap. 869. num. 24. & cap. 1000. nu-
mer. 10. & 11.

96

*Limita pupillorum fauore, Bar-
tol. in l. 2. nume. 5. D. de negot.
gest. Vincent. Carot. singul.
719.*

97

*Limita etiam ex traditis supra,
lit. E. num. 94.*

98

INTERPRETARI
*eius est, cuius est condere, l. si Im-
perialis Maiestas, l. Leges sa-
cratissimæ, C. de legib. 1. Non
ambigitur, D. cod. tit. cap. Inter-
alia*

I communia iuris. 270

lia de sentent. excomm. cap. Cum
venissem, de iudic. Gomez ad l. 1.
Taur. num. 6. Surd. decis. 2. num.
5. & consil. 538. nume. 6. Gutierr.
practic. libr. 4. q. 28. à numer. 2.
Morl. in empor. iur. part. 1. tit. de
legib. num. 20. Vgol. de offi. & po-
test. Episcop. cap. 26. num. 1. Fr.
Ludouic. de Miranda de ordi. iudi-
ciar. q. 3. art. 2. conclus. 1. Cardos.
in praxi iudic. & aduocator. verb.
Lex n. 6. Mari. Anton. variar. libr.
1. resolot. 103. numer. 19. Chri-
stophor. de Paz. in schol. ad leg.
tyll. l. 19. numer. 22. Cardinal.
Seraphin. Rotæ Roman. decis. 892.
numer. 3. Thomas de Tho-
masset. reg. 142. vbi asserit pro-
cedere in subsidium, & quando
ex consuetudine; & prælixa iudi-
diorum aliter legis nequit interpre-
tatio haberi.

INTERPRETATIO ¹⁰⁰
sumenda est, cui verba respondent, l.
Non aliter, D. delegat. 3. l. 3.
§. Toties, D. de damn. infecti. An-
ton. Monach. decis. Florent. 16.
num. 11.

INTERPRETATIO ¹⁰¹
in dubio ea semper sumenda est, qua vali-
ditatem alius inducat, l. Quoties D.
de verbi oblig. l. Si quando in prin-
D.

1 Axiomata, & loca

D. delegat. 1. Ferrar. in constitutio. Cathal. gloss. 1. numer. 152. Scacci de appellatio. quæst. 2. numer. 29. & quæst. 3. numer. 4 & quæst. 7. sub numer. 5. & q. 15 numer. 225. in fin. Menoch. de arbitrio. casu 199. num. 22. *Latissimè* Cardin. Mantice de coniectur. vltim. volunt. lib. 3. tit. 2. num. 10. & seqq. Fusar. de substitut. q. 241 num. 43 & q. 320. num. 59. *cum traditis supra* lit. A. num. 166. & seqq. Vincent. Carot. singul. 297. & singul. 258. *Vbi ampliat t̄ etiam si priuatio legitima filij induceretur, in præiudiciumque dotis, parum, vel pia causa.*

203 *Amplia etiam impropiando verba, ex l. Titius §. 1. D. delegat. 2. Peregrin. de fidei commissis. art. 7. num. 18. Vincent. Fusar. de substit. q. 650. num. 7.*

104. *Intellige tamen, quia licet interpretatio fiat, vt actus valeat, non tamen omni meliori modo, & efficaciori, quo potest, l. Plane §. si duobus D. delegat. 1. Ripa in l. Centurio num. 28. D. de vulg. & pupil. substit. Vincent. Fusar. d. tract. q. 299. num. 11.*

105 *Limita etiam, & intellige, nisi recedatur à forma, à con.*

1 communia iuris. 271

à contrahentibus data, tunc enim potius nullitatis inductio, quam recessus à forma toleratur. Socin. in l. Si quis arbitratus, nu. 2. D. de verb. oblig. Vincent. Carot. dict. singul. 297.

INTERPRETATIO 106

æquior, & benignior sumenda est, l. In his, D. de condit. & demonstr. cap. 2. de regul. iur. Menoch. de arbitrar. casu 199. numer. 46. Thomas de Themaset. regul. 154.

Et qua vtrique parti consulit, l. 107
Adoptiuus, §. fin. D. de ritu nup. Aymon. Crauet. consil. 201. nu. 16. Menoch. dict. casu 199. num. 16. & consil. 144. nu. 11.

Et quaminus præiudicat, l. 3. D. 108
de suspect. tutor. Crauet. consil. 35. numer. 4. Menoch. dict. num. 16. Ioann. Anton. Mangil. de imputationib. quæst. 135. numero 10.

INTERPRETATIO 109

facienda est, ne sequatur absurdum, Crauet. consil. 130. numer. 8. Surd. consil. 85. numer. 27. Vincent. Fusar. de substitut. quæst. 320. numer. 45. Vbi ampliat t̄ etiam si à propria significatione recessum, & etiam si actus annullatio se-

I *Axiomata, & loca*

sequatur, num. 46. ex *Surd. dist.*
loco, num. 8. & *Iosepho de Ru-*
stic. ad l. Cum anus, cap. 12. n. 6.
& 7.

I 11 INTERPRETATIO
facienda est ne dispositio reddatur illu-
seria, *Addit. ad Castrenf. consil.*
255. in fin. *Cardin. Mantic. de ta-*
cit. & ambig. conuent. lib. 2. tit.
12. n. 30. *Anton. Monach. Florēt.*
decif. 1. num. 86. Ferrer in consil.
Cathalon glos. 1. num. 152.

I 12 INTERPRETATIO
contra dantem, vel promittentem in
dubijs conventionibus fit, notauimus
supr. lit. D. num. 225. & seq.

I 13 INTERROGATVS
non respondens, proconfesso habetur,
cap. 1. de *postulat. praelat. cap. 2.*
de *confel. lib. 6. l. De ætate, §. Qui*
tacuit, D. de interrogat. actio. l.
2. tit. 7. lib. 4. nouæ *Reg. collect.*
& apud *Lusitanos est ordin. Reg.*
lib. 3. tit. 53. §. 13. *Bald. in l. 1.*
numer. 10. *C. quomod. & quand.*
iudex. Bellaco. & Don. à Fina.
tom. 2. commun. opinio. lib. 7.
tit. 20. à num. 258. *Cam. l. Bor-*
rel. in summ. decif. tit. 46. num.
28. part. 1. *Marc. Anton. Cuth.*
de mentient. circa possess. nu. 187.
Cornel. Beninc. de paupert. spe-
cial.

I *communia iuris. 272*

cial. 10. in iudic. nu. 19. Couar.
variar. lib. 2. cap. 11. nu. 4. Capic.
decif. 60. num. 11. in fin. Giga. de
pension. Ecclesiast. q. 64. num. 5.
Petr. Barbof. ad l. 1. D. de iudic.
art. 3. num. 11. Cardin. Tusch. lit.
C. concl. 1019. & lit. S. concl.
496. *Anton. Fauet. in suo codic.*
definit. lib. 3. tit. 1. de fin. 25. Nos
de priuileg. pauper. & miserab.
person. p. 2. quæst. 65. §. 1. num.
145. *ubi etiam num. seq. defendi-*
mus & huius tacitæ, aut presumptæ
confessionis virtute locum executio-
ni esse: quod & multi à Nobis ibi re-
lati asseruerunt.

I 14
I 15
INDEX *secundum allegata, &*
probat. non autem secundum pro-
pria consensiam iudicare debet. l. Il
licitas, §. Veritas, D. de offic. Præ-
sidid. Ordinat. Lusitanor. lib. 3.
tit. 67. in princip. & tit. 66. in prin-
cip. *D. Thom. 2. 2. q. 67. art. 2. q.*
67. art. 2. *Lesi. de iustit. & iure,*
lib. 2. cap. 29. dubio, 10. num. 84.
Ludouic. Torr. in 2. 2. D. Thom.
de iustit. disput. 48. dubio, 2. num.
4. & 5. *Ludouic. Mirand. de or-*
d. n. iudic. quæst. 28. art. 3. Sayr.
in clau. Regia. lib. 1. cap. 8. nu.
6. cū *seq. Ofasc. decif. 1. n. 39. Vi-*
ui. decif. 178. Tiber. Decia. tracto-

1 *Axiomata, & loca*

crimin. lib. 2. capit. 14. Menoch. consil. 92. num. 80. cum sequent. & consil. 786. num. fin. Mascard. de probat. conclus. 948. Cauale. decis. 25. num. 5. part. 1. & decis. 19. numer. 61. & decis. 23. num. 10. part. 3. Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. 2. in princ. Clarus recept. sentent. lib. 5. §. fin. quæst. 66. num. 2. Cardos. in praxi iudic. & advocat. verb. Iudex, num. 7. Farinac. in praxi crimin. part. 1. quæst. 21. num. 163. cum sequentib. Cardin. Tusch. lit. I. conclus. 398. Mari. Antonin. variar. lib. 1. resolut. 73. numer. 3. Cened. ad Decretal. collect. 101. num. 11. Puteus decis. 60. lib. 3. Gutier. practic. lib. 1. quæst. 98. Ioan. Mar. Nouar. super pragm. Regni Neapol. collect. 210. num. 9. Mar. Giurb. decis. 99. num. 11. Camil. Borrel. in summ. decis. tit. 42. de iudic. numer. 68. part. 1. Ricci. collect. 717. & collect. 1129. Triuifan. decis. 10. nu. 28. & decis. 23. num. 9. lib. 2. Alex. Ludovic. decis. 214. numer. 5. & ibi Oliuer. Beltramin. in eius annotat. lit. C. num. 6. & ad decis. 1. lit. A. num. 5. Sebastian. Guazio. de defens. reorum, defens. 30. cap.

1 *communia iuris.* 275

29. à num. 1. nouissime Scacc. de re iudic. glos. 14. quæst. 8. nu. 4. & per tot. quæst. *ubi latissime de materia hac, quem post hæc scripta vides.*

Amplia etiam in supremis iudici- bus, R. & que Consularijs, Anton. Laudens. de Principe, num. 41. Morla in empor. iur. tit. 2. de iurisdic. omni iudic. quæst. 2. num. 30. versicul. Tamen ego, Gutier. Canonic. quæst. lib. 2. cap. 29. numer. 21. Olasc. decis. Pedem. 1. num. 43. P. Torres, dict. dispu. 48. dubio, 4. num. 1. & sequent. ubi aliquos distinguit casus.

Amplia notabiliter etiam in eo qui potest, vel debet indicare secundum conscientiam, qui conscientiam publicam, & legibus munitam, non propriam sequi debet, tradit (multis relatis) Vincent. Carot. singulo 312.

Limita in Principe ipso, Morla. de tit. 2. de iurisd. omni iudic. quæst. 1. numer. 29. Roland. consil. 70. nume. 23. lib. 1. Gutier. Canonic. dict. lib. 2. cap. 29. num. 17. Menoch. de arbitrar. lib. 1. casu 8. numer. 21. Valer. Regin. 2. part. summ. lib. 21. cap. 3. numer. 32. Ioan. Mar. Nouar. dict. loco,

num. 9. versic. Et sic etiam quando est iudex supra legem, Aloyf. Rreci. dist. collect. 717. vers. Nunc limita primo, & collect. 1129. vers. Limita tertio, P. Torres. d. disput. 48. dubio, 4. num. 7. & 8. Scacc. dist. quaest. 2. num. 54. & seq. vbi limitat, & intelligit. n. 56. vers. Sed quando scientia, & conscientia Principis est contra reu.

119 **IVDEX** ultra petita condemnare non potest, vlt. C. de fideicommissis libert. l. Vt fundus vbi notatur, D. commun. dtuid. ordin. Lusitanoru, lib. 3. tit. 63. in princip. & tit. 66. §. 1. Valase. consult. 145 à nu. 8. Petrus Barbof. in l. Si cum dotem, in princip. n. 44. D. solut. matrim. Azbed in l. 10. n. 11 §. c. seq. tit. 17. lib. 4. nouæ Reg. collect. Mart. Antonin. Macerat. variat. lib. 2. resolut. 57. nu. 2.

120 **IVDEX** in propria causa nemo esse potest, rubrum, & nigrum, C. ne quis in sua causa iudicet, l. Iulianus. §. 2. D. de iudic. l. Qui in iudicatu, D. de iurisd. omni. iudic. Surd. consil. 47. numer. 1. consil. 50. num. 9. & numer. 33. consil. 93. ad num. 6. & consil. 121. numer. 14. Ouid. de Amic. de iuge emphiteut. quaest. 76. num. 4.

Carol.

Carol. de Graf. de except. ad statut. exclud. omnes except. excep. 24. num. 67.

Ampliaz, vt neque Regi, aut Imperatori id liceat, Marant. de ordin. iudic. 6. part. 2. actu, num. 32. Surd. (eum referendo) dist. consil. 47. num. 1. qui num. 2. firmat, neque dominis licere, & iudices in propria causa designare, quia idem iudicatur tribunal, ex cap. 2. de consuetuetad. in 6. Anan. singular. 189. Crauet. consil. 6. numero 33. Bertrond. consil. 184. numer. 184. lib. 2. aliisque ibi relatis, repetitque d. consil. 50. num. 9. 15. & 16. Carol. de Graf. d. except. 24. nu. 70.

Et sententia in propria causa lata (parte saltem contrahente est) nulla, Banti. de nullit. tit. de nullitat. ex defectu iurisdic. num. 94. Surd. dist. consil. 50. num. 10. Carol. de Graf. vbi proxime, numero 68.

Limita in Pontifice, vel Imperatore, de causis, quæ ad Ecclesiam, vel imperium pertinent, iudicantibus, l. Et hoc Tiberius, 41. D. de hæred. instit. Qlrald. cõs. 12. n. 3. Surd. d. cõs. 50. nu. 9. vbi, quid in Regibus superuacuum non recog. noscentibus?

125 *Limita etiam in iniuria publicè
illata, cum iurisdictione laeditur, ex C.
Guilifarius, 2. quæst. 4. Decian.
tract. crimin. lib. 2. cap. 22. num.
14. plenè Farinac. in praxi crimin.
part. 1. quæst. 17. num. 45. & 46.
ad quod vide ibi intellectus, qui
226 etiam num. 44. id in arbitrarijs
limitat, secus ubi à lege certa pœna
constituta est, ex Menoch. de arbit.
tract. casu 263. numer. 9. lib. 2.
alysque prope infinitis ibi addu-
ctis.*

127 *IUDICATIS in Senatu stan-
dum est, l. 1. 5. Ait Sextus (ibi, Sic
esse sæpius iudicatum) D. ad Si-
lani. l. 1. ibi: Extarentque exem-
pla, D. de offic. Præf. Prætor.
l. Filius, ibi: Sic enim inveni Sena-
tum censuisse, D. ad leg. Corneli.
de falsi. Valasc. consult. 148. num.
34. Anton. Gamm. decis. 228.
Cabed. decis. 212. numer. 5. P. 1.
Stephan. Gratian. discept. forens.
cap. 227. numer. 49 cum sequent.
Nam sententia Senatus facit ius,
quoad omnes similes casus, Bernar.
Græux ad practic. Camere
Imperial. in proem. num. 5. 19.
& 20. cum sequent. & num. 26.
Menoch. de præsumpr. lib. 1. q.
1. numer. 27. & consil. 59. à num.*

10. consil. 180. nu. 30. consil. 671.
numer. 21. & consil. 676. num. 2.
Grammat. decis. 33. in fin. & de-
cis. 174. numer. 10. Pinel. in l. 2.
C. de rescind. vendit. part. 2. cap.
4. num. 2. Vincent. de Franc. de-
cis. 238. num. 3. Gutier. practic.
lib. 3. quæst. 1. numer. 74. Cald.
Pere. de renouat. emphyt. quæst.
15. numer. 27. Afflic. decis. 169.
numer. 9. Joseph. Ludonic. decis.
Perus. 90. numer. 8. part. 2. Surd.
decis. 310. numer. 17. & consil.
403. numero 83. Camil. Bor-
rel. in summ. decis. tit. 13. de le-
gib. num. 15. Et de decisionibus Ro-
ta idem resolvunt Mascard. de pro-
bat. conclus. 484. Bernard. Græ-
ux, dict. loco, numer. 60. cum se-
quent.

*Limita, & intellige, data in omni- 128
bus a qualitate, & non aliter, quod
vix accedit, Osuaid. in Donel. lib.
26. cap. 2. col. 6. ante med. multis
id comprobans rationibus, & autho-
ritatibus, s. b. dem pariter, in re du-
bia pro se habere decisionem multum
interesse, eamque adeptum tuto se
fundare.*

*IUDEX potest, quod testator 129
potest, notavimus supra, lit. A. nu-
mer. 442.*

I Axiomata, & loca

130 PRO IVDICE séper iura presumunt,
 l. 1. in fin. D. de offic. præsid. l. 2.
 §. Si publicanus. D. de vi bonor.
 rap. l. Nimis. C. de acquir. possess.
 cap. In præsentia, de renuntiat.
 Marant. de ordin. iudic. 2. p. 6.
 princip. tit. 9. num. 21. Couar. de
 sponsal. p. 2. cap. 8. §. 12. vers. Ex
 quibus primo, Menoch. cons. 100.
 num. 1. cum seqq. & de præsup.
 li. 2. præf. 67. vbi plenissime Seraph.
 de priuil. iura. priuil. 132. à n. 6.
 Mieres de maiorat. p. 4. q. 1. limit.
 1. num. 16. Giurb. in consuetud.
 Senat. Messan. capit. 14. gl. 7.
 n. 2. p. 1. Steph. Gratian. discept.
 forens. tom. 4. cap. 698. nu. 21.

131 *Amplia etiam si à sententia sit ap
 pellatum,* Surd. de aliment. titul.
 1. quæst. 120. numer. 11. cum ad
 ductis infra lit. R. numer. 88. &
 89.

132 IVDICIIS quasi contrahitur,
 l. 3. 6. Idem scribit, D. de pecul. l.
 2. D. de Prætor. stipulat. Ioann.
 Mar. Bellet. disquisit. clerical. p.
 1. tit. de fauore clericor. reali, §.
 1. num. 8. pag. 275. Ceuall. com
 mun. contra commun. tom. 4. q.
 897. num. 887. Gonçal. ad regul.
 8. Cancell. gl. 6. num. 171. Ioan.
 Mar. Nouar. In praxi elect. & va
 riat.

1 communia iuris. 276
 riat. fori, quæstion. 20. numer. 8.
 sect. 2. pag. 183.

IN IVDICIIS debet seruari 133
aquitas, l. Non debet, D. de re
 gul. iur. l. fin. C. de fruct. & lit.
 expens. cap. ult. 3. quæstion. 5.
 Thomas de Thomaset. regul.
 155. cum adductis lit. E. numero
 42.

*Et non debet fieri exceptio perso
 narum,* notatur infra liter. P. nu
 mer. 68. & sequentib. vbi limi
 tatus.

IVDICIUM ibi debet finire, 135
vbi fuit inceptum, l. Vbi captum,
 D. de iudic. Surd. cons. 57. nu. 20.
 cons. 222. nu. 11. & consil. 542.
 num. 1. Cardos. in praxi iudic. &
 aduocator. verb. Lis, numer. 32.
 Aloyf. R. lect. in praxi rer. for. Ec
 cles. decif. 596. num. 3. in 1. edit.
 & resolut. 523. num. 3. in 2. edit.
 Otero in interpret. cap. Gratum,
 de offic. deleg. num. 18. Stephan.
 Gratian. discept. forens. tom. 5.
 capit. 206. num. 4. Ioan. Mar. No
 uar. in praxi elect. & variat. fori.
 q. 6. num. 1. sect. 2. pag. 144. & q.
 20. nu. 9. & sect. 1. q. 1. nu. 3. pag.
 30. Cardin. Eusch. lit. l. c. c. 67
 plures referens Giurb. decif. 13.
 num. 1. & sequent.

I Axiomata, & leca

236

*Amplia tam in principali nego-
tio, quam in alio, etiam ab eodem ori-
ginem trahente, Felin in cap. Ex
tenore, numer. 19. de rescript. Po-
lydor, Rip. obseruat. 140. num. 2.
& 3. Fachine. controuerf. lib. 11,
cap. 78.*

237

*Et tam ad cognoscendum, quam
ad exequendum, Mari. Giurb. dict.
decif. 23. num. 2. quod intelligo ut
per eum ibid.*

238

*Amplia etiam ut nec mutatio fo-
ri, privilegiumve superueniens a pri-
us iudicis iurisdictione, coram quo
iudicium captum est, reum liberet, l.
Cum quaedam puella, D. de iu-
rid. omni, iudic. text. & ibi Bart.
in l. fin. C. de vetera. lib. 2. l. Si
quis postea quam, D. de iudic. Fe-
der. de Sen. consil. 16. numer. 10.
& 11. & consil. 97. nu. 4. Cardhu.
Tusch. lit. F. conclud. 445. num. 1.
2. & 3. quos cum alijs refert Giurb.
dict. loco, num. 3. limitans amplia-
tionem hanc, nu. 4. nisi a Principe*

239

*motu proprio lite pendente sit concessum privilegium, ex glos in dict. l.
Si quis postea quam, & in l. Qui
autem, D. si quis caufion. text. est
in l. Idem Ulpianus, D. de excu-
fat. tutor. Anton. Gabricommun.
conclu. tit. de iudic. conclus. 4.
nu.*

I communia iuris. 277

numer. 5. Masull, ad Capic. de-
cif. 51. sub numer. 13. Carauit.
ritu 301. numer. 6. quod tamen
contradicit Vincent. de Franch.
decifion. 544. nisi ex certa scien-
tia privilegium Princeps concesserit,
ut ibi aduertit Idem ipse nume-
ro 17. & Mari. Giurb. dict.
decifion. 23. numero 9. &
10.

140

*Limita axioma in miserabilibus
personis, qua omisso iudice, coram
quo iudicium captum est, ad Princi-
pis forum conuolare possunt, Sacin.
consil. 94. numer. 7. Natta consil.
590. numer. 15. lib. 3. Vincent.
de Franch. decif. 100 in fin. The-
saur. decif. 177. numer. 6. Vrsil.
ad Affli. in decif. 257. num. 2.
plenè Castill. controuerf. lib. 3.
capit. 25. à numer. 34. cum seq.
Bellug. in specul. Princip. rubr.
23. numer. 2. versicul. Sed pone,
Thor. in compend. decif. verb.
Variatio, Cancer. variat. resolut.
cap. 2. de iurisd. omni. iudic. p. 2.
num. 26.*

*Etiamsi cum persona miserabili,
non miserabilis connexa sit, ut (re-
lato Couar. practic. quæst. cap. 7.
vers. Nono, aduersus alios) tenet
Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect.*

141

I Axiomata, & loca

& variat for. q. 6. num. 3. versic. Declara.

742 *Limita etiam quando iudicium non ex voluntate, sed ex necessitate captum est, Felin. in dist. cap. Ex tenore, numer. 15. & sequentib. de rescript. Bernard. Diaz regul. 282. Anton. Gabr. conclus. 1. de iudic. numer. 23. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. c. 909. nu. 19. vbi exemplificat.*

Alias axiomati huic limitationes à Felin. vbi proxime, & à Cardin. Tusch. lit. F. conclus. 487. ex nu. 18. cum seq. mutua.

743 **IUDICIUM** idem est de toto, quoad totum, quod de parte, quoad partem, l. Quæ de tota, D. de res. vendic. l. A Titio, D. de verb. oblig. l. Iurisgentium, §. Adeo, D. de pact. l. Qui scit, D. de vsur. cap. Pastoralis, §. 1. & ibi glos. verb. Citationis, de offic. deleg. l. An in totum, D. pro drelit. cum alijs de quibus per Euerar. in topic. legal. loco, 30. Steph. Gratian. discept. forens. to. 4. c. 676. nu. 16. c. 792. n. 4. & c. 796. n. 14. Vincet. Ruf. de subit. q. 308. n. 63. eū traditis sup. lit. A. n. 543. & seq.

744 *Limita quando datur diuersa ratio, Flamin. Paris. de resignat. tom.*

I communia iuris 278

tom. 1. lib. 6. quæst. 2. num. 211. Ioan. Petr. Monet. in tract. de distribut. quotidian. p. 2. quæst. 14. num. 32.

IVRA iuribus expedit concordari, l. Sed & posteriores, D. de legib. l. Non est n. quum, D. eod. tit. l. Præcipimus, in fin. C. de appellat. l. vnic. C. de inoffic. dot. cap. Cū expediat, de elect. in 6. Mat. lib. 3. dial. 59. à princip. & dial. 71. Petr. Barb. in l. 1. part. 1. nu. 7. cum sequent. D. solut. matrim. iunctis traditis supra hac ead. lit. num. 8g.

IVRA potius se adaptant ad ea, 146 qua frequenter, quam ad ea, que raro eueniant, l. Nam ad ea, D. de legib. l. Iura, cum l. seq. C. de postul. Thom. de Thomaset. regul. 14. De cuius regula intellectu agit Menoch. adipiscend. poss. ff. remed. 2. num. 111. & notandus sup. lit. F. num. 169.

IVRA naturalia immutabilia permanent, §. Sed naturalia, fofit. de iure natur. gent. & civil. l. Iura sanguinis, 8. D. de regul. iur. l. Abdicario, 6. C. de patr. potest. l. Eas obligationes, 8. D. de capit. minutis, l. Ius agnationis, 34. D. de pact. multis

I Axiomata, & loca

comprobans Pichard. in tract. de nobilit. inter vir. & vxor communic. n. 4. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. q. 43. nu. 2. 2. & q. 50. num. 2. 2. In idque adde quod notamus supra, lit. N. num. 9.

48

IVRAMENTVM non adimit, imo assumit naturam actus cui adijcitur. probat tex. in l. ult. C. de nō n. pecu. vbi cōmuniter DD. l. Sed et si possessor, §. Item si iurauerō, vbi Iaf. notab. 9. D. de iure iur. l. fin. D. qui satisf. cog. cap. Quem admodum, vbi Abb. notab. 7. de iur. iur. *resolunt* Bellac. tom. 1. commun. opin. lib. 4. tit. 1. de reb. credit. nu. 72. Anton. Gabr. tom. 3. commun. opin. lib. 2. tit. de iur. iur. conclu. 10. Menoch. conf. 24. num. 7. Burg. de Paz conf. 14. nu. 21. Cacher. decis. 49. n. 9. Thom. de Thomaſet. regul. 164. Pichard. in disput. de mora. nu. 76. & ad princip. instir. de adempt. legat. numer. 18. Tiraq. de iure constit. p. 3. limit. 7. nu. 35. & in praefat. ad l. Si vnquam, nu. 165. C. de réuoc. donat. Mencha. de succel. creat. §. 9. à n. 19. Couar. in repet. cap. Quamuis pactum, de pact. lib. 6. p. 1. §. 4. n. 1. & in rubric. de testam. p. 2. n. 9. & variat.

I communia iuris. 279

riar. lib. 3. c. 17. nu. 5. Lara in l. Si quis à liberis, §. Parens, nu. 85. D. de liber. agnos. Molin. de primog. lib. 4. cap. 2. nu. 56. Anton. Gomez in l. 22. Taur. nu. 10. col. antepen. Gutier. de iuram. confirm. p. 1. c. 37. nu. 2. & in repet. Anth. Sacramenta puerum, nu. 26. C. si aduers. vendit. Flamin. Paris. de resignat. tom. 1. lib. 1. q. 8. num. 14. & tom. 2. lib. 13. q. 1. nu. 21. & q. 5. num. 17. cum sequent. Valasc. consult. 5. num. 19. Cald. Pere. de potest. elig. c. 2. nu. 35. & in respons. pro Duce Pastranae, vers. Quae sententia, Brunor à Sole in locis commun. verb. Iuramentum, 19. Morla in empor. iur. p. 1. tit. 5. q. 1. nu. 51. vers. Quae de causa, Cardin. Mantide tacit. & ambig. conuent. lib. 4. tit. 32. num. 89. P. Suar. de Relig. tract. de iuram. c. 32. n. 2. cum seq. P. Molin. de iustit. tract. 2. disput. 151. vers. Ad quartum, dicendum Ceual. commun. contra commun. tom. 4. q. 900. nu. 7. Camil. Borrel. in sum. decis. tit. 60. num. 303. Bertazol. in repet. 1. Si quis maior, C. de transact. numer. 281. numer. 651. & 710. Stephan. Gratian. discept. forés.

I Axiomata, & loca

tom. 4. cap. 799. num. 30. Quid
de Amic. de iure emphyt. q. 17.
num. 4. & q. 97. num. 5. Vincent.
Carot. singul. 113.

149 *Nec firmat inualidum, vel contra
legem celebratum, l. Non dubium,
in fin. C. delegib. l. Si quis inqui-
linos, §. vlt. D. de legat. 1. Ste-
phan. Gratian. discept. forens. to.
4. capit. 721. numer. 38. 39. &
40. Vincent. Fusar. de substitut.
quæstion. 308. numer. 19. & 20.
Ioan. Anton. Mangil. de imputat.
quæst. 93. numer. 34. vbi magna
dicit esse differentiam, quod iura-
mentum obliget ad sui obseruan-
tiam, † vel actum confirmet, assi-
gnatque aliquas ibi, & numero
sequentib. differentia rationes.*

150 *Limita, & intellige præfatum
axioma, in natura primordiali,
non accidentali, quam iuramen-
tum non assumit, glos. in l. Cer-
ti conditio in princip. glos. mag.
D. si cert. per. Bauer. de iuram.
numer. 135. Gomez in §. Fue-
rat, numer. 11. Instit. de actio-
nib. Vincent. Carot. dict. singul.
113. vlt. Limitatur, vbi in
fin. naturam primordiale, & ac-
cidentalem explicat.*

153 **IURAMENTVM**

I communia iuris. 280

*in specifica forma debet impleri, c. Ad
nostram, 1. de iure iur. Berta-
zol. in repet. l. Si quis maior,
C. de transactio. numer. 723.
Cephal. consil. 41. numer. 10.
lib. 1. Aloys. Ricci. In praxi rer.
for. Ecclesiast. resolut. 255. nu-
mer. 3. in 2 edit. Thom. de Tho-
malet. regul. 165. Vincent. Fu-
sar. de substitut. quæst. 674. nu-
mer. 8. Quid. de Amic. de iure
emphyteut. quæstion 97. nume-
ro 1.*

IURAMENTVM vinculum 153
*iniquitatis esse non debet, cap. Cum
contingat, de iur. iur.*

*Nec contra bonos mores præsti-
tum est seruandum, capit. Non est
obligatorium, de reg. iur. lib. 6.
Stephan. Gratian. discept. fo-
rens. tom. 4. capit. 692. numero
26.*

*Nec nutritivum peccati, Gram-
mat. decis. 12. nu. 12. & seqq. Ca-
ualc. de tut. num. 168. Mari. An-
ton. Macerat. variar. lib. 2. resolu.
24. num. 18.*

*Aut quod siue dispendio salutis
æternæ seruari non potest, capit.
Quamuis pactum, de pact. in 6.
dict. cap. Cum contingat de iure
iur. & vtrobique Scribentes.*

1 Axiomata, & loca

Aut contra ius publicum, Vincēt. Pular. de substitutionib. q. 308. num. 26.

Aut in tertij praiudicium, Mancin. de iuram. 4. part. eff. ita. 110. numer. 1. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 151. num. 3. Cardin. Mantie. de tacit. & ambig. conuent. lib. 12. tit. 33. nu. 44. & lib. 13. tit. 37. num. 8.

154 *Et restringitur ad licita & honesta, cap. 1. de iure iur. Isf. in l. 1. Si procurator, numer. 4. D. de condit. indebit. Cardin. Mantie. de tacit. & ambig. conuent. lib. 7. tit. 16. num. 19. Mari. Giurb. in consuetud. Senat. Messan. cap. 2. glo. 7. num. 15.*

155 **I V R A M E N T V M**
hab: implicitam clausulam, Rebus sic stantibus, text. in cap. Quem admodum, 2. de iure iur. & ibi glos. verb. Conditio, & verb. Oculos, Mari. Antoni. variar. resolut. lib. 2. resolut. 55. numer. 32. Nos de priuileg. pauper. & miserab. person. part. 1. quest. 14. num. 3.

156 *Et si possibile erit, c. 1. §. fin. de iure iur. Hierony. Gabr. cons. 181. nu. 14. lib. 1. Mari. Antoniu. resolut. 29. nu. 10. lib. 3.*

1 communia iuris. 281

I V R E *dantis confirmato, confirmatur ius accipientis, l. Cum vir. D. de vsucap. l. Rem alienam, D. de pignor. act. l. Si quis alienam, D. de action. empt. Anton. Gomez variar. tom. 2. cap. 2. nu. 35. in fin.*

Et iure dantis resolutio, resolutur ius accipientis, vide infra lit. R. num. 108.

I V R E *dinverso vna eademque res emiseri non debet, l. Eum qui ædes, D. de vsucap. cap. Cognouimus, 12. q. 2. capit. Quia circa, 22. de priuileg. cap. Cum in tua, 30. de decim. Tiraq. de retract. lign. §. 1. glos. 18. num. 23. & §. 8. glos. 5. num. 14. ante fin. & de nobilit. cap. 28. num. 11. cum sequent. Surd. de aliment. tit. 2. quest. 15. num. 150. cum seq. & consil. 12. nu. 39. Mexia in pragmat. taxæ panis, conclu. 2. num. 63. Vgolin. de offic. & potest. Episcop. cap. 20. §. 10. num. 2. Ceual. commun. contra commu. tom. 4. q. 899. num. 36. Gonçal. ad regul. 1. Can. cel. §. 6. proæm. num. 64. & 69. cum sequent. & glos. 43. nu. 160. Ludouic. Rodolphu. variar. quest. lib. 2. q. 42. n. 48. Narbon. de appellat. à Vicario Episcop*

I Axiomata, & loca

1. nu. 81. Rota Roman. apud Farinac. decis. 669. nu. 3. tom. 2. p. 1. Cardin. Tusch. lit. E. concl. 54. Anton. Monach. Lucens. decis. 21. nu. 23. & decis. 67. nu. 9. Stephan. Gratian. discept. forensit. tom. 5. co. 940. nu. 81. & 25. Castillo contro. uers. lib. 5. p. 2. c. 97. n. 29. & seq. ubi limitat, & intelligit, & c. 100. numer. 15. Ioann. Mar. Nouar. quaest. forens. lib. 1. quaest. 13. nu. 6. Vincent. Carot. in tract. de pa. tre filiam simpliciter dotate, q. 5. versic. Etsi dicatur.

159 *Respectu tamen diuersorum, diuerso iure censi debet.* Tiraq. de nobilit. d. cap. 28. num. 13. Gonçalez dict. §. 6. num. 69. & 70. Anton. Monach. decis. Florent. 28. num. 12. Mari. Giurb. in consuetud. Senat. Messan. cap. 9. glos. 10. numer. 5. & seq. Vincent. Fufar. de substit. q. 297. nu. 24. & seq. & num. 28. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. q. 37. num. 29. Menoch. de recup. posse. reme. 1. nu. 36. Vincent. Carot. citato loco, versic. Secundo respondetur, *Quis in versicul.* Nam primo, *limitat etiam † rationabili causa existente, per quam una & eadem res diuerso iure censi potest, ex accidenti*

I communia iuris. 282

contingente, ex praesumpta legis mente, simili modo allegat Aretin. consil. 115. col. 3. circa med. vers. Et per hanc differentiam. *Et cum de mente disponentis constat, repetit idem ipse ibi versicul.* Quarto, ex Curt. lun. consil. 14. num. 11.

Limitat praeterea, & intelligit in versicul. Tertio, *ut una res diuerso iure censi non debeat, corporali consideratione; secus intellectuuali, allegat Bald. ita firmansem in l. 1. opposit. 3. numer. 4. C. de seru. fugit, dicit que veram, & pulchram declarationem, eamque summo opere commendare Tiraquel. de nobilit. d. cap. 28. num. 12.*

IVRE suo, qui vitur nemini iniuriam facit. l. Iniuriarum, §. 1. D. de iniur. l. 3. §. 6. Is tamen, D. de liber. homin. exhibend. l. Qui inturiarum, §. Is qui, D. de iure iuran. l. Iure iurando, D. eod. tit. de iur. l. Fluminu, §. vlt. D. de damn. infect. l. Proculus, D. eod. tit. l. Si donaturus, §. Si quis iudebitam, D. de codic. ob caus. l. Si in meo, D. de aqua pluui. arc. capit. Cum Ecclesia, §. 1. vers. Quia de elect. Menoch. de praesumpt. lib. 6. q. 29. Mascard. de probat. conclus. 1051. n. 31. Surd. cons. 374. n. 17.

Mari.

Axiomat' & loca

Mari. Antonin. variar. lib. 3. rē
solut. 1. numer. 2. ubi citat Fa-
rinac. quæst. 105. numer. 130.
Novar. lib. 3. tit. De præbendis,
consil. 32. num. 4. Flamin. de re-
signat. tom. 2. lib. 13. quæst. 1. nu.
164. Ioan. Francisc. Leon. in the-
saur. fori Ecclesiast. part. 2. cap.
3. num. 75. Thom. de Thomaſet.
regul. 251. Et iniuriam nemini fa-
cit, qui sua consulit indemnitati. l.
Filio pater, D. delegat. 1. dist. l. Si
in meo, D. de aqua pluui. ar-
ceud.

¶ 63 Et in dubio, prasumitur quis ius
suum tueri, non iniuriam committe-
re, dist. l. Fluminum, in fin. & l.
Proculus, D. de damn. infect.

¶ 64 IVRE suo absque ipsius culpa no-
mo priuandus est, l. Crimen, D. de
pœn. l. Sanctimus, C. eod. tit. cap.
2. ad fin. de his, quæ fiunt à ma-
ior. part. capituli, cap. 2. in prin-
cip. de constit. cap. Non debet, 22.
de regul. iur. lib. 6.

¶ 65 IVS tertio quæsitum contrahen-
tium voluntate auferri non potest,
Mari. Giurb. (plenissime, cum
ampliationibus, & limitationi-
bus) in consuetud. Senat. Mes-
ſanenſ. cap. 1. glof. 8. nume. 53.
54. & 55.

I communium iuris. 283

IVRE eius vti debet, qui in 166
ius succedit alterius, l. Si aquæ duc-
tus, D. de contrah. empt. capit. Is
qui in ius 46. de regul. iur. lib. 6,
Rebus. in tract. nominat. q. 8. num
1. cum seqq. Gonzal. ad regul. 8.
Cancel. gloss. 15. §. 1. nume. 79.
Aloyſ. Ricci. in collectione, de-
cis. par. 5. collect. 1784. Ioan. Pe-
tr. Monet. in tract. de decim. c. 8.
q. 4. num. 50.

IVRE quod expresse sancitum 167
non reperitur, non est superſticiosus
inventionibus prasumendum, l. Si
vêro, 5. De viro, D. solut. matrim,
l. Dissidentis, C. de repud. cap.
Illa, ne sede vac. & cap. Consului
612. q. 5. Sur. de aliment. tit. 1. q.
44. num. 2. & decis. 872. & decif-
255. num. 2. & conf. 158. nume.
13. conf. 163. nume. 8. conf. 173.
num. 72. conf. 183. numer. 15.
consil. 219. numer. 21. conf. 301.
num. 50. consil. 308. nu. 3. & conf.
356. hum. 26.

IVRE communi quod competit, 168
frustra precibus impetratur, notan-
mus sup. lit. F. n. 178.

IVRE communi vsus deceptus non 169
videtur, l. Inter eos, §. Cum inter,
D. de fidelit. flor.

IVRI suo quilibet renunciare po- 170
est,

I Axiomata, & loca

test. l. Si quis in conscribendo, C. de Episcop. & Cleric. l. pen. C. de pact. cap. Si de terra extr. de privileg. capit. Tuis versic. Nisi, de testib. Tirag. de iure primog. q. 24 num. 4. cum seqq. Thom. de Thoma. regul. 38. Cardin. Tusch. lit. R. conclus. 170. cum seq. Petr. Barbosa. in l. Alia, §. eleganter, num. 12. cum seq. D. solut. matrimon. Oter. in interpret. ca. 1. de ordin. cognit. num. 27. Morl. in empor. furtit. 10. de locat. q. 2. nu. 12. P. Azor instit. moral. p. 1. lib. 5. c. 22 q. 10. P. Suarez de legib. li. 8. c. 33 Ioann. Fran. Eco. in thesau. fori Eccl. iust. p. 2. c. 7. nu. 49. Carol. de Gra. de excep. ad stat. exclud. omnes excep. excep. 10. n. 57. *in cunctis traditis supra* lit. Fan. 117.

Et iuri municipali pro se introducto, §. Sui autem, vers. sed Praetor. Instit. de hered. qualit. & diff. Marf. singul. 361. Carot. decis. 42. num. 3. Vincent. de Franch. decis. 450. num. 4.

71 I V R I vera publico, cuius uterque sitis primus tam secundum ordinem intentionis, quam secundum ordinem executionis est publica utilitas, non potest renunciari, ut post Nauarr. tom. 2. de finib. human. act. num.

I communia iuris. 284

29. *resoluit* Armendar. in proem. addit. ad recopil. legum Navar. n. 23 *iunctis notatis supra* d. lit. F. n. 118. & seqq.

I V R I quod quis ignoravit, renunciare non videtur, l. Mater decedens, D. de iust. offic. testament. l. Eum qui, in princip. D. eod. l. fin. C. de furt. Vincent. Carot. singul. 183. *cum traditis infra*, lit. R. nu. 68. & seq. & *supra*. hac ead. lit. num. 3.

I V R I suo cedere nemo videtur, capit. Quam periculosum, 7. quæst. 1.

I V R I publico pacto priorum derogari non potest, l. ius publicum, D. de pact. l. Neque ex prætorio, D. de regul. iur. DD. in l. Nemo potest, D. delegat. 1. Mari. Anton. Macerat. variar. lib. 2. *resolut.* 59. casu fin. vers. Quia cum dicta, ubi quod, & quando ius publicum dicatur.

I V R I beneficium nemini est denegandum, cap. Frequens, §. solet, de rest. spol. glos. & DD. in l. 1. C. si aduer. vendit. facit tex. in l. Exasse. D. ad Trebell.

I V R I executio nec metum, nec iniuriam infert, notauimus supra, liter. E. num. 100.

I Axiomata, & loca

277 IVS iurum tueri quis debet, non iniuriam committere, l. 1. §. 1. D. quod vi. aut clam.

278 IVS metimur ex persona actoris, non ex persona rei, Sur. de alim. tit. 6. q. 4. num. 9. & conf. 150. nu. 89. & conf. 559. numer. 11. Mari, Giurb. in consuet. Senat. Messan. cap. 7. glos. 10. num. 6. & decis. 31 num. 1. Cardin. Tusch. lit. A. conclus. 117. num. 13. ubi nume. 14. procedere asserit, etiam respectu qualitatis, qua fundat intentionem agitis, quia si non est probata reus absolvitur.

279 IVS ex facto oritur l. Si ex plagiis §. 3. §. Incliuo, D. ad leg. Aquil. l. final. in princip. D. de iare iur. Menoch. conf. 2. n. 208. Petr. Barb. in l. Titia num. 25. D. sol. ma trim. Anton. Monach. Floren. decis. 48. nume. 7. Ioan. Bapt. Cost. de facti scient. & ignor. inspect. 16 n. 1. Lean. Galgan. de iure public. li. 2. tit. 29. n. 17.

280 IVS questum fortius est, quam ius quarendum, l. Si ita scriptum, §. 1. l. Si ita scripserit, D. delegat. 2. Brunor a Sole in locis comm. verb. Ius num. 21. Ioan. Mar. Nouarr. q. forens. libr. 2. q. 2. num. 20.

281 Vnde ius alicui questum, ab eo inuito auferri nequit, l. final. D. de pact

I Communia iuris. 285

pact. l. Id quod nostrum D. de regul. iur. Ioann. Mar. Nouar. d. lib. 1. q. 14. num. 8. & q. 20. num. 1. & q. 100. n. 2. Car. de Graf. de excep. ad stat. exclud. omnes except. except. 32. num. 20. Thom. de Thomafer. regul. 239. ubi procedere asserit: quando acquisitum est in re, vel ad rem, vel irrevocabilitate secus si in re tantum, & revocabilitate acquisitum sit.

Et ius quarendum facilius remittitur, quam questum, l. fin. C. de acquir. possess. glos. & DD. in l. Scrutus, D. de pact. l. Qui autem in princip. D. que in fraud. cred. Sur. conf. 351. n. 38. Ioan. Mar. Nouarr. d. lib. 1. questio. forens. q. 2 num. 3.

Et ius quarendum facilius impeditur, quam quod tollatur iam questum Alexan. conf. 196. incip. Visus, num. 5. lib. 7. quem citat Cardinal. Tusch. pract. concl. tom. 3. liter. F. concl. 12. num. 7. Sur. conf. lib. 175. num. 40. conf. 519. num. 3. & conf. 552. n. 9. cum notatis supra lit. A. num. 60.

Et ius proprium difficilius amittitur, quam quarendum, Francisc. Molin. de ritu nupt. libr. 3. quest. 67. num. 30.

I Axiomata, & loca

Et facilius retinetur, quam quare
tur de nouo, l. Patre furioso, D. de
his quis sunt sui, vel abent iur.
Sur. decif. 40. num. 5. Menoch. cof
32 num. 37.

186 *IVS speciale facilius tollitur, quã
commune.* l. Eius §. 1. D. de milit.
restam.

181 *IVS summum, summa iniquitas,
probatur in cap. Serpens, de poen.
d. 1. l. Placuit, §. C. de iudi, & ibi
DD & Dionys. Gotthofr. liter. C.
id nominatim proferente: Illudque pa
riter. Summum ius, summa crux,
ex Collumel. alijs que pulchra addu
cit. Axioma hoc exemplificat elegã
ter Donel. in commen. iur. ciuil.
lib. 26. cap. 2. col. 1. ante fin. Gon
zal. ad regul. 8. Cancell. gloss.
43 num. 67.*

188 *IVSTE faciens, non dicitur gra
uare, notauimus supra lit. Gen. 1. 48
damnum iuste facti, non nemini impu
tarur l. Si ex plagis §. Tabernar.
D. ad leg. Aquil.*

189 *IVS PÛ petita non sunt denegãda,
Cæsar. Argel. de contradic. legi
tim q. 2. num. 15.*

190 *Et iusta petenti facile assentiendũ,
l. 1. D. de his qui sunt, sui, vel a
lien. iur. l. Et Atrilicianus, D. de
feru. rust. prædior.*

I communia iuris. 286

IVSTE possidet, qui auctoritate
iudicis possidet, l. Iuste possidet 1 190
D. de acqutr. possess. lab. in l. Clam.
possidere, §. Qui ad nundinas nu
mer. 20. D. de eod. titul. & in l. Si
quis id quod numer. 33. D. de iu
risd. omni iudic. Tir. in l. 9. cõnu
in princip.

191 *IVSTE fit, quod lege permittente
fit notatur infra, lit. l. n. 8. Et quod
fit iuste, aut lege permittente, panam
non meretur, l. Grachus. C. ad leg.
Iul. de adulter. §. iniuria institut.
ad leg. Aquil. Thom. de Thomaf.
reg. 260. cum alijs adductis infra lit
P. num. 49.*

L

LABOR sine mercede usque
non debet, nec mercede frau
dandus est, auth. de iudicib.
§. si quis autem, vers. Ne autem,
collat. 6. l. fin. C. de stat. & imag.
cap. Cum secundum Apostolum,
16. de conces. præben. c. Ex his 1 2
q. r. c. fin. 7. q. 1. vbi glo. & in c. Cha
ritatem. 1. q. 2. Dignus enim est
opprarius mercede sua, Paul. ad
Timot. Epistol. 1. capit. 5. late
Nos de pridilog. pauper. & miser.
per-

L *Axiomata, & loca*

person. par. 1. q. 6. num. 45. & se-
qq. & numer. 53. & quæstion. 28.
num. 1. Sur. de alimen. tit. 1. q. 59
num. 2. Valasc. consult. 125. num
2. Bobad. in polit. lib. 1. cap. 3. n.
48. Gonzal. ad regul. 8. Cancel.
glo. 4. n. 17. Mexia in pragmat. taxæ
panis concl. 2. n. 87.

*Limita, & intellige, si labor in-
stus, & honestus sit, aliter secus imo
pena dignus erit.* Soacc. de com-
merc. §. 1. quæst. 7. p. 3. limit. 20.
num. 2.

*Et labori debet commensurari,
premium,* Paul. Apostol. ad Tim.
d. Epist. 1. cap. 5. & ad Corint. 1.
c. 3. l. 2. C. de offic. præf. præto
Afric. l. 2. C. de offi. magist. offi. l.
Contra publicam. 14. in fin. C. de
milit. lib. 12. capit. De multa de
præbend. & dignit. vbi glos. verb.
Literas cap. V. literar. 25. & ibi
glos. verb. Locum cap. de redditi-
bus 28. 12. q. 2. cap. In militare
10. distinct. 1. cap. Officia 2. & ibi
glos. pen. 59 distinct. cap. Statu-
mus 15. & ibi glos. verb. Volumus
de maiorit. & obedi. cap. vnic. in
princip. de reliq. & venerat San-
ctor. lib. 6. plene Stephan. Gratia.
decis. 101. per tot. & nos d. q. 6.
num. 54. *Quibus adde Senec. de
diui*

L *communis iuris* 287

diuin. prouid. tit. de prosperi-
tate: Quanto plus tormenti, ait,
plus erit gloriæ.

*LATA culpa dolo comparatur, no-
tauimus supra, lit. Ci. n. 260. & se-
quentibus.*

*LARGIVS expendit, qui ali-
qua sibi sperat euenire, l. sed & si
25. D. de petit. hæreditat. Aus-
fortunam aduersam, Martial E-
pigram. libr. 9. Epigram. 63.
aliis 84.*

*Dixerat Astrologus peritum te ci-
to, Cinna,*

*Nec puto mentitus dixerat ille
mibi*

*Nam tu dum metuis nequid post
facta relinquis*

*Hausisti patrias luxuriosus o-
pes, &c.*

*LEGATVM dicitur dona-
tio notauimus supra, liter. A. nu-
mer. 444.*

*LEGE quod nõ cauetur, in practica
non habetur, Bal. in ca. Nihil circa
fin. de elect. Ludouic. Rodolphin.
variar. quæstion. lib. 2. quæst. 42.
num. 39.*

*LEGE permittente quod fit, recte
feri dicitur, l. Quls sic fugitiuus,
§. Apud Labeonem. D. de ædilit.
edict. Auctoritate enim legis quod
fit,*

L Axiomata, & loca

fit. in iure, beneque fieri confetur, cap. Quid dicam, l. 4. q. 4. Mar. Ant. Ge. nu en. in pract. Ecclesiastic. q. 46. num. 4. Pichar. ad rubr. inst. de in offic. testam. num. 9. Et pœnam non meretur, notauimus supra, liter. l. numer. 191.

9 LEGEM quare reverb ratio naturalis, adest, est infirmitas intellectus, Philo soph. lib. 8. Phync. c. 3. Sur. de all. ment. titul. 1. q. 2. 8. numer. 9. & quest. 42. numer. 12. & quest. ion. 45. numer. 58. cum latus tra. diti infra, lit. R. nu. 26. cum duobus seqq.

10 LEGEM superioris non potest u lere inferior, vide supra, lit. l. n. 7. & seqq.

21 PER LEGEM potest fieri quod per pactum, l. Ultima, C. de fi. dei u flor. Nam pacta legi equi. rantur, ut dictum est, liter. A. numer. 494. & seqq. & infra liter. P. nu. 3. & lex potest plus quã pactum notatur infra, hac ead. tit. num. 41.

12 LEGEM primus rebus, & nõ ut bis, notatur infra, hac ead. liter. nu. mer. 33.

13 LEGEM non allegans audientis non est. diximus supra, liter. E. nu. mer. 62.

L communia iuris. 288

LEGES nil frustra faciunt, nihil 14 que in eis debet esse inutile, ac superfluum, sine ministerio aliquid operanda. capit. Si Papa, 10. de priuileg. in 6. capit. Si Romanorum 19 dist. & Taf. in l. Alt. Præter numer. 1. de iure iurao. Cæsar Ar. gel. de contrad. legit. q. 2. num. 300. & q. 13. num. 48. & q. 18. nu. 13. Armen. in proæm. addit. ad re. cop. leg. Nauar. n. 50. Gózal ad re. gul. 8. Cancel. glos. 2. n. 5. Hon. ded. conf. 5. n. 36. conf. 30. nu. 67. cõf. 41. n. 24. conf. 43. n. 34. & conf. 49. n. 19. vol. 1. Mar. de iurisd. p. 4. centur. 2. casu 153. n. 8. Marilia nus, de eis. 47. n. 5. Mar. Ciur. incõ. suetud. Senat. Mesan. cap. 2. glos. 1. num. 8. & cap. 3. glos. 12. nume. 17. Turam. de legib. p. 2. cap. 2. à num. 19. Cardiu. Tusch. lit. F. concl. 520.

LEGES non solent duplici onere 15 quem grauari, vide infra, lit. O. nu. mer. 19.

LEGIBVS nõ exemplus est iudicã 16 dum, notauimus supra, lit. E. n. 106. cum duobus seqq.

LEGIS præceptio obtemperat cõsul 17 te agit, l. In ciuilem, C. de fur. l. filia licet, C. de coll.

LEGIS factum excusat hominis, 18

L *Axiomata, & loca*

*negligentiam, l. Si r... n. C. si r...
cip ita fuer. alie ... num, vel
contr.*

29 **LEGIS** *clypeo nemo docipi debet, l.
Paulus, D. d. rat. stipul.*

30 **LEGIS** *auxilium frustra innocat,
qui committit in lege, diximus supra,
lit. F. nu. 174.*

31 **LEGIS** *verba cui non conveniunt
non convenit eius dispositio, l. 4. §.
Toties (ubi Paul. D. de damn. in-
fest. l. Quod constitutum, D. de
milit. testam. l. Mænia, D. de ma-
num. testam. l. Ita autem, in
princip. & ibi Bart. D. de admini-
str. tutor. l. Hos accusare §. omni-
bus, D. de acusat, l. 1. §. Lo-
quitur, D. de aqua quotid. & estiu.
l. Si ancillas omnes, D. de legat. 1.
l. Adigere, §. Quamvis, D. de iure
patron. l. 2. C. commun. delegat.
cap. Indemnitatibus, §. sed cum
eas, de elect. lib. 6. Hippolit. conf.
25. num. 10. & conf. 40. num. 11.
Tiraq. in l. Si unquam verb. Li-
bertis, num. 2. C. de reuoc. donat.
Surd. decis. 122. num. 13. & conf.
152. num. 38. conf. 174. num. 8.
& conf. 179. num. 38. Gutier. pra-
ctic. lib. 3. q. 17. num. 227. & conf.
1. num. 8. & conf. 21. numer. 1.
cum seqq. Gonzal. ad regul. 8. Cá-
cel*

L *communia iuris* 289

*cel. glos. §. nu. 24. & glos. 46. §. 1
numer. §. 1. Aloyf. Ricci. in praxi
rer. for. ecclesiast. decis. §. 18. n. 6.
in 1. edit. & resolut. 445. n. 6. in 2
edit. Vgolin. de offic. & potest. E-
piscop. cap. 57. §. 2. num. 6. ver-
Tertijs Episcopus, Brunor a Sole
in locis comm. verb. Dispositis, n.
14. Anton. Monach. Lucens. decis.
13. num. 23. Escobar de ratiocin.
c. 28. num. 17. Mar. Ant. varia. lib.
3. resolut. 9. n. 4. Rota Rom. apud
Farin. decis. 697. tom. 2. p. 1. Ioan
Anton. Mangil. de imputat. q.
77. numer. 71. Statil. Pacific. de
Saluvian. interdict. inspect. 3. cap.
1. num. 7.*

LEGIS *ratione cessante, eius quoq;
dispositio cessat, l. in omni, ubi Bart. 22
D. de adopt. l. Quod dictum, D. de
pact. l. fin. D. ad silanian. l. si mari-
rus, §. scripsit, D. ad l. lul. de adul.
l. Adigere, §. Quamvis D. de iure
patron. Cap. Cum cessante de ap-
pell. cap. & si Christus de iure iu-
ran. Euerat in Topi. legal. loco 85
lato Tiraq. de cessante caus. p. 1.
n. 11. Sur. conf. 375. n. 24. Berta-
zol. in repetit. l. Si quis maior, C.
de transactio. numer. 263. Ma-
ri Anton. variar. lib. 2. resolutio-
ne 35. numer. 8. Pichard. ad*

L Axiomata, & loca,

princip. institut. de militar. testamen. numer. 4. & in prin. Inst. de lege Falcid. numer. 28. plene Anguian. de legib. lib. 1. cōtro uer. 3. pert.

Limita, si plures sint rationes legis, quia una cessante non cessat lex, §. Affinitatis, instit. de nupt. l. Liberorum, §. 1. D. de his, qui not. infam. Bart. in l. 1. D. solut. matrim. numer. 28. Imol. numer. 14. Zafsi, numer. 13. Bologn. numer. 211. Corra. lectut. 2. nume. 24. Socin. Iun. conf. 30. n. 40. volum. 1. Tiraq. d. tract. ces. caus. limit. 2. numer. 11. Orosc. in l. Quod dictum nu. 2. D. de pact. Mexia in pragmat. taxæ panis. concl. 2. n. 34. Ceph. cōf. 81. n. 14. & conf. 644. n. 52. Camil. Galin. de verbor. signific. lib. 10. cap. 7. numer. 16. Mari Giurb. (qui citatos refert) in consuetud. Senat. Messan. cap. 1. glos. 1. numer. 13. p. 1. Pichard. ad princip. institut. de eo, cui libert. caus. bon. addicūt numer. 41. Valasc. cons. litat. 60. numer. 6.

sublimita tamen, & intelligit hęc eandem limitationem nisi plures causa collectiue, & copulatiue exprimantur in lege, quia una cessante, cessat lex ipso, cap. Ex pan.

L communia iuris. 290

te, de rescript. capit. Quoniam frequenter, §. Porro, ut lite non contest. & ibi not. Abb. ad finem Iason in l. Intestamento numer. 41. C. de testamen. milit. & in l. Dedi D. de cond. ob caus. Aldoutn. cōf. 35. numer. 70. & conf. 76. numer. 30. Tiraq. d. limit. 2. nu. 1. 2. Decian. conf. 49. numer. 11. vol. 5. Rolan. cōf. 52. numer. 50. vol. 2. Valaf. consul. 149. numer. 12. Caualc. de tutor. n. 260. O fasc. decis. 165. nu. 5. Monal. conf. 55. n. 24. Barb. ad l. 1. p. 1 numer. 83. D. solut. matrimon. refert Giurb. d. cap. 1. glos. 1. numer. 12. *Qui etiam numer. 13. vers. Pro cedit tamen sublimitat. respondendo ad text. in d. §. Affinitatis, & ibi duase esse causas finales, quarum qualibet per se sufficiens esset, ad producēdū effectum in lege expressum, ex Barbof. Mexia, & aliis proxime relatis.*

Limita etiam, quia legis ratione cessante in casu particulari, eius dispositio, non cessat, l. Prospexit, D. qui, & a quib. d. l. Adigere, D. de iure patron.

LEGIS casus ubi est, cessat omnis nis disputatio, notauimus, liter. C. numer. 21.

LEGIS mens magis est attenden

L Axiomata, & loca

da, quam verba, l. Scire leges, D. de legibus, l. Non aliter, D. delegat. 3. l. Nominis. & rei, §. Verbum ex legibus, D. de verb. signific. Sur, decis. 35. numer. 14. Marc, Anton. Genuens. in practicab. ecclesiast. q. 144. numer. 3. Cæsar Barz. decis. 97. numer. 30. Cephal. conf. 716. numer. 17. Vincent. de Franch. decis. 228. numer. 3. Mari Giurb. in consuetud. Senat. Messan. in proxm. numer. 4. & seq.

LEX enim & legis mens idē sunt, sur, decis. 43. n. 9.

Et ex lege dicitur, quod ex illius mente deducitur, Peregrinde fidelcommis. artic. 3. numer. 108. versicul. Id autem non fuit expressum, Ioann. Anton. Mangil, de imputatione. q. 116. num. 13.

Et ratio generalis legis restringitur ex mente legis, Sur, decis. 9. num. 13. Armendar. in proxm. ad dit ad recopil. legum Nauar. numer. 131.

Non enim lex ad verborum formulam, & ritum, sed ad effectum debet attendere, Ferrer. in constitution. Cathalon gloss. 4. num. 66.

L communiu iuris. 291

Neq̄ impossita est verbis, sed rebus, l. 2. in final. C. commun. delegat. l. final. C. de vsur. cap. Secundo requiris, de appellation. Sur, de aliment. tit. 9. q. 21. num. 20. Stephan. Grat. discep. forens. cap. 156. num. 17. & c. 767. num. 29. Ferrer. is constit. Catha, gloss. 5. num. 160. Scac. de appell. q. 17. limit. 10. num. 14. Car. Tuschalit. L. concl. 272. Armendar. d. loco num. 104. Unde eleganter Senec. epist. lib. 6. epistol. 45. Nectimus (inquit) nodos, & ambiguam significationē verbis alligamus, & ibi: Totum illud mēte pergendum est, ubi pro uideri debet, ne res nos, non verba decipiant, & ibi: Res fallunt, illas discerne.

A legis tamen verbis non est recedendum, dicit. l. Non aliter, D. delegat. 3. capit. vltim. & ibi gloss. extr. de verb. signific. Thom. in statibus legum regul. 5. ubi negat procedere, si de contraria loquentis voluntate constat.

LEGITIME factum nullā pactione muretur, l. Nemo dānū, D. de iure iur. l. Qui seruum, D. de verb. oblig. l. Sancimus, C. de admin. tut. cum additis liter. l. nu. 191.

L *Axiomata, & loca*
& liter. P. num. 94. & hac ead. lit.
num. 8.

37 **LEGVM** *correctio in du-*
bio non est facienda. l. si quando, C.
de inoffic. test. l. 1. C. de in of-
dot. l. Præcipimus, in fin. C. de
appellation. c. 1. de noui oper. num
ciat. capit. Cum expediat. de cle-
ctio. libr. 6. Menochi. de ad ipif.
possess. remed. 4. num. 21. Franc.
Becci, cons. 1. numer. 13. Mar.
Antonin. variar. libr. 1. resolut.
18. num. 12.

Imo est vitanda ut notauimus su-
pra, lit. C. numer. 229. quibus adde,
Sur. decis. 21. num. 19. Card. Tuf.
lit. C. concl. 1036. & seq. Pichar.
ad princip. instit. de leg. Falc. nu.
34. Armenda. in proæm. legum Na
uar. nume. 51. Cephal. cons. 323.
num. 18. vol. 3. Ioan. Petr. Menet.
de distribut. quotid. par. 2. q. 11.
num. 29.

38 **LEX** *naturam imitatur,* l. Adop-
tio 16. D. de adoptionib. §. Mino-
rem natu. in fr. eod. Pichar. ad ru-
bri. instit. quib. mod. testam. in fr.
num. 1.

39 *Et quod lex negat, natura*
non aueret, l. 2. §. vltim. D. de vsu
fruct. earum rer. quæ vsu con-
sum.

L *communis iuris.* 292

LEX *quamuis dura, seruanda est.* & 40
casus legis attenditur. l. Prospexit,
D. qui & à quib. Card. Tusc. tom.
5. lit. L. conclus. 262. Scac. de ap-
pell. q. 17. limit. 48 num. 11. Armé-
dar. in proæm. addit. ad recop. le-
gum Nauar. n. 152.

LEX *potest plus quam pactum.* l. 41
Dudum, C. de contrahen. empr.
Cardin. Tuf. pract. cõc. tom. 6. lit
P. concl. 8.

LEX *non debet esse iniquitatis* 42
vinculum, Casar Argel. de contra-
dict. legitim. q. 19. n. 72. *Debet enim*
esse aqua, & sancta cap. erit autem
lex, 4. distictio. l. Nam & Demoste-
nes, D. de legib. Ioan. Anton. Man-
gil. de imputationib. q. 50. nume.
17. & 18.

Et quæ aqua, & sancta non est 43
nulla est, Morla in empor. iur. tit.
de legib. in prin. à nu. 42. vsque ad
fin. Menoch. de præsumpt. lib. 2.
præsumpt. 1. Turam. de legib. p. 3
cap. 6. num. 24. Car. Tusch. lit. L.
concl. 252. num. 1. Anton. sola ad
decret. Sabaud. in proæm. glos. 2.
num. 27.

Vel quæ malitiis viam aperit, Spi. 44
no de testam. glos. 19. num. 7. Car-
thar. decis. 121. num. 15. *& in in-*
sta, nec legis meretur nomen: nec

L *Axiomata; & loca*

est recipienda, d. c. Erit autem, 4. d. cap. fin. de præscript. l. Conuentio D. de pact. dotal. Stephan, Gratia. discept. forens. tomo 4. cap. 6. 1. num. 21.

46

Et legis verba licet generalia, & indefinita, ita accipi oportet, ne iniquitatem contineant, Oldtald. con. fil. 66. Cardin. Tusch. lit. V. conclus. 107. num. 136, Crauet. conf. 136. num. 14. Deciz. 54. num. 7, lib. 2. Menoch conf. 1007. numer. 82. Cardinal. Seraphin. decis. 678, num. 5. Carthar. d. decis. 121 num. 25.

Et ne ad illicitum trahatur, Bart, in l. si quis sub conditione num. 2. D. de cond. institut. Cephal. conf. 146. numer. 21. Alderan. Mascard. de general. statut. interpretat. conclus. 2. num. 42. & 267.

Per omnem interpretationem iniquitas a lege excludenda est, Crot. in l. r. num. 4. & 6. D. delegat. 1. Ripa in l. Ex facto, numer. 46. D. de vulg. & pupill. plenissime, ut solet, Giurb. in consuetud. Senat. Messan. c. 2. glos. r. num. 2.

47

LEX non est imponenda alijs ab eo, qui ipsam negligit obseruare,

Capit

L *Communia iuris. 293*

Cap. Pro illorum, de præbend. & dignitat. Legem, namque quam quis alijs præscripsit, ipse eandem seruare tenetur, l. ante pen. D. de adm. ministr. tutor.

LEX semper est in potiori significata accipienda, ex regul. l. Quæritur, D. de statu homin. l. Non aliter, D. delegat. 3. Surd. decisio. 283. num. 51. & col. 288 num. 27.

LEX disponere non dicitur id, quod præsupponit, l. Ex facto, lar. D. de hæred. instit. Sur. decis. 195. num. 8. cum alijs notatis infra, lit. V. num. 85.

LEX vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus, l. De pretio, D. de public. in rem act. l. Non distinguimus, D. de recept. arbitr. l. Præses, D. de offic. Præsid. l. 2. §. Conuenire, D. de iudic. l. Quos prohibet, D. de postul. l. 1. §. Generaliter, vbi glos. verb. in infinitum D. delegat. præst. l. Quamuis, D. de in ius voc. l. Si seruum, §. Non dixit, D. de acquire. hæredit. l. 1. §. Quod autem, & ibi glos. verb. simpliciter, D. de aleator. l. vnic. C. qui pro sua iurisdic. l. Illam, C. decoll. cap. Romanorum dist. 9. capit. Consulisti, 2. q. 5.

capit

L Axiomata, & loca

cap. solite, de maior. & obed. capit. Quia circa, 22. de priuileg. Clement. ultim. de rescript. Sur. conf. 51. num. 7. conf. 182. n. 15. conf. 301. n. 50. conf. 308. num. 3. & conf. 340. num. 2. & decis. 195. nu. 4. Bertazol. in repet. l. si quis maior. C. de transact. n. 354. Ioseph. Aldret. de religios. disciplin. tuen. li. 2. c. 28. n. 11. Narb. de ap. pell. de vicar. ad Episc. p. 1. num. 27. Thom. de Thom. regul. 300. Flamin. Paris. de resignat. tom. 2. lib. 12. q. 5. num. 22. Anton. Gam. decis. 105. num. 2. Escobar de ratiocin. c. 18. numer. 42. Ioan. Maria Bellet. disquisit. clerical. p. 1. §. 1. tit. de bonis cleric. name. 19. in fin. pag. 489. Car. Tusch. tom. 2. liter. D. conclu. 508. Fr. Anton. à Fous. in rekt. de censur. Bullæ Cenæ. c. 2. disp. 8. num. 1. Ioan. Be tr. Monet. de distribut. quotidian. p. 2. q. 2. numer. 37. Cæsar Argel. de contradition. legitim. q. 20. num. 14.

51 *Et quod lex non dicit, nec nos dicere debemus, d. l. si seruum: §. Non dixit, D. de acquir. hæredit. l. illam; G. de collatio. Sur. d. consil. 51. num. 7. consil. 340. num. 2. consil. 347. num. 15.*

L communia iuris. 294

consil. 553. num. 28. & consil. 740. n. 5. *Nec est ab homine presumendū, l. Dissidentis, C. de repud. cap. Illa, ne sede vacan. Sur. decis. 219. num. 2. cum traditis supra, liter. l. num. 167.*

Limita: & declara, si nullo modo lex dicat, nec virtualiter, nec realiter, secus si saltem virtualiter, Cæsar Argel. dist. quæstion. 20. numer. 24. Armen. dar. in prog. addit. ad recopll. legum Nauar. numer. 27. ubi etiam limitat, & cum alia lex distingat, vel cum ratio ex illa, aliis verbis desumpta id facit, ubi enim lex non distinguit, altius legis auctoritate distinguere possumus, & debemus. Ias. in l. l. critica n. 4. D. de ver. oblig. O. l. si decis. 30. n. 18. Giur. in consuetud. Senat. Messanens. c. 1. glos. 2. n. 9. p. 1.

LEX namque vna in distincte loquens, per aliam distinguitur, & limitatur, l. Sciendum, D. qui satisdad. cog. l. Quamuis, D. de in ius voc. l. si filius tam. D. de action. & oblig. iuncta l. 1. ad Macedon. Iurisgentium, §. si paciscar. D. de patris iuncta l. Transigere. & ibi gloss. mag. in fin. O. de transact. auth. Offeratur, C. de litis contest.

L Axiomata, & loca

Ioan. Mar. Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. de bonis cleric. §. 1. n. 20. pag. 489.

34 *Et una aliam supplet.* l. 1. & ibi glos. cum l. 2. C. de bon. quælibet. l. Non est nouum, cum l. seqq. D. de legibus Menoch. cõf. 150. num. 44. Vincent. de Franch. decis. 435. numer. 24. Cardinal. Mantiga de tacitis, & ambig. conuent. lib. 2. 3. tit. 34. nume. 18. Nicol. Intrigliol. decis. 15. num. 36. & 37.

35 **LEX** generaliter loquens, generaliter intelligi debet; l. De pretio, 10. D. de public. in rem action. l. In fraudem, 16. §. vltim. D. de restam. milit. l. 1. §. Generaliter, D. de legat. præst. l. 1. §. Quod autem, D. de aleator. l. fin. in fin. vbi Angel. C. de dot. promif. cap. Solite, §. fin. extr. de maior. & obed. Sur. conf. 271. nume. 28. Valasc. consult. 113. num. 21. Aloys. Ricci, in praxi rerum fori Eccl. decis. 419. num. 1. & decis. 605. num. 2. in 1. edit. & resol. §. 29. num. 2. edit. Thom. de Thom. regul. 172. Mari, Antonin. variar. libr. 3. resolution. 18. numero 3. Bertazol. in repet. l. Si quis maior. C. de transact. nume. 213.

Nax

L communia iuris. 295

Narbon. de appellat. à Vicario ad Episcop. p. 1. numer. 27. Bartholom. Pere. ad extrauag. Ambrosiofæ, de reb. Eccles. num. 9. pag. 89. plenissimè Sebastian. de Med. de regul. iur. regul. 1. per tot. Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens. lib. 1. q. 7. num. 9. & in praxi election. & variat. for. quæst. 1. num. 4. sect. 1. Nos de priuilegio pauper. & miserab. person. part. 1. q. 52. nu. 56.

Amplia etiam si sit maior ratio in vno, quam in alio. l. 3. D. de offic. Præsid. Vincent. Fusar. de substitut. quæst. 394. numer. 56. & 57.

Amplia deinde in materia quoque odiosa, Crauet. consil. 118. num. 14. Vincent. Carot. singul. 224.

Limitatur, ac restringitur, nequis ad lucrum indebite admittatur, ne ve quis damnnum indebite patiat, Armendar in proœm. addit. recopil. legum; Nauarr. numer. 76.

Limita 2. vt non referatur ad casus specialiter notatos, l. Sanctio legam, D. de pœn. l. Doli clausula, D. de verb. obligat.

Limita 3. quando absurdum ali- quod resuleret, quia in generali dis- positione

L Axiomata, & loca

positione non comprehenditur, l. Nā absurdum, D. de bon. libert. l. Obseruare, §. fin. D. de offi. Procons. l. Si quis ex argentarijs, §. fin. D. de edend. Auth. Sed nouo iure, C. de Epif. & cleric. Euerard. in loco ab absurdo, num. 1. cum alijs adductis per Sebastian. de Medic. dict. de regul. 1. numer. 1. posteriorum.

61 *Limita 4. pauperum favore, quos generalis lex, vel statutum non comprehendit, ut tradidimus Nos de priuileg. pauper. & miserab. pers. q. 5. n. 57. Quinquaginta quinquae fallentias regula hanc assignauit, lateque prosequitur Ludouic. Romā. in l. Si vero, §. 5. De viro, à nu. 20. cum sequent.*

62 *LEX, vel dispositio generalis restringitur ex ratione particulari, l. Cum pater, §. Dulcissimis, D. deleg. 1. l. Si de certa re, C. de transact. Flamin. Paris. de resigna. tom. 2. lib. 9. q. 4. n. 19. Girond. de priuilegiorum, seu exempt. explicat. nu. 526. & nu. 276.*

63 *Et recipis restrictionem de habilitate, l. Ut gradatim, §. Et si, D. de muner. & honor. cū alijs de quibus per Bertazol. in repet. l. Si quis maior, nu. 216. C. de transact.*

LEX**L communia iuris 296**

LEX qua duplici nititur ratione, **64**
alia deficiente, ob aliam eius subsuetur decisio, notanimus supra hac eadem lit. num. 23.

LEX si aliud voluisset, expressisset, **65**
intra regul. vnic. §. Sin autē, ad deficientis, C. de cade. toll. l. Si feruus, §. Prætor ait, vers. Non dixit, D. de acquir. hæred. c. Ad audientiam, 12. in fin. extr. de decim. c. Inter corporalia, post med. vers. Vnde si circa, de translat. Episc. glo. in c. Ad audientiam, el. 1. verb. Obuentiones, in fin. de Ecclesiast. ædifi. glof. fin. circa med. in c. fin. ne cleri. vel monach. multos referens Tiraq. in l. Si vnquā, verb. Libertis, nu. 3. C. de reuoc. donat. Menoch. conf. 1. nu. 178. & conf. 140. n. 4. Surā decis. 88. nu. 4. & decis. 322. num. 22. & conf. 245. nu. 45. Gutter. practic. lib. 3. q. 22. nu. 7. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. glof. 9. §. 1. n. 33. & glof. 42. n. 11. Cardos. in praxi iudic. & aduocator. verb. Lex, nu. 28. Cardin. Tusch. lit. V. conclu. 89. nu. 5. Mari. Antoa. vari. lib. 1. ref. fol. 1. n. 10. Armédar. in procm. addit. ad recopil. leg. Nauar. nu. 150. Partnac. q. 29. n. 22. prope med. Intrigliol. conf. 3. num. 48.

&

L Axiomata, & loca

& consil. 13. num. 96. lib. 1. Valasc. in praxi partit. quæstion. 13. numer. 91. *tradidimus* Nos (alios etiam referendo) de priuileg. pauper. & miserab. personar. part. 1. quæst. 9. num. 21. *inter quos*, M. Fauli. *Quintil. adducimus* declama. 383. *ita concludentem*: Et lex ubi perire vult hominem, aperte significat. Desertor occidatur.

66 **LEX** mitius agit, quam homo, notatur infra, lit. M. num. 97.

67 **LICENT** multa, que tamen honesta non sunt, notauimus supra, lit. H. num. 47.

68 **LIBERA** res qualibet præsumitur, l. Fiuminum. §. vlt. l. Proculus, D. de damn. insect. l. Altius, & l. AEdibus, C. de seruit. & aqua, princip. de libertin. Alciat. de præsumpt. regul. 2. præsumpt. 30. Menoch. de præsumpt. lib. 3. q. 89. numer. 1. & quæst. 91. & lib. 6. quæst. 29. & consil. 1. num. 43. & consil. 127. num. 17. & consil. 395. num. 2. cum sequent. & de arbitr. iudic. lib. 2. casu 156. Mascard. de probat. conclu. 79. conclu. 209. conclu. 1214. num. 17. & conclu. 1305. Bertazol. de clausul. instrum. clausul. 21. gloss.

L. communia iuris. 297

1. numer. 1. Bonac. tom. 1. commun. opini. lib. 3. titul. 21. communia seruitutum, num. 56. page 425. Valasc. consule 82. num. 6. & de iure emphyt. quæstion. 51. Surd. decis. 177. numer. 1. Thefaur. decis. Pedemont. 216. Mynsing. centur. 5. obseruat. 25. Castill. lib. 1. controuerf. capit. 7. numer. 10. Brunor à Sole in locis commun. verb. Res. 4. Mari. Antonin. variar. lib. 1. resol. 95. numer. 8. Stephan. Gratiano discept. forens. tom. 4. cap. 657. num. 39.

Amplia etiam quasi possessione seruitutis extante, Menoch. dist. quæst. 89. numer. 6. & consil. 75. num. 4.

LIBERALIS in necessitatibus existit nemo, l. Rem legatam, D. de adimend. legat. cum similibus, de quibus per Tiraquel. in l. Si vnquam, verb. Donatione largitus, numer. 106. C. de reuoc. donat. Surd. consil. 122. num. 7. Valasc. consul. 153. numer. 24. Auton. Gamm. decis. 71. num. 3. Pichard ad rubric. instit. de adopt. num. 43. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 796. num. 27. & tom. 5. cap. 225. numer. 9. Ioan.

L Axiomat' v^o loa

Anton. Mangil. de imputationib.
q. 15. num. 36.

71 *Inde nec liberalitatem dicitur exercere, qui debitum soluit, l. Proximè, D. de ritu nupt. l. Si seruo, D. de hieid. instit. Surd. de aliment. tit. 1. q. 108. nu. 5.*

72 *LIBERTAS inastimabilis res est, l. Libertas, D. de regul. iur. l. Non est singularis, §. Infinita, D. eod. titul. §. fin. instit. ex quib. caus. manumit. non lic. Surd. de allment. priuileg. 38. numero 2.*

73 *LIBERVM corpus estimationem non recipit, notanimus supra lit. C. num. 249.*

74 *LIMITATA causa limitatum producit effectum, vide supra, lit. C. num. 48.*

75 *LINGVAE lubricum non est facile ad pœnam trahendum, l. Famosi, D. ad leg. Iul. Matest. Ouid. de Amic. de iure emphyt. quæst. 88. num. 3.*

76 *LITES sunt breuianda, l. Terminato, C. de fruct. & liti. expeas. l. Properandū, r. 1. in princ. C. de iudic. & ibi cōiuniter DD. l. Quidam existimauerunt, in fin. D. si cert. pet. c. Finē litibus; exte. de dolo, & contum. Surd. cōsil.*

L communia iuris. 298

271. num. 15. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 762. num. 22. Nos de priuileg. pauper. & miserab. person. p. 1. q. 11. nu. 6. vers. 2. vbi nu. 8. pauperum ꝛ fauore limitamus. 77

LITIVM enotus vsque ad determinationem, dubius est, l. Quod debetur, §. 2. D. de peculi. Steph. Gratian. discept. forens. tom. 5. c. 846. nu. 17. & c. 850. nu. 4. 78

LITIGARE coram suspecto indice, periculosum est, c. Cum inter, de except. l. Appertissimi, & ibi glos. verb. Libello, C. de iudic. gl. in l. Prætor, verb. Cū istam, in fin. D. de iurisd. omni. iud. Tiraq. de pœn. temper. caus. §. 1. num. 88. Card. Tusch. lit. S. cōcl. 910. Al douin. cons. 20. nu. 45. Carot. de Amat. decis. 14. n. 15. Causale. de Brach. Regio, p. 3. n. 3. late loa, Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. for. q. 19. n. 2. & seq. sect. 2.

LOCATIO longi temporis emphyteusi equiparatur, notatur supra, lit. A, num. 416. 80

LOGVPLETARI nemo debet cū alterius iniuria, vel iactura, l. Nā hoc natura, D. de condi. ind. c. b. l. Naturaliter, §. fin. l. Hæc conditio, 66. D. eod. l. Bona fides. 82

L *Axiomata, & loca*
 30. D. de actionib. empr. hanc natura
 turæ, 206. D. de regul. iur. l. vlt.
 C. de vsucap. pro empr. cap. Sna,
 de pœn. cap. Locupletari; 47. de
 regul. iur. lib. 6. Cæsar Argel de
 contradist. legit. q. 20. num. 48.
 Anton. Monach. Lucens. decif.
 23. num. 23. Pichard. ad 6. Sed
 naturalia, instit. de iure natur.
 num. 3. & in disput. nobilit. inter
 vir. & vxor. communic. numer.
 73. *vbi pulcherrimis exornat locis*
 Thom. de Thomafer. regul. 24.
 Mari. Anton. varfar. lib. 1. reso-
 lut. 23. num. 3. & lib. 2. resolut.
 41. numer. 13. Vgolin. de offic.
 & potest. Episcop. capit. 12. §. 2.
 numer. 4. Surd. consil. 101. num.
 17. consil. 202. nu. 6. consil. 389.
 numer. 1. & consil. 435. num. 24.
 Stephan. Gratian. discept. foren-
 tom. 4. cap. 761. num. 6. Quid. de
 Amic. de iure emphyt. q. 70. nu.
 4. & quest. 73. num. 3. *Vnde Ci-*
cer. Offic. 2. Nostræ utilitates ad-
 bis omittendæ non sunt, alijsque
 tradendæ, cum ijs ipsis egeamus
 Sed suæ cuique utilitati, quod si-
 ne alterius iniuria fiat, seruitendū
 est. *Et ibid. offic. 3.* Rei familiaris
 amplificatio nemini nocens, non
 est vituperanda, sed fugienda sem-

L *communis iuris.* 299
 per iniuria. Sed detrahere ali-
 quid alteri, & hominem hominis
 in commodo suum augere com-
 modum, magis est contra natu-
 ram, quàm mors, quàm paupertas,
 quàm dolor, quàm cætera, quæ
 possunt aut corpori accidere; aut
 rebus externis. Illud enim natu-
 ra non patitur, vt aliorum in spolijs
 nostras facultates, copias, opes
 augeamus. Neque vero hoc so-
 lum natura, id est, iure gentium,
 sed etiam legibus populorum,
 quibus in singulis ciuitatibus
 Republicæ continentur, eodem
 modo constitutum est, vt non li-
 ceat sui commodi causa, nocere
 alteri. *Et 3. de Finib.* Alienum est
 à iustitia, ad quam nati esse vide-
 mur, detrahere quid de aliquo,
 quod sibi assumat,
Et qui cum aliena iactura locu- 82
pletatur, dolum supponit. Parique
sunt, dolum expresse committere; &
cum aliena iactura locupletari scien-
ter, l. 1. §. An in papillum, D. de
posit. l. Si quis mancipijs, 17. §.
Proculus ait, D. de instit. action.
Crauet. consil. 142. num. 17. Lan-
cellor. Gall. consil. 105. num. 87.
Maluasc. consil. 79. nu. 19. Franc.
Viui. decif. 160. numer. 5. Mari.
 Giurb.

L. Axiomata, & loca

Giurb. (*qui hos refert*) in consuetud. Senat. Messan. cap. 1. glos. 8. nu. 64. p. 1.

83 LVCEM odit, qui male agit, notamus infra, lit. M. nu. 11.

84 LVCRVM sine onere esse non debet, l. vnic. §. Pro secundo, C. de caduc. toll. l. 3. D. de iure patron. l. Nefenius, 35. §. Recte ergo, D. de exculat. tutor. glos. in l. Si sine, D. de posit. cap. Rationi, de regul. iur. lib. 6. Castill. controverf. lib. 5. p. 2. cap. 64. num. 52 & sequentib. Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens. lib. 1. quæst. 145. num. 26. in fin. *Et lucrum ibi esse debet, ubi est periculum, & labor, l. fin. §. penult. C. de furt. l. Secundum naturam, D. de regul. iur. l. Placer, D. ad leg. Falcid. glos. in l. Si is qui, §. 1. D. commod. Surd. conf. 150. numer. 11. Ouidi. de Amic. de iure emphyt. quæst. 91. numer. 13. cum traditis lit. D. num. 2.*

85 LVCRVM facit, qui voluntatē suā implet, glos. in l. fin. D. de usu. & habitat. Franc. Becci. conf. 20. num. 17. Surd. conf. 245. nu. 170 & conf. 387. num. 12.

86 LVCRVM non debet quis ex suo dolo reportare, l. Servus, D. quod vi aut

L. communia iuris. 300

aut clam, Ioan. Anton. Mangil. de imputat. q. 69. num. 41. *iunctis, notatis lit. M. num. 16. Nec ex alieno damno, diximus lit. D. num. 4.*

LVCRVM non acquirere, vnicuique licet, l. Quod autem, 6. alias 1. Qui autem, D. quæ in fraud. credit. l. Non fraudantur, 134. D. de regul. iur. l. Alienationis verbum, 28. §. Qui occasione, D. de verb. signifi. l. 1. §. fin. D. de colla. bonor. l. Si sponfus, D. de donat. inter vir. & vxor. *infinitos referens Giurb. in consuetud. Senat. Messan. cap. 5. glos. 8. num. 5. & cap. 10. glos. 8. numer. 5. Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. q. 70. num. 2. & seq.*

88 *Limita, excipeque casum legis. Sed et si lege, 25. §. Per inde, D. de petit. hæred. leg. 2. §. Sed et si quid, D. de hæredit. vel action. vendit. leg. Si vero, 64. §. Adijcitur in lege, D. solut. matrim. l. 1. §. Sane, D. si quis omiffa causa testam. & l. Generaliter, 78. D. de regul. iur.*

LVCRVM non debet quis capere ex eo, quod nixus existit impugnare, capit. Ex eo, de regul. iur. lib. 6, capit. Olim, de censib.

L Axiomata, & loca

l. §1 à te. C. de pact. inter emptor. & venditor. l. Quod si minor, §. Restitutio, D. de minor. l. Post legatum, D. de his quib. vt indign. Antoni. Gabri. de regul. iur. conclus. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 45. numer. 16. Rot. Roman. in nouissim. decis. 31. num. 1. part. 1. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. capit. 770. numer. 21. & tom. 5. capit. 967. numer. 28. Antonin. Macerat. variar. resolut. lib. 3. resolut. 1. numer. 62.

90 *Limita & intellige, si impugnans obtinuerit; secus si succubuerit, Bart. in dict. l. Post legatum, numer. 4. versic. Tu dic, D. de his quib. vt indign. Felin. in cap. Capitulum, 30. numer. 10. versic. Limita sexto, de rescript. Anton. Gabri. de conclus. 1. de regul. iur. num. 51. limit. 8. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 688. num. 38. & cap. 704. num. 41. vbi etiam numer. 40. limitat † in impugnatione necessaria, & legali.*

92 *Limita præterea, dum lis pendet qua durante impugnans ex æsù impugnatione lucrum consequi valet, Mat. Anton. Macerat. variar. lib. 1. resolut. 36. numer. 7. Anton. Gabri. de*

L communia iuris. 301

dist. conclus. 1. numer. 40. Franc. Viui. decisio. 379. numero 6. Marl. Giurb. decisio. 55. numero 11. *aliquo limitatione sequenti referendi.*

Limita denique, vt licet impugnans ex eo, quod impugnat lucrum non consequatur, non tamen patiatur dænum, debitive amissionem. Ideoque rescissionem contractus, instrumentumve nullum prætendens, executionem nihilominus eius petere poterit, Mascard. de probat. conclus. 686. numer. 14. & 15. Honded. conf. 17. numer. 45. lib. 2. Surd. conf. 183. numer. 94. Pute. decisio. 35. numer. 1. Cavale. decis. 19. numer. 57. part. 3. & decis. 25. numer. 17. par. 5. Macerat. variar. lib. 2. resolut. 31. numer. num. 1. & resolut. 61. numer. 4. Carthar. decis. 2. & decis. 112. Gutier. de iuram. confirmat. p. 2. cap. 2. num. 23. & q. 29. in finit. referis Giurb. decis. 2. num. 1. & seq. decis. 55. num. 11. & plenius decis. 100. per tot. nouissime. pariterque copiosissime Antonin. de Amato resolut. 36. num. 25.

LV E R E debet in corpore, qui non habet in ære, notauimus supra, lit. C. num. 246.

M

MAGIS, & minus non differunt
specie, l.vlt. D. de fundo in-
stru. l. Sed et si manente, D. de
precar. l. Si is cui, D. quemadmo-
feruit. amir. Surd. conf. 305. nu-
66. & conf. 368. nu. 13. cum cita-
tis infra lit. P. nu. 87. & seq.

MAIOR ratio elidit minorem, l.
Si debitori, in fin. D. de fideiussor.
l. Cui pacto, D. de seruis export.

MAIORI summa inest minor, l.
1. §. si stipulati, D. de verb. oblig.
l. Cū furti, 9. in fin. D. de in litem
iurans. l. Diem proferre, §. si plu-
res, D. de arbitr. l. si quis cū totū,
7. D. de except. rei iudic. c. 1. (ubi
latissime Canonista) de arbit. lib.
6. Cardin. Tusch. tom. 7. lit. 8. cō-
clu. 885. Pichar. ad §. Præterea,
num. 8. Instit. de inutil. stipulat.
Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens.
lib. 1. q. 24. n. 6. Cardin. Seraph.
Rot. Roman. decif. 267. nu. 4. ubi
fallere asserit, quando summa diuer-
sitas specierum diuersitatē constituit.
Amplius pro executione etiam in mi-
nori summa faciendā, ut asserunt Af-
fici. decif. 362. per rot. Thesaur.
decif.

M communia iuris. 302
decif. 122. n. 10. Peregr. decif. Pa-
tauin. 62. n. 2. vers. Quare si iu-
dex, Aloyf. Ricc. collec. 1635. p. 1.

Hic tamen regula opponitur tek.
in l. Si decem, §. 4. in princip. D. lo-
cat ubi dispositio concepta super ma-
iori summa, non verificatur in minori.
Communis intellectus est secundum,
Bar. in d. §. Si stipulati. Propterea
ibi dispositio concepta super maiori
summa, in minori non verificari, quia
de causa agitatur onerosa, in qua axio-
ma non procedit sed in lucrativa tā-
tum, sequuntur Gomez de cōtra-
ctib. c. 9. n. 4. Cost. lib. 1. select. c.
2. n. 1. Conan. cōmen. lib. 7. c. 11.
n. 4. cui §. alios assignat intellectus,
Mencha. de succes. creat. §. 10. n.
142. & ante eam late etiā hac de re
egit, Dec. in l. In eo 10. D. de reg.
iur. per rot. præcipue à nu. 3.

MAIUS cui conceditur, & minus
cōcedi videtur, l. Filius fam. §. fin.
D. de donat. l. Marcellus, D. de do-
nat. cau. mor. l. Non debet, D. de
regul. iur. c. Ex parte, 27. de de-
cim. Ioan. Mar. Nouar. quæst. fo-
rens. lib. 1. q. 24. nu. 5.

Nam minus semper est in eo, quod
plus est, l. In eo, 10. D. de regul.
iur. Nouar. ubi proxime, Regula
hæc in dispensationibus locū nō habet,

M *Axiomata, & loca*

vt per Aloyf. Ricci. in praxi rer.
fori Ecclesiastic. resolut. 2. 27. nu.
4. in 2. edit.

9 Et manus cui licet, non debet quod
minus est non licere, vt notatur in
fra, lit. P. num. 84.

10 MALA non sunt facienda, vt
inde eueniant bona. cap. Ex tuarū,
de sortileg. c. Super eo, de vsur.
Tiraquel. de pœn. temper. causa
5. 2. numer. 3. Palat. Rube. in re-
pet. cap. Per vestras, notab. 6. ns.
2. & 3. de donat. inter vtr. & vxor.
Surd. consil. 574. numer. 19. Fir-
manitque senec. de Benefic. lib. 6.
Nequitia est (inquit) vt ex tra-
has, emergefe, euertere, vt susci-
tes vt emittas, includere. Nec con-
cedenda sunt mala, vt proueniant bo-
na, cap. Non magnopere, vbi glo.
& DD. ne Cleric. vel Monach.
Surd. consil. 109. num. 14.

11 MALE agens odit lucem auctori-
tate Christi Domini, Ioan. 3. &
probant tex. in l. 1. §. Tria lumina,
vbi glos. D. de ventre inspic. l. Do-
natio, 25. (vbi glos. verb. Occul-
te) C. de donat. l. Non existimo,
55. D. de admin. tut. c. Consuluit,
24. (vbi glos. verb. Qui male) ex-
tr. de offic. deleg. c. Pernitiosam,
18. q. 2. c. 1. vers. Porro, vt Ecclē
fiat.

M *communia iuris.* 303

Est: beaef. c. Cum ex in iunctio,
de hereti. Surd. consil. 2. n. 24.

Tenebra namq; ad falsitate, aliq;
delicia sunt apta, d. l. 1. §. Tria, cū
alijs pro ime cit. 11. Firmaturq; Pro
verbo c. 7. vers. Veni inebriemur,
Paul. ad Roman. 13. vers. Nox
præcessit, & ad Ephes. 5. vers. Era-
tis enim aliquando tenebræ. Inde
Psalm. Quoniam ecce peccatores
(inquit) intenderunt arcum, para-
uerunt sagittas suas in pharetra,
vt sagitent in obscuro rectos cor-
de. Horat. epistol. lib. 1. epistol. 2.

Et ingulens hominis surgant de
noctis latrones.

Idem ibi epistola ad Quintium.

Noctem peccatis, & fraudibus ob-
ijce nubem.

Ouidi. lib. 1. Amor.

Noctis latent menda, vitiisque ig-
nescitur omni.

Et de Arte Amand. lib. 3.

Et si turpis eris, formosa videbere
potes,

Et tenebras vitijs nox dabit ip-
sa tuis.

Et Factori lib. 2.

Noctis erat medium, quid non
amor improbus audet?

Rosida per tenebras FANNUS ad
antra venit.

M Axiomata, & loca,

Et lib. 5.

*Vel quia delictijs nocturna licentia
nostris*

Conuenit,

Et lib. 6.

*Hec loca lucis habent nimis, &
cum luce, pudoris.*

*Quintilian. etiam declamat. 19.
velit hęc: Est in miseris penatibus*

*pars remota, seposita, profunda
tenebris, tristis accessu, omnibus*

*apta flagitijs. Senec. declamat. lib. 7.
declamat. 5. Nox placet scelert,*

*atq; & de iralib. 3. Quid tā inaudi-
tūm (inquit) quā nocturnū sup-
plicitium? Cū latrocinij tenebris*

*abscondi soleat. Et controuers. lib.
4. controuers. 11. Quid mihi lu-
men? ea tātū admissuro nefas, op-
tānda nox est.*

13 *Vnde quia occulto, & clandestine
sunt, suspitione non carent, c. 1. §.*

*Cum enim (& ibi glos. verb. Occul-
t. hvt Ecclesiast. benef. sine di-
minuit. confer. d. c. Consultu, §.*

*Ne verb. l. fin. D. de rita nupt. cū
similibus de quibus per Tiraquel. de*

*pœn. temp. caus. 11. n. 11. & ple-
nius de retract. tit. 2. in præfat. à*

*n. 13. Menoch. de præsump. lib. 4.
q. 1. au. 7. Mascard. de probat.
conclu. § 15. nu. 33.*

Sic

M communia iuris. 304

*Sicut à contrario ea, quæ in conf-
pectu aliorum, & palam fiunt, ab om-
ni sunt suspitione aliena, notatur in-
fra, lit. P. nu. m. 11.*

*MALE paria, male dilabuntur,
tradit lex D. Paul. & alij Cardin.*

*Tafsch. to. 5. lit. M. concl. 25. Inde
Quid. amorū, lib. 1. eleg. 10.*

*Nō habet euentus sordidaprada bonos.
Et Claudian.*

*Quas male collegit fallacis dextra
parentis,*

*Has peius nati dextra refudit opes.
Senec. Traged. in Mæde. act. 1.*

*Quæ scelere paria est, scelere relin-
quitur domus.*

*Et ibid. actu. 2.
Iniqua nunquam Regna perpetuo
manent.*

*D. que Gregor. ad Regin. Francor.
Crede mihi (ait) quod cū peccato
cōgregatur, cū peccato perditur.*

*MALITIA crescens, crescere de-
bet & paria, l. Quicumque, C. de
seru. fugit. glos. in c. Honoratus,*

*verb. Tot scriptis, 7. dist. Matth.
de Afflict. in constit. Neapol. in
constit. Clementiæ, num. 19. &
constit. Asperitatem, numer. 8.*

*Quintilian. Mandos. in tract.
commis. formul. 2. verb. Aggra-
uandi, Ioan. Berber. in viator. iur.*

Cc 4

R.

M *Axiomata, & loca*

p. 3. tit. De iudice, num. 57. Andr. Gall. de pace publ. lib. 2. c. 2. nu. 29.

26 **EX MALITIA sua nemo debet commodum reportare**, l. In subdo, D. de rei vendic. l. Itaq; fallo, D. de furt. cap. Cognoscetes, extr. de constit. cap. Sedes, & cap. Plezomque, de rescript. c. Intelleximus, de iudic. Cardos. in praxi iudic. & advocat. ver. b. Deltum, numer. 7. iunctis traditis supra lit. C. num. 84. & lit. D. num. 189.

27 *Intellige directe, & principaliter: Nam indirecte per accide. s. & in consequentiam, ex malitia sua reportare quis commodum potest, arguunt. tex. in l. Sed & milites, 10. §. Scribit (ibi: Tutelis excusabantur, quia urbem eis ingratam non licet) D. de excusat. tutor. l. Decreto, 10. D. de suspent. tutor. c. Quia diversitatem, vers. Si tamen, de concess. praben. notat Tirraq. de iure marit. glos. 8. n. 179.*

28 **MALITIAS non est via apperenda**, l. Cū hi, 8. §. Si cum his, D. de transact. l. Cōueniri, 5. D. de pact. dotal. l. Illud, 7. §. Sed si negauerit, D. de tributor. 2. l. 2. C. de indict. viduit. tollend. l. Cam spone, 1. 4. D. de public. in rem act. l.

M *communis iuris. 305*

Si maritus, 15. §. Legis Iulie, ver. Ceterum, D. ad l. Iul. de adulter. l. vnic. §. Ille etiam, C. de latin. libert. toll. c. vnic. in fin. extr. vt Eoclesiast. benefic. sine diminut. c. 6. fer. adducimus hac iura Nos de priuileg. paup. & miser. pers. p. 1. q. 39. n. 2. C.esar Argel. de contadict. legitim. q. 13. n. 90. Flamin. de confident. q. 35. n. 70. cum traditis sup. lit. F. nu. 165. & seq.

Imo malicijs est occurrendū, idem Flam. de confident. q. 32. nu. 61.

Neq; eis est indulgendum, Escobar de ratiotin. c. 15. nu. 3. Ould. de Amic. de iure emphyt. q. 74. n. 10.

MALORVM mores infirmitas animi nō excusat, l. 1. C. si aduersus delictū. *Malorum mores excusare nō solent, vt per Nos de priuileg. pauper. & miser. pers. p. 1. q. 4. n. 186.*

MALORVM consortia sepe bonos corrumpunt, c. Sæpè, 28. q. 1. Tirraq. in l. 5. connub. glos. 1. p. 5. nu. 29. Camil. Borrel. in addit. ad Bellag. in specul. Princip. rubr. 1. 1. §. Viso, lit. C. vers. Item hereticus, *Vnde Senec. de tranquill. vita, sit. de exercitat. animi, ait: Serpunt enim vitia, & in proximum quemq; transiliunt, & contactu nocent, & notauimus sup. lit. C. nu. 216.*

M Axiomata, & loca

22 MALVM sub specie boni, non est
admittendum, c. Forte, 14. q. 3. Fa-
rinac. consil. 30. nu. 62. lib. 1. Sape-
nim vñ sub alio regitur, c. Sæpè,
41. distin. Vnde Senec. de formul.
honestæ vitæ: Sæpè mendacium
specie virtutis obcluditur, ait, &
de Clement. lib. 1. Nam cum fiat
vitia quædam virtutes imitantia,
& epistol. 45. lib. 6. Vitia nobis sub
virtutum nomine subrepiant. Te-
meritas, sub titulo fortitudinis la-
tet. Et ibi alia, & lib. 2. epistol.
121. Mala interdum speciem
honesti obtulerunt, & optimū ex
contrario nituit. Sunt enim, vt
scis, virtutibus vitia confinia, &
perditis quoq; ac turpibus recti
similitudo est. Alter etiam Senec.
in Herculi. Oetæ.

Et vitium impotens
Virtus vocatur.

Tecinitque eleganter Ouid. de re-
med. amor. lib. 1.

Et mala sunt vicina bonis, errore
sub illo

Pro vitio virtus crimina sæpe tulit.
Horat. etiam epistol. li. 1. epistol.
ad Lollium.

Plenumque modestus

Occupat obscuri speciem, taciturnus,
acerbis,

M communia iuris 306

Similiter Cicero. in Part. Cernenda
sunt diligenter, ne ea nos fallant
vitia, quæ virtutē videntur imita-
ri. Nā & prudentiā malitia, & tē-
perantiam immanitas in volupta-
tibus aspernandis, & magnitudi-
nem animi, superbia in animis ex-
tollendis, & despicientia in con-
temnendis honoribus: & libera-
litate effusio, & fortitudinē auda-
tia imitatur, & religionē supersti-
tio: studijsq; bonis similia videtur
ea, quæ sunt in eo genere nimia.
Et de natur. Deor. Omnibus veris
falsa quædam adiuncta sunt tanta si-
militudine, vt nulla inhiat iudicā-
di, & assentiendi nota.

MALVM omne nascens facile oppri-
mitur, inueteratū, sit plerūq; robu-
stius, vt ex Sacra Scriptura, Cicero-
ne, & alijs comprobatur Episc. Cāpan.
in diuer. iur. Canon. rubr. 12. c. 8.
n. 8. eleganter Ouid. de reme. amor.
lib. 1.

Dam licet, & modici tangunt pra-
cordia motus.

Si piget, in primo limine sistit pedē.
Opprime dum noua sunt subitis mala
semina morbis.

Et tunc insipiens ire resistat equus.
Rani mora dat vires; teneras moras
per quoque vnas,

M Axiomata, & loca

Et validas segetes, quae sunt herbae,
facit.

Quae praebet latas arbor spatiantibus
umbras,

Quo posita est primum tempore,
virga fuit.

Tunc poterat manibus summa tel-
lure tenellis;

Nunc stat in immensum viribus
aucta suis.

Et ibi.

Principis obliuio, sero medicina pa-
ratur.

Cum mala per longas conualuere
moras.

Sed prepera, nec te venturas differ
in horas,

Qui non est hodie, cras minus
aptus erit.

Glaudian. in Eutrop. lib. 2.

Veteri post obruta morbo

Corpora Paeonias ne quicquam ad-
moueris herbas.

Ulcera possessis atque suffusa me-
dulis,

Non leuiori manu, ferro sanantur,
& igne.

Senec. de Hippolite. a. Qu. 1.

Quisquis in primo obicitur

Repulitque amorem, vitus, ac ri-
dor fuit:

Qui

M communitiu iuris. 307

Qui blandendo dulco nutritis
maum

Sero recusat ferro, quod subit in-
gum.

Alier quoque Senec. de vita bea-
ta. Facile est enim (inquit) te-
neros adhuc animos componere,
difficiliter recidunt vitia, quæ no-
bis cum creuerunt.

MALVM minus de duobus est
eligendum, cap. Duod. d. 13. cap. lu-
rauit, cap. Non solum, 23. q. 3. l.

Quoties, D. de regul. iur. Tiraq.
de nouilt. cap. 32. num. 547. Car-
dinal, Tusch. liter. M. conclu. 26.

Menoch. de praesumptione lib. 5.
q. 2. num. 24. Menchac. illustri, q.

cap. 48. num. 2. Thomas de Tho-
maset. regul. 93. P. Azor instituc.

moral. part. 1. lib. 2. cap. 18. q. 5.
Sayr. in clau. Reg. lib. 1. cap. 13.

num. 30. P. Sanchez de matrimo-
lib. 7. disput. 12. num. 15. & in su-
mm. super precept. Decalogi, lib.

1. cap. 10. a. num. 22. cum seqq.
ubi late hac de re, Sur. consil. 509.

num. 13. Cicero, ad Quintum fratrem.

In duobus malis fugiendum mai-
us, leuius est eligendum simili-

ter & Octauio; Eduobus autem
malis qui maius fugiendum sit,

leuius est eligendum.

M Axiomata, & loca

Nam respectu maioris mali, minus habet rationem boni, ex citatis per Patrem Henricum in summ. libr. 1. 2. capit. 6. §. 7. liter. F.

Item accidentaliter, & secundum quid, perplexus inter duo, quorum alterum necessario est facturus, & utrumque arbitratur esse peccatum, iuste potest, & tenetur, quod sibi minus videtur, ut maius evitet, eligere. Ita colligitur ex text. in d. cap. Duo mala, in idem est text. in c. 2. ead. dist. 13. versic. Est tamen, & ver. Sed cum, & in c. Si aliquid, 22. q. 3. observant, Arch. Domini. Præpos. Bellam. & Turrecrem. post glos. in d. capit. Duo mala, D. Thom. 1. 2. q. 19. art. 6. ad tertium ubi Medina. q. 1. Cord. in suo quaest. lib. 3. q. 4. ad fin. Valent. 1. 2. q. 14. puncto 5. ad secundum. Vazq. ad d. q. 19. disput. 60. c. 2. numer. 6. & ex omnium sententia resolvunt, P. Molin. de iustit. & iur. tom. 1. disput. 335 sub numer. 10. Fr. Emman. in summ. tom. 2. c. 5. 1. numer. 6. P. Suarez. tom. 4. de poenitent. disp. 4. section. 10. num. 4.

Et autem consulere alicui minus malum, ut maius evitet, licitum fit? Vide Thomam de Thomaset. d. regul. 93. Pater Azor institut.

M communia iuris. 308

moral. p. 2. lib. 1. 2. cap. 16. q. 8. Pater Lese. de instit. & iure, lib. 4. capit. 3. dubit. 4. num. 34. plenissime, multis que relatis. Pater Sanchez de matrim. d. libr. 7. disput. 1. numer. 14. & seqq. qui à num. 16. tenet, non solum consulere in presentibus licere, sed & inducere ad minus malum perpetrandum, à peccato que obligatione, vel restitutione inducentē excusari.

Et malum minus tolleratur, ut gratius evitetur. l. Absentē, D. de pen. l. 1. §. Sanctius D. de vent. in posses. miten.

MALVM QVE maius minori est 28
consideratione preferendū c. Omnes 7
q. 1. c. Si quis 7. q. 3.

MALVS semel, semper praesumitur 29
malus, c. Semel malus 3. de reg. iur. l. 6. prosequitur Hyp. cōf. 44. n. 3. & 4. Duen. reg. 303. Menoc. de presum. li. 5. q. 3. 2. Masc. de prob. cōcl. 1003. n. 37. Fr. Emman. Rodr. tom. 2. reg. q. 12. ar. 3. Cott. in me mor. verb. Malus semel, Far. in pra xi crimin. p. 1. q. 25. nu. 1. 1. alios refert Cened. ad Sextum. collect. 29 num. 2.

Intellige ut habeat tantum locum, in eodem, vel simili genere mali: sicut in diner. 9, ut docent, Hyp.

M Axiomata, & loca

Hypol. conf. 15. num. 9. & conf. 44. num. 18. cum seqq. Grammat. decif. 2. 5. num. 7. Gregor. Lopez in l. 1. verb. Procurado. tit. 18. p. 6. Vezin. tom. 2. commun. opini. lib. 9. titul. 2. num. 215. Mascara. de probat. conclu. 2. 22. num. 30. d. conclu. 1003. numer. 38. Iul. Clar. lib. 5. §. final. q. 2. 1. nume. 1. ad fin. Farnat. d. q. 23. nume. 30. Aloyf. Ricci. in decif. Curia Archiepiscop. Neapol. decif. 4. part. 2. Cardinal. Tusch. tom. 5. lit. M. concl. 28. Tomas. de Thomafet. regul. 278. Franc. Galet. in margarit. casuum conscient. verb. Præsumere Sur. conf. 63. num. 12. *exemplifica, & exorna ut per Vincent. Carot. de refurtiua penes tertium reperta q. 21. à num. 2. cum seqq. quem vide.*

31 **M A L V S** nihilominus in una specie delicti, magnam in alia contra se habet suspicionem, cap. Si gens Anglorum, §. 6. dist. Alciat. de præsumpt. regul. 2. præsumption. 7.

32 *Limta axioma in eo, qui per triennium vixit honeste, auth. de Monachis, §. Hinc autè nobis col. 1. Alicat. d. præf. 7. nu. 3. Sur. cõf. 173. num. 105.*

MAN-

M communia iuris 309

MANDATVM speciale dicitur hit generalis, cap Non iuste, de procurator cap. 1. de rescript. l. Principibus, D. de procurator. Stephan. Gratian. discept. foren. tom 1. cap. 9. num. 9. Cardos. in practi iudic. & advocator, verb. mada tum, num. 4.

MANDATVM, & rati habitio comparantur. Mandate nanque, vel ratum habere, paria sunt, capit. Rati habitio: n. de regul. iur. li. 6. cum multis ampliationibus, & limitationibus ad longum infra lit. R. n. 3. t. & s. q. relatis.

MANDATVM formaliter debet adimpleri, eius que forma diligenter custodienda est, nec illius fines exredi licet. l. Diligenter, §. 1. Potest 4. t. D. mandat. cap Qui ad agendum, de procur. in 6. Clement. Non potest, eod. titul. c. Cum venissent, de eo, qui mitt. in possess. Surd. consil. 105. numer. 27. & conf. 160. numer. 34. Cardin. Tusch. liter. M. conclu. 39. vbi ampliat, pluribus que limitat modis, & conclu. 40 & multis seqq. *fussissime etiam Car. Mant. de tacit. & ambig. conuen. li. 7. tit. 12. pertot.*

MANDATVM expirat mor-

36

M Axiomata, & loca

te mandatis, l. Mandatum, C. mandatum, l. Si quidem, & l. Inter causas, D. eodem titul. l. fin. D. de solut. capit. Relatum, & capit. Gratum, de offic. & potest. iudic. de leg. l. 23. titul. 5. part. 3. Car. Mantie. de tacit. & ambig. convent. lib. 7. titul. 23. num. 1. & per tot. *vbi plures ampliationes, & limitationes assignat, sic pariter* Car. Tusch. liter. M. conclu. 65. Ioann. Mar. Nouar. quest. forens. lib. 1. q. 102. num. 4. & 5. & in praxi electionis, & variar. fori q. 30. num. 3. sect. 1. Alexan. Trentac. variar. resolut. lib. 2. tit. de procur. resolut. 10. num. 1. & seqq.

Limita etiam vt per Sur- consil. 99. numer. 1. & 4. & consil. 136. numer. 39. & per Paul. A. Emil. Verall. decis. 188. alias, 10. & decis. 189. alias 11. p. 2. liter. M. & per Nicola. Vander. singul. 47. per tot. *vbi axiomati hinc assignat, & decem limitationes assignat, alias* Donel. lib. 16. digest. c. 23. & ibid. vsual. & Vaz. contro. uer. vsu frequ. l. 2. c. 21.

34 MANDATVM debet esse gratuitum, l. 1. in fin. D. mandat. l. Item, C. de procurat. Car-

M communia iuris. 310

dinal. Tusch. liter. M. conclu. 55. Cardinal. Mantie. de tacit. & ambig. convent. lib. 7. titul. 2. num. 3. tom. 1. *Vbi enim merces interuenit, in locationem, conductionem, alterius re contra-* *ctus speciem trahit*, d. l. 1. 5. mandat. D. mandat. l. Naturalis, 5. Sed si facio, D. de præcip. verb.

Non tamen remunerationem ex- 38 *cludit*, l. Si remunerandi, in principi. D. mandat. Cardinal. Mantie proxime relato loco num. 5.

MANDATVM non presumitur, 39 *argumenta* tex. in l. In bello, §. Facta, D. de capti. & post. limin. reuerf. Car. Tusch. M. conclu. 32. Menoch. de præsump. l. 2. præsum. 15. n. 3. Sur. consil. 28. num. 80. *vbi* numer. 81. *ampliat* † *etiam si* 40 *temporis diuturnitas concurrat, mol-* *tos allegans, plenissime a nocti, d.* lib. 2. præsum. 33. numer. 14. *qui etiam* num. seq. *cos. varium to-* *nentium opiniones refert*, per quem *multipliciter axioma hoc limita* lbi, a n. 3. cum seq. quem omnino in mate- ria consule.

MANDATVM re integra reuo- 41 *ocari potest*, l. Si cū Cor. 88. D. de fo-

M. Axiomata, & loca

folat. l. Aliud est 106, in fin. D. eodem.

42 *Limita, & intellige, nisi mandatum sit favore mandatarum, qui impium sit paratus, l. Cum fundum, D. de pact. Vincent. Carot. singul. 181.*

43 **MARITVS** caput est vxoris, cap. fin. 32. q. 6. Ioan. Mar. Nou. question. forens. lib. 1. q. 133. numer. 2.

44 *Et mariti radii illustratur vxor, l. Ræminæ. g. l. Nuptiæ. 12. D. de Senatorib. l. Cum te, 10. C. de nupti. l. 3. vers. Sed & si filiam, C. de natural. liber. l. Mulieres, 6. C. de in col. lib. 10. l. Mulieres, 13. C. de dignitatibus lib. 1. 2. Regia leges apud nos, 3. tit. 1. 5. part. 2. l. 7. tit. 2. part. 4. leg. 16. titul. 2. de los hijos. d'algo. lib. 5. 4. Ordinam. l. 9. tit. 11. l. 2. nouæ Reg. collecti. plenissime Pichar. in disp. de nobilit. commun. inter vir. & vxor, à n. 15. cum seq.*

45 **MASCVLINVM** concipit femininum, l. Iusta, l. Non est sine libertis, & l. Quisquis, D. de verbor. signific. l. si quis ita, D. de testam. ratel. l. Si ita scriptum D. de legat. l. l. Qui duos, & l. Seruis, D. de legat. 3. copiosissime Car.

Tuf.

M. Cmomunia iuris. 311

Tusch. liter. M. conclu. 101. per. 112. numeros. ad saturitatem ampliationes. & limitationes assignans, sic pariter Castill. controuer. lib. 5. 2. p. cap. 66. num. 1. & seqq. & numer. 2. & seqq. Vincenti, Fusar. de substitut. q. 3. 1. nom. 1. & seq. Ioann. Anton. Mangil. de imputationibus q. 67. num. 4. & q. 78. n. 1. & seqq. & q. 148. num. 1. Surconf. 21. num. 2. 5. & 9. conf. 140. num. 4. conf. 151. num. 32. confil. 559. n. 13. & conf. 564. n. 2. St. Gratian. discept. forens. tom. 4. c. 664. num. 9. & capit. 757. numer. 13. & 14.

MEDIA presumuntur probatis extremis, l. Sicut, §. Non videtur, D. quibus modis pign. vel hypot. soluit. Scac. de appellat. q. 18. remed. 1. conclu. 5. num. 56. Menochi (alia inra referri) de pres. li. 8. prel. 66. n. 2. & per tot. presum. de materia hac, vbi limitat, & intelligit diuersimodè.

MEDIA tempora non nocent, 49 princip. instit. de ingenu. l. Sed & si, 6. §. Solemus, D. de hæredi instituen. Pichar. ad §. In extraneis: 4. n. 1. instit. de hære. qualitat. & differ.

MEDIA via est eligenda in du- 48
bno

M. Axiomata, & loca

bio, l. Antiqui, D. si pars hæredit.
petat §. pen. institut. quibus ex
caus. manumit. non lic. §. Cum ex
aliena, institut. de rer. diuis. multa
refert iura glos. ver. Ab initio in c.
3. de censib. Hinc illud.

Ouid. Metamor. libr. 2.

Medio tutissimus ibis.

Et Senec. trag. 10.

Quis quis medium defugit
ster

Stabili nunquam tramite cur-
ret.

Tradidereque passim, Hor. Ser. Saty.
10. & Oda. 10. lib. 2. & de art. poc.
Mart. Epigr. lib. 1. Epigr. ad Flac-
cum, Arist. lib. 2. Ethic. & Polit. 4.
& alibi saepe, Firmatque regulam hanc
copiose Tiraq. de iure primo. q. 17
opin. 4. n. 9. Menoc. de præsum. li.
1. q. 97. n. 27. Tho. de Tho. regu.
178. ubi procedere declarat, quando
ius, vel sententia ad unam par-
tem magis quam ad aliam adapta-
ri uequit.

19 MEDIA sui finis sequuntur
naturam, & ab eo regulantur,
I. Oratio, D. de sponsalibus, Ha-
bisque finis, de modis non curatur,
votauimus supra, liter. F. nu-
mer. 147.

50 MEDIA ex præce-
den

M communia iuris. 312
dentibus, & sequentibus declaran-
tur, l. Heros palam, §. Si quis post
D. de testament. Sur. conf. 151.
num. 30.

MEDIVM ex duo-- 52
bus contrarijs fit optimum, Paul.
de Castro per text. ibi in l.
Continuus, §. Cum ita, D. de
verb. obligat. Flamin. Paris. quæ
cum refert, de confident. q. 7. nu-
mer. 39.

MEDIUM inhabile impedit extre 52
ma habilita posse coniungi, l. fin. D. de
Flumin. l. Qui sella, §. fin. D. de
seruit. rustic. prætor. l. Tria præ-
dia, D. de seruitut. urban. præ-
tor. Sar. conf. 8. num. 17. & conf.
136. numer. 34. Anton. Monach.
Florent. decis. 62. nome. 18. Car.
Tusch. tomo 3. Liter. E. con-
clus. 684. Castillo controuer. lib.
5. 2. p. numer. 14. col. 2. cir-
ca fin.

MEDIUM refertur ad utranque 53
extremum, l. as. in l. 3. §. Filius in-
ter numer. 15. D. de liber. & pos-
thum. Mari. Giurb. in consuetud.
Senat. Mellan. cap. 9. gloss. 12. nu-
mer. 1.

MELIUS est intacta iura seruare 54
quam post vulneratam causam remedi-
quare, sen. melius est occurrere

M Axiomata, & loca

an tempore, quam post illatum vul-
nus remedium querere, l. vltim. in
fin. C. in quibus caus. in integr. restit.
non sit necessar. l. 1. C. quando li-
ceat vni cuique sine iudic. se vin-
dic. Car. Mantio. de tacit. & am-
big. conuent. lib. 11. tit. 8. numer.
30. in fin. Car. Tusch. tom. 6. liter
P. conclu. 648. Ioann. Mar. Bellet
disquisit. Clerical. part. 1. tit. de
disciplina Clerical. §. 5. num. 105
pagin. 68. Inde Ouid. de Pont. lib.
2. eleg. 6.

Cum poteram recto transire Ceram-
niis velo

Vt fera vitarem saxamonendus
eram.

Nunc mihi naufragio quid prodest
dicere saclo,

Quam ea debuerat currere cyw-
bz via?

Et tristit. lib. 1. eleg. 3.

Et quam quam sero clipeum post,
vulnera sumo,

Illudque iphus vulgatum de re-
med. amor. liq. 2.

Principis obsta, sero medicina pa-
ratur,

Cum mala per longas conualuere
moras,

Et Horat. Epistolar. epist. ad Lo-
lium.

M Cmomunia iuris. 313

Er contempta solent incendia su-
mere vires.

Senec. de ira lib. 1. capit. 7. Pri-
mum facilius est, excludere per-
niciofa, quam regere, & non admitt-
tere, quam admissa moderari. &
cap. 8. Optimum est primum irri-
tametum iteq protinus spernere,
iphsq; repugnare seminibus, &
dare operam, ne incidamus in ira-
nam si ceperit ferre transuersos.
difficilis ad salutem transcurfus
est. lateque prosequitur, & firmat
ibidem,

MELIVS est pauca caute age-
re, quam multis interesse periculo-
se, auth. de tabellion. circa med.
collat. 4.

MELIVS quoque est pauca tenere,
quam multa discere, non tamen ea ad
manum habere, Senec. de Benefic.
li. 7. Solet plus prodesse, si pau-
ca precepta sapienter retineas, sed
illa in promptu tibi, & in vfu sint
quam si multa quidem didiceris, sed
illa non habeas ad manum.

Et melius est pauca certa,
idonea effundere, quam multis inu-
tilibus homines pragranare, l. Tan-
ta §. Contrariam, C. de veter.
sar. enucle. Unde sapienter qui
dixit,

M Axiomata, & loca

Pauca loqui prudens, audireq; plurima debet.

Os unum, binasque aures id circo tenemus.

58 MELIV Sest nocentē dimittere, quā innocentem punire, l. Absentem D. de pæn. Car. Tuf. præf. concl. tomo 1. lit. A: concl. 41. nu. 3. Scac. de re iudicat. glos. 14. q. 8. num. 18. Menoch. de præsum. lit. 2. præsump. 90. num. 4. *Exemplum enim graue est, prætextu innocentis insouem periclitari.* l. fin. in fin. C. de his, qui latron. occultat.

59 MELIVS est alere non alendum, quam fame necare alendum, notauimus supra, liter. A. numer. 108.

60 MEMBRORVM suorum nemo est dominus, l. Liber homo, D. ad leg. Aquil. c. Si nō licet, cum multis c. 99. 23. q. 5. Ioan. Mar. Bel. disqut. cleric. tit. de fauor. clerico. canon. p. 1. §. 1. numer. 15. pag. 174. cum huiusmodi dominium: sōis Deo sit reseruatū, iuxta illud sacra pagin. Sapient. 16. Tu es domine, qui vitæ, & mortis habes potestatem, & Deū ter. c. 32. Ego occidam, & ego viuere faciam. Quintum Decalogi præceptum. Non occides; Non solum de alio, sed etiam de se ipso

M communia iur. s. 314

*intelligitur iuxta text. in d. cap. Si non licet 23. q. 5. inde Seneca de vitæ breuit. Suis nemo est, in- q. 8. Ideoque tam in foro interno, quā externo vitam suam, aut propria membra dispare, aut dilare sine legitima causa, nemini licet, per ea, quæ tradant D. Thom. 2. 2. q. 64. arti. 5. Couar. lib. 1. variar. cap. 2. à numer. 8. & lib. 2. c. 2. nume. 11. col. vlt. Gomez variar. tom. 3. c. 3. numer. 13. Siman. de Cathol. instit. c. 18. a num. 21. Tiraq. de nobil. c. 3. 1. a num. 559. Iul. Clar. in præf. lib. 5. §. fin. q. 68. numer. 37. Menoch. de arbitrar. casu 284. P. Lesh. de iustit. & iur. lib. 2. cap. 9. a num. 98. & num. 101. refert plures Cened. ad Decretum, collect. 29. n. 4. *Eaque ratione, nec consentire quis potest ut alius in eum saniat, 61 suave membra dilaceret, ut firmas, Hieron. Buccar. de diff. inter iudic. ciu. & crim. dif. 183. n. 20 & seq. Quis nō 2. limita in offensis lenibus.* MEMBRA a capite recedere nō debent 62 c. Cū nō liceat 12. de præscript. Mol. de Hispan. primog. lit. c. 1. n. 17. Nicol. Losæ de iure vniuersit. par. 3. cap. 13. num. 7. *conducuntque tradita per Roman. singul. 500.**

M Axiomata, & loca

63

MEMORIA *hominis fragilis est*, l. Hac consultissima, s. Arcum humana, C. qui testament. facer. possess. Peregre, D. de acquitren. possess. Et omnium habere memoriam, diuinitatis magis, quam humanitatis est, l. 2. s. si quid autem, C. de veter. iur. enuclean. In de Senec. de Benefic. libr. 7. ait, Fragilis est memoria, & reru turba non sufficit.

64

MENDACIVM *in vno dicens, in omnibus presumis pr dixisse*, argum. l. vlt. D. de rei vendic. auth, Contraque propriam, C. de nona mer. pecun. Mascar. de probat. co. cl. 1039. num. 7. Anton. Monach. decis. Lucens. 38. nume. 11. Stephan. Gratian. decis. 227. num. 2. Barthol. Pere ad extrauag. Ambitiosę, de reb. Eccles. non alien. c. 3 num. 51.

65

Amplia vt etiam in futurum, presumatur mendax, Mascard. vbi supra numer. 12. Alciat. de presump. regu. 3. presump. 7. Steph. Grat. proxime dicto loco num. 9. *quibus acquit*

66

MENDAX *precator caret impetratis*, cap. Super literis, 20. de rescript. Et suo iure priuatur Hieron. Buecron. de differ. inter iudic. citat.

M *communis iuris*. 315
 vil. & crimin. differ. 235. nume. 5. & seq.

Limita in eo, qui errore, vel ignorantia mendacium protulit, vt non iurimus Nos de priuileg. pauper & miser. b. person. part. 1. quest. 44. nume. 67. Et quod mendacium est delictum ¶ & turpitud. Parinae consil. 60. num. 130. lib. 1. vide Osual. in Donel lib. 31. titul. 20. liter. P.

68

Et plus est mentiri, quam leuocinium facere, cap. Postulasti, de rescript.

69

Ex sententia tamen Senecę de formula honestę vitę titul. de iustitia, quandoque licet.

70

Eius sunt verba: Quod si aliquando coerceris vt mendacis, vttere non ad falsu, sed ad veri custodiam. Et si contigerit fidelitatem mendatio redimi, nõ mentiris, quia vbi honesta causa est secreta, non prodit, tacenda enim tacet, loquenda loquitur. Super quo consulendus Augustin. in cap. Nequis arbitretur, in cap. Faciat homo, & cap. Si quis ad te conluerit, cum multis aliis ibi, 22 q. 2. & Origen. in cap. Paul. ad Galat. Quem cum Platone, eorum in id sententiam referendo, citat Ioan. Iñ

M Axiomata, & loca,

glæ semestri libr. 1. c. 2. pag. 34.
in princ.

71 MENS magis debet attendi, quàm
verba, cap. intelligentia 6. & cap.
Propterea, 8. de verbor. signifi. l.
Labeo. in fin. D. de suppl. legat. l.
Nominis & rei, 5. Verbum, D. de
verb. signif. Scac. de appellat. q.
4. num. 27. & de commer. 5. 1. q. 7
num. 28. & seqq. & num. 358. & q.
1. num. 577. & seq. & ampliatiōe
10. num. 36. & §. 6. glos. 1. n. 1 r.
vers. Quia. & num. 6. Armendar.
in prog. addit. ad recopil. leg.
Naua. num. 19. Mar. Giur. in cō
fuetud. Senat. Mesa in prog. nu.
5. Steph. Gratian. discept. forens.
tom. 4. c. 769. n. 21. & c. 755. num
23. & tom. 5. cap. 814. numer. 14.
Inde Prouer. c. 19. dicitur Qui tan
tum verba sectatur, nihil habebit
qui autem possessor est mentis, di
ligit animam suam, & verba se ha
bent ut corpus, & superficies, ratio au
tem, & mens, ut spiritus, & anima;
Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss.
48. numer. 56. quibus adde notata,
liter. L. numer. 28. & notanda,
lit. V. n. 17. & seq. Verbaq; pendunt a
mente, non autem mens a verbis Men.
conf. 97. n. 44.

72 MEVM quod est, amplius meum flo
ri

M communia iuris. 316

ri non potest, l. Si rem meam, D. de
verbor. obligat. l. 4. §. 1. D. de ac
quir. poss. §. si cui fundus, vers. sed
si rem legatarij inst. delegat §. sic
ita que inst. de action. cap. Inter
dilectos. extra de fide instru. Sur.
conf. 303. num. 56. Sess. Arag. dec.
46. num. 23. & 24. & decif. 27. n. 3.
Bertazol. de clausul. instrument.
claus. 19. glos. 2. num. 9. Pichar.
ad d. vers. Sed si rem legatarij nu
mer. 2. Cardin. Tusch. lit. M. con.
clu. 226. pertot. Limitans, num.
4. quando res perf. de n. ea no esset, ibi
que ex emptificat.

MINIMA non sunt in considera
tione, l. Scio, D. de integ. i. c. tit. l.
4. in final. D. de adilit. edict. l. Si
oleum, §. fin. D. de dol. Brunor a
Sole in locis commun. verb. mi
nima, Aloyf. Ricci. in praxi rer.
fori Ecclesias. decif. 691. in 1. edi.
& resol. 585. à num. 7. in 2. edit.
Car. Tusch. liter. M. conclu. 239.
Sur. conf. 112. numer. 26. Ouidi.
de Amic. de iur. emphy. q. 7. nu. 1
copiosissimè de bast. de Medic. de re
gul. iur. regul. 5. pertotam ius
ctis adductis infra hac liter. nu
mer. 99.

Intelligo quando de iure speciali
agitur cōtra iuriscōmuni regulisputa 74

M Axiomata, & ioca

per viam restitutionis in integrum &
ita procedit text. in d. l. scio. & in
d. l. Si oleum, §. vit. & in l. Res bo-
na, D. de contrah. empt. quia ubi
de iure communis agitur, de minimis
curatur, & procedit text. in l. 1. §.
Istud, D. de contrah. cum emanc.
liber. l. Quamuis, D. ut in possess.
legat. l. 1. §. Cum dicitur, D. sicut
plus quam per leg. Falciid. Etiam
si finis in penalibus, puta in fur-
to, quod in anser, gallsua, vel vino e-
tiam ovis committitur, l. Natura-
tem, §. Gallinarum, D. de acquir.
rer. Domin. §. Gallinarum, & v-
trouique glos. & D. d. infect. de rer.
diuis. Ita distinguit Bartol. in d. l.
Scio. num. 1. ver. Nota quod de
minimis, & in l. Proprietarius. col.
2. in prin. num. 2. ver. Sed hic, aut
agitur. D. de damn. infect. Quod de
finitio ab omnibus communiter re-
cepta est, ut per citatos à Rendina in
propuar. recept. sentent. tom. 1.
titul. 100. numer. 13. eamque pro-
bant Andr. Gail. libr. 2. obseruat.
102. numer. 4. Rad. Forner. libr.
2. rer. quotid. cap. 5. cum aliis quos
refert Osuald. in Donel. libr.
21. c. 9. lter. L. ver. Sed & val.
garis distinctio est, Liso calamo,
com. prefata ampliatione, ut in

75

M communia iuris 317

penalibus quoque procedat, O-
uid. de Amic. dist. q. 7. à numer.
3. cum seqq. praesup. numer. 6.
col. 2. ex med. & num. 7. Sebas-
tian de Medio. d. reg. §. numer. 6.
posteriorum, fol. mihi 249. qui
numer. seq. plurimos alios intellectus
& limitationes huic regula assignat
per eum videnda, & per Ouid. de A-
mic. d. loco à num. 3. infinito: pro
assignans casus, in quibus minimum
attenditur,

In delictisque, & in penalibus, mi-
nima in consideratione esse, pro regula
tradit Hieron. Buccaro de dif. in-
ter iudici. ciuill. & crimin. dif. 167.
n. 8. Camil. Gallin. de verb. signi-
lib. 10. ca. 2. numer. 9. qui diuersis
in locis diuersas etiam limitationes
assignat.

Quando nempe absurdum sequeretur
quia tunc minimi ratio habetur. li. 10.
c. 25. num. 32.

Quando per minimi considerationem
feret praedictum rebus maioribus,
ibid. num. 8.

Quando dispositio loquitur con-
ditionaliter, ibidem num. 22. & 23.
ex glos. in d. l. Res bona fide.
Bald. in rubric. C. de contrah. em.
pt. & aliis,

Quando aliquid pro forma re-

80
que-

L Axiomata, & loca

quiritur, cum forma nihil ad-
de, aut detrahi possit. ibidem,
num. 24. advertis etiam Sebastian
de Medic. d. reg. 5. n. 13. & 14. po-
sterior. pag. 249.

81

Quando minimum ad maiorem su-
mmam integrandam requiritur, idē
ipse Gal. d. lib. 10. c. 25. num. 25,
ex l. Quandiu, & ibi Bald. C. de
distraet. pignor. cum alii. qua ibi
adducit.

82

Vel cum eadem proportionabiliter
in minimo, qua in magno militat
ratio, idem ibi. numer. 26. firmand
etiam Sebastian de Medic. vbi sup.
num. 4. & Mari. Giurb. in consue-
tud. Senat. Messan. cap. 6. glos. 10.
num. 11.

83

MINIMUM sequimur in du-
bio l. semper in stipulationibus in
fin. & l. semper in obscuris, D. de
regul. iur. capit. In obscuris, eod.
titul. lib. 6. sur. conf. 150. numer.
93. Buccaron. de differ. inter iu-
dici. civil. & criminal. differ. 154.
num. 5. & seqq. vbi procedere intel-
ligit in ultimis voluntatibus? & in
delictis, secus in contractibus. Contra-
rium licet post alios a se relaxos desen-
dat Cagnol. in d. l. semper in obs-
curis n. 12.

85

Limita etiam in favorabili. -
bus

M communia iuris. 318

bus, & ad liberationem inducendam
in quibus non quod minus, sed quod
magis est, venit, & sequimur in dubio
l. Aurelius 19. §. Titius restamen-
to, D. de liberat. legat. sur. conf.
112. n. 98.

Intellige etiam quando sumus in 86
quãtitate, secus in speciebus, in quibus
non minimum, sed mediocre debetur,
ex l. 3. & 4. D. de tritic. vin. & oleo
legat. l. Dubium §. fin. D. de lag. §
Dyn. in d. cap. in obscuris. numer.
8. Castrenf. in l. Legato generali-
ter, 37. numer. 5. de legat. 1. Ca-
preol. regul. 113. numer. 41. &
seqq. & eos referens Gratian. disce-
ptat. forens. tom. 4. cap. 700. num.
17. & 18.

MINOR in maiorem non habet 87
imperium, l. Minor. D. de minor. c.
Inferior, cap. Denique, c. Nunc au-
tem, & §. In tantum 21. dist. cap.
Cum inferior, & ibi Abb. in prin.
& n. 1. de maiorit. & obed. cap. lu-
notat, de elect. l. Nam magistra-
tus, D. de recep. arbit. l. Ille à quo
§. Tempestivus. D. ad s. C. Treb.
l. 2. tit. 7. p. 1. Stephan. Gratian.
discep. foren. tom. 5. c. 925. nu. 5.
sunctes notatis supra lit. I. num. 72.
& seqq. & notandis infra lit. P. n.
12. & seq.

MI-

M Axiomata, & loca

88

MINOR & Ecclesia equi-
parantur, cap. 1. & cap. Auditiv ubi
glos. verb. minoris, de in integ. ref
tit, glos. in l, Respublica, verb. So-
let, C. ex quib. caus. maior, Euer.
in locis legalib. loco à minor. ad
Ecclesiam, vel piam causam, &
notauimus supra lit. A. n. 5 10. cum
duobus seqq.

89

Sic pariter minor, & Respublica a-
quiparantur, d. lit, A. n. 5 13. & 514.
diximus.

90

MINVS cui prohibetur, multoma-
gis, quod maius est inter dicitur, cap.
Nulli 24. d. Semper enim in eo, quod
plus est, inest minus l. In eo, D. de
regol. iur. l. 1. §. si stipulanti D. de
verb. obligat. Sur. decis. 65.
numer. 5. Farinat. decis. 10. n. 6.
par. 1. cum aduclis supra hac cad.
lit. num. 7.

92

MINVS soluisse dicitur, & qui ni-
hil soluit, l. Minus 32. l. Verbū am-
plius 82. l. sita stipulatus 150. D.
de verb. signific. Minus enim dicitur,
quod nihil est, l. Illud in princ.
D. de trib. act. Sur. decis. 65. num.
2. 5. & 61

93

Et minus attulisse, qui nihil at-
tulit, Merquecho de diuis. bo-
nor. cap. 15. num. 12. Marl Glur-
ba in consuetud. Senat. Messan.

ca

M communia iuris. 319

cap. 1. glos. 6. numer. 14. part. 1.

MINVS soluit qui tardius, vel 94
post tempus soluit, l. Vt is cui, 12.
§. Minus soluit, D. de verb. signi.
l. 1. §. Editiones, vers. Nam dtes
solutionis, & ibi notat glos. verb.
Summa, D. de edend. §. Tempo-
re, instit. de acton.

Inde minus dare videtur, imo nec
dare, qui tarde dat, ex sententia
Martial. lib. 6. epigram. 23. ad
Petum.

Sex fessertis si statim dedisses,
Cum dixti mihi: sume, tolle, dono:
Deberem tibi Pate producentis,
At nunc cum dederis diu moratus,
Post septem puo, vel nouem Kalen-
das,

Vis dicam tibi veriora veris,
Sex fessertis Pate perdidisti.

Et Senec. lib. 2. de Benefic. Ingra-
tum est (inquit) beneficiū, quod
diu inter dantis manus hæsit,
quod quis ægre dimittere visus
est, & sic dare, tanquam supra re-
paretur, & alia his similia tradit
Cardin. Tusch. lit. M. concl. 270.

MISERICORDITER 96
cum sceleris, non est agendum, Hic
ronym. Buccaro, de differ. inter
iudic. crimin. & civil. differ. 101.
num. 5. & seq. Hinc Senec. de mo-

rib.

M Axiomat' v' & loa

rib. Bonis nocet (ait) qui malis
parcit.

97 MITIVS agitur cum lege, quam
cum homine. l. Celsus, D. de arbit.
glos. fin. in cap. Illa, de elect. &
probat. l. 3. tit. 4. part. 3. versic.
Porque mas ligeramente, plene
Bart. in l. Amplius, D. rem rat. ha
ber. Mari. Anton. variar. lib. 1.
resolut. 19. num. 5. Cald. Perei.
de empt. & vendit. cap. 9. nu. 7.
Cardin. Tusch. lit. M. concl. 292.
Pichard. In disput. de mora, n. 92.
Ioan. Mar. Nouar. quaest. forens.
lib. 1. q. 152. nu. 7. Farinac. quaest.
20. nu. 60. & 61.

98 MIXTVM continetur sub sim-
plici, l. 2. & ibi glos. in princip.
D. de verb. oblig. glos. in §. 1. in-
stit. de actionib. Camil. Gallin de
verb. signific. lib. 9. cap. 19. num.
1. & 2. Cardl. Tusch. lit. M. concl.
294. Quod axioma in finibus limita-
tionibus, & intellectibus exornatur
vt per Tusch. d. loco, Gallin. d. c.
19. per tot. cap. 2. 1. & seq. vsque
ad cap. 35. vbi ad nauceam vsque
materiam profequitur, Surd. decis.
53. num. 27. decis. 174. num. 14.
15. & 16. decis. 329. num. 6. 8.
15. 14. 16. 19. 24. & 25. Castil.
controuerf. lib. 5. p. 2. cap. 89. &
num.

M communia iuris. 320

num. 160. cum seq. omnium latif-
sime Farinac. fragment. crimin. 2.
p. lit. M. à numer. 219. vsque ad
num. 60.

DE MODICO non est curan- 99
dum, l. Si oleum, §. fin. cum l. seq.
D. de dol. l. In rebus, §. Possunt,
D. commod. l. Res, D. de contrah.
empt. l. Scio, D. de in integr. restit.
Aloys. Ricci. in praxi rer. fori Ec-
clesiast. decis. 39. numer. 3. in 1.
edit. & resolut. 36. in 2. edit. Ber-
tazol. in repet. l. Si quis maior,
C. de transact. numer. 42. Ma-
ri. Giurb. in consuetud. Senat.
Messan. capit. 16. glos. 1. num. 14.
Ioan. Mar. Nouar. quaest. forens.
lib. 1. quaest. 37. num. 9. & 10. &
quaest. 56. numer. 8. Steph. Gra-
tian. discept. forens. tom. 5. cap.
951. nu. 7. Thom. de Thomalet.
regul. 94. vbi limitat nisi modi 00
ca essent essentialia, & multa de
quibus, & alij dixerunt supra hac
lit. num. 73. & seq.

MODICA ad nocet, c. Si proponit 101
t. 42. vbi gl. 1. de rescrip. Tiraq.
in l. Si vnquam, verb. Donatione lar-
gitus, n. 107. C. de reuoc. donat. &
in tract. de iudi. in reb. exig. vers.
29. P. Azor insti. moral. lib. 6. c. 10.
vers. Tertio queritur. Ioan. Mar.
Nouar.

M. Axiomata, & loca

Nouar. quæst. forens. lib. 1. q. 374
num. 10. & q. 2. numer. 3. multis
firmat Petr. Binsfeld. in rubr. de
iniur. & demon. dat. notab. 13.

102 Hinc modica mora non nocet, Ti-
raquel. vbi proxim. numer. 77. &
de retract. lignag. §. 8. num. 9.

103 MODVS in dubio potius presu-
mitur, quam conditio, Menoch. de
presumpt. lib. 4. quæst. 175. nu-
15. Molin. de primog. lib. 2. cap.
12. num. 9. Petr. Barbof. in rubr.
D. solut. matrim. p. 1. numer. 28.
Steph. Gratian. discept. forens.
tom. 1. cap. 44. num. 17. & capit.
136. numer. 14. Rot. Roman. ex
collectis à Farinac. decisi. 362.
num. 1. in nouissim.

104 MONACHVS seruo equipa-
ratur, notauimus supra lit. A. num.
531. & 532.

105 MORA vltima nocet, l. Illud, 17.
D. de pericul. & comod. rei vend.
l. Si mora, & l. Semel mora, D. so-
lut. matr. l. Cum Prætor, §. Si alii
quando, D. de noui oper. nunciat.
l. Si & per emptorem, §. 3. D. de
actionib. empt. l. Si seruum, 91.
§. Sequitur, D. de verb. oblig.
cap. Si iudex laicus, 12. vbi glos.
verb. Clericali, de sentent. excō-
munic. lib. 6. Casan. in Catalon.
glor.

M. communia iuris. 321

glor. mund. part. 12. consider-
100. num. 16. Medic. in tract. de
nouation. 2. p. verb. Mora, Sa-
port. tract. de mora, cap. 1. num.
41. Forcat. eod. tract. 3. part. num.
13. Franc. Molin. de ritu nupt.
lib. 3. quæst. 29. num. 86. quos re-
fert Pichard. in disput. de mora,
nume. 212. Cardin. Tusch. lit. M.
conclus. 372. Scacci. de cōmerc.
§. 7. glos. 6. numer. 13.

Et quando prima mora noceat, vi-
de Stephan. Gratian. discept. foren-
sens. tom. 5. cap. 1000. numero
102.

MORA modica non nocet, no-
tauimus supra proximè, numero
102.

MORA non est, vbi nulla petitio
est, l. Nulla, 99. D. de regul. iur.
Surd. consil. 150. num. 98.

MORA non sine interpellatione
cōtrahitur, l. Mora, 32. D. de vsur.
l. Vinum, 22. & l. Lecta, 40. §.
Pactum autem, D. si cert. pet. l. Si
ex legati causa, 13. & l. Nemo re
suam, 82. §. fin. & l. Si insulam,
84. D. de verb. oblig. AEmil. Fer-
ret. in tract. de mora, numer. 8.
Marc. Anton. Bauer. eodem tract.
2. p. numer. 1. Anton. Pichard. in
sua disput. de mora, numer. 43.

Cardin.

M *Axiomata, & loca*

Cardin. Tusch lit. I. concl. 325.
Carol. de Graf. de except. ad stat.
tut. exclud. omnes excep. excep.
32. nu. 101. cum tribus seq.

109 *Intellige & limita ex l. Traiecti-*
tia, 23. §. De illo, D. de action. &
oblig. l. Magna, 12. C. de cōtract.
& cōmit. stipul. l. Ad diē, 77. l. Si
fundam, 114. D. de verb. oblig.
l. Pecunię fōnibus, 9. §. Vfurarij,
D. de vsur. l. Libertus, 18. §. Ma-
numissis, D. de alim. & cibar. le-
gat. l. Fundus, 4. §. Marcellus, D.
de leg. cōmis. l. Traiectitia, 9. D.
de neut. fōn. l. Quoties in diem,
59. de verb. oblig. l. AEmilius Lar-
ganus, 59. D. de minor. l. Celsus,
27. D. de recep. arbitr. l. 18. & l. 35
tit. ii. p. 5. & l. 8. tit. 14. ead. part.
quas per ordinem citauimus de pri-
uileg. pa. sp. p. i. q. 25. n. 3. vbi nu-
meris quoq. seqq. De huius axioma-
tis, limitationisq. intellectu vide.

110 *MOREM antiquorū qui non ser-*
uat, eorū nō seruat honorē, Bal. cōf.
318. incip. Quidam nobilis lib. 22
refert, & sequitur Aym. Craue. cōf.
238. n. 10. Iude Ouid. Pastor. lib. 1.
Laudemus veteres, sed nostris vti-
mur annis,
Mos tamen est a quo dignitas vique
collit.

M *communia iuris* 322

MORES quosquis in alio repro-
bat, in se approbare non debet, l. In
arenam, C. de inoffic. testam. cap.
Cū Ecclesiasticę, de excep. c. Si
gnificasti, de adulte. c. Si Paulus,
32. q. 5. Ioan. Mar. Nouar. quęst.
forens. lib. 1. q. 104. nu. 15. in uelis
notatis infra lit. V. nu. 147.

MORIENS non presumitur im-
memor salutis eterne, l. fin. C. ad
leg. Iul. repetund. c. Sancimus, 1.
q. 7. Menoch. conf. 350. num. 9.
& de præsumpt. lib. 2. præsumpt.
60. vbi plenē Mascard. de probat.
conclus. 1074. num. 1. Francisc.
Molin. de ritū nup. lib. 1. compar.
18. num. 66. Thom. de Thomaf.
regul. 193. Couar. variar. lib. 2.
cap. 3. num. 8. Flamin. de resign.
lib. 1. quęst. 1. à num. 7. Bertazol.
consil. 118. num. 13. Anton. Mo-
nach. Florent. decis. 2. numer. 27.
Surd. consil. 10. num. 56, & conf.
382. num. 62. Decian. consil. 30.
num. 11. volum. 4. Ofase. decis.
79. num. 20. Seraphin. de priuileg.
iuram. priuileg. 40. num. 8.
& priuileg. 44. numer. 7. Mar.
Giurb. in consuetud. Senat. Mes-
san. cap. 2. glos. 7. num. 24 & num.
28. vbi multa pulchra, & glos.
14. num. 8. eod. cap.

M *Axiomata, & loca*

113 *Limita in praedictum tertio*, Bar. in l. Si quis in grau. §. Si quis moriens, D. ad S. C. Syllan. ubi etiam Igne. nu. 10. Bald. in Auth. Si testis productus, numer. 3. in fin. C. de testib. Alefat. de praesumpt. regul. 3. praesumpt. 4. nu. 2. vers. Aduerte tamen, refert Ioseph. Ramoni. consil. 100. num. 519.

Non enim moriens omnis praesumitur Ioannes Baptista, Grammar. decis. 42. num. 9. Polidor. Rip. de actib. in mort. artic. cap. 27. num. 8. Surd. decis. 135. numer. 24. & consil. 382. numer. 62. Menoch. consil. 39. nu. 7. consil. 139. num. 68. & 70. & de praesumpt. lib. 5. praesumpt. 5. num. 19. & de arbitrar. casu 89. nu. 30. Giurb. dict. glos. 7. num. 2. col. 2. prope fin. *Et ut Senec.* controuerf. 29. lib. 5. ait: Nullum magis aduersarium timueris, quam qui viuere non potest, occidere potest.

114 *MORS omnia soluit*, Auth. de nuptijs, §. Deinceps, collat. 4. Sebastian. de Medic. in special. tract. Mors omnia soluit. Cæsar Argel. de contra. list. legit. quæst. 7. nu. 82. Cardia. Tuschetom. 5. lit. M. conclus. 39. L. Pichard. ad §. Recto

quo.

M *communis iuris.* 323

quoque, §. num. 8. instit. de mandato, Gonçal. ad regul. 8. Cancel. glos. 15. à numer. 3. Surd. consil. 29. num. 17. Ioan. Anton. Mangil de imputat. quæst. 51. num. 43.

MOTVS primi non sunt in homine notamus infra lit. P. numer. 150.

MVTABILIA sunt omnia, infra proximè, num. 121.

MVTATA, aut variata persona, mutatur conditio rei, l. 1. §. Si is, & ibi glos. D. de collat. Gregor. Lopez in l. 6. titul. 11. part. 6. glos. 4. cum adductis infra liter. Q. numero 8.

Et mutatione status & conditionis, variatur dispositio, ut notauimus supra lit. D. num. 107.

MVTATIONE facti, ius mutatur, diximus supra lit. F. numer. 36.

MVTARI non possunt humana dispositione, que favore publico introducta sunt, l. Nemo potest, D. delegata 1. l. Ius publicum, D. de pact. l. Quod de bonis, §. fin. D. ad leg. Falcid. Authen. Sed cum testator, ubi DD. C. cod.

MVTARE consilium sapientis est, arg. text. in capit. Non debet, de con.

con.

M Axiomata, & loca

cōfang. & affin. *Inde Senec. declam. lib. 4.* Non est leuitas à cognito, & damnato errore discedere, notat Bald. in c. Publicato. nu. de elect. Nicol. Moron de trōng. & pace. q. 1. 21. n. 194. vbi mutabilitatem, va-
rietatemq; à nu. 1. 80. cū seq. excul-
pat, quia nihil sub sole immutabile,
aut perpetuum, l. 2. §. Sed quia, C.
de ver. iur. enucle. Nil ita vt im-
mobile esset, Natura concepit, Se-
nec. natur. hist. lib. 6. c. 1. ait, lateque
prosequitur. *Inde Horat. epistol. lib. 2. epistol. ad Augustum.*

*Nil placet, aut odios est, quod non
mutabile credas.*

Et Senec. Trage. in Mædæa act. 2.

*Veniunt annis sacula seris
Quibus Oceanus vincula rerum
Laxet, & ingens pateat tellus
Tiphysque nouos detegat orbis.*

Et Cicer. de natur. Deor. lib. 1. ait:
Nil semper suo statu manet.

N

1 NATVRA, & ars nil agunt fru-
stra, Arist. lib. 2. de cœlo. tex.
59. & lib. 3. de anima, tex. 45. pro-
batur in l. Qui bis idē, D. vt legat.
nom. caue. cū citatis per Brun. à So-
le in locis cōmun. verb. Natura.
NA-

N communia iuris. 324

NATVRA non deficit in neces-
sarijs, neque abundat in superfluis,
Aristot. d. lib. 3. de anima, cap. 5.

Et deficit mentiri, Ioan. Antoni.
Mangil. de imput. q. 66. nu. 35. ex
l. Cum quidam, D. de acquir. hæ-
redit. & l. Liberos, D. de verb.
signific.

NOVAS properat edere formas,
l. 2. §. Sed quia Diuinæ, 18. C. de
veter. iur. enucle.

NATVRA res potius, quam sim-
plex nominatio, attendi debet, arg-
tex. in l. Si vno, D. locat. c. Ea-
que, de simon. Gonçal. ad regul.
8. Cancel. glos. 5. num. 18.

Sapē tamen minus quam acciden-
tia consideratur, quia accidentia na-
turam obnubilant, notauimus liter.
C. num. 54.

NATVRA non audet, quod lex
negat, diximus supr. lit. L. nu. 39.

NATVRALITER, quod non
potest fieri, nec secundum legem possi-
biū, & eius ordinationē fieri potest,
l. Qui ad certum; D. locat. l. Lex
Cornelia, in fin. D. vulg. & pupil.
substit. l. Gallus, §. Si eius, D. de
liber. & posthum. *Hæc paria sunt,*
aliquid esse impossibile naturaliter,
vel de iure. l. 1. vbi glos. & l. Filius
D. de condit. instit.

NA-

N Axiomata, & loca

9 NATVRALIA non mutantur, diximus supra liter. I. numer. 147. & adductis ibi adde Senec. de consolatione ad Martiam: Apparet (inquit) non esse naturale, quod varium est, & qua adducimus Nos de priuileg. pauper. & miserab. persona quaest. 53. numero 6. par. 1.

80 NATVRALE est, eodem genere quodque dissolui, quo colligatum est, l. Nihilita. & naturale: 35. & l. Qm nial. 100. D. de regul. iur. l. Prout, 80. Dale solut. l. 16. C. quando lice. ab emp. disceder. §. 1. & §. fin. instit. quib. mod. tollit. obligat. iunctis traditis infra lit. R. numero 82.

81 NATVRALI ratio parcendum est, Auth. de non elig. secund. nubent. §. Si autem, coll. 1. gloss. in l. 2. §. Si non propter, D. Si quis caution. Nos de priuileg. paup. & miser. pers. p. 1. q. 17. nu. 29. & 41.

82 NATVRALIS coniectura accidentalis praualer, l. Has obligationes, D. de capit. dimnut. §. Minus, instit. de heredit. quæ ab intest. de fer. §. fin. instit. de testam. tutel. refert Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 85. nu. 55.

NECES-

N communia iuris. 325

NECESSARIA causa praesumitur potius quàm voluntaria, l. Vxo rem, §. Pater naturalis, D. delegat. 3. Cardin. Tusch. practico conclus. lit. N. conclu. 23.

NECESSARIA omnia ad vniuersum, l. 2. D. de iurisdi. omni. iudi. l. Ad rem mobilem, §. Qui procuratorem, D. de procurator. l. 1. §. 1. D. de usufruct. petit. l. 3. §. Qui habet, D. de seruit. rustic. Prædior l. 3. D. pro soc. l. 1. §. fin. D. de offic. eius cui mand. est iurisd. §. Minorem, instit. de adopt. cap. Præterea, de offic. deleg. cum his, que ad axioma hoc exornandum tradunt Euerar. in topic. legal. loco à concessione antecedentis, Nauar. in princip. de pœnit. dist. 5. num. 24. & lib. 4. de sponsal. consil. 14. num. 2. Surd. consil. 347. num. 20. Rendin. in prumptuar. recep. sententiar. tit. 100. num. 3. tom. 1. Gamm. decif. Lusit. 206. numero 20. Thomas de Thomaset. regul. 29. vbi asserit procedere, & in materia fauorabili, vel indifferenti, aut in coniuuctis, & vbi mixtur eadem ratio.

Vel intellige, quando concessum sine illis extare non potest, ex Fran-

Es cas.

N Axiomata, & loca

cisc. Galet. in Margarit. casuum
conscient. verb. Concedere. *Qui-*
bus adde notata supra, lit. C. num.
99.

19 **NECESSITAS** *legi non subia-*
et, l. Tutor qui reportorium, D.
de administr. tut. l. Ut gradatim,
§. 1. D. de muner. & honor. l. Nō
solam, §. fin. D. de excusat. tutor.
l. Aliquando, D. de offic. Procons.
l. si quis filio, D. de iniust. testam.
l. 1. C. de oper. libert. l. Pro tyro-
nibus, C. de priuileg. domus Au-
gustal. lib. 1. cap. Licet de feri.
cap. Quinto, in fin. de consuetud.
cap. Exit, col. 4. in fin. de verbor.
signific. lib. 6. Thom. de Tho-
maset. regul. r 89. surd. decis. 86.
nu. 8. Gail. practic. lib. 1. obseru.
102. nu. 8. Plac. de delict. lib. 1.
cap. 28. nu. 1. Martenz. in l. 1. gl.
2. 1. tit. 10. lib. 5. nouæ Reg. col.
lect. P. Sanchez de matrim. lib. 3.
disput. 10. num. 27. Ceuall. com-
mun. contra commun. tom. 4. q.
fin. num. 50. Aloys. Ricci. in pra-
xirer. feri Ecclesiast. decis. 711.
in 1. edit. & resolut. 602. num. 3.
in 2. edit. Cardin. Tusch. tom. 5.
lit. N. conclu. 19. Bened. AEGid.
in repet. l. Ex hoc iure, D. de iust.
& iur. p. 1. cap. 8. num. 26. in fin.
cl-

N *communis iuris.* 326

elegantissime Escobar (multa ex sa-
era pagina referens) de ratiotin.
admin. cap. 14. à num. 10. Bar-
tholom. Pere. ad extrauag. Am-
bitiosæ de reb. Eccles. non alien.
verb. Præterquam, num. 14. pag.
276. Ioan. Petr. Monet de distri-
buit. quotid. p. 2. q. 11. num. 38.
Ioan. Mar. Bellet. disquis. clerica.
p. 1. titul. de disciplina cleric. §.
4. num. 55. pag. 41. & §. 20. num.
13. pagin. 135. Nos de priuileg.
pauper. & miserabil. personar.
p. 2. in q. 65. nu. 51.

NECESSITAS *facit licitum, 18*
quod de iure non est licitum, capit.
Quod non est licitum, de regul.
iur. Tiraq. de pœn. temper. caus.
33. num. 3. Ceuall. commun. con-
tra commun. q. fin. num. 6. tom.
4. Cardos. in praxi iudic. & aduo-
cator. verb. Necessitas, numer. 2.
Anton. Oliban. de iureffc. c. 4.
num. 36. Escobar de ratiotin. cap.
14. num. 13. Monet. de distribut.
quotidian. part. 2. q. 11. num. 38.
Bellet. disquisit. clerical. §. 20. n.
13. Stephan. Gratian. discep. fo-
renf. tom. 4. cap. 626. num. 15. &
cap. 636. num. 10. Ioan. Mar. No-
uar. quest. forens. lib. 1. q. 28. nu.
10. & quest. 55. num. 3. Cornel.

N *Axiomata, & loca*

Benincas. de pau. speciali. 9. in
iudic. numer. 43. Cardin. Tusch.
lit. N. conclu. 19. plene Nos de pri
uileg. pauper. & miserab. person.
p. 2. quaest. 5. num. 49. & sequent.
*Ubi inter alia, & illud Senec. in
Troas actu. 3. adducimus.*

Nec turpe putat,

*Quidquid miseros Fortuna in-
bet.*

39 **NECESSITAS** ubi est, nec
damnatio, nec corona est, capit. Si
enim, de poenit. dist. 2. diximus
Nos de priuileg. pauper. & mi-
serab. person. par. 1. quaest. 2. nu-
mer. 6.

40 **IN NECESSITATIBUS** nemo li-
beralis existit, notauimus supralit. L
nu. 70.

41 **NECESSITATE** quae
sunt, in fraudem fieri non dicuntur,
Gozadin. consil. 87. numer. 15.
quem refert, & sequitur Flamin.
Parif. de resign. tom. 1. q. 3. n. 40.

42 **NECESSITATIS** tempore om-
nia sunt communia, notauimus sup.
lit. C. num. 95.

NEGANTIS factum per rerum
naturam nulla est probatio, c. Bonae.
33. de elect. c. Super hoc, de renū-
ciat. Hierony. Fernand. Otero in
repet. c. in de consuetud. nu. 30.

NE-

N *communis iuris. 327*

NEGATIVA enim sua natura
improbabilis est, cap. Quoniam cō-
tra, n. de probat. l. Actor quod as-
seuerat, 23. C. eod. Anton. Gabr.
tom. 3. commun. tit. de probat.
conclu. 6. Mascard. de probat.
conclu. 1087. Menoch. de prae-
sumpt. lib. 2. q. 50. nu. 8. cum s. q.
Fului. Pacian. de probat. lib. 1.
cap. 38. Donat. à Fin. tom. 1. com.
opin. lib. 4. tit. 9. num. 35. & num.
20. & 28. Vincent. Carot. de lo-
cato, & conduct. tit. de negatiua
probanda. p. 3. Cardos. in praxi
iudic. & aduocator. verb. Proba-
tio, num. 29. Rebus. de except.
num. 160. cum seq. Scac. de com-
merc. q. 1. num. 157. in fin. Vin-
cent. Fusar. de subst. q. 436. nu.
5. Cardin. Tusch. lit. N. conclus.
30. Nos de priuileg. pauper. &
miserab. person. p. 1. q. 5. num.
29. ubi num. 13. modum negatiua
i probandi, ostendimus. Qua de re 24
plene Francisc. Herculi. qui inte-
grum de negatiua probanda tra-
ctatum edidit.

NEGATIO facit rem du- 29
biam, capit. Veniens, 13. de sup-
piend. neglig. praelat. l. 3. (ubi
glos. multas concordantes allegat,
verb. Dubium) C. quibus ad libert.

Et 3 pro-

N *Axiomata, & loca*

Proclamar. non licet, glos. 1. in cap. Ventens, de renuntiat. Felim. in capit. Coram, 34. de offic. & potest. iudic. delegat. numer. 8. & in capit. Super eo, ad numer. 2. de testib. cogend. surd. consil. 4. numer. 28. Ioan. Gu-tierr. practic. lib. 3. quest. 9. num. 10.

26 *Limita 1: per Addit. glos. verb. Dubium. in dist. 1. 3. C. quib. ad libert. proclam. non lic. Primo, quã do presumptio esset cõtra negantem, per l. Si vero, §. Qui pro rei quali-tate, D. qui fatid. cog. quã etiam tradit limitationem Surd. consil. 188. nu. 16.*

27 *Secundo limitat, dist. Additio, quando in contrarium adest eus-dens probatio, idem tenet Surd. dist. consil. 4. num. 31. & consil. 378. num. 21. allegat l. nota decif. 641. in 1. p. in aculstis.*

28 *Et quãda probationes sunt in promptu, idem Surd. dist. consil. 188. numer. 16. ex Angel. (quem refert) in l. Tale pactum, §. Qui procurant, col. 2. num. 7. in 2. le-ctur. D. de pact.*

28 *Limita etiam in notoriis, ex d. capit. Super eo, & ibi Abb. de testib. cog. surd. dist. consil. 4. num.*

N *communis iuris. 328*

num. 29. & d. consil. 188. nu. 16. & d. consil. 378. nu. 20.

Alias tres limitationes axiomati 29 huic assignat Felio. in dist. capit. Coram, num. 8. scilicet ubi dubi-tas oriens ex negatione ad incommo-dum negantis pertinet, Vbi negatur id, in quo nulla ca-dit probabilis insciatio.

Et in negatione facta extra iudi-cium.

N *NEGATIVA plus negat, quam 30 affirmativa affirmat, glos. in capit. Cum dilectus, de consuetud.*

Est enim negatio malignantis na-tura, & plus tollit, quam ponit affir-matio, & quidquid sequitur negat, l. Filius fam. §. 1. C. de donat. glos. 1. in l. Iurifgentium, §. Sed si fraudãt, D. de pact. glos. verb. Non potest, in cap. 1. de regul. iur. lib. 6. quas sequuntur frequen-tissime scribentes, per text. ibi, in l. Si is qui ducenta, §. Vtrum, D. de reb. dub. cum multis alijs, qua-lasi prosequitur Tiraquel. de iure primog. questio. 24. numer. 12. Couarru. variar. lib. 1. capit. 13. num. 7. Cardin. Tusch. tom. 5. lit. N. conclu. 26. Mari. Antonin. va-riar. lib. 1. resolut. 70. numero 7. Vincent. Fusar. de substit. quest. Ec 4 678.

N Axiomata, & loca

678. numer. 2. Scacc. de com-
merc. §. 1. quæst. 1. num. 46. &
47. Surd. consil. 17. num. 26. consil.
103. num. 7. & consil. 461. nu. 2.
& decisio. 1. 2. 3. num. 6. & 7. *ubi*
negatiuam dispositionem nullam va-
sum excipere firmat.

31 **NEGATIUA** *præcepta*
obligant semper, & pro semper non
sic affirmatiua, D. Thom. 2. 2.
question. 33. art. 2. Abb. in cap.
Nouit, numer. 36. de iudic. Na-
uar. in manual. cap. 17. num. 34.
& 61. Cenall. comun. contra com-
mun. q. 729. nu. 3. Scacc. de com-
merc. §. 1. q. 1. nu. 47. Nos de pri-
uileg. pauper. & miserab. person.
q. 27. nu. 4 p. 1.

32 **NEGLIGENTIA**
imputari non debet ignoranti, l. Si
quis in graui, §. Si quis ignorans,
D. ad Sylant. cap. Apostol. de ex-
cept. Nec in ignorantem cadit, l. 1. in
fin. C. de annal. excep. l. fin. D. de
decret. ab ord. facien. Surd. consil.
419. u. 37. cū notat. l. 1. n. 3.

33 **NEGLIGENTIA** *non imputa-*
tur, ubi diligentia nil proficeret, l.
fin. §. Si ea condicione, D. ad leg.
Rhod. de iact. Iohan. Mar. Beller.
disquisit. clericali. p. 1. tit. de dis-
ceptiua clericali, §. 20. num. 4.
plenissime

N communia iuris. 329

plenissime Nos de priuileg. paup.
& miserab. person. p. 1. q. 17. nu.
47. cum seq.

NEGLIGENTIA *vnins, alteri* 34
nocere non debet, l. Rem heredita-
riam, in fin. D. de euss. l. 3. D. de
transact. l. fin. D. ad Sylant. l. Non
debet, D. de regul. iur. Thom. de
Thomas. regul. 190. Et ei qui di-
ligens est, nocere non debet, l. Si non
expedierit, §. Si pupillus, D. de
bon. aucthor. iudic. possid.

NEGLIGENTIA *non presumi* 35
tur, notauimus sup. lit. D. nu. 104.

NEGLIGENS *non dicitur, qui* 36
non potest facere, l. 1. in fin. C. de an-
nal. except. l. Thais, §. 1. D. de fi-
deicōmis. libert. Salye. in l. Quod
te mihi, n. 24. vers. Secundo quia,
& n. 26. D. si cert. per. Nos de
priuileg. pauper. & miserab. per-
son. p. 1. q. 17. nu. 32.

NEGLIGENS *qui non est, ne-* 37
gligentia penas pati non debet, l. 3.
D. de separat. l. Ab hostibus, 15.
§. fin. & l. seq. D. ex quib. caus.
mator. l. vlt. in fin. C. de posthu.
hered. instit. Nos de priuileg. pau-
per. & miserabil. personar. part. 1.
q. 17. num. 33.

NEGLIGITVR, *quod communi-* 38
ter possidetur, l. 2. C. quado & quib.
quar t.

N Axiomata, & loca

quart. pars debeat, lib. 10. *Inde Se nec. de vna breuitate*: Præcipitat (*inquit*) vitam suam, & futuri de sideri laborat, præsentii tedio, & de *Benefic. li. 3.* Quidquid enim domi est, vile est. *Quæ cum alijs ad ducimus* Nos de privileg. pauper. & miserabil. person. part. 1. q. 1. num. 9.

39 **NEGOTIA plura sunt, quam vocabula**, l. Natura, 4. D. de præscript. verb. Aristot. 2. Ethicor. 7. Camil. Gallin. de verb. signific. lib. 1. cap. 2. num. 7. & seq. *Senec. de Benefic. lib. 2. cap. 34.* Et cogitabis (*inquit*) plures esse, quam verba. Ingens copia est rerum sine nomine, quas non proprijs appellationibus notamus, sed alium de comodatis. Pedem & nostrum dicimus, & lecti, & veli, & carminis. Canem, & venaticum, & marinam, & sidas. Quia non sufficimus, ut singula singulis assignemus; quotiens opus est, mutuamur.

40 **NESCIRE, & dubitare, paria sunt**, l. Manifestissime, C. de furt. Tiraq. in l. Si vnquam, in prælucl. n. 96. C. de reuoc. donat. Sarmiet. lib. 1. select. c. 10. n. 5. Menoch. de arbitr. casu 75. n. 7. *cum multis alijs notatis* lit. D. nu. 227. & seq.

NES-

N communia iuris. 330

NESCIRE, vel non posse, arsa 42
sunt, l. In actione, vers. Plan. D. de furt.

NIHIL, & inutile æquiparatur, l. 4. §. Condemnatum, D. de re iudic. cap. Sicut vigeri, 1. q. 1. cum traditis *infra proxime*, nu. 60. 61. & 62

NIHIL fit ex nihilo, vel ex non 43
ante non fit aus, l. 2. D. de usufruct. 1. Seix, D. de tut. & curat. 1. Eius, D. de reb. credit. facit, 1. Si Martia, D. de hæred. instit. Aristot. lib. 1. de generat. & corrupt. Cal. Pereit. de empt. & vendit. cap. 3. num. 15. Farinac. consil. 60. n. 90. & ib. Addit. lib. 1. *pluras referens* Marti. Giurb. in consuetud. Senat. Messan. cap. 16. glos. 1. num. 8. p. 1. Mar. Anquiz. consil. 167. nu. 7. vol. 1. Peregr. consil. 2. n. 19. vol. 4. Montler. decis. 1. num. 54. *Inde* Pers Satyr. 3.

De nihilo, nihil, in nihilum nil posse reuerit.

NOLLE, & non posse, paria sunt, l. 1. §. Vfus, D. de procurator. l. Pater Severinam, 100. D. de condit. & demonstr. l. 30. C. de hæred. inst. l. fin. §. Sed & si quis, C. comun. delegat. & firmant *Se nec. de cõsol. ad Heluic. c. 10.* Interim certe

N Axiomata, & loca

erte (inquit) dum non potest, nolenti similis est.

45 **NOLLE** eius est, vel is dicitur, qui potest velle, l. 3. D. de regul. iur. ubi exornant Deci. Cagnol. Mayner. & alij, l. Pater feuerinā, 100. D. de condit. & demonstr. l. Quis sit fugitiuus, 17. §. Idem ait si leruus, D. de adilit. edict. l. Nolle adire, 4. D. de acquir. hered. Mari. Giurb. in consuetud. Senat. Messan. cap. 7. glos. 7. numer. 1. part. 1. & exornamus late Nos de priuileg. pauper. & miserab. person. part. 1. q. 17. nu. 32. & seq. præcipue à num. 35. pulchre Senec. de Benefic. lib. 2. cap. 19. in fin. Si vis scire, an velim, effice, vt possim nolle.

Et nolle non potest, qui non potest velle, l. Ab administratione, C. de leg. cum alijs supra proximo, Sardo. consil. 398. num. 11.

46 **NOMEN** nõ attenditur, nec de eo cum dere constat, curamus, l. Que extrinsecus, D. de verb. obligat. La beo, D. de suppellect. legat. plene Camil. Gallin. de verbor. signifi. lib. 2. cap. 6. per tot.

47 **NOMEN** essentiam rei probat, notauimus supr. lit. E. num. 67. Inde Nomine si priueris, nec rem habere mereris,

N communium iuris. 331

l. Tutelas, D. de cap. dimin. Socin. Barbat. Alb. & alij, quos refert, & sequitur Nicol. Moron de treug. & pac. q. 75. n. 7.

NOMEN bonum melius est, 48 quam dicitur multa, notauimus supra, lit. F. n. 105.

NOMEN que turpe sinistram habet suspicionem: sicut è contra pulchrum, & honestum, prohibetis, honestatis que iudicium præferre, tradunt, DD. in capitulo 1. de depos. Bernard. Diaz in praxi capitulo 7. vbi Salced. liter. A. plures refert Cened. ad Decretal. collect. 24. num. 3.

Vnde à nomine licet arguere, cum galis quis presumatur, qualis nominatur, secundum Menoch. de præsumpt. lib. 6. q. 30. num. 10. plura hæc de re concessit Stephan. Gravian. disceptation. forens. tom. 4. capitulo 798. numer. 14. & seq. & copiosissime Camil. Borrelle Regis Cath. præf. c. 1. per præcipue 2 n. 8.

NOMINA rebus debent conueni 49 re, §. Et è aliqd. institut. de donat. ante nupt. §. In reliqua, vers. Cuius auditores, & ibi gloss. verb. Iustitiam cor in proxima. Digestor.

N Axiomata, & loca,

Scat. de commer. §. 1. q. 7. p. 2. am
 pliat. 19. n. 4. & seq.

NOMINATIO rei qualitate pro
 bat, c. Michael. de fili. presb. c. Per
 tuas, de prob. Petr. Barb. ad l. Cū
 Prætor 12. §. fin. num. 243. D. de
 iudic.

*Unde contractus talis presumitur,
 qualis sunt nominatus.* Hond. cōf. 35
 n. 4. lib. 2. Men. de præsum. li. 3. q.
 105. n. 2. Anton. Monac. Flor. de
 cll. 51. num. 5.

NOMINATIVUS prior, magis dile
 ctus, digniorque presumitur, diximus
 supra li. D. n. 103. & infra literis P.
 num. 169.

NON entis nulla sunt qualitates,
 l. Eius qui in prouin. ver. Quoniam
 D. si cert. pet. l. 4. §. Cōdēnatū. D.
 re iud. l. 2. D. de usufr. l. Pōponius
 §. fin. D. de acquir. poss. l. si seruū,
 §. fin. D. de actio. empt. l. Nec vllā
 §. si quis absentis, D. de pet. hær. l.
 Qui superstitis, D. de acquir. hære
 dit. l. 1. D. de hæredit. vendit. cap.
 Bonæ; de elect. cap. Ad dissoluen
 dum, de desponsat. impub. Tiraq.
 de iure primog. q. 5. §. 5. num. 10. &
 tract. de cess. caus. p. 1. num. 212.
 Gomez varlar. tom. 1. c. 1. num. 9
 & cap. 10. nu. 43. & in l. 17. Taur,
 numer. 19. vers. 1. late Remig.

tra--

N communia iuris. 332

tract. de immunit. Ecclesiast. am
 pliat. 20. a. num. 5. Thom. de Tho
 mus reg. 202. Gutier. pract. li. 3. q.
 35. n. 10. sur. decis. 316. num. 6. &
 conf. 61. n. 57. & conf. 246. n. 15.
 Brunor a Sole in locis commun.
 ver. Qualitas 9. Car. Tuf. li. Q. cō
 cl. 6. Otero in c. Gratum, n. 73. de
 affi. deleg. Escobar de ratiocin. c.
 15. n. 17. & c. 19. n. 26. Anton. Mo
 nac. Floren. decis. 56. n. 5. Ceual.
 commu. contra commu. tom. 4. q.
 905. n. 80. Ioseph. de Sef. Arag. de
 cll. 188. n. 14. & 24. Cæsar. Argel,
 de contrad. legit. q. 4. n. 13. Mar.
 Ant. variar. lib. 1. resol. 26. num. 4
 & li. 3. reso. 48. n. 18. Steph. Grat.
 discep. foren. tom. 4. c. 767. num.
 7. & 34. & c. 796. numer. 18. Ca
 mil. Gallin. de verbor. significat.
 lib. 1. cap. 1. num. 7. & lib. 9. cap.
 7. num. 12.

*Unde ens magis in hominum me
 moria quam non ens imprimi
 tur.* Farinac. consil. 55. numer. 76,
 par. 1.

NAMQUE ex nō esse non fit ens
 vt notauimus supra pro xime nu
 mer. 43.

Et quod non est, suppleri non potest
 d. l. Eius qui in prouincia sur. con
 sil. 56. n. 70.

NON

N *Axiomata, & loca*

53 **NON** *entis, & non apparentis, idem est iudicium; pariaque sunt, rem non esse, vel non apparere.* l. Duo sunt Titii D. de testam. tut. l. In lege 77 D. de contrah. empt. l. Cum res, §. Itaque D. delegat. 1. Sur. decis. 149. num. 2. & decis. 306. numer. 13. & conf. 245. num. 13. & conf. 377. num. 23. Rot. Roman. ex collectis à Farin. decis. 167. num. 3 §. tom. 1. part. 1. Camil. Gallin. de verb. signif. lib. 4. c. 13. num. 13. Ioan. Anton. Mangil. de Imputat. q. 82. n. 8.

54 **NON** *esse, & non posse probari paria sunt, ut per Surd. decis. 149. num. 2.*

55 **Et paria sunt, non esse, vel reperiri non posse.** l. Cum vnus, §. fin. D. de bon. aut. iud. possid. notat Bal. (per illum text. in l. Cū ita, §. Species, D. deleg. 2.

56 **NON** *esse, vel esse, & non admitti, paria sunt,* loca Ant. Mang. de imputation. q. 87. n. 3.

57 **NON** *esse, vel esse nullum, paria sunt,* l. Duo sunt Titij, D. de test. tutel. l. Non putauit, §. non quatenus D. de bonor. possid. contrat. bul. Sur. decis. 51. num. 142 & decis. 222. num. 2. & conf. 28. num. 32. & conf. 359. num. 1. Flamini. de

N *Communia iuris. 333*

de resign. tom. 2. lib. 8. q. 8. num. 34. cum seq. Cald. Pereyr. de potest. eligend. c. 5. num. 8. Farin. in praxi crimin. p. 1. q. 15. num. 45. cum seqq. & q. 114. num. 128. & conf. 60. num. 9. lib. 1. Ioan. Mar. Nouar. q. forens. libr. 1. q. 126. nu. 9. & per totam tradit. cum mul. titis. Giur. in consuetud. Senat. Meilan. cap. 10. gloss. 6. num. 29. & seqq. p. 1.

NON *fieri, vel non sortiri effectum paria sunt,* l. 1. §. nihil D. de inoffic. testament. l. si quis sub conditione, D. de testament. tutel. l. Ex consensu. §. 1. D. de appellat. Sur. conf. 1. num. 29. conf. 145. num. 14. conf. 359. num. 10. & conf. 380. num. 46. Mari Giur. in consuetud. Senat. Meilan. p. 1. ca. 10. gloss. 6. num. 31. *in ceteris supra adductis lit. F. num. 62.*

NON *fieri, vel ita fieri, quod factum non daret paria sunt,* l. si pro parte, §. Versum, D. de in ré ver. Anton. Monach. Bonon. decis. 40. puncto 7. num. 18. Sur. conf. 190. numer. 9. & consil. 145. numer. 14. *cum adductis supra liter. F. num. 74.*

NON *fieri, vel inutiliter fieri, paria sunt.* arg. text. in l. pen. in princ. D.

N *Axiomata, & loca*

D. de suis, & legit. Hæred. l. Quo-
ties (vbi glos. & DD.) qui satisd.
cog. §. sciendū, inst. de satisd. tu-
glos. ver. Inutilem, in c. 2. de trans-
lar. Prælat. Tiraq. ad leg. connub.
glos. x. p. 6. a. n. 1. Palat. Rub. in
repet. rubr. de donat. inter vir. &
vxor §. 70. num. 29. Couar. prac-
tic. cap. 7. numer. 2. vers. Est & in
hoc, Ioan. Franz. Leo in Thesaur.
fori Ecclesiast. p. 3. cap. 9. num. 12
Sur. conf. 28. num. 89. & conf. 37
num. 74. Rota Genuens. decis.
145. numer. 4. Giurb. in consuet.
Senat. Messan. cap. 8. glos. 7. n.
4. p. 1.

61 **NON fieri, vel minus legitime fieri**
seu aliter fieri, quam de iure debeat,
paria sunt, l. Quoties, vbi Ias. D.
qui satisd. cog. l. si autem nullū, C:
de legitim. hæred. c. Inter corpo-
ralia, de translat. Epif. c. Veniens
de præsu. non baptis. c. fin. de re-
stit. spoliat. Sur. conf. 3. n. 12. cōf.
45. n. 42. & conf. 88. nu. 16. & de-
cis. 122. n. 6. & decis. 169. nume-
12. Flamin. de resign. tom. 2. li. 1. g.
q. 7. num. 8. Valasc. de partit. cap.
8. num. 44. Brunor a Sole in lo-
ois commun. verb. Factu n. nume-
27. Anton. Monach. Florent. de-
cis. 26. num. 2. Thom. de Thoma-

N *communia iuris. 334*

set. regul. 117. in fin. & regul.
220. Ioann. Petr. Monet. in tra-
ctu. de distribut. quotid. par. 2. q.
2. num. 19. Mar. Anton. variar. li.
2. resolut. 8. num. 8. *in finitōs refe-*
rens, Giurb. in consuetud. Senat.
Messan. cap. 8. glos. 7. num. 4. 7. &
9. par. 1.

Et non fieri, vel inualide fieri, l. Nō
putauit §. Non quæuis vbi Bar. D
de bonor. poss. contra tabul. l. i. §.
Quod autem, vbi Bal. D. de offic-
Præf. vrb. l. Quoties, vbi Ias. D
qui satisd. cog. Sur. cōf. 3. n. 12. 28. n.
29. conf. 136. nu. 35. & conf. 157.
n. 13. Mari. Anton. variar. lib. 2. re-
sol. 11. n. 10. cum traditis supra lit.
Fann. 84.

NON posse reperiri, vel
non posse possideri, paria sunt, l. Cum
vnus, §. vlt. D. de reb. author. iud.
possid.

NON præstat impedimentum, quod
de iure non sortitur effectum, c. Non
præstat, §. 2. de regul. iur. libr. 6.
Car. Tusch. tom. 5. lit. N. conclu.
66. cum aliis adductis supra lit. I. nu-
mer. 21.

NON succedere, vel nō esse in reipō
natura. paria sunt, l. Pater filium,
D. de inoffic. testament. l. 3. §.
Sed si sunt sui, vbi Bartol. D. de ad-
fer-

N. Axiomata, & loca

Tertulian. cum pluribus aliis, de quibus per Tiraquel. de iure primogen. q. 5 3. num. 16. sup. cōf. 237. n. 3.

65 **NON** probat hoc esse, quod ab hoc contingit abesse. l. Neque natales, C. de probat. cum aliis quos refert Sebastia. de Medic. de regul. iur. regul. 4. n. 10. in cōf. adductis inf. 4 lit. P. n. 186.

66 **NOSTRAM** omnia facimus, quibus auctoritatem nostram imparetur. l. 1. §. Omnia, C. de veter. iure enucle. glōf. in §. Plebiscoitum, in ver. Consultē, in fin. de iure natur. gent. & civil. Gomez in l. 40. Taur. num. 9. vers. Tertio, & in l. 48. num. 3. Rebut. in praxi p. 32 tit. de infirm. resig. glōf. 2. nam. 3. pag. 204. Valasc. consult. 105. nu. 63. Melch. Phœb. decis. Lusit. 28. n. 12. tom. 1. Car. Tusc. tom. 5 l. 2. n. concl. 67. Sar. cōf. 301. n. 4. & 47.

NOSTRUM quod est, infra lit. Q. num. 31.

67 **NOBILITATE** censetur negle. Et nisi specialis de eis mensio fiat, l. Apud Labeonem, §. Hoc edictam D. de iniur. l. Cum Prætor, D. de indic. P. Jul. Citaa. de iure patron. 6. P. H. j. n. 105.

N. communia iuris 335

NOTORIUM non indiget probatione, licet indigeat allegatione, vel relevans ab onere probandi, licet non ab onere proponendi. Gloss. in Clement. Appellanti, de appellat. gloss. in l. Emptorem, in fin. C. de actionibus emptor. Menoch. de recuper. possess. remed. 15. numer. 264. Stephan. Gratian. disceptat. forens. tom. 5. cap. 9 25. num. 13. Ioan. Bapt. Cost. de facti scient. & ignor. inspect. 13. numer. 5. Mascard. de probat. concl. 1109. per tot. & concl. 1253. n. 10. Cardin. Tusch. lite. N. concl. 208 2 quibus ampliaciones, & limitaciones. si libet, repeto.

NOVA omnia placent, anth. de Consulibus, §. Quantumcunque, in fin. coll. 8. §. In reliquam vero, vers. Cuius auditores, in proem. Digest. facit l. 2. §. sed quia diutius C. de veter. iure enuclean. Quid de ponto l. 3. eleg. 4.

Est quoque cunctarum novitas gratissima rerum.

Martial. lib. 1. Epigram. 109 alias libr. 4. Epigram. 2. ad Pudentem.

Rara iuvant primis sic maior gratia pomis,

Hiberna prætiū sic morare rosa.

N Axiomata, & loca

Et li. 10. epigram. 95. ad Clem.
alias 77.

*Vt rosa delectat, metitur, quæ pol-
lice primo:*

*Sic noua, nec mento sordida, ebarræ
iunat.*

Inde etiam Iuuen. Satyr. 1. r̄
in fin.

*Voluptates commendat rarior
r̄sus.*

Et Senec. Epist. 42. Næc est mi-
rū, aut, ex interuallo magna gene-
rari, mediocria. & in turba nas-
centia: sæpe fortuna producit. e-
ximia vero ipsa raritate com-
mendat.

70 NOVO indigent auxilio, quæ de
nouo emergunt, & in nouis, nouū est
remedium, & consilium suggerendum
nouisq; morbis noua conuenit antido-
ta præparari, notauimus sup. lit. E. n.
38. & seqq.

NOXA caput sequitur, notauimus
fra lit. P. n. 42.

71 NVLLVM quod est, nullum pro-
ducit effectū, l. 4. § Cōdēnatū D. de
re iud. l. 1. Nō putauit, §. nō quæuis
D. de bon. poss. contra tabu. l. 2. D.
de auct. tutor. l. si aut nullū, C. de
legi. h̄gr. l. Non dubiū, C. de legib.
l. fin. C. de sentent. ex breui loc. re-
citat. Illud, de iure patron. facit c.
Quod

N communia iuris. 336

Quod nullum, & cap non præstat
§ 2. de regul. iur. lib. 6. Prosequun-
tur Sur. decis. 40. num. 8. & cons. 3
num. 1. conf. 136. nu. 16. & con.
373. num. 24. Barth. Per. ad extra
uag. Ambrosiæ de reb. Eccles.
non alien. ver. Infringere n. 4. Fla-
min. de resign. lib. 7. q. 1. num. 26
Catelian. Cot. in memorab. verb.
Actus nullus. Mendez à Castio,
cum ab eo citati, in praxi Lusit. li. 3
c. 2. 1. num. 43. Cæsar Argel. de cō-
tradict. legit. q. 7. num. 146. Aloyf
Ricci in coll. decis. p. 3. coll. 626
multos referens Giur. in consuetud.
Senat. Mellan capit. 8. gloss 7. nu-
mer. 3. Et nec ius aliquod tri-
buere potest: Rota Roman. apud
Farinac. decis. 572. num. 9. tom.
1. p. 1.

Et paria sunt nullum esse, vel esse 73
sine effectū, Sur. decis. 5. 1. v. 2. 1.
& 22. & consil. 3. & numer. 8.
conf. 157. numer. 13. conf. 179.
à num. 49. & conf. 381. à num. 13.
Anton. Monach. Bënon. decis. 40.
puncto 7. num. 20. Mari. Anton.
variar. libr. 1. resolut. 61. nu-
mer. 24.

Limita axioma hoc ex text. in l. 73
fin. D. de reb. cor. ex Mascard. de
probat. conclu. 1417. numer. 40.

N *Axiomata, & loca*

& multis alii adductis per Castil. controuerf. lib. 5. cap. 107. num. 22. & cap. 108. n. 3. ubi copiosissime, & infra etiam late aduertimus, lit. V. num. 185.

74 **N**ULLVM ipso iure non præstat impedimentum, l. 4. §. Condemnatam, cum ibi notatis, D. de re iudic. cap. Considerauimas de elect. cap. Qui contra ius, & cap. Non præstat § 2. de reg. iur. lib. 6. Cardin. Tusch. tom. 5. liter. N. cōclu. 140. *Præsertim quatenus tertii præiudicium concernit, Vanti, de nullit. in rubr. Quoties, & intra quod tempus, & num. 5. 3. quem adducit Mar. Anton. vatiar. lib. 2. resolut. 18. num. 3.*

75 **N**ULLVM ab initio, ex tempore non conualescit, capit. Quod sicut, de elect. cap. Non firmatur, 18. de regul. iur. lib. 6. l. Quod in initio, D. cod. tit. Car. Tusch. tom. 5. lit. N. concl. 142. cum seq. Tho. de Thoma. set. reg. 255. ubi intelligit, quando ab initio actus omnino invalidus erat.

76 *Amplius etiã favore animæ, Fr. Molin. de ritu nuptiar. lib. 1. cap. 12. num. 13.*

77 *Limita in actu conditionalis, Petr. Barbof. in l. 1. D. soluto*

N *communis iuris. 337*

soluto mat. part. 2. numero 96.

Limita etiã ex his quibus Senator. 78. 27. D. de ritu nupt.

NULLVM aut inutile ab initio, 79. *ex euentu non confirmatur, l. si tuto ris, D. quod iustu.*

NULLVM quod est, confirmari non potest, cap. fin. (& ibi scrib.) de confirmat. vtil. vel inutil. tex. & ibi glos. & scrib. in capit. Quia diuersitatem, de concess. præben. Menoch. conf. 3. c. 1. num. 19. S. r. de aliment. tit. 8. priuileg. 22. num. 34. & decis. 53. num. 1. 1. & decis. 289. num. 4. Molin. de Hispan. priuileg. lib. 2. c. 7. num. 7. Cald. Pereir. De potest. nomin. in respons. pro Duce Pastrana, vers. Quæ sententia, Bernard. Graue ad præf. C. amer. Imperial. lib. 2. conclus. 1. numer. 32. cum seqq. *Confirmatio namque super ad id, quod validum est, refertur, Sura' dict. decis. 289. numer. 8. & seqq. Molin. & alij dict. locis.*

NULLVM quod est ab initio ipso iure ratificari non potest, glos. vltim. in cap. Cum nos, de his, quæ fiunt à Prælat. Tiraq. in l. si vnam, verb. Reuertatur, nume.

N *Axiomata, & loca*

415. C. de reuoc. donat. Rot. Roman. ex collectis à Farinat. decisio. 492. numer. 9. & de ciffion. 535. numer. 11. tom. 2. par. 1.

82 NVLLVM quod est, rescindi non potest, l. Nam & si sub conditione, D. de iniust. rupt. irrit. que fact. testament. l. Obligare §, Tutor, D. de auctor. tutor. l. si tutor, C. in quibus caus. in integ. restit. non est necess. c. Ad dissol. uendum, de desponsa. impub. sur. cons. 5. num. 58. cons. 73. nume; 77. consil. 114. num. 9. & con. 160. num. 61.

83 NVLLA, & non facta parifican tur, cap. Proueniens. de fil. præsb. DD. in cap. In præsentia de prob. Flam. Paris. de confident. q. 46. num. 30. in uclis traditis supra, lit. F. num. 28.

84 NVLLVM enim quod est, nihil est, l. 4. §. Condemnatum, D. de re iudicat. Alexan. consil. 33. in princ. volam, 1. Franc. Becci. consil. 12. num. 54. quos refert Mar. Anton. variar. libr. 1. resolut. 78. num. 10.

85 NVLLVM non esse, vel de nullitate opponi non posse, paria sunt

N *communis iuris.* 338

sunt, notatum est supra liter. A. numer. 168.

NVPTIAS non concubitus, 86 sed consensus facit, l. Naptias 30. D. de regul. iur. l. Cui fuerit 15. D. de condit. & demõstrat. l. Consensus 8. & l. iubeamus 11. C. de repud. auth. quibus mod. natur. fili. effie. legitim. §. Illud quoq; col. 6. l. Sufficit 4. D. desponsalibus cap. Non locum 14. extra cod. tit. cap. sufficiat 2. q. 2.

O

OBLIGATIO verborum verbis tollitur, l. Nihil tam naturale, 35. D. de regul. iur. cum aliis notatis supra, liter. N. num. 10.

OBLIGATIO omnis solutione eius, quod debetur, tollitur, princ. institut. quod mod. tollit oblig. l. Verborum obligatio, 107. D. de solution. Sur. consil. 150. num. 96. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. c. 675. num. 36. Car. Tuf. liter. S. concl. 340. Carol. de Graf. de except. except. 25. numer. 6. Pyrrh. Maur. de solut. capit. 54 per tot.

O Axiomata, & loca.

Inde Quid. Amorum lib. 1. E. leg. 10.

88 *Omnia conductor soluit, mercede soluta,*

Non manet officio debitor alle-

Limitat axioma Pirr. Maur. v-

bi proxime à num. 2. cum seq. in solutio- reuocabiliter facta, vel cum conditio, aut reseruat o solutio- ni apponitur.

4 **OBLIGATIO est mater actio-**
nis, l. Licet, §. Ea obligatio, D. de procurat. princ. instit. de ver. obli- gat. & princ. instit. de actionibus, Sur. conf. 150. num. 99. & consil. 256. num. 14. Stephan. Gratian. discept. foren. tom. 4. capit. 691. num. 25.

5 **OBLIGATIO semel extin-**
ta, non reuiscit, l. Qui res §. A- ream, D. de solut. l. Eius qui, §. fi- nal. D. de iure fisc. Tiraquel. in l. si unquam verb. fut. petit li- beros, numer. 191. §. fin. C. de reus. donat. surd. ec. fil. 18. nu. 10. Nos de priuileg. Pauper, & miserab. person. p. 1. q. 16. nume. 1. & seq.

6 *Limita in obligatione naturali, vel legali, Alexand. in l. si, cum dotem, §. 1. numer. 7. D.*

O communia iuris 339

soluto: matrimon. Tiraquel. in l. Boites, §. Hoc sermone, li- mit 9. numer. 4. Mari, Giurb. con- sil. c. min. 99. num. 18 & 23. mul- tos referens, & Nos vbi supra nu- meri 3.

OBSERVARE respondere, & nihil respondere, paria sunt, l. De ata- te 12. §. Nihil interest, D. de in- terrogat. a. Honibus, Stephanus Gratian. disceptationū foren- tom. 4. c. 639. num. 19. & 20. Fa- ciunt notata per soan. tom. 1. com- muni. opin. lib. 7. tit. 19. nu. 139 vbi Bellacomb. num. 285. Anton. Del Re. Tib. in tract. de iuram. ca- lum. c. 14. n. 7.

sic pariter obscure, aut confuse ex- primere, & non exprimere, paria sunt, l. Ea quæ, §. fin. D. de contrah. emp. l. Tenet, §. final. D. de actionibus empt. Franc. Bec- ci, consil. 106. num. 11. Sur. con- sil. 15. num. 34. & consil. 377. nu- mer. 22.

OCCASIO capienda est, l. Ca- pienda 168. D. de regul. iur. Horati. Epistol. lib. 1. Epist. ad Bu- latium.

Tu quancunque Deus tibi fortu- nauerit horum, Grata same manu, &c.

O Axiomata, & loca,

OCVLVS impudicus, impudici cordis est nuntius, cap. Nec solo, 3: 2. q. 5.

7

OCVLVS certior est aures, & magis veritas oculata fide, quam per aures hominum animi: insinuat, sed cum magis instit. de gradibus cognat. Senec. Epist. 6. In rem presentem, ait, venias oportet. Primum, quia homines amplius oculis, quam auribus credunt. Horat. de art. Poet:

*Segnius irritant animos demissa
per aures,*

*Quam quae sunt oculis subiecta
fidelibus,*

Et alibi.

Certior aures arbiter est oculus.

Magisque in credula sunt hominum aures, quam oculi, ut dicitur apud, Herodot. 1. & Luctanum libello de falsatione. Aurès hominibus persuadent minus, quam oculi. P. us enim (ut Arist. inquit) perse est, auditus per accidens. Inde dispositio clara dicitur, quae oculis cernitur, & non mente, Anton. Monac. decis. Flor. 46. num. 8. Ocularisque inspectio excellentissima probatio est, Afflict. dec. 23. num. 6. Nat. cons. 23. numer. 13. late Mascari. de probation. volum. 1. q. 8. num. 1. & q. 17. numer.

O communia iuris. 340

mer. 8. Ioseph. de Sess. Aragon. decis. 112. num. 12. Et vt Plautus Truculento, ait: Pluris est oculus testis vnus, quam aariti decem. Quae de re copiosissimo Far. pra xi crim. q. 69.

ODIA sunt restringenda, & fauores ampliandi, l. Cum quidam, D. de liber. & posthum. capit. Renouantes 2. distin. cap. Odia 15. de reguliur. libr. 6. c. Ne aliqui, de priuileg. eod. lib. Ioseph. Aldret. de Religios. disciplin. tuend. lib. 2. cap. 14. num. 6. Ioann. Petr. Monet. de distrib. quotid. p. 1. q. 10. tit. 1. Ioseph. de Sess. Aragon. dec. 18. num. 102. & decis. 45. num. 27. Sur. consil. 365. num. 25. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. q. 6. num. 6. & q. 52. num. 19. Thom. de Thomaset. in floribus legum regul. 209. vbi procedere dicit, quando aliquid est omnino odiosum.

Ecclesia tamen fauore, non restringuntur, sed ampliatur, vt per Marc. Anton. Genuens. in practicab. Ecclesiastic. q. 541.

Limita etiam publica utilitatis fauore, l. Quemadmodum, C. de agricol. & censit. libr. 12. l. 1. §.

O *Axiomata, & loca*

final. C. de caducis tollend.
Deci. consil. 60. numer. 6.
& consil. 66 i. numer. 3. *ubi etiam in penalisbus impunit.* Ioan. Mar. Nouar. quæstion. forens. lib. 1. q. 156. num. 6. Ioan. Aloyf. Ricci. decif. Cur. Archiep. Neap. 75. num. 5.

15 **OFFICIUM suum ueniri debet esse damnosum, si sed & si quis, D.** quem admod. test. aperi. inter officium, D. de rei. vendi. l. Post legatum, §. Aduocatum, D. de his quib. ut indign. l. Videlicet, D. ex quibus caus. maior, l. si seruus §. Quod vero D. de furtis, l. Cum quidam. C. de administrat. tutel. capit. Peruenit, de fideiussor. capit. Cum non decoat, 30. de elect. lib. 16. *facit cap.* Cum dilecto, ubi gloss. de remunt. Sur. consil. 19. num. 12. Car. Tusch. tom. 5. liter. O. conclus. 94. Escobar, de ratiocin. comput. 17. num. 5. & cap. 7. num. 5. Thom. de Thomaf. regul. 214. Ioan. Petr. Monet. de distribut. quotid. p. 2. q. 11. n. 8.

16 **OFFICIA duo quis gerere, obtinereque prohibetur, si plures ubi** gloss. D. de pact. cum nocentis lit. V. num. 158.

O *Communia iuris.* 341

17 **OMNE qui dicit, nihil excludit.** l. Julianus, in princ. D. de legat. 3. l. Hoc articulo. D. de hæred. inst. l. Pediculis, §. Labeo, D. de aur. & arg. legat. 1. fin. D. de pen. legat. l. si quis, D. de pecul. legat. l. si cui seruo, D. delegat. 1. l. Penales, §. fin. D. ad l. Falcid. l. A procuratore, C. mand. capit. Solita, de maiorit. & obed. Tirraquel. in l. Si unquam verb. Totam, num. 1. C. de reuoc. don. Bur. de Paz consil. 25. num. 28. Menoch. consil. 156. num. 23. Sur. decif. 265. num. 30. & consil. 424. n. 17, consil. 460. n. 39. & con. 507. nu. 2. Flamin. de resig. tom. 2. lib. 11. q. 3. n. 16. Gonzal. ad regul. 8. Canc. gloss. 6 num. 1. Cal. Percy. de emptione cap. 9. num. 5. Escobar de ratiocin. cap. 7. num. 47. & c. 18. num. 2. Bertazol. in tract. claus. in strum. claus. 4. gloss. 3. n. 1. & claus. 21. gloss. 3. ns. m. 1. & in reept. l. si quis maior C. de transact. num. 205. & num. 707. Bath. Per. ad extrauag. Ambitiosa, de reb. Eccles. non alien. num. 27. pag. 92. Tho. de Thomaf. regula 252. Pichar. ad princ. instruti. de adempt. legator, numer. 30. Marri. Antonin. variarum lib. 1.

O *Axiomata, & loca*

resolut. 70. numero. 18. Ioann. Petr. Anchar. q. 15. numero. 1. libr. 3. Ouid. de Amic. de iure emphy. q. 79. numero. 2. Et *includit ea, quae aliis non veniunt*, Sur. conf. 453. numero. 44.

18 *ONERA plura quis eodem tempore subire non debet*, l. si cum dotem §, si pater D. solut. matrimon. Cardinal. Tusch. tom. 5. liter. O. conclus. 137.

19 *Nec onere duplici gravari quis debet*, l. Nautis onusta, §. Cum autem, D. ad leg. Rhod. de iact. l. Stichon, in fin. D. de usufruc. legat. l. Tirta cum testamento 35. §. Qui in vita D. delegat. 2. l. Vnum ex familia §. si rem, D. eod. tit. gloss. in l. 1. C. de mulier. & in quoloco, & c. Aym. Crauet. conf. 111 numero. 8. & con. 201. numero. 23. Franchis decis. 87. n. 5. Menochi. conf. 9. numero. 4. consil. 14. numero. 1. conf. 21. numero. 13. cōf. 32. numero. 40. cum seq. & conf. 75. numero. 9. Sur. dec. 115. n. 14. cum seq. Peregr. de fideicom. ar. 1. numero. 33. & ar. 34. numero. 72. Molin. de pri mogen. libr. 1. c. 4. numero. 10. Car. Tusch. tom. 5. liter. O. conclus. 136. Rota Rom. apud Far. decis. 672. numero. 3. in fin. tom. 2. par. 1. Mari. Anton. variar. libr. 1. re-
fo-

O *communia iuris.* 342

solution. 97. numero. 4. & resol. 111. numero. 40. Stephan. Grat. discepto. forens. tom. 5. c. 892. numero. 15. & c. 947. numero. 11.

Limita nisi duplex commodum percipiat, l. Tutorem, D. de his quibus vt indign. Stephan. Grat. d. tom. 5. c. 894. numero. 25.

ONVS qui sentit, debet sentire etiam commodum, l. Secundum naturam, D. de regul. iur. l. 1. D. de institor. act. Cardinalis. Tusch. tom. 5. lit. O. concl. 144. Thom. de Thom. regul. 15. Ioann. Mar. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de favore cleric. Canon. §. 2. numero. 28 pag. 184. Sur. conf. 289. numero. 1. *sanctis traditis supra lite*. C. numero. 80. cum tribus seqq. & numero. 87. cum duobus seq. *Inde ratum illud*,

Commota qui sentis, iungas onus emolumentis.

ONVS adiectum rei, facit vs res transeat cum illo, vidi infra liter. R numero. 76.

ONVS extrinsecum non minuitur, etiam dimiuto emolumento, l. Liberto, §. 1. D. de annu. legat. Cardin. Tusch. tom. 5. lit. O. conclus. 143.

OPERARIUS dignus est merce. 24

O *Axiomata, & loca*

de sua, capit. Quicumque 1. 2. q. 2. cum notatis supra lit. L. nume. 1. 2. & 3.

25 **OPINIONES** tot sunt, quot capita, notauimus supra, liter C. numer. 2.

26 **OPINIO** veritati cedit, vidit infra lit. V. n. 104.

27 **OPPOSITA** iuxta se posita magis ellucescunt, l. Vnic. §. Et cum triplici, in prin. C. de caduc. toll. Aristot. 2. de Caelo late Gal. in l. 1. C. quando lic. ab emp. disced,

28 **OPPOSITVM** idem operatur in opposito, quod propositum in proposito, l. fin. §. fin. D. delegat. 3. l. Qui quartam, D. delegat. 1. l. Si ex toto, in prin. cip. D. eod. l. Iulianus, §. si venditor, & §. Si procurator, D. de actionibus empti. si vt proponis, 2 C. de nupt. Petr. And. Gammar. In dialect. legal. lib. 2. loco de proposito ad oppositum, Deci. consil. 381. num. 5. Mar. Anton. variar. lib. 2. resolut. §. 2. n. 12. Sur. consil. 45. num. 23. conf. 80. n. 35. consil. 89. n. 40. conf. 94. n. 51. consil. 151. num. 3. consil. 298. n. 47. & conf. 311. nume. 13. Stephan. Gratian. disceptat. forens. tom. 4. c. 757.

O *communia iuris.* 343

num. 6. Vincent. Fusar. de substit. quest. 2 §. 7. num. 65. Et contra, notamus infra lit. P. num. 221.

Limita quando est diuersa ratio, 29
l. Inter stipulantem, §. Sacram, D. de verbor. oblig. Surd. consil. 111. num. 13.

ORDO verborum designat ordinem intellectus, Surd. de aliment. tit. 5. quest. 4. num. 17. qui pro hac regula citat tex. in l. Cum ita, §. Fideicomisso, D. deleg. 2. l. Quoties, in princip. D. de usufruct. l. Qui soluendo, la 2. D. de hered. instit. Melchior Phœb. decif. 38. num. 10. Aloyf. Ricci. decif. Curie Archiepisc. Neapol. decifion. 275. n. 4. p. 2. Ioan. Mar. Nouar. question. forens. lib. 1. question. 133. num. 3.

ORDO scriptura ad ordinem intellectus reduciatur, l. 2. §. Prius, D. de vulg. & pupil. substit. l. Talem, D. de hered. instit. Nouar. vbi proxime.

ORDO denominationis ordinem dilectionis, & charitatis designat, l. Qui soluendo, la 2. D. de hered. instit. l. Quoties, D. de usu fruct. Escob. de ration. tract. de computation. cap. 10. nu. 2. Ioan. Mar. Nouar. quest. forens. lib. 1.

O *Axiomata, & loca*

quæst. 133. nu. 3. cum traditis supr.
lit. D. num. 103.

33 *Ex ordine namque honoris, ordo colligitur affectionis, l. Publius, in fin. D. de condit. & demonstr. Ioan. Mar. Nouar. vbi proximè, numero 4.*

34 *ORDO scriptura semper in dispositionibus attenditur, l. Generaliter, §. Si quid, D. de fideicomis. libert. l. Quoties, D. de usufruct. cap. pen. de rescript. lib. 6. capit. Mandato, de præbend. eod. lib. Girond. de priuilegiis seu exemption. explicat. num. 177. Card. Tusch. tom. 5. lit. O. conclu. 196, Pichard. ad §. Ante hæredis, 33. num. 5. instit. delegat. Ioan. Mar. Nouar. q. forens. lib. 1. quæst. 133. num. 4.*

35 *ORDO, seu series scriptura ordinem voluntatis demonstrat, Bald. per tex. ibi, in l. Quoties, D. de usufruct. l. Hæredes mei, §. fin. D. ad §. C. Trebell. l. Generaliter, §. Quod si legatum, vbi glos. D. de fideicomis. libert. capit. Mandato, de præbend. lib. 6. Anton. Monach. Lucens. decision. 13. numero 51. Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens. lib. 1. quæst. 133. num. 52.*

O *communis iuris. 344*

Nisi aliter de certa intentione scriptentis constaret, per text. expressum, in cap. Authority Martini, de concess. præb. lib. 6. Nouar. vbi proximè.

ORDO que scriptura affectionem, & ordinem mentis denotat. Anton. Monach. Lucens. decis. 64. num. 18. vbi num. 39. dicit, ultimos vocatos in subsidium priorum nominatos censeri. Primumque referens firmat Nouar. quæst. forens. dict. lib. 1. q. 133. num. 5. & 6.

Ex ordineque scriptura intentio dignoscitur disponentis, l. Quoties, D. de usufruct. capit. Mandato, in fin. de præbend. in 6. cap. pen. in princip. de elect. eod. lib. Anton. Monach. Florent. decis. 1. numero 63. Ioan. Mar. Nouar. dict. q. 133. num. 6.

ORDO intellectus potius, quam scriptura attenditur, l. Cum pater, §. Fidei tua, D. delegat. 2. l. Nec enim, D. de solut. Berol. consil. 84. num. 36. lib. 2. Vincent. Fusar. de subdit. q. 683. num. 7.

ORIGO rei semper attenditur, 41. l. Nā origo, D. quod vi aut clam, l. Filius familias, versic. Origo enim, D. ad Macedon. l. Clam possidere, in princ. D. de acquir. pos-

O *Axiomata, & loca*
posse. l. 2. §. Paruique refert. D.
de priuileg. credit. l. Id quod. 34.
D. de donat. l. Quod si maritus.
D. de constit. pecun. 1. Si heres.
D. de actio. empt. l. 3. C. ad Ma-
cedon. l. Sequitur. §. Si ex aliena.
D. de vsu cap. l. Et qui originem.
3. D. de muner. & honor. l. Inco-
la. 19. D. ad municip. l. Senato-
res. 11. D. de senator. capit. Cum
nullus. de tempor. ordinat. lib. 6.
Stephan. Gratian. discept. forens.
tom. 4. cap. 749. num. 16. *plen-
simè* Castillo controuerf. lib. 5.
part. 2. cap. 155. per tot. *secundum
quem amplius, & limita.*

P

PACTA *sunt seruanda*, l. 1. §.
Si conueniat, D. de posit. l. 1.
D. de pact. l. Iuris gentium. §. Præ-
tor ait, D. eod. l. fin. D. naut.
caupon. stabul. l. 1. D. de constit.
pecun. l. Cum. amplius, in fin. D.
de regul. iur. cap. 1. eod. tit. Me-
noch. consil. 1. numer. 226. cum
sequent. consil. 92. numer. 33. consil.
93. numer. 30. & consil. 156. num.
46. & num. 54. & de arbitrat. lib.
1. quæst. 57. numer. 6. Gomez va-
riar.

P *communia iuris.* 345

riar. tom. 1. cap. 8. num. 4. col. 2.
Surd. de aliment. tit. 7. quæst. 18.
num. 12. & decis. 259. num. 5. &
decis. 260. num. 12. & consil. 345.
num. 9. Cald. Pereir. de renouat.
remp. quæst. 11. num. 3. ad fin.
Mari Anton. variar. l. b. 2. reso-
lut. 53. num. 74. Gardin. Tusch.
tom. 6. lit. P. conclus. 3. & 4. Fr.
Anton. à Souf. in relect. de cen-
sur. Bullæ Cænæ, c. 26. disput.
102. nu. 1.

*A Equitateque nil magis conuenit,
quam pacta seruare*, l. 1. D. de edi-
lit. edict. di. l. 1. D. de constit. pe-
cun. Surd. consil. 183. nu. 11.

*Et nulla est maior iustitia, quam
seruare pacta*, tit. 5. Si conuet. iat.
cap. 1. §. Si id propter quod, quæ
fuit prima caus. benef. amit.

*Græueque est arud Deum, ne dantur
apud homines pacta rumpere*, ex d.
l. 1. D. de pact. & de his Nos de
priuileg. pauper. & miserab. per-
son. par. 1. quæst. 6. numer. 31. &
sequent. & supra. liter. F. numero
130.

PACTA *dant legem contractui*,
Cald. Per. dict. quæst. 11. num. 19.
dicimusque supra liter. C. numer.
181.

Ad legi aequiparantur, l. vltim. C.
de

P *Axiomata, & loca*

de reb. alien. non alien. l. vlt. C. de
fideiussor.

3 *Imo rumpunt leges, ex gloss. in*
c. 1. de regul. iur. lib. 6. Cagnoj,
in l. 2. col. 2. vers. Limitata, C. de
pact. inter empor. & vendit. & in
dist. 1. Contractus, D. de regul.
iur. quem citat Mar. Antonin. d.
resol. 53. uer. 6.

4 *Intellige nisi pacta sint contra leges,*
& bonos mores, c. In malis promif-
sis, 69. de regul. iur. lib. 6. Thom.
de Thomasset. regul. 216.

5 *Quæ tunc nec iuramento firman-*
tur, capit. Non est obligatorum,
58. de reg. iur. lib. 6. Surd. consil.
54. num. 2.

6 *PACTA non possunt facere licita,*
quæ alias illicita sunt, Stephan.
Gartan. discept. forens. tom. 3.
cap. 851. numer. 14.

7 *PACTA priuatorum iuri publico*
non derogans, l. Neq. ex prætorio,
27. l. Neque pignus, 45. in fin. D.
de regul. iur. l. Iurisgentium, §.
Pacifear, l. Ius publicæ, & l. Inten-
debitorem, 42. D. de pact. l. 2. §.
Ius Reipublicæ, D. de administ.
rer. ad ciuit. pertin. c. Si diligenti
de furo cõpet. l. Qui de bonis, 15.
D. ad l. Falcid. l. Neratius, 20. D.
de religiof. & sump. fon. l. 1. §. Si
inter, D. de magist. cõuen. PA-

P *communis iuris, 346*

PACTO quidquid potest adquiri,
potest & prescriptione, l. Alienatio-
nis verbum, D. de verb. signif. &
ibi Alciat. & Rebuf. Surd. decif.
3. num. 23. & decif. 236. num. 9.
Valasc. consult. 132. num. 32.
Gamm. decif. 379. incip. Inter
fratrem, num. 5.

Nam descriptio vim pacti habet,
Surd. decif. 24. à num. 1. Gamm.
decif. 276. num. 2.

PACTO quod potest fieri, potest
etiam per legem notauimus supr. lit.
A. num. 494. & seqq.

PALAM qua fiunt, suspitione ca-
ret, l. Non existimo, 55. vers. Et
multam refert, D. de administ.
tuto. l. Cû ipse tutor, §. Fuit quæ
fitû, & ibi Ripa, D. de contrahen.
emptio. Menoch. de arbitr. lib. 2.
cëntur. 3. casu 244. num. 1. & per
tot. Inde Claudian. In paneg. in 4.
consulat. Honorij.

*Hoc te præterea crebro sermone mo-
nebo,*

*Et te totius mediæ telluris in orbe
Dinere cognosceas, cunctis tua gen-
tibus esse*

*Facta palam,
Vado Christus Dominus innocentia
suam, actionumque suarum san-
ctitatem, à perfidis etiam inimicis
necessa-*

P. Axiomata, & loca

necessario fateadum exponens, Ioan-
18. Ego (*inquisi*) palam locutus
sum mundo: ego semper docui
in Synagoga, & in templo, quod
omnes Iudæi conuectant, & in
occulto locutus sum nihil. *Clan-*
destine vero facia suspitionem, malè
tiamque praeferre, notauimus sup.
lit. M. nu. 12. & 13.

PAR in parem non habit imperiū.

1. Nam & magistratus, D. de re-
cept. arbit. l. Ille à quo, 13. §. Tē-
pestium, D. ad Trebel. cap. In-
feri r, cap. Denique, 21. dist. cap.
Innotuit, 20. §. Quamuis, de elect.
cap. 1. de locat. l. tit. 7. par. 3. 27
& ibi glos. quæst. 6. & glos. 12. 27
Rebus. to. 1. ad leg. Gallie tract.
de euocat. num. 46 pag. 265. Got.
in memorabil. verb. Par, Barthol.
Peret. ad extrauag. Ambitiosas.
de reb. Eccles. non alien. verb.
Prædecessorū num. 5. pag. 226.
Menoch. de arbitrar. lib. 2. casu
438. num. 9. Surd. consil. 47. num.
10. consil. 106. numer. 12. consil.
167. num. 16. consil. 424. numer.
40. & consil. 440. num. 58. Aloys.
Ricci. in collect. decif. part. 5. col-
lect. 1094. Scacc. de appellac. q. 2.
num. 10. Ioseph. Alderete in alle-
gat. iuris pro omnimoda regula-
rium

P. communia iuris. 347

rium exempt. part. 3. cap. 4. num.
28. Steph. Gratian. discept. foren-
sens. tom. 5. capit. 925. numer. 5.
Ioann. Mar. Nouar. in praxi elec-
tionis, & variat. fori, quæst. 34.
numer. 14. sect. 2. Ioanni Anton.
Mangil. de imputat. quæst. 81.
num. 7.

Intellige, nisi par iurisdictioni pa-
ris se subijciat, quod facere potest, l.
Est receptum, D. de iurisd. omni-
iudic. Surd. consil. 47. numer. 5.
cum adductis supra liter. I. numer.
80.

Item nisi de publica salute, vtili-
tate tractetur, Thomas de Tho-
maset. in florib. legum, regul.
218.

Limita etiam alijs tribus modis, 15
vi per Surd. dist. consil. 47. num.
9. *Quando nempe superiorem non*
recognoscat: quando periculum est in
mora: & quando vnus est maior ai-
tero in administratione.

PARES cum paribus veteri pro-
ucrio facile congregantur, l. Pu pil-
lo, §. 1. D. de tutor. & curat. dat.
ab his, l. 1. §. 1. D. de excusat. tu-
tor. Inde Horat. epistolar. lib. 1.
epistol. ad Lollium:

Vt matrona meretrici dispar erit,
æque

Dis-

P *Axiomata, & loca*

*Dyscolor in fido scurra distablis
amicus.*

Et inferius ibid.

*Oderunt hilarem tristes, tristemque
iocosi,*

*Sedatum celeres, agilem gnavūque
remissi;*

*Potores bibuli media de nocte Fa-
lerni*

*Oderunt porrecta negantem pocu-
la, quamuis*

*Nocturnos iures te formidare vapo-
res.*

Et ad Torquatum ibid.

Vt coeat par

Iungaturque pari.

7 **P A R E S** *in tempore, pares sunt in
iure, l. aliena, 10. §. 1. D. de pigno-
rat. act.*

8 **PARIA** *delicta mutua compen-
satione tolluntur, l. Viro atq. vxor-
ri, 40. D. solut. matrim. l. 2. D. nō
quis eum, l. Cum proponas, 2. vbi
Doctores, C. de pact. cap. Nihil,
3 2. q. 6. capit. Significasti, de di-
uort. cap. Intelleximus, & c. fin.
de adulter. Hyppol. singul. 234.
Palati. in repet. rubr. de donat.
inter vir. & vxor. §. 10. num. 4.
Bertazol. in repet. l. Si quis ma-
tor, C. de transact. numer. 430. P.
Sanchez de matrim. lib. 10. dif-
put.*

P *communis iuris.* 348

put. 8. num. 29. Cardin. Tusch.
tom. 1. lit. C. conclu. 489. num.
15. & seq. Cæsar Argel. de con-
tradict. legit. q. 10. numer. 101.
Farin. in praxi crim. p. 5. q. 142.
num. 39. & p. 7. in fragm. lit. D.
numero 110. Surd. consil. 302.
numero 18. Cels. Bargal. de dō-
lo, lib. 6. regul. 15. cum traditis
supr. liter. D. numero 203. &
seq.

*Intellige in civilibus, siue sit circa
idem, siue sit circa diuersa, Farinac.
dict. liter. D. numero 114.
Cardos. in praxi iudic. & ad-
uocator. verb. Delictum, num.
37.*

*Etiamsi pena sit parti applicanda, 10
Cæsar Argel, dict. quæst. 10. num.
102. Se us quando criminaliter
agitur, & ad pœnam, Cardos. vbi
proximè, Bargal. de dolo, dict.
regul. 15. Farinac. dict. lit. D. num.
139.*

*Amplia in spolio, Farinac. dict. 27
lit. D. num. 127.*

*Limita quando delicta circa di-
uersa, & separata sunt commissa,
Fetnac. vbi proximè, numero
123. Thomas de Thomaset. in
floi ib. legum, regul. 219.*

PA-

P *Axiomata, & loca*

23 **P** *ARIVM* eadem est iurii dispositio, & iudicium, capit. inter corporalia, capit. sicut ergo, de translat. Episcop.

Eademque est natura, l. Si socii, in fin. D. solut. matrim.

Et potentia, nec maior, l. 1. §. Veteres, D. de acquir. possess. l. Si reus, D. de duobus reis.

Estque eadem cum regula correlatiuorum, ut per Bertaz. in repet. l. Si quis maior, C. de transact. nu. 801.

Et circa materiam hanc, parium, vel similitum (ne per regulas, axiomatave, longum enim esset, procedamus) videre plene licet agentem, Camill. Gallin. de verbor. signif. lib. 5. cap. 16. per tot. 4 25. numeros continens. *Et tractatum, vel Enchiridion parium, aut similitum iuris, scripsit Iodoc. Damhouder. qui in fin. tom. 3. commun. opin. ingeri solet. Ideo qua hic inscribi possent, remissione ad eos facta, omittimus.*

24 **P** *ARTVS* ancilla in fructu non est, l. In pecudum, 28. §. 1. D. de vsur. & fruct. l. Vetus, 68. D. de vsufruct. & quemadmodum quis utat. fruat. l. Ancillarum, 27. D. de petit. heredit. §. In pecudum,

P *communium iuris.* 349

37. instit. de rer. diuis. l. 23. tit. 3. l. pa. r. 3. vers. Otrosi dezimos, vbi Gregor. Lopez, gloss. 3. & 4.

P *ARVM, & nihil aquiparantur, & parua non sunt in consideratione*, l. Quamuis, D. de condit. & demonstr. cap. Coram dilecto, 24. de offic. deleg. allegat text. optimum in l. 1. §. Proinde, D. de adilit. edict. §. gl. in l. Si pupillus, §. Si ego, verb. Ex contrario, D. ad l. Salcit. Hyppol. singul. 276. Tiraquel. in tract. de iudic. in reb. exig. versic. 8. pag. 53. & in consuetud. Pictau. tit. 6 §. 5. gloss. 5. Surd. consil. 197. num. 2. Sebast. Nauit. ad l. Minus, 32. num. 2. D. de verb. signif. Mari. Antoni. variar. lib. 2. resolut. 18. nu. 6. Mari. Giurb. in consuetud. Senat. Mess. cap. 6. gloss. 10. nu. 2. Ioan. Anton. Mangil. de imput. quest. 51. num. 7. *Inde Senec. de vita beata, c. 5. Eodem loco (ait) pone homines, quos in numerum peccorum, & animalium redigit hebes natura, & ignorantia sui. Nihil interest inter hos, & ista. Quonia illis nulla ratio est; his parua.*

Limita quando datur diuersa ratio, Surd. consil. 197. numer. 2. l.

P *Axiomata, & loca*

aliquisque modis, ut prosequitur Nicol. Moron. de treug. & pace, q. 175. per tot.

PATIENTIA, & scientia superiorum, iustificatur omnis actus, notauimus sup. lit. A. num. 170.

27 **PATRES torquentur in filiis, §. fin. instit. de noxal. action. l. Illi quidē. 8. in fin. D. de eo quod met. cau. inde Quid. Metafor. lib. 2:**

Et patri pater esse meta probor.

PARENTVM enim afflictionem nulla est, qua vincat affectio, l. Cum furiosus, 7. C. de curat. furios. l. De creationibus, 27. C. de Episc. aud. l. Non solum, 67. §. 1. in fin. D. de ritu nupt. l. Quidam cum filium, 46. D. de hæred. inst.

18 **Pareatum non restituitur, nisi restituatur ablatum, cap. Peccatum, 4. de regul. iur. lib. 6. cap. 1. 14. q. 6. cap. Qui rapit, 14. q. 5. cap. Cum tu, 5. de vsur. D. Thom. 2. 2. q. 62. art. vlt. D. Antonin. 2. p. sum. tit. 2. cap. 8. in fin. Syluest. verb. Restitutio, §. 5. 1. Mar ta decif. siue voto, 18. num. 1:**

29 **Limita in paupere, restituere non va lente, qui animum tamen deliberatū restituendi habet, d. cap. 1. 14. q. 6. c. Quamquam, de vsur. in 6. vbi glos. & in dist. cap. Cum tu, Co- uar.**

P *communia iuris, 350*

uar. in dist. cap. Peccatum, p. 1. in princip. num. 2. Gutier. canonic. quæst. lib. 1. cap. 40. numer. 3. P. Molin. de iustit. & iure. lib. 3. tractat. 2. disput. 754. num. 2. P. Ferdin. Rebell. de obligat. iustit. lib. 2. q. 17. sectio. 2. late Nos de priuileg. pauper. & miserab. personar. par. 1. quæst. 27. numero 5. & seq.

PECCATVM omne voluntarium est, & sine voluntate non committitur, cap. Sicut enim, 3. 2. q. 5. cap. 1. 15. q. 1. Bald. consil. 267. num. 4. vol. 1. Cardin. Tusch. lit. V. concla. 283. numer. 1. firmat multis Scriptura Sacra locis Mari. Giurb. in consuetud. Senat. Messan. cap. 6. glos. 7. num. 7. Scacco. de commerc. §. 1. q. 7. p. 2. ampliat. 19. nu. 67. vers. Non obstat. & sequen. Anton. Ricciol. de iure personar. extra Eccles. gremi. existent. lib. 4. cap. 69. num. 14. & probat eleganter Senec. in lib. de morib. qui sic exorditur: Omne peccatum actio est. Actio autem omnis voluntaria est, tam honesta, quam turpis; ergo voluntarium est omne peccatum. Tolle excusationem, nemo peccat inuitus, inunctis notatis sup. lit. D. nu. 66.

P *Axiomata, & loca*

- 31 **PECCATUM** veniale, ex con-
temptu, sit mortale, notauimus supr,
lit. D. num. c. 2.
- 32 **PECUNIA** sine peculo, fragi-
lis est, l. Si chorus, 79. §. His, ver-
bis, D. de legat. §.
- 33 **PECUNIA** non generat pecu-
niam, l. Vltra pecuniam, 121. D.
de verb. signif. Ioan. Mar. Nouar.
quæst. forens. lib. 1. q. 145. n. 27.
- 34 **PECUNIA** est optimus futura
necessitatis fideiussor, tradit: lex Ne-
utzan in ayla. nupt. lib. 2. nu. 96.
in princip. Ioan. Mar. Nouar.
in praxi election. & variat. fori,
q. 16. num. 13. sect. 1.
- 35 **PECUNIA** inuenta est, vt asti-
met alias res. non vt astimetur, l. 1.
D. de contrah. empt. l. Si ita fidei-
iussorem, 42. D. de fideiussorib.
- 36 **PECUNIAM** retinere satius est,
quam solutam repetere, l. 5. D. de
compens. l. Si stipularus, 15. in
princ. D. de fideiuss. Tiraq. de re-
tract. lig. §. 29. gloss. 2. nu. 1.
- 37 **POENA** præsupponit culpam, l.
Sed si non data, §. fin. D. de fi-
det. commiss. libert. l. Si qua pœ-
na, D. de verbor. significat. D.
Thom. 2. 2. q. 108. art. 4. in solut.
art. & 1. 3. q. 87. art. 7. & 8. So-
ro de iust. & iur. lib. 1. q. 6. art. 5.
col.

P *communia iuris.* 351

col. 2. vers. Profecto, & vers. Ve-
rum tamen, Syluest. in sum. verb.
Pœna, numer. 2. §. Couar. variar.
lib. 2. cap. 8. in princip. & nu. 1.
vers. Tertio, Sord. decal. 277. nu.
19. Gutier. lib. 2. cap. 70. num. 12.
cum seq. plures refert Cened. ad
Sextum, collect. 1. num. 2.

*Nam poenâ proprie non dicitur,
nisi quæ propter culpam imponitur,* 38
sic. D. Augustin. lib. 1. retractat.
capit. 9. quem sequitur Lud. Car-
bon tract. de legib. lib. 8. disput.
1. vers. Tertium notandum, &
ante eum Alphons. de Castro de
potest. legis pœnal. lib. 1. capit.
3.

Nec dicitur, aut imponitur, ubi 39
culpa deficit, l. Sancimus, 22. C. de
pœn. cap. Inuentum, 16. quæst. 7.
cap. Ioannes, 23. & cap. fin. de ho-
micid. Ioann. Mar. Nouar. quæst.
forens. lib. 1. q. 59. nu. 14. Ouid.
de Amic. de iure emphyt. q. 19.
numer. 13. Inde Ouid. in epistol.
Oenoni Paridi.

Leniter ex merito quidquid patiere
debetur, sicut est;

Qua venit indignè poena dolendâ
non venit.

Nec pro eo, quod fit sine dolo, gloss. 40
in l. Si seruum, §. Non dixit,
Gg 3 verb.

P *Axiomata, & loca*

verb. Amouere, D. de acquir. hē-
redit. Crauec. consil. 3. num. 24.
Becci. consil. 101. num. 32. Surd.
consil. 182. num. 15.

- 41 **POENA** debet culpa respondere,
& commensurari delicto, l. Sancimus,
22. C. de pœn. cap. Felicis,
vers. Ceterum, & §. Illud autem,
in fin. extr. eod. tit. lib. 6. cap. Non
asseramus, 24. q. 1. cap. Quasiuit,
de his quæ sunt à maior. part.
capit. *Deuterono. cap. 25.* Pro men-
sura delicti, erit plagarum modus,
& *Apocalyp. cap. 18.* Quantum glo-
rificauit se, & in delicijs fuit; tan-
tum date illi tormentum, & lu-
stum, Menoch. de arbitrar. lib.
1. q. 90. num. 38. Menchac. quæst.
illustr. cap. 8. num. 51. & cad. 24.
num. 17. Cardin. Tusch. lit. P. cō-
elo. 211. Farinac. in praxi crimin.
q. 4. num. 10. & q. 17. num. 9. Ber-
tazol. in repet. l. Si quis mator, C.
de transact. num. 68. Ioan. Mar.
Noar. quæst. forens. lib. 1. quæst.
25. num. 7. & quæst. 151. numer.
12. in fin. Surd. consil. 150. num.
10. & consil. 321. nu. 53. Scacc. de
Iudic. q. 58. num. 2. Sebastian.
Guazin. de defens. reor. defens.
33. cap. 4. num. 2. p. 2. *Vnde Ouid.*
Tristium lib. 2. elig. vnic. in fin.

P *communia iuris. 352*

Tutius exilium, panloque quietius
oro,
Et par delicto sis mea poena
suo.

Paritas enim delicti, parita-
tem poena requirit, l. Nihil interest,
D. de adulter, l. Si quemquam, in
fin. C. de Episcop. & Cleric.

POENA ex delinquendi frequen- 42
tia augetur l. 3. in fin. D. de Epif-
cop. aud. l. Aut fact. 16. in fin. D.
de poen. Ioseph. de Sess. Aragon.
decif. 97. num. 7.

POENA debet tenere solos au- 43
tores, & delinquentes, l. Sancimus,
C. de poen. l. Absentem, D. eod.
Bertazol. in repet. l. Si quis ma-
ior, C. de transact. nu. 111. Escor-
bar de ratiocin. c. 42. nu. 7. Card.
Tusch. lit. P. conclu. 212. Surd.
consil. 102. n. 16 pleni Sebast. Gua-
zin. de defens. reor. p. 2. defens.
33. c. 2. per tot. Vnde Ouid. Tri-
stis. eleg. 2. li. 1. de naufragio dolēs;
vingite me dignum tali nece, non
ego solus

Hic rehor; inmeritos cur mea poena
trahit?

Noxa enim ꝑ caput sequitur, l. Cri- 44
men, D. de poen. l. Rem mihi, D.
cōmod. §. Omnis inst. de noxalib.
action. c. 1. de iur. & damno dat.

P Axiomata, & loca

cum alijs, quæ adducit surd. de alim. cit. 1. q. 38. nu. 30. Farinac. in praxi crimin. p. 1. q. 23. nu. 1. Escobar. d. loco.

45 *Vade nullus pro alterius delicto puniendus est, ut constat ex testimonio* Ezech. capit. 18. Anima quæ peccauerit, ipsa morietur, relato in cap. Tam itaque, 1. q. 4. & in c. Si habes, 24. q. 12. & in cap. Quæris, de consecrat. dist. 4. & ex illo Exod. cap. 23. Infantem, & iellu non occides. Et Daniel cap. 13. Innocentem, & iustum non interficies. Et Job cap. 4. Quis enim unquam innocens periit, aut quando recti delicti sunt? dist. 1. Crimen, 16. D. de poen. l. Adoptiuum, 8. in fi. & ibide gl. in fi. D. de in ius vocand. l. Generali, 34. §. si. D. de ritu nupt. rub. & nig. C. ne fil. pro patr. Nauar. de poenit. & remiss. lib. 5. conf. 26. numero 11. Farinac. de delict. quæst. 24. numero 1. cum sequentibus. Decian. tractat. crimto. lib. 7. capit. 41. numero 18. Menoch. de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 33. à numero 5. Monach. decif. Lucenf. 5. numero 70. & decif. 8. num. 79.

46 *Intellige, accepta poenâ prout est*

P communia iuris. 353

culpe correlatiua, & prout rationem poenæ importat per quam iussitæ qualitas reputatur. Nam si sub ratione medicine accipiatur poenâ, ut quis minori bono priuetur, & in maiori augeatur, vel data ista causa, ad maiorem Reipubl. utilitatem, ut dum unusquisque torquetur, ceteri cautius, & promptius à criminibus abstineant; non inconuenit ut vnus pro alio poenâ temporali, non tamen æterna, aut spirituali, ad animæque salutem pertinente, puniatur. Ita notat glos. verb. De quarta in sum. 1. quæst. 4. & ita distinguentes tenent D. Thom. 1. 2. quæst. 87. articol. 8. in solut. articol. & in respons. ad 1. & 2. quæst. 108. art. 4. In solut. etiam art in princip. Thomas de Thomaſet. regul. 228. Couarru. variar. lib. 2. cap. 8. numero 1. vers. Quarta iuncto, vers. Quinta, Alphous. à Castr. de iust. hæret. puni. capit. 11. & aduers. hæres. lib. 12. verb. Peccatum, §. Secunda hæresis, fol. mihi 131. Gutierrez. canonic. lib. 2. capit. 20. numero 25. & in hoc sensu illud Claudiani in Curetium intelligendum venit;

P *Axiomata, & loca*

In prolem dilatarunt per iuriam patris,

Et poenam merito filius ore lauit.

Plures ampliationes, limitationes, & intellectus huic axiomati assignat Farinac d. q. 24. eruditissimus quoque Ouald. Helig. in Doncl. enucl. li. 16. cap. fin. lit. C.

47 **POENA** non irrogatur, nisi expressè iure caveatur, iuxta text. in Auth. de non eligen. secund. n. b. 5. Cum igitur, l. At si quis impediatur, §. Diuus autè Marcus (ibi: Poenam tamen in eum statu tam non esse) D. de religiof. & sumpt. fun. & quæ notantur in l. Cum quidam, D. de liber. & posthum. glos. in cap. fin. de iure patron. plures refert Mari. Antonin. variar. lib. 3. resolut. 39. num. 1. & n. 32. Girond. de privilegior. seu exemption. explicat. n. 563. Cardin. Tusch. lit. P. conclus. 216. num. 4. Hector Felici. allegat. 66. num. 6. vers. Et est regula communis, p. 2. Menoch. de arbitr. casu, 276. per tot. lib. 2. cent. 3. Farinac. (alios referens) quæst. 18. num. 7.

48 **POENA** unius, alterius præmissio esse non debet, i. Si sequens, D. ad Sen. C. Sillan.

POE-

P *communis iuris. 354*

POENAM non meretur qui lege permittente facit, l. Grachus, C. ad l. Iul. de adulter. l. Illud, D. quod quisque iur. Cardin. Tusch. to. 6. lit. P. conclus. 208. Campanil. in diuersor. iur. canon. rubr. 11. cap. 33. numer. 26. vers. Insuper, Flamin. de confident. quæst. 5. numero 47. Marl. Antonin. variar. lib. 3. resolut. 42. num. 2. Steph. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 960. num. 15.

POENA unius multorum est exemplum, l. 1. C. ad l. Iul. repetund. l. Bona fides, 31 in princip. D. de posit. l. Aut facta, 16. in fin. D. de poen.

PUBLICÆ interest poenam delinquentibus non remitti, l. Si operis, C. de poen. Ne delicta maneant impunita, notauimus sup. li. D. n. 47.

POENAE sunt restringendæ, nec ad alios casus quam expressos extendi debent, l. Factum cuique, §. In pœnalibus, vbi Deci. num. 6. 9. & 26. in fin. D. de regul. iur. & Cagnol. nu. 1. c. In pœnis, eod. tit. lib. 6. Thom. de Thomaset. regul. 227. Burg. de Paz cons. 8. num. 2. Surd. (cum multis per eum relatis) de aliment. tit. 1. q. 51. numero 12. plenissime Farin. fragment.

P *Axiomata, & loca*

erimin. p. 1. lit. E. num. 144. cum
seq. Steph. Gratia. discep. forens.
tom. 5. cap. 97. 2. num. 13. Scacc.
de commerc. §. 7. glos. 2. nu. 43.

53 *Nec etiam ex similitudine ꝛ rationis
debent extendi*, Ioan. Andr. in re-
gul. O dia, de reg. iur. lib. 6. Im-
mol. in l. Si vero, §. De viro, col.
8. D. solut. matr. Duen. regu. 287.
Garc. Girond. de privilegior. seu
exemption. explicat. num. 540.
Qua de re consule fuse agentem Fa-
rin dist. lit. E. à numer. 188. cum
seq.

54 *Vt autem extensio fiat in pana-
libus, equiparationem in omnibus ef-
se oportet*, glos. verb. Sanè, in cap.
1. de voto, lib. 6. glos. verb. Pror-
rogamus, in cap. Constitutus, de
regular. Girond. dist. loco, num.
339. & 361. Farinac. dist. lit. E.
num. 199.

55 *Intellige tamen similitudinẽ exi-
stere in casu de quo agitur, sufficere,
nec quoad omnia similitudinem in
esse requiri*, l. 1. C. de collat. las. in
l. Creditori, num. 8. D. de oper.
noui. nunctat. & in l. fin. num. 1.
C. de collat. Menoch. de arbitr.
lib. 2. casu, 84. num. 9. Farinac.
alios referens, dist. liter. E. nu-
mer. 196.

PAE-

P *Communio iuris. 355*

PEONAE sunt molienda po-
tius quam exasperanda, cap. Pœnæ
de pœnit. distin. 1. Ioan. Mar. No-
uar. quæst. forens. libr. 1. q. 152.
num. 7.

PœNAE vinculo alligari nequit, 57
quod de iure non tenet, l. Non du-
bium, §. in fin. C. de legibus, l.
Quod de bonis, alias Quod bonis
15. §. 1. D. ad leg. Falcid. Rot. Ro-
man. decis. 10. alias 868, ad fin. de
testament. in antiq. Sigismun. Sca-
cci de iudic. lib. 1. c. 57. num. 6. &
de commerc. §. 1. q. 7. part. 3. li-
mit. 17. num. 13. in fin. & §. 2. glo.
7. num. 24.

PœNIS benignior fit interpreta- 58
tio, l. Pen. D. de pœn. cap. In pœ-
nis 49. de regul. iur. lib. 6. cap. Ex
litteris de constit. Tiraq. in l. si vn
quam, verb. Reuertatur numer.
246. C. de reuoc. donat. Aloy. Ric-
ci in praxi rer. fori Eccles. resol.
303. numer. 2. in 2. edit. Thom.
de Thomasset. regul. 158-
Vgolin. de offic. & potest. Episc.
cop. capit. 6. §. 1. num. 3. Ioann.
Mar. Nouar. quæst. forens. libr. 1. q.
152. num. 7.

PERICVLVM vbi maius, ibi 59
plenus est consulendum, l. 1. §. Sed
si quis D. de Carbon. edit. l. Ma-

ni-

P *Axiomata, & loca*

nifestissimi, C. de furt. l. Ad-
dictes, C. de appellat. capit.
Vbi periculum, de elect. libr. 6.
Bertaz. in repet. l. si quis maior, C.
de transact. numer. 6. Cardinal-
Tusoh, tom. 6. liter. P. concl. 281
Stephan. Gratian. March. decis.
133. numer. 19. & discep. for. tom.
4. capit. 669. numer. 16. Fari-
nac. consil. 65. numer. 115.
libr. 1. Sur. consil. 163. numer.
20. Scac. de commerc. §. 1. q. 1.
num. 1.

60 **PERICVLVM** *qui amat, peribit*
in illo, Ecclesia. 3. vers. 27, eleganter
sigismun. Scac. de comm. §. 1. q. 7
part. 1. num. 17. & p. 2. num. 65-
versic. Secundo, & versic. Tertio,
inde Senec. in Hercul. furent
actu 1.

Nemo se tuto diu,

Periculis offerre tam crebris po-
cessit.

Et ibid. act. 1.

Quem saepe transit casus, aliquando
inuenerit.

61 **PERMISVM** *ad tempus, post*
illud censetur prohibitum, l. si v-
nus, §. 1. vbi Bald. D. de pa-
ctis,

P *communia iuris. 356*

ctis, l. Epistola, §. final. vbi Castr.
D. eod. titul. l. Imperator, D. de
postul. l. Cum pater, §. A filia, vbi
Bart. D. de elegat. 2. l. statu libe-
rum, §. stichum, & l. Titia cum te-
stamento, §. vlt. D. eod. l. Pater fi-
lium, §. Fundum, D. deleg. 3. l. 2.
C. de tute emphy. c. vlt. §. In aliis
vers. si vero, vt lite non contest. Ti-
raquel. de retractis, con-
uent. §. 1. gloss. 2. nume-
ro 4. decis. Pedamont. 83. nu-
mer. 13. Menoch, consil. 68-
numer. 10. Sur. de aliment.
titul. 5. quaestio. 3. numer. 8. &
10. & decis. 75. numer. 1. & de-
cis. 189. numer. 9. & decis. 244
numer. 10. & consil. 8. nu-
mer. 7. consil. 52. numer. 23-
consil. 57. numer. 9. consil.
88. numer. 7. consil. 97. num. 26.
consil. 123. num. 11. consil. 354. nu-
mer. 18. & consil. 443. numer. 58.
Bertazol. de clausul. Instrument.
claus. 15. gloss. 2. numer. 21. Gon-
zalez ad regul. 3. Caucler. §. 50
proxim. numer. 3. Cald. Pe-
reyr. de extinct. emphyt. quaest.
1. numer. 8. & de renouat. Emph.
q. 1. num. 1. Petr. Barb. in l. Cum
praetor in princip. numer. 49.
D. De iudic. Rot. Roman. ex

P *Axiomata, & loca*

collectis à Farin. dec. 61 7. n. 2. to. 2. part. 1. Vincent. Carot. singul. 185. *ubi ampliat procedere in statu sui, etiam per argumentum à contrario sensu, ad iuris communis correctionem.*

62 **PERMISSVM** post tempus, ante illud censetur prohibitum, Promissor, D. de constitut. pecun. Tiraquel. de retract. conuen. 6, 1. glo. 2, nu. 4 2.

63 **PERMISSVM** censetur omne id per quod deuenitur ad actum, permissio actus, l. Ad rem. mobilem. § 6. De de procurat. late Vincent. Carot. in cap. Cum quid prohibetur, de regul. iur. libr. 6. part. 2. per tot. Scacci de commer. §. 1. q. 7. parte 2. ampliat. 19, nume. 108. propesin. Cum traditis, supra liter. C. numer. 69. & lit. N. num. 14. cum duobus seqq.

64 **PERMISSVM** censetur, quod prohibitum non reperitur, vide infra hac ead. lit. num. 206.

65 **PERMUTATIO** vicem tenet emptionis l. 2. C. de rer. permut. l. Titia, D. de iure dot. l. Sciendum, §. Deinde. D. de ædilit. edict. l. Apud Celsum, §. Si quis autem. D. de dol. except. l. fin. D. ex quibus caus. in poss. eat. Sur. cons. 43 3 n. **PER-**

P *communis iuris. 357*

PERSONA prius, quam iuris ratio querenda est. l. Quidam ref. rant 14. vers. Esse enim debet, C. de iure codicill. l. Si queramus, D. de testam.

PERSONA loquentis in generali dispositione non includitur, l. Inquisito, C. de solut. cap. Quisquis de præben. l. Sur. cons. 152. num. 6. Stephan. Gratian. discept. forensis tom. 4. c. 77 1. num. 5. Menoch. cons. 152. nume. 27. Sebastian de Medic. de regul. iur. regul. 1. verb. Persona loquentis num. 85 plene Nicola. Vander. sing. 43. per tot. præcipue à nume. 7. & seqq. cum notatis supra lit. G. n. 4. §. 6 vos iustitiamus.

PERSONARVM acceptio in iudiciis non est habenda, l. Si cum dies, §. si arbiter, C. de arbit. cap. In iudiciis 12. de regul. iur. libr. 6. capit. Nouit, de iudic. Multa de hoc viro tradunt Abb. in cap. De multa, num. 8. de præben. Aldobran. in §. iustit. n. 4. instit. de iust. & iur. D. Thom. 2. 2. q. 63. ubi post Caie. optime, & plene Aragon, & Salon Gabr. in 4. dist. 15. q. 7. Soro libr. 3. de iustit. quæst. 6. D. Antonia. 2. part. titul. 1. capit. 19. & 20. Abulen super cap. 25. Mathæ

P Axiomata, & loca,

q. 108. cum seqq. Alex. Alef. 2.
p. q. 119. P. Leonar. Lesi de iust.
& iur. libr. 2. capit. 3. 2. dubit. 1.
2. & 3.

69° *Limita. & intellige axioma hoc,
Primo, respectu partium, secus respectu
restium, gl. in Clem. 1. ver. Iur. de
testib.*

70 *Secundo ut procedat de mera iusti-
tia, scus de gratia, Bar. in l. 1. in prin-
cip. D. de postull. Sor. de iust. & iu-
re li. 3. q. 6. ar. 1. in respō. ad 1. arg.
P. Ioan. de Salas de leg. q. 97. tra-
ctat. 14. disp. 20. sect. 7. numer.
70. vers. Ad secundum, & nume-
ro 71.*

71 *Tertio ut procedat inter aequa-
les, secus inter inaequales, Abb. in
d. capit. De multa num. 8. de prae-
ben. 1.*

72 *Quarto ut procedat in exequendo,
secus in modo exequenda, Decci in d.
c. Nouit, notab. 7. n. 42. de iud. sic
limitat, & intelligit regulā hāc Vin-
cen. Car. singular. iust. singu. 334.
Et de contrario abusu, vide notata su-
prali. F. n. 45.*

73 **PERSVASIO** vicē coactionis re-
net, Imo persuadere plus est quā cogere
l. 1. §. Persuadere, D. de seruo
corru. l. Eū, §. C. de Apostat, ibi:
Cui seruū, siue ingenuū inuitom,
leg

P communia iuris. 368

seu suasionē, & l. 1. tit. 19. p. 7. in fi.
ibi. Como manera de suerça esfol
sacar, Plura in id. eruditissime tā ex
sacra Scriptura: & Ianetorū, quē in-
tius expendit loca P. San. de matrim.
li. 4. disp. 7. n. 4. prater quā addo ex-
prese decidentem, Hor. epist. li. 1. ep.
ad Claud. Neronem.

Nam me rogat, & prece cogit.

Et de art. poet.

*Vt praco ad merces turbam qui co-
git emendas.*

PLURALIS locutio in duobus ad 74
minus verificatur, duorū que numero
est contenta, c. Pluralis locutio, 40-
de reg. iur. li. 6. l. Vbi numerus, D
de testib. l. Libertas, §. vl. D. de ma-
nibus, testib. Inter illa, §. fin. D. de
verb. oblig. Buerar. in topic. legal.
locō § 4. Mascas. de prob. conclu.
838. nu. 12. Cened. practic. q. fin-
gul. 80. num. 3. Mari Antonin. va-
riar. lib. 1. resol. 109. num. 37. Ef-
cobar de ratiocin. c. 18. num. 43.
Seball. de Medic. de reg. iur. reg.
4. num. 3. & seq. Sur. conf. 364. nu-
mer. 37. & conf. 402. numer. 15.
Ioan. Mar. Nouar. quæstion. fo-
rensi. lib. 1. q. 151. uum. 30. Ca-
still. controuerf. lib. 5. p. 2. c. 120
num. 2.

PLURALIS enim numerus vno
non

P *Axiomata, & loca*

non contentatur, dictis iuribus Car. Tuf. tom. 2. lit. D. concl. 333. num. 1. & lit. P. concl. 367. Sur. conf. 36 num. 23.

75 *Limita pluralitatem in singulari verificari, quando eadem militat ratio in uno; quam in duobus, ut per Castill. vbi supra num. 23. & 28.*

76 **PLURALITAS** *actuum non presumitur, l. Omnium, C. de testa. vbi gloss. l. fin. C. de reb. credit. l. 2. C. de error. aduoc. cap. In praesentia, vers. Verum, in 2. de proba. Baerar. in topic. legal. loco 86, Mascar. de probat. concl. 1174. Menoch. de arbitrar. lib. 2. casu 93 num. 32. Gomez variar. tom. 3. c. 11. num. 6. in fin. Brunor. Sole in locis commun. verb. Actuum, num. 31. Stephan. Gratian. discept. foren. c. 93. num. 12. & tom. 5. c. 824. num. 47. c. 948. num. 18. & c. 951. num. 15. Pedroc. com. 36 num. 88. 89. & 90. Fassinac. in in praxi crimin. par. 2. q. 64. numer. 319. & part. 4. dec. 937. & Rot. Roman. apud eundem dec. 119. numer. 7. tom. 1. part. 1. Sur. confil. 355. num. 26. conf. 385. num. 10. & conf. 481. num. 6. Sebastian de Medic. de regul. iur. regul. 4. num.*

me

P *communia iuris* 359

mer. vers. Secundo praemito, & seqq. vbi quod nec non ius, nec hereditum, nec testamentorum, nec sententiarum, nec contractuum, nec instrumentorum, nec delictorum praesumitur pluralitas, quos, & alios prosequitur casus, Car. Tuschalter. P. concl. 368. & omnium fuisse Fatiuac. fragmentor. crimin. part. 2. liter. I. num. 10. & seqq. usque ad num. 86.

Nec personarum, nisi ab allegante probetur, l. 1. C. de probat. Sur. con. fil. 61. numer. 74. & conf. 378. numer. 6. Rot. Roman. in nouis decisis. 5. num. 4. par. 1. Menoch. de praesumpt. libr. 6. q. 15. numer. 36. cum seqq.

Amplia, quia potius error, quam pluralitas actuum praesumitur, si diuortio, D. sol. matrim. Aym. Crauet. conf. 198. numer. 1. cum aliis quos refert Sebast. de Medic. supr. num. 15. & 16.

Amplia etiam, ut nec ex pluralitate instrumentorum pluralitas actuum praesumatur, Aym. Crauet. vbi prolixime, d. num. 1.

Limita, & intellige, quando sumus in his, quae unum, & idem esse possunt, auter secus, ut Sebastian de Medicis (allegando Alexan.

con-

P Axiomata, & loca

consil. 134. volum. 2. col. 2. d. regul. 4. numer. 16. vel. Declaratur.

80

Limita etiā, in rebus in quibus praesumitur pluralitas, Afflict. decis. 23 num. 3. Crau. consil. 112. n. 14. Nel. de 5. Gemini, in tract. de testam. 156. Seb. de Medic. vbi proxime, num. 17. Sur. consil. 61. nm. 13. & num. 74. consil. 135. num. 77. consil. 311. num. 44. consil. 429. num. 67. consil. 540. num. 44. & consil. 577. numer. 23. Stephan. Gratian. disceptation. forens. tom. 4. capit. 640. numer. 26. capit. 657. numer. 41. & capit. 790. numer. 6. Farinac. fragment. criminal. part. 2. liter. I. numer. 6. & 7. licet in contrarium alios referat, numer. 8. componit que contrarietas. tem num. 9.

81

Limita praeterea, quando de duplici forma actus apparet, Feilin. in capit. Cum Ioannes 10. num. 8. de fide instrum. Meno. de praesumpt. lib. 6. praesumpt. 15 num. 11. & seqq. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. capit. 877. num. 21.

82

Limita deinde, ad exclusionem, de lecti, Sur. con. 173. n. 44. & con. 307 num. 18. Ioan. Bapt. Cost. de facti

Et

P communia iuris. 360

Et scient. & ignor. inspect. 13. num. 9.

PLVS semper in se continet quod est minus, l. In eo, 110. D. de regul. iur. iunctis traditis supra, liter. M. numer. 3. & seqq. & num. 7.

PLVS si licet, quod minus est licet, l. Non debet, D. de regul. iur. auth. Multo magis, C. de sacros. Eccles. cap. Cui licet, 53. de regul. iur. lib. 6. l. Marcellus, D. de donat. caus. mor. Farinac. consil. 60. num. 109. libr. 1. Thom. de Thomafer. in floribus leg. regul. 85. Sur. consil. 288. num. 14. Ioann. Mar. Nouar. quæst. forens. libr. 1. q. 24. numer. 6.

Limita in dispensationibus, surd. decis. 268. numer. 20. & 21. Pater Sanchez de matrim. libr. 8. disput. 1. numer. 32. Cal. Pereyr. de nominat. emphyt. q. 21. nu. 65.

Et cui non licet quod est minus, nec quod est plus licet, ita Ferrer. in constitut. Cathalon gloss. 4. num. 43.

PLVS, & minus non mutant substantiam rei, nec eam faciunt specie differre, l. final. D. de fund. instruct. & instru. legat. l. Legato

ge--

P *Axiomata, & loca*

generaliter, D. de legat. l. Qui
ex vico, D. ad municip. Mar. An-
tonio. variar. lib. 3. resolut. 36. nu-
n. er. 4. Ferr. in coultit. Cathalon.
glos. 8. num. 155. Sen. consl. 305.
num. 66. & consl. 363. numer. 13.
Lara de Capellau. libr. 2. c. 8. nu-
mer. 1. & seq. Nicola. Loiz. de iu-
re vniuersit. part. 2. c. 13. num. 7.
Stephan. Gratian. discept. foren-
tom 4. capit. 752. numer. 90.
Thom. de Thomaset regul. 225.
Ubi limitat procedere, quando acci-
dentaliter, † secus si essentialiter
differant.

88

89

Limita etiam, quando ei, quod est
plus lex resistit ei vero quod est mi-
nus, assistit, vel e contra; tunc enim
plus, & minus, specie distinguntur,
vt (ex l. Bos, C. de vltur. iuncta, l.
Improbam foenus, C. ex quibus
causis infam. irrog. l. Græcæ, §. il-
lud, D. de fideiussor. §. Fideiussor-
es instit. eod. titul. §. Si quis agens
instit. de actionibus. l. Scio, & ibi
Bartol. D. de restitut. in integ. iura
dit Mari Giurb. in consuetud.
Senat. Mellian. cap. 3. glos. 7. num.
16. par. 1.

90

P L V S est factio expri-
mere, quam verbo, Sigismund.
Scacci. de appellat. q. 6. numer.

P *communis iuris. 361*

41. inuclis adductis supra liter. F.
num. 18.

PLVS iuris nemo in alium tras 95
ferre potest, quam ipse habet, l. 2. C.
de pen. l. 1. C. qui pro sua iuris.
cap. Nemo potest, 79. de reg. iur.
lib. 6. Ioseph. de Sef. Aragon. dec.
188. num. 15. & 23. Casar Arg.
de contrad. legit. q. 9. nu. 58, Pi-
cher. ad princip. instit. de acqui-
sit. per arrogat. n. 49. Sur. consil.
126. n. 3. 1. & consl. 137. n. 28. Ste-
phan. Gratian. discept. foren. tom
4. c. 777. n. 16.

PLVS valet quod in veritate agi-
tur, quam quod simulate con-
cipitur, rubr. & nigr. C. plus
valere quod agitur, quam quod
simul. concip. Scacc. de commer.
§. 2. quest. 7. part. 3. limit. 7. nu-
mer. 4. & 5.

P L V S soluit, qui statim so-
luit, notatur infra, liter. S. nu-
mer. 49.

PLVS dat, qui statim, vel cito dat
vt probant, d. lit. S. n. 49. adducta,
iura, & illud Aulon.

Gratia quo tarda est, ingrata est,
gratia namque
Quæ fieri parat, gratia grata ma-
gis,

Senec. & Martial, quorum
Hh
retra

41

P Axiomata, & loca

retulimus sententiam liter. M. numer. 95.

95^c **PLUS** petit que ante tempus, loco, re, causa vè petit, s. Plus autem instit. de action. vbi glos. concordantes allegat.

96 **POETARVM** dicta iuri non contraria allegari possunt, auctoritate que habent maximã, cap. Quæmadmodũ 25. ver. Nã si post contractũ, de iur. iur. l. 1. §. sed an sine numeris, D. de contrahen. empt. princip. institit. de empt. & vendit.

97 **POSSE** videtur, qui facit quomius possit, l. si bona fide 12. D. de noxal. action.

98 **Et paria sunt, quæ aliquid facere vel per se non stare quomius fiat.** l. Vter infin. D. de cond. inst. c. Cũ nã stat 66. de reg. iur. li. 6.

99 **POSSE** videtur, qui potest facere vt possit, l. Qui potest facere, 135 DD. de reg. iur. Nos de priuile. pauper, & miserab. pers. p. 1. q. 4. §. 2. n. 131.

100 **P O S S E** quis non dicitur quod contrarius potest. l. Queror: §. inter locatorem, D. locat. l. Ne pos Proculo, D. de verbor. signific. cap. causam quæ, de rescriptio. cap. Cum dilectus, de consuet. Ste-

P communia iuris. 362

Stephan. Gratian. March. dec. 13 num. 34.

Et posse non dicimus, quod honeste non possumus, d. l. Ne pos Proculo Sur. conf. 103; nu. 44. Stephanus Gratian. discepta. foren. tom. 5. c. 891. num. 31.

POSSESSOR olim, & hodie possessor presumitur, c. Cum Ecclesia Sutria, de caus. poss. & proprie c. Olim, 3. de restit. spol. glos. Bar. & DD. in l. siue possidetis, C. de probat. Grat. reg. 375. Ant. Gab. com. mun. tit. de præsup. cõcl. 10. Alc. de præsup. reg. 2. præsup. 2. 1. Me uoch. eod. tract. li. 6. q. 62. & q. 64 num. 1. & de interd. recuper. poss. remed. 15. n. 386. & con. 21 num. 7. Masc. de probat. concl. 540. & concl. 1195. num. 45. & concl. 1321. nu. 5. Couar. in reg. Poss. 2. p. 6. 1. in princip. & in c. Rainuntius, §. 11. num. 2. Menchac. quæst. illustr. c. 58. n. 5. Flamin. de resignation. tom. 2. lib. 13 q. 5. num. 115. Stephan. Gratian. discept. foren. c. 310. numer. 57. Nicola. Garc. de benefic. p. 6. c. 3 numer. 75. Rota Roman. apud Farin. decis. 419. num. 10. tom. 1. p. 1. & decis. 634. num. 6. tom. 2. part. 1. Car. Tusch. liter. P.

P *Axiomata, & loca*

concl. 417. à princ. Sur. c66. 135.
n. 53. conf. 151. n. 58. & conf. 160
num. 81.

103 *Intellige si allegetur*, Tiraq. tract.
de præscrip. d. 1. glo. 5. vers. Imo
Gab. d. concl. 10. n. 1. Menoch.
d. q. 64. à n. 35. Masc. c6cl. 1201
à num. 36.

104 *Amplia ut non solum in ipso*
possessore de presenti possessionem al
legante procedat, sed etiam in su
cessore uniuersali, vel singula
ri, qui defuncti, vel auctoris sui,
quem semel possedisse constat, pos
sessionem allegare potest, & usque
ad mortem fuisse continuatam, Al
ciat. d. præsumpt. 2. numer. 5.
Gabr. d. conclu. 10. numer. 11.
Masc. d. conclu. 170. numer.
17. Nicol. Garc. dist. c. 3. nu
mer. 76.

105 *Amplia etiam, in eo, qui ini*
tium possessionis probat, ut etiam ho
die possessor præsumatur, Alciat. d.
præsumpt. 2. à princ. Anton. Go
mez in l. 50. Taur. nu. 37. Rebuf.
in tract. de pacific. possess. n. 269.
Flamin. de resign. lib. 3. q. 6. nu
mer. 76.

106 *Amplia deinde in eo, qui semel*
dominus probatur, ut semper, e
tiam post mille annos dominium
reti

P *communia iuris. 363*

retinuisse præsumatur, Pichar
do tom. 1. commun. opini. li
br. 4. titul. 9. numer. 340. pa
gin. 510.

Limita axioma, & ampliatio 107
tiones, quando meo tempore alium
possedisse probatur, Affiët. decis.
393. num. 1. & 2. Menoch. de re
tin. poss. ff. remed. 3. num. 557.
Sur. conf. 160. num. 83. & conf.
173. num. 106.

E conuerso etiam non procedit a 108
xioma. Possessor enim hodie, olim pos
sedisse non præsumitur, ex capituli
eo tempore, de rescript. in 6. &
Clemen. l. iteras, 5. eed. tit. tenet,
Sur. conf. 135. n. 52. & 53. vers.

Et in specie
POSESSOR præsumitur dominus 109
vel ex possessione præsumitur domi
nus, l. C. de probl. Ob
maritorum, 2. ubi glof. parua verb.
Occupata sunt, C. ne vxor pro
marit. Bar. conf. 269. n. 4. libr. 1.
Malc. (multos referens) de probat.
concl. 540. n. 9. & seqq. & concl.
537. num. 8. & concl. si q. nu mer.
13. plene etiam Menoch. de præ
sumpt. lib. 6. præsumpt. 65. ex n.
9. vique ad num. 27. Sur. de ali
ment. tit. 1. q. 123. num. 2. Anton
Fauer in suo codic. decis. libr. 3.

P *Axiomata, & loca*

tit. 22. definit. 18. pertot. & libr. 4. tit. 1. definit. 2. numer. 8. *Referimus* Nos de priuileg. pauper. & miserabil. personar. p. 1. q. 39. num. 7.

110 **POSSESSOR** *indicatur, qui dolo desit possidere, cap. Pro possessore 36. de regul. iur. li. 6. l. Qui dolo, 131. D. eod. li. 2. §. 1. D. si ex noxal caus. l. Nec vilam, 138. §. Is autem & §. Item si quis, l. Vtrum, 26. §. Proinde, & §. sed vtrum, D. de petit. heredit. l. Quod si dolo, 22. l. Is qui se obruit, 28. l. sin autem, 27. §. sed & is, D. de rei vendit. l. 3. §. In hac actione, l. Celsus, 5. §. Idem Iulianas, & l. Iulianus, 9. in princip. & in §. si quis, D. ad exhiben. l. 4. D. rer. amort. l. 1. §. sane, D. si quis omisi. caus. testament. l. 1. D. de priuileg. delict. l. semper, 15. §. Eum autem, D. quod vi, aut clam.*

PARIA *sunt habere, vel dolo habere desisse, Menochi de adpiscen. posses. remed. 1. q. 15. num. 64.*

111 **POSSIDENTIS** *melior est conditio, l. si delictor, D. de pign. l. Is qui desinuit, D. de rei ven. l. fin. C. eod. tit. l. Qui recusare, C. de*

P *communia iuris. 364*

de eden §. Retinenda, versic. Cō modum, instit. de interdicit. Tit. 1. raq. de iure primog. q. 17. opin. 11. n. 20. cum seq. Sur. consil. 73 num. 36.

Etiam in pari causa, l. Nam pax 112 do, 126. §. Cum de lucro, & l. In pari causa, 128. D. de regu. iur. l. Apud Celsum, §. Marcellus, D. de dol. mal. & met excel. l. si feruam, §. sequitur, D. de verbor. obligat.

Vel delicto, l. Cum par delictum 113 154. D. de reg. iur. c. In pari delicto, §. 5. eod. tit. li. 6. Tho. de Tho. regul. 157.

PARIVE *turpitudinis causa, c. Latoride re iudic. Cels. Bargal. de dolo li. 6. reg. 33. perto. Lader ch. conf. 201. n. 7. Tus. lit. T. con. clu. 404. num. 5. Mari Giurbin consuet. Senat. Melan. c. 2. glos. 11. numer. 5. versic. Et in pari, part. 1.*

Et in pari periculo, & necessitate, 114 vt ex plurimis tradit Aug. Barbosa in collect. iur. Canon. ad c. si quis propter, de furt. num. 2. Qua in re videnda notata à Nobis de priuileg. pauper. & miserabil. personar. par. 1. q. 27. numer. 21. & seqq.

P *Axiomata, & loca*

Unde beatus dicitur, qui possidet, ut ait glos. verb. Requirit. in c. 1. de pace tenen. & eius violat. In v. sib. feudor. Mascar. de probat. cō cl. 1200. n. 2.

- 116 **POSTERIORA** prioribus derogant, l. Pacta nouissima, vbi exor nat late Deci, C. de pa. & l. si vnus §. pactus ne peteret, D. eod. tit. l. Sed & posteriores, D. de legib. l. Cum in plures, §. Locator horrei D. locat. l. 1. in fin. D. de stipulat. feruor. l. Clari, vbi Bal. C. de fidei commiss. §. Posteriore institut. quibus mod. testamen infirm. v. bi Pichar. num. 2. 11. Bartholom. Pere. ad extrauag. Ambitiosa, de reb. Eccl. verb. Prædecessorum num. 6. Sur. decif. 195. num. 7. & conf. 202. n. 1. & conf. 359. num. 14. Flamin. de resignat. tom. 1. lib. 3. q. 7. num. 10. Bruuora Sole in locis commun. verb. Vltima, Gam. decif. Lu sit. 50. num. 3. Car din. Tosch. liter. P. conclu. 45 1. Seraphin. Rotæ Roman. decif. 1271. nu. 1. vbi intelligit. maximo
- 117 **quando priorum mentio sit** post prioribus, Armendar. in proximi ad dit. ad leg. Regias Regn. Na. uar. num. 7. Thom. de Thomaf. regul. 230. vbi † in testamento,
- 118

P *communis iuris* 365

& legibus intelligit, limitat tamen in sententia.

Limita etiam, & intellige in actibus contrariis, secus quando se compatiuntur, Sur. conf. 35. n. 3. & conf. 524. num. 3.

Ampliationes adducit hinc regula, Aloyf. Ricci. in collect. decif. part. 1. collect. 676. per totam.

POTENTIA in habitu idem, quod potentia in actu operatur, Hippol. conf. 18. numer. 10. & in l. si quis percussorem, numer. 2. C. ad leg. Cornel. de fidei. cum traditis a Nobis de priuileg. pauper. & miserab. person. part. 1. q. 4. §. 2. numer. 131.

POTENTIA propinquo actu, indicatur actus, l. pen. D. de milit. test. Auendan. de cens. c. 38. nu. 9. Cauat. decif. 44. n. 18. & seqq. p. 1. Sur. conf. 167. num. 21. & conf. 239. num. 5. Ioan. Mar. Nouar. in praxi election. & variat. for. q. 48. num. 6. sect. 1. Nos de priuileg. pauper. & miserab. person. part. 1. q. 4. §. 2. numer. 129. & seqq.

POTENTIA que non reduci tur ad actum, vana est, l. Hæ enim §. si Prætor, D. de suspect. tu

P *Axiomata, & loca*

cor. 1. Multum interest, C. si quis alteri vel sibi c. Pastoralis, §. Quoniam: ubi Decret. 2. notabil. de reſcription. Sur. conſil. 375. num. 2.

124 **P**OTENTIA & actus ſimul eſe non poſſunt, §. ſi itaque diſcretis, ver. Quia quod meum eſt, inſt. de action. Potentia enim actum impedit. l. Multum inter eſt, c. C. si quis alter. vel ſib. Et actus potentiam excludit; l. ſi ita fuerit, verſic. Non enim, D. de manu. teſtamen.

125 **P**OTVI, nolui, quod volui adimplere nequus, notamus infra liter. Q. num. 21.

126 **P**RAECEDENTIA declarant ſequentia, l. ſi fuerint. §. ſin. D. de rebus dub. l. Ille, aut ille, §. Cum in verbis, D. deleg. 3. glo. in l. final. §. Cui dulcia, D. de vin. tritic. & oleo. legat. Sur. con. 313. num. 5. 2. con. 455. nu. 7. con. 486. n. 39. con. 460. num. 77. conſil. 468. numer. 6. conſil. 487. numer. 41. conſil. 504. numer. 3. conſil. 563. num. 12. & con. 572. num. 38.

Et in ſequentia ad eorum determinationem inſuunt. Alexan. conſil. 51. numer. 2. libr. 3. vbi lar

P *communis iuris. 366*

late eius Addit. verb. ſequentia. Tiriquel. de retract. lignag. §. 1. glo. ſi. 4. num. 25. Menochi. de præſumpt. lib. 2. præſum. 28. num. 24. & de arbitrar. caſu 64. numer. 19. Stephan. diſceptation. foren. tom. 4. capit. 633. numer. 32. & ca. 648. num. 7.

Et quo animo ſequentia ſint demonſtrant, Sur. conſil. 322. numer. 21.

Et e contra, præcedentia ex ſequentibus declarantur: l. ſeruus plurium, §. §. final. & l. Qui filiabus, in princip. D. de legat. 1. Sur. conſil. 355. numer. 46. Cum notatis infra, liter. S. num. 25.

PRAECEPTA negativa plus obligant, quæ affirmatiua. notauimus ſuprali. N. n. 31.

PRECES importuna vim coactionis habent, Extrab. Excecrabilia Ioan. 22. de præben. ſtatim in princip. & ibi glo. verb. Quam ex torſiſſe, l. i. iuncta glo. C. Ne ſi pro patri cum multis traditis a Patre. Sanchez de matrimonio. libr. 4. diſp. 7. nu. 4. & a Nobis ſupra hac ead. lit. n. 73.

PRAESCRIPTIO vincta habet 130

P *Axiomata, & loca*

notauim us supra, hac eadem liter.
num. 9.

831

PRAESCRIPTIO *sine possessione non procedit, & tantum censetur praescriptum, quantum possessum* cap. sine possessione, de regul. iur. lib. 6. l. sine possessione 25. & l. In foerore, 44. §. fin. de adfin. D. de vsurp. & vsucap. Aufer, in addit ad Capell. Tholof. quæstion. 323. Paris. consil. 27. numer. 150. volum. 1. & consil. 73. numer. 13. volum. 4. Pute. decifs. 107. p. 1. vbi plura cumulat Maschar de probat. concl. 14. num. 23. & concl. 946. numè, 8. Capituli, decifs. 209. num. 32. *vbi declarat, quos adducit* Mari Antonin. varrtar. libr. 1. resol. 70. num. 20. *quibus adde* Honded. conf. 79. n. 47. lib. 1. Boer. dec. 58. numer. 6. Anton. Monach. Lucens. decifs. 14. numè. 56. Ioseph Aldrete in allegat. iur. pro omnimod. regulari, exempt. part. 2. c. 4. numer. 12.

132

PRAESENS *rei status attenditur, non qui euenire potest, l. 2. & 3. D. de in diem adiect. l. Eo tempore, 50. D. de pecul. l. Pretia rerum, 63. §. sed nec ille, ibi: Nec expectandū est dū vedat sed*

P *Communio iuris. 367*

sed in praesentia, D. ad leg. Falci. Peregrin. consil. 8. num. 12. lib. 2. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 1. cap. 183. num. 3. Crauc. consil. 199. numer. 10. cum multis alijs adductis Nobis de priuilegi. pauper. & miserab. person. p. 1. q. 4. §. 2. nu. 115.

PRAESVMENDVM 133

non est superstitiosis inuentionibus, quod iure expressum sancitum non reperitur notatum est supr. liter. l. num. 167.

PRAESVMPTIO 134

cedit veritati, l. Nuptura filio, D. de iure dot. l. fin. in princ. D. de eo quod met. caus. l. Cum de in debito, D. de probat. surd. consil. 37. num. 17. consil. 80. num. 19. consil. 423. num. 12. consil. 429. num. 28. & consil. 523. num. 18. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 832. num. 15. & cap. 909. num. 23. Caidin. Tusch. lit. P. conclu. 612.

PRAESVMPTIO 135

una tollit aliam, l. Diuus, D. de integ. restit. l. Quidam testamento, D. de vulg. & pupil. substit. l. 1. C. qui & aduers. quos, l. fin. C. de instit. & substit. cap. Tuam, de sponsal. cap. Afferte, de presump.

Hyp.

P *Axiomata, & loca*

Hypol. consil. 8. num. 6. Tiraq. in l. si vnquam, verb. Donatione largitus, nu. 150. C. de reuoc. do. nat. Menoch. de recuper. possess. remed. 1. 5. num. 353. & num. 387. & de arbitrar. lib. 1. q. 76. nu. 19. & consil. 342. num. 38. & de præsump. lib. 1. q. 30. Mascard. de probat. conclu. 405. nu. 5. & conclu. 882. num. 15. & conclu. 1147. nu. 27. & conclu. 1224. & conclu. 1377. num. 73. cum sequent. Valasc. de partit. cap. 38. num. 9. Farin. in praxi crimin. p. 1. q. 86. num. 102. cum seq. & consil. 102. num. 49. lib. 1. Benedic. AEGid. in repet. l. Ex hoc iure, p. 1. capit. 1. 1. nu. 17. Cardin. Tusch. liter. P. conclu. 613. Surd. consil. 16. num. 23. consil. 31. num. 49. consil. 69. num. 36. consil. 80. num. 21. consil. 361. num. 35. consil. 383. num. 25. & consil. 486. num. 15. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 324. num. 6. & 14. & cap. 267. num. 34.

336

Et præsumptio fortior debiliorem tollit. dict. l. Diuus, D. de in integ. restit. l. Non solum, D. de ritu nupr. *l. 1.* Menoch. de præsump. lib. 1. q. 30. numer. 1. cum seq. & lib. 6. quæst. 64. num. 46. Surd. consil.

P *communis iuris, 368*

consil. 94. num. 61. consil. 112. nu. 75. consil. 311. n. 79. & consil. 535. nu. 5. Steph. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 61. numer. 33. cap. 650. numer. 33. & cap. 657. num. 33.

PRAESUMPTIO *quæ vna cedit pluribus, l. 3. §. 1. D. de testib. l. 137*

Cum de indebito, in princip. D. de probat. Auth. Itaque, C. commun. de success. Surd. consil. 1. num. 60. consil. 94. nu. 61. consil. 313. num. 51. consil. 383. nu. 25. & consil. 429. num. 28. Stephan. Gratian. locis proximè relatis, Cardin. Tusch. lit. P. d. concl. 613. num. 11. Scacc. de commerc. §. 1. q. 1. nu. 529.

Et specialis generali praeualet, & eam tollit, Surd. consil. 112. nu. 73. & consil. 429. num. 28.

PRAESUMPTIO *releuat ab onere probandi eum, cui assistit, & in aduersarium probandi onus transfert, l. fin. in princip. D. quod met. caus. l. Siue nuptura, in fin. D. de iuredor. l. Siue possidetis, C. de probat. Crauet. consil. 60. num. 7. Natt. consil. 514. numero 28. Roland. consil. 49. numero 56. lib. 1. Surd. consil. 1. numer. 63. consil. 61. num. 21. & consil.*

P *Acta, & loca*

151. numer. 2. *plene Mascard. de probat. conclus. 1237. numero 5. & seq.*

- 140 *Et durioribus probationibus aduersarium grauat, glos. & DD. in l. Transact. C. de transact. Paris. consil. 135. numer. 12. lib. 2. Crauet. consil. 75. nu. 12. Surd. dict. consil. 61. num. 22. consil. 151. numero 25. & consil. 414. num. 40. Mascard. vbi supr. numer. 6. & seq.*

- 141 **P R A E S V M P T I O**
iuris. & de iure probationem in contrarium non admittit, ex l. Antiquæ, C. ad S. C. Vellei. l. A Divo Pio, §. Si pignora. D. de re iudic. glos. in l. vlt. verb. Presumptionibus, D. quod met. caus. & in cap. Ferrum, §. o. dist. Bald. consil. 250. num. 16. lib. 1. Cardin. Tusch. lit. P. conclus. 614. Mascard. de probat. conclus. 1237. numero 20 & 3. Menoch. de presump. lib. 1. q. 60. n. 1. per quas plenissime de materia hac, & de ampliacionibus, & limitationibus regula huic competentibus, prosequitur que idem Menoch. dist. lib. 1. questionibus sequent. à dicta q. 60. vsque ad 77.

- 142 **P R A E S V M P T I O**
habetur pro veritate, & aequiparatur

P *communis iuris. 369*

tur scriptura. l. Quienique, C. de apoch. publ. lib. 1. l. in §. Fuerat, numero 59. in l. de action. Franc. Becci. consil. 52. num. 93. Surd. consil. 540. num. 36.

P R A E S V M P T I O N E S 143
cessant inclaris, notatum est supra, lit. C. num. 74.

P R A E S V P P O S I T V M 144
nil disponit, Rot. Rom. decis. 23. de procurat. in antiq. & decis. 108 num. 3. p. 1. Diuersor. refert Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 675. num. 17.

P R E T I V M *succedit loco rei, 145*
l. Venditor ex hereditate, D. de hered. v. d. l. Si & rem, 27. D. de petit. hered. l. Pater, D. de adm. legat. l. Imperator, §. fin. D. de legat. 2. Surd. consil. 330. num. 8. & 9. & consil. 427. numero 41. Molina. de Hispanor. primog. lib. 4. cap. 4. num. 17. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 1. capit. 25. num. 13. & tom. 4. cap. 714. num. 6. Anton. Fau. de error. pragmatic. decad. 61. error. 9. vers. Eo namque casu, Ioan. Domin. Gait. in tract. de credit. capit. 4. quest. 11. numer. 1388. Cardin. Tusch. lit. P. conclus. 490. Vincet. Fusar. de sublit. question. 627.

P *Axiomata, & loca*

num. 14. Ioan. Anton. Mangl.
de imputat q. 29. num. 43.

846 *Intellige in vniuersalibus. secus in particularibus.* l. Si quis vxori, 53. §. Si Titius, l. Qui vas, 49. §. fin. D. de furt. l. Quemadmodum, 38. §. Si seruus, D. de noxal. l. Idemque, 7. §. 1. in fin. D. qui pot. in pign. habe. gloss. in dist. l. Si & rem, 2. verb. Quia potest, D. de petit. heredit. Bald. in l. si fundum, 92. numer. 5. D. delegat. 1. Panormit. in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ, 3. num. 6. vers. Conclude, vt lite pend. & alij numer. præcedenti relati. Iacob. Schult. in addit. ad modestin. Pittor. quæst. 60. part. 2. numero 10. *Quæ* num. 13. *limitationem hanc ampliat, vt neque in hypothecaria actione singulari, & pretium loco rei succedat, ex*

847 *text. in l. 1. D. de distr. pign. Bar. in l. Qui à debitore, 9. in fin. D. quæ in fraud. credit. Bal. in l. fin. §. Et si præfatam, in princip. vers. Quarto nota quod hypothecaria, C. de iure deliber. Iaf. in l. Item quia, 4. numero 18. ibi ratio est, quia hypothecaria, D. de pact.*

848 *PRETIUM rei ex c. muni, non particulari astuatione conijunt, l.*

Pre.

P *communis iuris. 370*

Pretia rerum, 63. D. ad leg. Falcid. l. Si seruus, 33. D. ad l. Aquil. l. Si quis argentum, 35. C. de donationib.

Intellige, de pretio non momentaneo, aut dies, Attilict dec. 316. num. 5. & seq. Mexia in pragmat. taxæ panis, conclu. 26. Gutier. pract. quæst. lib. 2. q. 18. 2. num. 2.

*PRIMI motus non sunt in homine, cap. Inter hæc, 23. de poenit. dist. 2. & ibid. gloss. l. 5. tit. 2. par. 7. eleganter Abb. in cap. 1. de heretic. num. 1. & ibid. cæteri scrib. Quintilian. Orator. lib. 6. cap. 2. Nec enim sunt motus in nostra potestate, ait: Senec. de ira, lib. 2. cap. 4. Est primus motus non voluntarius, & post pauca: Primum illum animi istum effagere ratione non possumus, &c. *Vbi animi motus differencia profequitur, & declarat.**

A primordio tituli, in posterum formatur euentus, l. 1. C. de liber. præter. l. vnt. versic. Nulla, & ibi gloss. verb. Primordium, C. de impon. lacrat. descript. lib. 10. Ferrer in constit. Cathal. gloss. 3. numero 231. Rot. Roman. apud Farinac. decisio. 456. numero 9. tom. 1. part. 1. Surd. consil. 32. num. 12. consil. 302. num. 16. & conf.

P *Axiomata, & loca*

consil. 459. numero 14. Mari. Giurb. in consuetud. Senat. Messan. cap. 9. glos. 12. numero 5. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 648. numer. 13. *cum notatis supra*, lit. E, num. 80.

150 PRIMVS aut proximus dicitur, quem nemo precedit, & posterior, vel vltimus quem nemo sequitur, l. 2. §. Hereditas, & §. Legitima, D. de suis, & legit. hered. l. Proximus, 9. 1. D. de verb. signif. l. Ex dupbus, 34. D. de vulg. & papill. substi. l. Qui duos, 9. D. de reb. dub. l. 2. §. 1. D. de suis, & legit. hered. Cardin. Tusch. lit. P. conclus. 955. numer. 2. Valenz. consil. 63. num. 115. & consil. 97. num. 105. Menoch. consil. 1111. num. 73. Mari. Giurb. in consuetud. Senat. Messan. cap. 11. glos. 6. num. 6. Mangil. de imputat. q. 82. num. 4.

153 PRINCEPS legibus solutus est, l. Princeps, 31. D. de legib. Menoch. consil. 250. num. 21. Ioann. Anton. Mangil. de imputat. que st. 45. num. 32. Pachine. contrauers. lib. 11. cap. 2. *per quem limita, & intellige. Inde Plini. Iunior in p. negyr. ad Traian. In rostris queque simili religione ipse te legi-*

P *communiu iuris.* 371

bus subiecti. Legibus Cæsar, quas nemo Principi scripsit.

Limita etiam & intellige à lege 154 *legis, non à lege rationis*, Surd. consil. 281. numer. 15. & de aliment. tit. 2. quaestio. 15. numero 59. & 60. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 801. nu. 19. *Tuncque (vt Plin. loco proxime relato ait) Non est Princeps super leges, sed leges supra Principem.*

PRINCEPS nemini velle pra- 156 *iudicare praesumitur, nec ius tertio quaesitum tollere*, l. 2. §. Merito, & §. Si quis à Principe, D. nequid in loco publico, l. Quoties, 2. l. Rescripta, 7. C. de precib. Imperat. offer. l. Authoritatem, 3. & ibi glos. verb. Postulastis, C. vnde vi, l. Nec auus, 4. C. de emancipat. l. Impuberi, 4. 1. D. de administr. tut. l. Sciendum, 18. D. ex quib. caus. maior. capit. Rescripta, 25. quaest. 2. Cardin. Tusch. lit. P. conclus. 685. & seq.

PRINCIPALITER 157 *quod agitur semper attenditur, non quod accessorie, vel in consequentiâ*, l. 1. D. de auctor. tutor. capit. Ad audientiam, vbi glos. extr. de praescript. Tiraquel. in tract. cessante caus. limit. 22. in fin. Surd. consil.

P Axiomata, & loca

67. num. 31. & consil. 96. nu. 49.
Ioan. Anton. Mangil. de imputat.
q. 21. nu. 9.

158

PRINCIPIIS occurrendum est,
notatum est supra lit. M. num. 23.
& num. 54.

259

PRINCIPIUM cuiusque rei est
spectandum, l. Pomponius, D. de
negot. gest. l. Si procuratorem, D.
mandat. l. Nam orig, D. quod vi,
aut clam. l. Qui id quod, in princ.
D. de donat. l. Si tamen, D. ad Ma
cedon. l. Si filius fam. C. eod. tit.
l. vnic. C. de impon. luerat. de
script. lib. 10. Tiraquel. in l. Si
vnaquam, verb. Donatione largi
tus, nu. 257, C. de reuoc. donat.
Surd. de alim. tit. l. 7. quest. 34. &
decis. 102. num. 10. & decis. 297.
numero 12. Flamin. de resignat.
tom. 1. lib. 1. quest. 11. numero
7. & 8. Auendan. ad l. 44. Taur.
glos. 15. numero 5. Petr. Barbof.
la l. Post dotem, numero 75. D.
solut. matr. Cald. Percir. de
potest. eligend. capit. 10. nume
ro 41. & quest. ion. forens. consil.
8. numero 19. & consil. 43. nu
mero 30. Stephan. Gratian. dis
cept. forens. capit. 202. numero
15. cum sequentib. Cardin.
Tusch. tom. 6. liter. P. conclus.

P communia iuris. 372

703. Hinc recte inquit tex. in cap.
Principatus, 1. quaest. 1. quod
vix bono peraguntur exitu, qua ma
lo sunt inchoata principio. & con
uerso, a principio recto, omnia reo
Et geruntur, Authen. quomodo
oport. Episcop. in princip. col. 1.
Molin. de primog. lib. 1. capit. 1.
num. 8.

Et cuiusque rei potissima pars prin
cipium est, l. 1. D. de orig. iur. ubi
glos. vulgatum illud Horat. epist.
lib. 1. epistol. 2. adducit:

Dimidium facti qui capis ha
bet.

Indeque Ouid. Factor. lib. 1.

Omnia principis inquit, inesse so
lent.

Senec. epistol. 34. Quomodo prin
cipia totius operis dimidium oc
cupare dicuntur, &c. ait. Propter
ea Christum Dominum rebus cui
uslibet principium dicimus, cap. Cum
Paulus, 1. quaest. 1. & multa de his
Deo dante in tract. quem in lucem
edere intendimus de principio, medio,
& fine, dicemus Nos.

PRINCIPIUM &
initium a Deo est, cap. In nomine
Domini, 23. dist. auct. de hered. &
Falcid. in princip. Cardin. Tusch.
lit. P. concl. 705. Steph. Gratian.
March.

P *Axiomata, & loca*

March. decis. 10. per tot. Nicol. Mozzi. de contract. tit. Quomodo contractus deficiat, à num. 17 cum sequent. Fr. Paulin. Berti. Lucens. in praxi crimin. regul. tit. 4. in princip. numer. 6. Cald. Percir. de empr. cap. 1. numer. 1. & num. 14.

161 **PRINCIPIUM** est de essentia principiatu, Cardin. Tusch. pract. conclus. tom. 6. lit. P. conclusio, 702.

162 **Et quod iuris est de aliquo, idem est de eius principio,** l. Nou ideo minus, C. de hered. instit.

163 **PRIOR** qui est tempore, potior est iure, l. Qui balneum, in princ. l. Potior, in princip. D. qui potior, in pig. habe. l. Si fundum, C. eod. tit. l. Distractis, cum sequentib. C. de pignor. capit. Qui prior, § 4 de regul. iur. lib. 6. l. 27. & 29. tit. 13. part. 5. Neguz. de pignor. part. 5. princip. memb. 2. numero 11. & numero 39. Caphol. cautel. 122. & 124. Balduin. in tract. de pign. cap. 19. pag. 3. circa princip. vers. In primis autem, Daen. regul. 198. Mascard. de probat. conclus. 1228. Cott. in memorabil. verb. Creditor, 7. Barthol. Pere. ad extrauag. Ambitiose, de reb. Eccl.

P *communja iuris.* 373

cles. verb. Datum, num. 16. Ioseph. Ludouic. decis. Perus. 45. num. 7. Surd. de aliment. tit. 1. q. 94. num. 15. & decis. 255. num. 1. Rehof. tom. 2. ad leg. Gallic. tit. de const. reddituum, glos. 8. Casane. in Catal. gloria mund. p. 12. confid. 99. Matienz. in l. 7. glos. 5. nu. 3. tit. 16. lib. 5. nouæ Reg. collect. Gomez de Leon in centur. cap. 85. & 86. Felician. tom. 1. de cens. lib. 3. cap. 5. num. 12. Flor. variar. q. 6. art. 3. num. 24. Cardin. Tusch. lit. P. concl. 465. Gonçal. ad regul. 8. Cancell. in proem. § 3. numer. 22. Valasc. consult. 129. nu. 2. Cardin. Mant. de tacit. & ambig. conuent. lib. 1. tit. 22. numer. 1. Cardos. in praxi iudic. & aduocat. verb. Ius, num. 15. & verb. Pignus, nu. 26. Mari. Antonin. variar. lib. 1. resol. 81. num. 7. & lib. 2. resolu. 50. num. 32. Bertazol de clausul. instrum. clausul. 1. glos. 5. nu. 42. Girond. de priuileg. num. 357. Cardin. Seraph. Rot. Rom. decis. 187. n. 1. Steph. Gratian. discept. forens. tom. 4. discept. 730. n. 14. & cap. 772. nu. 1. & tom. 5. c. 963. nu. 1. Quid. de Amic. de iure emphyt. q. 99. n. 1. & 99. vbi late.

P Axiomata, & loca

164 *Axioma hoc verum est, tam in agendo, quam in excipiendo, & replicando, l. Creditor qui prior, la 2. in princip. D. qui pot. in pign. habe. Ripa in l. Præiudicia, n. 18. ampliatur. 13. D. de priuil. credit. Neguz. vbi supra ampliatur. 2. nu. 2. Girond. d. loco. nu. 358.*

165 *Limita in legibus, testamentis, & huiusmodi, ita Thom. de Thoma. Sect. in florib. leg. regul. 250.*

166 *Limita etiam in personalibus, ex l. Absiduis, C. qui pot. in pign. habe. & aduertunt plurimi ex proxime relatis, Surd. cons. 444 n. 17.*

167 *Vbi sublimitat in creditore personalis actionis ex persona creditorum priuilegiatis.*

168 *Limita deinde & intellige axioma in concursu, non in separabilibus, & diuersis, Polydor. Rip. singul. obseruat. 174 num. 6.*

Amplia, & limita hanc regulam alijs modis cum Aloyf. Ricci. in collect. decision. part. 3. collect. 473.

169 *PRIOR nominatio maiorem dignitatem arguit, Tiraq. de iure priuileg. q. 19. num. 2.*

Et prior descriptus dicitur dignior, & precedere debet, l. 1. D. de alb. inscrib. Pereg. cons. 3. nu. 60. Paris.

P communia iuris. 374

Paris. consil. 38. num. 1. volu. 4. quos cum alijs refert Mari. Antonin. variar. lib. 1. resolut. 81. num. 1.

Et prior indignitate, est prior in honore, l. Qui balneum, D. qui potior. in pign. habe. Bartholom. Pere. ad extrauag. Ambitiosæ, de reb. Eccles. non alien. verb. Datu Romæ, nu. 21.

PRIOR q; nominatus magis dilectus censetur, notauimus supra lit. D. num. 103.

PRIVATIO presuppone habetum, l. Decæ, 117. D. de verb. oblig. l. 4. §. Condemnatum, D. de re iudic. l. Nec vtilem, 20. D. ex quib; caus. maior. l. Titio vsusfructus, D. de condit. & demonstr. l. Remittit, D. de iure iur. l. Manus sines, D. de iustit. & iure, l. Non potest videri, D. de reg. iur. §. Seruus, instit. de capit. diminut. cap. Ad dissoluendum, de desponsat. impub. Euerard. in topic. legal. lo co, 6. Surd. de aliment. tit. 6. q. 23. & consil. 52. num. 57. consil. 73. nu. 76. consil. 36. nu. 41. consil. 160. nu. 38. consil. 274. nu. 4. & consil. 305. nu. 64. Pichard. ad dict. §. Seruus, num. 2. Mari. Antonin. variar. lib. 2. resolut. 59. casu, 15.

P *Axiomata, & loca,*

Bertazo. in repet. l. Si quis maior, C. de transact. nu. 71. Cald. Pereir. quaest. forens. consil. 16. nu. 3. Ioan. Monet. tract. de decim. c. 9. q. 2. nu. 18. Anton. Monach. Bonon. decis. 30. num. 5. Cardin. Tusch. lit. P. concl. 715. Mangil. de imputat. q. 93. hb. 4.

73 *Et a privatione ad habitum, non est regressus, i. Qui res, §. Aream, D. de solut. l. Post diem, D. de lege commissor. sigism. Seacc. de commerc. §. 2. glof. 3. num. 89. vers. Intellige, & nu. 290. & seq. in fin. ubi plene de materia.*

74 **PRIVILEGIATUS** *contra praeiurium privilegatum, suo privilegio non gaudet, l. Sed & milites, 8. (alias 10.) in princ. D. de excusat. tutor. l. Astiduis, vers. Induabus, C. qui potior, in pign. habe. l. Scire, ubi gl. verb. Ad haeredem, C. de priuill. dot. resoluunt DD. in Auth. Quas actiones, C. de Sacros. Eccles. Coenar. in regul. Fosseffor, 2. p. 6. 2. nu. 4. & practica. cap. 7. n. 4. Surd. de aliment. tit. 8. priuileg. 18. nu. 5. & 7. & priuileg. 61. num. 11. & consil. 335. num. 70. & consil. 423. num. 21. Peregrin. de fidelicom. art. 3. nu. 70. Azebed. in l. 10. tit. 3. num. 15. 17. & 18. lib. 5. nouae Reg.*

P *communis iuris. 375*

Reg collect. Maurit. de restit. in integ. cap. 218. Sfort. eod. tract. quaest. 18. art. 4. num. 31. & art. 5. Curi. Philip. part. 2. s. 17. num. 32. Costa in cap. Si pater, versic. Si absque liberis, numero 2. C. de in integ. restit. Alexand. Trentacinqu. variar. resolut. lib. 1. titul. de rescript. resolut. 1. Cald. Pereir. in l. Si caratorem, verb. Lasis, numero 169. C. de in integ. restit. minor. Ceuall. commun. contra commun. quaest. 756. numero 45. & quaest. 822. numero 46. Stephan. Gratian. March. decis. 196. numero 18. & 19. & discept. forens. tom. 4. cap. 674. numero 3. & tom. 5. cap. 896. numero 21. & capit. 688. numero 8. Cardin. Mancic. de contestur. vltim. volunt. lib. 6. titul. 2. numero 11. & de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. titul. 26. numero 6. Gassill. controuert. lib. 3. capit. 25. numero 27. Petr. Barbes in l. 2. §. Legatis, numero 252. D. de iudic. Cardos. in praxi iudic. & aduocator. verb. Priuilegium, numero 46. Cardin. Tusch. lit. P. concl. l. 706. Mart. Antonin. variar. lib. 2. resolut. 8. numero 58. Io. n. Mar. Nouar. in praxi election. & vari.

II 3 fori,

P *Axiomata, & loca*

fori, quæst. 21. nu. 2. sect. 2. Man-
gil. de imputat. quæst. 18. num.
23. Polyd. Rip. obseruat. 7. num.
3. Nos de priuileg. pauper. &
miserabil. person. quæst. 52. nu.
59. part. 1.

175

*Ex quorum mente colligitur, Axio-
ma hoc procedere, vbi verumque pri-
uilegium æquale est, & æque sano-
rabile, concurrunt in super in actu,
& exercicio, iuxta terminos dict. l.
Alsidois. vers. In duabus.*

*Non si alterum priuilegium for-
tius sit, vt in terminis dict. l. Sed &
milites, & ibi: Fortior, Ioan.
Mar. Nouar. d. quæst. 11. num. 20.
Steph. Gratian. discept. forens.
tom. 4. cap. 661. num. 13. vsque
ad 29. Sfort. Odd. de restit. in in-
teg. part. 1. quæst. 18. art. 4. nu-
mero 32.*

*Aut fauorabiliorem causam ha-
beat, quia agit de damno vitando,
iuxta text. in l. vlt. D. ex quib.
caus. maior. l. Verum, §. vlt. vers.
Proinde, D. de minor. ex Bald. in
l. 5. num. 5. C. de repud. hæredit.
Sfort. quæst. 4. art. 4. & quæst. 18.
art. 5. dict. loco, notat Mar. An-
tonin. d. resolo. §. n. 59. Menoch.
de præsumpt. lib. 2. præsump. 72.
nu. 7. Polyd. Rip. dict. obseruat.*

7.

P *communis iuris. 376*

7. num. 4. & 5. vbi quod licet pari-
ter priuilegiatus gaudeat priuilegio
aduersus priuilegiatum certantem
de lucro; si tamen vterque de damno
vitando agat; non gaudebit, ex Ce-
phal. consil. 7. n. 12. vers. Se-
cus, lib. 1. quæ plena de materia per
totum agit.

*Aut duplici alter priuilegio ma-
nens sit, qui contra simpliciter pri-
uilegiatum suo vitatur priuilegio,
idem Ceph. consil. 7. n. 12. nu. 12,
adductus à Tusch. dist. liter. P.
conclu. 761 num. 12.*

*Vel si alterum in genere, aliud in 176
specie, aut excoctis concurrat, vt
in terminis cap. Auditis, de in in-
regr. restit. Mar. Antonin. vbi
proxim. Ioan. Anton. Manuil. de
imputat. quæst. 18. num. 25. &
quæst. 120. num. 12. Sfort. Odd.
d. loco. nu. 34.*

*Limita etiam in agente proprio 177
iure, contra priuilegiatum ex in-
to cesso, licet eadem sit priuile-
gij causa, Marchesan. de com-
missionib. part. 2. de com-
miss. auoc. caus. §. 2. numer.
79. & Nos dict. quæstion. 52.
num. 60.*

*Limita deinde quando pariter 178
priuilegiatus maximum pateretur*

Li 4

dam.

P *Axiomata, & loca*

*dammum, si suo non videretur privi-
legio, Guttierr. practic. quæst. lib. 2.
q. 1. §. n. 19. ex traditis per Couar.
in d. regul. P. fle. for. p. 1. §. 2. nu.
4. & per Ioan. Gratian. regul. 316.
num. 8.*

*PRIVILEGII tenor inspicien-
dus, & attendendus est, notamus, lit.
S. num. 8.*

179 *PRIVILEGIUM personale per-
sonam sequitur, & cum ea extingui-
tur, cap. Privilegium, de reg. iur.
lib. 6. l. Privilegia, 196. D. de reg.
iur. Tiraq. de retr. & de iure pri-
mog. q. 37. num. 1. Menoch. consil.
136. nu. 2. & consil. 1107. à nu. 9.
volu. 11. & de presump. lib. 3. q.
103. nu. 45. Suar. in l. Quoniam
in prioribus, super leg. Regni li-
mit. 11. dub. 1. n. 1. Petr. Barbos.
in l. Quia tale, per tot. D. solut.
matr. Cardin. Tusch. tom. 6. lic.
Pacuncly, 746. P. Azor iustit. mo-
ral. part. 1. lib. 5. capit. 2. quæst.
6. P. Suar. de legib. lib. 8. capit.
10. & 11. P. Ioan. de Sal. cod. tract.
disput. 17. secta. 6. & 3. Cardos. in
praxi iudic. & advocator. verò.
Privilegium, numero 4. Mari.
Antonin. variar. lib. 1. resolutio
109. numero 6. Sur. consil. 10.*

P *Communia iuris. 377*

*numero 14. consil. 127. numero
67 & consil. 444. numero 1. Ro-
land. à Vall. (qui late regulam
hanc exornat multasque ampliatio-
nes assignat) consil. 61 numero
10. & sequent. lib. 4.*

*Limita in filiis, in quos omne
privilegium, quantumvis persona-
le ex patris persona transit, l.
Sordidorum. C. de excusat. mun.
lib. 10. l. 1. C. de privil. dor. l.
Sciendum. D. de reind. l. Etiam,
cum gloss. D. solut. matrim. Ioan.
Auton. Mangil. de imput. quæst.
77. numero 94. qui numero 95.
Limitat quando persona non est
causa immediata beneficij, ¶ sed
occafio, ex l. Non solum. D. de
in integ. restit. l. Minor. C. fin.
D. de minor. & l. Hæredes. C. ad
S. C. Vellei.*

*Vnde autem cognosci possit, an
privilegium sit reale, vel persona-
le, consule Donell. lib. 21. com-
mentar. iur. civil. capit. 14. à
princip. Tiraquel. dict. tract.
de iure primog. quæstion. 59.
numero 1. P. Suarez dict. lib.
8. de legib. capit. 3. numero
6.*

*Et vnde possit colligi persona, an
vero magis causa privilegium con-
cessit*

P *Axiomata & loca*

iurib. supra; Hyppol. consil. 20.
numero 8. Mascard. de probat.
conclus. 1363. numero 6. Surd.
decis. 75. num. 17. & decis. 288.
numero 45. & consil. 5. num. 45.
cum sequent. & consil. 24. nu. 16
Birbos. in 1. Si quis intentione,
numero 38. cum sequent. D. de
iudic. Stephan. Gratian. discept.
forens. tom. 1. cap. 142. numer. 21.
cum sequent. Cardin. Seraphin.
Rot. Roman. decis. 1103. numer. 2
Aloyf. Ricci. in praxi rer. fori Ec.
clesiast. resolut. 538. nu. 2. in 2.
edit. Farinac. de oppositi. contra
dicta testi. q. 68. nu. 1. cum seqq.
Mar. Antonin. d. lib. resolut. 106.
nu. 9. & resolut. 110. nu. 6. & lib.
3. resolut. 36. nu. 5. Rot. Roman.
apud eundem Farinac. decis. 149.
nu. 2. tom. 1. p. 1. 0112121006

188 *Talisque probatio contra producen-*
tem est interpretanda, gloss. in dist.
cap. In presentia, verb. Dubium,
de probat. Rebuffin tract. de re-
probat. testium, numero 9. Car-
din. Seraphin. Rota Roman. de-
cis. 469. numero 5. Rota Roman.
apud Farinac. decision. 854.
numero 1. in nouiss. Surd. con-
sil. 5. num. 48. consil. 135. numer.
86. consil. 311. num. 34. conf. 327.
num.

P *communis iuris.* 379

num. 48. consil. 339. numer. 21.
consil. 429. numer. 74. & consil.
483. numer. 5. Stephan. Gratian.
disceptat. forens. tom. 4. capit.
640. numer. 25. & cap. 705.
numer. 1. & tom. 5. c. 874.
num. 29.

Etiam in materia favorabili,
vt ex Alexan. Decci. Curt. Iu-
nior. Nat. & Tiraq. tradit Sur. d.
con. 5. n. 49.

PROBATIO *probationem* 190
non excludit, Card. Seraph. Rot.
Roman. decis. 575. numer. 5.
qui nec legem, nec authorem addu-
cit Alexan. Ludouic. (Gregor post
modum 15. Pontif. Max.) decis:
163. numer. 9. & ibid. Oliuer.
Beltramin. in eius annotat. num.
12. *qui Aegidium, & Putem in id*
allegant, non tamen citatis locis id
dicunt.

Et contrariam regulam, probatio 191
nem nempe probationem excludere,
constituit Rot. Roman. Diuersor:
nouiter nouissim. p. 1. decis. 520.
numer. 4. *prauè etiam allegato,*
A Egid. & cum Rot. Stephan. Gra-
tian. disceptat. forens. tom. 5. c.
873. numer. 10. *pro hac, præter, di-*
ctæ Rot. dec. 520. falso etiã quos re-
fert, citans eaq; sequens, firmat axio-
ma.

PRO-

P *Axiomata, & loca*

192 **PROBATIO** fortior debiliore
10 lit. l. pen. D. de rest. in integr.
Mascar. de probat. conclu. 225.
n. 15. vol. 1.

193 **PROBATIO** specialis semper
præualet generali, Innocen. in cap.
Auditis, de præscr. n. 4. Hypol. in
practic. §. Diligentur, n. 198. & in
l. De minore. §. Plurium, n. 100.
D. de quæst. Farin. in praxi cri-
min. p. 2. q. 65. nu. 170. Car. Se-
raphin. Rot. Roman. dec. 818-
num. 5.

194 **PROBATIO** incumbit asse-
renti, diximus supra liter. A. nu-
mer. 199.

195 **PROBATIO** per testes eandem
vim habet, quam per instrumenta, l.
In exercendis. C. de fid. instr. cap.
Cum Ioannes, extr. eod. tit. Car.
Tuf. tom. 6. lit. P. concl. 771. Paz-
in praxi, tom. 1. p. 1. temp. 8. n. 7.
Mascar. de prob. in proxm. q. 6-
concl. 1025. n. 3. Morla in ampur
iur. par. 1. tit. 11. in prælucl. num.
4. Cardo. in praxi iudic. & aduo-
cator. verb. Instrumenta. 1. &
verb. Probatio. 7. Aloyf. de Leo
in l. 1. C. de fide instr. n. 28. alios
referens.

196 **Limita multipliciter, vt per glo.**
in c. 1. §. Postquam. decens, libr.

P *communis iuris. 380*

6. Ioan. Aloif. Ricci, in collect. de
cif. 240. & coll. 279. & Car. Tuf.
practic. concl. lit. S. c. c. cl. 87. & li. P.
concl. 772.

PRODVCTVM in esse diffici-
lius tollitur, quam impediatur intro
ductio, l. Patre farioso, D. de his
qui sunt sui. vel alieni iur. Steph.
Grat. disceptat. foren. tom. 5. c.
965. num. 5.

PROAEMIALIA causam finalem
inducunt, l. fin. D. de hered. instil.
1. D. ad Macedon. Tiraq. in tract
cessau. causi. num. 641. Gonzal. ad
reg. 8. Cancell. §. 7. proæm. n. 122
Ferrerin. consil. Cathal. glof. 190.
nu. 135. & glo. 80. num. 146. Car.
Tuf. tom. 6. lit. P. concl. 892. Pi-
ehar. ad §. Posttestament. infirm.
vbi ultra alios citat Mol. de Hisp.
p. 106. lit. c. §. num. 1. Rot. Ro-
man. apud Farinac. decif. n. 85. nu-
488. fin. & num. 5. & 6. tom. 1. p. 1.
1. de de offi. 491. num. 5. tom. 4.
part. 1. Sar. consil. 210. num. 28.
conf. 240. num. 15. conf. 241. nu.
17. consil. 272. num. 8. con. 361.
num. 4. consil. 393. num. 17. conf.
491. num. 1. 3. con. 595. num. 2. &
con. 531. num. 5. Stephan. Gra-
tian. disceptatio, foren. tom. 5. c.
809.

P *Axoi mata, & loca*

809. num. 8. & c. 924. num. 2. Scacci. de commer. §. 7. glos. 2. num. 89.

199

Et ex proamiali causa mens, & intentio despondentis colligitur.
Item quia, §. fin. D. de pact. l. Cui hi, in princip. D. de transaction. Mari. Antonin. variar. lib. 2. resolut. 43. numer. 3. & libr. 3. resolution. 1. numer. 59. & resolut. 15. numer. 8. Mascari. de probat. concl. 1284. num. 6. Gutierrez. pract. lib. 4. q. 89. à num. 3. Stephan. Gratian. disceptat. forens. tom. 5. c. 947. num. 13. & *proamium* † *decisionem declarat.* l. vlt. D. de hered. institu. t. l. Cum pater, §. Dulcissimis, D. delegat. 2. Mari Antonin. resolut. 15. num. 8. Molina. de primog. libr. 1. c. 5. numer. 7. Armenda. in proam. addit. ad recopilat. lēg. Nauarr. num. 107.

201

Hinc dicimus, quod sicut corpus ab anima, ita dispositio proamialis ratione regulatur, ex Ias. in l. Qui quadraginta col. 2. D. ad Trebel.

202

PROHIBENTIS
melior est conditio in pari causa, & in re communi. l. Sabinus, 28. D. commun. diuid. capit. In re com-

P *communia iuris.* 381

commun. 56. vbi Ioann. Andr. & Din. num. 1. de regul. iur. libr. 6. l. Quidam Hiberus, 12. §. Cum parietem, D. de seruitut. vrbano. praeior. Card. Tuf. to. 5. l. iter. P. conclus. 93. Stephan. Gratian. disceptation. forens. tom. 5. c. 896. numer. 3. cum notatis, lit. C. num. 94.

PROHIBERE non potes, 103

quod tibi non nocet, & alteri prodest. l. 2. §. Idem aiunt, & §. Denique, D. de aqua plu. arcent. glos. in l. In summa, §. Idem Labeo, D. eodem tituli. si cui, D. de seruitut. l. F. escripta, 7. C. de precibus Imperat. off. r. l. In creditore, D. de euict. Doct. in l. 2. in princ. D. solut. matrimon. Menoch. consil. 14. num. 8. & consil. 51. num. 45. & consil. 121. num. 8. & de arbitr. libr. 2. casu 168. num. 13. & casu 137. numer. 19. & deretin. possess. remed. 6. num. 114. cum seqq. Gomez variar. tomo 2. c. 2. num. 17. sur. deci. 120. num. 12. & deci. 236. numer. 12. Couarr. variar. libr. 3. c. 14. numer. 8. versic. Item, & practica. c. 37. numer. 2. & numer. 3. col. 3. Petr. Barbof. in dist. 12. in princ. part. 2. num. 34. cum seqq. D. so-

P *Axiomata, & loca*

lut. matrimon. Thom. de Tho-
mas. regul. 268. *vbi intelligis*
procedere, nisi de tertii praiudi-
cio, de publico bono, vel anima salu-
te tractetur.

205 **PROHIBITA** in-
telliguntur omnia, quæ a iure non
sunt permiffa, vel concessa, l. Gal.
§. Illecafus, vbi not. Alexan. num.
9. D. de liber. & posthum. cap.
Pastoralis, §. 3. de appellat. cap.
Inter corporalia de translation.
Episcop. & colligitur ex addu-
ctis per Petr. Barbof. in l. Cum
prætor, §. 1. numer. 95. D. de iu-
dic. & ex Senec. de Benefic. libr.
5. Lex, inquit, quæ non iufte re-
peti, vctuit.

206 *Firmior tamen & generalior*
contraria regula est, Prohibita que
non inueniuntur per legem, permis-
sa censentur. l. Nec non, 28.
post princ. ibi: Sed si lex nõ pro-
hibeat, & §. Quod Ats, cum glos.
verb. Prohibeant, D. ex quib. cau.
maior, l. i. D. de testib. l. Mutus, §.
Quæritur, D. de procurat. l. Ab
ea parte, D. de probat. l. statuts,
C. de Relig. & sumpt. foner. cap.
Omnes, & ibi glosf. 3. distinct.
cap. 1. de translation. prælar. vbi
glosf. verb. Non inuenitur, conit.

P *communis iuris. 382*

Nuper, 29. versic. In secundo,
cap. Cum illorum, 32. vers. 1. de
sent. excomm. Alciat. respon.
8. num. 18. Fran. Bursat. con. 110.
num. 27. Atib. 1. Burg. de Paz con-
fil. 8. num. 3. Bertazol. de clausu.
instrum. clau. 2. gloss. 1. num. 5.
Brunor a Sole in locis commu-
verb. Prohibitio. 1. Bouad. in pol-
lit. lib. 3. c. 4. num. 44. Petr. Bar-
bof. in l. Cum prætor, §. 1. num.
95. D. de iudic. Mari Antonin. va-
riar. lib. 1. resolut. 41. numer. 6.
Scacc. de comm. §. 1. q. 1. num.
45. Stephan. Gratian. discip. fo-
tensis tom. 5. c. 870. num. 36. Me-
noch. de præsum. lib. 6. præsum-
ption. 10. numer. 2. & plenissime
pertotam.

Et in dubio facienda interpretatio
est, ut actus permiffus censatur, quã
ad prohibitus non reperitur, Ancha.
consil. 344. Aym. consil. 203. num
2. libr. 1. Menoch. de præsumpt.
lib. 6. q. 16. nn. 2. Mascari. de pro-
bat. li. 3. concl. 1237. numer. 2.
Ceuall. coinmun. contra comm.
q. 227.

PROHIBITIO generalis etiam 207
minus comprehendit, diximus su-
pra lit. G. p. 11.

PROHIBITO principali, pro- 208
hi.

P *Axiomata, & loca*

hibentur omnia, qua sequuntur ex illo, c. Cum quid prohibetur 39. de regul. iur. libr. 6. quum ad longum cum plurimis ambulationibus, & limitationibus repetit Vincent. Carot. ad quem te remitto. & ad notata supra li. A. n. 29.

209 **PROHIBITO** vno, censentur omnia prohibita, per qua ad illud peruenitur, l. Horatio, D. de sponsal. l. Pupillus, §. sed si per interposita, D. de autho. tutor. l. Eos in fi. C. de vsur. l. Legē, in fi. C. de nat. lib. l. fi. C. de reb. alien. nō alien. cap. Præter, extr. de offi. deleg. Mascar. de probation. concl. 102. per rot. vbi de huius axiomatis intellectu agit; Sur. consil. 54. num. 26. & con. 301. numer. 74. Franc. Galet. in Margarit. casuū conscient. verb. Prohibere Vital. de Camban de clausul. pag. mih. 293. numer. 22. Ioann. Franc. Leo. in thesaur. fori Ecclesi. part. 1. c. 15. numer. 20. Farin. in praxi crimin. q. 39. numer. 138. Ioā. Ant. Man. de impu. q. 51. n. 30.

210 **PROHIBITO** tantum in his, per que necessario a l. rem prohibitam, deuenitur, non vero in illis, per que ad illam contingenter, aut possibiliter paruari potest, iuxta tra-

P *communis iuris* 383

ditæ per Bartol. in l. Ambrosiē, no. 10. 22. D. de decret. ab ord. facien. & in l. 2. ad fin. D. de iuris. omni. iudic; receptum que est communiter, vt ex Purpur. refert, & sequitur Petr. Barbof. in l. 1. part. 3. num. 57. D. solut. matrimon. Accedunt tradita per Tiraq. de iure const. 3. p. l. m. 7. num. 24. Gomez in l. 45. Taur. num. 29. ante fin. Cardoso. in praxi iudic. & aduocator, verb. Alienation. num. 15.

Limita etiam & intellige multis alijs modis, vt per Cyn. in l. vnic. C. si Rector prouinc. numer. 1.

Et prohibitum vna via, non censetur alia permissum. l. Quod dictum, D. de pact. l. Cum hi, §. si cum iis, D. de transfact. l. Athletas, §. Ait Prætor, D. de infamib. l. si quis, §. Minor, D. qui, & a qui bus, l. Illud, D. ad leg. A. qui. l. c. Cum quid vna via, & 4. de regul. iur. libr. 6. Sur. decision, 30 t. numer. 75. Petr. Barbof. in l. Cum Prætor, §. vltim. numer. 235. D. de iudic. Scacc. de commerc. §. 1. quæstion. 7. part. 7. ampliati. 1 t. num. 2.

Et prohibitum directo, non

P Axiomata, & loca

potest fieri per indirectam. l. Scius, & Augerius, vbi Bartol. D. ad l. Falcid. l. Scire oportet, §. Si mater, D. de tutor, & curat. dat. ab his, Menochi. de præsumption. libr. 4. quæstion. 1 §. numer. 82. Sur. decis. 21. num. 4. & con. 427. num. 40. Ioann. Mar. Bellet. disputat. Clerical. p. 1. tit. de exempt. Cleric. & eorum bonorum, à muneribus public. §. 7. numer. 6. pagin. 166.

214 PROHIBITVM ad tempus, post tempus videtur permissu, l. Imperator, 8. vbi Bal. D. de post. l. si vnus, §. 1. D. de pact. l. Epistola, §. fin. D. eod. l. Pater filium, §. Fundum, D. delegat. 3. Tiraq. de retract. couen. §. 1. glo. 2. num. 46. Sur. dec. 75. n. 1. & con. 247. n. 18 con. 270. n. 13. con. 294. num. 6. & con. 568. n. 4. Brun. à Sole in locis commun. verb. Prohibitio 16. Gôzal. ad reg. 8. Cancel. glo. 65. num. 8. Petr. Barb. in l. Cum prætor, in princ. num. 45. D. de iudic. Stephan. Gratian. discip. foren. tom. 5. c. 894. nu. 9. Menoch. con. 152. nu. 46. & 47. lib. 2. & de præsum. libr. 4. præsum. 165. numer. 27.

P communia iuris. 384

Et prohibitum post tempus, censetur permissum ad tempus, vide supra hac ead. lit. n. 61.

PROHIBITVM in loco, extra illum censetur permissum, vt per Ioann. Garc. de nobilit. glo. 1. numer. 31.

PROHIBITVM vni, alijs videtur concessum, l. Qui accusare, D. de accusat. l. Cum prætor, vbi Barbof. in princ. numer. 6. D. de iudic. cap. Non ne, extr. de præsumpt. Vgolin. de offic. & potest. Episcop. c. 14. §. 9. numer. 1. in princ.

Et prohibitum de vno, de alio censetur permissum, & è contra, d. l. Cum prætor, Ioann. Anton. Mangil de impurationibus q. 84. num. 10.

PROMISSIO debet intelligi rebus sic stantibus text; est in l. Cum quis, 38. in princ. & in l. Stichum, 95. §. Vsum fractu D. de sol. p. i. chre. Senec. de benefi. lib. 4. c. 34. & 35. vbi post multa, addit. Omnia esse debent eadē, quæ fuerunt cum promitterē, vt promittentis fidē teneam retulimus. Nos de privileg. pauper, & miserab. perfor. p. 1. q. 14. num. 3. vbi amplius, et cum si iuram. inu. promiss.

Et

P Axiomata, & loca

missioni oppositum sit, ex text. in capit. Quomodo modum, 25. de iure iuran. & ibi gloss. verbo. Condicio, & verb. Oculos. Hisque iunge notata supra, liter. D. num. 15.

221

PROPOSITUM in proposito idem operatur, oppositum in opposito, l. fin. C. de sentent. pasci Ti. raq. de retract. consanguinit. §. 12. glos. 1. numer. 6. Cels. Bargal de dol. lib. 6. regul. 4. num. 8. Stephan. Gratian. discep. foren. tom. 1. c. 85. nume. 15. & tom. 4. capit. 634. numer. 4. & c. 757. numer. 6. Scacc. de commer. §. 1. q. 7. part. 2. ampliati. 3. numer. 154. in fin.

222

Limita, & intellige, nisi sit diversa ratio in vno, quam in alio, vt notauimus supra, liter. O. num. 29.

223

PROPOSITUM in mente retentum, nihil operatur: l. Quidam cum filiam, D. de hæredib. instit. Menoc. de præsum. li. 1. q. 2. numer. 5. cum adductis infra liter. V. num. 166.

224

PROPTER quod vnum quodque tale, & illud magis, l. Cum aurum, 19. §. Perueniamus vobis semper, D. de auro, & argenteo

le3

P communia iuris. 389

legat. auth. Multo magis, D. de sacros. Eccles. l. Quanto magis, C. de iure iur. Arist. Metaph. 2. Flamin. de relig. tom. 1. li. 5. q. 4. u. 4. cum seqq.

225

PROPRIETAS cum possessione nil commune habet, l. Naturaliter, 12. §. Nihil commune, D. de acquir. poss. vbi Gotoph. communionē aliquam habere demonstrat adducit q; Senec. dicentem: Stulta mortaliū avaritia proprietatem, possessionemque discernit.

226

PROTESTATIO conseruat in protestanti l. 4. §. 1. D. quibus mod. pig. vel hypoth. solui, glos. in l. Item Labeo, ver. Patet, D. familiarit. Sur. con. 310. num. 15. & con. 785. num. 20. Steph. Gratian. disceptat. forens. tom. 1. c. 97. numer. 27. Ioann. Anton. Mangilde imputat. q. 135. numer. 12. Car. Tusch. lit. P. concl. 939.

227

Et animum protestantis patefacit, l. Quis in aliena, §. Celsus, D. de acquirend. heredit. Et si quis, 14. D. de relig. & sumpt. funer. Sur. consil. 143. num. 42. cons. 349. num. 6. & con. 513. num. 36.

Limita axioma in protestatione

228

KK

con.

P *Axiomata, & loca*
contraria factis, quæ non suffragantur, nec releuat protestantem. Cum in plures, 60. §. Locator, D. locat. cap. Gratium, de offic. deleg. c. Solicitudinem, in fin. de appell. Sur. conf. 371. n. 67. con. 456. n. 32. & cons. 487. num. 32. & decis. 70. n. 8. decis. 246. num. 4. & dec. 317. n. 25. Campanil in diuer. iur. Cano. rub. 11. c. 13. n. 185. Mar. Antonin. var. li. 1. resolu. 55. n. 9. Polydor. Rip. obseruat. 194. per tot. Car. Tuf. lit. P. cõcl. 449. Menoch. de præsum. lib. 3. præsum. 45. num. 30. & præsumpt. 112. num. 23.

229 *Intellige id ipsum, quando protestatio vere facta contraria est secus si præsumptiue tantum, Iaf. in l. si ex toto, §. 1. num. 12. D. delegat. 1. Vincent. Caret. in singular. suis singular. 278.*

230 *Non est autem protestatio contraria factis, sed compatibilis, & releuas dicitur, cum versamur in factis dependente à voluntate, & factis protestatis, vt per Bart. in l. Non solum, §. Morte, num. 17. D. de noui oper. nunciat. Sur. consil. 143. numer. 59. & seq.*

231 *Intellige etiam axioma, si ante, vel in ipsa actu protestatio fit, alio*

P *communis iuris.* 386
alioqui protestantem in alterius non iuuat præiudicium, l. Prohærede. §. Papinianus, D. de acquiren. hæredit. cap. Consulti, de regular. ita Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 15. num. 21.

Limita deinde, in his, quæ a legis dispositione pendent, vel si protestatio iuri repugnet, l. Alimenta, C. de negot. gest. & ibi DD. Menoch. de præsumpt. lib. 1. q. 97. num. 26. & lib. 3. præsumpt. 45. num. 22. Scacel. de iudic. lib. 2. cap. 11. num. 58. Ioann. Dominic. Gaic. tract. de credit. 2. tit. 3. num. 2674. & seq.

P *ROVERBIA vulgaris iurium vicem tenent, & locos iurium allegari possunt, capit. Et si Iudæos (& ibi not. Ioann. Andr.) de iudic. cap. Quæmadmodum, de iur. iur. cap. Ne tales, de consec. distinet. §. 1. Solent, circa fin. D. de offic. Procons. & legat. l. Si chorus, §. 1. D. de legat. 3.*

P *ROVISIO hominis facit cessare provisionem legis, & eam tollit l. final. C. de pact. conuent. l. Et habet, §. Cum quis vbi glos. D. de peccar. l. si causam,*

P *Axiomata, & loca.*

2. C. de execution. rei iudic. l. Si
cut certo, §. §. Si de me. D. com-
mod. l. Sciendum, 1. §. Illud
sciendum, D. de separat. Sor,
consil. 476. num. 6. Martin, Pistor
libr. 1. q. 47. num. 19. vers. Est e-
nim regulare, Valentin. Franc. de
fidei iuror. c. 5. rubr. de effect. fide-
iusionis, num. 345. Schurff. con-
sil. 42. num. 9. cent. 1. Modestin.
Pistor illustri. q. iur. p. 1. q. 8. n.
40. & num. 46. cum seq. ubi pluri-
bus modis limitat, & intelligit,
Car. Tuf. lit. P. concla. 95. cum
adductis supra, lit. D. n. 156. & lit.
H. num. 46.

235 *Non tamen regulam legis cessa-
re facit hominis promissio. Ita (ex
Alex. singulare dicente, ad Bart. in
l. Causam, §. Puellam, D. de ma-
numission.) tradit Vincē. Carot.
singul. 691.*

236 *Limita etiam, quando hominis
promissio cum legis promissione po-
test concurrere, nec illi contrariatur,
quia tunc legis promissionem non
facit deficere, yn. in l. 2. in §. C.
de iure emphit. Rot. Rom. Apud
Farin, dec. 392. nu. 4. ad fin. ver.
Et quatenus, tom. 1. p. 1. Sur. cōf
34. n. 34. ex l. 4. §. Si ex conuen-
tione, D. de re iud.*

P *Communiam iuris. 387*

Limita deinde, & intelligit. 239
2°, quando legis promissio à sa-
re communi descendit: non ab specta-
ta, vel extraordinario, d. §. Si ex
conventionē, Ser. consil. 335. nu.
25. Reccl, con. 87. nu. 20 decis.
Pedem 23. n. 10. Car. Tuf. d. cō-
cl. 95. l. 2. 29°.

Limita præterea, & intellige in 238
casu promissio, non in alio, Bartol. in
l. Si constante, in princip. numer.
54. D. solut. matrim. Alex. consil.
126. num. 6. lib. 5. Ser. con. 359-
num. 37.

Intellige denique, si promissio ho-
minis merē versetur circa id, quod
legis dispositio versatur, Modestin.
Pistor. d. q. 8. num. 41. & seqq.
At notavimus supra, d. lit. D. nu.
157. & seqq.

PROXIMVS est, quem nemo 240
præcedit, l. Proximus, 2 D. de ver.
signifi. cum alijs adductis supra, hac
ead. lit. n. 152.

PUNIENDVS quis est in 241
eo, in quo deliquit, tot. titol. in ru-
br. & nigr. D. quod quisque iur.
l. Qui crimen, C. qui accus. non
possi. capit. postulasti, de cleric.
excom.unic. optimus text. in au-
th. Omnes peregrini, C. com-
mun. de faccef. & in l. 30. titol. 1.

P *Axiomata, & loca*

part. 6. & ibid. Greg. Lop. inver.
Mismo. Bartol. Pere. ad extrauag
Ambitiosa, de reb. Eccles. non a-
lien. verb. Illis exceptis, num. 8.
Ioann. Langlæ, semestri libr. 7.
capit. 15. Radamantis legem il-
lam recensens, de qua apud Aristor.
Ethicor. 5.

*Si quod quisque facit, idem pati-
tur & ipse,*

*Id iustum fiet denique iudi-
cium.*

Inde Senec. in Hercul. parente
acto 2.

Quod quisque fecit, patitur.

Iustamque scuitam, quam Pha-
laris in Perillum (noni scuitissimiq;
tormenti inuentorem, vt primus illud
experiretur) exercuit; appellauit Plin-
ius di. 34. natur hist. c. 8. vbi ita. Pe-
rillum nemo laudat, scuitiore Pha-
laride tyranno, cui taurum fecit,
mugitus hominis pollicitus, igne
subdito, & primus eum expertus
est cruciatum, iustiore scuitia:
*Quod saepe refert factum Ouid. de
art. aman. li. 1.*

*Et Phalaris tauro violenta mem-
bra Perilli*

*Torrens insulæ, imbuit anthor
opus,*

*Item de Perillo ad Pha-
la*

P *communis iuris. 388*

laridem inuentionis prauitum pos-
sentem, ait.

*Da praeor ingenio munera digna
meo,*

*Dixerat, At Phalaris, poena miras
de repertor*

*Ipse tuum praeseus imbue dixit
opus,*

Et in Ibin.

*Vtque ferox Phalaris (linguaprin-
ense refecta)*

*More bonis Pap ho clausus in ar-
gemas.*

Et Tristium li. 5. Eleg. 12.

*Vtque dedit iustas tauri fabrica-
tor abens:*

*Sic ego do panas, artibus ipse
meis.*

Iustum que Det. O. M. in Adoni-
bezech impiissimum Regem iudi-
cium, Sacra pagina refert, Iudicium
cap. 1. in haec verba: Fugit autem
Adonibezzech, quem persecuti cõ
prehenderat, celsis summitati-
bus manuum eius, ac pedum. Di-
xitque Adonibezzech. Septuagin-
ta Reges amputatis manau, ac pe-
dum summitatibus colligebant
sub mēsa mea ciaorũ reliquias, sũ
cut feci, ita reddidit mihi Deus.

Et in Haman de quo Ester cap. 7.
concludit; Suspectus itaq; est Hamã

P *Axiomata, & loca*

in patibulo, quod parauerat Mar-
docheo. Inter quos non pudet se-
pientissimi Senecae panderosiss-
simam, memoriaeque dignissi-
mam sententiam referre, qui in
proxima ad decimum librum
controuers. ita ait: Sunt Dii im-
mortales lentique dem, sed certi
viadices generis humani, & mag-
na exempla in caput inuicentium
regerunt: ut iustissima patibula
se, quod quisque alieno ex cogi-
tauit supplicio, saepe excipiat
suo. Nullamque aquirem legem
esse proficitur. Ouid. de arte
aman. lib. 1.

*Nec enim lex aequior ulla est,
Quam necis artifices arte perire
sua.*

Multos inde, quibus propriae leges
pocumento fuerat, recensent Aelian.
var. hist. lib. 13. c. 24. Valer. Maxi.
videndus omnino lib. 8. c. 6. Quid est,
qui excogitari, quia iustias po-
test? Quintilianus declam. 11. ait
Grassatus aliquis est ferro: pra-
beat ipse ceruices. Miscuit uoxi
virus: refudatur in suum facinus
antorem. Oculos rapuit, effo-
dit: reddat de sua cecitate so-
latium.

P *PILLVS, & Eccl. 8. equi*

P *communia iuris 389*

parantur, notauimus supra, lit. A. n.
5 to. cum duobus, legq.

P *URI, & purificati par est condi- 248*
tio, l. fin. §. 1. D. de vul. & pupil.
subst. Cast. controuers. lib. 5. p. 2-
6, 119. num. 8.

Q

Q *VALIS, vir, talis oratio, & c. 8*

tra, l. vnic. C. si quis Imperat.
maledixit, l. His, §. 1. D. de
tutor. & carat. dat. ab hts, l. Apud
Labeonem, 7. §. Id Tubero, D. de
supplect. leg. Bal. in rub. de testi-
bus, & attestat. o. 2. ubi illud vul-
gare refert: Loquere, & cognoscam te,
Tiraq. in l. Si vnquam verb.
Tibertis o. 17. & 18. ubi illud Enan-
gelij adducit: Loquela tua te ma-
nifestum facit. Mascard. de probat.
conclus. 1254. numer. 109.

Menchel. de praesum. p. tionibus,
lib. 1. q. 22. nu. 2. Eleganter Senec.
de moribus: Qualis vit, talis oratio
& epist. 114. Qualis hominibus fuit
oratio, qualis vita. Quemadmodum
autem vnus cuiusque actio dicen-
ti similis est: sic genus dicendi ali-
quando imitatur publicos mores.
Si disciplina ciuitatis laborabit,
& se in delicias dedit, argumetur est
luxuria publice orationis lasciuia
sim.

Q *Axiomata, & loca*

simodo nō inuuo, aut in altero fuit
sed approbata est, & recepta. Nō
potest alius esse ingenio, alius ani-
mi color, *& ibi*. Itaq; vbi cūq; vide-
ris orationē corruptā placere ibi
mores quoq; à recto descluisse, nō
erit dubiū, *& ibi*. Iracūdi hominis
iracūda oratio est, cōmoti nimis,
incitata delicati, tenera, & fluxa,
Dep. ii. 5. Ora. ait, vultus animi est
sicut cūtōsa, & fucata, & manufacta
ostendit illū quoque nō esse sine
rū, & habere aliquid fracti. *Aliaq;
in id iūge ex notatis infra, li. V. n. 5*

QUALITAS stare nō potest sine
subiecto, l. 4. §. fin. D. de actionem
pt. l. fin. D. de coll. bonor. l. Nullā,
§. Si absentis, vbi Ang. D. de peti-
hæred. l. Pomponius, §. fin. vbi A-
retin. in prin. D. de acqu. poss. §.
Ideo autem, in st. de seruit. rustic.
prædior. prin. in st. de vsufr. Gome-
mez in l. 17. Taur. n. 19. vers. Pri-
mo sur. con. 34. n. 13. cons. 246-
n. 6. con. 304. n. 3. & con. 305. nu-
67. Steph. Grat. discep. fore. tom
4. c. 700. n. 49. & tom. 5. c. 854. n.
51. Casill. controuer. li. 5. p. 2. c.
168. n. 50. & 51. plene Sebaf. de Me-
dic. de reg. iur. reg. 6. pert. *sūctio
notatis supra li. A. n. 47. cū duobus
seq. & li. N. n. 52.*

Q *communis iuris. 390*

QUALITAS facilius datur,
quam substantia, Menoch. consil.
93. num. 15. Sur. decis. 222. num
71. & consil. 535. num. 10. cum
aliq; quos refert Stephan. Gra-
tian. disceptat. forens. capit. 306.
num. 34.

*Et facilius praesumitur qualitas,
quam substantia, vt per Sur. de ali-
ment. tit. 8. priuileg. 56. nume. 96.
& 97. & consil. 322. numer. 710.*
Mascar. de probat. tom. 3. concl.
1254. num. 6.

*Et facilius probatur, quam sub-
stantia, glos. in l. Talis scriptu-
ra, verb. Vniuersa, D. de legat. 1.
Natt. consil. 3. numer. 21. consil.
102. numer. 3. & consil. 485. num.
11. Cephal. consil. 170. numer.
24. & consil. 297. numer. 10. Sur-
consil. 168. nume. 7. & consil. 268-
num. 11. Mascar. de prob. concl.
1254. num. 5.*

QUALITAS non praesumitur,
quia non praesumuntur accidentia, l.
Si vero, §. Qui pro rei qualitate
& ibi glos. D. qui satisd. cog. Me-
noch. consil. 1. num. 121. & de præ-
sump. l. 1. q. 24. n. 53. & li. 3. præ-
sum. 40. n. 11. Mascar. de prob. d.
tom. 3. concl. 1254. vbi plenissime cū
notatis supra, li. I. n. 90.

Q Axiomata, & loca

Limita in qualitate naturalis, aut qua naturaliter inest, qua adesse presumitur. glos. in c. si forte, de elect. in 6. Mascari. d. concl. 1254-n. 85. Menoch. de presumpt. lib. 1 q. 13. numer. 3. Nos de privileg. pauper, & miserab. person. p. 1. q. 5. num. 27.

QUALITAS rei mutatur, mutatione persona. l. Paulus, alias, l. Per procuratorem, 90. D. de adquir. haered. l. fin. in fin. C. de inoff. test. cum adductis supra, lit. M. num. 116.

QUALITAS nova adueniens enti, in diuersam naturam, & speciem illud reponit, §. Præterea, inst. de inutil. stipulat. cap. Cum Marthe, §. Quæsiisti, de celebr. missar. c. statutum, de elect. li. 6. Hipp. lingu. §. 20. incip. Qualitas, Menoch. conf. 35. n. 13. & de interd. recuper. possess. remed. 6. num. 8. Sur. decis. 2. & con. 179. num. 40 con. 202. num. 8. con. 321. nu. 12. & seq. con. 362. n. 13. & conf. 366 nume. 23. Stephan. Gratian. dissect. forens. tom. 5. c. 854. num. 52. & c. 936. numer. 24. Mangil. de imputat. quaestion. 176. num. 4. Scacc. de commercio, §. 7. glos. 5 num. 159.

Q communia iuris. 391

Et qualitas adueniens enti, non mutat substantiam, sed naturam, Brun. de augment. in 3. quaest. princip. num. 7. Cardin. Tusch. tom. 1. lit. A. conclu. 82. num. 12. Mutatione enim qualitatis, rei substantia non mutatur, l. Si fundus, §. Si res, D. de pignor. §. Minus, inst. de haered. quæ ab intest. de fer. Sebast. de Medic. de regul. iur. regul. 6. num. 5.

QUALITAS adiuuncta verbo, intelligitur secundum tempus verbi, l. In delictis, §. Si extraneus, D. de noxal. actio. l. 1. §. Tutoris, D. de testam. milit. cap. Si eo tempore, de rescrip. in 6. cum alijs, de quibus per Mohed. decis. 23. nu. 1. de præb. Menoch. consil. 107. num. 22. & de interd. recuper. possess. remed. 16. num. 23. & de presumpt. lib. 4. præsum. 31. nu. 17. Surd. de altim. tit. 9. quaest. 23. num. 5. & consil. 335. num. 20. consil. 375. num. 37. & conf. 455. num. 5. Auend. ad l. 44. Taur. glos. 15. num. 2. Flamin. de resig. tom. 1. lib. 1. quaest. 11. num. 10. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. glos. 43. num. 143. Brunor. à Sole in locis communum, verb. Qualitas, num.

Q *Axiomata, & loca*

num. 23. Cardin. Tusch. tom. 6.
lit. Q. conclus. 9. Trentacing.
variar. lib. 1. tit. De legitima, re-
solut. 2. sub num. 7. vers. Secun-
do qualitas, Girond. de privileg.
explis. num. 290. Ioan. Petr. Mon-
net. tra&. de distribut. quotidian.
part. 1. q. 9. n. 38. Aloyf. Ricci. in
praxi rer. fori Ecclesiast. resolut.
268. num. 2. in 2. edit. Pichard.
ad §. Proximus, num. 2. in lit. de
legit. agnator. succes. Franc. Gal-
ganet. in margarit. casuum con-
scient. verb. Qualitas, Stephan.
Gratian. discept. forens. tom. 5.
cap. 976. num. 14. Mangil. de im-
putat. q. 77. num. 83. & q. 183.
num. 2. Ouid. de Amic. de iure
emphyt. q. 92. nu. 5. Nicol. Garz.
de Benef. p. 7. cap. 1. nu. 58.

¶ 4 *¶ Et tamen axioma hoc versificetur,
tempore verbi actus, & non habito
solum intervenire qualitas debet,
Rota Roman. apud Farinac. de-
cis. 496. u. 2. tom. 2. p. 1.*

¶ 5 *Limita, etiam respectu persone,
cuius favore sapè qualitas iuncta
verbo, non intelligitur secundum
tempus verbi, Menoch. de præ-
sumpt. lib. 4. præsumpt. 81. num.
18. & consil. 227. num. 60. ponde-
rans inducensque in id casuum text.*

in

Q *communis iuris. 392*

in cap. vlt. §. Item opponitur, 23.
q. 2. & in c. Raynuntius, de testã.

QUALITAS *dispositionis vbi* 16
desist. desistit ipsa dispositio, gl. in
l. Mancipia, verb. Auocandum, C.
de seru. fugit. Fului. Pacian. de
probat. lib. 2. cap. 14. num. 8. Cam-
mil. Gallin. lib. 4. de verbor. sig-
nific. cap. 9. num. 9. Menoch de
præsumpt. lib. 6. q. 15. num. 47.
Mari. Antonin. variar. lib. 1. resolu-
lut. 82. num. 1. Surd. consil. 400.
nu. 16. & consil. 514. num. 8.

QUALITATES *non entis, nul-* 17
la sunt, diximus supra lit. N. n. 52.
& seq.

QVAE *ab initio sunt volunta-* 18
tis, expositio factio sunt necessitatis, l.
Sicut, C. de action. & obligat. l.
In commodato, §. Sicut, D. com-
mod. l. si quis argentum, §. Cum
enim, C. de donat. cum adductis
supra lit. C. num. 188.

QVEM *de evictione tenet actio,* 19
eu. idem agerem repellit exceptio,
vide supra, lit. E. nu. 91. cum duo-
bus seq.

QVOD *differtur, non aufertur,* 20
notauimus supra liter. D. nume-
ro 99.

QVOD *potui, nolui, quod volui, ad* 21
im. pite negatus, l. 3. in fi. vbi gl. C.
de con.

Q *Axiomata, & loca,*

contrah. & commit. stipulat. l. Multum interest, vbi glos. C. si quis alteri, vel sibi, cap. Cum super, 23. in fi. de offic. deleg. 8.urd. conf. 251. nu. 36. Cardin. Tusch. lit. B. conclu. 133. num. 1. Hon. ded. consil. 55. nu. 81. lib. 1. Stephan. Gratian. discept. forensito. 5. capit. 809. num. 12. Achil. de Graf. decif. 17. in fin. de rescript. vbi declarat, Quid. de Amic. de iure emphyt. q. 79. num. 9. Coll. de fact. scient. & ignor. inspect. 51. num. 10. Hierony. Magon. decif. Florent. 2. num. 14.

23 **Q** *UOD tibi non vis, alteri ne facias, l. Multum interest, 6. in fin. C. Si quis alter. vel sibi, l. Iustitia, D. de iustit. & iur. 9. Juris præcepta, verb. Alterum non ledere, & ibi glos. insit. eod. tit. & ibi Pichard. num. 30. vbi quod non leditur alter, si id, quod nobis fieri nolumus, alteri quoque non faciamus, per capit. Placuit, de maiorit. & obed.*

25 **Q** *UOD quisque iuris in alium statuerit, ipso iure viatur, l. 10. D. quod quisq. iuris, Cardin. Tusch. tom. 6. lit. Q. conclu. 49. Nec potest in alio reprobare, quod in se approbat, l. In arenâ, C. de inoffic. test.*

cm

Q *communis iuris. 393*

cum adductis supra, lit. M. nu. 111.

Q *UOD semel placuit, amplius displicere non potest, cap. Quod semel, 21. de regul. iur. lib. 6. §. Semel causa, instit. quib. ex caus. manonit non lic. Cardin. Tusch. tom. 6. lit. Q. conclu. 48. Thom. de Thomafer. regul. 266. Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens. lib. 1. q. 68. num. 10. vbi notat sup. lit. A. num. 291.*

Q *UOD in utilitatem est introductum, non debet in odium retorqueri, diximus sup. lit. F. num. 111.*

Q *UOD alicui gratiosè concessum, trahi non debet alijs in exemplum, l. Quoniam, C. de Episcop. & Cleric. cap. Quod alicui, de regul. iur. in 6. Thom. de Thomafer. regul. 256. vbi procedere ait, quando alicui gratiosè aliquid est concessum à Principe, secus si à iure communi sit concessum: Vel intelligio de privilegio.*

Et quæ à iure communi exorbitant, in consequentiam trahi non debent, cap. Quæ à iure communi, 28. de regul. iur. lib. 6.

Q *UOD de iure denegatur, de alio concessum esse videtur, l. Cum prætor, D. de iudic. l. Ait prætor, 7. §. Sed quod Papinianus, D. de minor,*

minor,

Q Axiomata, & loca

in. nor. cap. Qualis. 25. dist. cap.
Nonne, de præsumpt.

29 *Et è conuerso quod de vno conce-
ditur, de alio negatur, l. Maritus, C.
de procurat. l. Cum ita in fin. C.
de conlit. & demonst. d. 5. Sed
quod Papinianus, de cap. Nonne,
Thom. de Thomaset. regul. 257.
vbi procedere asserti, nisi correctio,
vel absurdum sequatur.*

30 *QVOD nostrum est, sine facto
nostro alterius fieri nõ potest, l. Quod
nostru, D. de regul. iur. Menoch.
de præsump. lib. 5. præsump. 47.
nu. 14. Thom. de Thomaset. re-
gul. 163. vbi procedere asserti, nisi
auctoritate legis alterius fiat.*

31 *QVOD quis mandato iudicis
facit, dolo facere non videtur, l. Non
videtur, 128. 6. Qui iussu, D. de
reg. iur. cap. Quod quis, 24. eod.
tit. lib. 6. Tirac. de pœn. temp.
causa, 34. num. 4. & causa, 35. nu.
1. Grammat. decis. 36. num. 81.
cum seq. Capic. decis. 132. Farin.
in praxi crim. p. 3. q. 89. nu. 126.
& q. 97. num. 109.*

32 *QVOD omnes tangit, debet ab
omnibus approbati, h. 1. & l. fin. in
fin. C. de auctorit. præst. l. In con-
cedendo, 8. D. de aqua plu. arc. 1.
l. Per fundum, 11. D. de seruit.
rustic.*

Q communia iuris, 394

rustic. præd. c. Quod omnes, 29.
de reg. iur. in 6. Quid. de Amic.
de iure emphyt. q. 95. num. 5.

*Limita, & intellige in his, qua om-
nes vt singulos, & specialiter tan-
gant: secus vt vniuersos & in com-
muni, quia tunc maioris partis con-
sensus, aut approbatio sufficit, iuxta
textum in c. 1. De his, quæ sunt
à maiore parte capit. Ita glos.
Dyn. & communiter DD. in dict.
c. Quod omnes tangit, glos. 1. in
cap. Cum omnes, de conlit. vbi
Deci. nu. 5. Feltn. à nu. 15. Duen.
regul. 295. Salced. ad Bernard.
Diaz, regul. 449. Garc. regul. 95.
num. 4. Anton. Gomez variar.
tom. 2. cap. 3. num. 14. Azebed.
ad Cur. Pisan. lib. 2. cap. 14. lit. B.
Padilla in l. Aquam, nu. 3. C. de
seruit. nouissime (quod post hæc scripta
ad manus meas peruenit) Angust.
Barbos. in collect. ad d. reg. Quod
omnes, nu. 2. per quæ nu. seq. alios
huic axiomati intellectus vide. Con-
dauonq; tradita supr. lit. F. nu. 89.*

R

*RATIO naturalis vim legis ha-
bet, l. Cum ratio, D. de bon.
damnator. l. Scire oportet, 5.
Sufficit, D. de excusat. tur. Cald.
Pereir.*

R Axiomata, & loca

Peregr. de empt. & vendit. cap. 11
 num. 7. *Et allegari pro lege potest,*
 dist. 1. Scire oportet, §. Osequens,
 vers. Sufficit, D. de excusat. tu-
 tor. cap. Frustra, dist. 8. Surd. de
 aliment. tit. 1. q. 28 num. 7. *Et ubi*
ratio naturalis adest, legem querere:
est infirmitas intellectus, non animus
 lit. L. num. 9. *& infra proxime, hac*
 ead. lit. num. 16. & 27.

RATIO attenditur magis quā
dictum, l. Cum pater, §. Dulcissi-
mis, D. delegat. 2. l. Tegula, §. Li-
cet, D. de iur. & fact. ignor. Adi-
gere, §. Quamuis, D. de iure pa-
tronat. l. Milites prohibentur, &
l. Milites agrum, D. de re milit.
 l. Nomen, in fi. D. delegat. 7. *Qua*
in id iura adducit Camill. Gallin.
 de verb. signific. lib. 5. capit. 11.
 num. 2. Brunor à Sole in loci
 com. manib. verb. Ratio. 2.

Et ratio disponit de dicto, non de
etum de ratione, Decian. consil. 47
 num. 118. ad mod. lib. 1. Vinco.
 Fusar. de subtit. questio. 67.
 num. 5.

Et attenditur magis quam verbi
 Tiraquel. in l. Si unquam. verbi
 Libertis, num. 47. C. de reat.
 donat. Menoch. consil. 998. nu.
 Vincat. Fusar. dist. 728. & qua

R communia iuris. 395.

480. num. 40. Surd. decif. 19.
 num. 1. *cum notatis infra proxime;*
 num. 12. & 13.

Et omne dictum à sua ratione re-
gulatur, dist. 1. Cum pater, §. Dul-
cissimis.

Per rationemque ampliat, &
limitatur, l. Vnum ex familia, §.
fin. D. delegat. 2. dist. 9. Dulcissi-
mis, l. Si is qui animo, D. de ad-
quir. possess. ubi glof. Iaf. in l. Id
quod, num. 7. D. delegat. 1. Surd,
 consil. 67. num. 20. cum seq. Rota
 Roman. apud Farin. decif. 10. nu.
 2. tom. 1. p. 1. plenissime Camill.
 Gallin. de verb. signific. dist. lib.
 5. cap. 11. nu. 4. cum seq. & cap.
 13. per tot. eod. lib. & cap. 14. &
 16. Surd. de alim. tit. 1. quest. 44.
 num. 15.

RATIO exemplis est anteponen-
da, cap. fin. dist. 9. Quia exemplis
non est indiscandam, sed legibus, vt
supra dictum est, lit. E. num. 106.

RATIO est anima legis, l. Cum
ratio, l. de bonis damnator. Ioā.
Frac. Leo. in Theaur. fori. Eccle-
siast. p. 2. cap. 9. nu. 136. Barthol.
 Pere. ad extrauag. Ambitiosus. de
 reb. Eccles. non alien. in initio
 text. num. 41. Camill. Gallin. de
 verb. signific. lib. 5. cap. 11. nu. 3.
 Ioan.

R Axiomata, & loca

Ioan. Mari. Nouar. quæst. forens.
lib. 1. q. 744. num. 1. 2.

*Et sine ratione non est lex, capit.
Consuetudo, dist. 1. cap. Erit au-
tem lex, 4. dist. cum adductis lit. L.
num. 4. 2. & seq.*

- 9 *Pro ratione autem legis, sola eius
voluntas reputatur, §. Furtiux,
instit. de vsucap. glos. ordin. in l. 1.
§. Initium, verb. Ratus, D. de po-
stul. l. Quia poterat, D. ad S. C.
Trebel. §. Sed quod Principi,
instit. de iure natar. gent. & ciuil.
glos. fin. in l. Filio pater, D. de le-
gat. 1. pleno Angutan. de legib.
lib. 1. controuerf. 4. per tot. Inde
vulgatam illud:*

*Sic volo, sic iubeo, sit pro ratione
voluntas.*

- 10 *Et qualiter, & in quo ratio, volun-
tas, & intellectus differant, tradit
Mari. Giurb. in consuetud. Senat.
Messan. cap. 6. glos. 7. num. 2.*

- 11 *ET RATIO legis ubi militat, ibi
lex loquitur, disponit, ipsamque re-
gular legem, Cardia. Tusch. tom.
6. liter. R. conclusion. 31. &
32.*

- 12 *RATIO legis magis, quam dis-
positio attenditur, verbis que præfer-
tur, Surd. decis. 19. nu. 1. cum ad-
ductis supra proxime, nu. 4.*

Pro.

R communia iuris. 396

*Proprietatque verborum præua-
let, & ab ea facit recedere, Bald.
(per illum text.) in l. Si feruus
legatus, §. Quicumque, D. dele-
gat. 1. notabile dicit Vincent. Ca-
rot. singul. 649.*

- RATIO ubi est eadem, debet ef-
se eadem iuris dispositio, l. Illud, D.
ad leg. Aquil. l. Si postulauerit,
§. 1. D. ad leg. Iul. de adulter. l.
Quidam nūmularios, D. de edéd.
J. Nauta, §. fin. D. de naut. caup.
& stabul. l. A Titio, D. de verb.
oblig. l. Illud, C. de Sacros. Eccl.
§. Pariratione, instit. quid. mod. ius
patr. potest. soluit. iuncto, §. Si
igitur, instit. quod cum eo, Thom.
de Thomaset. regul. 199. Surd.
conf. 301. nu. 19. & decis. 5. 2. nu.
10. Trentacinq. variar. lib. 1. tit.
de statut. resolut. 1. sub nu. 2. §. 1.
Farinac. in praxi crimin. p. 7. in
fragm. lit. E. num. 5. 1. cum seqq.
Cæsar Argel. de cōtradict. legit.
9. 10. num. 115. Portol in tract. de
consortib. & fideicom. legal. cap.
5. n. 14. Vgolin. de offic. & potest.
Episco. cap. 13. §. 27. nu. 1. vers.
Quid igitur, & cap. 49. §. 4. nu. 2.
alios referens Giurb. in consuetud.
Senat. Messan. capit. 6. glos. 1.
num. 13.*

Lim.

R Axiomata, & loca

Tituta in statutis iuris correctio-
rijs, Portol. dict. tractat. capit. 6.
num. 15.

Et ubi est eadem ratio eandem di-
ct legem adesse, non extensio, sed
comprehensio (ex text. in dist. 1.
Illud, C. de sacros. Eccles. l. Hic
solis, vers. Satis etiam caute pu-
tamus, C. de reuoc. donat. l. Item
veniant, §. Ait senatus, D. de pe-
tit. heredit. & Tit. q. plura addu-
cente in l. Si vaquam, verb. Liber-
tis, num. 45. & 46. C. de reuoc.
donat.) *resoluit* Gonçal. ad regul.
8. Cancell. §. 7. proem. num. 105.
Rebus. in comment. ad tit. D. de
verb. signif. ad l. In lege censoria,
203. §. Itemque de feruis, vers.
Colligitur ex hoc tex. pagin. mi-
hi 647. Surd. decis. 276. num. 8.
Gutier. (cum multis per eum ad-
ductis) pract. lib. 3. quest. 17.
num. 84. cum sequent. Glarb.
dict. cap. 6. glos. 1. num. 13. & c.
9. glos. 8. num. 3. Stephan. Gra-
tian. discept. forens. tom. 5. cap.
918. num. 65.

Amplia etiam in lege penali, ut
ex Villagut. tradit Lara de capel-
lan. lib. 1. cap. 5. num. 24. Cardos.
in praxi iudic. & aduocator, verb.
Lex, num. 24. & verb. Pœna,

R communia iuris. 397

na. 25. optime P. Rebel. de oblig.
iustit. p. 1. lib. 1. q. 6. sect. 4. n. 20.
Mari. Anton. variar. lib. 3. resolut.
39. num. 1. Menoch. de præsump-
lib. 5. præsumpt. 33. num. 18.

Et ubi diuersa ratio reddi non po-
test, diuersum ius induci non de-
bet, l. 3. §. 1. D. de iniust. rupto.
irritoque fact. restam. l. A Titio,
108. D. de verb. oblig.

Diuersitas autem rationis, diuer-
sitatem iuris inducit, l. Inter stipu-
lantem, §. Sacram, D. de verb.
oblig. l. fin. D. de ritu nupt.

Et ubi diuersa est ratio, diuersa
quoque debet esse dispositio, l. Si ita,
D. de damnum testam. l. Si fer-
uus, D. de stat. liber. Deci. consil.
394. n. 3. Surd. consil. 67. n. 19.

R A T I O *Eadem est de parte,*
quoad partem, quæ de toto, quoad
totum, notauimus supra, liter. I.
num. 143.

R A T I O *non potest reddi*
omnium, quæ à maioribus con-
stitutata sunt, l. Non omnium, 20.
& l. sequent. D. de legib. An-
guian. de legib. lib. 1. controuers.
4. num. 1. & 3. Ioan. Anton. Man-
gil. de imputat. q. 69. num. 45.
Stephan. Gratian. discept. forens.
tom. 5. cap. 810. num. 15.

R Axiomata, & loca

- 22 **RATIO** maior excludit minorem, notauimus supra, lit. M. num. 2. & rationes dua vincunt vnam, cap. Causam quæ, de re iudic. §. Si vero, instit. de adopt. Auth. Cessante, C. de legit. hered. Bald. consil. 188. (incip. In substitutione) lib. 1. per quem, & per Card. Tusch. lit. R. conclu. 34. limita, & intellige.
- 23 **RATIO** summa est, qua pro Religione facit, notatur infra proxime, num. 61.
- 24 **RATIONE** quod caret, incivile dicitur, Ludovic. Rodolphin. var. quæst. lib. 2. q. 46. num. 2.
- 25 **RATIONE** legis cessante, eius dispositio cessat, diximus supra, lit. L. num. 22.
- 26 **RATIONEM** querere, vbi habemus sensum, est infirmitas intellectus, Bald. consil. 360. (incip. Quia quæstio ista) num. 3. lib. 3. Scacc. de commerc. §. 7. glof. 2. nu. 35. vbi, quod sic pariter, vbi rationem naturalem habemus, & legem positivam querere, superfluum est, ex cap. Consuetudo, dist. 1. & Rebuf. ibi relato.
- 28 **Et vbi de intellectu legis positivæ dubitatur; ad rationem naturalem recurrendum est, idem ipse Scacc. dist.**

R communia iuris. 398

dist. tract. §. 1. q. 7. p. 2. ampliat. 19. num. 15. confirm. 2.

RADIX infecta arborem, & fructum inficit, Ioan. Anton. Mangil. de imputationib. quæst. 67. num. 15. Peccatumque in capite, membra etiam inficit, Joseph. de Sess. decil. 99. num. 4.

Et exclusa radice, excluditur omne, quod ab ea dependet, Paul. Castrenf. in l. Illam, 19. C. de collat. num. 8. in fin. & num. 9.

RATI HABITIO retrotrahitur, & mandato comparatur, capit. Rati habitationem, 10. de regul. iur. lib. 6. cap. si. de iure iur. cod. lib. 1. Semper qui non prohibet, 60. (vbi Decianus) D. de reg. iur. l. Licet, D. de iudic. l. Bonorum, D. rem rat. haber, la fin. C. ad S. C. Macedon. l. Si pecuniam, C. de negot. gest. Rota Roman. decil. 132. num. 23. p. 9. in nouif. Gail. obseruat. 47. in fin. lib. 1. Rota Gennés. decil. 92. n. 2. plene Cost. de retrotract. casu, 4. c. 8. & casu, 28. c. 8. n. 2. Card. Tusch. lit. R. conclu. 2. Alex. Trentac. var. resolut. lib. 2. tit. De procurator, re solut. 9. n. 1. Camil. Borrel. in sum. decil. tit. 66. n. 239. p. 1. Stephan. Gratian. discip. forél. to. 4. c. 704

R. Axiomata, & loca

num. 24. & 25. & cap. 706. num. 9. & 10. & tom. 5. capit. 926. num. 19.

82 *Amplia etiam in requirentibus speciale mandatum: probatur in l. Quod si de speciali, D. de minor. in l. vlt. §. 1. (ubi Dec. 1. notab.) D. quod quisque iur. in capit. 1. de homic. in 6. & in cap. fin. de iure iur. eod. lib. Alex. consil. 78. num. 19. lib. 5. Rimin. Iun. consil. 203. num. 51. & 52. Tiraquel. de retract. consang. §. 1. glot. 10. numer. 61. Stephan. Gratian. dist. cap. 704. nu. 25. Trentacinq. dist. resolut. 9. num. 2. Tusch. de conclus. 10. num. 5. Surd. consil. 60. num. 14. & decis. 231. numer. 11.*

83 *Amplia deinde, etiam in delictis, cap. Cum ad sedem, de restit. Spoliat. l. 1. §. Deiecisse, vers. Sed etsi cum quis, D. de vi, & viar. mat. De qua ampliatione, intellectibus, & limitationibus, plene Alex. Trentacinq. d. loco, num. 3.*

84 *Limita ne in prauiditium tertij procedat, quo casu ratihabitio non retrotrahitur, argum. l. Si patrem, §. fin. D. quemadmod. seruit. amit. Alex. d. consil. 78. num. 10. Felin. in c. Sicut tuis, vers. Septimo*

R. Communia iuris. 399

mo fallit. de simon. Trentacinq. dist. resolut. 9. nu. 5. Natt. consil. 315. nu. 2. & consil. 504. num. 20. Becci. consil. 66. nu. 25. Surd. decis. 245. nu. 8. Osasc. decis. Pedamont. 112. nu. 23. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 957. nu. 18. Colla d. cap. 8. casu, 40 num. 14. ubi limitat, num. 15.

Limita 2. quando tempore, quo fit ratificatio, potuit actus per ratificantem geri, alias secus, dist. l. Bonorum, D. rem rat. haber. l. 1. in princip. D. de appellat. recep. Alex. Trentacinq. dist. lib. 2. tit. de procurator. resolut. 9. num. 6. Et hac de re videndus Deci. late declarans in d. l. Semper qui non prohibet, num. 13.

Limita 3. & intellige, in actu rato, secus, si in nullo, quia ratificari non potest, quod nullum est, Bart. in l. Quod obseruare, opposit. 1. D. de offic. Proconsil. Alex. d. consil. 78. num. 24. lib. 5. Deci. in dist. l. Semper, 60. num. 16. Trentac. dist. resolut. 9. nu. 8. Natt. consil. 262. num. 10. Osasc. d. decis. 119. num. 26. Surd. dist. decis. 245. num. 5. vsque ad 13. & consil. 183. numer. 34. & 35. Cardin. Tusch. liter. R. conclus. 24. Co-

R. Axiomata, & loca

sta dist. cap. 8. casu, 4. nume-
ro 16.

37 *Limita, & intelliga 4. quando res est integra, aliter secus, Alex. dist. conf. 78. num. 23. Trentac. repetito loco, num. 7. Cardin. Tusch. dist. lit. R. conclu. 21. num. 33. Polydor. Rip. obseruat. 124. nu. 1. & per tot. obseruat. vbi plene de huius assertionis veritate, & intellectione. Pluribus alijs modis limita per supra relatos, precipue Trentac. & Tusch. qui ad longum limitaciones prosequuntur citatis locis.*

38 **RATVM** quis habere non potest, quod ipsius nomine non est gestum, cap. Ratum, 9. de reg. iur. lib. 6. cap. Cum quis, de sentent. exco-
munic. eod. lib. cap. Cum ad sede, de restit. Spoliar. l. Si pupilli, §. Sed si ego, D. de negot. gest. l. Si seruus, D. de precat. Dec. in l. Se per qui non prohibet, 60. nu. 17. Surd. conf. 9. n. 52. Decian. conf. 36. nu. 22. vol. 1. conf. 60. nu. 16. vol. 2. confil. 88. nu. 20. lib. 3. Borrel. conf. 64. n. 13. Menoch. conf. 12. n. 21. Trentac. variar. resolut. lib. 2. resolut. 9. num. 10. Cardin. Tusch. lit. R. conclu. 10. Giurb. in consuetud. Senat. Messan. cap. 9. glos. 5. nu. 44.

Limita

R. communia iuris. 400

Limita in praedictum ratum habentis, l. Sifundus, §. 7. D. de pign. l. Mater (vbi glos. & Bal.) C. de reuendicacum multis apud Tiraq. de retract. contang. §. 1. glos. 9. n. 235. Trentac. d. loco, Cauale. decis. 19. n. 4. p. 4. Ofac. decis. 138 n. 18. Turret. conf. 52. nu. 14. refert Giurb. d. glos. 5. nu. 44. p. 1. Surd. confil. 33. nu. 14. Tusch. d. conclu. 10. nu. 10.

REBUS & non verbis legem ponimus, diximus sup. lit. L. nu. 33.

RECVSATIO, & appellatio a pari procedunt, notauimus supra, lit. A. nu. 520. & seq.

REDDITVM non videtur, quod detur redditur, l. 3. §. Si reddita, D. commod. l. 1. §. Si res, D. de pos. sit. Menoch. confil. 13. nu. 2. Mari. Giurb. in consuetu. Senat. Messan. c. 15. glos. 4. p. 1. n. 1. vbi limita, nisi estimatio damni simul offeratur, ex l. Qui sibi, §. Stichum, & lbi Bart. num. 2. D. de solut. & Barz. decis. 84. num. 17.

REGNVM non capit duos, l. fin. D. de rer. diuis. cap. Licet, extra devot. & vot. redempt. Ioan. Anton. Mangil. de imputation. quest. 82. num. 9. Senec. Agamen. actu, 2.

Ll 4

Net

R *Axiomata, & loca*

*Nec regna socium ferro, nec iuda
sciunt.*

Et in Thyest. act. 2.

Non cepit Regnum duos.

Unde Lucan. belli civil. lib. 1.

*Nulla fides Regni socijs: omnisque
potestas*

Impatiens consortis erit.

Et ibid. paulo Inferius:

*Qua mare, qua terras, qua totum
possidet Orbem*

Non cepit Fortuna duos.

REX, vide infra hae. tit. nu. 1109.

45 **REGRESSVS non dicitur alio-
nes suas remittentibus, diximus lit.
A. num. 78.**

46 **REGVLAE in debito inherere-
dum est, donec exceptio vel imitatio
probetur, l. illud, C. de Sacros. Ec-
cles. l. ult. C. de hered. instit. l.
Apud antiquos, C. de furt. l. Ab
ea parte, D. de probat. cap. 2. de
contug. leprof. glos. in rubr. de
regul. iur. lib. 6. Menoch. cons. 88
num. 51. & consil. 187. num. 25.
& de recuper. possess. remed. 14.
num. 32. Surd. decis. 255. num. 2.
& decis. 322. num. 40. cum seq.
& consil. 356. num. 18. Cardin.
Mantic. de contestur. vitam. vo-
lunt. lib. 5. tit. 15. num. 31. Co-
mar. variar. lib. 2. cap. 12. num. 2.
Cald.**

R *communis iuris. 401*

Cald. Pereir. de extinct. emphyt.
cap. 2. num. 26. Gonçal. ad regul.
8. Cancel. glos. 8. num. 70. cum
seq. Brunor à Sole in locis com-
mun. verb. Regula, Ioan. Petr.
Monet. in tract. de distribut. quo-
tid. p. 1. q. 9. nu. 56. & part. 2. q.
10. num. 25. Aloys. Ricci. decis.
cur. Archiepisc. Neapol. 107. n. 2.
& decis. 138. nu. 1. p. 2. Ioan. Mar.
Nouar. q. forens. lib. 1. q. 109.
num. 4. Franc. Viut. decis. 67. nu.
15. Vincent. Fufar. de substit. q.
401. num. 19.

*Et qui regula contradicit, asser-
tionem suam expresse probare debet,
dict. l. Ab ea parte, D. de probat.
c. Ad decimas, de restit. Spoliat.
Viut. dist. loco, Bertazo. in repet.
leg. Si quis maior, C. de transact.
num. 603. & 604. Rationem red-
dens: quia tenaces sunt regulae iu-
ris, à quibus recedendum non est, nisi
contrarium expresse reperitur in
iure, Viut. dist. decis. 67. numero
14.*

*Et qui habet regulam pro se, inteu-
tionem suam fundatam habet, & ab
onerè probandi releuatur, Gutler.
de ius am. confirmat. p. 1. cap. 1.
num. 64. & practice. lib. 3. quest. 4.
num. 13. & quest. 76. num. 8. Ber-
nard.*

R Axiomata, & loca

nard. Græu. ad pract. Camër. Imperial. lib. 1. conclu. 36. confid. 1. Cardin. Tusch. tom. 6. liter. R. conclu. 94. Mart. Antonin. variar. lib. 2. resolut. 59. casu, 11. Mascard, de probat. conclusion. 1261.

48 *Et secundum regulam semper est pronuntiandum,* Mendez à Castro in praxi Lusit. lib. 3. cap. 15. num. 9. Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens. lib. 1. dict. quæst. 109. num. 5.

49 **REI suæ quilibet est moderator, & arbiter,** l. In re mandata, C. mandat. l. In traditionibus, D. de pact. Rota Roman. apud Farin. decis. 105. num. 6. tom. 1. par. 1. Mencha. quæst. illustr. capit. 28. num. 15. Mari. Antonin. variar. lib. 2. resolut. 45. num. 6. P. Molin. de iustit. & iure tract. 3. dispu. 1. conclaf. 1. Escobar de ratiocin. capit. 9. numero 50. Cardin. Tusch. tom. 2. liter. D. conclu. 486. & tom. 6. lit. R. conclu. 112. Aloyf. Ricci. in praxi rer. for. Ecclesiast. resolut. 149. num. 2. in 2. edit. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 769. num. 78. Thomas de Thomaset. regul. 98. & regul. 247. Mangil. de im-

R communia iuris. 402

imputat. quæst. 50. num. 24. & 26. Aurel. Corbul. de iure emphyt. capit. 15. ampliat. 27. num. 2. & sequent. pluribus axioma hoc exornans.

Amplia etiam ad dissipandam, & in mari proficiendum, l. Sed si lege, §. Consuluit, D. de petit. hæredit. quem dicit singularem (alijs relatis) Vincent. Carot. singul. 457. Menoch. de præsum. lib. 4. præsu mpt. 83. num. 8.

Vnde in traditione rei suæ potest quis apponere legem, quam veist, dict. l. In traditionibus, l. Si quid possessoris, §. Sic autem, & d. l. Sed & si lege, §. Consuluit, D. de petit. hæredit. l. Legem, C. de pact. l. Legem, C. de donat. cum alijs, de quibus per surd. de alim. tit. 8. prinil. 56. numer. 93. & titul. 9. quæst. 18. num. 13. & 14. & decis. 62. num. 61. Cald. Pereir. de potest. eligend. cap. 16. num. 6. & de extinct. emphyt. cap. 3. num. 11. Cabed. part. 2. decis. 31. in princip. Bouradill. in sua polit. lib. 3. cap. 4. nu. 63. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 175. nu. 5. & tom. 4. cap. 671. num. 2. & cap. 769. num. 4. Cened. pract. quæst. 35.

R Axiomata, & loca,

52 *Limita axioma, favore publico, propter quod male, nisi re sua domino non permittitur, §. Sed & maior, instit. de his qui sui, vel alieni iur. sunt.*

53 *Vel nisi lex aliquo casu ressitat, Thomas de Thomaſet. dict. regul. 447. ubi etiam limitat, & intelligit, dummodo alterius conditionem deterorem quis non faciat. In prauidicium enim tertij,*

54 *† re propria abuti, licet nemini, Menoch. consil. 226. numer. 50. & 51. & de praesumpt. dict. lib. 4. praesumpt. 83. numer. 8. Ioann. Mar. Nouar. quaestion. forens. lib. 1. quaestion. 63. numer. 8.*

55 *REI partes fauorabiliores sunt partibus actoris, l. Fauorabiliores, D. de regul. iur. l. Matrem, C. de probat. capit. Ex parte, de rescript. Menoch. de praesumpt. lib. 1. praesumpt. 90. numer. 1. Thomas de Thomaſet. regul. 120. ubi procedere dicit in fine † litis, quia in principio*

56 *magis fauendum aſerit actori; quod repetit regul. 270. Ita etiam limitant Menoch. de praesumpt. d. lib. 2. praesumpt. 90. nu.*

18.

R communia iuris. 403

18. Gail. practico. obseruat lib. 1. obseruat. 31. num. 9. Buccar. de differ. inter iudic. civil. & crimin. differ. 164. num. 5. & seqq. quibus limitationem hanc declarat. Firmauit regulam Senec. Epistol. lib. 1. Epistol. 83. Quemadmodum (aut) reus sententis paribus absoluitur, & semper quidquid dubium est, humanitas inclinatur in melius, &c.

RELATVM est in referentē 57. cum omnibus suis qualitatibus, l. At se toto, D. de heredit. instit. l. Si ita scripsero, D. de condition. & demonstration. l. At Praetor, §. 1. D. de re iudic. Menoch. consil. 1. num. 83. Sur. decif. 212. numer. 4 & decif. 291. num. 17. & 18. & cons. 362. numer. 8. Gutierrez. cons. 18. num. 56. cum seqq. Tiraq. de legib. connub. glof. 7. num. 287. Cald. Perey. de potest. elig. c. 16. num. 27. & 33. Bouad. in polite. lib. 1. c. 4. num. 22. Steph. Gratian. disceptation. foren. tom. 3. c. 501. num. 16. & 17. Cenall. commun. contra commun. tom. 4. q. 905. num. 13. & 14. Brunor & Sole in locis commun. verb. Relatio, §. Benedict. Aegid. in repet. Ex hoc iure, D. de iust. &

in

R Axiomata, & loca

fur. part. 1. c. 8. nume. 91. vers.
Nihilominus, Casar Argel. de
contradict legit. q. 10. num. 87.
Ioseph. de sess. Aragon. dec. 1. 15.
num. 7. 4. Card. Tuf. tom. 6. lit. R.
conclu. 129. Mantio. Rot. Ro-
man. decisi. 137. num. 6. Campan.
In diuersor. fur. Canon. rubr. 12.
6. 7. num. 27. prope fin. Mati. An-
ton. Variar. lib. 1. resolut. 59. ca-
su 16. Rota Roman apud Fa-
rjnac. decisi. 35. num. 6. tom. 1.
part. 1. & decisi. 187. num. 7. ibid.
& decisi. 457. numer. 2. Scacc. de
commerc. 5. 7. glo. 3. numer. 28.
Osual. in Donel. libr. 27. cap. 6.
liter. M. & liter. N. Vincent. Ca-
rot. de excus. bonor. part. 7.
q. 17. num. 11. plenissima Sebast.
de Medic. de regul. iur. regul. 10.
per tot.

58 *Amplia vt vere, proprie, & nata-
raliter, non perfectionem rela-
tum sit in referente, Bal. consil.
212. volum. 5. cuius dictum sin-
gulare affirmat Vincent. Car-
tius singul. 302. & multis. alis re-
latis Sebastian. de Med. d. regul.
10. num. 7.*

59 *RELATIO restringitur, & limi-
tatur ad illud, quod in relato conti-
netur, & no amplius, Ioseph de Sef.
Ara-*

R communia iuris. 404

Aragon. decisi. 125. n. 41. & decisi.
187. num. 110.

*REFERENTI non creditur, ni
si constet de relato, d. 1. Affe toto;
auth. siquis, C. de eden. Sur. con-
5. num. 57. Mar. Anton. variar. li.
1. resolut. 32. num. 5. & resolut.
64. num. 7. & lib. 2. resolution. 8.
numer. 12. Stephan Gratian. dif-
ceptat. foren. tom. 4. c. 693. nu-
mer. 2. & 5. Sebast. de Medic. re-
gul. 10. num. 3 per quem plures vi-
dere licet ampliaciones, limitationes,
& intellectus.*

*RELIGIONI fauendum est, & 62
samma est ratio, qua pro Religio-
ne facit, l. sunt persone 43. in fin.
D. de Relig. & sumpt. funer. Me-
noch. de pr. esump. li. 6. presump.
24. n. 11. iunctis traditis per Steph.
Gratian. disceptat. foren. tom. 5.
c. 977. num. 2.*

*REMEDIVM ordina-
tium vbi datur, non conceditur extra
ordisparium, l. Quadam in princ.
ibid. Quia id consequi & c. D. de
eden. l. Cum sine, 11. C. de Carb.
edit. l. In cause, 17. D. de minor.
resolouunt Zazi, lit. resp. c. 20. Al-
phan. collect. 755. Men. de recup.
possef. remed. 15. nu. 12. Mauri-
de integr. restitut. ca. 11. Sfort.*

R Axiomata, & loca

cod. tra& par. 1. q. 17. Cald. Pe-
 reyr. in l. Sicuratorem, verb. Per-
 quod priusnum, num. 16. & verb.
 Implorare, num. 9. C. de integ.
 restitut. minor, Morla in empor.
 sur. part. 1. titul. 5. q. 3. nume. 2.
 Christoph. de Paz in schol. ad leg.
 Stylli. l. 171. nu. 1. Petr. Barbof.
 in l. Quia tale, nume. 63. D. solat.
 matrim. Car. Tuf. tom. 5. li. O. cõ
 clu. 182. Menoch. præsum. 190-
 n. 37. lib. 4.

63 *Intellige, si remedium extraordi-
 natum visius non sit ordinario se-
 cus si visius, aut pinguis ordinario
 sit, DD. in l. In provinciâli, D. de
 noui oper. nunciat. Zazi num. 20
 Maurit. 7. Sfort. 33. Morla 12. in
 dictis locis, Tiraq. in l. Si vnquã
 verb. Libertis, n. 114. C. de reuo.
 donat. Cald. in d. l. Sicuratorem,
 verb. Læti, nu. 11. Pinel. in l. 2.
 C. de rescin. vendit. part. 3. c. 1.
 num. 19.*

64 *REMEDIo nouo iudicent, qua
 de nouo emergunt, vide supra, lit. E.
 num. 38.*

65 *RENUNCIANTI iuri suo
 non datur regressus, diximus supra li.
 A. nume. 78.*

RENUNCIARE
iuri, vel fauori suo, quilibet potest,

R communia iuris. 405

*notatur supra, lit. F. n. 118. & lit. I.
 num. 170.*

RENUNCIARE 66
*iuri defuturo non potest, l. Non
 potest, D. de iudic. l. Si is qui,
 vbi Doct. D. de acquir. her. l. si ita
 scriptum, §. si sub conditione, D.
 deleg. 2. Car. Tuf. lit. R. con-
 cluf. 172.*

*Nec iuri quod quis sibi competere 67
 ignorabat, renunciare presumitur,
 notamus supra, liter. I. nu-
 mer. 172.*

RENUNCIATIO q. *expresse, ad 68
 ignorata non trahitur, l. Mater de-
 cedens, in prin. D. de inoff. test.
 l. Cum Aquiliana, D. de transact.
 l. Ex maleficis, §. Longe minus,
 D. de action. & oblig. Tiraq. in
 l. Si vnquam, in præfation. num,
 98. & 99.*

*Amplia etiam in dubitante, vt 69
 nec ad ea, de quibus quis dubitat an
 sibi competant, renunciatio trahatur
 l. final. §. Sed quærebatur, C. de
 de furt. Bal. in l. Leges sacratissi-
 mæ, num. 2. C. de legibus, & in l.
 Sciendum, num. 33. D. de verb.
 obligat. in l. 3. §. Genera, num. 17.
 D. de acquir. possess. in l. Qui
 aliena, §. Is qui putabat, nume. 8.
 D. de acquir. her. & in l. Nec*

R *Axiomata, & loca*

is, §. Heres institutus, n. 10. D. eo-
tit. Tiraq. *alia iura in id expendens*,
d. loco, num. 97. Vincent. Carot.
singul. 183. vers. Ampliatur, *vbi*
duobus versic. seqq. dupliciter id li-
mitat.

70

Primo, in dubitante qui de facili po-
tuit certiorari, ob quod non excusa-
tur, ex glo. in l. Locus, 26. verb.
Mei iuris. D. de acquir. possess.
glos. in l. Regula, §. Sed & factis,
verb. Diligenter inquiredo, D. de
tur. & fact. ignor. & las. ad l. Si
per errorem, n. 6. D. de iurif. om-
ni iudic..

71

Secundo, indubitante de qualita-
te persone, cui non parctur, cum in-
quirere debuisset, ex las. in l. Quan-
dium, num. 7. C. qui admitt. Deci in
l. Qui cum alio, n. 3. D. de reg. iur
licet limitat. iouem hanc idem Dec.
cum alis à Caroti. ibid. re-
latis reiciat, cum nec ignoran-
tia hoc in casu excuset, ex diff.
l. Qui cum alio, iustis nota-
tis à Nobis supra lit. C. num. 202-
& seqq.

72

REO fauendum in dubio est,
potius quam aitori, capit. Cum
sunt parctum de regul. iuris li-
br. 6. & notamus hac ead. lit. n.
55. & seqq.

R *communis iuris. 406*

R E P R O B A R E 73
non possum in alio, quod in me ap-
probo, nos autimus supra liter. M.
nume. 111.

R E P R O B A R I *non potest semel* 74
approbatum, diximus supra liter. A.
num. 221.

R E P R O B A T I O 75
vnus ex duobus propositis, approba-
tionem alterius, videtur includere:
leg. Tribunus, §. final. D. de
testament. milit. vbi Bald. cap-
pit. Nonne: extr. de præsumpt.
sur. decisi. 195. num. 3. Per. Bar-
bol. ad l. Cum Prætor in princip.
nume. 37. & 53. cum seqq. D. de
iudic.

R E S *transit cum suo onere ad que* 76
cumque vadat, l. Is cui nouum, 23
vbi Iacelass. numer. 6. D. de noui
oper. nunciat, l. si conuenerit,
18. §. si fundus, D. de pigno-
rat. act. l. 1. C. de distr. pignor.
l. Iulianus, l. Caius, vbi Bartol.
D. de manum. test. l. 1.
Pomponius, §. 1. D. de adquiren.
possess. l. fin. §. final. D. de con-
trah. empt. l. Via constituti, §. si
fundus, D. de seruit. rustic. præd.
capit. Si quis lateus, & ibi gloss.
16. q. 1. capit. Ex literis de pig-
nor. capit. Pastoralis, de decim.

R Axiomata, & loca

l. 8. tit. 1. 3. i. part. 3. Ordin. Reg. Lusit. lib. 4. tit. 3. in princ. Bellacomb. tom. 1. commun. opta. lib. 3. tit. commu. seruitut. num. 67. Menoch. cons. 2. num. 31. col. 36. num. 11. & consil. 80. num. 79. Cabed. decis. 52. num. 1. part. 2. Barbof. in l. Postdorem, num. 5. D. solut. matrimo. Cal. Peretr. de extinct. emphyt. cap. 3. num. 33. & de empt. c. 10. nu. 10. & c. 27. num. vltim. Car. Tuf. tom. 5. liter. O. concl. 145. Ioana. Frao. Leo in Thesaur. fori Ecclesiast. part. 2. c. 15. num. 41. Aloys. Ric. ci. in praxi rar. for. Ecclesiast. resolut. 529. numer. 5. in 2. editi. Ioana. Mar. Bellet. disquisit. Clerical. part. 1. tit. de exemptionibus Clericor. & eru. honor. & muner. public. §. 3. num. 2. pagin. 357. & tit. de cleric. debitore, §. 8. numer. 6. pag. 444. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. c. 705. num. 11. Margil. de imputat. q. 196. num. 4.

Amplius etiam si in singularem successorem res transeat, l. Cum fundo, D. de seruit. rustic. præd. l. 3. C. de seruitut. d. l. 8. tit. 31. part. 3. Bellet. d. 5. 8. n. 7. cum aliis exprime citatis.

R communia iuris 407

Et etiam si in privilegiatum res transeat, ut in Ecclesiam, Duen. reg. 100. num. 14. Crauet. consil. 217. num. 5. quos cum aliis citat, Bellet. d. 5. 8. nu. 8. Vel in fisco, ut per Menoch. consil. 75. num. 63. latissime Tiraq. de retract. conlang. §. 1. glo. 9. n. 112. & glo. 10. num. 13. quos adducit idem Bellet. d. 5. 8. nu. 9.

Limita & intellige axioma, 79 in opere reali, non vero in personali, d. l. vltim. C. de contrah. empt. l. Eum cui, C. de action. & oblig. l. Cogi, §. Vnde queritur, D. ad Trebelli. l. vltim. C. de hæredit. action. d. l. Cum fundo, & ibi Bal. D. de seruit. rustic. præd. notat Bellacomb. d. num. 67. Cal. in l. Si curatorum, verb. Sua facilitate, num. 80. C. de integ. restit. minor.

Limita etiam in opere temporali, quod finito tempore constituto, finitur, l. Pecoris, & ibi glos. D. de seruit. rustic. prædior. l. 1. D. de usufruct. legat. d. l. 8. tit. 31. part. 3. vers. Fueras ende.

RES vna, & eadem diuerso iure censeri non debet, vide supra, lit. L. n. 159. cum duobus seq.

R Axiomata, & loca

82 RES per quascunque causas nascitur, per easdem dissolvitur, c. Omnis 27. quæst. 2. cap. Omnis res, de regul. iur. antiquis. Narbon. de appellat. à Vicar. ad Epif. p. 1. num. 95. Valasc. consult. 130. numer. 17. iunctis supra traditis li. N. num. 10.

83 Unde eadem in reuocatione a. Etus, quæ in consecutione ipsius, requiritur solemnitas, Ducen. regu. 187. vers. 18. Cal. Per. de potest. eligen. c. 7. n. 130.

84 Facileque res omnis ad suam naturam reuertitur, l. si vnus, 27. §. Pactus, & §. seq. D. de pact. Menoch. de præsump. li. 2. præsump. 16. num. 2. Mang. de imput. q. 45. nam. 12. Gregor. Lopez in l. 5. tit. 11. part. 4. glo. 3. post princ. Inde Senec. de tranquillit. anim. cap. 11. ait. Reuerti vnde veneris quid graue est?

85 RES sua nemini seruire potest, l. si rem alienam, la 2. D. de pign. act. l. n re communi, D. de serui. vrb. præd. l. Vt frui, D. si vltus. pec. sur. de aliment. tit. 8. præuil. 49. num. 7. & decis. 76. n. 2. Scac. de commerc. §. 2. glof. 5. numer. 89. inspect. 1. Stephan. Gratia. disceptation. forens. tom. 5. cap. pl.

R communia iuris. 408

pit. 376. numer. 10. Quid. de A. mic. de iure empyt. quæst. 15. num. 3. vers. Secundò. quæ num. 9. ibid. limitat. & intelligit. quando totaliter, † & simpliciter res 86 est sua, pleno que dominio, aliter secus.

RES indicata pro veritate habetur, facit rem notoriam, & de albo nigrum: l. si non fortem, §. Heredit. D. de cond. indebit. l. Cum puta. rem, D. de fam. heredit. l. In genuum D. de stat. homin. l. Res iudicata, D. de reg. iur. l. 1. C. quando pro uocar. non est necess. DD. in cap. suborta, de re iud. Masc. de probat. cõcl. 1296. à n. 14. cum seq. Sur. decis. 170. n. 15. & decis. 289. n. 1. & con. 91. n. 2. & conf. 106. num. 13. Brunor à Sole in lucis commun. verb. sententia, 48. Partio. in praxi crimin. q. 21. num. 35. Anton. Monach. Florent. decis. 35. numer. 2. & numer. 24. & 25. Cardin. Tusck tom. 6. litter. R. conclus. 267. Mari. Antonin. vartarum, libr. 1. resolut. 76. numer. 2. & resolution. 94. num. 11.

Et sententia, qua tran- 88 sivit in rem indicatam iuste lata præsumitur, l. Herenius, 63. §.

R Axiomata, & loca

§. Caia. D. de euision. capit. In
praesentia, de renunciat. Alciat.
de praesumpt. regul. 3. praesump.
9. num. 2. Anton. Gabricommun
concl. lib. 2. titul. de sentent. con-
clu. 6. num. 1. Gam. decif. 110
num. 5. Cal. Percyr. de empt. c.
34. numer. 40. Rota Rom. 2.
apud Farinac. decif. 24. numer. 1
tom. 1. part. 1. Mari. Antonin. d.
lib. 1. resolut. 50. num. 30. & reso-
lut. 71. num. 4. & libr. 3. resolut.
13. num. 1. Menoch. de praesump-
t. lib. 2. praesumpt. 67. num. 22.
qui numer. seqq. multipliciter am-
pliat, † In sententia nempe ex com-
municationis: In sententia etiam qua
deinde fuerit retractata: In sententia
lata ex causa partim vera, partim
falsa: In sententia iudicis alioqui in-
discreto, & improbo. Item pendente
etiam termino ad appellandum.
Quinimo, & post appellationem. Li-
ce: in hoc vltimo controuersiam re-
ferat ibid. a. nume. 36. cum seqq.
notauimus que supra liter. I. nu-
mer. 131.

Et facit ius quo ad omnes, l.
si seruus, §. Si hereditatis, vers.
Et cum ius, D. deleg. 1. Rot. Ro-
man. apud Farin. decif. 78. num. 1
tom. 1, p. 1.

R communia iuris 409

Vniq; consuetudis, & legis habet, An-
ton. Gam. dec. 174. n. 10.

Et pro re iudicata praesump- 90
tionem esse iuris & de iure firma-
tur, alijs adductis, Menoch. de praes-
umpt. lib. 1. q. 61. nume. 4. & d.
libr. 2. praesumpt. 67. numer. 28-
qui numer. seqq. limitat multi-
pliciter,

Limita primo axioma in sententia 93
in criminali causa lata, qua in rem
iudicatam non transi, Med. a Cast.
in praxi Lusit. lib. 2. c. 9. numer.
7. in fini.

Intellige si grauamen successiuum 94
continet, vt in condemnatione ad
tanceres, trirrenes, vel etiam exilium
tale enim grauamen semper videtur
esse in fieri, & consequenter sem-
per infra tempora appellationis
condemnatus esse putatur. Quae suis
originalis speculatoris doctrina
in tit. de appel. §. restat nu. 6. &
post eum Ias. in l. Error, n. 8. C. de
iuris, & facti ign. & in l. Praetor
ait, §. Aliquando, n. 9. D. de noui
oper. nunciat. Lancel. de attent.
c. 12. limit. 50. n. 131. & seq. Far-
in. me. crim. p. 1. li. A. n. 236
Sebast. Guazih. de defensor. de
fens. §. c. 1. n. 5. Steu. de appel. q.
12. numer. 144. cum seqq. vi ple-

R Axiomata, & loca

nissime exemplificans, ampliāns, & restringens.

- 95 Secus si sententia gravamen non cōtineat successivum, sed momentaneū tunc enim sententia etiā in criminali causa lata (si intra tempora à iure ad appellandū cōstitutā, nō fuerit interposita appellatiō in rem iudicatā transiit, text. in l. Ad dictos 7. In fin. C. de Episc. aud. & in l. Ad dictos, 29. C. de appel. & cōsul. Scac de iud. li. 1. c. 97 m. 129. & seq. & ex presus de appel. q. 12 n. 2. ad fin. & numer. 142. in fin. vers. Amplia 24.

Licet in contrarium argumentetur ibid. n. 171. Veriorem tamen primum sententiam dicit, neque aliam admittendam in praxi, etiam in tertio pro criminaliter condemnato post appellatiōis tempora appellante.

- 96 Limita secundo, in sententia lata in causa matrimoniali qua et iam in rem iudicatam non transiit, cap. Lator, de re iudic. Vezin. tom. 2. cōmun. opin. li. 7. tit. 14. n. 178. Ioa. ch. Beust. tract. de matrim. c. 39. Hieronym. à Laurent. Aucionē decifs. 70. numer. 3. P. Sanchez de matrim. hb. 7. disput. 100. Couarr. de sponsul. part. 2. c. 8.

R communia iuris. 410

§. 12. Bernar. Graue ad pract. Camer. Imper. li. 1. concl. 112. Cardos. in praxi iudic. & aduoc. verb. sententia numer. 85. Brunor à Sole eod. verb. numer. 28. Sigismun. Scacc. de appellat. q. 17. limit. 34. num. 6. Mari Anto. nln. d. libr. 1. resolution 93. num. 7. & 8.

Quamvis per iuramentum fuerit decisā, seraphin de priuileg. iuram. priuileg. 102. numer. 8. limit. 1.

Limita tertio, in sententia excommunicatiōis, Sanchez dict. disput. 100. numer. 11. Scacc. d. tract. de appellat. quæst. 12. numer. 150. Menoeh. de præsump. d. libr. 2. præsumption. 167. numer. 23.

Limita quarto, in sententia nulla, qua in rem iudicatam non transiit, Magon. decifs. Lucenf. 62. num. 15. & decifs. 98. num. 5. Pute decifs. 374. & 389. num. 3. p. 2. Sur. conf. 61. num. 53. Vantiide nullit. in rubr. Quoties; & infra quod tempus & numer. 8. Azeb. in l. 2. num. 23. tit. 17. libr. 4. no. uæ Reg. collection. Cal. Percir. quæstion. forensil. lib. 2. quæstion. 37. à princip. Mari Antonio.

R *Axiomata, & loca*
variar. dict. lib. 1. resolution. 77-
num. 14. & resolut. 109. nume. 3.
& 4. Menoch. d. præsumpt. 67-
num. 49. & seqq. ubi late quandoque
nullitate constare, vel apparere di-
catur.

*Nec talis sententia exceptio-
nem res iudicata parit.* l. 4. §. Con-
demnatum, D. de re iudic. Re-
bus. tomo 1. ad leg. Gall. titul.
de sentent. execution. ar. vlt. nu-
mer. 4. pag. mihi 256. Tiraq. de
retract. lignag. §. 1. gloss. 2. à nu-
mer. 5.

100 *Cum sententia nulla, non fit
sententia.* l. Vnic. C. de sentent.
ex breuiloque recit. Clement.
Pastoralis, §. Vt igitur de re iud.
Tiraq. in l. Boues, §. Hoc sermo-
ne, limit. 1. numer. 9. D. de verb.
signific.

101 *Limita denique, in sententia
notorie iniusta, qua pariter in
rem non transit indicatam,* Sur.
decision. 260. num. 30. & con. 61
num. 24. quem cum alijs citat Ma-
ri Antonin. d. lib. 1. resolut. 57-
num. 4.

102 *Iniustitia enim notoria, notoria
nullitati aquiparatur, ex citatis per
eundem Mari Anton. d. li. 1. resolu.*
77. num. 13.

R *communja juris.* 411

RES alienabilis semel facta, 109
semper remanet alienabilis, nota-
nimus supra, liter. A. numero
215.

104 *RES inter alios acta, aliis nocere
non debet.* l. De vnoquoq; & l. sc-
pe constitutum est, D. de re iud.
l. Nam & postea, in fin. D. de iure
fur. l. Quianō debet, D. eod. l. Lu-
tius, D. de his qui not. infam. l. Mo-
deivnus respōdit, D. de excep. l.
Claudius, D. qui possor in pig. ha-
be. l. si peritor, D. de iud. l. si vnus
§. Pacta, in fin. D. de pactis, l. 1.
cum multis alijs, D. de except.
rei iudi. l. M. Res inter alios acta,
D. de regul. iur. tot. tit. C. res in-
ter alios acta, l. Optimam, C. de
contrah. empt. cap. Inter dilectos
extr. de fide instrum. cap. Veniens
de transaction. capit. super eo, de
offic. deleg. l. 20. tit. 22. part. 3.
ubi glos. 1. Ordin. Reg. Lusit. li-
br. 3. tit. 81. in princip. Ex ornant
Tiraquel. in speciali tractat. res
inter alios acta, Menoch. consil.
28. num. 28. & de retin. possess.
remedi. 3. numer. 571. Mascari.
de probat. conclu. 394. num. 29.
& conclu. 1243. & concl. 1267.
num. 2. Thom. de Thomaset. re-
gul. 73. Hierony. à Laurent. de

R Axiomata, & loca

eifs. Auenian. 82. numer. 1. Marf Antonin. variar. lib. 1. refol. 106. numer. 7. 38. & 50. & libr. 3. refol. 1. numer. 7. Mencha. q. v. f. frequ. c. 23. numer. 13. cum feqq. Co. uar. practic. c. 13. numer. 4. & cap. 14. num. 15. & 16. Sur. con. 577. numer. 25. Cardof. in praxi iudic. & aduocator. verb. Exceptio nu. 20. & verb. Res. n. 25. cum duobus feq. & verb. fententia n. 67. Bru. nor a Sole in locis commp. verb. Res. 12. Car. Tuf. tom. 6. liter. R. concl. 264. cum feq. Cafar Arg. de contradiff. legit. q. 7. num. 80. & q. 10. n. 264. & q. 2. n. 114. Stephan. Gratian. difceptation. foren. tomo 4. c. 736. numer. 3. Quidi. de Amic. de iure emphyt. quæftion. 91. numer. 5. Scacc. de commerc. §. 7. gloff. 3. num. 88. verf. fed hic, & verf. Confirmatur 3. *Vbi & quando præiudicat. Ampliationes; & limitationes à relat. collige, & à Sebalrian de Med. de regul. iur. regal. 8. vbi plene de hac re.*

105 RES succedit loco pretij in vniuerfalibus, l. fi ex ea pecunia, C. de rei ven. l. fi cum feruū, D. fi cert. pet. l. Vxor marito, D. de donat. inter vii. & vxor Alex. conf. 124

R communia iuris. 412

num. 10. & 11. lib. 4. Tiraq. de re tract. 1. §. 32. gloff. 1. à num. 43. Tufch. lit. P. concl. 490. num. 4. & 32. Magon. decifion. Floren. 9. num. 34. Molin. de primog. lib. 4. c. 4. numer. 27. & feqq. Cofta de med. fub tit. remed. 61. numer. 1. Sur. decifion. 15. nume. 19. & pertot. & decif. 306. num. 5. *refert (cum multis alijs) Giurb. in confuetud. Senat. Meffan. capit. 11. gloff. 3. numer. 10. & 11. Vbi ampliat.*

*Contrarium tamen conftituit axio 106 ma: Rem etiam in vniuerfalibus loco pretij non fuccedere (ex tex. in l. fed & fi lage, §. 1. vbi Bar. id ex prefte notas, Caftrenf. & Bal. D. de petit. hæredit. & in d. l. fi cum feruum verf. fed quid e contra, D. fi cert. pet. Bal. Cin. & Alberic. in l. Mater, C. de rei ven. Tiraq. de retract. confanguin. §. 32. gloff. vnic. nume. 25. Molin. d. loco, numer. 25. Caualean. decif. 44. numer. 126. par. 1. Cal. de renouat. emphyt. q. 3. numer. 16. Anton. Fauc. errore 9. & 10. Cafar Maient. decif. 33. nume. 8. *(cum multis alijs)* Ioann. Dominic. Galt. de credito, c. 4. fi. 1. numer. 1389.*

R Axiomata, & loca

annotat. ad cons. Crauet. con. 171
numer. 1.

114

*Et stipulationis vel petitio-
nis conformis presumitur, l. Titia,
§. 1. D. de verbor. obligat. d. §.
Præterea, idem Menoch. 1. libr.
2. præsumption. 29. numer. 3. qui
ibid. numer. 6. procedere intel-
ligit, in responsione simplici scus in
ea, qua determinate facta fuit, qua
interrogationi conformis facta non
presumitur.*

115

*Declarat etiam, & intel-
ligit numer. 2. procedere, quo ad
id super quo principaliter facta in-
terrogatio est, non autem quo ad
accidentia.*

116

RESPONDERE *obscure, & non
respondere, paria sunt notavimus su-
pra li. O. n. 11.*

117

RESPUBLICA, *& minor aequi
parantur, diximus supra, li. A. n. 513
& 514.*

118

RESTITVI *spoliatus, ante
omnia, qualibetque exceptione post
posita, debet l. si quis ad se
fundam, 7. C. ad leg. lul. de vi pu-
bli. l. 1. C. si per vim, vel alio mod.,
l. 1. D. de vi, & vi arm. cap. In li-
teris 5. capit. Cum quis, 6. capit.
Conquerente 7. cap. sæpe 12. est
træ de restitution. spoliat. c. 1. 3-*

quæ

R communia iuris. 414

quest. 1. c. 2. & pert. 2. q. 2. Meno-
ch. de recuper. possess. remed. 1.
num. 12. late Anton. Gabr. com-
mun. cõcl. tit. de rest. spoliat. con-
cl. 1. Car. Tusch. liter. S. con-
cl. 185. *Cum multis aliis, quos ad-
ducimus Nos de privileg. pauper
& miserab. personar. p. 1. q. 45. n.
1. vbi numer, seqq. multiplicitet
hoc ampliamus axioma, limitamusq;
num. 10. † in paupre spoliatore, vt
videre est.*

119

*Limita etiam quando obicitur ex-
ceptio, iuris prohibentis spoliatum
possidere, Anton. Gabr. vbi supra li-
mit. 7. num. 66. & seq. Menoch.
de recuper. possess. remed. 15. q. 34.
num. 433. & seqq. quos cum alijs,
refert, & sequitur Iacob. Beret. cõcl.
21. num. 3.*

120

*Limita 3. quando de iure commu-
ni in isto possessionis contra agen-
tem ad illius recuperationem funda-
ta præsumptio est, capit. Ad de-
cimas, de restitut. spoliat. Gabri-
el. d. conclu. 1. num. 107. limit. 14
Iacob. Beret. vbi proxime, nu-
mer. 6. per quem plenissimè hæc
de re toto confisso agentem vide. Li-
mitationesque alias, à Gabriele,
Cardin. Tusch. Menoch. reiat-
tis locis post Alexand. & Rip.*

121

in

R *Axomatā, & loca*

in l. Naturaliter, §. Nihil com-
mune. D. de acquiren. posses-
mutua.

22 **RETENTIO** *facilius conceditur
quam actio, vel petitio, i.* Per reten-
tionem, C. de usufruct. C. de fidel.
comm. l. Patre furioso, D. de his
qui sunt sui, vel alien. iur. l. Plu-
ribus, D. de verbor. obligation.
Rolan. consil. 17. numer. 4. lib.
4. Crauet. consil. 148. numer. 2.
consil. 789. numer. 7. Sur. de ali-
ment. titul. 8. priuileg. 28. nume-
3. & priuileg. 76. numer. 12. & de-
cision. 277. numer. 13. Car. Tusch-
liter. R. concl. 306. Costa de re-
med. subsidiar. remed. 12. nu. 7.
Stephan. Gratian. discip. forens.
discip. 408. numer. 70. & disc. 470
num. 12. *resert cum aliis multis* Gi-
urb. in consuet. senat. Messin. c. 10.
gloss. 7. numer. 6. & 7. p. i. & decis.
60. nu. 5. Mang. de imput. q. 43.
n. 8. Castil. controuer. li. 5. p. 2. c.
164. n. 6. Graf. excep. 16. nu. 17.
Cal. Per. de renouat. emphit. q. 7.
num. 28. vers. Pro hoc, & de pote-
stat. elig. c. 10. n. 27.

23 **REVERSVS** *brevi, recessi/se
non videtur* l. Quidquid calore, 48
D. de reg. iur. l. Plerique, 33. D. de
ritu nupt. §. Pauonum, in ff. de rer

R *communia iuris.* 415

diuif. Parin. in pract. crimia. to. 1.
tit. 4. quest. 30. num. 70. & 71.
iunctis notatis supr. lit. A. nu. 6.

REX *est quilibet in domo sua,* 124
cap. Duo ista, 3. in ordiue. 28 q.
4. *per quem ita notant* Ioan. Andr.
& Abb. in cap. Venerabilem, de
elect. super gloss. verb. Germa-
nos, Corset. de Regia excellen-
tia, q. 23. num. 24. Gomot. in c. 1.
de constit. lib. 6. num. 33. *relatis* a
Molin. de Hispanor. primog. lib.
1. c. 1. nu. 21. vers. Nec impro-
prium.

RIGORI *aquitas preferenda est,* 129
vocantibus supra lit. A. nu. 181.

ROMA *communis est patria,* 126
Roma, 33. D. ad municipit. l. Si
duo, 6. §. Romæ, D. de exulat.
tutor. l. fin. D. de interd. & re-
legat. l. Eos qui, 9. D. de vacat.
muner. Inde Rutil. de Roma.

*fecisti patriam diuersis gentibus
vnam*

*Profuit inuisitis, te dominante,
capi.*

*Dumque offers victis proprii con-
sorcia iuris,*

*urbem fecisti, qua prius Orbis
erat.*

*Et socius Orbis ciuitatem vocauit
Sidonius Romam Cardia, Tulcha.*

S *Axiomata, & loca*
lit. R. conclu. 366. *Multa haec de re
pulchraque inferens, & disputans*
Barbof. ad l. 1. §. Legatis, à num.
10. cum sequentib. *vbi & qui d
bedio.*

37 **R***UBRICA perfecta vim legis
habet, proq; lege potest allegari,* Curt.
Jun. consil. 5. nu. 15. Alex. consil.
190. n. 5. lib. 2. Euerard. in topic.
legal loco à rubro ad nigr. *plene*
Mascard. de probat. concl. 1290.
num. 1. & sequent. Menoch. conf.
3. num. 15. & de praesumpt. lib. 6.
praesumpt. numer. 16. Cardin.
Tusch. lit. R. tom. 7. conclu. 370.
num. 4. *à quibus limitationes, &
intellectus repetere licet, cum nota
tis supra lit. A. num. 522. & so
quent.*

S

S*ANGVINEM ellicit, qui nimis
emungit, notauimus supra, lit. E.*
num. 40.

S*CIENTIA & patientia supe
riorum iustificatur omnis actus, di
ctum est supra, lit. A. num. 170.*

S*CIRE quilibet praesumitur,
quod publica scitur,* Tiraq. de re
tract. lign. §. 35. glos. 4. num. 33.
Menoch. de praesumpt. lib. 6. q.

S *communia iuris.* 416
23. num. 68. & duobus sequent.
& de recuper. possess. remed. 16.
num. 34. Ioan. Garc. de nobilit.
glos. 4. num. 27.

*Vox namque, aut fama publica in
ducit scientiam,* Ioseph. Ludouic.
decis. Perusin. 103. num. 12. *plene*
Mascard. de probat. concl. 1100.
num. 2. Menoch. d. praesumpt. 230.
num. 70. & de arbit. lib. 2. casu,
186. n. 8. *quos adducit* Ioan. Petr.
Monet. in tract. de optione, cap.
6. q. 4. nu. 29.

S*CIRE, & seire debere paria sunt,
L. Quod te, in fin. vbi gl. D. si cert.
pet. l. si duo, D. de adquir. hered.
l. Qui fundum, §. Seruus, D. pro
emptor. Tiraq. de retract. lignag.
ad fin. tit. n. 43. Sard. decis. 150. n.
23. & cons. 150. n. 23. Steph. Gra
tian. discept. forens. c. 194. nu. 1.
Decian. consil. 75. nu. 60. lib. 4.
Placa in epitom. delictor. c. 39.
sub nu. 18. Andr. Gyl. obseruat.
48. nu. 18. in fin. lib. 2. Viul. opi
nicn. 835. nu. 17. Cardin. Tuscho
lit. S. eod. l. 64. n. 40. Ioan. Baptist.
Costa de facti scient. & Ignor. in
spect. 65. *obdeclarat confusioe pro
cedere. In his quae iuris sunt, no qua
facti, quae sequitur* Farinac. fragm.
criminal. p. 1. lit. I. num. 163.*

3 *Axiomata, & loca*

ET SCIRE, *vel scire posse, paria quoque sunt.* l. 1. en. D. ad Macedon. l. Bonorum, in fin. D. de honor. possess. l. Si duo, in fin. D. de adquis. hered. cap. fin. extr. de clandest. desponsat. glos in l. fin. D. de decret. ab Ordin. faciend. & in cap. 2. de tempor. ordinat. in sexto. Hierony. Buttigell ad d. l. Quod te, num. 9. D. si cert. pet. Pinell. in auth. Nisi, num. 60. C. de bon. matern. Decian. consil. 18. num. 154. Honded. consil. 61. nu. 16. lib. 1. Viui, optoi. 835. num. 17. Polydor. Rip. in trañ. de tempor. nocturn cap. 5. num. 17. Ieann. Baptist. Cost. d. in spect. 65. nu. 7. Farinac. lit. I. fragment. crim. in. num. 164.

ET SCIRE & negligere scire, *paria quoque sunt.* Sigismund. Scacc. de appellat. qua sit. 12. num. 10.

7 SCIRE *vel probabiliter suspicari posse, & debere, paria sunt.* l. si quis domum, 9. §. 1. D. locat. l. 3. §. vlt. & l. 4. D. quod vi aut clam, Anton. Fauet. in suo codic. definit. lib. 9. tit. 13. definit. 7. nu. 2.

8 SCRIPTURAE, *vel privilegij tenor inspiciendus, & attendendus est.* cap. Porro, 7. cap. Recepinus, de priuil. cap. Considerauimus,

S *Communia iuris.* 417

10. de elect. c. vlt. de translat. prelat. Tiraquel. in l. si vnquam, verb. Libertis, nu. 8. C. de reuoc. donat. Surd. consil. 1. 2. num. 31. *Xisti de contrariis contrahentium, aut privilegium concedentis, mente constaret.* cap. Quanto, 26. vbi glos. verb. Sola de priuil. P. Sanchez de matrimon. lib. 8. disput. 1. nu. 11. cum notatis supra, verb. Mens.

SENTENTIA *que in rem iudicantam transitus pro veritate habetur, vnde supra liter. R. num. 87 & sequent.*

SENTENTIA *Senatus facit ius quo ad similes casus, notauimus supra lit. l. num. 127.*

SENTENTIA *contra sententiam, nulla est.* l. 1. C. quando pronoc. nou est necess. Vincent. Carot. singul. 144. vbi ampliat, *vt nec de partium consensu t valeat, ex glos. singul. in l. Per diuersas, C. de transact. Bald. in cap. In presentia, num. 11. de testib. Alex. consil. 95. num. 30. vol. 2. R. c. b. f. ad l. Quod iuris sit, num. 150. D. de re iudic. & alijs; vbi tamen id ipsum intelligit Carot. ibid. verum; si partes valent iudicialiter ferri, t sine libello; licet contestatione, & similibus; secus si partes consentirent, vt*

S Axiomata, & loca

seruato iuris ordine contra primam iudicaretur.

14 Item procedere declarat axioma, in puris terminis simplicis, & nudi consensus; secus si ultra consensum ad aliquam executionem facti deueniatur; quia tunc secunda sententia sic approbata, ualebit, ex glos. (quod notabilem, & singularem dicit) in l. Si pars aduersa. C. de transact. ubi Bald. nu. 1. & Ias. nu. 5. vers. Nota tamen diligenter.

Vnde tria esse concludit: consentire simpliciter, Renunciare expresse, & consentiendo deuenire ad aliquam facti executionem. Primumque non sufficere; secundum, & tertium sic.

15 SENTENTIA debet esse conformis libello, l. Ut fundus, D. de commun. diuid. c. Licet Helt. de simon. Car. din. Tusch. lit. S. conclu. 125. ubi plene late etiam Camil. Borrel. in sum. decif. p. 1. tit. 49. de libello, & illius oblatione, n. 127. & seq. Vanti. de nullit. ex defect. procel. n. 97. Ioan. Baptist. A. sin. in pract. ciuil. in princip. cap. 3. num. 20. Cæsar Barzi. dectf. Bonon. 31. num. 9. Hieronym. Gabr. consil. 47. num. 19. vol. 1. Castill. controuerf. lib. 5. part. 1. cap. 104. num. 31.

S communia iuris. 418

16 Ampisa, vs; sententia dicatur conformis libello, si feratur super eo, quod libello tacite, aut uirtu uisiter contineatur, non etiam expresse: vs; si ad rei restitutionem postulatio fiat; index que uiam ad fructus condemnauerit, Anton. Butr. in c. Grauis, de restit. spoliat. per l. A Bailes, §. Item sciendū, D. de adilit. edict. Guid. Pap. decif. 405. per tot. Nicol. Boer. decif. 18. per tot. Capell. Tholos. decif. 195. & ibi Addit. n. 2. Ioan. Copus de fruct. lib. 4. tit. 2. c. vnle. Anton. Capit. decif. 10. n. 24. Magon. decif. Lucens. 53. n. 18. Minfin. obseruat. 55. obseruat. 4. Camil. Borrel. d. tit. 49. nu. 128. & 129.

Idemque dicunt in interesse usuris, 17 & expensis, Guid. Pap. d. decif. 405. ex l. Usuræ, §. 4. D. de usur. & fruct. Minfing. d. obseruat. 55. nu. 2. cum alijs proxime relatis.

18 Item pro Ecclesia etiam non conformis libello siccissa ferri potest, Marc. Anton. Genent. in pract. ab. Eccl. fia. q. 45. 4. ubi idē dicit q. quādo de interesse publico agitur, vel quādo ex officio ad priuatum partis com. modum procedere index potest.

19 Et in causis sumarijs, tenet Thom. Grammat. decif. 19. n. 1. & cum multis

S Axiomata, & loca,

multis rebus Camil. Borrel. d. tit. 49. num. 130.

- 21 *Ita pariter quando index ex clausula sola veritate inspecta procedit. super probato, licet non deducto pronuntiare potest, Alex. in l. Si ita stipulatus, v. Christophorus, num. 8. D. de verbor. oblig. Deci. in c. Dilecti, num. 3. D. de iudic. Crauer. consil. 198. num. 7. & consil. 210. num. 8. Grammat. decis. 15. num. 3. & decis. 19. num. 5. & 6. Menoc. de arbitrar. lib. 1. q. 31. Beninc. decis. 44. Magon. decis. Lucen. 53. num. 7. Anna alleg. 48. num. 14. & singul. 112. Quare & in principio id à fortiori dicunt.*

22 **SENTENTIA** nullus sententia non est, diximus supra lit. R. num. 100.

23 **SEPARATIS** non fit illatio, notauimus supra lit. I. num. 18.

24 **SEPARATORVM** separata debet esse ratio, l. Papinianus, D. de minor l. fin. D. de calumniat. Bal. in l. Cum necessitatem, C. de iudicomm. Decian in tract. crim. lib. 1. cap. 7. num. 4. tom. 1. Paris. consil. 107. num. 38. vol. 1. quos adducit Matt. Anton. variar. lib. 1. resolut. 11. n. 4. Ouid. de Amic. de iure emphyc. q. 42. n. 9.

S communis iuris. 419

SEQUENTIA declarant precedentia, l. si feruus plurium, 50. §. fin. D. de legat. i. cum citatis supra, lit. P. num. 127. & infra lit. V. num. 83.

Amplius etiam si precedentia sint mera præfationes, l. ult. D. de hæred. instit. l. Titia, 134. §. Idem, D. de verbor. oblig. Dionys. Gothofr. in d. l. Si feruus plurium, §. in. lit. N.

Vnde clausula sequens refertur, & tribuitur regul. viter ad omnia precedentia. probat text. in l. fin. vbi Bart. D. de reb. dub. cap. Secundo requirit, de appellat. Gabr. tom. 3. commun. opin. lib. 6. tit. De clausulis, conclud. 9. Gonçal. ad regul. 8. Cancel. glos. 32. nu. 30. nouissime Rota Roman. apud Farin. decis. 105. num. 4. tom. 1. part. 1.

SERMO simpliciter prolatus intelligitur de prima vice, l. Boues, 6. Hoc sermone (vbi plenissime Tirrag.) D. de verbor. signific. l. Cū pater, 79. §. Pater, 1. D. de legat. 2. Franc. Galet. in margarit. casuum conscient. verb. Sermo, cum alijs supra citatis, lit. D. num. 123. & seq.

SERMO est imago animi, Arist. 29

S Axiomata, & loca

in Rhetor. ad Alex. cap. De specie laudandi, *quem cum alijs erit* Menoch. de præsumpt. lib. 1. q. 22. nu. 2. & diximus supra, lit. Q. num. 1.

30 SERVI quod ad ius civile pro nullis habentur, l. Quod attinet, D. de reg. iur. l. 1. D. de iur. de liber. Et quidquid acquirunt, dominijs acquirunt, notauimus supra, lit. A. num. 532.

31 SERVITVS mortalitatis comparatur, l. Seruitutem, 209. D. de reg. iur. l. Interdicit, 59. in fin. D. de condit. & demonstr. l. Cum hic status, 32. 5. Si donator, D. de donat. inter vir. & vxor.

32 Et seruitutis species famulatus est, notauimus supra, lit. A. nu. 569.

33 SIGNA demonstrans signatum, ex signisque signatum cognoscitur, l. 1. §. Si intelligatur, D. de ædilit. edict. l. Stigmata, vbi Barr. C. de fabricens. lib. 11. Surd. cons. 126. num. 15.

Et res eius dicitur, & præsumitur, cuius signo signata est, c. Si iudex laicus, de sentent. excommunic. lib. 6. & ibi gl. verb. Agnoscitur, Ouid. de Amic. de iure emphit. q. 82. n. 4. & 5. vbi id etiam ex sacra pagina monstrat, Genes. 4. Apocalyp.

S communia iuris. 420

calyp. 7. & Lucæ, cap. 20. Gomez in l. 45. Taur. num. 3. & num. 77. Boer. decis. 105. nu. 9. Afflic. decis. 23. num. 3. & 4. Suar. tom. 1. commun. opin. lib. 4. tit. 41. nu. 6. Menoch. de præsumpt. lib. 2. q. 64 Mascard. de probat. conclu. 91. conclu. 157. nu. 3. cum seqq. conclu. 160. num. 4. & conclu. 552. Gonçal. ad regul. 8. Cancell. glos. 60. num. 62. cum seq. Rebuff. ad leg. Gal. tit. de mercat. minu. vendit. 27. 1. glos. 2. nu. 26. Olfasc. Pedam. decis. 40. num. 2. Hieronym. à Laurent. Auenton. decis. 30. n. 2. Brun. à Sole in locis commun. verb. Res, 5. Cardin. Tusch. lit. A. concl. §. 16. n. 1. & seq. præcipue à n. 11. Ceual. comu. contra com. q. 745. n. 5. & 6. Cur. Philip p. 2. lib. 1. c. 7. n. 13. 7bi n. 16. resolu. ¶ quod si apud quos consentio sit super rebus, quia ad se quisque pertinere contendit, eo quod eodem videntur ambo sigillo possidentis ad indicari debent: sin. vero apud neutrum sint, sed apud tertium, inter eos diuiduntur.

SIMILE non est idem, l. Pecuniam, D. licet. pet. l. Ad similitudinem, C. de Episc. & Cleric. 6. sed inter eas, insit. de nupt. cap.

S Axiomata, & loca

Capitulum, extr. de rescript. glo.
 in l. Quod Nerua, & 16. Bartol.
 D. de posit. Marc. Mant. singul.
 3 18. Menoch. de arbitrar. lib. 2.
 casu, 84. Surd. de alimen. tit. 9.
 quæst. 1. numer. 4. Bertazoli. de
 clausul. instrum. claus. 27. glof.
 2. nu. 1. Casate. in Cathal. glor.
 mund. part. 1. consider. 48. vers.
 Quartus casus, Gutierr. practica,
 lib. 2. quæst. 176. num. 4. Gonçal.
 ad regul. 8. Cancell. glof. 3. num.
 51. Acaci. Anton. in comment. ad
 l. 5. num. 70. D. de condit. & de-
 monstr. Ferrer. in constit. Cathal.
 glof. 7. num. 100. Cardin. Tusch.
 tom. 7. lit. S. conclu. 247. vbi nu.
 2. declarat, quod licet simile non sit
 idem; tamen de facili transit in idem.
 Ideo contractum dubium iudicari es-
 se ex pluribus idem, cui magis simi-
 lis est, notans.

36 **SIMILIVM** eadem est discipli-
 na text. in princip. Instit. quod
 cum eo, & ibi glof. verb. Idem in-
 tellectus; 10. l. 3. §. Proinde, & §.
 Quotiens, D. de in rem, vers. In-
 tellige; iuxta notata supr. liter. A.
 num. 533.

37 **SINGVLA** qua non profunt,
 multa collecta iuvant, l. Spadone,
 §. Qui iura, D. de excusat. tutor.

S communia iuris 421

in ratione dubitandi, l. Rationes, &
 l. Instrumenta, C. de probat. l. Si
 stipulatus, in princip. D. de vsur.
 cap. Cum causam, 13. extr. de
 probat. glof. verb. Legitimus, in l.
 2. D. de excusat. tutor. *recepta do-
 ctina ex infinitis, quos late adducit*
 Anton. Gabr. tom. 3. communis
 opin. tit. de probat. conclu. 1. nu.
 1. Surd. consil. 245. num. 31. &
 consil. 329. num. 20. Cald. Perei.
 in l. Si curatorem, verb. Sua faci-
 litate, num. 59. vers. Tamen hæc
 duo, C. de in integ. restit. minor.
 Anton. Monach. Lucens. decis.
 55. num. 33. Farinac. consil. 39.
 num. 1. lib. 1. Ferrer. in constit.
 Cathal. glof. 5. num. 147. Cardin.
 Tusch. tom. 7. lit. S. conclu. 276.
 Mari. Antonin. variar. lib. 1. reso-
 lat. 55. num. 16. & lib. 3. resolut.
 7. num. 13. Sebastian. de Medic.
 de regul. iur. regul. 1. *Quod & pro-
 tulit* Oard. de remed. amor.
 lib. 2.

*Forſitan hæc aliquis (nam sunt
 quoque præterea vocabi;
 Sed quæ non profunt ſingula, mul-
 ta iuvant.*

Et Metastor. lib. 9.
*Omnia feciſſem, quorum ſi ſingula
 duram*

S *Axiomata, & ioca*

*Flectere non poterant, potuissent
omnia mentem.*

Et Amor. lib. 1. eleg. 9.

*Et sibi pauca regent: multos si pauca
rogabunt,*

*Post modo de stipula grandis acer-
uus erit.*

38 *Intellige axioma, quando singula ge-
nere suo perfecta sunt; non ita si vi-
tiosa, genereque suo imperfecta, &c. Ex
eo, instit. quib. mod. testam. in-
firm. Thobi. Noni. ad rubr. instit.
de obligat. num. 25. Menoch. de
præsumpt. lib. 3. quæst. 39. nu. 6.
Faciunt multa, qua copiose adducit
Gabr. dist. conclus. 1. ex num. 33.
cum seq.*

39 *Intellige etiam procedere, quando
ad perficiendum unum totum plura
tendant: secus si ad diversa; quia
tunc non profant singula, nec mul-
tiplicata inuuant, l. vnic. C. qui nu-
mer. tutel. Bart. in l. 1. §. Idem,
num. 3. D. de quæst. Sebastian. de
Medic. dist. regul. 3. num. 4. ubi
primum partem in naturalibus exem-
plificat. Nam neque paries, neque
tædum per se domum faciunt: tunc etiam
tamen faciunt.*

40 **SOLVERE** & promittere paria
sunt, l. fin. C. ad leg. Falcid. l. Eū
qui ita, §. penul. D. de verb. obli.

In.

S *communis iuris.* 422

Inter causas, §. 1. D. ad Macedon. Rota Genuens. decis. 4. nu. 3. Pyrrh. Maur. de solut. cap. 2. §. 1. per tot.

SOLVERE & compensare, paria sunt, l. Si debitor, D. qui potior in pign. habe. l. Si peculiam, §. De illo, D. de stat. liber. l. 1. D. de cōpensat. l. Amplius non peti, D. rem rat. haber. l. Vel permutabit, D. de liberal. caus. l. Iulianus ait, D. de condit. & demonstr. l. Solutiois, D. de solut. Surd. de aliment. tit. 6. q. 4. num. 4. & tit. 8. priuil. 53. & decis. 117. & 191. Parlador. lib. 2. rer. quotidian. p. 5. cap. fin. §. 11. nu. 30. Azebed. in l. 1. num. 128. tit. 21. lib. 4. no. uæ. Reg. collect. Gutier. de iurā. confirmat. p. 3. cap. 6. num. 1. Ros. Roman. apud Farinac. decis. 858. num. 4. in nouiss. & decis. 336. nu. 3. tom. 2. p. 1. Titiaq. de retract. lign. §. 3. glos. 3. num. 6. Couar. in cap. Quamuis pactum, 1. p. §. 4. nu. 9. Castill. controuers. lib. 3. cap. 23. nu. 9. late Pyrrh. Maur. de solut. cap. 2. §. 5.

Intellige quoad solutionem: secus quoad effectum constituendi quæm in quasi possessione, ut voluerunt Rota Roman. diuers. decis. 389.

Nn 2 num.

S Axiomata, & loca

nu. 2. p. 1. & Ioan. Baptist. Costa
de ration. rat. quaest. 61. num. 15.
quos citat Pyrrh. Maur. d. loco,
num. 18.

- 43 SOLVERE, & cancellare pa-
ria sunt; Cancellatio enim quoad
effectum vim solutionis habet. l. Em-
ptor. §. Huius, D. de pact. Enchi-
ridion Parium, verb. Cancellatio,
latè Pyrr. Maur. de solut. cap. 1.
§. 3. per tot. apud quem multa his
similia vide paragraphis seqq. ubi
44 solvere, & facti facere ¶ a pari pro-
cedere, tradit. §. 2.

- 45 Item solvere, & cedere, vel delega-
re (ex l. Si pupilli, §. Videamus,
D. de solut. l. Quamuis, §. Inter-
dum, D. ad Vellei. l. Inter causas,
§. Abesse, D. mandat. multis
Doctoribus relatis) tradit plene,
§. 6.

- 46 Vim etiam solutionis habere ac-
ceptilationem, aut novationem (ex
dist. l. Quamuis, §. Interdum, &
l. Si rem, §. Si duo, D. de nouat. &
alijs) ostendit ibid. §. 7.

- 47 Item solutionem & oblationem
parificari; vimque solutionis oblati-
onem habere, docet ibid. §. 10. ex l.
Qui decem, in princip. D. de so-
lut. & notatis in l. Acceptam, C.
de vsur. & Decr. consil. 449. num.

S Cinnostia iuris. 423

9. v. r. Et ista conclusio ulterius
confirmatur. Alios similes casus
per eum dicit, §. videndos omis-
simus.

- SOLVERE quæ est paratus in- 48
dicium suscipere non cogitur. Si
reus, D. de procurat.

- SOLVERE minus dicitur, qui 49
tardius soluit; & plus solvere, qui
statim. l. Si is cui, in fin. l. Minus,
D. de verb. signific. l. Solidum, D.
de solut. §. Plus, in lit. de fideiuf.
for. §. Si quis autem, vers. Plus
autem, in lit. de action. cap. 1. ubi
Doctores, extr. de plus petit. Ti-
raq. de ret. act. signag. glof. 18. §.
1. num. 35. Sur. consil. 345. nu.
9. cum notatis supra lit. P. num.
93. & l. q.

- SOLVI non potest aliud pro 50
alio invito creditore, vide supra lit.
A. num. 217. & seq. & ibi addi-
tis addè plenissime Pyrrh. Maur.
de solut. cap. 7. Quæ regula huic
plures ampliationes, & regenti sex
limitationes assignat: pro quibus
cum v. r. Cardin. Tusch. liter. S.
consil. 354. consult.

- SOLUTIONE eius; quod de- 51
betur tollitur omnis obligatio, nota-
minus s. pr. lit. O. nu. 2. & l. q.

- SPECIALIA duo super eadem re 52

S. Axiomata, & loca

simul concurrere non possunt, l. 1. vbi DD. C. de dot. promiss. glos. in l. Cum post, 20. §. In domum, verb. Placuit, in fin. D. de iure dot. Bar. in l. Inrisgentium, §. Quinimo, n. 20. C. & ibid. l. f. n. 21. & Alex. nu. 27. D. de pact. surd. cons. 34. n. 46. Decia. cons. 74. nu. 51. lib. 3. Steph. Gratian. discept. forens. tom. 3. c. 5 18. nu. 27. cap. 5 20. nu. 10. & c. 5 73. nu. 36. Menoch. de præsump. lib. 1. q. 2. n. 3.

SI principaliter saltem, non si accessorie, vel in consequentiam alterius concurrant, Thob. Non ad rubr. inst. de testam. n. 20. Cardi. Tusch. lit. S. conclus. 369. nu. 23. Thom. de Thomalet. reg. 102.

SPOLIATUS ante omnia restituendus est, vide supra, lit. R, nu. 113. & seqq.

§ 3 **STIPVLARI alteri nemo potest**, l. Stipulatio ista, 38. §. Alteri, D. de verbor. oblig. l. Quo tutela, vers. fin. D. de reg. iur. l. 3. C. de iur. stipulat. l. Multum interest, vers. p. q. C. si quis alter, vel hoi, §. Si quis alij, & §. Alteri, instit. de iur. stipulat. l. 7. tit. 1. p. 5. Anton. Gabr. comun. opin. lib. 3. tit. de verb. oblig. concl. 1. n. 1. & seqq. Cardo. Mantio. de tacit. &

an. lig.

S communia iuris. 424

ambig. couent. lib. 14. tit. 27. per tot. vbi multas assignat ampliationes, & tit. 28. per tot. *prope infinitis modis axioma hoc limitans*, Cardi. Tusch. lit. S. conclus. 703. Scacc. de commerc. §. 2. glos. 7. num. 8. conclus. 1. & nu. seq. Anton. Gomez variat. to. 2. c. 1. nu. 18. vbi *multipliciter quoque limitat*, Ceuall. comun. contra comun. q. 54 per tot. & q. 5 26. Gutierr. de iur. m. confirmat. p. 1. cap. 36. per tot. & practi. lib. 3. q. 97. nu. 2. & seq. & in l. Nemo potest, num. 152. & seq. delegat. 1. Couar. in cap. Quamuis pactum, 2. p. §. 4. in princip. vers. Prima, quod hodie de iure Regio mutatum dicunt, & cum eis Azebed. in l. 2. tit. 16. lib. 5. noua Reg. collect. num. 30. in fin. notatis supra lit. A. nu. 220. & seq.

STIPVLATIONES inuenta sunt vt vnusquisque adquirat quod sua interest, l. Stipulatio ista, 28. §. Alteri, D. de verb. oblig. §. Alteri, instit. de inutil. stipulat. l. 7. tit. 11. par. 5. Couar. in cap. Quamuis pactum, p. 2. §. 4. n. 2. de pact. in 6. Scacc. de commerc. §. 2. glos. 7. nu. 9. cum alijs supra proxime nu. precedenti citatis.

Nn 4 SVB.

S. Axiomata, & loca,

53 SVBIECTA *salva sunt, qualia*
pradicata demonstrant, l. 3. D. de
fund. instr. l. h. n. §. Cui dulcia, D.
de vino, tritic. & oico legat. surd.
decif. 149. nu. 18. & consil. 3. nu.
40. & consil. 375. num. 45. Bra-
nor à sole in locis cōmun. verb.
Subiectum, Crauet. consil. 9.
num 37.

54 SVBROGATVM *sapit natu-*
ram eius, in cuius locum subrogatur,
l. Si eum, §. Qui iniuriam, D.
Si quis caution. vb. Bart. Bald.
Angel. & alij, l. 1. §. Hæc actio,
D. Si quis testam. lib. r esse, l. Fi-
liz, §. Titia, D. de condit. & de-
monstr. l. v. ic. §. 1. C. de retrxor.
act. vbi Cyn. Bald. Salyc. & alij,
§. Fuera, instit. de act. cap. Ec-
clesia, 1. (vbi glos. 1. ver. Et est
hic argumentum, cum cap. seq.)
vt lite pend. Tiraq. de iure pri-
mog. q. 40. num. 43. & in tract. de
mort. p. 2. declarat. 9. num. 18.
Euerar. in topic. legal. loco, 93.
Thom. de Thomafer. regul. 289.
Pichar ad §. Ex conditionali, nu.
13. instit. de verbor. oblig. Andr.
Gammac. in dialect. legal. lib. 2.
de loco subrogato. 4. Thom. No-
ni in §. Sed neque heres, instit.
de testam. nu. 5. surd. decif. 35. n.

S. communia iuris. 429

9. & decif. 306. n. 5. & de alim. tit. 3
9. q. 27. n. 9. & consil. 26. n. 5. Brun.
à Sole in locis cōmun. verb. sub- 87
rogatum, Molin. de primog. lib.
4. c. 1. n. 36. Ioan. Petr. Moner. de
decim. c. 9. n. 75. & tract. de optio 88
ne, c. 4. q. 8. nu. 146. Francif. Leq.
in thesaur. fori Ecclesiast. p. 2. c. 3
cap. 4. n. 55. Escobar de ratiocin.
comput. 15. nu. 2. Gongal. ad reg.
gul. 8. Cancel. glos. 5. §. 2. nu. 994
Cardin. Tusch. tom. 7. lit. S. con-
clus. 757. à princip. & omnino à
num. 15. & num. 30. Mari. Antea-
nim. variar. lib. 1. resolut. 111. n.
num. 28. Mier. de maiorat. Flo-
res Diaz variar. lib. 1. quest. 206.
vbi ampliat, & limitat, multos res-
ferens Giurb. in consuetud. Senat.
Mellan. cap. 12. glos. 2. nu. 9. Ma-
reseot. variar. resolut. lib. 1. cap. 7
8. nu. 8. Castillo controuers. lib.
4. cap. 36. à num. 51. cum seqq. &
lib. 5. p. 1. c. 89. nu. 83. & 84. No-
uar. in praxi elect. & variat. fori,
q. 52. num. 8. & 9. sect. 1. & quest.
forens. lib. 1. q. 48. nu. 6. Steph.
Gratian. discept. forens. cap. 624.
à num. 2. cum sequent. cap. 706.
num. 67. cap. 719. nu. 9. cap. 766.
nu. 37. cap. 769. nu. 69. & c. 791.
n. 14. to. 4. qui ampliat † in d. cap.

S *Axiomata, & loca*

624. nu. 9. in particularibus, & 10. sic. 989. nu. 23.

58 *Ampliat etiam in d. cap. 624. nu. 10. siue expresse, siue tacite subrogatio fiat.*

59 *Et tam in rebus, quam in personis, in dicit. cap. 791. nu. 16. ex Surd. consil. 424. nu. 25. in fin. Cephal. consil. 58. nu. 30. lib. 1. Cassian. consil. 22. nu. 22. Idem voluerunt Morot. consil. 20. nu. 7. Peregr. de fidelcommis. art. 16. nu. 30. quos allegat Ioan. Mar. Nouar. in praxi elect. & variat. for. d. q. 52. num. 9. qui pro hac adducit etiam text. in l. fin. C. de proxim. sacra. scrip. lib. 12.*

60 *Item ampliat idem ipse Gratian. in d. c. 719. nu. 10. etiam in materia fructu, & correctoria, allegat. §. Reliquum, vers. Vnde consequens, in auth. de hæred. & falcid. Nat. consil. 346. nu. 3. & Surd. consil. 42. nu. 11.*

61 *Intellige, subrogatum sapere naturam primordiale: non accidentalem eius, in cuius locum subrogatur, Surd. de aliment. d. tit. 9. q. 21. nu. 22.*

62 *Intellige etiam, ubi subrogatum omnes habet qualitates eius in cuius locum subrogatur: Quia si qualitas, vel vnus*

S *communia iuris. 426*

ex requisitis necessariis subrogato deficiat, vel diuersa inter vtrumque detur qualitas: eius naturam in cuius locum subrogatur, non sapit, l. Luttius, D. de fidelcommis. liber. Frac. Becchi. consil. 10. nu. 59. multis relatis, Surd. consil. 31. nu. 41. consil. 138. nu. 21. consil. 143. nu. 48. & consil. 269. nu. 30. Ioann. Mar. Nouar. in praxi election. & variat. for. d. q. 52. num. 10. & seqq. Francisc. à Souf. in repet. l. Fœnitæ, D. de regul. iur. p. 1. nu. 229. plene Giurb. consil. crimin. 99. nu. 13. ubi quod inter subrogatum, & eum cui fit subrogatio nulla esse debet differentia, nec diuersa qualitas, multis (suo more) congestis, Polydor. Rip. obseruat. 250. Morot. consil. 49. nu. 3. Aldouin. consil. 104. nu. 103. alios referens Didac. de Mari. in addit. ad decis. Thom. Gram. ad decis. 105. nu. 13.

Limita præterea quando subrogatio ad rem fit diuersæ naturæ, l. Cum in fundo, §. Si fundus, D. de iure dot. Sard. d. tract. de aliment. tit. 5. q. 1. nu. 34.

Limita deinde, ubi aliquid est specialiter attributum; tunc enim in eandem naturam subrogatum non sapit, nec subrogationis regula id exi-

S. Axiomata, & loca

dit, quod fuit specialiter concessum
Surd. dist. tit. 9. quæst. 2. l. nu. 21.
Petr. Barbo. ad l. Cum prætor, §.
1. nu. 42. l. D. de iudic.

65. *Itē limita in penalibus, l. Multa,*
D. de condit. & demonstr. Anton.
Gabr. tit. de regul. iur. conclu. 2.
num. 29. Cardin. Seraphin. Rot.
Rōman. decif. 537. num. 4. Ma-
ri. Giurb. dist. consil. 96. num.
16.

66. *Limita denique in privilegijs, Aze-*
bed. in l. tit. 1. lib. 6. nou. Reg.
collect. numer. 27. Girond, de
privileg. seu exemption. expli-
cat. num. 1313.

67. **SVBSORIBENS** pro scribente
habetur, probat text. in l. Emptor,
§. Lutus, D. de pact. l. 1. §. 1. D.
de constit. pecun. l. sicut, §. Non
creditur, D. quib. mo. pig. vel hyp.
solui. l. si ita stipulatus, §. Chy-
fogonus, D. de verb. oblig. l. 1. §.
Inter filiū, D. ad l. Corn. de falsis,
§. 1. inst. de empr. & vendit. auth.
simodo, C. fam. ercif. c. Si quis
presbyterorum, de reb. Eccl. non
alien. infinitos referens Menoch, de
præsum. lib. 2. præf. 66. n. 7. qui re-
golam hanc multipliciter ampliāt,
& declarat. numeris seqq. plenissime
Cardi. Fusc. to. 7. lit. 5. cōcl. 761.

S. communia iuris. 427

SVBTILITAS nimia. re. 68

probat, & subtilis andm non est
l. si Fideiussor, 29. §. Quædam, D.
mandat. l. 2. ad fin. C. de constit.
pecun. cap. Dilecti, de iudi. Tira-
quel. de pen. temper. causa 12.
numer. 3. Thom. de Thomaset.
regul. 288. *Vnde consilij. Aposto-*
lus ad Roman. 12. Non plus sapere,
quam oportet sapere, sed sa-
pere ad sobrietatem. Simulan-
damque, ac obtegendam subtilita-
tem. Senec. in proæm. de clamaty
alias controuersiarum. Et nescio,
inquit, an maximum vitium sub-
tilitatis sit, nimium se ostende-
re, & sibi: Utilissima est dissimula-
ta subtilitas, quæ effectu apparet
& habitu latet.

SVCCESOR singularis con- 69

tractus prætoris, vel loca. in stare
non tenetur, l. Emptorem, C. Lo-
cat. Qui fundum, D. eod. l. 19.
titul. 8. part. 5. Couarr. variar.
lib. 2. c. 15. per tot. *Kbi plene ma-*
teriam examinat, ampliaciones quo-
limitationes, & intellectus, assig-
nat, sic pariter Gutierrez Cano-
nic. quæst. lib. 1. q. 36. per tot.
Dueñ. regul. 240. Aloyf. Ricci.
collektion. 93. part. 1. & collect.
631. part. 3. per tot. Vincent. Ca-

S *Assiomata, & loca.*

rot, delocat. tit. de rebus Ecclio
can. cōcl. 70. perto. pag. mihi 135
Magon. decis. Lucen. r 1. n. 1. &
seq. vbi eius Addit. lter. A. Car.
Tusch. lit. L. concla. 428. & con
clu. 419. Stephan. Gratian. dif
cept. foren. tom. 4. c. 606. pertot
Alexan. Ludouic. decision. 68
per tot. & ibid. Beltramin. in eius
annotat. Anton. de Amato reso
lut. 29. à num. 1. cum seq. Polid.
Ripa obseruat. 115. & obseruat.
132. pertot

70 **SVCESORI** nō nocet, quod e
ius auctori nocere nō potuit, l. 3. §. si
quis ab auctore, in fin. D. de itin.
actuq; priuat. l. Dolia, 76. D. de
contrah. empr. l. Inuitus, 156. §.
Cum quis, D. de reg. iur.

71 *Et è contrā successori nocet, quod
eius auctori nocere potuit, l. Quod ip
sis, 143. D. de reg. iur. l. Epist. 52
§. 1. D. de pact.*

72 **SVMMA** minor maiori inest, nō
tatum est supra li. M. : n. 3

73 **SVBBEREVA** non nocent, i. Nō
solent, §. 4. D. de regul. iur. l. Que
extrinsecus, §. 5. D. de verb. oblig
l. Pediculis, 32. §. Labeo testa
mentō, D. de aur. & arg. leg.
D. Augustin. de Cinitat. Dei capit.

10. inooni V. 101. 114. 115. 116. 117.

S *communis iuris. 428*

27. Solet. enim, ait, a Iurispe
ritis dici, superflua non no
cent, *in iunctis notatis* li. A. n. 334. &
li. V. n. 192.

SVPERFLVITAS *visanda est* 74
l. Tūc cogendum, §. Sabinus. D.
de procur. Steph. Grat. disce. fo
ren. tomo 4. c. 639. nu. 3 1. Scac.
de commercio. §. 7. gloss. 3. numer
20. & seqq. *vbis multipliciter am
pliat.*

*Et ne superfluitas inducat ur. mul
ta sunt prohibita, Car. Tusch. lite. §.
conclu. 894.*

*Ab interpretatione q; rejicitur, idē
Tusch. concl. 895.*

*Nec superfluis cautioni
bus est utendum, idem ipse,
ibi conclus. 896. in iunctis notatis
supra liter. A. num. 334. & lit. V
num. 320.*

SVPERIORVM actio, *nostra* 75
est instructio, c. Exemplum 12. in
ord. 1. 2. q. 1. Ferr. in cōst. Cathalō
glo. 6. n. 21. Inde vulgarum illud
*Claudiani in panegir. in 4. consu
lat. Honor.*

Compositur orbis

Regis ad exemplum.

*cum aliis adductis supra liter. E.
num. 103.*

T Axiomata, & loca

SV SPLTIO una tollit a-
liam, Nevizan. consil. 68.
nū. 34. in fin. & numer. 35. Scar-
lat. in consil. 120. n. 7. Inter crim-
diuersi quos refert Sur. con. 335-
num. 6.

T

TACENS verum, falsum
committit, diximus supra lic.
F. numero 2.

TACENS consentire videtur. I.
si sine, 5. C. ad Velleian. I. si eo
tempore, 6. & I. si hypothecas, 2.
C. de remis. pignor. I. 2. C. de ad-
quiren. possess. I. 2. §. Voluntatem
D. solut. matrimon. I. Qui tacet,
vbi Decet & Cagnol. D. de reg-
ul. iur. capit. Qui tacet, 43. vbi
glos. Dyn. & Ioann. Andre. extr.
eod. tituli. lib. 6. capi. Nonne, de
presumptio. glos. in l. Quo e-
nim, vbi Bart. D. rem rat. haber,
glos. in l. Filius familias, §. Inui-
tus, D. de procurat. Mascar. de
probat. conclu. 1218. Pat. Azer
institut. moral. part. 1. libr. 1. c. 4.
col. 8. & 9. Aloyf. Ricci. in col-
lect. decis. part. 4. collect. 1040.
Marl. Antonia. varjar. libr. 1. re-
solut. 92. num. 6. *alios refert Ce-
ned.*

T communia iuris. 429

ned. ad Decretum, collection. 9-
num. 4. Ioann. Mar. Nouar. que-
stion. forens. lib. 4. q. 22. 2. numer.
Seaco. de commerc. §. 1. q. 7. par-
2. ampliat. 19. num. 1. 9. Mar.
Anton. de Amat. decis. 47. num.
13. *quod & firmavit* Sen. contro.
ll. 1. cōtr. 21. vbi: Sed filietū cōfe-
sio videretur ait.

Intellige in favorabilibus l. 1. §. 9.
pen. D. naut. Caupōn. & stabul. I.
Qui patitur. D. mandat. I. si fide-
iussor. in fin. C. eod. tituli. si ve-
proponis, C. de nupt. Menoch. de
presumptio. lib. 3. q. 42. numer.
11. & numer. 24. & libr. 8. q. 99-
num. 11. Mascar. de probat. con-
clu. 1158. numer. 25. Thom. de
Thomaset. regul. 252. & regul.
296. tit. Clar. recept. sentent. li-
br. 4. §. Donatio q. 14. numer. 5.
Mencha. questio. Illu. libr. 2.
cap. 62. à num. 8. Covarr. in ru-
br. de testament. part. 3. num. 12
vers. Verum si donatarius, Mo-
ho. de primogen. lib. 4. c. 2. num.
76. Cost. in l. si ex cautione fall. 4
num. 2. Barbof. in l. Quæ dotis,
num. 155. & num. 164. D. solut-
matrimon. *alios adducit* Pat. San-
chez de matrimon. lib. 1. disp. 5-
num. 5. *quibus adde* Nouar. d. q.

T. Axiomata, & loca

32. numer. 1. vers. Hoc ta-
men, & Cardinal. Tusch. to-
mo 8. lit. T. conclu. 2. qui num. 2
4 *limitat* † *ubi* aq; *ultra consensum*
requiritur aliquid, quia tunc nec in
favorabilibus tacitum consensum suf-
ficere dicit.

5 *Limita in praejudicialibus*, l. *Qui*
vas. §. Vetare, D. de furt. l. *In-*
uitum, D. de seruitutib. vrb. praedior. l. *In eo*, §. *Pen.* D. de ritu
nuptial. Menoch. de praesum. li. 3.
praes. c. n. 19. vers. & d. q. 99. num.
15. & §. 7. Fachin. controu. li. 8. c.
64. Cou. praes. c. 15. vers. *Quin-*
to deinde. Sur. decis. 302. nu. 3. &
conf. 149. num. 4. Tho. de Thom.
d. regul. 253. Cal. Perei. de resol.
emphi. c. 11. n. 11. & de empt. c. 33
n. 81. & legq. Barbof. in l. 2. §. vl.
a. num. 6. D. solut. matrim. & in d.
l. *Quae dotis*, num. 153. & n. 164
Benedict. A Egid. in repet. l. *Ex*
hoc iure, D. de iust. & iur. part.
1. c. 9. num. 81. Reinos. obseruat
61. num. 29. Car. Tusch. dist.
liter. T. conclu. 3. Mar. Anton. d.
lib. 1. resolut. 59. casu 1. Sanch.
salios referens d. disp. 5. numer. 5.
Stepha. Gratian. discip. forens. to-
mo 1. c. 38. num. 20. & c. 68. nu-
mer. 16. & tomo 4. c. 730. nu-
me

T. communia iuris. 430

mer. 40. & c. 795. numer. 5.
Ioann. Mar. Nouar. dist. lib. 1. q.
82. nume. 1. vers. *At secus* Mar.
Giurba in consue. Senat. Messan.
c. 14. gloss. 2. numer. 9. part. 1.
Statil. Pacific. de Saluian. inter-
dict. inspect. 3. c. 5. num. 59.
qui num. 60. *sublimitat*, † *quando*
duturna, & longa taciturnitas, & ta-
tentia ad esset.

7 *Sublimita etiam*, si *ultra taciturni-*
tatem aliquis aelus positus cocur-
rat, Clem. 1. de procu. Mas. de pro-
bat. cocl. r. 278. n. 51. Sur. dec. 32
num. 11. & decis. 264. n. 8. Me-
noch. de praes. li. 3. praesumpt. 9.
num. 20. Statil. Pacif. d. loco nu-
mer. 64.

8 *Secus in iudicialibus in quibus ta-*
ceas consentire censetur, etiam in sibi
praeiudicialibus, l. *iraq.* de iure ma-
rit. glo. 7. n. 37. Sur. decis. 47. nu.
9. Petr. Barbof. in l. *Diuortio*, §.
Obdonationes, n. 14. D. sola. ma-
trim. Menoc. d. lib. 6. praes. 99. n.
43. Iacob. Cancel. varias. resolu-
tion. lib. 1. c. 20. nume. 21. Sta-
til. Pacific. d. inspect. 3. c. 5. nu-
mer. 66.

9 *Limita etiam quando tacens contra*
dicendo, actum impedire non potuit
set, glo. in l. *scut.* §. *Non videtur*,
D.

T. Axiomata, & loca

D. quibus mod. pignor. vel hy-
pot. solu. l. Cuius, D. de pignor.
act. l. sepe, §. Curantem, D. de re
judic. Menoch. conf. 120. num.
10. Rot. Roman. apud Farinac.
decis. 513. num. 5. tom. 2. part. 1.
Sur. decis. 29. num. 13, & decis.
302. num. 2. Cal. 4. c. 33. numer.
81. Stephan. Gratian. d. c. 38. nu-
mer. 21. & d. c. 68. num. 16. & c.
730. num. 41. Statil. Pacific. d. lo-
co numer. 73. *quis de huius li-
mitationis veritate disputat late au-
mer. seqq.*

9

*Quia in casibus quos tacens se
vellet, posset impedire, consentire vi-
detur, l. si fidelisior, C. mandat.
Bart. in l. Quæ dotis num. 22.
& ibi Barboi. num. 160. D. solut.
matrimon. Neguz. de pignor.
membr. 4. part. 2. num. 152. Ti-
raq. de retract. lignag. §. 1. glo.
9. num. 149. Couar. dict. c. 15.
num. 5. vers. 3. Fachia. lib. 7. con-
trou. c. 30. Menoc. de præsum. 99
num. 75. & conf. 58. nu. 65. Mas-
conclu. 1158. nu. 47. Sur. conf.
290. num. 21. Menlo. de pactis
lib. 2. c. 4. num. 37. Cil. Perrey.
de renuat. emphyc. q. 16. nume-
47. & 52.*

10

*Limita deinde quando ius res-
sistit*

T communia iuris. 431

fit. glo. in c. Plerumq; 2 q. 7. Mas-
car. de probat. vol. 3. concl. 1153
num. 52.

*Limita denique, in tacente ob
reuerentiam, & ratione consuetio-
nis, & sanguinis, qui dissentire, & cō-
tradidere videtur, gloss. in l. 1. §.
Quæ onerandæ, verb. Me-
tu, D. quar. rer. act. non detur
quam singularem dicit (multis rela-
tis) Vincon. Carot. singul. 420. &
singul. 517.*

*Licet contrarium, & melius,
sentire dicat Iaf. in d. l. Quæ dotis
num 96. D. solut. mairimon Nisi
mina, vel verbera concurrant, & hæc
quam plurimis relatis firmat Me-
noch. d. præsumpt. 99. num-
37. per quem, quæ huic axiomati de-
ficere videntur, supple, & per
Mascard. Tuschum, Nouar. &
Stali: præter alios quos retu-
limus.*

TACITE quod subintelligi-
tur, frustra exprimitur, l. Iam du-
bitari, & l. Cornelius, D. de hæ-
red. institut. l. Verba, D. de cou-
dit. instit. l. 3, D. deleg. 1. l. Fidei
commissa, §. si filio, D. delegat. 3.
l. Quæstum, §. 1. D. de distr. pig-
nor. l. Non recte, D. de fide-
lissior, cum notatis supra, li-

11

T Axiomata, & loca

ter. E. numer. 137.

12 *Nā expressū dicitur illud, quod sub intelligitur à iure, ut dictū est supra, lit. E. num. 112.*

13 *TACITI & expressi idem est in dictum, l. Cu mquid, vbi. Doct. D. si cer. pet. l. si filius fam. D. eod. tit. l. vi. in prin. D. de leg. 2. l. Itē quia D. de pact. l. vl. C. qui bon. ceder. poss. Couar. in repet. c. Quamuis pactū, depact. li. 6. p. 2. in initio n. 6. in med. Mench. contr. illustri, c. 31. n. 26. Flam. de resign. tomo 1. lib. 1. q. 1. n. 3. cum seqq. & q. 13. num. 13, Gonzal. ad regul. 8. Cancel. glo. 14. num. 64. Escob. de ratiocin. c. 7. numer. 7. Franc. Molina. de ritu nupt. lib. 3. q. 80. numer. 30, Morla in empor. lur. part. 1. ritual. 8. q. 24. per tot. Vgo lln. de offic. & potest. Epif. §. 2. c. 7. n. 7. Fr. Anton. à Souf. in relect. de cens. Bullę Cœnæ c. 24. disp. tot. num. 2. Ioan. Franc. Leo in thesaur. fori Ecclesiast. par. 3. c. 7 num. 61, Car. Tusch. tomo 8. lit. T. conclus. 8. Campanil. in diuer. iur. Canon. rubr. 1. c. 4. num. 5. Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens. libr. 1. q. 95. num. 9. & q. 152. num. 9.*

14 *Intelligo, quando tacitum includi.*

T communia iuris. 432

tur in natura expressi secus si de natura expressi non est, neque sub expresso in ducitur, Tusch. d. liter. T. conclus. 7. Mari Antonin. variar. libr. 2. resolution. 57. numer. 72.

15 *Limita eam eod. Tusch. cœclu. 9. qui cō cl. 11. asserit multis in casibus plus tacitum operari, quam expressum.*

In aliis etiam, taciti minor est virtus, quam expressi, ut constat ex adductis supra liter. E. num. 132.

Namque tacitum aliud tacitum non producit, Cardinal. Tusch. liter. T. conclus. 10. per tot. Deccian. consil. 49. num. 50. lib. 2.

17 *Tacitumque resultans ex expresso cessat, cessante expresso, Cardinal. Tusch. d. lit. T. conclus. 12. per text. in l. 3. §. fin. D. de seruit. rustic. prædior.*

Et expressum facit cessare tacitum, tradidimus supra, liter. E. num. 134.

18 *Ampla axioma in ultimis voluntatibus, in quibus tacitum pro expresso habetur, l. Inter vestem, D. de auro, & arg. legat. l. In conditionibus, præm. locū D. de*

T *Axiomata, & loca*
de conditione. & dem onstr. Bar-
tol. in sua magistrali distinctione...
ne, quam tradit in dict. l. Cui
quid, coll. 2. numer. 9. versic. Et
pro obitu soluti. & ante eam Cyn.
coll. 2. nu. 4. vers. Nos ergo, quot
ultra alios, refert Rendin. in prom-
tuar. recept. sentent. to. 1. tit. 100
num. 16.

Alia quo ad hanc regulam spectant
notata sunt supra, dist. l. E. numer.
132. & seqq.

T *A C I T E* fieri non
potest, quod prohibetur expres-
se, l. Qui ad certum, 14. D. Lo-
cat. Ioann. Bapt. Cost. de facti
scient. & ignor. centur. 2. distin-
27. num. 3.

T *A L E M* Te iudico, qualem
te inuenio, l. Mqueor, 4. C. si ser-
uus exportandus ven. l. Item ap-
ud Labeonem, 15. §. si quis vir-
gines, D. de iniur. l. si pigno-
rans, 50. D. locat. capit. si iudex,
laicus 12. de sentent. excom-
lib. 6.

T *A L E M* esse, aliud est, aliud ha-
beri pro tali, gloss. in l. Mercis ap-
pellatio, D. de verb. signific. Ri-
min. Junior, consil. 222. numer.
160. lib. 2. Nicola. Intsigliol. de
cl. on. 43, num. 73. lib. 1. Cepha-

T *communio iuris, 433*
cons. 451. nu. 36. li. 4. vbi de hu-
ius axiomatis, & glossa in d. l. Mer-
eis, intellectu.

T *A L E M* se probare debet
qui agit ut talis, l. Non igno-
rat. 9. C. Qui accusari non pos-
l. Dinus, D. de re iudic. Brunor
a sole in locis com. verb. Agentis
2. plenissime Masc. de prob. con-
cl. 1253. & conclu. 1254. tom. 3.
Castillo controu. li. 5. p. 2. c. 136
o. 67. & seqq.

Vnde protestans alicui ut ta-
lis, talem se docere debet, alias, in
mora non consistit, Boer. dec. 347
num. 14. multis relatiu Vincen. Ca-
rot. sing. 164. vbi quadrupliciter id
limitat

Lex ista axioma in habente natura
lem, pro se presumptionem, Masc. d.
concl. 1253. nu. 8. cum notatis supra
lit. Q. nume. 7.

T *E M P O R A L I A* ad agen-
dum perpetua sunt ad excipendum
l. Purē, 5. §. fin. D. de dol. mal. &
met. except. l. Licet, 5. C. de ex-
ception. Car. Tuf. li. E. concl. 372
num. 7. cum seq. Vincen. Carot-
singul. 147. & de excep. excep. 22
q. 18. num. 9. Sur. decis. 64. nu. m.
35. & decis. 277. num. 17. Steph.
Gratian. decision. Marchie 151

T *Axiomata, & loca*

num. 12. Fran. Viul. dec. 35 1. n.
2. lib. 2.

26 *Limita, & intellige, re integra ante motam actionem, secus post. Ita Alberic. in d. l. Pute, §. final. per l. Pomponius, §. Rati, D. de procurat. Vincent. Carol. dist. except. 22. q. 18. numer. 10. & 11. ubi quod tunc facilius perditur exceptio, quam actio; Quo numer. 12. limitat secundo in exceptione qua etiam agendo proponi potest: qua temporalis, ut actio, ex Ange. & Castr. in l. Papinianus, §. si filius (per illum text.) D. de inoff. testament.*

27 *Tertio limitat num. 13. Nisi ad excipiendum sit tempus limitatum, ex l. Quoties, C. de precibus Imperat. offer. & Felin. per eum ibi relato,*

28 *Limita quarto, ut licet temporalia ad agendum, perpetua sint ad excipiendum: non tamen ad replicandum, quia temporalia ad agendum, temporalia etiam sunt ad replicandum, casus est singularis in l. Quæsitum, 10. §. In dolo (ubi not. expresse Gothofred. lit. Z) D. de peccul. Alim in pract. §. 1. c. 7. Vincent. Carol. singul. 5. ubi ista tenuisse refert Rott. in vna Roma-*

T *communis iuris, 434*

manor. spolij coram Putco 22
Iunij 1595.

TEMPORE eodem quando aliquid fit, non datur prius, nec posterius. In Quidam testamento, D. de peccul. legat. Sur. de aliment. tit. 9. q. 29. num. 18:

Tempore autem eodem fieri dicitur quod successine fit, glo. in l. Antiqui, ver. Eodem tempore, D. si pars hered. petatur.

TEMPORE habili aliquid fieri, vel conferri in tempus habile, paria sunt, l. In tempus, 62. D. de hæred. instit. & notandum supr. li. F. num. 136,

Es è contra, tempore prohibito aliquid fieri, vel conferri in tempus prohibicum, paria sunt, l. Oratio D. de sponsal. l. Quod sponsus, C. de donat. ante nupticum civitatis supra d. lit. F. n. 135.

TEMPVS non est modus tollende, nec inducende obligationis, l. Obligationum, la 2. in ordin. 24. §. Placet, D. de action. & oblig. 2. At si ita stipuleris, in l. de ver. oblig. ubi Thob. Noni, glo. verb. Allegationem in cap. Cum ex officio 16. de præscrip. Gom. var. tom. 2. c. 11. num. 23. Alois. Ricc. in pract. rer. for. Ecclesiast. dec.

T *Axiomata, & loca*

732. in 1. edit. & resolut.
509. numer. 2. in 2. edit. &
decis. Curiz Archiepiscopi
Neapolitan. decis. 62. numer.
4. part. 2. Acaci. Anton. in com-
ment. ad leg. 1. D. de condition.
& demōst. super verb. Cum dies
certus. num. 5. Steph. & Gratian.
discept. forens. tom. 3. cap. 8 § 2.
num. 23.

TEMPVS *legis qui non obser-*
uat, non dicitur formam legis obser-
uare. l. Obseruare; §. Poithac, D.
de offi. Procon. Rebu. in tract. no-
minat. q. 14. n. 6. Anton. Gamm.
decis. 337. num. 4. Cardoso in pra-
xi iudic. & aduocator. verb. Tem-
pus, num. 1.

TENOR, *supple verb.* Scrip-
turę tenor.

TERTIVS, *cuius non interest,*
aut de alterius iure oppones, non au-
ditur, l. Loci corpus, §. Com-
petit, D. in seruitu. vendic.
l. Si quis emptionis, §. si ve-
ro nullum, C. de præscr. 30-
annor. Natta consl. 419, num. 11
plena! Anton. Thesaur. decis.
4. per totam, vbi copiose male-
sionibus examinatis, & iunge dicta
lit. l. num.

TER

T *communia iuris.* 435

TERMINI *habiles supponen-*
di sunt, l. Qui testamento, 20. in
Princ. D. qui testam. facere poss.
cum notatis infra, liter. V. nu-
mer. 62. & supra lit. D. num.
139. & seq.

TESTATOR *videtur se cōfor-*
mare cum iuris dispositione, l. Cōfi-
tūtur, D. de iur. codicil. Menoc.
de præsum. li. 4. præsum. 21. nu.
35. præsumpt. 63. n. 3. & præsum.
201. à numero 1. cum seqq.
vbi ampliationes, & limitationes
assignat.

Et cum dispositione statuti, 39
l. Hæredes mei, §. Cum ita, D.
ad Trebell. Farinac. decis. 508. nu-
mer. 4.

Imo fortius quam cum dispositio-
ne iuris communis, tradit ex pluri-
mis, cum limitationibus Vincen Fu-
Tar. de subtit. q. 311. r. 4. 2. & seq.
q. 315. num. 9. & seqq. q. 402. nu-
mer. 62. & seqq. & q. 481. num. 7
& seqq.

TESTATOR *facere* 40
non potest, quin leges in suo te-
stamento locum habeant, l. Nemo
potest, §. 5. & in eius repet. Gutt-
auth. Licet testator, C. de Episc.
& cler. loz. Mar. Nouar. q. foren.
li. 9. 92. n. 1.

Oo j

Ez

T Axiomata, & loca

Et præsumitur sicut leges, l. Lege sacratissimæ, C. de legib. Alci. d. præsum. l. i. præsum. 31. Nouar. d. loco num. 9.

TESTATUS pro parte, & pro parte intestatus decedere nemo potest l. ius nostrum, 7. D. de reg. iur. 9. Hæreditas, vers. Neque, iust. de hered. inst. Menoc. de præsum. l. 4. præsum. 48. n. 2. & præsum. 101. n. 41. Sur. col. 93 Car. Tus. li. 7. col. 96. Causal. decis. n. 16. p. 3. & decis. 2. n. 18. p. 4. Camil. Borrell. conf. 99. n. 8.

Amplia, quia si ut quo ad bona testatus, & intestatus decedere quis non potest: ita nec quo ad tempus, Molin. de Hispan. primog. li. 3. ca. 10. num. 15. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 76. num. 10.

Limita, nisi aliter lex, vel statutum disponeret, Tusch. d. conclus. 96. num. 12. & 13. Paris. con. 85 num. 3. lib. 3. Causal. de usufruct. num. 80. Odh. con. 10. num. 23. Vincen. de Franch. decis. 546. num. 7. Polydog. Rip. obseruat. 94. num. 3.

Limita etiam in habente patrimonio, diuersis in locis, 4. quorum legibus eius successio, & dispositio

T communia iuris. 436

regulabitur, & poterit in primo patrimonio restatus, & in alio intestatus decedere, Bart. in l. Cunctos populos, num. 36. & 38. & ibi Salicet num. 13. & Imol. num. 1. C. de summ. Trin. & Fi de Cathol. Peregrin. conf. 13. num. 15. lib. 2. & con. 7. n. 7. & 8. lib. 5. Andr. Gail lib. 2. obseruation. 124. num. 13. & 14. Menochi. consil. 1021. numer. 8. Cal. Perey. de nominat. quæst. 14. num. 11.

Limita præterea, & intellige in eo, qui in totum testari potest, secus si pro parte tantum, l. fin. C. de iust. testam. Vincent. de Franc. decis. 546. numer. 8. Stephan. Gratian. discept. forensium. tomo 2. c. 382. num. 15.

Intellige etiam ab initio, nam ex postfacto, pro parte testatus, & pro parte intestatus decedere, quis potest, l. Circa, D. de iust. offic. testament. Menoch. conf. 1139. num. 52.

Limita deinde ubi testamentum de iure naturali validum est, Magdalen. de num. test. part. 2. cap. 4. num. 40.

Limita denique in testante

T Axiomata, & loca

ad plias causas, Bart. in l. 1. num. 70. C. de sacrosan. Eccles. Decio in d. l. Jus nostrum, num. 7. Tiraq. de pia caus. priuileg. 13. Intri- gliol. singul. 97. num. 16. It. 30. Bt ml. con. 277. n. 59. Magdalen. d. c. 4. num. 39. Tusch. d. concl. 96. num. 21.

TESTES & instrumenta

parem vim habent, diximus liter. P. num. 195.

TESTIBVS duobus affirman-

tibus magis creditur, quam mil- le negantibus, l. Diem proferre, §. si plures (vbi gloss. verb. Consen- ferunt) D. de arbit. Curt. de tes- tibus conclu. 2. Vincent. Carot. singul. 553. infinitos referens Faria. eod. tract. de testibus q. 65. n. 10 per quem a. seqq. ampliationes. & limitationes plene vide. Quatuor v- nam assignat Carot. d. loco in cri-

minalibus nempe, in quibus magis creditur duobus negantibus dele- ctum, quam mille affirmanti- bus, quam plurimis suo more rela- tis) tradit etiam Farinac. d. q. 65. numer. 154. & numer. 234. cum duobus seqq.

TITVLVM non habere, vel nul- lum habere, paria sunt, sur. de offi- 45. num. 17. & con. 28. n. 52. Ce-

ph.

T communia iuris. 437

ph. con. 160. num. 11 Nat. conf. 402. num. 54. Ioan. Mar. Nouar. quaestio. forens. libr. 1. q. 126. num. 9.

TOTVM continet suas partes, l.

1. §. si stipulante, D. de verb. ob- lig. l. si alij, D. de usufruct. lega. l. in eo quod plus, l. 1. l. In toto 114. D. de reg. iur. cap. Plus, 35. cap. In toto 80. e. d. titul. libr. 6. Gomez variar. tomo 2. c. 9. num. 4. Menoch. de arbitrar. li. 2. casu 47. num. 6. Couar. variar. libr. 1. c. 2. ex num. 5. & cap. vlt. num. 7. Stephan. Gratian. discip. forens. tomo 4. ca. 775. numer. 6. & 7. Car. Tusch. 8. lit. T. conclus. 336 vbi num. 6. limitat, † quando

totum constituens, in partes diuisas est distinctu, & diuisum, quia tunc unaquaque pars perse stat; secus quã do sunt indiuisa.

TOTVM qui dicit, nihil

excludit, diximus supra, liter. O. nu- mer. 170.

TOTO vitiato, & quilibet eius pars vitatur, l. si nemo, D. de testa- ment. tutel.

TRACTVS futuri tempo-

ris non pertinent ad iudicem, l. N. o quemadmodum, vbi Doct. D. de iudic. l. 1. §. Socius, D. de usur.

sur.

T *Axiomata, & loca*

Sur. decision. 120. num. 5. & consil. 340. num. 9. Ceual. communia contra commun. tomo 4. q. 899. num. 3.

59 TRADITIONIBVS dominia rerum transferuntur, diximus li. D num. 209.

60 TRASMISSIBILE quod nō est nec cessibile, notauimus supra, lit. A num. 592.

61 TURPITVDINEM suam allegans non est audiendus, colligitur ex rex. in l. Mercenalem, C. de cōd. ob turp. caus. l. Transact. C. de trā fact. l. Pignori. vbi glos. C. de seruo commū. manu miss. l. Cum profitearis, C. de reuoc. donat. c. Inter dilectos, extr. de donat. re. soluuunt Bernardus Diaz reg. 24 versic. Quinto, Tiraquel. de retract. liguag. §. 1. gloss. 180. numer. 20. & 24. cum seqq. Sur. decision. 196. numer. 6. & decis. 309. num. 16. Mari Antonin variat. lib. 2. resolut. 11. numer. 75. Rota Roman. apud Farinac. decisio. 605. numer. 12. tomo 1. par. 1. Ioann. Mar. Bellet. disquisit. Clerical. part. 1. titul. de disciplin. Clerical. §. 3. numer. 12. pag. 22. Cardoso. in praxi iudic. & aduocator. verb. Allegatio nu

me-

T *communis iuris.* 438

mer. 5. Aloyf. Ricci in praxi rerum fori Ecclesiast. decision. 452. n. 4. alios refert Cenedo ad decret. collect. 10. q. 4. Cardin. Tuf. lit. T. concl. 494. Viui deci. 67. lib. 1.

Amplia etiam in eo, qui eius cui successit, vel auctoris turpitudinem allegat. l. Filios, C. de reuoc. his, quæ in fraud. credit. d. l. Cū profitearis, C. de reuocat. donat. Crauet. cons. 125. num. 6. vbi ampliat etiam in successore singulari, Cardin. Tufch. d. concl. 404. num. 7 & num. 18. 19. & 20. Costa de facti scient & ignor. centur. 1. distinction. 64. numer. 10. Marti Giurb. in consuetud. Senat. Massan. capit. 2. gloss. 11. numer. 5. Viui. d. loco num. 5. Quæ ampliationem multis modis limitat Tuf. d. loco, præcipue à n. 75 cum seqq.

Intellige regulam hanc procedere tantum in materia, in qua turpitudinem allegans liberam habet potestatem, de iure que potest disponere, tunc enim licet eidem turpitudine patrocinatur, contra cap. lex tenore, in fin. de præscriptioni non auditur illam allegans secus si liberam

89-

T Axiomata, & loca

potestatem non habeat prout consingit, ubi principaliter in Rei. publica, Ecclesia, vel anima bonum allegatur, ut in capit. Lator, de re iudic. Ita (ex aliorum merito) recte advertit Sarm. li. 3. select. c. 13. num. 5. & num. 11. Cui resolutio subscribitur Franc. Molin. de rita nuptial. libr. 1. capit. 13, numer. 15. & Thom. de Thoma set. reg. 32. Viul. dist. decis. 67. numer. 7. Vbi quod quando periculum animae vertitur, propria turpitudine allegari potest, & n. 9. in Ecclesia favorem.

65 Intellige etiam ubi quis ad suum commodum, & utilitatem, turpitudinem suam allegat, secus si ad suum damnum, DD. in l. Ius iurandum ex conventionione, §. Procurator, D. de iur. iur. Rolan. cōs. 14 numer. 72. volum. 1. quem citat Bellet. disquisit. cleric. d. 3. num. 12.

Limita, quando turpitudinem allegans semel fuerit admisus, vel turpitudine detecta, quia tunc ex detecto perjurio, vel turpitudine potest se innare, ex resolutis per Cost. in l. si ex cautione, fallent. 9. num. 2. Cardos. d. verb. Allegatio, n. 5. Viul. d. dec. 67. n. 8.

Limit

T communia iuris. 439

Limita etiam in criminalibus misericorditer iudicis officium implorandi, Signorol. consil. 180. in princ. vers. Aut misericorditer, Tusch. dist. conclus. 404. num. 44.

Limita deinde in allegante turpitudinem contra turpitudinis participem, Castrenf. consil. 353. in fin. li. 1. Cepol. cōs. 57. n. 4. vers. Et primo, Tusch. dist. loco, num. 85. 67. & 74. Tiraq. de retract. lig. §. 1. glo. 18. n. 72. Surd. consil. 371. num. 89.

68 Quod tamen sublimitat Tiraq. ubi proxime, in excipiente, vel replicante contra turpitudinis participem, de iure certantem, & glof. 2. numer. 15. Cardin. Tusch. dist. conclus. 404. num. 74. infinitis referens Mari. Glarb. in consuetud. Senat. Messan. dist. capit. 2. glof. 11. num. 5. vers. Excipiendo tamen, part. 1. qui etiam ibidem, versic. & ubi actus, limita pariter, quando actus contra legem fuit gestus, quia tunc suam vel auctoris licet turpitudinem allegare, citat Ias. in dist. l. Ius iurandum, quod ex conventionione, §. Procurator, numer. 10. D. de iure iur. Rain. consil. 125. num. 5. vol. 1. consil. 78. num. 7. volum. 4. & consil. 72.

REMO

T Axiomata, & loca

nu. 1. vol. 5. Menoch. conf. 1 239.
num. 10. & consil. 1 101. nu. 50.
cum alijs.

70 TVRPIS est pars, qua vniuerso
non congruit, c. 2. dist. 8.

71 TVRPIVS egestur, quam non
admittitur hospes, desinitur ex
Ouid. trist. lib. 5. eleg. 7. & pro-
bat tex. in cap. Que madmodum,
§. Alioquin, de iure iur. glos. in
cap. Per vestras, ver. Ad inopiã,
de donat. inter vir. & vxor. exor-
nat Tiraq. de iure constit. p. 3.
limit. 7. num. 43. Surd. de alim.
tit. 7. quest. 17. num. 41. & consil.
174. num. 13. consil. 175. num.
42. consil. 371. num. 54. Cardin.
Tusch. tom. 3. lit. F. conclu. 12.
num. 4. Anton. Monach. decis.
Florent. 24. nu. 36. & Bonon. de-
cis. 19. nu. 33. Cardin. Seraphin.
Rota Rom. decis. 1483. nu. 14.
Ioan. Mar. Bellet. disquisit. cleric.
p. 1. tit. De disciplina clerical §.
29. num. 7. pag. 163.

V

VARIATIO ibi dicitur, vbi di-
uersa annu reru electio datur, l.
Eum qui certarũ, 138. §. i. De de
verb. oblig. Ioan. Mari. Nouar. in
praxi

V communia iuris. 440

praxi electio. & variat. fori, de-
cis. 30. num. 5. quas in fine, dict.
praxis locauit.

VARIARE non licet, Clement.
unic. de renunciat. vbi Cardin. &
Bonif. de Vttal. post glos. concor-
dantia adducunt, cap. Quod semel
placuit, de reg. iur. in 6. l. Nemo
potest mutare, 75. D. cod. titul. 1.
Quod in heredem, §. Eligere, D.
de tribut. act. Molin. de primog.
lib. 4. cap. 4. nu. 36. Thesaur. lib.
1. quest. forens. 652. num. 7. Car-
din. Tusch. lit. V. conclu. 21. Fla-
min. Paris. de resign. benef. lib. 3.
quest. 18. nu. 50. prepo infinitos ve-
ferens Mari. Giurb. in consuetud.
Senat. Messan. cap. 10. glos. 6. nu.
22. vers. Contra, & nu. seq. p. 1.
cum adductis supra lit. A. nu. 29. t.
& lit. E. nu. 25.

Est enim variatio odiosa, Calde-
rin. consil. 458. aliã. 21. de iure
patronat. in princip. Tusch. dist.
concl. 21. nu. 2. Ioan. Mar. Nouar.
quest. forens. lib. 1. q. 44. num. 6.
Magon. decis. Florent. 2. nu. 11.
Et legibus inmuta, Ba. d. consil. 326.
num. 4. lib. 4. Nouar. in praxi
election. & variat. fori, quest. 1.
numer. 3. & quest. 3. numer. 9.
sect. 1.

V Axiomata, & loca

Et ideo restringenda, Calderin.
Tusch. & Nouar. dictis locis. Et
in quibus liceat variare, vel non, vide
late Tusch. dict. lit. V. conclu. 20.
21. & 22. pulchre Nicol. Moron.
de treug. & pace, quæst. 121. à
num. 180. cum seq.

VARIATA persona, varia-
tur conditio rei: diximus supra, lit.
M. num. 116.

VELLE eius est, cuius est velle,
l. 3. D. de regul. iur. Cæsar Argeli:
de contradictor. legit. quæst. 4.
num. 38. Thom. de Thomaset. in
florib. legum. regul. 106. vbi pro-
cedere dicit ante contractum ini-
tum.

Et nolle non dicitur, qui non po-
test velle, l. 4. D. de acquir. hæred.
l. Pater, in princip. D. de condit.
& demonstr. cum traditis supra, lit.
N. num. 45.

VENDERE sibi ipsi nemo po-
test, l. Neque pignus, 45. aliàs, 46.
D. de reg. iur. l. suæ rei, 16. D.
de contrah. empt. l. Cum
res, 4. C. eod. tit. 26. etiam
si procurator constitutus sit ad
vendum. cuiusque voluerit,
Scacc. de commerc. 9. 1. quæst. 7.
part. 1. num. 15. allegat Rot. Ge-
nuef. decis. 4. num. 3. Limita t.

V Emmonia iuris. 441

in emente res proprias à se ipso, no-
mine, & mandato alterius, vt per
eundem Scacc. de tract. §. 6. glof. 1.
num. 69.

VENDERE rem suam nemo co-
gitur, aut alienam comparare, l. In-
uitum, 11. C. de contrah. empt.
l. Nec emere, 16. C. de iure deli-
ber. l. Possessores, 12. C. de fund.
patrimon. lib. 11. l. Nemo exter-
nus, 8. C. de Iudicis. Nec etiam in-
sto pretio, l. Non enim, 9. D. de
actio. rei. amotar. de iure Regio,
l. 3. tit. 5. part. 5. vbi late Gregor.
Socin. regul. 425. Fab. de Monte,
de empt. & vendit. quæst. 3.
princip. numer. 38. & sequent.
Cardin. Tusch. lit. E. conclu. 117.
& lit. V. conclu. 59. Anton. Go-
mez variar. tom. 1. cap. 2. num.
51. in fin. Didac. Perez in l. 2. tit.
7. lib. 5. Ordnam. vers. Quart-
tur vtrum quis compellatur, & l. 1.
l. 2. tit. 23. lib. 2. glof. 1. versicul.
Tandem quæro, Hieronym. Buc-
car. de differ. Inter iudic. ciuil. &
crimin. differ. 100. num. 18. Ioan.
Mar. Nouar. quæst. forens. lib. 1.
quæst. 32. num. 5. 6. & 7. Nos de
privileg. pauper. & miserab. per-
son. part. 1. quæst. 24. num. 1. &
seq. vbi limitamus, necessitatis, †

V. Axiomata, & loca

& paupertatis ratione, ex l. 1. C. de
Episcop. aud. l. 1. §. Cura carnis,
D. de offic. præf. verb. & alijs,
ibi que ampliamus. Pro alijs limita-
tionibus ad Bart. in l. 1. C. de com-
mun. seruo manumif. optimè agen-
tem, ad aliosque supra relatos licet
recurere, Socinũ præsertim, Tuschb.
& Nouar. citatis locis. Qui scilicet
Nouar. dist. quæst. 32. num. 7. 2.

23 & 3. limitat † fauore Ecclesie,
pro eius constructione, ampliatio-
ne, vel Monasterij claustro, dormi-
torio, aut etiam viridario, & quæst.
31. num. 1. pro seminarij erectio-
ne.

23 **VENDERE** aliud est, aliud
promittere de vendendo. Promissio
animæ de vendendo, venditio non est,
I. in bonæ fidei, D. de eo quod
cert. loc. Tiraquel. de reraft.
conuent. in fin. num. 41. & se-
quentib. Iac. Roland. à Valle
consil. 69. num. 12. & sequentib.
lib. 3. Surd. consil. 52. num. 13.
& sequent. Ioseph. Ludouic. co-
piosissime, cum ampliationibus, &
limitationibus, commun. conclu-
tit. de empr. & vendit. conelu. 1.
per tot. lib. 1. Cardin. Tuschilit.
V. conelu. 43.

24 **VENTER** non patitur dilatio-

V. communia iuris. 442

nem, Surd. de aliment. l. q. 44. nu.
36. & tit. 8. priuill. 11. n. 3. & decif
323 n. 9. Giurb. decif. 4. n. 45. Nos
de priuill. paup. & miser. pers. p. 1.
q. 50. num. 8.

VERBA sunt signa, & testimo-
nium mentis nostræ, & animi vo-
luntate demonstrant, l. Labeo, 7. §.
Tubero, D. de supel. lega. l. scire,
D. de tut. & curat. dat. ab his, l. 1.
§. Diuus, D. ad leg. Cornel. de si-
car. glos. magist. verb. Animus, in
l. Fulcinus, §. Quid sit latitare, D.
quib. ex caus. in possess. eatur, l.
Reprehendenda, C. de inst. & sub-
stit. l. Generaliter, C. de non nu-
mer. pec. cū similibus, de quibus Me-
noch. cōs. in. 262. & de Præsum.
lib. 1. q. 1. n. 39. & de arbit. lib. 1.
q. 7. n. 75. Mascard. de probat. cō-
cl. 145. n. 24. cū seq. Surd. de a' im.
tit. 2. q. 2. n. 1. & consil. 179. n. 62.
Tiraq. in l. Si vnquã, verb. Liber-
tis, n. 17. & 18. C. de renou. donat.
Cardin. Matic. de cōiect. ult. volūt.
lib. 3. c. 4. Aluzrad. de conf. Cur.
mète defuncti, lib. 1. c. 1. Mécha. cō-
trouer. illustr. c. 58. n. 7. Plam. de
resignat. tom. 1. lib. 1. quæst. 19.
num. 29. Brannor à Sole in locis
commun. verb. Home, 4. Mari-
anor. variat. lib. 1. resolut. 4.

V Axiomata, & loca,

num. 9. Farinac. in prax. crimin.
part. 5. quæst. 126. numer. 158.
& part. 3. in fragm. lit. A. numer.
229. & decis. 130. numer. 3. tom.
1. part. 1.

16 *Et mentis nunciij, nec presumen-
dum est, quempiam discere, quod nu-
prius mente agitantur.* Menoch. de
presumpt. lib. 1. quæst. 22. num.
1. & 2. ubi, quod verba, & sermones
sunt ingeniorum, morumque imagi-
nes, Castill. controuers. lib. 5. par.
cap. 107. num. 2. *Vnde eleganter
scientissimus Senec. de Moribus: Si
aliquid cogitaueris, cito appare-
bit conuersantibus.*

17 *Et verba debent deservire inten-
tioni, non intentio verbis; ex regul.
1. Non aliter, D. delegat. 3 l. 3. §.
Conditio, D. de adm. legat. cap.
Sedulo, 38. dist. cap. Secundo re-
quiris, de appel. cap. Intelligentia,
de verb. signifi. Tiraquel. in
l. Si vnquam, verb. Libertis, à nu.
47. C. de reuoc. donat. & de ré-
tract. lignag. §. 32. glos. 1. numer.
34. & 35. Cardin. Mantic. de con-
fectur. vltim. volunt. lib. 3. tit.
num. 9. Simón de Pret. de inter-
pret. vltim. volunt. lib. 2. dubit.
solut. 1. à num. 280. iuncto num.
215. Brunor à Sole in locis com-
mun.*

V communia iuris. 443

mun. verb. Verba, nu. 2. Castillo
controuers. lib. 5. part. 2. cap. 86.
num. 40.

*Et non secundum quod sonant, 18
sed secundum mentem, & intentio-
nem proferentis intelligenda sunt
verba, l. Non omnis, in princ. D. si
cert. pet. l. 3. §. Si quis hoc inter-
dicto, D. de iher. actuq; priuat.
l. Scire oportet, §. Aliud, D. de ex-
cusat. tutor. l. Non aliter, 69. D.
delegat. 3. l. Sed Celsus, §. 1. vbi
glos. verb. Sequendum, D. de con-
trah. empt. cap. Intelligentia, &
cap. Propterea, extr. de verbor.
signifi. Tiraquel. in dict. l. Si vn-
quam, verb. Libertis, num. 48.
Nauar. in manual. cap. 23. num.
38. Surd. consil. 231. numer. 35.
Gonzal. ad regul. 8. Cancel. glos.
48. num. 55. Franc. Molin. de ri-
tu nupt. lib. 3. quæst. 5 §. num. 50.
cum citatis supra, liter. M. nume-
ro 71.*

*Et vbi cumque constat de mente 19
disponentis, expressa, vel presumpta,
verborum qualitas non azianditur,
l. 3. C. de liber. præter. l. Quoniã
indignum, C. de testam.
Vbi autem de mente dubitatur, à
verborum proprietate, non receditur,
dict. l. Non aliter, & latius infra
proxime,*

VERBA secundum propriam significationem interpretanda sunt, l. Nō aliter, 69. D. delegat. 3. Surd. decis. 288. nu. 27. Cardos. in pract. iudic. & advocator. verb. Verbum, n. 6. Brunor à Sole in locis comun. verb. Verba, l. Melchior Pheb. decis. 77. num. 14. Cardin. Tusch. to. 8. lit. V. cōcl. 91. Mart. Giurb. in consuetud. Senat. Messan. c. 5. glos. 6. nu. 4. & c. 6. glos. 5. n. 2. Statil. Pacific. de Saluian. interdict. inspect. 3. c. 1. nu. 6.

VERBIq; proprietates in dubio attendi debet, nec ab ea est recedendum, l. 1. §. Sed si is qui nauem, versio. In re igitur dubia, D. de exercit. act. l. Quidquid astringendæ, 99. D. de verb. oblig. l. Prospexit, in princip. vers. Ipsa ergo, D. qui & à quib. Crauet. conf. 288. nu. 3. ex vers. Itaque, Franc. Becci. cōs. 21. n. 13. Surd. conf. 315. n. 18. & conf. 369. n. 5. Stephan. Gratian. decis. 43. num. 11.

Et secundum Grammaticalem sensum debet accipi, Neutizan. cōsil. 92. nu. 11. Nōs de priuileg. paup. & miser. pers. p. 1. q. 1. nu. 11. & nu. 21. & seq. ubi exornamus.

Et in verbis contractuū, d. l. Quid quid astringendæ, Surd. decis. 288.

num. 27. Mendez à Castro in pract. Lusit. lib. 3. c. 15. nu. 10.

legis, aut statuti, l. 3. §. Hæc verba, D. de negot. gest. d. l. 1. §. Is qui nauem, cum alijs supra proximo Cardos. d. verb. Verbum, nu. 16. Bess. de inhib. cap. 4. §. 5. nu. 19. Becci. cōsil. 53. numer. 4. Surd. cōsil. 425. nu. 31. & seq. cum adductis à Nobis d. q. 1. nu. 10.

Sunt intelligenda verba, quatenus propria eorum significatio patitur, l. Cū lege, D. de testat. l. 1. §. Quod autem, D. de aleator. cap. Ad auertentiam, de decim. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 8. tit. 8. nu. 35. Petr. Barbo. in l. Quia tale, num. 37. D. solut. matri. Rot. Roman. apud Farin. decis. 352. nu. 1. tom. 1. part. 1. ubi asserit, nulla in materia quantumvis odiosa, a proprietate verborum recedi, sed latam fieri interpretationem, quatenus eorum proprietates patitur.

Et ab eis non recedendum, quamuis rigida sit dispositio, tradit Ioan. Anton. Mangil. de impu. at. q. 52. nu. 40. & 44.

Limita multipliciter, vs per acatis. l. Alciat. in tract. de verb. signific. lib. 2. à num. 4. cum seqq.

V *Axiomata, & loca*

& infra proximè num. 24. *limitationem assignamus.*

32 VERBA magis declarant animum, quam facta, l. Recusari, D. de adquir. hæredit. l. Reconuicti, D. delegat. 3.

33 VERBA secundum communem usum loquendi intelligi debent, l. l. berorum, §. Quod tamen Cassius, vbi Bart. D. delegat. 3. l. Labeo, D. de superlect. legat. l. Cum delationis, §. Item, versic. Optimum ergo, D. de fund. instruat. l. Cum autem, C. de donat. ante nupt. Surd. 313. num. 87. & conf. 454. num. 28. Cardin. Mantica. de confectur. vltim. volunt. lib. 3. tit. 8. num. 1. Fr. Anton. à Souff. in tract. de censur. Bullæ Cenzæ, cap. 2. nu. 4. & cap. 6. disput. 39. num. 3. & cap. 7. num. 5. Mangil. de imputationib. quæstion. 57. num. 13.

Vulgaris enim appellatio pro lege habetur, Gonçal. ad regul. 8. Cancell. glos. 11. num. 68. & glos. 30. num. 62.

Et secundum communem hominum intellectum accipienda sunt verba, Didac. Perez in l. 2. glos. Cortuado, in princp. titul. 9. libr. 3. Ordinam,

V *Communio iuris. 445*

Et secundum consuetudinem Regionis, Stephan. Gratian. disceptatorem. tom. 1. c. 78. nu. 29.

Et verborum communis sensus, qualitas & conditio personarum attendenda est, Socin. regul. 536. limit. 8. Cœnar. de sponsal. part. 2. cap. 4. §. 1. nu. 2.

Et ob communem usum loquendi à propria verborum significatione receditur, Ioann. Antoni. Mangil. de imputationib. quæst. 58. num. 15. & 16. allegat Bartol. in dist. §. Quod tamen Cassius, & conf. 73. numer. 1. volum. 2. & alios.

Et attento iure communi, non speciali verba intelligenda sunt, l. fin. C. de his qui veni. etat. impetraver.

Limita & intellige vt hac lit. n. 75.

VERBA intelliguntur secundum qualitatem persona ad quam referuntur, l. Plenum, 12. §. Equitij, D. de vsu & habit. l. Ex militari, D. de milit. testam. Ioann. Anton. Mangil. de impurat. q. 126. num. 8. Castill. controuerf. lib. 5. part. 2. cap. 84. num. 6. & numer. 10. 25. & 26. Vincent. Fusar. de substitut. quæst. 339. num. 32.

V Axiomata, & loca

VERBA secundum subiectam
[27] materiam, & naturam contractus
intelligi debent, l. Cum pater, §.
Donatum, D. de legat. 2. l. Si vno,
& ibi Bartol. D. locat. l. Sed et si
possessori, §. 1. §. Item. si iurauero,
D. de iure iur. l. fin. C. de non
numer. pecun. l. Cum mansata,
in fin. D. de contrah. empt. l. Dam
ni infecti, in princip. D. de damn.
infecti, l. Flum. num. §. Hæc stipu
latio, D. eod. tit. l. Proculus, D. de
usufruct. l. Stipulatus, D. de vsur.
l. Vbi ita donatur, D. de donat.
causa mort. l. Insulam, D. de
præscrip. verb. l. Si olei, C. locat.
cap. Constitutus, extra de reli
gios. domib. cap. Solitæ, de maio
rit. & obed. Euerard, in topic. le
gal. loco, 46. Mascard. de probat.
conclu. 1131. num. 20. Menoch.
de præsumpt. lib. 3. q. 104. n. 18.
Surd. decis. 2. nu. 13. & decis. 43.
num. 16. & de aliment. tit. 1. q.
42. num. 24. & tit. 5. q. 1. nu. 26.
Pichard. In disput. de mora, num.
127. Cald. Pereir. de extinct. em
phyt. cap. 1. num. 35. Gonçal. ad
regul. 8. Cancel. glos. 48. num. 53.
54. & 58. Cardos. in praxi iudic.
& aduocator. verb. Verbum, nu
mer. 4. Brunor. à Sole in locis
com-

V communia iuris. 446

commun. eod. verb. num. 198.
Rota Roman. apud Farinac. de
cis. 62. in nouiss. & decis. 398.
num. 4. tom. 1. part. 1. Cardin.
Tusch. tom. 8. liter. V. conclus.
95. Cardin. Seraphin. Rota Ro
man. decis. 121. num. 11. decis.
398. num. 7. & decis. 541. nu. 6.
Castil. controuers. lib. 5. part. 2.
cap. 87. num. 7. & seq. vbi plene,
Ioan. Mar. Nouar. quæst. forens.
lib. 1. q. 8. num. 3.

Et impropriari debent verba, ut
materia qua de agitur cõueniant, §.
Nunc autè admonendi (vbi glos.
verb. Dederint) instit. quib. alieno
lic. vel non.

Et quantumcumq; præcisa verba
secundum subiectam materiã restrin
guntur, Flores Diaz var. q. 24. nu.
33. Castil. c. 87. n. 8. & seq. am
plians etiam in materia stricta, nu.
9. & 10. Tiraq. (vtrumque firmas)
in l. Si inquam, verb. Reuertatur,
n. 37. C. de reuoc. donat.

VERBA debent intelligi cum ef
fectu, l. 1. §. Hæc verba, D. quod
quisque iur. l. pen. §. Docere, D.
Ne quis eû, l. Quoties, D. qui sa
tisf. cog. l. 4. §. Codenatû, D. de re
iudic. l. Si Barsatorâ, D. de fideiuf
soric. Relatum, vbi glos. extr. de
Pp. 2. clerici

V Axiomata, & loca,

cleric. non resid. cap. Qualiter,
 vbi glos. vlt. de pact. c. Si à iudi-
 ce, de appellat. lib. 6. Thom. de
 Thomaset. regul. 104. Surd. con-
 sil. 3. num. 25. & consil. 179. n. 49.
 Ignat. del Villar in sylua respôs.
 resp. 1. n. 25. Fr. Anton. à Souf. in
 relect. de censur. Bull. Cenæ. c. 4.
 disput. 26. num. 2. & cap. 11. nu.
 6 & cap. 12. disput. 63. num. 2.
 Aloys. Ricci. cur. Archiep. Nea-
 pol. decis. 41. nu. 3. part. 2. Vgo-
 lin. de offic. & potest. Episcop.
 capit. 36. §. 1. numer. 2. Cardin.
 Tusch. tom. 8. lit. V. conclu. 90.
 Cardos. in praxi iudic. & aduo-
 cator. verb. Verbum, numer. 5.
 Francisc. Galet. in margarit. ca-
 suum conscient. verb. Verba, Ca-
 still. controuerf. lib. 5. p. 2. cap.
 96. num. 5. Ioann. Mar. Nouar.
 quæst. forens. lib. 1. q. 1. num. 3. &
 4. Ouid. de Amic. de iure emphy.
 q. 3. n. 8. & q. 75. n. 4. Fufar. de
 substit. q. 650. num. 6.

VERBA debent aliquid operari,

1. 3. in prinçip: D. de iure iur. l. Si
 quando, 109. D. delegat. 1. l. fin.
 D. Ne quid in loco publ. cap. Si
 Papa, in fin. extr. de priuileg. lib.
 6. capit. Si à iudice, de appellat.
 god. lib. Tiraquel. de iure consti.

V. communia iuris. 447

P. 3. limit. 30. num. 36. & de re-
 tract. conuent. §. 1. glos. 2. num.
 24. & num. 45. Crauet. cons. 23.
 num. 3. Mascard. de probat. con-
 clus. 595. Surd. decis. 64. num. 19
 consil. 127. num. 9. consil. 218.
 num. 15. & consil. 270. num. 10.
 Burg. de Paz consil. 25. num. 21.
 Pichard. ad §. Quod si fugerit.
 n. 15. inst. de emp. Gutier. pra-
 ctic. lib. 3. quæst. 15. num. 39.
 Cald. Peret. de renouat. emphy.
 quæst. 11. nu. 14. Gonçal. ad reg.
 8. Cancel. §. 7. proçem. num. 127.
 Stephan. Gratian. decis. 47. num.
 17. & decis. 106. num. 19. Bene-
 dict. A Egid. in repet. l. Ex hoc iu-
 re, D. de iust. & iur. part. 1. cap. 8.
 nu. 2. Bertazol. de claus. instrum.
 claus. 21. glos. 14. num. 10. & in
 repetit. l. Si quis maior, C. de trá-
 fact. num. 241. Cardin. Tusch.
 10. 8. lit. V. conclu. 85. Ioan. Mar.
 Nouar. quæst. forens. lib. 1. q. 1. 2.
 nu. 7. Statil. Pacific. de Saluian.
 interdicit. inspect. 3. c. 1. nu. 29.

*Et nullum debes esse verbum sine
 virtute aliquid operandi,* Surd. cõ-
 sil. 524. num. 12. *estam minimum,*
 Bertazol. in dict. l. Si quis maior,
 num. 246. *cum tradissis supra,* lit. L.
 num. 14.

V Axiomata, & loca

32 *Et ita debent intelligi verba, ne ma-
neant sine effectu, l. Si stipulatus
fuero, D. de verb. oblig. Menoch.
consil. 1. 2. nu. 48. & consil. 373.
num. 8. Surd. de alimen. tit. 9. q.
16. num. 60. cum seq.*

33 *Nam verborum substantia, & ef-
fectus, non sanus attendi debet, l. In-
fulam, D. de præscript. verb. cap.
In tantum, extr. de Simon. Surd.
decis. 303. num. 5. & consil. 3. nu.
26. cum seq. & de aliment. tit. 9.
q. 16. nu. 22. Flamin. de resig. to.
2. lib. 8. quaest. 8. num. 134. Pinel.
in rubr. de rescind. vendit. p. 2.
cap. 1. nu. 3. in fin. Mari. Anto-
nin. var. lib. 1. resolut. t. nu. 7.*

34 *Et ut aliquid operentur impropriari
debent potius verba, quam ut sint sa-
persua, l. Si tam angusti, 13. vbi
Angel. D. de seruit. l. Si tibi (vbi
Bart. & Doct.) D. si cert. pet. cap.
Si sententia, de sentent. excoñru.
lib. 6. Surd. de aliment. tit. 2.
quaest. 1. num. 39. & decis. 195.
num. 2. Cald. Pere. de extinct.
emphyt. cap. 7. num. 33. Brunor à
sole in locis commun. verb. Per-
ba, 3. & 33.*

35 *Et debent interpretari ut aliquid
operentur in quacumque materia,
etiam stricta, & odiosa in dispensa-
tione,*

V communia iuris. 448

*sione, Rot. Rom. apud Farin. decis.
352. nu. 2. to. 1. p. 1.*

*in contractibus, l. Si stipulatus,
D. de vsur.*

*In statutis, l. 1. in fin. D. ad mu-
nicip.*

*Et in privilegijs, d. cap. Si Papa,
Bertazolvin dist. 1. Si quis maior,
nu. 243. cum duobus seq.*

*Limita, ut per Menoch consil. 179
nu. 20. Vbi quod saepe superuaca-
nea verba scribuntur, & stant sine
virtute aliquid operandi, ex Ias. in
l. Petens, num. 8. C. de pact. & in
l. Cum proponas, num. 3. C. de
transact. Crauet. consil. 80. q. 1. 1.
& alijs.*

*Et cum de contraria mente con-
trahentium constat, aut quando sub-
iecta materia aliud suadet, ex Co-
cijn. Jun. consil. 45. num. 25. lib. 1.
& Deci. consil. 473. num. 11.*

**V E R B A dubia in potiori
significati sunt accipienda, & secun-
dam Grammaticalem sensum, l. 1. §.
Qui in perpetuum, D. si ager ve-
tig. l. 1. §. Si is qui nauem, D. de
erect. act. §. Sed ius quidem ci-
le, instir. de iure natur. gent. &
l. c. pen. de sent. excommu-
d. consil. 230. nu. 20. Menoch
præsumpt. lib. 3. q. 39. à nu. 8.**

V *Axiomata, & loca*

Cardin. Mantica. de coniectur. ult. volunt. lib. 5. tit. 1. num. 6. Fr. Anton. à Souf. in relect. de censur. Bullæ Cenæ, cap. 2. num. 4. Benediſt. A Egid. in repet. l. Ex hoc iure, D. de iust. & iur. p. 1. cap. 10. num. 37. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. c. 14. n. 24. Cardin. Tusch. 10. 8. lit. V. conclu. 101. Barthol. Perez ad extrauag. Ambitioſe, de reb. Ecclef. non atten. n. 15. pag. 92. Ioan. Mar. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 1. n. 4. Vincent. Fufar. de ſubſtit. q. 341. n. 3.

38 *Et in aptiori ſignificatu accipienda ſunt, l. Quoties idem ſermo, D. de regul. iur. Cardin. Tusch. præſti. conclu. tom. 8. lit. V. conclu. 98.*

39 *VERBA in dubio naturaliter, proprie, & vere, non accidentaliter, ciuilitèr, & ſiſte interpretanda ſunt, l. ſin. C. de his qui ven. etat. Impetrau. l. Fideicommiſſum, D. de cod. & demõſt. l. Ex ea parte, §. In inſulam, D. de verb. oblig. l. Si quis ita, §. ſin. D. delegat. 2. Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V. conclu. 102. Mari. Antonii. variar. lib. 1. reſolut. 4. nu. 9. Franc. Galet. in margarit. caſuñ conſcient. verb. Verba, Cardin. Mantica. de coniectur. lib. 3. tit. 4. nu. 15. Galliti. de*

V *communia iaris. 449*

verbor. ſignific. lib. 2. cap. 21. nu. 8. & lib. 3. c. 19. n. 2. Nicol. Garc. de Benefic. d. 7. c. 9. n. 32. Tiraq. de iure marit. glof. 7. n. 14. & de iure primog. q. 1. n. 105 & q. 34. n. 17. & q. 40. nu. m. 134. & in tract. le mort. p. 3. declar. 1. n. 1. Menoch. de præſumpt. lib. 4. q. 81. nu. 19. & conſ. 97. n. 86. Suæd. decif. 303. n. 1. & conſ. 90. nu. 24. Cald. de nomin. emphyt. q. 13. nu. 12. col. 2. in ſin. Cardoſ. in præxi iudic. ver. Verbum, nu. 6. Mangil. de imputat. q. 77. n. 88. Nouar. quæſt. forenſ. lib. 1. q. 1. n. 6. Caſtil. controuerſ. lib. 5. p. 2. c. 131. nu. 7. Vincent. Fufar. de ſubſtit. q. 383. nu. 3. & q. 386. nu. 39.

Et ſi ciuilitèr, & naturaliter verba intelligi poſſunt; naturaliter potius, quam ciuilitèr debent intelligi, d. l. hu. C. de his qui ven. etat. & d. §. In inſulam, l. Statius Florus, §. Cornelio Felici, D. de iure fiſc. Tiraq. in l. Si vnquam, verb. Suſceperit liberos, C. de reuoc. donat. n. 15. Ioan. Anton. Mangil. de imputat. q. 110. n. 23 & ſeq.

VERBA in dubio ſimpliſtèr, & non ſecundum quod intelligenda ſunt, l. Hoc legatum, in ſin. D. delegat. 3. l. 1. §. Si quis ſimpliſtèr, D. de

V *Axiomata, & loca*

bor. obligat. Cardin. Tusch. to. 8.
lit. V. conclu. 92.

41 VERBA simpliciter prolata ad
intellectum legum referri debent, l.
1. C. de fruct. & lit. expens.

42 VERBA simpliciter prolata intel
liguntur de primo actu l. Dotis pro
missio, D. de iure dot. l. Bon es, §.
Hoc sermone, D. de verb. signifi.
& notauimus supra, lit. D. n. 123.
& lit. S. num. 28.

43 VERBA dubia secundum natu
ram rei, cui adiunguntur intelligi de
bent, l. Si vno, in princip. (& ibi
glos Bart. & Bald.) D. locat. cap.
Constitutus, de religiof. domib.
cum alijs supra citatis hac ead. lit.
nu. 27. Cardin. Tusch. lit. V. con
clu. 96. Peralta in l. Si quis in
principio testamenti, num. 76. &
77. D. delegat. 3. Tiraq. in l. Bo
ues, §. Hoc sermone, limit. 18.
num. 1. & 2. Vbi ex hac regula il
lius, §. ideterminationem limitat, vt
de primo actu non intelligatur, quā
do rei natura, vel subiecta materia
repuznat, Alex. Raudenf. de ana
log. lib. 1. cap. 23. num. 1. 1. & 12,
& cap. 34. n. 235. Surd. decif. 322.
nu. 37. infinitos referens Castill. con
trouerf. lib. 5. p. 2. cap. 86. nu. 3.
& sequet. vbi multipliciter ampliāt,
mul.

V *communia iuris. 450*

multipliciter etiam Tiraq. in l. Si
vnuquam, verb. Reuertatur, n. 37.
C. de reuoc. donat.

VERBA in dubio, rebus sic stan
tibus intelligenda sunt, l. Quod fer
uius (vbi glos. verb. Potest) D. de
condict. ob. caus. l. fin. §. Idē qua
sijt, D. de condict. indebit. l. Pau
lo Callimacho, §. 1. D. delegat. 3.
cum add. l. si. pr. lit. D. nu. 105.

VERBA in dubio potius moda
liter, quam conditionaliter intelligū
tur l. Quero, §. Interlocutorem,
D. locat.

Modus enim in dubio potius pra
sumitur, quam conditio, vt notau
mus supra lit. M. n. 103.

VERBA in dubio de actu valido
sunt intelligenda, l. 4. §. Condem
natū, D. de re iudic. Cardin. Tusch
to. 8. lit. V. conclu. 99. & seq.

VERBA dubia contra proferen
tem sunt interpretanda, l. Veteribus,
40. vbi Bart. D. de pact. l. Quid
quid astringēda, D. de verb. obli
l. Labeo, D. de contrah. empl. 2.
tit. 33. p. 7. Menoch. conf. 110. nu.
36. & conf. 179. n. 19. Surd. decif.
322. n. 63, & de aliment. tit. 6. q. 1.
n. 26. Petr. Barbo. in l. Si quis intē
sione ambigua, 66. n. 28. D. de lu
dic. Médez & Castr. in praxi Lusi.
lib.

Axiomata, & loca

lib. 1. capit. 3. num. 41. Cardos. in
praxi iudic. & aduocator. verb.
Verbum, num. 9. Cardin. Tusch.
tom. 8. lit. V. conclu. 106. Mari.
Antonin. variar. lib. 2. resolut. 24.
num. 19.

48 Quod licet verum sit in contracti-
bus; jecus fit in libellis, l. Inter sti-
pulantem, §. Si Stichum, D. de
verb. oblig. Bal. cons. 489. n. 3. in
fin. Castrenf. cons. 199. n. 4. lib. 2.
Roman. cōf. 136. in princ. A Egid.
decif. 733. in fin.

49 Cur autem in iudicijs in fauorem
proferentis interpretatio fiat; non ve-
ro in contractibus? vide Cardin.
Mantic. de tacit. & ambig. con-
uent. lib. 2. tit. 4. n. 99. cū seq. &
alios relatos ab Alphā. collect. 248.

50 VERBA ambigua secundum ius
commune, & statuta sunt interpre-
tanda, c. Cum dilectus de consue-
tud. Ioan. Mar. Nouar. quæst. fo-
renf. lib. 1. q. 91. nu. 7.

51 Et secundum intentionem profe-
rentis, l. Si quis intentione, §. 6.
D. de iudic.

52 Et quando verba sunt ambigua, nec
aliter de voluntate disponentis cōstat;
vitiatur dispositio, l. In ambiguo,
D. de reb. dub. l. Duo sunt Titij,
D. de testam. tutel.

V communia iuris. 451

In delictis verba ambigua in
meliorem partem accipi debent,
l. Si Præfes, & l. pen. D. de
pen. l. Hæ enim caufæ, 4. D. de suf-
pect. tutor.

VERBA vniuersalia omnia in-
cludunt, quia qui omne dicit, nihil
excludit, l. Iulianus, D. delegat. 3.
Cardin. Tusch. tom. 8. li. V. con-
clu. 121. & notatum est supra, lit.
O. num. 17.

Restringuntur, secundum su-
biectam materiam l. 3. §. si quis hæ
redi, D. de stat. liber. Rot. Roman
apud Farinac. decif. 542. n. 4. to-
mo 2. p. 1.

Restringuntur etiam, ne absurdi,
aut iniqui quidquam sequatur, l.
Ut gradatim, §. sed si lege, D. de
muner. & honor. Mari. Antonin.
variar. lib. 2. resolut. 40. n. 11. & 18.
asserens num. 12. & 19. restringen-
da ad id quod est æquum. Vne quis
indebite damnumpatiatur, vel ad al-
lium lucrum indebite cum alterius
iactura perueniat.

VERBA genera, & geno-
raliter sunt intelligenda, eg. 1. §.
Quod autem, D. de aleator. l.
In fraudem, & ibi Bald. D. de
testament. milit. l. De pretio, D.
de public. in rem act. l. Si serui-
tus

V *Axiomata, & loca*

tus, D. de seruit. urban. prædior.
l. Regula, §. ult. D. de iur. & fa-
cti ignor. l. final. in fin. C. de dot.
promis. l. Si finita, §. De cæteris,
D. de dama in fact. l. 1. §. Genera-
liter, D. de legat. præst. Afflict de
cis 319. num. 3. Tiraq. in l. Si vn-
quam, in princip. num. 118. C. de
reuo. donat. Thom. de Thoma.
set. regul. 131. Sur. decis. 122.
num. 1. & conf. 271. num. 28. O-
xed. de incompatibil. benef. p. 1.
c. 14. num. 20 Burg. de Paz con-
17. num. 2. Valaf. consul. 113. n.
21. Ioan. Franc. l. eo in Thesaur
fori Ecclesiast. part. 2. c. 6. num.
70. Portol. in tractat. de confor-
tibus, & fideicommiss. legal. c. 6.
numer. 16. Aloys. Ricci. decis. 5.
var. Archiepisc. Neapolitan.
286. numer. 5. part. 2. & in pra-
xi rer. for. Ecclesiast. decis. 419.
num. 1. & decis. 605. num. 2. in 1
edit. & resolut. 356. & 529. in 2.
edit. Fran. Molin. de ritu nupt. li.
3. q. 87. num. 16. Mari. Antonin.
variar. lib. 1. resolut. 42. numer.
5. Caldas Pereyr. de potestat. e-
ligend. c. 16. num. 18. Cardinal.
Tusch. tomo 8. li. V. concl. 22. in
finitos referens Farin. con. 65. in ad
ff. G. lib. 1.

V *communiam iuris.* 452

*Amplia etiam in consti-
tutione odiosa penali, & cor. 58
reftoria, Rott. Roman. apud Far-
rin. decis. 41. num. 19. & seqq. to-
mo 1. p. 1.*

*Et habent vim specialis expressio-
nis, Gutier. conf. 5. num. 4. Gon-
zal. ad regul. 8. Cancel. glo. 9. n.
23. cum seqq.*

*Restringuntur tamen ad suas
causas, Crauet. conf. 1. 171. num. 60
13. allegat. text. quem ponderat, in
cap. Si à sede. de restit. spoliator
li. 6. quem debuit allegare tit. de pre-
ben. in 6. Flaminio de relig. li. 9. q.
17. num. 94..*

*Et quantumuis generalia, debent re-
stringi ad rationem, & causam propter
quam fuerunt prolata, & intelligenda sunt
secundum ea quae procedunt, l. Non est
nouum, D. de legi. l. Haeres meus, §.
1. D. de leg. 1. Menoc. conf. 496. n. 54
Sur. con. 4. 31. n. 12. iunctis notatis
supra li. P. n. 126.*

*Restringunturque ad habilia, l. 62
Ut gradatim, in princ. D. de mu-
ner. & honor. l. 1. in princip. C.
de sacros. Eccl. Menoch. D. de re-
cuper. possess. remed. 4. num. 755
& de retinen. poss. remed. 1. n. 38.
Sur. dec. 112. n. 2. Fran. Molin. de
ritu nupt. li. 3. q. 85. n. 61. Castil.
con-*

V *Axiomata, & loca*

controuerf. lib. 5. part. 2. c. 89-
num. 15. Stephan. Gratian. dif-
cept foren. tom. 4. c. 724. nume.
18. Ioan. Mar. Nouar. q. foren. lib
1. q. 8. num. 5.

63 *Vbi autem de fauore pu-
blico vtilitatis agitur, verba genera-
lia ad habilitate nō restringuntur, l.
Siquis in graui, §. Vtrum, vbi Bar.
D. ad Syllan.*

64 *Restringuntur etiam verba gene-
ralia, vt caufus inſolitos non inclu-
dant. R. Min. Iun. con. 40. n. 21-
lib. 1. Flores Diaz variat. queſt-
24. num. 33.*

65 *Nec ad incogitata exten-
dantur, l. Cum Aquiliana, D. de
tranſact. cap. Nequis, vbi glo. vlt.
22. q. 2.*

66 *Restringuntur etiam per verbum
ſpeciale adiunctum. Hic ron. Portel.
de confort. & fideicomif. legal,
c. 6. num. 17.*

67 *Et ex aliunſlo interpretationem
accipiunt, l. Sed ſi adſociatur, 13-
& ibi glo. D. pro ſoci. Cū pluribus
aliis, qua recenſet Surd. con-
ſil. 34. numer. 39. & conſ. 315-
num. 26.*

68 *Restringuntur praterca, vt
omnis abſurditas eueniat, l. Scire
oportet, §. Aliud, D. de excu-
ſa-*

V *communis iuris. 453*

ſat. tutor. leg. 1. D. nequid in
loco ſac.

Et ex verofimili diſponentis mente 69
1. Lutus, 2. §. Lutus, 2. D. de le-
gat. 2. l. Creditor, §. Lutus, D-
mandat.

Et ad conſonum intellectum, 70
del. 1. §. Quod at, D. nequid in
loc. ſac.

*Nec ad ſpeciales cauſas, res, vel 71
perſonas extenduntur, Eugen. Pe-
ruſ. conſil. 13. numer. 34. li-
br. 1. Flores Diaz diſt. q. 24. nu-
mer. 33. Vbi quod nec comprehen-
dunt ea, qua ſpeciali nota dig-
na ſunt, ex Quintil. Mandol.
ad regul. Cancell. regul. 13. q. 5-
num. 4.*

*Et verba generalia reſcripto- 72
rum restringuntur ſecundum ſus
commune, Gard. Girond. de pri-
uileg. ſeu exemption. explicat,
nume. 275. vbi numer. 276. idem
aſerit de verbis generalibus ſta-
tutorum, §. num. 724. quod in ver-
bis generalibus Principi reſerua-
ta non veniant.*

V E R B A *ſecundum veriſi- 73
militudinem ſunt intelligenda, quā-
do de mente non conſtat, Cardinal.
Tuſch. tom. 8. litet. V. conſul-
94. Ioann. Mar. Nouar. q. foren-*

V *Axiomata, & loca*

fis 7 libr. 1. quæstion. 1. numer. 16.

74

VERBA *ad intellectum possibil-*
tem referenda sunt, l. fin. in prin. C.
de contrah. & committ. stipul.
l. Stipulatio ista, §. Hi qui sunt
de verb. oblig.

75

VERBA *quæ de iu-*
re intelligi non possunt, de facto in-
telliguntur, l. Mulier, §. 1. D. de
condit. instit. l. Hæredibus, §. fin.
in fin. D. ad S. C. Trebel. l. Stipu-
latio ista, §. Hi qui sunt, D. de ver-
bor. oblig.

76

VERBA *secundum tem-*
pus prolationis intelligi debent, l.
Si ita, D. de auro, & arg. legat.
l. final. §. 1. D. de legat. 2. l. No-
men, §. 1. D. de legat. 3. l. Re-
sultia Polæ, D. de contrahend.
empt. Sord. consil. 454. nu-
mer. 13. Mascard. de probation.
conclu. 1476. Malac. consil.
58. num. 3. Cardos. in praxi tu-
dic. & advocator. verb. Verbum
numer. 10. & 11. Joann. Mat. No-
uar. quæst. foren. libr. 1. quæst. 17.
numer. 1.

77

VERBA *per prin-*
cip. non per posterius intelligenda
sunt, l. Roues, §. Hæc ser-
mone (ubi plene Tit. quæst.) D.
de

V *communia iuris. 454*

de verb. significat. l. Qui libe-
ris, §. Fæc verba, D. de vulg. &
papill. substitut. Ioseph de Sess.
Aragon. decision. 64. numer. 86.
Castill. controuers. libr. 5. part.
2. capit. 131. numer. 8. & seqq.
Fincen. Fusar de substitut. q. 320
num. 21.

VERBA *ita sunt in-*
terpretanda, ne sibi inuicem con-
tradicare videantur, capit. Inter di-
lectos, §. Ceterum, de fide instru-
ment. Bartol. in l. fin. §. Idem quæ
sit, vers. Circa prædicta, D. de cõ-
diti. indebit.

VERBA *debent intelli-*
gi eo respectu, quo prolata sunt, l. De-
bitor, §. fin. D. ad S. C. Trebel. l.
Si pater, §. Qui duos, & ibi not.
Bal. D. de adopt.

VERBA *non sufficiunt ubi opus*
est facto, l. Non omnes, §. final.
D. de re milit. l. Peculium, in fin.
princip. D. de pecul. l. Julia-
nus, §. Offerri, D. de action. empt.
l. 1. §. Tulisse in fin. D. ad Syllan.
capit. 1. & 2. de sequæstr.
possess. & fruct. vbi DD. Bel-
lac. tom. 2. commun. opin. li. 8. tit.
27. de solut. numer. 16. pag. m. hi
392. Escobar de ratiocin. cap.
15. num. 44. Car. Tusch. tomo 3.
lit.

V Axiomata, & loca

liter. F. conclus. 21. Stephanus
 Gratianus disceptation. forens.
 tomo 4. capit. 725. num. 32. & c.
 767. numer. 37. Statil. Pacific. de
 Saluan. interdict. inspect. 4. c. 1.
 num. 173.

81 **V E R B A non mutant
 substantiam rei**, l. Cura fal-
 sa, C. de iur. & facti ig-
 nora. Menochi. cons. 372. num.
 18. cum seq.

*Nec verborum multiplicatio
 non necessaria.* l. Pediculis, §.
 Labeo, D. de aur. & ar-
 gento. legat. Bertazol. de clau-
 sul. instrument. clausul. 4. glo.
 3. nume. 3.

82 **V E R B A contrahentium
 à dispositione legis limitationem re-
 capiunt**, l. Quæro, §. Inter locato-
 rem, D. locat. l. Quidam cum fi-
 lium, D. de verborum obligat.
 Alex. con. 133. Incip. Super quæ
 sitis col. 1. vol. 5.

83 **V E R B A præcedentia de-
 clarant sequentia, & e conuerso**, l.
 Si seruus plurium, §. o. §. final.
 D. de legat. 1. Sur. decision. 288.
 numer. 30. cum seqq. Farinac.
 in praxi criminal. part. 4. con-
 sil. 30. numer. 115. & con-
 silite 65. numer. 110. Mari. An-

V communia iuris. 455

tonin. variar. libr. 3. resolut. 1-
 unim. 60.

*Et magis declarant sequen-
 tia, quam e contra*, Cephal. cons.
 10. num. 16. Vincen. Fusar de
 de substit. q. 351. num. 16. Iunge-
 que notata supra, li. 5. n. 25. cū duo
 bus seqq.

**V E R B A clara non indi- 84
 gent interpretatione**, l. Licet Im-
 perator, D. delegat. 1. Cardi. Se-
 raph. Rot. Roman. decis. 762.
 numer. 1. Cardinal. Tusch.
 tomo 8. liter. V. conclus. 108.
Nec coniecturis, notanimus supra, lit
 C. num. 74.

**V E R B A que aliquid præ- 85
 supponunt, circa illud non disponūt**,
 l. Ex facto la 1. D. de hæred. in-
 stitut. leg. Neque enim, §. Si
 seruum, D. de milit. testa-
 ment. leg. Generaliter, §. Si is
 qui tutorem, D. de fideicom-
 mis. libert.

**VERBA ubi non conueniunt, 86
 dispositio non habet locum**, l. 4. §.
 Toties, D. de damnat. infect. l.
 Quod constitutum, D. de milit.
 testament. Cardinal. Tusch. tom.
 8. liter. V. conclu. 89, Mari An-
 tonin. variar. libr. 3. resolut. 9-
 numer. 4. Castill. controuers. lib.

V Axiomata, & loca

5. part. 2. cap. 82. num. 1. t. & nu-
mer. antecedentibus *Ido regula*
hac affirmativa, & plene demateria
à num. 1. cum seqq. Et verba legis
cui non conueniunt, nec conuenit e-
ius dispositio, diximus supra liter. L.
numer. 211:

87 **V E R B A** geminita magis
operantur, maiorem deliberationem,
& eorum voluntatem inducunt, l.
Balista. D. ad Trebellian: Bertaz-
zol. de clausul: instrum. claus.
4. gloss. 2. Cardin. Tusch. tom. 4.
lit. G. conclu. 28. num. 2. & tomo
8. liter. P. conclu. 158. cum citatis
supra lit. G. nume. 1.

88 **V E R B A** legum non in ab-
stracto, sed in concreto intelligi, &
accipi debent l. Si in rem in princ.
D. de rei vend.

89 **V E R B A** narrativa
ob aliud prolata non probant,
notauimus supra, liter. A. nu-
mer. 550.

90 **V E R B A** enuntiativa non
inducunt dispositionem, l. Si
quis ira instituat hères si
legitimus, D. de hèresibus in
stitut. vbi gloss. per illa verba,
Si legitimus hèresitatem non
vindicauerit, hères esto, Men-
thac. controuer. illustr. capit. 30
nu.

V. communia iuris. 459
numer. 8. Camil. Gallin. de ver-
borum significat. libr. 5. cap.
14. numer. 8. Cardinal. Tusch-
liter. V. conclus. 82. Stephanus
Gratian. disceptation. forens. to-
mo 2. capit. 111. num. 90. Nicola.
Genu. de verb. enuntiatio. libr.
1. quæstion. 3. per tot. *Vbi co-*
prossissime, apud quos ampliatio-
nes, & limitationes ad futuritatem
videre licet.

Nec verba enuntiativa 91
probant, Gratian. consil. 143.
num. 15. lib. 2. Pari. consil. 77. nu-
mer. 30. lib. 3. Cephal. conf. 608.
numer. 51. libr. 4. Decian.
consil. 32. numer. 75. libr. 2.
Cornaz. decision. Lucens. 212.
numer. 9. Bardell. consil. 49. nu-
mer. 10. Caball. consil. 123.
numer. 7. libr. 2. Nicola.
Genu. dict. tractat. libr. 1.
quæstion. 4. per tot. *Vbi*
ampliatioines, & limitationes,
per centum quinquaginta, &
quisque numeros prosequitur, in a-
xiomatibus, & conclusionibus huius cõfr-
mationem ponderans text. in l. Lu-
tius Titius testamento, §. Quis
quis mihi hères erit, D. dele-
gat. 2. numer. 2. plene, etiam
Car. Tusch. lit. V. conclu. 81.
VER-

V *Axiomata, & loca.*

92 **V**ERBIS subtiliter non est dialecticandum, Cardinal. Mantica. de coniectura. vltim. volunt. lib. 1. tit. 1. num. 4. Anton. Monach. Florenti. decisio. 72. num. 27.

93 *Subtilitas namque reprobat ur, vt diximus supra, liter. Si num. 68.*

94 **V**ERBIS legem nō imponimus sed rebus, notatum est supra, liter. L. num. 33.

95 **V**ERBORVM tenor semper est attendendus, l. Sancimus C. de fideiussor. l. Ad probationem, C. de probat. l. Si stipulatus sit Stichum, & l. Si ita stipulatus. §. Grifogonus, ad fin. D. de verbor. obligation. l. Fideiussores Magistratum, §. 1. D. de fideiussor. *sums late cumulatis ab AEmilian. conf. 4. Viui deci. 336 num. 3. & 4. lib. 2. refert Francif. Molin. de ritu nupt. libr. 1. c. 20. num. 7. Anton. Gamm. decis. Lusit. 38. num. 2.*

96 **V**ERBO quod quis non expressit, non videtur mente cogitasse, cap. Tua, de sponsal. cum ibi notatis Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V. conclud. 89. num. 3.

97 **V**ERBORVM abundan.

V *communis iuris. 457*

ita ultra intentionem contrahentium operari non debet, argum. leg. final. C. quæ res pignori obligat. possess. l. 3. C. de liber. præter Antonin. Gamm. decis. Lusit. 38. num. 2. vbi limitat, & intelligit.

VERISIMILE quod non est presumitur falsum, Menoch. 1. numer. 258. conf. 2. num. 300. conf. 18. num. 25, con. 198. n. 1. & conf. 197. n. 12. & de arbitrar. lib. 2. casu 85. Mascat. de probation. conclu. 730. numer. 355. & conclu. 1364. num. 4. Surd. de allment. titul. 8. question. 12. numer. 24. & decisio. 23. numer. 15. Tiracquel. in l. Si unquam, in princ. n. 40. C. de teuoat. donat. Franc. Becci, confil. 101. numer. 46. Cardinal. Tusch. liter. V. conclusio. 161. numer. 3. 10. 11. & 12. *Vbi quod inueisimile est imago falsitatis, & liter l. conclusi. 330. numer. 11. Fulu. Pacian. de probat. libr. 1. cap. numer. 22. Casanat. confil. 39. numer. 91. & 60. & confil. 55. numer. 47. Iosephi. de Rustico. in præm. ad leg. Cum auus, capit. 2. numer. 3. D. de condit. & demostr.*

V Axiomata, & loca

Et è contra, verisimile habetur
 pro vero, Card. Tuf. lit. V. conclu.
 162. Ceph. conf. 27. numer. 22
 libr. 2.

Est enim verisimilitudo cog-
 gnata natura, Craueta con-
 filio 61. numer. 8. conf. 269-
 numer. 4. & consil. 363. numer.
 26. Ofasc. decisio. 170. numer
 8. & seqq. Ceph. consil. 85-
 numer. 39. & conf. 287. num. 22.
 & seqq. libr. 2. Franc. Becci. con-
 filio 94. numer. 13. Menoch.
 consil. 113. numer. 12. Mantic.
 de coniecturis vltim. volunt.
 libr. 3. titul. 19. numer. 3. Sur-
 decifs. 83. numer. 18. Pedroch.
 conf. 23. numer. 68. & consil. 35-
 numer. 17.

Et habetur pro lege Cra-
 ueta dict. consilio 61. numer.
 9. Menoch. dict. conf. 113. nume.
 13. Ceph. dict. consil. 287. nu-
 mer. 23.

Et verisimilitudinem pro-
 fe habens, casum legis dicitur ha-
 bere, Crauet. consil. 75. nu-
 mer. 24. & conf. 292. numer. 6.
 Mantica de coniectur. d. li. 3. tit.
 9. num. 3. Ofasc. d. decis. 170. nu-
 mer. 10. Becci. d. conf. 101. num.
 46. Cardinal. Tufch. dict. conclu-
 cla

V communia iuris, 458

clus. 16 l. numer. 9. Steph. Gra-
 tian disceptation. foren. tomo 5.
 capit. 878. numer. 16. plenissime
 de his omnibus Castill. contro-
 uers. libr. 5. part. 2. cap. 63. per
 tot. vbi ampliationes, & limitatio-
 nes assignat.

Et verisimilia dicuntur, qua
 legibus, & iuri communi con-
 ueniunt, & es non contradi-
 cunt, Menochi dict. consil. 1.
 numer. 412. & consil. 380. nu-
 mer. 7. & de arbitrar. casu 85-
 numer. 5. Girond. de priuileg.
 seu exemption. explicat nu-
 mer. 555. Ioann. Mar. No-
 uar. quæstion. forensi. libr. 1. q
 91. numer. 9. Vbi quod verissi-
 milius dicitur, quod magis iuri
 congruit.

VERISIMILE
 quod non est, attendi non de-
 bet, l. final. in princip. D. quod
 met. caus. capit. Quia ve-
 risimile, extr. de præsumpt.
 Parisien. consilio 13. numer. 9.
 volum. 3. & consil. 8. numer. 7.
 volum. 4.

VERITAS sapius examina
 24. magis elucescit, capit. Graut,
 37. quæstion. 9. capit. Inter disse-
 ctos, de hie instrum. Flamin. de

V *Axiomata, & loca*

resignat. to mo 2. lib. 1. question:
1. numer. 3. Bobadill. in sua po
litic. libr. 1. capit. 10. numer. 1.
Cened. ad decretal. collection.
1. 19. à numer. 1. Hieronym. Gra
tian. conf. Syndicatus num. 265.
cum seqq. Cardinal. Tusch liter.
V. conclu. 170. numer. 2. Senec.
de ira lib. 2. Magis enim ve
ritas elucescit, quo sapius adma
nus venit.

Et veritas disputando in
uenitur, l. Munerum, 18. §.
Mixta, D. de muner. & ho
nor. Cardinal. Tusch. to
mo 2. litera D. conclusion.
507. numer. 1. Nos de privileg.
pauper. & miserab. person. p. 1. q.
39. num. 1.

104

VERITAS praevalet e
xistimationi, seu opinioni, &
plus valet quod in veritate est,
quam quod in opinione consistit, l.
Regula, 9. §. Qui ignoravit, D.
de iur. & facti ignora. leg. 4. §.
Quoties, D. de manumi. vin
dict. leg. 1. §. Si a popillo (ibi:
Et hic plus fit in veritate,
quam in existimatione mentis)
D. pro emptor, §. Si quis rem sua
institur. delegat. Menocht. de pre
sumption. libr. 1. q. 3. r. numer. 4.

Mca

V *communis iuris. 459*

Mendez à Castro in praxi Lu
sit. libr. 2. cap. 3. nume. 19. Brun
ner à Sole in locis commun. ver
Veritas, numer. 45. Pichard. ad
dist. §. Si quis rem suam, nume.
3. Castilo controuers. lib. 5. par.
2. capit. 102. numer. 9. Vbi di
stinguit, & an & quando opinio
praeualeat veritati, & plene hac de re
per tot. cap.

VERITAS habetur 105
per rationem, l. Solam, C. de
testibus, l. Scire leges, D. de
legibus.

VERITAS & rei 106
substantia plus valet, quam lu
dibrium verborum, l. Non aliter,
67. §. Titius, D. delegat. 3. Giron
de privileg seu exemption. expli
cat. num. 845. Nos de priuil. pau
per. & miserabil. person. p. 1. q. 1
num. 6.

VERITAS, & rerum substan. 107
tia hominum denominatione non
mutatur, l. Cogi, 16. D. ad S.
C. Trebell. l. Non aliter, 67. §.
Titius, D. de legat. 3. Gutier. pra
tic. li. 3. q. 84. n. 2. Nos de priuil.
pauper. & miserab. personar. p. 1.
q. 1. nume. 6.

VERITAS verborum adminicu 108
la non desiderat, l. 1. C. si minor ab

Q93

ha.

V Axiomata, & loca

hæredit. se abstinuer.

709 **VERITAS** rerum gestarum erroribus non vitiantur. Illi licitas, 6. §. Veritas, D. de offic. p[re]sid.

710 **VERITAS** rei per nostram affirmare, vel negare non mutatur. 1. Assumptio, D. ad municip. l. Cum falsa, D. de de iur. & fact. ignor. Polydor. Ripa singul. obseruat. 43. numer. 4.

711 **VERITAS** immutabilis est, & perpetua, ex Aristotel. libr. 4. Metaphys. capit. 5.

Nec temporis cursu veritatis substantia mutatur, lex. Si. cut falsi, C. ad leg. Cornel. de falsis.

712 **VERITAS** est super omnia amanda, & sequenda, l. si ita legatum, D. de condit. & demonstr. Flamin. Parisi. de confident. quaestio. 65. numer. 13. Qui enim veritatem sequitur, Deum sequitur, capit. Quisquis. II. quæst. 3. Veritati q[ui]sq[ue] illatores Deo placent, glos. in l. Pontici, C. si contra ius, vel vit. publ.

713 *Et est vasis, & fundamentum iustitiae, qua virtute, nulla pro clarior,*

V communia iuris. 460

Bal. cons. 343. col. pen. lib. 1. plures refert Aloys. Ricci. in praxi refer. Ecclesiast. resolut. 234. num. 6. in 2. edit.

Et est res solidissima, & minus in expugnabilis, Afflict. decis. 255. num. 7.

Omnia vincit, capit. Veritate, & seqq. 8. distinct. Roland. consil. 5. nam. 19. & cons. 33. numer. 41. libr. 4. Et illi omnia cedant, idem Roland. cons. 17. num. 2. & 7. libr. 3.

VERITAT que semper est adhaerendum. Quia amicus Plato, sed magis amica veritas: De quo plura per Probum in addit. ad Ioann. Monach. in capit. Nemo, deinceps, numer. 77 cum seqq. de elect. libr. 6. Menochi. consil. 112. num. 17. De quibus etiam omnibus, multis que similibus, plene Car. Tusch. liter. V. col. 163. 165. 166. 167. 168. & conclu. 170.

V E R V M esse non potest, quod falso i principio infirmatur, l. Cum filius, §. Hæres. D. de legat. 2. Crauetta consil. 1000. pro genero, numer. 37. Anton. Monach. Florent. decisio. 48. num. 6.

V Axiomata, & loca,

117 *VIA una electa, non potest ad aliam recurri, ut per Stephanum Gratian. Marchion. de decision. 4. numer. 72. eleganter plene scacc. de appel. q. 17. limi. 9. num. 45. per quem intellectus, & limitationes vide ibi, & num. seqq. vsque ad nume. 50. & in tract. de commet. §. 7. glos. 5. numer. 11. & seqq.*

VXIVS enim electione, alteri renunciatum videtur, l. Post dtem, 7. D. delegat. commissa. & notatum est supra li. E. num. 23.

Et viam, quam quisque sibi eligat sequi debet, l. Si mulier, §. final. D. quod met. caus. facit capit. Cum omnes, circa fin. de constitution. & cap. Quod semel, de regul. iur. lib. 6. sur. conf. 377. num. 3. Farin. praxis crimin. par. 6. q. 175. num. 199. Mari Antonin. variar. lib. 2. resolat. 17. numer. 8. Scacc. de appellation. dist. q. 176. limitat. 9. numer. 45. versic. Rastolutus Ioann. Mar. Nouar. q. forens. lib. 1. q. 44. num. 5. versic. Ad quod:

118 *VIA quod una prohibetur alicui, non debet alia quolibet colore admissa, capit. Cum quid una via, 84. de*

V Cmmounia iuris. 461

de regul. iur. libr. 6. l. Nec per se, C. de hered. institut. Ioseph. de Sess. Aragonen. decision. 28. n. 11. iunctis notatis supra, lit. P. nu. 209. cum seq.

VIA est admittenda per quam ad ius commune reditur, l. Si vnus, §. Pactus nepeteret, D. de pact. cap. Ab exordio, §. 5. distin. Rebuff. in praxi benefic. titul. differentia in ter priuileg. num. 6. Couarr. variar. li. 3. c. 6. n. 4. Gutier. consil. 1. num. 375.

Et facilis est reditus ad ius commune, l. 10a. Pet. Monet. in tract. de optione, c. 8. n. 39.

Favorabilis que est dispositio, qua ad ius commune reuertamur, glos. in cap. Statutum, verb. Numerandum, de præben. libr. 6. vbi not. It. Fr. Anton. à Souff. in rell. de censur. Bullæ Cenæ, cap. 16. disp. 83. num. 6. Alexan. Raudens. de success. Regni Portu. respon. 2. n. 42.

VIA tutior est eligenda in dubio, cap. Iucunis, 3. de sponsalib. & matrimon. Couarr. in cap. Alma mater p. 1. §. 2. nume. 5. casu 1. & de sponsalibus p. 1. c. 4. §. 1. numer. 9. Fr. Euman. in sum. tomo 2. cap. 51. numer. 6. conclu.

V. Axiomata, & loca

4. Sayr. de censur. libr. 1. cap. 16. num. 30. & lib. 6. cap. 2. num. 18. & in Clavi Regia libr. 1. capit. 23. num. 9. & 36. Azor instit. moral. par. 1. lib. 2. c. 18. q. 4. & cap. 19. q. 10. & libr. 11. cap. 15. q. 1. Basil. Ponc. de impedim. matrimon. capit. 26. §. 21 Sanchez de matrimon. libr. 2. disput. 4. 1. numer. 9. & in præcept. Decalog. tomo 1. li. 1. c. 10. n. 10. & nu. 50. Vazq. 1. 2. q. 19. art. 6. disput. 65. capit. 3. & disput. 66. cap. 1. Flores de Men. variat. quæstion. libr. 1. quæstion. 9. numer. 18. *quos refert* Augustin. Barbof. in collect. ad. d. §. Inuentis, numer. 5. *Vbi ampliat*; & *limitat* Quibus etiam adde Cardinal. Tusch. liter. V. conclu. 181.

V I A M nemo videtur eligere, per quam iudicium suum subvertatur, l. 3. §. Nec credendus, D. de milit. testam. l. Quoties, 13. D. de rebus dub. l. Quoties, D. de verbor. oblig. cap. Abbate, iuncta glo. verb. Potius, extr. de verbor. signific. cum adductis supra, litc. E. numer. 36.

V I C I N Y S vicini facti scire præsumitur solent allegari in id text. in l. ii vicinij, C. de nup.

V. communia iuris. 462

nupt. l. Filium distinctum, de his qui sunt sui, vel alieni iur. capit. Quanto, de præsum. Bar. in l. i. n. 9. Purpurat n. 16. Jacob. de Nigr. nu. 38. D. si cert. per. Declan. respons. 7. numer. 32 libr. 3. & respons. 93, num. 97. libr. 2. Bertaz. consil. 140, num. 30. Menoch. con. 98, num. 48. lib. 1. & de recuper. poss. remed. 16. n. 48. & de arbit. lib. 2. casu 22. numer. 8. Mascard. de probat. lib. 3. concl. 1406 numer. 1. & seqq. Cardin. Tusch. verb. Scientia concl. 1. numer. 1. *quos cum alijs refert, & sequitur* Farin. fragment. crimin. part. 2. liter. I. numer. 169. per quem regula huius intellectus limitationes, & extensiones numeris seqq. vide & per Menoc. de præsumpt. libr. 6. præsumption. 24. per tot. Mascard. & Tusch. sup. & Cost. de facti scien. & ignor. inspection. 73. num. 9.

V I C T V S villosus 123
si in expensis condemnandus est, l. Properandum, 11. §. Sin autem alterutra, C. de iudic. lex. Qui solidum, 20. §. Etiam, D. delegat. 2. l. 8. titul. 22. part. 3. *in finibus referens*, Ca-

V *Axoi mata, & loca*

Camil. Borrel. in summ. decif. p.
2. tit. 39 de expen. n. 12. qui nu-
seq. plurimas assignat ampliaciones
limitaciones, & intellectus prater quē
plene etiam Thom. Triuif. decif.
61. lib. 1. per tot. vbi ampliat Poli-
dor. Ripa, singul. obseruat. 47.
124 nume. 1. qui numer. 2. limitat. &
quando victor exceptiones procelat,
ex Afin, in praxi in titul. de
expens. §. 32. capit. 2. am-
pliat. 78. Ripa in leg. Natu-
raliter, §. Nihil commune,
nume. 18. vers. Hoc plus, D. de
adquiren. possess. & Marant ibi
relato.

125 Id ipsum sublimitans, nu-
mer. 3. quando exceptio, quae dis-
fertur, parti etiam aduersa nota est,
ex Abbat. in cap. Exceptionem, n.
24. vers. secundo requiritur, de
exception.

126 Limita praterea regulam,
si victus iustam habuit litigandi
causam. Temeritas enim litigan-
dis est, quae expensarum solutione
coerctetur, hancque (vltra a iustitia
habens causam, euadit, l. Eum
quem temere, 78. alias 79. D. de
iudic. d. l. Properandum, & d. l.
parti Nos de priuile. pau. per. &

V *communja iuris. 467*

misera. personar. part. 1. quaest.
39. numer. 65. & 66. copiosissi-
me Petr. Barbof. in repetit. dict. l.
Eum quem temere, in princip.
Qui materiam ad saturitatem vsque
doctissimi (vt caetera) prosequutus
est, Camil. Borrel. (plurimos ad-
ducens) dict. loco, num. 59. & seq.
vbi an in reo solum, vel etiam in acto
re limitatio hae procedat?

Quod sublimitat Polydor. Ri- 126
pa, obseruat. 62. Vbi expensa iure
actionis, & officio iudicis mercena-
rio debentur, vt in fideiussione pra-
stita in casu succumbentia, quia tunc
etiam si victus iustam litigandi cau-
sam habeat, in expensis condemnan-
dus est; allegat Alexand. consil.
34. incip. Consultus alias, nu. 6.
versicul. Quintimo, lib. 4.

Idque verum dicit numer. 2. si 128
fideiussio sic voluntaria ex conuen-
tione; secus si necessaria ex iure:
citat Afin. in praxi, §. 32. cap. 2. in
prima sublimitatione primae li-
mitationis, numer. 3. versicul. At
secus si necessario.

Limita denique regulam in eo, qui 129
petit centum, & probat de quinquaginta,
& in illis sententiam obti-
neat: quia in isto casu victor, non vi-
ctus debet in expensis condemnari:

V Axiomata, & loca

pro singulari tradit Vincent Carrot. singul. 28. ex Lanfranc. in c. Quontam contra, verb. Expensar. numer. 14. Idem voluerunt Paris. consil. 104. num. 23. & 25. lib. 3. Angel. Alexand. Hercul. & alij quos refert Anton. Gabr. commun. conclu. lib. 2. titul. De expensis. conclus. 1. numer. 11. Antonio. Thesaur. decis. 231. numer. 2. vers. Alij volunt, Per quos hac in re distinctiones, & intellectus alij videri possunt.

Imo plus voluit Lanfranc. vbi proxime, dicens, quod si lata sit sententia condemnatoria in censuram, vltusq; appellat, & index q. appellationis in quinquaginta solū condemnet, etiam in casu isto in expensis condemnabitur victor, quod perpetuo mentis tenendum profert, & cum eo Vincent. Carrot. dist. singul. 128.

30
31
VIGILANTIBVS, & non dormientibus iura subueniunt, l. Pupillus, D. quæ in fraud. credit. l. Nō enim, D. ex quib. caus. maior. l. vlt. D. de edend. l. Quod forte, l. Si finita, §. Si quis metu, D. de damno infecto, c. Nunciatum, 84. dist. Surd. consil. 4. n. 11. Vital. de Cāban. in tract. clausul. pag. mihl 36. n. 11. Bouadil. in sua politic. li. 3.

V communia iuris. 464

c. 4. n. 54. & n. 83. Ioseph. de Sess. Aragon. decis. 206. nu. 19. & 44. Cardos. in prax. iudic. & aduocat. verb. Ius, nu. 12. Casar Argel. de contradic. legit. q. 2. nu. 109.

VIM vi repellere licet, l. Vt vim, 132
D. de iustit. & iur. l. 1. & tot. tit. D. de vi. & vi armat. l. Scientiam, §. Qui cū aliter, D. ad leg. Aquil. l. Is qui aggressorem, & l. Si quis percussorem, C. ad leg. Cornel. de sicar. c. Significasti, 2. de homic. c. Si vero, de sentent. excōmunic. c. Dilecto, eod. tit. lib. 6. l. 2. tit. 8. p. 7. & l. 7. tit. 10. ead. part. l. 4. tit. 12. li. 8. Ordinam. Reg. Fr. Antō. à Sosa in relect. de censur. Bull. Cenz. c. 12. disput. 62. nu. 2. & c. 15. disput. 78. nu. 3. Aloyf. Ricci. decis. Curia Archiep. Neapol. 16 n. 10. p. 2. Vgolin. de offic. & potest. Episcop. c. 29. §. 1. vers. Secundo non polluitur, Bartholom. Peret. ad extrauag. Ambitiosa, de reb. Eccles. noq. alienand. verb. Infringere, numer. 38. Ioann. Mar. Beller. disput. clerical. cap. 1. tit. De disciplina clerical. §. 6. nu. 103. pag. 57. Cardin. Tulch. tom. 8. liter. V. conclus. 213. Ioseph. Aldrete in allegatione iuris pro omnino da regul. ex mpr.

V Axiomata, & loca

part. 2. capit. 1. numer. 2. cum in-
finitis add. *Elis à Farinac. in praxi*
crimin. 4. part. quæst. 1. 25. num.
9. cum sequentibus. vbi ampliat. &
à Nobis de priuileg. pauper. &
miserabil. personar. part. 1. quæst.
5 1. numer. 2 1. firmavitque Ouid.
de arte Amand. lib. 3.

Armaque in armatosumeriurasnūt.

33 *Intellige quando ob necessarium sui*
corporis defensionem, & cum mode-
ramine inculcata tutela vis vi re-
pellitur, l. 1. C. vnde vi, cum alijs
supra citatis, Thom. de Thoma-
set. regul. 306. cui subscribunt
Bellet, dict. part. 1. titul. De fa-
uore clericor. canonis, §. 1. nu. 2.
pag. 180. cum alijs ex proxime relatis.

34 *Amplia etiam ob honorum de-*
fensionem ex l. Furem, 9. D. ad leg.
Cornel. de sicar. & l. 4. D. ad leg.
Aquil. glos. in verb. Nam iure, in
dict. l. Vt vim, Ioann. Gratian.
regul. 3 27. num. 28. Couarreus
in clement. si furiosus, 3. part. §.
vnic. nu. 6. Cened. in colle. 96.
ad Decretum, numer. 3. Fachin.
controuers. lib. 1. capit. 3 1. co-
piatissimè Farinac. dict. quæst.
125. à numer. 188. cum sequent.
*vbi plenissime suo more per am-
pliationes, & limitationes materiam*

V communia iuris. 465

examinat, & sunt text. de iure
Regio expressi, in dict. l. 4. titul.
13. lib. 8. Ordinum. ibi: O si ma-
tare ladron, & c. l. 3. titul. 8. part.
7. & l. 1. titul. 7. lib. 4. fori leg.
Quæ ob propriarum rerum defensio-
nem, violentum inuasorem, aut su-
rum occidere permittunt impune.
Quod iure diuino, canonico, civili,
& ratione, quando saltem res non
sunt parui momentis, nec spes
si probabilis eas aliter recuperandi,
ex communiore sententia, D. An-
tonin. Caler. Syluest. Sor. & alijs,
comprobat eleganter P. Leonard.
Lesi. de iustit. & iur. lib. 2. cap. 9.
dubitatione. 1 i. & Nos de pri-
uileg. pauper. & miserabil. per-
sonar. dict. quæst. 5 1. numer. 2 1.
Propter rem namque parui momen-
ti, concessa defensio cum tanto alie-
rius malo non videtur. Valde enim
iniquum foret, vt propòmo, vel etiã vno
aureo seruandovita auferatur alicui,
vt formaliter inquit Lesi. vbi pro-
ximè 68. vbi vnusatis notabile cir-
ca id aduertit: Quod nempe vbi pro-
bro t̄ vertetur, nisi rem etiam
parui momentis, furi extorqueas: pos-
ses conari, & si opus esset, etiam oc-
cidere. Tunc non tam res, quam hõ-
ris esset defensio.

135

136

V Axiomata, & loca

VINCENS vincentem te, multo magis vincet te, l. De accessionibus, l. 4. §. Itemq. vers. Nam qui me, D. de diuers. & temporal. prescrip. l. Aequissimum, D. ad Terullian. c. Auctoritate, de concess. prabend. lib. 6. glos. verb. Proximitas, in auct. Defuncto, C. ad Orficiam. glos. in l. V. sup. capio, D. de pignor. Thom. de Thoma set. regul. 282. Alex. Raudens. de success. Regni Portug. respons. 2. nu. 117. Euerard. in topic. legalib. loco, 6. §. surd. cons. l. 25. nu. 14. cons. l. 38. n. 13. & 19. & cons. l. 16. nu. 2. & 25. Menoch. cons. l. 26. n. 25. lib. 2. Steph. Gratian. discept. forens. tom. 1. c. 154. nu. 36. & c. 157. nu. 2. Cardin. Mantica. de consecr. vltim. volant. lib. 10. tit. 7. nu. 6. Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V. conclu. 208. vbi num. 5. declarat procedera, ¶ quando ille qui te vincit, & tu, essetis eiusdem generis, rationis, & ordinis, non alius.

Ampliat nu. 6. ut procedat argumentum quando ego, qui vinco te, habeo a te causam, quia si vinco te, multo magis alium, quem tu vincis.

Limitat, nu. 13. in diuerso casu: quia si vinco te ad taxillos, tu vincis alium ad brachia, non vincam ad

V communia iuris. 466

taxillos, vel brachia, quam tu vincis.

Limitat quoque, num. 14. quando victoria non est per modum pugnae, sed per accidens: ut si puer per accidens vincat fortum, ego vinco puerum: non propterea vincam fortem.

Et num. 15. & 16. limitat, in diuerso genere, diuersa ratione, & diuerso ordine, non enim tunc hoc astringit argumentum.

Procedit que regula hac vbi victus vincitur ex eodem iure, non autem ex diuerso. Ita decisum fuit in Rota Roman. ex congestis a Farinac. decis. 59. num. 2. 2. in fin. tom. 1. part. 1. multis volacis Ioan. Anton. Mangil. in tract. de imputat. q. 86. uum. 13.

Et an & quando regula ista in successioinum, & aliorum actuum materia locum habeat: prater iam relatas, vide Couat. var. lib. 1. cap. 7. num. 3. vers. Item aduersus principale, Menoch. consil. 4. n. 33. cons. l. 26. num. 25. & cons. l. 34. num. 16. Decian. consil. 13. num. 38. lib. 1. & cons. 58. nu. 20. lib. 5. Gabr. lib. 4. commun. tit. de success. ad instar. conclu. 4. Molin. de primog. li. 3. c. 5. n. 16. Philip. Pot. lib. 3. regul. 27. Cardin. Mantica.

V Axiomata, & loca

10. titul. 7. numer. 6. plures refero
Castillo quotidian. quaest. lib. 3.
cap. 30. per tot. Mangil. dist. 9.
86. num. 13. versic. Præterea di-
cta regula non procedit.

VIRGINITAS semel amissa

145 recuperari, aut restitui non potest, l.

1. in princip. C. de raptu virgin.
cap. 81 Paulus, §. Caue. 32. q. 5.
Aristol. 6. Ethicor. in fin. Ouid.
in epistol. Ceonne Paridis. arte
Tu quoq. clamabis, nulla reparabilis
Lesa pudicitia est: deperit illa semel.

146 VIRTVS vincta fortior est separata

l. Qui patri, D. de adquir. hæred.
l. Si autē, in fin. D. de aqua plu. arc.

147 VITIA qui aliorum punit, sua

prius corrigere debet, cap. Qui sine,
3. q. 7. vt enim Tullius in salut.
ait: Carere debet omni vitio, qui
in alium paratus est dicere.

148 ABSVRDVM q: est in alio velle

corrigere, quod in se ipso vigeret. conf.
picus, l. Si vxor, §. Iudex, D. ad
leg. Iul. de adulter. l. In arenam,
§. fin. C. de inoffic. testam. Nemo
enim alium potest corrigere, qui ta-
citus eadem commisit, sic respondit,
cap. Iudicet, 7. quaest. 7. cap. Esto,
95. dist. capit. 1. & per tot. 32. q.
6. Vnde Apostolus ad Romanos. 2. Qui
prædicat, non furandus, nisi furaris!

Qui

V communia iuris. 467

Qui dicis non mechandum; me-
charis? Qui abominaris idola:
sacrilegium facis? Qui in lege
gloriaris; per præuaricationem
legis, Deum inhonoras? Inde quo-
que Iuuenal. satyr. 2.

Quis tulerit Grachos de seditione
querentes?

Qui cælum terra non misceat, &
mare cælo?

Si fur displiceat Verro? si homici-
da, Miloni?

Clodius accuset mechos? Catilina
Cethegum?

Senec. de ira, lib. 2. cap. 28. Pudici-
tiam seruitorum suorum atten-
tari non vult, qui non pepercit
sux. Aliena vitia in oculis habe-
mus: à tergo nostra sunt. Inde est,
quod tempestiua filij conuiuia
pater deterior filio castigat. Ni-
hil alienæ luxuriæ ignoscit, qui
nihil suæ negauit. Et homicidæ
tyranus irascitur: & punit furta
sacrilegus, cum adductis supra lit.
A. num. 58. & lit. M. num. 111.

VITIA virtutibus confinia sunt,
vide lit. M. num. 22.

VIVENTIS nulla est hæredi-
tas, l. 1. D. de hæredit. vel action.
vendit. l. 2. D. de vulg. & pupill.
de coniectur. vltim. volunt. lib.

148

V Axiomata, & loca

substit. l. Qui superstitis, D. de
adquir. heredit. Crauet. consil. 22.
num. 9. & consil. 131. numerat.
Ioann. Anton. Mangil. de impu-
tationib. quaest. 91. num. 11. &
q. 181. num. 5.

149 VLTIMA derogant prioribus, l.
Si mihi, §. In legatis, D. delegati.
l. l. Pacta nouissima, C. de pactis.
Cardin. Tusch. tom. 2. lit. V. con-
clu. 228. cuius volatis supra, lit. P.
num. 116.

150 VLTIMA mora nocet, notatum
est sup. lit. M. nu. 105.

151 VLTIMVS res factus inspicien-
dus in omni materia est, l. Illud, C.
de collationib. l. Si mater, C. Ne
de statu defunctor. cap. Cum ve-
nissent, de institut. cap. Consultationibus,
de iure patron. Mascard. de probat. conclu. 175. nu.
8. Menoch. de praesumpt. lib. 3.
q. 6. num. 39. Grammat. decis. 67.
num. 6. Parlador. lib. 2. rerum
quotidian. crp. 5. num. 19. Mari.
Antonin. variar. lib. 1. resolut. 20.
num. 14.

Vnde & in beneficialibus vlti-
mus beneficii factus inspiciendus est,
maximeque consideratur, Beninten.
decis. 23. num. 11. Deci. consil. 126.
num. 3. Gabr. consil. 185. num. 2.

V communia iuris. 468

& 23. volu. 2. Lambert. de iure
patron. lib. 3. q. 7. princip. art. 7.
nu. 7. & lib. 2. p. 1. q. 3. princip.
art. 21. nu. 1. Mascard. de probat.
volum. 1. conclu. 172. num. 8. &
volum. 2. conclu. 956. num. 6.
quos adducit Mari. Antonin. dist.
lib. 1. resolut. 55. num. 6. quibus
adde Gonçal. ad regul. 8. Cancel.
glos. 5. §. 2. num. 14. & §. 3. num.
18. & glos. 45. §. 2. nu. 14. Aloyf.
Ricc. in praxi rei. fori Ecclesiast.
decis. 153. nu. 46. Marc. Anton.
Genuens. in praxi curi. Archiep.
Neapol. c. 100. vers. Quod si, An-
ton. Monach. Bonon. decis. 36. nu.
13. cum seq.

Etiamsi beneficia iuris patronatus
sint, Crauet. consil. 322. n. 5. Rolan-
dus. consil. 47. n. 38. quos cum alijs citat
Mari. Antonin. dist. lib. 1. resolut.
50. num. 7.

Quod verum est, etsi de variatione
apparet, Vincent. de Franc. decis.
81. num. 2. p. 1.

Limita, nisi de contrario statu le-
gitimo precedente constet, Rot. Ro-
man. ex conspectu Maria. decis.
188. n. 1. tom. 1. p. 1.

VLTIMVS dicitur, quem nemo
sequitur, l. 2. §. Legitima, D. de
suis, & legit. hered. cum adductis
sup. lit. P. n. 152.

VNA

V *Axiomata, & loca*

255 VNA, & eadem res diuerso iudice cenferi non debet, diximus supra liter. I. numer. 159. cum duobus sequent.

256 VNITORVM idem debet esse iudiciu, eademq; determinatio, l. sed si plures, 10. §. filio impuberi, D. de vulg. & pupil. ex quo, axioma hoc deducit Ioann. de Immol. ibi num. 4. plene Castillo contro. vers. lib. 5. part. 2. capit. 100. num. 19. & capit. 128. num. 22. & 23. in illis supra traditis lit. A. num. 267. & lit. C. nu. 124.

257 VNVS dictum, dictum nullius, vide supra lit. D. num. 9. & infra hac ead. lit. num. 190.

258 VNVS duorum vicem gerere non potest, l. ille a quo, 13. §. Tempestiuum, vbi glos. verb. Triplici, D. ad Trebell. l. Si plures, 9. D. de pact. l. Licet, 42. §. Si plures, D. de procurat. l. Nemo, 13. (aliis 14.) C. de assessor. & domestic. cap. Nullus, 4. quest. 4. Natura enim (v. Philosoph. ait Politic. lib. 1.) non facit vnum instrumentum nisi ad vnum opus.

259 Limita axioma ex text. in l. 1. D. de offic. Prator, in l. 3. D. de adopt. in l. Debitor, §. 6. fin. in fin. D. ad Trebell. in l. Iure mari.

V *communis iuris, 469*

ti, §. C. ad leg. Jul. de adulter. in l. 1. §. Sed videndū, D. de successor. ca. ist. in §. Item, 6. D. quod cuiusque vniuerfit. nomin. in c. Ex literis, 3. de probat. in cap. Cum inter, in fin. 18. de elect. in cap. Postulasti, 15. ad fin. versic. Nisi forte, de concess. præbend. in cap. Si quis iusto, 46. §. Porro, de elect. lib. 6. in cap. A collatione, 1. de appellat. eod. lib. & in cap. Cum in Ecclesia, 23. de præbend. eod. lib. quibus adde tradita per Stephan. Gratian. dection. 101. à numer. 2. cum sequent. à quo limitationes regulae huius collige.

Limita etiam in habente diuersa domicilia, vel bona in diuersis territorijs, quia duplex homo censetur, duorumque vicem sustinet, Mari. Giurb. (alij relat.) in consuetud. Senat. Messan. cap. 6. glos. 8. num. 4. concludunt nota. a supra lit. T. num. 45.

VOCES vana populi audiende non sunt, notatur infra hac liter. num. 189.

VOLVISSE non praesumitur quis, quod non expressit, notatum est supra, litera L. num.

V *Axiomata, & loca*

263 VOLUNTARIUM
à principio, ex post facto efficitur ne
cessarium, l. Sicut ab initio, C. de
actionib. & obligat. Escobar de
ratiocin. capit. 6. numer. 21. cum
alijs adductis supra liter. C. num.
188.

264 VOLUNTARIUM
factum latius interpretatur lex,
quam necessarium, Berzozol. in
tract. clausular. instrument. clau-
sul. 2. glos. 2. num. 3.

265 VOLUNTARIUS
potius, quam necessarius censeatur,
alijs, notauimus supra liter. D.
numer. 110.

266 VOLUNTAS in mente re-
tenta, nihil operatur, l. Sirepetendi,
D. de condict. ob caus. Brunor à
Sole in locis communib. verb.
Propositum, Rot. Roman. ex
collect. à Farinac. decis. 354.
numer. 6. tom. 1. part. 1. Surd.
consil. 321. num. 56. cum adductis
lit. P. num. 223.

267 VOLUNTAS factio magis
quam verbis declaratur, l. Paulus,
D. rem rat. haber. l. Reprehenden-
da, C. de institut. & substitut. l.
Pro hærede, D. de acquir. hæred.
Crauet. consil. 204. num. 11. cum
seq. Menoch. consil. 1. num. 264.
consil.

V *communia iuris.* 470

consil. 5. num. 16. consil. 110.
numer. 1. cum sequent. & consil.
158. num. 48. & de præsumpt.
lib. 1. quæst. 19. num. 1. Mascard.
de probat. conclu. 1415. num. 38.
Surd. decis. 194. num. 21. & consil.
371. num. 65. Rot. Roman. ex
collectis à Farinac. decis. 582.
num. 7. tom. 2. part. 1. Malasc.
consult. 169. nu. 11. Cald. Pere.
de resolut. emphyt. cap. 11. num.
20. Paul. Montan. in tractat. de
tutel. cap. 33. num. 535. Gonçal.
ad regul. 8. Cancel. 5. 4. pro com-
mun. 71. Mendez à Castro in praxi
Lusit. lib. 3. cap. 21. num. 9. Scac-
de appellat. quæst. 17. limit. 2. à
num. 23. cum sequent. Mari. An-
tonin. variar. lib. 2. resolut.
12. num. 65. Castillo controuerf.
lib. 5. part. 2. capit. 107. numer.
1. & sequentib. præcipue, numer.
14. & 17. cum sequentib. &
capit. 152. num. 23. cum traditis
supra lit. F. num. 19.

Declara procedere, quando
factum est determinatum ad quid
certum presumendum; secus si
indeterminatum, & indifferens.
Ita intelligit, & declarat Mari-
Antonin. disc. loco, numer. 29.

V. Axiomata, & loca

citans Mascard. de probat. conclus. 45. num. 5.

¶ 69 **VOLUNTAS** *presertim* *venta est verbis, & eorum proprietate*, l. Non aliter, D. delegat. 3. Bellon. consil. 5. numer. 8. 11. & 15.

Et ab ea receditur, ut voluntas feruetur, Menoch. de præsumpt. lib. 1. præf. mpt. 26. & consil. 20. numer. 20. Cardin. Mantie. de coniectur. vltim. volunt. lib. 3. titul. 5. num. 1. lib. 7. titul. 3. num. 5. & lib. 8. titul. 18. numer. 10. Vincent. Fafar. de substitutionib. quæst. 318. num. 46. & quæst. 429. num. 31. Mendez à Castro in praxi Lusit. lib. 3. capit. 15. num. 11. col. 2.

Diciturque Regina, & Domina, quia verbis, & proprietati sermōnis dominatur, Menoch. dist. quæst. 26. num. 8.

¶ 70 **VOLUNTAS** *ex coniecturis declaratur, & promittitur*, l. Licet Imperator, & for not. Bart. num. 10. D. delegat. 1. l. Cum proponeretur, D. delegat. 2. Surd. decis. 7. num. 12. Cardin. Mantie. de coniectur. vltim. voluntat. lib. 3. tit. 3. num. 2. & tit. 5. num. 2. & lib. 8. tit. 1. num. 12. & lib. 8. titul. 1.

V. communia iuris. 471

¶ 25. *ubi enunciatem dicit voluntatem, quæ ex coniecturis elicitur*, & ibid. tit. 4. num. 5. & tit. 1. num. 3. *ubi quod talis voluntas coniecturata, omne solit. obiectum*, Menoch. de præsumpt. lib. 1. num. 5. *ubi quod talis voluntas dicitur mansura*.

VOLUNTAS mutata non præsumitur. 171

¶ l. Eam qui, D. de probat. l. Fideicommiss. 8. Si rem suam, D. delegat. 3. l. Cum hic status, 8. Pœnitentiam, D. de donat. inter vir. & vxor. cap. Scribam, extr. de præsumpt. cap. Māiores, in fin. de baptis. cap. Licet, de procurat. in 6. Menoch. de præsumpt. lib. 1. quæst. 24. num. 11. & lib. 3. præsumpt. 57. num. 9. & latissime lib. 6. præsumpt. 37. per tot. & consil. 317. numer. 29. Pichard. ad princip. instit. de adempt. legator. numer. 4. Surd. decis. 111. numer. 9. & decis. 282. numer. 36. Flamin. de resignat. lib. 9. quæst. 25. numer. 16. Cald. Pereir. de potest. eligend. capit. 3. numer. 41. & capit. 10. numer. 54. & de empt. capit. 23. numer. 45. Stephan. Gratian. decis. 19. numer. 27. & decis. 43. numer. 23. Aloys. Ricci in praxi

V Axiomata, & loca

rer. fort. Ecclesiastic. decisio. 9. 1.
numer. 3. in 1. edit. & resolut.
77. numer. 3. in 2. edit. Brun-
nor à Sole in locis communib.
verb. Voluntas, 9. Francisc. Mo-
lin. de ritu nupt. lib. 3. quæst. 7.
num. 2. Vincent. Fusar. quæst.
257. numer. 64. & quæst. 632.
numer. 14. & 15. ubi am-
pliat.

Potiusque præsumitur durare,
nisi contrarium probetur, Me-
noch. dictis locis, & lib. 4.
præsumpt. 195. numer. 2. Car-
din. Mantic. de coniectur. vl-
tim. volunt. lib. 12. titul. nu-
mer. 2. Cardin. Tusch. tom. 8.
liter. V. conclus. 286. Ioann.
Anton. Mangil, de imputatio-
nib. quæstion. 102. num. 6.
Ioann. Mari. Nouar. quæstion.
forens. lib. 1. quæstion. 108. nu-
mer. 6. Maxime cum nulla cau-
sa mutationis appareat, Stéphan.
Gratian. dict. decisio. 43. nu-
mer. 23.

277 *Amplia multis modis, et per*
Menoch. di& lib. 6. præsumpt.
37. à num. 26. cum sequentib.
& limita à numero 35. & se-
quentib.

V communia iuris. 472

Inter limitationes autem ibi 173
assignatas, eam solum hic ingeram,
quam tradit ipse numer. 42. in
muliere nempe, in qua voluntatis
præsumitur mutatio, quarum est
semper varium, & mutabile genus:
alligat: in confirmationem text. in
I. Filia in orbitate, D. de inoffic.
testam. in illis verbis: Nec ex
momentaneis voluntatibus ma-
tris, &c. & text. in cap. Viduis,
el 2. 27. quæst. 1. in illis verbis:
Sexus fragilis, atq. instabilis, &c.
& ita in specie censentem Decr.
consil. 163. num. 26. & cum se-
quentium Tiraquel. in tract. de le-
gib. connubia. in l. 9. num. 98. &
Peralt. in l. Lutatius, numer. 36.
Alias ampliationes, & limitationes
longius ab ipso, à Tusch. dict. lo-
co repetit, & à Cardin. Mantic.
dict. lib. 12. titul. 1. ubi copio-
sissime materiam prosequitur per
tot.

VOLUNTAS con-
trahentium dispositioni iuris con-
formis esse præsumitur, Bertazol.
in repet. l. Si quis maior, C. de
transact. numer. 83. Ioan. Mar.
Nouar. quæst. forens. lib. 1. q. 91.
num. 8. in his supra citatis lit. C.
num. 197.

V *Axiomata, & loca*

Et voluntas testatoris. L. Conficiuntur, §. Si quis cum nullum, D. de iur. codicil. Peregrin. consil. 44. num. 13. lib. 1. & consil. 41. numer. 1. lib. 5. Decian. consil. 100. num. 50. lib. 3. Vincent. Fusar. de substitut. q. 402. num. 62.

275 **VOLUNTAS** *pro facto reputatur, c. Magna, §. de pœnit. dist. 1. copiosissime cū ampliationibus limitationibus, & intellectibus Menoch. de arbit. lib. 2. cent. 4. casu 260. per tot. cū alijs adductis supra lit. A. nu. 190. & seq. & liter. C. nu. 75. cum sequent.*

276 **VOLUNTAS** *debet intelligi cum effectu, l. Si constiterit, vbi glos. D. finium regundor.*

277 **VOLUNTAS** *coacta, voluntas est, l. Si mulier, 21. §. Si metū coacta, D. quod met. caus. l. Qui ita, in princip. D. ad Trebell. l. Si patre cogente, D. de ritu nupt. i. Si priuatus, in princip. D. qui & à quib. cap. Merito, 15. quest. 1. Philosoph. lib. 3. Ethicor. c. 1. D. Thom. 1. 2. q. 6. art. 8. Navar. in manu. prælud. 6. n. 4. & 6. Couar. de sponsal. p. 1. c. 4. §. 1. à nu. 11. Thom. de Thomalet. regul. 76. Emma. Figueir. in Introductione*

vlti

V *communis iuris.* 473

vltimar. volunt. lib. 1. cap. 10. nu. 33. cum duobus seq. Francisc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 98. n. 6. Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V. concilio, 280. cum seq. Cardin. Scraphin. Rot. Roman. decis. 1350. nu. 9. Donel. lib. 15. Digestorum, c. 38. in princip. & ibi in eius enu cleat. Osuald. Hillegl. lit. A. Cardin. Mantie. de contestur. vltim. volunt. lib. 1. tit. 3. nu. 11. Morla in compor. iur. p. 1. tit. 2. in prælud. num. 112. *Huius principij rationem consistentes: Quia consensus aliquid faciens, potius videtur malefacere, quam pati, & velle facere, cum possit nolite. Inde Senec. Traged. in Hercule furent. act. 2.*

Cogi qui potest, necit mori.

Talis tamen voluntas coacta, voluntas absolute dici nequit, sed qualificata, qua proprie voluntas non est, sed secundum quid, Deci. in l. Velle non creditur, numer. 3. & num. 6. vers. Quatro, & vltimo, D. de regul. iur. Cardin. Mantie. dist. lib. 1. tit. 3. numer. 10. velle. Vnde etiam, voluntas coacta proprie voluntas dici non potest; quia nihil est consensui tam contrarium, quam vis, ac metus, l. Nihil consensui, cod. tit.

V Axiomata, & loca

titul. Buttigel. in l. Sciendum, num. 48. de verbor. oblig. vbi alio in id pulchra ex Bald. in cap. Quis quis, numer. 1. de elect. & num. 11. vbi quod voluntas meticulousa habet in superficie volitionem, & in medulla, volitionem, ex Ios. in l. Rem quæ nobis, numer. 2. D. de adquirend. possess. Osualda Hilleg. in Donel. enucleat. dict. lib. 15. capit. 38. lit. A.

Idoque ad poenam, voluntas coacta voluntas non est, dict. l. Velle, & ibi gloss. in fin. vbi Dec. & Cagnol. vterque, numer. 1. l. Scientiam, §. Qui cum alter, D. de liber. caus. capit. Sacris, & sibi scrib. de his quæ vi met ve caus. fiunt, Menoch. de arbitr. lib. 2. casu, 354. numer. 8. & sequent. Farinac. quest. 97. num. 16.

V O L V N T A S ultima est deambulatoria usque ad mortem, l. 4. D. de adimend. legat. l. Cum hic status, §. Ait oratio, D. de donat. inter vit. & vxor. capit. Cum Marthæ, versicul. Cæterum, de celebr. missar. Menoch. consil. 329. numer. 6. Pinel. in rubr. C. de rescind.

V communia iuris. 474

rescind. vendit. part. 1. capit. 3. num. 24. Gutier. de suram. confirmat. part. 2. cap. 1. à num. 1. Cardos. in praxi iudic. & aduocator. verb. Testamentum, num. 67. Cardin. Seraphin. Rotæ Roman. decis. 296. num. 4. Pichard. ad §. Posteriore, num. 9. instit. quib. mod. testam. infirm. & ad princip. instit. de ademptione legator. numer. 9. & 23. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 12. titul. 1. numer. 1. Ioann. Mar. Nouar. quest. forens. lib. 1. quest. 68. numero 8.

Ampliat nec testator ipse potest sibi legem imponere, à qua sibi excedere non liceat, l. Si quis in principio testamenti, vbi Bar. & alij, D. delegat. 3. Mantic. vbi proxime.

Limita, & declara regulam procedere in actibus respondentibus vltima voluntati, & qui non nisi in vltima voluntate fieri possunt; secus in alijs, vt in remissione delicti in testamento concessa, quam testatorem ad bonam valetudinem redeuntem renocare non posse (sic axiomata hoc limitans, & ita obseruatum referens)

78

79

37

31

180

181

V Acqumta, & loca

referens) tradit Ioan. Mar. Nouar.
dict. q. 68. h. m. 9.

182

VOLVNTAS morte ex-
tinguitur, l. 4. D. locat. l. Cum hic
status, §. fin. D. de donat. inter
vir. & vxor. cap. Si gratiosè, de
rescript. in 6. Francisc. Molin. de
ritu nupt. lib. 3. q. 14. nu. 7. Vital.
de Camban. in tract. clausular.
instrument. pag. mihi §. 6. num.
5. Menoch. de præsumpt. lib. 4.
præsumpt. 40. num. 6.

183

VOLVNTAS & propo-
situm distinguunt delictum, l. Qui
iniuriæ, & l. Verum est, D. de
furt. cum alijs citatis supra, lic. D,
num. 48.

284

VOLVNTAS imper-
fecta, voluntas non est, l. Cum
Syllaiana, C. de his quib. vt
indign. l. Si quis cum testamen-
tum, & l. Hæredes, §. vltim. D.
de testam. l. Nō putauit, §. non
quæuis, D. de bonor. posses.
contra tabul. §. Ex eo autem
solum, in fin. instit. quib. mod.
testam. infirm. Alexand. in l. 2.
numer. 32. C. de bonor. posses.
secund. tabul. Cardin. Man-
etc. de contestur. vltimar. vo-
luntat. lib. 3. titul. 3. num. 12.

Casti

V communia iuris. 475

Castill. controuer. ff. §. p. 2. c. 108
num. 7.

189

Limita & intellige, ad ve-
lilitatem actus, secus ad ipsius
voluntatis declarationem, quæ
etiam ex actu inualido, aut
nullo deprehenditur, ac inter-
pretatur, l. final. D. de rebus co-
rum l. Legatum sub conditio-
nē, §. vltim. D. de adimendo
legat. l. Qui à patre, D. de con-
firmand. tutor. infinitos (per qua-
tuor ferme columnas) in id re-
fert Castillo dict. loco, numer.
3. cum seqq. Vbi plurimos si-
miles casus congerit, licetque de
materia toto capit. agit mol-
tos etiam referens Vincenti Carot.
singul. 676.

186

VOLVNTAS capta-
toria improbat, notatum est supra
lic. C. num. 3.

VOLVNTAS supe-
rioris pro ratione sufficit, notatur,
lic. R. num. 9.

VOLVNTATEM
ab inido, vel ex post facto inter-
uenire, paria sent. Si autem plu-
res, in princip. D. de aqua
pluuiar. c. 2.

Paria enim sunt aliquid ab
inter 1861

186

V Axiomata, & loca

initio esse tale, vel ex postfacto deuenire ad tale. l. Nec interest D. ad leg. Falcid. l. pen. D. de ac. tion. empt.

V O L V N T A T I S
ab initio, ex postfacto sunt necessitatis, notatum est supra lit. C. num. 188.

V O X *vana populi est conueniunda, l. Decurionum filij, C. de pœn. l. Constat. D. de appellat. capit. 2. & ibi DD, extra de elect. Bald. consilio 195. numer. 2. volum. 1. Guill. Benedict. in cap. Raynuntius, verb. Patre mortuo, el. 2. numer. 192. de test. Quos (cum multis alijs) citat Farin. praxis crimin. par. 1. q. 47. num. 8. & 153.*

V O X *vnus, vna nullius, capit. Veniens, in fin. de testibus, capit. Cum à nobis, eodem titul. capit. Quontam, de probat. Ludouic. Rudolfin. variar. quæstion. libr. 2. quæst. 51. numer. 41. Thom. de Thomaf. regul. 307.*

V N D E *testimonium vnus non probat capit. In omni negotio, 4. capit. Licet vn-*
uer-

V communia iuris. 476

ueris, 23. in fin. cap. Veniens, 38. capit. Licet ex quadam, 47. de testibus, l. Iuris iurandi, versic. 9. Simili modo, D. eodem titul. l. Iscui fideicommissa, 20. D. de quæstion. Anton. Gabr. commun. opin. libr. 1. titul. de testibus conel. 1. plurimos refert, Gened. ad Decretum, collect. 9. numer. 3. multo que plures Farinac. in prax. crimin. part. 2. titul. 6. quæstion. 63. numer. 1. & Nos de priuileg. pauper, & miserabil. personar. part. 1. quæstion. 5. numer. 1. & seqq. Vbi multisplaciter ampliamus, Sec necam quo adducimus, controuers. 17. sub vers. Varsus Geminus, lib. 4. dicentem. Qui testes? Immo qui testes? Vni enim etiã deminori scelere non creditur.

V & V S *communis loquendi attendi debet, & Verborum proprietati pranalet, l. Librorum §: Quod tamen Casius, D. delegat. 3. l. Labeo, D. de supellect. legat. leg. Cum delationis, §. Aniam, D. de fund. instrukt. plenissime Cardinal. Mantie. de coniectur. vltimar. volunt. libr. 3.*

V Axiomata, & loca

titul. 8. Mascard. de probation. tomo 1. conclus. 329. per tot. *præcipue* numer. 3. & tom. 3. conclus. 1124. ex numer. 15. cum seqq. *in finibus referens*. Castill. con. trouer. libr. 5. part. 2. cap. 153. numer. 5. & seqq. & *late* per tot. capit. *Multipliciter regulam hanc limitans*, Menoch. de arbitrar. libr. 2. casu 488. Vincen. Fusar. de substitutionibus q. 247. num. 4. & 5. & q. 320. num. 9. & 13. & quæstion. 321. numer. 60. num. 107. & 108. *quos plures ibi limitationes assignat.*

129 **K T I L E** per inutile non *visitatur*, l. 1. §. Item quaritur, D. de aqua quotid. & æstiu. l. Pædus, D. de recept. arbitr. l. Qui testamento, D. de excusat. tutor. l. Ecos, §. 6. *ibi* glos. verb. De superfluo, C. de vsur. l. *Vsu* ras, 20. D. eod. l. Hæreditas, 34. D. de hæredit. instir. capit. Turbat, 37. distinct. capit. Vrile, 1. & capit. Non debet, de regul. iur. lib. 6. Thom. de Thomaser. regul. 309. Cardinal. Tusch. tom. 8. liter. V. conclus. 333. Stephanus Gratian. dist. ception. foren. tom. 4. cap. 644. num

V communia iuris. 477

num. 1. 2. & capit. 657. numer. 9. & seqq.

Intellige in se parabilibus, & in his, 198
que diuisibilia sunt, l. Certi condictionis, §. 1. D. si cert. pet. l. 1. §. 1. similiter, l. 4. §. Si is qui duplam D. de verbor. obligat. l. 3. §. Trebatius, D. de aqua quotid. & æstiu. l. 1. §. Publican, D. de publican. & vectigal. l. Sancimus §. 2. de donat. Bartol. in l. Græcæ, §. 1. D. de fideiussor. Castren. consil. 89. numer. 1. volum. 1. Roman. consil. 66. num. 1. *quod refert* Aloys. Ricci, in praxi rot. fori Ecclesiasticæ. resolut. 373. numer. 2. in 2. editio. Tiraquel. (multos adducens) de tract. tit. 1. ad fin. numer. 74. & tit. 2. ad fin. numer. 145. Molina. de Hispanor. primogen. libr. 1. capit. 21. numer. 28. versic. *Ut tamen*. Mantuan. dialog. 96. Couarr. libr. 2. variar. capit. 16. numer. 5. versic. *Non oblat*. Sarmient. libr. 3. select. numer. 10. Vggolin. de offic. & potest. Episcop. capit. 41. §. 1. numer. 1. Peregin. libr. 3. consil. 69. numer. 14. *Surd* con. sil. 380. ad numer. 52. & consil.

V *Axiomata, & loca*

fil. 428. a numer. 20. Ca.
bed. diuerfor. libr. 2. capit.
26. Paz in schol. ad Leges styli, l.
200. numer. 75. Vitalis de Cam-
bani. de clausul. instrument. pa-
gin. 58. numer. 15. Cardinal. Se-
raphin. Rotæ Roman. decis. 483.
numer. 8. Cald. Pereyr. quæst. fo-
renf. consil. 33. numer. 47. & de
emption. cap. 32. num. 36. Cardin-
al. Mantic. de tacit. & ambig.
conuention. tomo 2. libr. 16.
titul. 36. numer. 1. Tusch. dist.
conclus. 373. numer. 1. Castil-
lo controuers. libr. 1. capit. 7. nu-
mer. 27. & lib. 5. p. 2. c. 100. num.
6. & seqq.

194

Sciens in indiuiduis, ex text.
in dist. 6. Item quæritur, &
§. Trebatius, D. l. Græcæ, §.
Illud, Surd. de alitent. titul.
7. quæstion. 17. numer. 27. & de-
cision. 7. numer. 35. Casar Ar-
gel. de contradic. legitim.
q. 10. numer. 149. Cardin. Tusch.
dist. loco numer. 41. Stephan.
Gratian. disceptat. forens. tomo

195

4. cap. 752. numer. 62. *quis num.*
68. *ampliat limitationem Thome, c.*
etiam in rebus sua natura diuiduis,
partium tamen conuentione indi-
uiduis, vel quas partes indiuiduas of-
se cogitarunt.

V *communia iuris.* 478

Limita etiam ratione in certitudi-
nis, ob quam utile per inutile muta-
tur, l. Decem, D. locat. sur. col. 39
n. 27. & con. 235. n. 9. refert Steph.
Gratian. discept. foren. tom. 14. c.
742. num. 59.

V *TILITAS publica prefer-*
tur priuata, l. Munerum, §. Item
D. de muner. & honor. l. Sancimus,
C. de sacrosant. Eccles. l. v. v-
nic, §. fin. C. de caduci. tollend.
auth. Resque, C. commun. dele-
gat. capit. Mutationes, 7. quæ-
stion. 1. capit. Bonæ, de postul.
prælat. surd. decision. 255. nu-
mer. 11. Mexia in pragmat. ta-
xæ pan. conclu. 4. numer. 14.
Aull. ad capit. 1. Prætor. numer.
6. pag. m. 42. Menchac. illustr.
quæstion. capit. 5. numer. 16. Ca-
bed. Lust. decis. 74. num. 5. par.
1. Girond. de priuileg. seu e-
xempt. explicat num. 902. Tho-
mas de Thomaset. in floribus
leg. regul. 308. In de Plint. Nepos
Epistolæ libr. 7. Epistol. ad Cant-
num, 211. Oportet priuatis utilita-
tibus publicas, mortalibus æternas
antè ferre. Exornaumus pulchre
Nos de priuileg. paup. & miserabil-
personar. p. 2. q. 6. n. 16.

late

V Axiomata, & loca

398 Intelligo quando in communi vi-
litate, privata etiam includitur. Ita
axioma hoc intelligit, procedere que-
rit Thom. de Thomaset. dist. re-
gol. 308.

399 Intelligo etiam quando utilitas
publica venit principaliter, non quan-
do secundario. Sur. decis. 62. num.
9. Vbi presertim de tertij praudi-
cio agitur, quia tunc publica utili-
tas, qua secundario venit, non atten-
ditur, ex l. 2. in fin. D. ad municip-

- Socin. consil. 275. num. 12.

l. 2. Crauet. con. 242.

n. 10. & Signorol.

ibi relatis.

(50)

FINIS.

MATRITI,

ex Typogra-
phia Regni.

Año M. DC. XXXI

1
THE
HISTORICAL
AND
GEOGRAPHICAL
DESCRIPTION
OF
THE
CITY
OF
LONDON
AND
MIDDLESEX
IN
THE
SEVENTEENTH
CENTURY
BY
JOHN
STEVENS
1700